နိုင်ငံတွင်းပုဏ္ဏားဝဒအစဖြ
ပေါင်းချုပ်

(ဒုတိယတွဲ)

၁ ၈ ၁ ၀

၁၈၁၀

မုံရွာမြို့

ကျေးဇူးရှင်လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီး

စီရင်တော်မူအပ်သော

နိုင်ငံတွင်းပုစ္ဆာအဖြေ

ပေါင်းချုပ်

ဒုတိယအုပ်

ဘုရားရဟန္တာတို့၏ စုတိအာရုံ ပုစ္ဆာအဖြေ

ရွှေဥဒေါင်း ပုစ္ဆာအဖြေ၊ နိဗ္ဗာနပုစ္ဆာဝိသဇ္ဇနာ

ဇေယျာပူရ ပုစ္ဆာအဖြေ၊ ကော့နှတ်ပုစ္ဆာအဖြေ

ဦးရာဇိန္ဒ ပုစ္ဆာအဖြေ

ဦးအာသဘ ပုစ္ဆာအဖြေ

အာပတ္တိဝိနိစ္ဆယ၊ သိမ်နိမိတ်ကြား

သိမ်အောင်ဩဘာစာ၊ပါတိမောက်အမေးအဖြေ

ဝါဆိုသင်္ကန်းအမေးအဖြေ၊ ဂတိနိမိတ္တဝိနိစ္ဆယ

ပရမတ္ထသဒ္ဒါနှင့်ပညတ္တိသဒ္ဒါခွဲခဏ်း

၁၄-ကျမ်းတွဲ

☆

ရန်ကုန်မြို့

ဟံသာဝတီပိဋကတ်ပုံနှိပ်တိုက်

၁၉၅၇-ခု

H 356—A [ဟံသာဝတီ]

ကျေးဇူးရှင်
လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီးပုံတော်

နိဒါန်း

နိုင်ငံတွင်း ပုစ္ဆာအဖြေ

ကျေးဇူးရှင် လယ်တီဆရာတော် ဘုရားကြီးသည် ပိဋကတ်အရာ ပါရဂူရောက် တတ်မြောက်တော်မူသောကြောင့်၎င်း, သမထ ဝိပဿနာ ဘာဝနာ ၂-ပါး ပွားများရာ၌ ဟောကြားညွှန်ပြ ကောင်းမွန်တော်မူလှသောကြောင့်၎င်း, လောကကြောင်း ဓမ္မကြောင်း မေးလာသူ အပေါင်းအား ကြောင်းကျိုးနှစ်ဝ ပါဠိပြလျက် အချက်ကျကျ သာဓကစုံသွင်း ဖြေရှင်းနိုင်သောကြောင့်၎င်း ပြည်တွင်းပြည်ပမဆန့် ပျံ့နှံ့ကျော်ကြားတော်မူခဲ့လေသည်၊ သို့ဖြစ်၍ ဆရာတော်ကြီး၏ ထံပါးသို့ ရဟန်းရှင်လူ ပြည်သူအများ ချဉ်းကပ်၍တတန် စာတမန်တမျိုးဖြင့် ရှိခိုးဦးညွှတ်ကြကာ အဘိဓမ္မာမှ တတန်, သုတ္တန်မှတနည်း, ဝိနည်းမှ တခက်း ပုစ္ဆာဆန်းပြုလုပ်ကြလျက် ပြည်ပပြည်တွင်းမကျန် အတန်တန် အဖန်ဖန်မေးကြ မြန်းကြလေသည်၊ ဤသို့သော အမေးပုစ္ဆာ ပြဿနာ အရပ်ရပ်ကို တတ်အပ်သေချာ အဖြေလွှာ ရေးသား၍ ပေးသနားတော်မူခဲ့သည့် လယ်တီပုစ္ဆာ အဖြေများကို စာရှုသူတို့ အလိုရှိရာ ကြည့်ရှုလွယ်ကူစေရန် ရည်သန်လျက် သူ့ကဏ္ဍနှင့်သူ သန့်ရှင်းအောင် ပိုင်းခြားကန့်သတ်ကာ—

၁။ ဘာသာရေးနှင့် ပတ်သက်မေးမြန်းသည့် ဖြေဆိုချက်များကို **ဘာသာရေး ပုစ္ဆာအဖြေပေါင်းချုပ်**ဟူ၍၎င်း,

၂။ အင်္ဂလန်,ပြင်သစ်စသော နိုင်ငံခြားတိုင်းပြည်များမှ မေးမြန်းသည့် ဖြေဆိုချက်များကို**နိုင်ငံခြားပုစ္ဆာအဖြေပေါင်းချုပ်**ဟူ၍၎င်း,

၃။ မြန်မာပြည်တွင်း အမြို့မြို့ အရွာရွာမှ မေးမြန်းသည့် ဖြေဆိုချက်များကို **နိုင်ငံတွင်းပုစ္ဆာအဖြေပေါင်းချုပ် ပထမတွဲ**

၄။ **နိုင်ငံတွင်းပုစ္ဆာ အဖြေပေါင်းချုပ် ဒုတိယတွဲ** ဟူ၍၎င်း အသီးအသီးခွဲခြား၍ ရိုက်နှိပ်ဖြန့်ချီအပ်သည်ဖြစ်ပါကြောင်း။

ကျမ်းပြုအမေဘ် ဇာတာတော်

ယင်းသို့ အမြို့မြို့ အရပ်ရပ်၌ ဖြေဆိုတော်မူချက်များကို ပေါင်းစုထားသော ဤနိုင်ငံတွင်း ပုစ္ဆာအဖြေပေါင်းချုပ်ကျမ်းကို ပြုစုတော်မူသော

(၁) နိဒါန်း

''**ကျေးဇူးရှင်လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီး**''သည် ဒီပဲရင်းမြို့နယ် စိုင်ပြင် ရွာ အဘဦးထွန်းသာ,အမိ ဒေါ်ကျုံးတို့မှ ကောဇာသက္ကရာဇ် ၁၂၀၈-ခုနှစ် နတ်တော်လဆန်း ၁၃-ရက် အင်္ဂါနေ့ ညဥ့် တချက်တီးကျော် ၂-ပါဒ်၊ ၂-ဗီဇနာ၊ ၅-ပြန်၊ ၈-ခရာ၊သိဟ်လဂ်၊တူစန်း၊တနင်္ဂနွေ တြင်း၊ တနင်းလာ နဝင်း၊ ၉-လုံး၂-ပါဒ်ထက် လဂ်စီးလျက် ဗီရဏီနက္ခတ် မွန်းတည့်လတ်သော မင်္ဂလာအချိန်တွင် သားမြတ် သားဦး မီးရှူး သန့်စင် ဖွားမြင်တော်မူလေသည်။

နိမိတ်ပေါ်ပြ အမည်တော်ရ

ဖွားမြင်တော်မူပြီး မကြာမြင့်မီပင် ဖွားသန့်စင်ရာ မင်္ဂလာအိမ်တော်၏အနီး မန်ကျည်းပင်၌ ထောင်၍ ထားအပ်သော ဝါးလုံးမှ သက်တံပေါက်ပြီးလျှင် ၎င်းသက်တံသည် ဖွားသန့်စင်ရာ မင်္ဂလာအိမ်တော်ကို လကျာရစ်လှည့်လျက် အိမ်ခေါင်မှ အထက်ကောင်းကင်သို့ **တက်သွား**သည်ကို လူအများတွေ့ရှိရသဖြင့် မင်္ဂလာနိမိတ်ကို အစွဲပြု၍ **မောင်တက်ခေါင်**ဟု ဗျူပ္ပတ္တိနိမိတ် ကောင်းဟိတ်မင်္ဂလာနှင့်အညီ အမည်နာမ ဘွဲ့ချီသ၍ ခေါ်ဝေါ်ကြလေသည်။

ဗျုပ္ပတ်အညီ ဘွဲ့တော်ချီ

၎င်းမောင်တက်ခေါင်သည် အရွယ်တော်မြောက် ကျောင်းနေချိန်သို့ ရောက်လျှင် ရွာဦးကျောင်း ဆရာတော်ကြီး ဦးဓမ္မ မဟာထေရ် အထံတော်၌ အပ်နှံထားရာ သူငယ်တို့တတ်အပ်သော အရပ်ရပ် အတတ်ပညာများကို. တတ်မြောက်ပြီးနောက် ရှင်သာမဏေ အဖြစ်ဖြင့် သာသနာ့ ဘောင်သို့ တက်ရောက်တော်မူရကား-မောင်တက်ခေါင်-ဟူသော ဝေါဟာရမှ ထက်မြက်စူးရှ လျှင်မြန်လှသော**ဉာဏ်**ရှိမှုကိုစွဲ၍ **ရှင်ဉာဏ**-ဟု ဗျူပ္ပတ္တိနိမိတ် ကောင်းဟိတ်မင်္ဂလာနှင့်အညီ အမည်နာမ ဘွဲ့ချီသ၍ နောက်မှတဖန် ခေါ်ဝေါ်ကြပြန်လေသည်။

ဓမ္မာစရိယ ဆန်ထောက်ရ

၎င်းနောက် သက်တော် ၂၀-ကျူး၍ ရဟန်းဘဝသို့ ကူးတော်မူပြီးလျှင် [သုဒ္ဓဿနဝရ ဓမ္မသာမိ မဟာဓမ္မရာဇဂုရု, သုဒ္ဓဿနဓဇ အတုလမိပတိ သိရီပဝရ မဟာဓမ္မရာဇာဓိရာဇဂုရု] ဟူသော တံဆိပ်တော် ၂-ထပ်ရ သံဃာ

၁၀၀၀-ကျော် စာချ **မန္တလေးမြို့ စံကျောင်းဆရာတော်** မဟာထေရ် ကျော်ကြီးထံတော်ဝယ် ပညာရင်နို့ သောက်စို့မှီဝဲ နေစဉ်မှာပင် ၎င်း ဆရာတော်ကြီး၏ အန္တေဝါသိက တပည့်ကြီးဖြစ်သော [လုံပဏ်,လင်းပဏ်၊ဤနှစ်တန်၊ ဘယ်ပဏ်သာ၍ တတ်သနည်း]ဟု ပညာရှိများ နှုတ်၌ အထပ်ထပ် ရွတ်ဆိုခံရသော **စလင်းဦးပဏ္ဍိစ္စမထေရ်** ထံတော်၌ ပိဋကတ်အခြေ တတ်မြောက်နိုင်မြဲတော်မူလေသဖြင့် ပထမစာချ ဆန်ထောက်တော်ရလျက် တပည့်အများ စာပေပို့ချ သင်ကြားပေးနေစဉ်မှာပင် ၁၂၄၁-ခု နှစ်၌ ပါရမီဒီပနီကျမ်းကို ပြုစုတော်မူလေ၏။

ကျော်စောသတင်း တံဆိပ်နှင်း

၁၂၄၈-ခုနှစ်သို့ရောက်လတ်သော်ရတနာပုံနေပြည်တော် မန္တလေးမြို့ စံကျောင်းတိုက်ဝိဟာရမှပြောင်းရွှေ့တော်မူခဲ့၍ **မုံရွာမြို့ လယ်တီ ကျောင်းတိုက်ကြီး**ကို တည်ထောင် ဖန်ဆင်းတော်မူကာ အရပ်ရပ်မှ ပညာရင်နို့သောက်စို့ရန် ရောက်လာကြသော များစွာ သောင်းသောင်း တပည့် သံဃာအပေါင်းတို့အား စာပေပို့ချတော်မူခြင်း, တကာ-တကာမအပေါင်းတို့အား တရားရေအေး တိုက်ကျွေးဆုံးမတော်မူခြင်း, ပါဠိဘာသာ-မြန်မာဘာသာ ၂-ဖြာသောကျမ်းဂန်တို့ကို ရေးသားပြုစုတော်မူခြင်း, အမြို့မြို့ အရွာရွာသို့ လှည့်လည်တော်မူလျက် တရား အမြိုက်မိုဃ်းကို တဖြိုးဖြိုးသွန်းချတော်မူခြင်း, အမေးပုစ္ဆာ ပြဿနာအရပ်ရပ်တို့ကို တပ်အပ်သေချာ ဖြေကြားရှင်းလင်းတော်မူခြင်း-စသော ဂုဏ်အပေါင်းတို့ကြောင့် လယ်တီဆရာတော်ကြီး-ဟုအာရှ,ဥရောပ အနှံ့ တအံ့တသြ ကျော်စောကိတ္တိ ဂုဏ်ရှိန်ညီ၍ ထွန်းလင်းဘိရကား တိုင်းကြီး,ပြည်ကြီးရှင်-ဘုရင်မင်းတို့က **အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ**-ဟူသောပါဠိဂုဏ်ဟိတ်ဘွဲ့တံဆိပ်တော်ဖြင့်၎င်း, **ဒီလစ်**-ဟူသော အင်္ဂလိပ်ဂုဏ်ဟိတ် ဘွဲ့တံဆိပ်တော်ဖြင့်၎င်း ဆက်ကပ်လှူဒါန်း ပူဇော်သည်ကို ခံယူရရှိတော်မူလေသည်။

ကရုဏာရှေးရှု ကျမ်းဂန်ပြု

ကျေးဇူးရှင် လယ်တီ ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် သာမဏေဖြစ်စဉ်က ကျေးစေခဏ်း ရကုကို စီရင်တော်မူလေသည်၊ ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူသောအခါ စီရင်ပြုစုတော်မူသော ကျမ်းများမှာ–

နိဒါန်း

၁။ ပရမတ္ထဒီပနီခေါ် [သင်္ဂြိုဟ် မဟာဋီကာသစ်ပါဠိ]
၂။ နိရုတ္တိဒီပနီခေါ်[ဝုတ္တိမောဂ္ဂလာန်ဋီကာပါဠိ]
၃။ ပဋ္ဌာနုဒ္ဒေသဒီပနီပါဠိ
၄။ သမ္မာဒိဋ္ဌိဒီပနီပါဠိ
၅။ အနုဒီပနီပါဠိ
၆။ ရူပဒီပနီ
၇။ လက္ခဏာဒီပနီ
၈။ ပါရမီဒီပနီ
၉။ ဝိဇ္ဇာမဂ္ဂဒီပနီ
၁၀။ နိဗ္ဗာနဒီပနီ
၁၁။ မဟာသယနဒီပနီ
၁၂။ ဥတ္တမပုရိသဒီပနီ
၁၃။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒဒီပနီ
၁၄။ အာဟာရဒီပနီ
၁၅။ အနတ္တဒီပနီ
၁၆။ ကမ္မဋ္ဌာနဒီပနီ
၁၇။ အာနာပါနဒီပနီ
၁၈။ စတုသစ္စဒီပနီ
၁၉။ သစ္စတ္ထဒီပနီ
၂၀။ ဗောဓိပက္ခိယဒီပနီ
၂၁။ သောမနဿုပေက္ခာဒီပနီ
၂၂။ ဘာဝနာဒီပနီ
၂၃။ သုကုမာရမဂ္ဂဒီပနီ
၂၄။ သာသနဒါယဇ္ဇဒီပနီ
၂၅။ ရောဂန္တရဒီပနီ
၂၆။ ဓမ္မဒီပနီ
၂၇။ ဒါနာဒိဒီပနီ
၂၈။ မဂ္ဂင်ဒီပနီ
၂၉။ ဂေါဏာသုရာဒီပနီ
၃၀။ နိယာမဒီပနီ
၃၁။ ဝိပဿနာဒီပနီ
၃၂။ အနတ္တဒီပနီကျမ်းသစ်
၃၃။ သီလဝိနိစ္ဆယ
၃၄။ ဝိရတိသီလဝိနိစ္ဆယ
၃၅။ ဇုဏာပရိဘောဂဝိနိစ္ဆယ
၃၆။ ဒီဃာသနဝိနိစ္ဆယ
၃၇။ သရဏဂုံဝိနိစ္ဆယ ကျမ်းသစ်
၃၈။ အသင်္ခါရ, သသင်္ခါရဝိနိစ္ဆယ
၃၉။ သိက္ခာဂဟဏဝိနိစ္ဆယ
၄၀။ စေတိယင်္ဂဏဝိနိစ္ဆယ
၄၁။ ဥပသမ္ပဒ ဝိနိစ္ဆယ
၄၂။ အာဇီဝဋ္ဌမက သီလအဆုံးအဖြတ်
၄၃။ ဝိကာလဘောဇန သိက္ခာပုဒ် အဆုံးအဖြတ်
၄၄။ ပရမတ္ထသံခိပ်
၄၅။ ဝိနယသံခိပ်
၄၆။ သဒ္ဒသံခိပ်
၄၇။ သတ်ပုံသံခိပ်
၄၈။ သင်ပုန်းကြီးသံခိပ်
၄၉။ ပရမတ္ထဒီပနီခေါ် [သင်္ဂြိုဟ် မဟာဋီကာသစ်နိဿယ]
၅၀။ နိရုတ္တိဒီပနီခေါ်[ဝုတ္တိမောဂ္ဂလာန်ဋီကာနိဿယ]
၅၁။ ပဓာနသုတ် ပါဠိတော် နိဿယသစ်

၅၂။ အနုတ္တရိဘာဝနာပါဠိ နိဿယ
၅၃။ အာဝေဏိကဂုဏ်တော်ပါဠိ အနက် ×
၅၄။ လန်ဒန်ပါဠိဒေဝီပုစ္ဆာ ဝိဿဇ္ဇနာပါဠိ
၅၅။ သောတာပန်ပုစ္ဆာ
၅၆။ လယ်တီပုစ္ဆာ အဖြေပေါင်း ချုပ်လေးတွဲ
၅၇။ နိဗ္ဗာနဝိဿဇ္ဇနာ
၅၈။ ရုပ်ပိုင်းအကျဉ်း
၅၉။ သာသနဝိသောဓနီပထမတွဲ
၆၀။ ၎င်း ဒုတိယတွဲ
၆၁။ ၎င်း တတိယတွဲ
၆၂။ ဓာတ်ကမ္မဋ္ဌာန်းကျမ်းသစ်
၆၃။ ဂမ္ဘီရကဗျာကျမ်း
၆၄။ ဥရောပဗုဒ္ဓဘာသာ အလင်းပြ
၆၅။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်အကျဉ်းလင်္ကာ
၆၆။ သံဝေဂလေးချိုးနှင့်အဓိပ္ပါယ်
၆၇။ ကမ္မဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီး
၆၈။ ပုဏ္ဏောဝါဒ ကမ္မဋ္ဌာန်း
၆၉။ လယ်တီမင်္ဂလာသုတ္တန်
၇၀။ အလင်းကျမ်း

သဗ္ဗေသင်္ခါရာ အနိစ္စာ

ဤသို့အစရှိသည်ဖြင့်ဒီပနီ, ဝိနိစ္ဆယ, သံခိပ်, ပါဠိ-နိဿယ, ပုစ္ဆာ-ဝိဿဇ္ဇနာ, ဝိသောဓနီ ကျမ်း ပေါင်းမြောက်မြားစွာကိုရေးသားစီရင်တော်မူခဲ့ပြီး သည့်နောက်—

ဧဝံ မဟာနုဘာဝဿ၊ ယံ နာမေတံ မဟေသိနော။
န ဘယေန န လဇ္ဇာယ၊ မရဏာဝသမာဂတံ။ ။

ဟူသော ဒေသနာတော်နှင့်အညီ ကြီးကျယ်မြင့်မြတ်သော အာနုဘော်တော်တို့နှင့် ပြည့်စုံတော်မူသည့် သဗ္ဗညုရှင်တော်မြတ်ဘုရားကြီး သော်မှရှောင်ကွင်း၍ မလွှတ်နိုင်၊ ကြောက်ရွံ့မဲ့ကင်း သေမင်းအလိုသို့ပါ တော်မူရဘိသို့၊ ဘုရားရှင်၏တပည့်သာဝက ကျေးဇူးရှင် လယ်တီဆရာ တော် မထေရ်မြတ်ကြီးသည်လည်း ၁၂၈၅-ခုနှစ် ပထမဝါဆိုလပြည့် ဗုဒ္ဓဟူးနေ့ ၂-နာရီ မိနစ် ၃၀-အချိန်တွင် ပျဉ်းမနားမြို့၌ ကြောက်ရွံ့ မဲ့ကင်း သေမင်းအလိုသို့ ပါတော်မူရချေပြီ။

ပုံနှိပ်စေခြင်း၊ နှလုံးသွင်း၊

ကျေးဇူးရှင် ဆရာတော်ဘုရားကြီး ပျံလွန်တော်မူပြီး နောက်၌ စီရင်တော်မူခဲ့သော ကျမ်းစာများ **မတိမ်ကော မပပျောက်စေရန်ရင်း**, တပည့် နောက်

မာတိကာ

ဦးရေ	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
(၄)	စတုတ္ထ ပုစ္ဆာ အဖြေ	၀၀
(၅–၆)	ပဉ္စမ, ဆဋ္ဌမပုစ္ဆာအဖြေ	၀၉
(၇–၈)	သတ္တမ, အဋ္ဌမပုစ္ဆာအဖြေ	၉၀
(၉)	နဝမ ပုစ္ဆာအဖြေ	၉၁
(၁၀)	ဒသမပုစ္ဆာအဖြေ	၉၂
(၁၁)	ဧကာဒသမ ပုစ္ဆာအဖြေ	၉၄
(၁၂)	ဒွါဒသမ ပုစ္ဆာအဖြေ	၉၅
(၁၃–၁၄)	တေရသမ, စုဒ္ဒသမ ပုစ္ဆာအဖြေ	၉၇
(၁၅)	ပန္နရသမ ပုစ္ဆာအဖြေ	၁၀၀

ဇေယျာပူရပုစ္ဆာအဖြေ

၁။	ဇေယျာပူရ ဇာမရီ ရှင်စန္ဒာဝရလျှောက်ချက်	၁၀၇
၂။	လယ်တီဆရာတော် ဘုရားကြီးဖြေဆိုချက်	
(၁)	ပရိဘောဂလေးပါး	၁၀၈
(၂)	ရှင်းလင်းချက်	၁၃၃
(၃)	ပါဠိတော်လာ ဥပမာစုကို ပြဆိုခဲ့ခြင်း	၁၄၅
(၄)	သတိပေးဂါထာ	၁၅၁

မော်လမြိုင်-ကော့နှတ် ပုစ္ဆာအဖြေ

၁။	ကော့နှတ် အမေး ပုစ္ဆာ	၁၅၉
၂။	လယ်တီဆရာတော် ဘုရားကြီးဖြေဆိုချက်	၁၆၀

ဦးရာဇိန္ဒ၏ ပုစ္ဆာအဖြေ

၁။	လျှောက်လွှာ	၁၆၇
၂။	လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီးဖြေဆိုချက်	
(၁)	ပထမ ပုစ္ဆာအဖြေ	၁၆၈
(၂)	ဒုတိယ ပုစ္ဆာအဖြေ	၁၇၀

မာတိကာ

ဦးရေ	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
	ဦးအာသဘ၏ ပုစ္ဆာအဖြေ	
၁။	လျှောက်လွှာ	၁၇၃
၂။	လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီးဖြေဆိုချက်	
	(၁) ဒေသနာ ပုစ္ဆာအဖြေ	၁၇၆
	(၂) ဒွိသန္တက ပုစ္ဆာအဖြေ	၁၈၀
	(၃) ပုဂ္ဂလိက ဝိဟာရ ပုစ္ဆာအဖြေ	၁၈၂
	(၄) ဝိဿာသ ဂါဟ ပုစ္ဆာအဖြေ	၁၈၆
	အာပတ္တိဝိနိစ္ဆယ	
၁။	ဝိနည်း ဒေသနာတော်နည်း	၁၈၉
၂။	အဘိဓမ္မာ ဒေသနာတော်နည်း	၁၉၆
၃။	မှာထားချက်	၁၉၉
	သိမ်နိမိတ်ကြား အမေးအဖြေ	၂၀၁
	သိမ်အောင်သြဘာစာ	၂၀၅
	ပါတိမောက်အမေးအဖြေ	
၁။	ပါတိမောက်တောင်း	၂၀၉
၂။	ဥပုသ်အစီအရင်	၂၀၉
၃။	ပုဗ္ဗကရဏ လေးပါး	၂၁၀
၄။	ပုဗ္ဗကိစ္စ ငါးပါး	၂၁၃
၅။	ပတ္တကလ္လ အင်္ဂါလေးပါး	၂၁၅
	ဝါဆိုသင်္ကန်းအမေးအဖြေ	
၁။	ဝါဆိုသင်္ကန်းအမေး	၂၂၁
၂။	ဝါဆိုသင်္ကန်းအဖြေ	
	ဂတိနိမိတ္တဝိနိစ္ဆယ	၂၃၅
	ပရမတ္ထသင်္ချိုနှင့် ပညတ္တိသင်္ချိုခွဲခက်း	၂၄၁

နိုင်ငံတွင်းပုစ္ဆာအဖြေ
ပေါင်းချုပ်

[ဒုတိယတွဲ]

ဘုရားရဟန္တာတို့၏စုတိအာရုံ
ပုစ္ဆာအဖြေ

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော
သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ

ပုစ္ဆာ ၅-ရပ်

၁။ ဘုရားရဟန္တာတို့၏ စုတိစိတ်သည် နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုသလော၊ ထိုသို့မဟုတ်-တပါးသော သတ္တဝါတို့၏ စုတိစိတ်ကဲ့သို့ ကံ, ကမ္မနိမိတ်, ဂတိနိမိတ်သုံးပါးတို့တွင် တပါးပါးကိုပင် အာရုံပြုသလော။

၂။ ဘုရားရဟန္တာတို့၏ စုတိစိတ်သည် မနောဒွါရဝီထိနောင်သာ ကျရောက်သလော၊ ပဉ္စဒွါရဝီထိ, မနောဒွါရဝီထိ, နှစ်ပါးနောင်မှာပင် ကျရောက်သလော။

H 356—1 [ဟံသာဝတီ]

၃။ မြတ်စွာဘုရားသည် သောမနဿသဟဂုတ်စိတ်, ဥပေက္ခာသဂုတ်စိတ်နှစ်ပါးတို့တွင် အဘယ်စိတ်ဖြင့် ပဋိသန္ဓေနေတော်မူသနည်း။

၄။ မြတ်စွာဘုရား၏ ပဋိသန္ဓေစိတ်သည် အသင်္ခါရိကစိတ်, သသင်္ခါရိကစိတ်နှစ်ပါးတွင် အဘယ်စိတ်ပါနည်း။

၅။ မြတ်စွာဘုရား၏ ပဋိသန္ဓေစိတ်သည် ကံ, ကမ္မနိမိတ်, ဂတိနိမိတ် သုံးပါးတို့တွင် အဘယ်အာရုံကို အာရုံပြုပါသနည်း။

လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီးဖြေဆိုချက်

၁။ ဘုရားရဟန္တာတို့၏ စုတိစိတ်သည်နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုသလော၊ ထိုသို့မဟုတ် တပါးသော သတ္တဝါတို့၏ စုတိစိတ်ကဲ့သို့ ကံ,ကမ္မနိမိတ်, ဂတိနိမိတ်သုံးပါးတို့တွင် တပါးပါးကိုပင် အာရုံပြုသလော-ဟူသော ပထမပုစ္ဆာ၌—

အဖြေကား။ ဘုရားရဟန္တာတို့၏စုတိစိတ်သည် နိဗ္ဗာန်ကို အလျင်အာရုံမပြု၊ တပါးသော သတ္တဝါတို့၏ စုတိစိတ်ကဲ့သို့ ကံ, ကမ္မနိမိတ်, ဂတိနိမိတ်သုံးပါးတို့တွင် တပါးပါးကိုပင် အာရုံပြုသည်-ဟု မုချဆတ်ဆတ်ကေန်မှတ်အပ်သည်၊ ဤအရာ၌ ယုံကြည်လောက်အောင် ပါဠိ, အဋ္ဌကထာ, ဋီကာတို့ကို ထုတ်ပြ၍ ဆုံးဖြတ်လိုက်အံ့။

ကတမေ ဓမ္မာ ပရိတ္တာရမ္မဏာ၊သဗ္ဗော ကာမာဝစရဿ ဝိပါကော ကိရိယာ မနောဓာတု ကိရိယာဟေတုက မနောဝိညာဏဓာတု သောမနဿသဟဂတာ၊ဣမေဓမ္မာ ပရိတ္တာရမ္မဏာ၊ ကတမေဓမ္မာ မဟဂ္ဂတာရမ္မဏာ ဝိညာဏဉ္စာယတနံ နေဝသညာနာသညာယတနံ၊ ဣမေ ဓမ္မာ မဟဂ္ဂတာရမ္မဏာ၊ ကတမေ ဓမ္မာ အပ္ပမာဏာရမ္မဏာ၊စတ္တာရော မဂ္ဂါ အပရိယာပန္နာ စတ္တာရိစ သာမညဖလာနိ၊ ဣမေ ဓမ္မာ အပ္ပမာဏာ ရမ္မဏာ။

ကာမာဝစရကုသလတော စတ္တာရော ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တစိတ္တုပ္ပါဒါ၊ ကိရိယတော စတ္တာရော ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တစိတ္တုပ္ပါဒါ၊ သဗ္ဗံ အကုသလံ၊ ဣမေ ဓမ္မာ သိယာ ပရိတ္တာ ရမ္မဏာ၊ သိယာ မဟဂ္ဂတာရမ္မဏာ၊

သိယာ အပ္ပမာဏာရမ္မဏာ၊သိယာ နဝတ္တဗ္ဗာ ပရိတ္တာရမ္မဏာတိပိ၊ မဟဂ္ဂတာ ရမ္မဏာတိပိ၊ ကာမာဝစရ ကုသလတော စတ္တာရော ဉာဏသမ္ပယုတ္တ စိတ္တုပ္ပါဒါ ကိရိယတော စတ္တာရော ဉာဏသမ္ပယုတ္တ စိတ္တုပ္ပါဒါ၊ ရူပါဝစရစတုတ္ထဈာနံ ကုသလတောစ ကိရိယာတောစ၊ ကိရိယာဟေတုက မနောဝိညာဏဓာတု ဥပေက္ခာသဟဂတာ၊ ဣမေ ဓမ္မာ သိယာ ပရိတ္တာရမ္မဏာ၊ သိယာ မဟဂ္ဂတာ ရမ္မဏာ၊ သိယာ အပ္ပမာဏာရမ္မဏာ၊သိယာ နဝတ္တဗ္ဗာ ပရိတ္တာ ရမ္မဏာတိပိ၊ မဟဂ္ဂတာ ရမ္မဏာတိပိ၊ အပ္ပမာဏာ ရမ္မဏာတိပိ၊ ရူပါဝစရတိက စတုက္ကဈာနံ ကုသလတောစ ဝိပါကတောစ ကိရိယတောစ၊စတုတ္ထဿ ဈာနဿ ဝိပါကော အာကာသာနဉ္စာယတနံ၊ အာကိဉ္စညာယတနံ၊ ဣမေဓမ္မာ နဝတ္တဗ္ဗာ ပရိတ္တာရမ္မဏာတိပိ၊ မဟဂ္ဂတာရမ္မဏာတိပိ၊ အပ္ပမာဏာ ရမ္မဏာတိပိ၊ ရူပဉ္စ နိဗ္ဗာနဉ္စ အနာရမ္မဏာ။

[အဋ္ဌကထာကဏ္ဍလာ ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော်။]

အနက်ကား

ပရိတ္တာရမ္မဏာ၊ ကာမအာရုံကို အာရုံပြုကုန်သောတရားတို့သည်။ ကတမေဓမ္မာ၊အဘယ်တရားတို့နည်း။သဗ္ဗော၊ အလုံးစုံသော။ ကာမာဝစရဿဝိပါကော၊ ကာမာဝစရဝိပါက်တေဝီသရင်း။ကိရိယာမနောဓာတု၊ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်းစိတ်ရင်း။ကိရိယာဟေတုကမနောဝိညာဏဓာတု သောမနဿသဟဂတာ၊ဟသိတုပ္ပါဒ်စိတ်ရင်း။ဣတိ၊ ဤသို့။ ဣမေဓမ္မာ၊ ဤ ၂၅-ပါးတရားတို့သည်။ပရိတ္တာရမ္မဏာ၊ ကာမအာရုံကိုသာအာရုံပြုသောတရားတို့မည်ကုန်၏။ [ဤပါဠိအစဉ်ဖြင့် ကာမဇောနဲ ၂၅-ကို ပြတော်မူသည်။]

မဟဂ္ဂတာရမ္မဏာ၊မဟဂ္ဂုတ်အာရုံကို အာရုံပြုကုန်သော တရားတို့သည်။ ကတမေဓမ္မာ၊ နည်း။ ဝိညာဏဉ္စာယတနံ၊ ဝိညာဏဉ္စာယတန စိတ်ရင်း။နေဝသညာနာသညာယတနံ၊ စိတ်ရင်း။ ဣတိ၊သို့။ဣမေဓမ္မာ၊ ဤခြောက်ပါးသော တရားတို့သည်။ မဟဂ္ဂတာရမ္မဏာ၊ မဟဂ္ဂုတ် အာရုံကို အာရုံပြုသော တရားတို့မည်ကုန်၏။ [ဤပါဠိအစဉ်ဖြင့် မဟဂ္ဂုတ်ဇောနဲ ခြောက်ပါးကိုပြတော်မူသည်။]

အပ္ပမာဏာရမ္မဏာ၊ အပ္ပမာဏဟုဆိုအပ်သော နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုကုန်သောတရားတို့သည်။ ကတမေဓမ္မာ၊ နည်း။ အပရိယာပန္နာ၊ သံသရာဝဋ်၌အကျုံးမဝင်ကုန်သော။ စတ္တာရောမဂ္ဂါ၊မဂ်စိတ်လေးခုတို့ ၎င်း။ အပရိယာပန္နာနိ၊ ကုန်သော။ စတ္တာရိသာမညဖလာနိ၊ဖိုလ်စိတ်လေးခုတို့၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဣမေဓမ္မာ၊ ဤလောကုတ္တရာ စိတ်ရှစ်ပါးတရားတို့သည်။ အပ္ပမာဏာရမ္မဏာ၊ အပ္ပမာဏဟု ဆိုအပ်သော နိဗ္ဗာန်ကိုသာ အာရုံပြုသော တရားတို့မည်ကုန်၏။ [ဤပါဠိအစဉ်ဖြင့် လောကုတ္တရာကေန်ရှစ်ပါးကို ပြတော်မူသည်။]

ကာမာဝစရကုသလတော၊ ကာမာဝစရကုသိုလ်စိတ်ရှစ်ခုမှ။စတ္တာရောဉာဏဝိပ္ပယုတ္တစိတ္တုပ္ပါဒါ၊ဉာဏဝိပ္ပယုတ်စိတ် လေးခုတို့၎င်း။ကိရိယတော၊မဟာကိရိယာစိတ်ရှစ်ခုမှ။စတ္တာရောဉာဏဝိပ္ပယုတ္တစိတ္တုပ္ပါဒါ၊ တို့၎င်း။ သဗ္ဗံအကုသလံ၊ အလုံးစုံသောအကုသိုလ်စိတ် ၁၂-ခု၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဣမေဓမ္မာ၊ ဤ၂၀-သောတရားတို့သည်။ သိယာ၊တရံတခါ။ ပရိတ္တာရမ္မဏာ၊ ကာမအာရုံကိုအာရုံပြုကုန်၏။ သိယာ၊ ရံခါ။မဟဂ္ဂတာရမ္မဏာ၊မဟဂ္ဂုတ်အာရုံကိုအာရုံပြုကုန်၏။ သိယာ-ရံခါ၊အပ္ပမာဏာရမ္မဏာ၊ နိဗ္ဗာန်အာရုံကို အာရုံပြုကုန်၏။ သိယာ၊ ရံခါ။ ဝါ၊ ပညတ်ကိုအာရုံပြုသောကာလ၌။ ပရိတ္တာရမ္မဏာတိပိ၊ ကုန်၏ဟူ၍၎င်း။ မဟဂ္ဂတာရမ္မဏာတိပိ၊ ကုန်၏ဟူ၍၎င်း။ နဝတ္တဗ္ဗာ၊ မဆိုသင့်။ မဆိုထိုက်ကုန်။ [ဤပါဠိအစဉ်ဖြင့် ကာမအာရုံ, မဟဂ္ဂုတ်အာရုံ, ပညတ်အာရုံကို အာရုံပြုသော အကုသိုလ် ၁၂-ဉာဏဝိပ္ပယုတ်ဇော ၈-ပေါင်းအနေကန် ၂၀-ကိုပြတော်မူသည်။]

ကာမာဝစရကုသလတော၊-မှ။ စတ္တာရော ဉာဏသမ္ပယုတ္တစိတ္တုပ္ပါဒါ၊၎င်း။ ကိရိယာတော၊မှ။ စတ္တာရောဉာဏသမ္ပယုတ္တစိတ္တုပ္ပါဒါ၊၎င်း။ ကုသလတောစ၊-မှ၎င်း။ကိရိယတောစ၊-မှ၎င်း။ရူပါဝစရစတုတ္ထဈာနံ၊ အဘိညာဉ်နှစ်ပါး၎င်း။ ကိရိယာဟေတုမနောဝိညာဏ ဓာတုဥပေက္ခာ သဟဂတာ၊ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း၎င်း။ဣတိ၊သို့။ ဣမေဓမ္မာ၊ဤ ၁၁-ပါးသောတရားတို့သည်။ သိယာ၊ ရံခါ။ပရိတ္တာရမ္မဏာ၊ ကုန်၏။သိယာ၊ ရံခါ။ မဟဂ္ဂတာရမ္မဏာ၊-ကုန်၏။သိယာ၊ရံခါ။အပ္ပမာဏာရမ္မဏာ၊

၏။ သိယာ၊ ရံခါ။ဝါ၊ ပညတ်ကိုအာရုံပြုသောကာလ၌။ ပရိတ္တာရမ္မဏာတိပိ၊ ဟူ၍၎င်း။ မဟဂ္ဂတာရမ္မဏာတိပိ၊၎င်း။ အပ္ပမာဏာရမ္မဏာတိပိ၊ ၎င်း။ နဝတ္တဗ္ဗာ၊ကုန်၏။ [ဤပါဠိအစဉ်ဖြင့် ကာမမဟဂ္ဂုတ်လောကုတ္တရာပညတ်အာရုံကို အာရုံပြုသော ဉာဏသမ္ပယုတ်ဇောရှစ်, အဘိညာဉ်ခွေ,မနောရာဝဇ္ဇန်း,ပေါင်းအနေကန် ၁၁-ပါးကိုပြတော်မူသည်။]

ကုသလတော စ၊-၎င်း။ဝိပါကတော စ၊ ၎င်း။ ကိရိယတော စ၊၎င်း။ ရူပါဝစရတိက စတုက္က ချာနံ၊ ရူပါဝစရတိကချာန်၎င်း, ရူပါဝရ စတုက္ကချာန်၎င်း။

[စတုက္ကနည်း, ပဉ္စကနည်းဖြင့်ဟောတော်မူသည်ဟုမှတ်၊ ရူပါဝစရ-တိကချာနံ-ဟုရှိမူ ယုတ္တတရ။]

စတုတ္ထဿ ချာနဿဝိပါကော၊ရူပဝိပါက် ၄-ပါး,၅-ပါး၎င်း။အာကာသာနဉ္စာယတနံ၊၎င်း။ အာကိဉ္စာ ညာယတနံ၊၎င်း။ ဌတိ၊သို့။ ဌမေဓမ္မာ၊ ဤ ၁၆-ပါးသောတရားတို့ကို။ ဝါ၊ (၈) ပါးသောတရားတို့ကို။ ပရိတ္တာရမ္မဏာတိပိ၊၎င်း။ မဟဂ္ဂတာရမ္မဏာတိပိ၊၎င်း။အပ္ပမာဏာရမ္မဏာတိပိ၊၎င်း။ နဝတ္တဗ္ဗာ-ကုန်။ ရူပဥ္စ။ ရုပ်အဋ္ဌဝီသသည်၎င်း။ နိဗ္ဗာနဥ္စ-သည်၎င်း။အနာရမ္မဏာ၊အာရုံကိုမယူတတ်၊အာရုံမပြုတတ်။

[ဤပါဠိအစဉ်ဖြင့် ပညတ်ကေန်(၆)ပါးကိုပြတော်မူသည်၊ ဤပါဠိတော်အလုံးစုံဖြင့် ကာမဝိပါက်မှန်က ကာမအာရုံကိုသာ အာရုံပြုနိုင်ကြောင်း,နိဗ္ဗာန်စသည်ကိုအာရုံမပြုနိုင်ကြောင်း အလွန်သေချာသည်။]

> အဋ္ဌ ပန သဟေတုကဝိပါကစိတ္တုပ္ပါဒါ ဧတ္ထ ဝုတ္တနယေနေဝ တဒါရမ္မဏဝသေန ပဋိသန္ဓိဘဝင်္ဂစုတိဝသေန စ ပရိတ္တမေဝ္ဝယေဝ အာရဗ္ဘ ပဝတ္တန္တိ။
>
> [၎င်းအဖွင့် အဋ္ဌသာလိနီ။]

အနက်။ ပန၊ဥပေက္ခာသဟဂုတ်စိတ် ၂-ခု၏ ကာမအာရုံကို အာရုံပြုပုံမှတပါး မဟာဝိပါက်စိတ် ၈-ခု၏ ကာမအာရုံကို အာရုံပြုပုံကိုဆိုဦးအံ့၊အဋ္ဌသဟေတုကဝိပါကစိတ္တုပ္ပါဒါ၊မဟာဝိပါက်စိတ် ၈-ခုတို့သည်၊ဧတ္ထ၊ဤဥပေက္ခာသဟဂုတ်စိတ် ၂-ခု၌၊ဝုတ္တနယေနေဝ၊သာလျှင်၊

တဒါရမ္မဏာဝသေနစ၊ဒုင်း။ ပဋိသန္ဓိဘဝင်စုတိဝသေနစ၊ဒုင်း။ ပရိတ္တ ဓမ္မေယေဝ၊ ကာမတရား, ကာမအာရုံတို့ကိုသာလျှင်။ အာရဗ္ဘ၊၍။ ပဝတ္တန္တိ၊၏။

ဤအဋ္ဌကထာ၌ ဝေသဒ္ဒါဖြင့် မဟာဝိပါက်မှန်က အဘယ် အခါကာလမှ မဟဂ္ဂုတ်အာရုံ, နိဗ္ဗာန်စသော လောကုတ္တရာ အာရုံ,ပညတ်အာရုံများကိုအာရုံပြု၍မဖြစ်နိုင်ဟူသောအနက် ကိုပြတော်မူသည်။

''ဝေမိ မေ ပဥ္စဝီသတိ စိတ္တုပ္ပါဒါ ကေန္တေနေဝ ပရိတ္တာရမ္မ- ဏာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ''။

[ဒုင်းအဖွင့် အဋ္ဌသာလိနီ။]

အနက်။ ဝေ၊ဤသို့။ဣမေပဥ္စဝီသတိစိတ္တုပ္ပါဒါ၊ ဤစိတ် ၂၅-ပါး တို့ကို။ကေန္တေနေဝ၊ သာလျှင်။ ပရိတ္တာရမ္မဏာတိ၊ ဟူ၍။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။

[ဤစကားရပ်ဖြင့် ပဥ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်း ဟသိတုပ္ပါဒ်နှင့်တကွ မဟာဝိပါက် မှန်က ကာမအာရုံကိုသာအာရုံပြုနိုင်သည်၊အဘယ်အခါကာလမှ မဟဂ္ဂုတ် အာရုံ,နိဗ္ဗာန်စသော လောကုတ္တရာအာရုံ, ပညတ်အာရုံများကို အာရုံမပြု နိုင်–ဟူသော အနက်ကိုပြတော်မူသည်။]

''တာ သတ္တာရမ္မဏတ္တာ ဝိပါကေသု နသန္တိ၊ ကေန္တ ပရိတ္တာ- ရမ္မဏာနိ ဟိ ကာမာဝစရဝိပါကာနိ''။

[စိတ္တုပ္ပါဒကဏ္ဍအဖွင့်အဋ္ဌသာလိနီ၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဋ္ဌကထာ ၂–ကျမ်း လာ။]

အနက်။ တာ၊ ထိုကရုဏာ, မုဒိတာနှစ်ပါးတို့သည်။ သတ္တာရမ္မ ဏတ္တာ၊ သတ္တဝါပညတ်ကိုအာရုံပြု၍ ဖြစ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ ဝိပါ ကေသု၊ဝိပါက်စိတ်တို့၌။နသန္တိ၊မဖြစ်ကုန်။ဟိ၊အကြင်ကြောင့်။ ကာမာဝ စရဝိပါကာနိ၊ကာမဝိပါက်တေဝီသတို့သည်။ကေန္တပရိတ္တာရမ္မဏာနိ၊ စင်စစ်ကာမအာရုံကိုသာ အာရုံပြုနိုင်ကုန်၏။

[ဤအဋ္ဌကထာ၌ ကေန္တသဒ္ဒါဖြင့် ကာမဝိပါက်မှန်က အဘယ်အခါ ကာလမှ မဟဂ္ဂုယ်အာရုံ,နိဗ္ဗာန်စသော လောကုတ္တရာအာရုံ, ပညတ်အာ ရုံများကို အာရုံမပြုနိုင်–ဟူသော အနက်ကိုပြတော်မူသည်။]

သတ္တာရမ္မဏတ္တာတိသတ္တပညတ္တိအာရမ္မဏတ္တာ၊နနုပညတ္တိ အာရမ္မဏာပိ ဝိပါကာ ဟောန္တီတိ စောဒနံ သန္ဓာယာဟ ကေန္တ။ပ။ဝိပါကာတိ။

[ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မဟာဋီကာ။]

အနက်။ သတ္တာရမ္မဏတ္တာတိ၊ကား။ သတ္တပညတ္တိအာရမ္မဏတ္တာ၊ သတ္တဝါပညတ်ကို အာရုံပြုသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ပညတ္တိအာရမ္မဏာပိ၊ ပညတ်ကိုလည်း အာရုံပြုကုန်သော။ ဝိပါကာ၊တို့သည်။ ဟောန္တိနနု၊ရှိကုန်သည်မဟုတ်လော။ဣတိစောဒနံ၊ဤသို့အပြစ်တင်ခြင်းကို။ သန္ဓာယ၊ ၍။ကေန္တ။ပ။ဝိပါကာတိ၊ဟူ၍။အာဟ၊ဆိုတော်မူပြီ။

တာ သတ္တာရမ္မဏတ္တာ ဝိပါကေသု နုပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ကာမာဝစရ ဝိပါကာနံ ကေန္တပရိတ္တာရမ္မဏတ္တာ။

[အဘိဓမ္မာဝတာရ အဋ္ဌကထာ၊ အနက်လွယ်ပြီ၊ ကာမဝိပါက်မှန်က ကာမကေန်ဟူလို။]

ပရိတ္တာရမ္မဏတ္တာဟိ တေသမေကန္တတော ပန ကရုဏာမုဒိတာ တေသု နဇာယန္တိ ကဒါစိပိ။

[၎င်းအဋ္ဌကထာ။]

အနက်။ တေသံ၊ထိုမဟာဝိပါက်စိတ်ရှစ်ခုတို့၏။ ကေန္တတော၊စင်စစ်ကေန် အမှန်မုချအားဖြင့်၊ ပရိတ္တာရမ္မဏတ္တာဟိ၊ ကာမအာရုံကိုသာ အာရုံပြုနိုင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်သာလျှင်။ တေသု၊ ထိုမဟာဝိပါက်စိတ် ရှစ်ခုတို့၌။ ကရုဏာ,မုဒိတာ-တို့သည်။ကဒါစိပိ၊တရံတခါမျှလည်း။နဇာယန္တိ၊မဖြစ်နိုင်ကုန်။

သဗ္ဗော ကာမာဝစရ ဝိပါကော စ ကိရိယာဟေတုဒွယံပိစ ပဉ္စဝီသတိကေန္တ ပရိတ္တာရမ္မဏာ သိယုံ။

[၎င်းအဋ္ဌကထာ။]

အနက်။ သဗ္ဗော ကာမာဝစရဝိပါကော စ၊ အလုံးစုံသော ကာမဝိပါက်တေဝီသရင်း၊ ကိရိယာဟေတုဒွယံပိစ၊ ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်း,ဟသိတုပ္ပါဒ် စိတ်နှစ်ပါးရင်း၊ ဣတိ၊ ဤသို့၊ [ထည့်] ပဉ္စဝီသတိ၊ တို့သည်၊ ကေန္တပရိတ္တာရမ္မဏာ၊ စင်စစ်ကာမ အာရုံကိုသာ အာရုံပြုနိုင်ကုန်သည်၊ သိယုံ၊ကုန်၏၊

ဣဒံဟိ ပဋိသန္ဓိဘဝင်စုတိ တဒါရမ္မဏဝသေန ပရိတ္တဓမ္မပရိယာပန္နေသုယေဝ ဆသုအာရမ္မဏေသု ပဝတ္တတိ။
[ဋ္ဌင်းအဋ္ဌကထာ။]

ဟိ၊ ချဲ့၍ပြဦးအံ့။ ဣဒံ၊ ဤမဟာဝိပါက်ရှစ်ခုသည်။ ပဋိသန္ဓိဘဝင်စုတိတဒါရမ္မဏဝသေန၊ ပဋိသန္ဓေကိစ္စ, ဘဝင်ကိစ္စ, စုတိကိစ္စ,တဒါရုံကိစ္စတို့၏ အစွမ်းသတ္တိဖြင့်။ ပရိတ္တဓမ္မပရိယာပန္နေသုယေဝ၊ ကာမအာရုံ၌သာ အကျုံးဝင်သည် သာလျှင်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဆသုအာရမ္မဏေသု၊တို့၌။ ပဝတ္တတိ၊၏။

ဝိပါကဿ သက်ပ္ပေတွာ အာရမ္မဏာဂဟဏာဘာဝတော ကမ္မာနုရူပမေဝ ပဝတ္တတီတိ ပရိတ္တကမ္မဝိပါကော ပရိတ္တာရမ္မဏေယေဝ ပဝတ္တိတုမဟရတိ၊နမဟဂ္ဂတ အပ္ပမာဏာရမ္မဏေတိ ဝုတ္တံ ပရိတ္တ ဓမ္မပရိယာပန္နေသူတိ။
[စတုတ္ထ စကားရပ်အဖွင့် အဘိဓမ္မာဝတာရဋီကာ။]

ဝိပါကဿ၊ ဝိပါက်တရား၏။ သက်ပ္ပေတွာ၊ ကြံကြံ စည်စည် တွေးတွေးဆဆပြု၍။ အာရမ္မဏာ ဂဟဏာဘာဝတော၊ အာရုံကို မယူနိုင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ကမ္မာနုရူပမေဝ၊ ကံအားလျော်စွာ သာလျှင်။ ပဝတ္တိ၊ ဖြစ်ရရှာ၏။ ဣတိ၊ဤသို့သော အကြောင်းကြောင့်။ပရိတ္တ ကမ္မဝိပါကော၊ ကာမကုသိုလ်ကံ အကုသိုလ်ကံ၏ ဝိပါက်သည်။ဝါ။ကာမဝိပါက်တေဝီသသည်။ ပရိတ္တာရမ္မဏေယေဝ၊ ကာမအာရုံ၌သာလျှင်။ ပဝတ္တိတုံ၊ ၄ါ။အရဟတိ၊ ၏။မဟဂ္ဂတအပ္ပမာဏာရမ္မဏေ၊ မဟဂ္ဂုတ်အာရုံ,နိဗ္ဗာန်စသောလောကုတ္တရာအာရုံ၌။ ပဝတ္တိတုံ၊ ၄ါ။ နအရဟတိ၊ မထိုက်။ ဣတိတသ္မာ၊ ထိုအကြောင်းကြောင့်။ ပရိတ္တဓမ္မပရိယာပန္နေသူတိ-ဟူ၍။ဝုတ္တံ၊ပြီ။

ယသ္မာ တေ ပရိတ္တာရမ္မဏာ၊ကရုဏာမုဒိတာစ ပညတ္တာရမ္မဏာ သတ္တပညတ္တိယံ ပဝတ္တနတော၊ တသ္မာ ဒွိန္နမာလမ္ဗဏာနံ ကေစိတ္တဿ ဝိသယဘာဝါနုပဂမနတော။နတေသု ကရုဏာမုဒိတာ ကဒါစိပိ ဇာယန္တီတိ အယမေတ္ထ ပထမဂါထာ ယ အဓိပ္ပါယော။
ဒုတိယစကားရပ်အဖွင့်-ဋ္ဌင်းဋီကာ၊ အနက်လွယ်ပြီး။

သတ္တာရမ္မဏတ္တာတိ သတ္တပညတ္တာရမ္မဏတ္တာ နနုပညတ္တာရမ္မဏာပိ ဝိပါကာ ဟောန္တီတိ စောဒနံ သန္ဓာယာဟ ကာမ။ပ။ ဏတ္တာတိ။

[ပထမစကားရပ်အဖွင့် ဋီကာ အနက်လွယ်ပြီ၊ တတိယစကားရပ်အဖွင့် မထူးလှပြီ။]

ဤသို့ ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော အဘိဓမ္မာပါဠိတော်၊ ၎င်းအဖွင့် အဋ္ဌသာလိနီ အဋ္ဌကထာ၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ် အဋ္ဌကထာ၊ ၎င်းအဖွင့် မဟာဋီကာ၊ အဘိဓမ္မာ ဝတာရ အဋ္ဌကထာ၊ ၎င်းအဖွင့် အဘိဓမ္မတ္ထ ဝိကာသိနီဋီကာ၊ ဤစကားအရပ်ရပ်တို့ဖြင့် ကာမဝိပါက်မှန်က ကာမအာရုံကိုသာ အာရုံပြုနိုင်သည်၊ မဟဂ္ဂုတ်အာရုံ, နိဗ္ဗာန်စသော လောကုတ္တရာအာရုံ, ပညတ်အာရုံများကို အာရုံမပြုနိုင်-ဟု အလွန် သေချာသည်။

ဤပါဠိ,အဋ္ဌကထာ,ဋီကာတို့၌သာ သေချာသည်မဟုတ်၊ ''ပဋ္ဌဝိသ ပရိတ္တမ္ပိ''ပဋ္ဌဝိသ၊ ကာမဝိပါက် တေဝိသ, ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်း, ဟသိတုပ္ပါဒ်အားဖြင့် ၂၅-ပါးသော စိတ်တို့သည်။ပရိတ္တမ္ပိဝေ၊ ၌သာလျှင်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။

''တေဝိသတိ ကာမာဝစရဝိပါက ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန ဟသန ဝသေန ပဋ္ဌဝိသတိစိတ္တာနိ ပရိတ္တမ္ပိ ကာမာဝစရာ ရမ္မဏေ ယေဝ ဘဝန္တိ ။ပ။ သဗ္ဗတ္ထ သာဝဓာရဏာ ယောဇနာ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ''

အနက်။ တေဝိသ။ပ။ဝသေန၊ ကာမ ဝိပါက် တေဝိသ, ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်း,ဟသိတုပ္ပါဒ်စိတ်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ပဋ္ဌဝိသတိစိတ္တာနိ၊ တို့သည်၊ ပရိတ္တမ္ပိ ကာမာဝစရာရမ္မဏေယေဝ၊ကာမအာရုံ၌သာလျှင်။ ဘဝန္တိ၊ ကုန်၏။ပ။ သဗ္ဗတ္ထ၊ အလုံးစုံသောဝါကျတို့၌။ သာဝဓာရဏာယောဇနာ၊ ဝေသဒ္ဒါ ထည့်၍ အနက်ပေးခြင်းကို။ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ၊ ၏။ ''ဆစိတ္တာနိ။ပ။ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ၊ သဗ္ဗဝါကျေနမဝဓာရဏန္တောဂဓတ္တာတိအဓိပ္ပါယော။

[မဏိမဉ္ဇူသာအနက်လွယ်ပြီ၊ ဤသဘိုဟ်ဋီကာကျော် မဏိမဉ္ဇူသာ သုံးကျမ်းတို့၌လည်း အလွန်သေချာသည်ပင်။]

ပဋိသန္ဓိဘဝင်္ဂ၊ တထာ စဝနမာနသံ။
ကောမေ တဒထဝေကာ၊ဝိသယ ပြော ဇာတိယံ။ ။

[သင်္ဂြိုဟ်]

ပဋိသန္ဓေစိတ်,ဘဝင်စိတ်,စုတိစိတ်တို့သည် ဇာတိ,ဘူမိ,သမ္ပယုတ္တဓမ္မ,သင်္ခါရ,အာရုံအားဖြင့် တူမြဲထုံးစံ-ဟူလို။

ကတ္တစိ ပန အနုပ္ပဇ္ဇမာနဿ ခီဏာသဝဿ ယထောပဋ္ဌိတံ နာမရူပါဒိကမေဝ စုတိပရိယောသာနာနံ ဂေါစရဘာဝံ ဂစ္ဆတိ၊ နကမ္မ ကမ္မနိမိတ္တာဒယော။
[ဋီကာကျော်။]

အနက်။ ပန၊ အကြင်ကြောင့်။ ကတ္တစိ၊ တစုံတခုသောဘဝ၌။ အနုပ္ပဇ္ဇမာနဿ၊ မဖြစ်လတံ့, ပဋိသန္ဓေမနေရလတံ့သော။ ခီဏာသဝဿ၊ ဘုရား,ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ, ရဟန္တာအရှင်မြတ်၏။ ယထောပဋ္ဌိတံ၊ အကြင်အကြင်ထင်လာတိုင်းသော။ နာမရူပါဒိကမေဝ၊ နာမ်ရုပ်တရားအစရှိသောအာရုံသည်သာလျှင်။ စုတိပရိယောသာနာနံ၊ စုတိအဆုံးရှိကုန်သောဝီထိစိတ်တို့၏။ ဂေါစရဘာဝံ၊ အာရုံ၏အဖြစ်သို့။ ဂစ္ဆတိ၊ ၏။ ကမ္မ,ကမ္မနိမိတ္တာဒယော၊ ကံ,ကမ္မနိမိတ်,ဂတိနိမိတ်သုံးပါးတို့သည်။ ဂေါစရဘာဝံ၊ သို့။ နဂစ္ဆန္တိ၊ကုန်။

ဗုဒ္ဓေါ ပမုခေါ ယဿာတိ ဗုဒ္ဓပမုခေါ ဗုဒ္ဓပမုခဿ ဒါနံ ဒေတိ၊ လမ္ဗော ကဏ္ဏော ယဿာတိ လမ္ဗကဏ္ဏော လမ္ဗကဏ္ဏော အာဂစ္ဆတိ။

အနက်။ ယဿ၊ အကြင်ရဟန်းသံဃာအား။ ဗုဒ္ဓေါ၊မြတ်စွာဘုရားဟုဆိုအပ်သော။ ပမုခေါ၊ အကြီးအမှူးအဦးသည်။ အတ္ထိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဗုဒ္ဓပမုခေါ၊မည်၏။ ဗုဒ္ဓပမုခဿ၊ ဘုရားအမှူးရှိသောသံဃာတော်အား။ဒါနံ၊ လှူဘွယ်ဝတ္ထုကို။ ဒေတိ၊ လှူဒါန်း၏။

ယဿ၊အကြင်သူအား။လမ္ဗော၊ ရှည်သော။ ကဏ္ဏော၊ နားသည်။ အတ္ထိ၊၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ လမ္ဗကဏ္ဏော၊ မည်၏။ လမ္ဗကဏ္ဏော၊ ရှည်သော နားရှိသောသူသည်။အာဂစ္ဆတိ၊ လာ၏။

ဤကား-တဂ္ဂုဏသံဝိညာဏဗဟုဗ္ဗီဟိပြယုဂ်၊ဤတဂ္ဂုဏသံဝိညာဏဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ်သဘောကား-သမာသ်ပုဒ်အနက်ကိုရင်း,သမာသ်ပုဒ်အနက်မှတပါး အညပုဒ်အနက်ကိုရင်း, နှစ်ပါးသော အနက်ကိုယူရသည်၊ ဗုဒ္ဓပမုခဿဟူသောပြယုဂ်၌ ဗုဒ္ဓပမုခအရဖြစ်သော ဘုရားကို

ဝှင်း၊ ယဿဟူသော အညပုဒ်အရဖြစ်သော ရဟန်းသံဃာကိုဝှင်း လှူဒါန်း၏ဟူရာ၌နှစ်ပါးသောအနက်ကိုယူရသည်၊လမ္ဗကဏ္ဏောဟူသော ပြယုဂ်၌ လမ္ဗကဏ္ဏအရဖြစ်သော ရှည်သောနားရွက်ကိုဝှင်း,ယဿဟူသောအညပုဒ်အရဖြစ်သော လူကိုဝှင်း,လာ၏ဟူရာ၌ နှစ်ပါးသောအနက်ကို ယူရသည်။

ဗဟူနိဓညာနိ ဧတဿာတိ ဗဟုဓညော၊ဗဟုဓညောအာဂစ္ဆတိ၊နိဂ္ဂတာဇနာ ဧတသ္မာတိနိဂ္ဂတဇနော၊နိဂ္ဂတဇနံဒဟာပေတိ။

အနက်။ ဧတဿ၊ထိုသူအား။ဗဟူနိ၊ များစွာကုန်သော။ ဓညာနိ၊ တို့သည်။ သန္တိ၊ ရှိကုန်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဗဟုဓညော၊မည်၏။ဗဟုဓညော၊ များသောစပါးရှိသောသူသည်။ အာဂစ္ဆတိ၊၏။ ဧတသ္မာ၊ ထိုရွာမှ။ဇနာ၊တို့သည်။နိဂ္ဂတာ၊ ထွက်ပြေးကုန်ပြီ။ဣတိ၊ထို့ ကြောင့်။ နိဂ္ဂတဇနော၊ မည်၏။ နိဂ္ဂတဇနံ၊ထွက်၍ပြေးသောလူရှိသောရွာကို၊ဒဟာပေတိ၊ မီးတိုက်၏။

ဤကား-အတဂ္ဂုဏသံဝိညာဏဗဟုဗ္ဗီဟိပြယုဂ်တည်း၊ဝှင်း၏သဘောကား-သမာသ်ပုဒ်အနက်ကိုမယူ၊ သမာသ်ပုဒ်အနက်မှတပါး အညပုဒ်အနက်ကိုသာယူရသည်၊ဗဟုဓညောဟူသောပြယုဂ်၌ ဗဟုဓညဟူသော သမာသ်ပုဒ်အရဖြစ်သော များသောစပါးကို မယူရ၊ ဧတဿဟူသော အညပုဒ်အရဖြစ်သောလူကိုသာယူရသည်၊ နိဂ္ဂတဇနောဟူသောပြယုဂ်၌နိဂ္ဂတဇနဟူသော သမာသ်ပုဒ်အရဖြစ်သော ထွက်၍ပြေးသောလူကို မယူရ၊ ဧတသ္မာဟူသော အညပုဒ်အရဖြစ်သောရွာကိုသာ ယူရသည်၊ အကျဉ်းအားဖြင့် သမာသ်ပုဒ်အနက်နှင့်တကွ အညပုဒ်အနက်ကိုယူလျှင် တဂ္ဂုဏသံဝိညာဏ၊သမာသ်ပုဒ်အနက်ကိုစွန့်ပစ်၍,လွှတ်၍ အညပုဒ်အနက်သက်သက်ကိုသာယူရလျှင် အတဂ္ဂုဏသံဝိညာဏ၊ ဤသို့လျှင် အထူးကို နာနာကြီး မှတ်ခဲ့ပါ။

ယခင်ဒိုကာကျော်ပါဌ်၌ စုတိပရိယောသာနာနံ- ဟူသောပုဒ်ကို၊ ''စဝနသင်္ခါတံစုတိစိတ္တံ ပရိယောသာနံ ဧသာနံအဝေ့ာယေသန္တိစုတိပရိယောသာနာနိ''ဟုဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ်ပြု၊တဂ္ဂုဏ သံဝိညာဏဗဟုဗ္ဗီဟိ၊အတဂ္ဂုဏသံဝိညာဏဗဟုဗ္ဗီဟိနှစ်ပါးတို့တွင် စုတိပရိယောသာန

ဟူသော သမာသ်ပုဒ်အရဖြစ်သော အဆုံးဆုံးဖြစ်သောစုတိစိတ်ကိုစွန့်ပစ်သင့်,စွန့်ပစ်ထိုက်,လွှတ်သင့်,လွှတ်ထိုက်ရကား အတဂ္ဂုဏာသံဝိညာဏဇဟုဗ္ဗိဟိသမာသ်ဟု ဆတ်ဆတ်မုချ ကေန္တမှတ်ယူပါ၊ ထို့ကြောင့် မဟုတ်လော၊ ဤဋီကာကျော်အဖွင့် အဖေဂ္ဂုသာရဒီပနီကျမ်း၌-
''ပရိယောသာနသဒ္ဒေါ အနဘိဝိဓျတ္တော အတဂ္ဂုဏတ္တော၀ ဒဠ္ဌဗ္ဗော၊ ဇူတရထာ စုတိပဋိသန္ဓိနံ သမာနာရမ္မဏတာ နသိယာ''
ဟု မိန့်ဆိုအပ်ပြီ။

အနက်။ ပရိယောသာနသဒ္ဒေါ၊ကို။ အနဘိဝိဓျတ္တော၀၊အနဘိဝိဓိအနက်ရှိ၏ဟူ၍သာလျှင်။အတဂ္ဂုဏတ္တော၀၊အတဂ္ဂုဏအနက်ရှိ၏ဟူ၍သာလျှင်။၀ါ၊အတဂ္ဂုဏာသံဝိညာဏဇဟုဗ္ဗိဟိသမာသ် ဟူ၍သာလျှင်။ ဒဠ္ဌဗ္ဗော၊၏။ဇူတရထာ၊ဤငါဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသောအနက်မှတပါး,အဘိဝိဓိအနက်, တဂ္ဂုဏာသံဝိညာဏဇဟုဗ္ဗိဟိသမာသ်ဟူ၍။ ဂယှမာနေ၊ ယူကြသည်ရှိသော်။စုတိပဋိသန္ဓိနံ၊စုတိစိတ်,ပဋိသန္ဓေစိတ်တို့၏။သမာနာရမ္မဏတာ၊အာရုံတူမြဲ ယုံးစံသည်။နသိယာ၊မဖြစ်နိုင်ရာ။

ဤအဖေဂ္ဂုသာရဒီပနီဆရာစကားသည် ပါဠိ,အဋ္ဌကထာ,ဋီကာတို့နှင့်ညီညွတ်သောကြောင့် သင့်မြတ်ပေစွ။

နာဟုအဿာသပဿာသော၊ ဌိတစိတ္တဿ တာဒိနော၊
အနေဇော သန္တိမာရဗ္ဘ၊ ယံ ကာလမကရိ မုနိ။ ။
[သုတ်မဟာဝါမဟာပရိနိဗ္ဗာနသုတ်ပါဠိတော်။]

အနက်။ အနေဇော၊အာရုံတွေ့က,ဆွဆွဖြတ်ဖြတ်, တုန်လှုပ်တတ်သော ဇောတရားမှကင်းစင်တော်မူပြီးထသော။ ယံမုနိ၊ အကြင်ဘုရားသခင်သည်။ သန္တိံ၊ ဆင်းရဲတကာ ကင်းငြိမ်းရာမှန် ပြည်နိဗ္ဗာန်ကို။ အရဗ္ဘ၊စွဲ၍၊ရည်စူး၍၊မျှော်ခေါ်၍၊အကြောင်းပြု၍။ကာလံ၊ ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူခြင်းကို။အကရိ၊ပြုတော်မူပြီ။ ဌိတစိတ္တဿ၊ မရွှေမပြန့်တည်တံ့သောစိတ်နှလုံးရှိတော်မူထသော။ တာဒိနော၊ လာဘာ,လာဘစသည် ရှစ်တန် လောကဓံကြောင့် ဘောက်ပြန်တုန်လှုပ်ခြင်း ကင်းစင်တော်မူပြီးထသော။တဿ၊ထိုမြတ်စွာဘုရားအား။အဿာသပဿာသာ၊ထွက်

သက်ဝင်သက်လေ ၂-ချက်သည်။နာဟု၊ မရှိ မဖြစ် ကင်းတုံလစ်ပြီ။ဤသို့ သမ္ဘာန်။

ထို့ကြောင့် ၎င်းအဖွင့်အဋ္ဌကထာ၌"အာရဗ္ဘ ပဋိစ္စ သန္ဓာယ"ဟု ဖွင့်တော်မူသည်၊အာရုံပြု၍ဟူသောအနက်ကို အလိုရှိအပ်သည်ဖြစ်အံ့၊ "ယေအတီတေဓမ္မေအာရဗ္ဘ" ဟူသော ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော်၌ အာရဗ္ဘဟူသောပုဒ်ကို"အာရဗ္ဘာတိ အာရမ္မဏံကတွာ"ဟုအဋ္ဌသာလိနီ ဖွင့်သကဲ့သို့ "အာရဗ္ဘအာရမ္မဏံကတွာ"ဟု အဋ္ဌကထာဆရာ ဖွင့်ခဲ့ ရာ၏၊ထိုသို့လည်းမဖွင့်ခဲ့၊ထို့ကြောင့် အာရုံပြု၍ဟူသော အနက်ကို အ လိုမရှိအပ်၊ ထို့ကြောင့် ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူခါနီး စတုတ္ထစျာန်ကိုမဝင် စားမီ ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော့အံ့ဟုဖြစ်သော ဇောဝီထိဖြစ်သည်ကိုသာ ရည် ၍ သန္ဓိမာရဗ္ဘဟူ၍ဟောတော်မူသည်ဟု မှတ်ပါ။

မြတ်စွာဘုရား၏စုတိစိတ်အာရုံကို မုံရွေးဆရာတော်ကမေး၍ ကျေး ကံရှင်ကျော်က နိဗ္ဗာန်ဘုံထဲ အာရုံမြဲ-ဟု ဖြေလိုက်သည်၊အမှားအ လွဲဟုကေန်အမှန်မုချမှတ်၊အဘယ့်ကြောင့်နည်းဟူမူ၊သုတ္တန်,အဘိဓမ္မာ ပါဠိတော်, အဋ္ဌကထာ, ဋီကာ, သင်္ဂြိုဟ်ဋီကာကျော်, မဏိမဥ္ဇူသာ, အဖေဂ္ဂုသာရဒီပနီ အစရှိသော အလုံးစုံသော ကျမ်းဂန်တို့နှင့် ဆန့် ကျင်သောကြောင့်၎င်း၊ နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြု၏ဟု ဆိုရာ၌ အကြောင်း အမြွက်မျှ မရလေသောကြောင့် ၎င်းတည်း။

ဋီကာကျော်ပါဠိ၌ စုတိပရိယောသာနံ - ပုဒ်ကို တဂ္ဂုဏ သံဝိ ညာဏသမာသ်ယူ၍ ရဟန္တာတို့၏ စုတိသည်လည်း ထင်တိုင်းသာ ဖြစ်သော နာမ်, ရုပ်တရားကို အာရုံပြုဟန်နှင့် ဝီထိပုံ ချရှိး ပြုကြ သည်လည်း အမှားကေန်ပင်၊ သင်္ဂြိုဟ်နိဿယ သစ်၌ကား-ထိုသို့ ဝီထိ ချရိုးပြုကြသည်ကို အဖေဂ္ဂုသာရဒီပနီနှင့် မညီသောကြောင့် မသင့်- ဟု မဆိုသာ၊အဖေဂ္ဂုသာရဒီပနီနှင့် ညီခြင်းမညီခြင်းသည် အကြောင်း မဟုတ်၊မှန်,မမှန်သာအကြောင်းဖြစ်သည်၊မှန်သည်မမှန်သည်ကိုလည်း ပဋိသမ္ဘိဒါပတ္တပုဂ္ဂိုလ်မြတ်များကိုထား၍ တပါးသောသူတို့သည်သိနိုင် ခဲ၏၊ ဤကား-ခဲရပ်-ဟု မှာထားခဲ့သည်၊

ထိုသို့မှာထားခြင်းသည်လည်း ဉာဏ်မမှီနိုင်သောကြောင့်သာ မှာ ထားရှာသည်၊ အမှုမှာ အ...ပြောင်းမဟုတ်ချေ၊ အဘယ့်ကြောင့်နည်း-

ဟူမှု အဇေဋ္ဌသာရဒီပနီနှင့်သာ မညီရုံမဟုတ်၊ ကာမဝိပါက်မှန်က ကာမအာရုံကိုသာ အာရုံပြုနိုင်၏-ဟူ၍ငင်း၊ ပဋိသန္ဓေစိတ်,ဘဝင်စိတ်, စုတိစိတ်တို့သည် အာရုံတူဟူ၍ငင်း၊ ဟောတော်မူ,ဆိုတော်မူကြသော အလုံးစုံသော ပါဠိ,အဋ္ဌကထာ, ဋီကာတို့နှင့်လည်းမညီသောကြောင့် ငင်း၊ တပါးသောသတ္တဝါတို့၏ ပဋိသန္ဓေစိတ်, ဘဝင်စိတ်, စုတိစိတ် တို့၏ အာရုံစသော အဘိဓမ္မာအရာများကို ပဋိသမ္ဘိဒါပတ္တမဟုတ် သော်လည်း ပါဠိ,အဋ္ဌကထာ, ဋီကာတို့ဖြင့် သိရသကဲ့သို့ ထို့အတူ ရဟန္တာတို့၏ စုတိစိတ်၏ အာရုံကိုလည်း ပဋိသမ္ဘိဒါပတ္တမဟုတ်သော် လည်း ဆိုခဲ့ပြီးသော ပါဠိ, အဋ္ဌကထာ,ဋီကာတို့ဖြင့် သိသင့် သိ ထိုက်သောကြောင့်ငင်းတည်း။

သဂြိုဟ်ဂဏ္ဌိသစ်၌လည်း ငင်းဋီကာပါဌ်၌ စုတိပရိယောသာနာနံ ပုဒ်ကိုတဂ္ဂုဏသံဝိညာဏသမာသ်ယူ၍ရဟန္တာတို့၏ စုတိစိတ်ကိုလည်း ထင်တိုင်းသော နာမ်ရုပ်တရားကို အာရုံပြု၍ဝိထိချကြသည်၊ ''ပရိယော သာနသဒ္ဒေါ အနဘိဝိချတ္တော အတဂ္ဂုဏတ္တောဝ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ ဠတရ ထာ စုတိပဋိသန္ဓီနံ သမာနာရမ္မဏတာ နသိယာ'' ဟူသော အဇေဋ္ဌ သာရဒီပနီနှင့်မညီ၊ ယင်းသို့မညီသော်လည်း မှန်ရာသာအကြောင်းဖြစ် တော့သည်၊ ပဋိသမ္ဘိဒါပတ္တပုဂ္ဂိုလ်ကိုထား၍ တပါးသောသူတို့ သိခြင်း ငှါခဲ၏၊ပဋိသန္ဓေဘဝင်စုတိတို့အာရုံတူ၏-ဟူသော စကားကို ယေဘုယျ ဟု ဆိုပြီးလျှင် ''နဟိဠာဒမေကံဌာနံ ဝဇ္ဇေတွာ ပဋိသန္ဓိဘဝင်္ဂါနံ ဝိသ ဒိသတာအတ္ထိ'' ဟုဋီကာဆိုသကဲ့သို့ ဤ၌လည်း၊ ''နဟိဠာဒမေကံဌာနံ ဝဇ္ဇေတွာ ပဋိသန္ဓိစုတီနံ ဝိသဒိသတာအတ္ထိ''ဟုဆိုမူ သင့်ငြားအံ့လည်း မသိ။

အဓိပ္ပါယ်ကား-အာဂန္တုကဘဝင်ကိစ္စဖြစ်သော အရာဌာန တခုကို ကြဉ်၍ ပဋိသန္ဓေဘဝင်တို့၏ အာရုံမတူသော မည်သည် မရှိသကဲ့သို့ ရဟန္တာတို့၏ စုတိကိစ္စဖြစ်သော အရာဌာနကိုကြဉ်၍ ပဋိသန္ဓေစုတိ တို့၏အာရုံမတူသော မည်သည် မရှိဟူလို၊ ခဲရပ်။

''စုတိဝေ ပရိယောသာနံ ဧတေသန္တိ စုတိပရိယောသနာ''ဆရာတို့ လည်း တဂ္ဂုဏ၊ အဇေဋ္ဌသာရဆရာလည်းအတဂ္ဂုဏ-ဟု ဆိုသော

စကားနှစ်ရပ်သည် မစပ်မိကြ ဆန့်ကျင်လှ၏-ဟု မှာထားခဲ့သည်၊ ထို ဂဏ္ဌိသစ် မှာထားသောစကားစုတွင် သိခြင်းငှါခဲ၏-ဟု တိုင်အောင် သောစကားကို နိဿယသစ်ဝါဒကိုပယ်သော ရှေးအကြောင်း နှင့်ပင် ပယ်လေ၊ နောက်ခဲရပ်တိုင်အောင်သော စကားစုသည်လည်း မသင့်၊ အဘယ့်ကြောင့်နည်းဟူမူ ဥပေက္ခာသဟဂုတ်သန္တိရဏစိတ်ကို တပါး သောပဋိသန္ဓေကိစ္စနှင့် မဖြစ်နိုင်ခြင်းစသော အကြောင်းရှိသကဲ့သို့ငှင်း၊ ကာမအာရုံကိုသာအာရုံပြု၏-ဟူသော ပါဠိ,အဋ္ဌကထာ,ဋီကာတို့နှင့် မဆန့်ကျင်သကဲ့သို့ငှင်း၊ ထို့အတူ ဤအရာ၌ရဟန္တာတို့၏စုတိစိတ် သည် ကံ,ကမ္မနိမိတ်,ဂတိနိမိတ် သုံးပါးတို့တွင် တပါးပါးကို မပြုနိုင် ခြင်း-ဟူသော အကြောင်းမရှိသောကြောင့်ငှင်း၊ ကာမအာရုံကိုသာ အာရုံပြု၏-ဟူသော ပါဠိ,အဋ္ဌကထာ, ဋီကာတို့နှင့် ဆန့်ကျင်သော ကြောင့်ငှင်းတည်း၊ ဆန့်ကျင်လှ၏ တိုင်အောင်သော စကားကိုလည်း ဤသို့မဆိုထိုက်၊ အဘယ့်ကြောင့်နည်းဟူမူ တဂ္ဂုဏသံဝိညာဏဟု ဆို ကြသော ဆရာတို့ဝါဒသည် အဖေဂ္ဂုသာရဒီပနီနှင့် မညီသော ကြောင့်ငှင်း၊ကာမအာရုံကိုသာအာရုံပြု၏-ဟူသောပါဠိ,အဋ္ဌကထာ, ဋီကာတို့နှင့် ဆန့်ကျင်သောကြောင့်ငှင်း မသင့်အနေတည်း-ဟူ၍သာ ဆိုထိုက်သောကြောင့်ငှင်းတည်း။

သမန္တစက္ခုဒီပနီ၌လည်း ဘုရားရဟန္တာတို့၏ စုတိစိတ်သည် နိဗ္ဗာန် ကို အာရုံပြု၏-ဟု အထောက် အထား မပြဘဲ ဖြေဆိုလိုက်သော စကားသည်လည်း အမှားပင်၊ ဇိနတ္ထပကာသနီ ကျမ်း၌လည်း ထို စတုတ္ထဈာန်မှထ၍ ဈာန်အင်္ဂါတို့ကို ဆင်ခြင်တော်မူသော ပစ္စဝေက္ခ ဏာဇောတို့သည် အကြိမ်များစွာဖြစ်ကုန်၏၊ထိုသို့ဖြစ်သန္ဓေဝီထိတွက် ရေ ကုဋေနှစ်သန်းလေးသိန်းသော သမာပတ်ကို ဝင်စားတော်မူပြီးမှ စတုတ္ထဈာန်အင်္ဂါကိုဆင်ခြင်သော ပစ္စဝေက္ခဏာဝီထိ၏အဆုံး၌ အလုံး စုံသောသင်္ခါရတရားတို့၏ ကုန်ငြိမ်းရာ နိရောဓသစ္စာကို အာရုံပြုသော မဟာဝိပါက်ပဌမအသင်္ခါရိက အဗျာကတ ဒုက္ခသစ္စာဖြင့် နိဗ္ဗာန်စံ ၏-ဟု အထောက်အထားမပြဘဲ ဆိုလိုက်သောစကားသည်လည်း အ မှားပင်၊စွယ်စုံကျော်ထင်-ဝိသဇ္ဇနာကျမ်း၌လည်းရဟန္တာတို့၏စုတိသည် မည်သည့်အာရုံကို- အာရုံပြုလိမ့်မည်နည်း-ဟူသော အမေး ပုစ္ဆာ၌

အဖြေဝိသဇ္ဇနာကား-နိဗ္ဗာန်ကိုအာရုံပြု၍ စုတိ၏-ဟူပေ-ဟုအထောက် အထား မပါဘဲဖြေလိုက်သော စကားသည်လည်းအမှားပင်။

ဤအရာ၌ ကျမ်းပြုဂန်ပြု- ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးတို့မှသော်လည်း အချော်ကြီး ချော်,အယောင်ကြီးယောင်,အမှားကြီးမှားချေသေး၏ ရှင့်၊ ယခုကာ လ နောက်ပေါ်လူသာ မန်တို့ နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြု၍စုတိ၏ဟု ယောင် ရမ်းမြည်တမ်း ပရမ်းပတာ ပြောဆိုကြသည်မှာ ဆိုရာဆိုခွင့်ပင် မရှိချေ၊ ပညတ်ကိုအာရုံပြုသေး၏ဟုဆိုသောဝိမတိဝိနောဒနီဝါဒကိုလည်းအလုံး စုံသော ပါဠိ,အဋ္ဌကထာ,ဋီကာတို့နှင့်ဆန့်ကျင်သောကြောင့်ငါတို့သခင် ကျေးဇူးရှင်ပင် ပယ်လေပြီဟု မုံရွာမြို့ လယ်တီဆရာတော်ဖြေဆို ဆုံး ဖြတ်လိုက်သည်။

ဘုရားရဟန္တာတို့၏ စုံတိစိတ်အာရုံကို
ကျမ်းဂန်စုံညှိ၍ဖြေရှင်းခဏ်းပြီး၏။

ရွှေဥဒေါင်း ပုစ္ဆာအဖြေ

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ

လျှောက်လွှာ

တပည့်တော် ရွှေမြို့-ရွှေဥဒေါင်းတောရဘုန်းကြီး ကုသလ ရှိသေ့စွာလျှောက်ထားပါသည် အရှင်သူမြတ်ဘုရား....

သမ္မုတိသစ္စာ,ပရမတ္ထသစ္စာ,ထိုသစ္စာ ၂-ပါးတို့ကို ပိုင်းခြားဝေဘန်၍ မှန်ရာတည့်တည့် သိမြင်လိုပါသည်တရပ်၊ သဿတဒိဋ္ဌိ,ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ တရားများကိုလည်း ခြားနားသေချာ သိလိုပါသည် တကြောင်း၊ ဗုဒ္ဓဘာသာ သာသနာဝင်လူရှင်အပေါင်းတို့သည် သိအပ် သိထိုက်လှပေသော အနတ္တအချက်တို့ကိုလည်း ကွက်ကွက်ကွင်းကွင်း ထင်လင်းသေချာ ဝိပဿနာ ဉာဏဒဿန အဖွင့်ကို ချီးမြှင့်ရေးသား ပေးသနားတော်မူပါမည့်အကြောင်း ဦးခေါင်းရိုကျိုး ရှိခိုးလျှောက်ထားအသနားတော်မြတ်ခံပါသည်ဘုရား။

ဦးကုသလ
ရွှေဥဒေါင်းတောရဘုန်းကြီး၊
ရွှေမြို့။

လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီးဖြေဆိုချက်

ပဋိညာဉ်။ ယခုအခါ ဗုဒ္ဓဘာသာ၌ လွန်စွာ အရေးကြီးသော အနတ္တအချက်ကြီးတို့ကို တပည့်ရှင်ကုသလ လျှောက်ထားတောင်းပန်ချက်အရ မုံရွာ လယ်တီတောရဆရာ ငါသည်ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်ရှင်လူအပေါင်းမှစ၍ ယောဂါဝစရပုဂ္ဂိုလ် တောတောင်ခို၍ ကြည်ညိုလေးမြတ် ဝိပဿနာလုပ်ရပ် အထပ်ထပ် ကြိုးစားကြသဖြင့် ဉာဏ်သွားဝရဇိန် တက်ထွန်းထိန်၍ အရှိန်ကြီးမား အမျိုး

သားတို့အား ထောက်ထားမြော်ရှု ဟောပြောမှုအရာ ဝယ် ပဒေသာဥက္ကာကဲ့သို့ ဝေဘန်ပိုင်းခြားဟောကြား ဆုံးမ သာသနာတော်ကိုပြုစုကြရန် ရည်သန်စိတ်ထား ဖြင့် တရားသဘော ပေါ်လွင်၍ ဉာဏ်အမြင်ဖေါက် ထွင်း သန့်ရှင်းစေသောအား မေးလျှောက်သော တရားတို့ကို ရေးသားချီးမြှောက်ပေအံ့သတည်း။

သစ္စာနှစ်ပါးခွဲခြားကျက်

ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါ အတ္တ ဇီဝခွဲချက်

သမ္မုတိသစ္စာ။ ရှေးဦးစွာ သစ္စာနှစ်ပါးခွဲခြားကို ပြဆိုရာ၏၊သစ္စာ နှစ်ပါးဆိုသည်ကား-

၁။ သမ္မုတိသစ္စာ,

၂။ ပရမတ္ထသစ္စာ-

ဟူ၍,နှစ်ပါးရှိ၏။

ထိုနှစ်ပါးတို့တွင်-

၁–သမ္မုတိသစ္စာ။ သမ္မုတိသစ္စာဆိုသည်ကား-လောက၌-

၁။ ပုဂ္ဂိုလ်မည်သည် အမှန်ရှိ၏။

၂။ သတ္တဝါမည်သည် အမှန်ရှိ၏။

၃။ အတ္တမည်သည် အမှန်ရှိ၏။

၄။ ဇီဝမည်သည် အမှန်ရှိ၏။

ထိုပုဂ္ဂိုလ်,သတ္တဝါ,အတ္တ,ဇီဝတို့သည် အနမတဂ္ဂသံသရာ၌ ကုသိုလ် ကံ, အကုသိုလ်ကံပစ်ချရာသို့ အစဉ်တစိုက်လိုက်၍ အစဉ်မပြတ်ကျင် လည် ပြောင်းရွှေ့၍ နေကြရကုန်၏ဟု အခိုင်အမြဲ မှတ်ယူစွဲလမ်းခေါ် ဝေါ် ပြောဆိုကြခြင်းသည် သမ္မုတိသစ္စာမည်၏။

ထိုတွင်-သတ္တဝါရှိ၏ဟူသောစကားဖြင့်····

၁– ပုဂ္ဂိုလ်။ ပုဂ္ဂိုလ်ရှိ၏ဟူသော စကားသည် သတ္တဝါရှိ၏ဟူသော စကားနှင့် အထူးအခြား မရှိကြ။

၂–သတ္တဝါ။ လူဟူ၍ အမှန်ရှိ၏၊နတ်ဟူ၍ အမှန်ရှိ၏၊နွား-ကျွဲ-ခွေး- ဝက်-ကြက်-ငှက်-တိရစ္ဆာန်သတ္တဝါဟူ၍ အမှန်ရှိ၏၊ယောက်ျား,မိန်းမ

ဟူ၍ အမှန်ရှိ၏ငါဟူ၍,သူတပါးဟူ၍အမှန်ရှိ၏၊ ဦးခေါင်း-ခြေလက်-မျက်စိ-နား-နှာခေါင်းစသော အင်္ဂါကြီးငယ်ဟူ၍ အမှန်ရှိ၏၊ ဆံပင်-မွေးညှင်း-ခြေသည်း-လက်သည်း-သွား-အရေ- အသား- အကြော-အရိုး ဟူ၍ အမှန်ရှိ၏စသည်ဖြင့်ထင်မှတ်စွဲလမ်းခေါ်ဝေါ်ပြောဆိုခြင်းများသည်လည်း သတ္တဝါရှိ၏ဟူသောစကား၌ ပါဝင်လေ၏။

၃-အတ္တ။ အတ္တရှိ၏ဟူသောစကား၌ အတ္တဆိုသည်ကား-သတ္တဝါတို့၏သန္တာန်မှာ အမာခံဖြစ်သောအနှစ်သာရကို အတ္တဟူ၍ဆို၏။

ဥပမာကား····မြေအိုးဟူသောစကား၌ မြေဆိုသည်ကား - ပထဝီဓာတ်၏အမည်ပေတည်း၊ အိုးဆိုသည်ကား - အဝန်းအဝိုင်းစသော အိုးသဏ္ဌာန်ဟုဆိုအပ်သော သဏ္ဌာနပညတ်၏အမည်ပေတည်း။

ပညတ်ဟူသည်လည်း သဘောအားဖြင့် အမှန်ရှိရင်းမဟုတ်၊ မြေဓာတ်အပေါင်းအစုကို အစွဲပြု၍ သတ္တဝါတို့၏စိတ်ထဲတွင်ဝန်းသည်ဝိုင်းသည်ဟူ၍ထင်မြင်ရသော အခြင်းအရာမျှသာတည်း၊သို့သော် ပရမတ်နှင့်ပညတ်ကို ခြားနား၍သိနိုင်ရန်ဉာဏ်ပညာမရှိသောလောကီဘုံသားတို့မှာမြေဓာတ်အပေါင်းအစုသည်ပင်လျှင် အိုးဖြစ်၏ဟု မြေနှင့်အိုးကို တခုတည်းပြု၍ မှတ်ယူကြ၏၊ ထိုသို့မှတ်ယူရာ၌ အမှန်ရှိသောမြေသည် အမှန်မရှိသောအိုး၏အမာခံအနှစ်သာရ အတ္တဖြစ်ရလေ၏၊ မြေမရှိခဲ့သော် မြေအိုးဟူ၍မရှိနိုင်၊ မြေရှိမှသာလျှင် မြေအိုးဟူ၍ ရှိနိုင်၏၊ထို့ကြောင့် မြေသည် အိုး၏အနှစ်သာရ အတ္တမည်ပေသတည်း။

ထိုအတူ အမှန်ရှိဖြစ်သော ခန္ဓာငါးပါးနှင့် အမှန်ရှိမဟုတ်သော သတ္တဝါဟူသော သဏ္ဌာနပညတ်ကို တခုတည်းပြု၍ မှတ်ယူကြရာ၌လည်း၊ခန္ဓာငါးပါးသည် သတ္တဝါပညတ်၏ အမာခံ အနှစ်သာရ အတ္တမည်လေ၏၊ ခန္ဓာငါးပါးမရှိခဲ့သော် သတ္တဝါဟူ၍မရှိနိုင်၊ ခန္ဓာငါးပါးရှိမှသာလျှင် သတ္တဝါဟူ၍ရှိနိုင်၏၊ထို့ကြောင့် ခန္ဓာငါးပါးသည် သတ္တဝါ၏ အနှစ်သာရအတ္တမည်လေသတည်း၊ ဤကား-ခန္ဓာငါးပါးကို အတ္တဟူ၍ ပြဆိုချက်တည်း၊ ထိုမှတပါးလည်း ခန္ဓာငါးပါးမှ အလွတ်ဖြစ်သော ခန္ဓာအိမ်၏အရှင်သခင်ဟူသော အတ္တသည်ရှိ၏၊

ဥပမာကား….

လူသေကောင်မှာ ဘုတ်တဇွေ ဝင်ပူး၍နေရာ၌ လူသေကောင် သည်တခြား,ဘုတ်တဇွေသည်တခြားဖြစ်သကဲ့သို့ ခန္ဓာငါးပါး တခြား, ခန္ဓာငါးပါးကို အုပ်စိုး၍နေသော အတ္တသည် တခြားဟူ၍လည်း ယူကြ၏။

၄- **ဇီဝ။** ဇီဝဆိုသည်ကား‥ထိုအတ္တ၏ဦးခေါင်းသဘွယ်ဖြစ်၍ ထို အတ္တကို နှစ်ရှည်လများ တည်နေနိုင်အောင် စောင့်ရှောက်၍နေသော အသက်ရှိ၏၊ ထိုအသက်ကို ဇီဝဆို၏။

[ဤကား-ပုဂ္ဂိုလ်,သတ္တဝါ,အတ္တ,ဇီဝ,လေးပါးခွဲပြခြင်းတည်း။]

သဏ္ဍာန်စသည်ခွဲပြချက်

၁။သဏ္ဍာန်သည် အမှန်ရှိ၏။

၂။ သန္တတိသည် အမှန်ရှိ၏။

၃။ နိမိတ္တသည် အမှန်ရှိ၏။

၄။ အနုဗျဉ္ဇနသည် အမှန်ရှိ၏-

ဟူ၍ မှတ်ယူကြကုန်၏။

ထိုလေးပါးတို့တွင်….

၁။ **သဏ္ဍာန်။** သဏ္ဍာန်ဆိုသည်ကား…. ပရမာဏုမြူသဏ္ဍာန်, အဏုမြူသဏ္ဍာန်တို့မှစ၍ မဟာပထဝီ မြေကြီးသဏ္ဍာန်,မြင့်မိုရ်တောင် သဏ္ဍာန်တိုင်အောင် အဝန်းအဝိုင်း အလုံးအပြားအထောင့်အကွေး အရှည်အတိုစသောသဏ္ဍာန်ပညတ်ကို သဏ္ဍာန်ဆိုသည်။

၂- **သန္တတိ။** သန္တတိဆိုသည်ကား‥တခုတည်းသော ဝတ္ထုသည် တမိနစ်တည်နေ၏၊ တနာရီတည်နေ၏၊နာရီပေါင်းများစွာ တည်နေ၏၊ ရက်ပေါင်းများစွာ, လပေါင်းများစွာတည်နေ၏၊ နှစ်ပေါင်းများစွာ တည်နေ၏၊ သတ္တဝါတယောက်သည် အနမတဂ္ဂသံသရာ၌ ဘဝပေါင်း များစွာ ကျင်လည်၍နေရ၏ဟု ယူခြင်းပေတည်း။

၃- **နိမိတ္တ။** နိမိတ္တဆိုသည်ကား‥ သတ္တဝါသဏ္ဍာန်, ဦးခေါင်း သဏ္ဍာန်, ခြေသဏ္ဍာန်, လက်သဏ္ဍာန်စသော သဏ္ဍာန်နိမိတ်မျိုးကို ဆို၏။

ထိုနိမိတ္တသည်—

သုဘနိမိတ္တ,အသုဘနိမိတ္တ ဟူ၍နှစ်ပါးရှိ၏၊ ထိုနှစ်ပါးတို့တွင် လှပတင့်တယ်သည်ဟူ၍ မှတ်ယူကြသောသညာန်မျိုးသည် သုဘနိမိတ်မည်၏၊ အသုဘနိမိတ်ဆိုသည်ကား··မလှမပ မတင့်မတယ်ဟူ၍ မှတ်ယူကြသော သညာန်မျိုးသည် အသုဘနိမိတ်မည်၏။

၄- **အနုဗျဥ္ဇန**။ အနုဗျဥ္ဇန ဆိုသည်ကား··အနေ-အထိုင်-အထ-အကြွ-အသွား-အလာ-အပြု-အမူ-အပြော-အဆို-အမူ-အရာမျိုးကို အနုဗျဥ္ဇနဆို၏၊ထိုအနုဗျဥ္ဇနသည်လည်းသုဘ-အသုဘဟူ၍ နှစ်ပါးရှိ၏၊ ထိုနှစ်ပါးတို့တွင်နေပုံယဉ်ကျေးသည်၊ကြွပုံ ထပုံ ယဉ်ကျေးသည်စသည်ဖြင့်မှတ်ယူကြသောအမူအရာမျိုးသည်သုဘအနုဗျဥ္ဇနမျိုးမည်၏၊အနေအထိုင်ရိုင်းစိုင်းသည်၊ အကြွအထရိုင်းစိုင်းသည် စသည်ဖြင့် မှတ်ယူကြသောအမူအရာမျိုးသည်၊ အသုဘ အနုဗျဥ္ဇနမျိုးမည်၏၊ သတ္တဝါတို့၏ ကိုယ်အင်္ဂါ၌ ကောင်းသောလက္ခဏာ, မကောင်းသောလက္ခဏာ, သူမြတ်၏လက္ခဏာ, သူယုတ်၏လက္ခဏာ စသော လက္ခဏာများသည်လည်း သုဘ-အသုဘ-အနုဗျဥ္ဇနမည်၏။

[ဤကား-သဏ္ဍာန၊ သန္တတိ၊၊နိမိတ်၊အနုဗျဥ္ဇနခွဲခဏ်းတည်း။]

ပြဆိုခဲ့ပြီးသော ပုဂ္ဂိုလ်- သတ္တဝါ- အတ္တ-ဇီဝ-သဏ္ဍာန-သန္တတိ-နိမိတ်-အနုဗျဥ္ဇန-အလုံးစုံသည် သမ္မုတိသစ္စာမည်၏။

[ဤကား-သမ္မုတိသစ္စာကို ပြခဏ်းပေတည်း။]

၂- **ပရမတ္ထသစ္စာ**။ ပရမတ္ထ သစ္စာဆိုသည်ကား···လောက၌သဘောအားဖြင့်ထင်ရှားရှိနေကြသောပထဝီဓာတ်,အာပေါဓာတ်, တေဇောဓာတ်,ဝါယောဓာတ်, အာကာသဓာတ်, ဝိညာဏဓာတ်, ဖဿဝေဒနာအစရှိသောစေတသိက်ဓာတ်,စက္ခုသောတစသောရုပ်ဓာတ်,နိဗ္ဗာန်ဟူသောအသင်္ခတဓာတ်များကို ပရမတ္ထသစ္စာဟူ၍ဆို၏။

[ဤကား-ပရမတ္ထသစ္စာကို ပြဆိုခဏ်းတည်း။]

သမ္မုတိနှင့်သစ္စာခေါ်ကြောင်း

ထိုသစ္စာနှစ်ပါးတို့တွင် သမ္မုတိသစ္စာဟူသောစကား၌-

၁။ အဘယ့်ကြောင့် သမ္မုတိဆိုသနည်း၊

၂။ အဘယ့်ကြောင့် သစ္စာဆိုသနည်းဟူမူကား၊

၁–သမ္မုတိ။ သတ္တ-ပုဂ္ဂလ-အတ္တ-ဇီဝ အစရှိသည်တို့သည် ပထဝီဓာတ်,အာပေါဓာတ် အစရှိသည်တို့ကဲ့သို့ သဘောအားဖြင့် အသီးအခြားထင်ရှားရှိကုန်သည်မဟုတ်၊ ပထဝီဓာတ်, အာပေါဓာတ် အစရှိသည်တို့ကိုစွဲမှီ၍ သတ္တဝါတို့၏စိတ်ထဲတွင် ထင်မြင်အပ်သောအခြင်းအရာမျှတို့သာတည်း၊ ထိုအခြင်းအရာမျှတို့ကိုပင် ကေန်ရှိ,အမှန်ရှိဟု အနိုင်အမြဲစွဲလမ်းကြကုန်ပြီးလျှင် အမည်နာမအသီးအသီးတင်၍ လောကီဘုံသားလူအများတို့ အစဉ်အဆက်ခေါ်ဝေါ်သမုတ်၍ နေကြသည့်အတွက်ကြောင့် သမ္မုတိခေါ်ပေသတည်း။

၂–သစ္စာ။ ထိုသို့ ခေါ်ဝေါ်ကြရာ၌လည်း လောကီ ဘုံသားတို့အများညီညာခေါ်ဝေါ်ရိုး ရှိကြသည့်အတိုင်း ပုဂ္ဂိုလ်သည်အမှန်ရှိ၏၊ သတ္တဝါသည်အမှန်ရှိ၏၊အတ္တဇီဝသည်အမှန်ရှိ၏ဟူ၍ ထိုသူတို့အလယ်၌ ပြောဆိုငြားသော်လည်း တစုံတယောက်သော သူကိုမျှ လှည့်စားခြင်းမဖြစ်၊မုသာဝါဒမဖြစ်၊ မုသာဝါဒမဖြစ်သောကြောင့် သစ္စာဟူ၍ဆိုရသတည်း။

[ဤကား–သမ္မုတိခေါ်ကြောင်း,သစ္စာခေါ်ကြောင်းကို ပြဆိုချက်ပေတည်း။]

သမ္မုတိသစ္စာနှင့် ပရမတ္ထသစ္စာ

၁–သမ္မုတိသစ္စာ။ ဤသမ္မုတိသစ္စာသည် မုသာဝါဒမျှကိုသာ ပယ်နိုင်၏၊သဘောအားဖြင့် ကေန်ရှိ၏ဟု မှတ်ယူသိမြင်ကြသော-

သညာဝိပလ္လာသ,
စိတ္တဝိပလ္လာသ,
ဒိဋ္ဌိဝိပလ္လာသ–

ဟူသော ဝိပလ္လာသတရားများကိုမူကား- မပယ်နိုင်ချေ၊ အဘယ်ကြောင့်နည်းဆိုသော် ဝိပလ္လာသတရားတို့၏ ပညတ်ချက်ထဲတွင် အပါအဝင်ဖြစ်သောကြောင့်တည်း၊ ထို့ကြောင့်ပင်လျှင် ပုဂ္ဂိုလ်, သတ္တဝါ, အတ္တ,ဇီဝ အစရှိသောအခြင်းအရာများသည် ဘောက်လဲဘောက်ပြန်ဖြစ်တတ်သောကြောင့် သမ္မုတိသစ္စာဟူ၍သာ ဆိုအပ်၏၊ပရမတ္ထသစ္စာဟူ၍ မဆိုအပ်။

အဘယ်သို့ ဘောက်လဲဘောက်ပြန်ဖြစ်သနည်းဟူမူကား-ဝိပလ္လာသတရား ထင်ရှားရှိနေသောသူမှာ ထိုသညာနုပညတ်,သန္တတိပညတ် အစရှိသောပညတ်များသည် ကေန်ရှိ,အမှန်ရှိဟု ဖြစ်၍နေ၏၊ဝိပလ္လာသတရားကို ပယ်ပြီးသောအခါ ထိုသူမှာပင် ထိုပညတ်များသည် ကေန်ရှိမဟုတ်၊ အမှန်ရှိမဟုတ်ဟု ဖြစ်ရပြန်၏၊ ဤသို့ ဘောက်လဲဘောက်ပြန်ဖြစ်တတ်သောကြောင့် ပရမတ္ထသစ္စာဟူ၍ မခေါ်အပ်။

၂-ပရမတ္ထသစ္စာ။ ပထဝီဓာတ်, အာပေါဓာတ် အစရှိသည်တို့ကို အဘယ့်ကြောင့် ပရမတ်ခေါ်သနည်းဟူမူကား-ပထဝီဓာတ်,အာပေါဓာတ် အစရှိသော ဓာတ်သဘာဝများသည် ပုဂ္ဂိုလ်သဏ္ဍာန်,သတ္တဝါသဏ္ဍာန် အစရှိသည်များကဲ့သို့ စိတ်ထဲတွင် ထင်မြင်ရသော အနက်မျိုးမဟုတ်၊သဘောအားဖြင့် ကေန်ရှိသောအနက်မျိုးဖြစ်သောကြောင့် သမ္မုတိပညတ် အနက်များထက် လွန်ကဲသော အနက်များဖြစ်ချေ၍ ပရမတ္ထခေါ်ဆိုရသတည်း။

ထိုပထဝီဓာတ်, အာပေါဓာတ် အစရှိသော သဘောများသည်လည်း လောကတွင် ကေန်ရှိ,အမှန်ရှိဟုမှတ်ယူသည်အတိုင်းဘယ်အခါမှာမှ ကေန်ရှိမဟုတ်ပြန်ပြီ၊ အမှန်ရှိမဟုတ်ပြန်ပြီဟု ဘောက်ပြန်ခြင်း မရှိခြင်းကြောင့် သစ္စာခေါ်ပေသတည်း၊ဤပရမတ္ထသစ္စာသည်သာလျှင် မုသာဝါဒနှင့်တကွသညာဝိပလ္လာသ, စိတ္တဝိပလ္လာသ, ဒိဋ္ဌိဝိပလ္လာသ ဟူသော ဝိပလ္လာသတရားတို့ကို အကုန်အစင်ပယ်ဖျောက်နိုင်၏။

[ဤကား-သမ္မုတိသစ္စာ,ပရမတ္ထသစ္စာမည်ကြောင်းကို ပြဆိုချက်ပြီး၏။]

ဤပရမတ္ထသစ္စာသည်လည်း-

၁။ သဘာဝ သစ္စာ,

၂။ အရိယ သစ္စာဟူ၍နှစ်ပါးရှိ၏၊

ထိုနှစ်ပါးတို့တွင်-

သဘာဝသစ္စာဆိုသည်ကား။ ကောင်းသော ချမ်းသာကို ပေးတတ်သောသဘာဝကြောင့် ကုသိုလ်ဆိုရသော တရားသည်ရှိ၏၊ချမ်းသာစွာ ခံစားမှုသဘာဝကြောင့် သုခဝေဒနာခေါ်ရသော ဝေဒနာကောင်းသည်လည်းရှိ၏၊ ဤကား-သဘာဝ သစ္စာပေတည်း။

သဘာဝဆိုသည်ကား။ မကောင်းကျိုးကို ပေးတတ်သော သဘာဝကြောင့် အကုသိုလ်ဆိုရသောတရားသည်ရှိ၏၊ဆင်းရဲစွာခံစားမှု သဘာဝကြောင့် ဒုက္ခဝေဒနာခေါ်ရသော ဝေဒနာဆိုးသည်လည်းရှိ၏၊ ဤသို့ သဘာဝချင်းခြားနားလျက် ရှိနေသောကြောင့် ကုသလ, အကုသလ ဟူ၍ နှစ်မျိုးခေါ်ရပြန်၏၊ ဤသို့သဘာဝနှစ်ပါး ခြားနားလျက် ရှိနေသောကြောင့် သုခဝေဒနာ, ဒုက္ခဝေဒနာဟူ၍ နှစ်မျိုးခေါ်ရပြန်၏။

[ဤကား-သဘာဝသစ္စာအလိုတည်း။]

အရိယာသစ္စာဆိုသည်ကား။ အဘယ်အခါမှာမှ သဘာဝဝေါဟာရအားဖြင့် လွှပ်ရှားခြင်းမရှိသောကြောင့် အရိယသစ္စာ ဆိုပေသတည်း။

လှုပ်ရှားခြင်း မရှိပုံကား။ သဘာဝသစ္စာ၌ လောကီကုသိုလ် တဆဲ့ခုနစ်ခုသည် ကောင်းသောအကျိုးကို ပေးတတ်သည်ဟုဆို၏၊ အရိယသစ္စာသို့ ရောက်သည်ရှိသော် ထိုလောကီကုသိုလ် တဆဲ့ခုနစ်ခုသည် ဖြစ်,ချုပ်တတ်သော မကောင်းသောတရားမျိုးဖြစ်သောကြောင့် ဒုက္ခသစ္စာဖြစ်ရပြန်၏၊ ထိုကုသိုလ်တို့၏အကျိုးဖြစ်သော ကုသလဝိပါက်တရားများသည်လည်း ဒုက္ခသစ္စာ ဖြစ်ရပြန်၏၊မကောင်းသော သစ္စာ, မကောင်းသောတရား,မချမ်းသာသော တရားများဟူ၍ဆိုလို၏။

အဘယ့်ကြောင့် မကောင်းသနည်း, မချမ်းသာသနည်းဆိုသော်-ကိလေသာတရားတို့၏ စားဖတ်,ဝါးဖတ် သုံးသပ်နင်းနယ်ရာ အာရုံတရားများ ဖြစ်သောကြောင့်ငင်း,လောဘမီး, ဒေါသမီး,မောဟမီး အစရှိသော မီးတဆဲ့တပါးတို့၏ တောက်လောင်ရာ မီးစာတရားများ ဖြစ်လေသောကြောင့်ငင်းတည်း။

ဤသို့လျှင် သဘာဝသစ္စာသည် အရိယသစ္စာကို ထောက်သော် လှုပ်ရှားခြင်းရှိ၏၊ အရိယသစ္စာမှာမူကား-အသင်္ခတဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်သည်သာလျှင် ကောင်းကျိုးချမ်းသာအမှန်ဖြစ်၏၊ နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်စေတတ်သော လောကုတ္တရာ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးသည်သာလျှင် ကောင်းကျိုးချမ်းသာကို ပေးတတ်သော တရားဖြစ်၏၊ ဤ၌နိဗ္ဗာန်ကို ကောင်းကျိုးချမ်းသာဆိုခြင်းသည် လှုပ်ရှားခြင်းမရှိ၊ အခါခပ်သိမ်းမြဲ၏၊ မြဲသော ကောင်းကျိုးချမ်းသာကို ပေးတတ်သောကြောင့် မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးသည်

ကောင်းကျိုးချမ်းသာကို ပေးတတ်သောတရားအမှန်ဖြစ်၍၊ လှုပ်ရှားခြင်းမရှိ၊ ထို့ကြောင့် အရိယသစ္စာခေါ်ပေသတည်း။

[ဤကား-သဘာဝသစ္စာ,အရိယသစ္စာနှစ်ပါးခွဲခဏ်းတည်း။]

ဤသို့သမ္မုတိသစ္စာ, ပရမတ္ထသစ္စာအားဖြင့် နှစ်ပါးရှိသည်တွင် သတ္တ,ပုဂ္ဂလ အစရှိသော သမ္မုတိသစ္စာဖက်၌ ၎င်းသမ္မုတိသစ္စာကို အစွဲပြု၍ ဖြစ်ပွါးသော တရားမျိုးကား-အကုသိုလ်တရား, ကုသိုလ်တရားဟူ၍ နှစ်မျိုးရှိ၏။

ထိုနှစ်မျိုးတို့တွင်—

အကုသိုလ်တရားမျိုးကား—

ဒုစရိုက်တရားဆယ်ပါး,

အကုသလကမ္မပထတရားဆယ်ပါး,

မာတုဃာတက, ပိတုဃာတက အစရှိသော ပဥ္စာနန္တရိယကံကြီးငါးပါး,

သက္ကာယဒိဋ္ဌိနှစ်ဆယ်,

မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိခြောက်ဆဲ့နှစ်ပါး,

နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကြီးသုံးပါး,

ဤတရားတို့သည် သမ္မုတိသစ္စာကို အစွဲပြု၍ဖြစ်ပွါးသောအကုသိုလ်တရားတို့ပေတည်း။

သမ္မုတိသစ္စာကို အစွဲပြု၍ဖြစ်ပွါးသော—

ကုသိုလ်တရားမျိုးကား—

ဒါန,သီလ,ဘာဝနာတရားသုံးပါး,

သုစရိုက်တရားဆယ်ပါး,

သမာပတ်ရှစ်ပါး,

လောကီအဘိညာဉ်ခြောက်ပါး,

"သဗ္ဗေသတ္တာ သဗ္ဗေပါဏာ" အစရှိသည်ဖြင့်လာသော ဗြဟ္မဝိဟာရဟရားကြီးလေးပါး,

ဘုရားအလောင်း, ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအလောင်း, အဂ္ဂသာဝက အလောင်း-ဟူသော အလောင်းများကိုပြည့်စုံအောင် ပွါးများကျင့်ရသော ဒါနပါရမီ, သီလပါရမီ အစရှိသော ပါရမီဆယ်ပါး,

ဒါနဥပပါရမီ, သီလဥပပါရမီ အစရှိသော ဥပပါရမီဆယ်ပါး,
ဒါနပရမတ္ထပါရမီ, သီလပရမတ္ထပါရမီ အစရှိသော ပရမတ္ထပါရမီ ဆယ်ပါး,
ဤတရားတို့သည် သမ္မုတိသစ္စာကို အစွဲပြု၍ ဖြစ်ပွါးသော ကုသိုလ်တရားတို့ပေတည်း။

ပထဝီဓာတ်, အာပေါဓာတ် အစရှိသော ပရမတ္ထ သစ္စာဖက်၌ ရင်းပရမတ္ထသစ္စာကို အစွဲပြု၍ ဖြစ်ပွါးသော—

ကုသိုလ်တရားမျိုးကား—

ဝိသုဒ္ဓိ ခုနစ်ပါးတို့တွင်-ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ အစရှိသော အထက် ဝိသုဒ္ဓိ ငါးပါး,

ဝိပဿနာ ဉာဏ်ဆယ်ပါး,
မဂ်လေးပါး,
ဖိုလ်လေးပါး,
နိဗ္ဗာန်တရားများပေတည်း။

ဤတရားတို့သည် ပရမတ္ထသစ္စာကို အစွဲပြု၍ ဖြစ်ပွါးသော ကုသိုလ်တရားတို့ပေတည်း။

လောက၌ အကြင်သူတို့သည် သမ္မုတိသစ္စာကို ငြင်းပယ်ကြကုန်၏၊ ထိုသူတို့သည် ဒါန, သီလ, ဘာဝနာ အစရှိသော ကုသိုလ်တရားမျိုး, အလောင်းအလျာတို့ ဖြည့်ကျင့်ပွါးများအပ်သော ပါရမီမျိုးတို့နှင့် ဝေးကွာကြကုန်၏။

အကြင် သူတို့သည် ပရမတ္ထသစ္စာကို ငြင်းပယ်ကြကုန်၏၊ ထိုသူတို့သည် ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ အစရှိသော တရား, မဂ်ဉာဏ်, ဖိုလ်ဉာဏ်, နိဗ္ဗာန်တရားတို့မှ ဝေးကွာကြကုန်၏။

ဤအရာ၌ ပရမတ်သဘောကို လေ့ကျက်ကြကုန်သော အချို့သော သူတို့သည် သမ္မုတိသစ္စာကို လုံးလုံးပယ်ကြကုန်၏။

ပယ်ပုံကား။ လောက၌ ပုဂ္ဂိုလ်, သတ္တဝါ, အတ္တ, ဇီဝ-ဟူ၍ မရှိ၊ ရုပ်, နာမ်တရား ခန္ဓာငါးပါးသာအမှန်ရှိ၏၊ ခန္ဓာငါးပါးသည်လည်း ဘဝအဆုံးသို့ကျ၍ စုတိကမ္မဇရုပ်ချုပ်ရာတွင် အကုန်လုံး ချုပ်ဆုံးကြ

လေကုန်၏၊ ဘဝတပါး ကူးပြောင်း၍သွားနိုင်သော တရား-ဟူ၍ တခုမျှမရှိ၊ပုဂ္ဂိုလ်, သတ္တဝါ, အတ္တ, ဇီဝ-ဟူ၍လည်း ခန္ဓာငါးပါးကို စွဲမှီ၍ သမုတ်အပ်သော ပညတ်တရားမျှသာတည်း၊ ထို့ကြောင့် ထိုပညတ်တရားများသည်လည်း ယခုဘဝသေကြသောအခါ ခန္ဓာငါးပါး ပျက်ဆုံးရာတွင် အကုန်ပျက်ဆုံးကြရ၏၊ ဘဝတပါးသို့ ပြောင်းသွား နိုင်သော ပုဂ္ဂိုလ်, သတ္တဝါ, အတ္တ, ဇီဝ-ဟူ၍ တစုံတခုမျှမရှိ၊ လောက၌ ပုဂ္ဂိုလ်ရှိသည်, သတ္တဝါရှိသည်, အတ္တရှိသည်, ဇီဝရှိသည်-ဟု မှတ်ယူပြောဆိုကြသော အရာသည် အလွန်မှား၏။

[ဤကား-သမ္မုတိသစ္စာကို လုံးလုံးပယ်ပုံတည်း။]

ဤ၌အဖြေကား။ ပုဂ္ဂိုလ်, သတ္တဝါ, အတ္တ, ဇီဝ-ဟူသော ပညတ်များသည် ခန္ဓာငါးပါးကို အစွဲပြု၍ဖြစ်၏။

ဖြစ်ပုံကား။ ခန္ဓာငါးပါး အပေါင်းအစုကို အစွဲပြု၍ ပုဂ္ဂိုလ်ရှိ၏၊ သတ္တဝါရှိ၏၊ အတ္တရှိ၏၊ ဇီဝရှိ၏-ဟု ဖြစ်၏၊ ခန္ဓာငါးပါးသည် မြစ်ရေအယဉ်ကဲ့သို့ အစဉ်မပြတ်ဆက်လက်ဖြစ်ပွါးလျက် နေသည်ကို အစွဲပြု၍ ဤသတ္တဝါသည် ပဌမအရွယ်မှလည်း ဒုတိယအရွယ်သို့ ရောက်၏၊ ဤဘဝမှလည်း ထိုဘဝသို့ရောက်၏၊ ထိုဘဝမှလည်း ဤဘဝသို့ရောက်၏-ဟု သမ္မုတိသစ္စာတရားထင်ရှားရှိနေ၏၊ အကြင်မျှလောက်သော ကာလပတ်လုံး ကိလေသာ အာသဝေါကင်း၍ ပရိနိဗ္ဗာန် စံခြင်းသို့ မရောက်သေး၊ ထိုမျှလောက်သော ကာလပတ်လုံး ခန္ဓာ ငါးပါးသည် မြစ်ရေအယဉ်ကဲ့သို့ အစဉ်မပြတ်ဖြစ်ပွါးလျက်သာနေ၏၊ ခန္ဓာငါးပါးသည် မြစ်ရေအယဉ်ကဲ့သို့ အစဉ်မပြတ် ဖြစ်သမျှကာလပတ်လုံး ဤသတ္တဝါသည် ထိုဘဝသို့ရောက်၏၊ ထိုသတ္တဝါသည် ဤဘဝသို့ ရောက်လာ၏-ဟူသော သမ္မုတိသစ္စာ တရားသည်လည်း အစဉ်တည်ထွန်းလျက်ရှိသည်သာ လျှင်တည်း။

ဤအရာ၌ မေးရန်ရှိ၏။ အဘယ်သို့ မေးရန်ရှိသနည်း-ဟူမူကား-ဤဘဝတွင် မသေမီအတွင်း၌ ခန္ဓာ ငါးပါးသည် မြစ်ရေအယဉ်ကဲ့သို့ အစဉ်မပြတ် ဖြစ်နေခြင်းကြောင့် သတ္တဝါပညတ်သည်လည်း ထိုအစဉ်ကို အမှီပြု၍ တည်နေသည်ကား-မှန်ပေ၏၊ ဤလူ့ပြည်မှ စုတေ၍ အ

ထက်နတ်ပြည်, ဗြဟ္မာ့ပြည်တို့၌ ဖြစ်ရသည်-ဟူသောစကား, ဤလူ့ပြည်မှ စုတေ၍ အောက်ငရဲပြည်တို့၌ ဖြစ်ရသည်-ဟူသော စကားများမှာ စုတေရာဌာနနှင့် ဖြစ်ရာဌာနများသည် အလွန်ဝေးစွာ ကွာခြားလျက်ရှိသောကြောင့် ခန္ဓာငါးပါးသည် အစဉ်အပြတ်ကြီးပြတ်သည် မဟုတ်ပါလော၊ ခန္ဓာငါးပါးသည် အစဉ်အပြတ်ကြီး ပြတ်ခဲ့သော် ပုဂ္ဂိုလ်,သတ္တဝါသည်လည်း အပြတ်ကြီးပြတ်လေတော့သည် မဟုတ်ပါလော-ဟု မေးရန်ရှိ၏။

အဖြေကား။ ဤလူ့ပြည်မှ စုတေ၍ အထက်နတ်ပြည်, ဗြဟ္မာ့ပြည်တို့၌ ဖြစ်ရသည်-ဟူသော စကား-ဤလူ့ပြည်မှစုတေ၍ အောက်ငရဲပြည်တို့၌ ဖြစ်ရသည်-ဟူသော စကားများမှာလည်း စုတေရာဌာနနှင့် ဖြစ်ရာဌာနများသည် အလွန်ဝေးစွာ ကွာခြားလျက်ရှိသောကြောင့် ဌာန, ဒေသအလိုအားဖြင့် အလွန်ဝေးစွာ ကွာခြားလျက် ရှိသော်လည်း ခဏကာလအလိုအားဖြင့် အစဉ်မပြတ်သည်သာဖြစ်၏။

မပြတ်ပုံကား။ ဤလူ့ပြည်မှ စုတေ၍ အထက်နတ်ပြည်,ဗြဟ္မာ့ပြည်တို့၌ ဖြစ်ကြရသည် မှာလည်း ဤလူ့ပြည်၌စုတိစိတ်၏ဘင်ခဏနှင့် နတ်ပြည်,ဗြဟ္မာ့ပြည်တို့၌ ပဋိသန္ဓေစိတ်၏ဥပါဒ်ခဏသည် မျက်တောင်တခတ်, လျှပ်တပြက်ခဏကာလကို အစိတ်အထောင် စိတ်သော်လည်း တစိတ်စာမျှကွာခြားခြင်းမရှိ၊ တစဉ်တည်း, တဆက်တည်းပင် ဆက်လျက်ရှိ၏၊ နတ်, ဗြဟ္မာတို့၏နတ်မျက်စိ, အဘိညာဉ်ရသော ရသေ့, ရဟန်းတို့၏ အဘိညာဉ်မျက်စိတို့ကို လူ့ပြည်, နတ်ပြည်, ဗြဟ္မာ့ပြည်, ငရဲပြည်တို့၌ အနှံ့ အပြားဖြန့်ခင်း၍ ထိုလူ့ပြည်မှသေသော သူ၏ အလားအလာကို ကြည့်ရှု၍နေခဲ့သော် ဤသူသည် လူ့ပြည်မှ စုတေ၍ အထက်ဘယ်ဘုံ ဘယ်ဘဝမှာဖြစ်လေ၏-ဟူ၍ တဆက်တည်း, တစဉ်တည်း ထင်နိုင်ကြ, မြင်နိုင်ကြသည်သာဖြစ်၏။

ဥပမာကား။ တိမ်တိုက်မှာ လျှပ်ပြက်သည်ကိုကြည့်ရှု၍နေကြရာ၌ လျှပ်ပြက်ရာဌာနနှင့် လျှပ်ရောင်ရောက်ရာ မြေအပြင်သည် အလွန်ကွာခြားလျက်ရှိသော်လည်း တိမ်တိုက်၌ လျှပ်ဖြစ်ပေါ်သော ခဏနှင့် မြေအပြင်၌ လျှပ်ရောင် ကျရောက်သော ခဏသည် တပြိုင်နက် တချက်

တည်းကဲ့သို့ ဆက်လျက်ရှိသောကြောင့် တိမ်တိုက်က လျှပ်သည်ပင် လျှင် မြေအပြင်သို့ရောက်လာသည်-ဟု မျက်မြင်ဒိဋ္ဌ မှတ်ယူနိုင်ကြ သကဲ့သို့တည်း။

ဤစကား၌ နတ်မျက်စိ, အဘိညာဉ်မျက်စိတို့ဖြင့် ကြည့်ရှု၍နေ သော သူတို့မှာ စုတေသော သူ၏ စုတိစိတ်၏ ဘင်ခဏကိုပင် မြင်နိုင် ကြသည် မဟုတ်၊ ထိုသတ္တဝါသည်ပင်လျှင် ထိုခန္ဓာမှထွက်၍ ဘယ်ဘုံ ဘယ်ဘဝမှာဖြစ်လေ၏-ဟု တဆက်တည်း ဆက်လျက် ထင်မြင်ရမလေ ၏၊ အကြား၌မူကား-အတ္တ,ဇီဝမည်သည် အလွန်သိမ်မွေ့လှ၏၊ အကူး အပြောင်းလည်း အလွန်လျှင်မြန်လှ၏၊ ဤသို့အလွန်သိမ်မွေ့လှ, အ အလွန်လျှင်မြန်လှသောကြောင့် ရှေ့ဘဝစုတိနှင့် နောက်ဘဝပဋိသန္ဓေ ၏ အကြား၌ ကူးပြောင်း၍ သွားသည်ကိုမူကား-မထင်နိုင်ကြ, မမြင် နိုင်ကြရှိ၏-ဟု မှတ်ယူကြကုန်၏။

လျှပ်ဥပမာ၌လည်း လျှပ်ဖြစ်ရာဌာနနှင့် လျှပ်ရောက်ရာဌာန၏ အ ကြား ကောင်းကင်ပြင်တွင် လျှပ်သွားသည်ကို မမြင်ရသော်လည်း အလွန်လျှင်မြန်လှသောကြောင့်သာလျှင် မမြင်ရသည်၊ ထိုလျှပ်သည် မူကား-ဖြစ်ရာတိမ်တိုက်မှသည် မြေအပြင်ကျအောင် ကောင်းကင်မှာ ပင် လွင့်စင်၍လာခဲ့သည် အမှန်ဖြစ်၏-ဟု မှတ်ယူနိုင်ကြ သကဲ့သို့တည်း။

ဤသို့လျှင် လူ့ပြည်မှ စုတေ၍ နတ်ပြည်, ဗြဟ္မာ့ပြည်, ငရဲပြည်တို့ မှာ ဖြစ်ကြရာ၌လည်း ခန္ဓာအစဉ်သည် မပြတ်သည်သာဖြစ်၏၊ခန္ဓာအ စဉ် မပြတ်ခဲ့သော် ထိုသတ္တဝါ ပညတ်သည်လည်း မပြတ်လေတော့ သည် သာလျှင်တည်း၊လောက၌မူကား-အချို့ အချို့သောသူတို့သည် စုတိနှင့် ပဋိသန္ဓေသည် ခဏကာလအားဖြင့် တဆက်တည်း ဆက် လျက်ရှိနေသည်ကို မကြံမိကြမူ၍ ဌာနဒေသအားဖြင့် အလွန်ဝေးစွာ ကွာခြားလျက်ကိုသာ ထင်မြင်၍ နေကြသဖြင့် ရှေ့ဘဝနှင့် နောက်ဘဝ ဆက်လက်နိုင်ရန်မရှိ-ဟု ရောင်ဝါးကြီးဖြစ်၍ နေကြ၏။

ဤတွင်-သန္တာနစ်ပါး ခွဲပြခက်း
ပြီး၏။

ဣန္ဒြေနှစ်ပါး ပြဆိုခန်း

လျှောက်လွှာတွင် ပါရှိသော သဿတဒိဋ္ဌိ, ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ နှစ်ပါးကို ပြဆိုပေအံ့။

ထိုဒိဋ္ဌိနှစ်ပါးသည် အတ္တဒိဋ္ဌိလျှင် အရင်းရှိ၏၊ အတ္တဒိဋ္ဌိရှိနေသော သူတို့၌သာ ဖြစ်၏၊ အတ္တဒိဋ္ဌိရှိနေပုံကား—

အတ္တဒိဋ္ဌိ၏အစွမ်းသတ္တိသည်လည်း—

၁။ ဝီတိက္ကမ အစွမ်းသတ္တိတပါး,

၂။ ပရိယုဋ္ဌာန အစွမ်းသတ္တိ တပါး,

၃။ အနုသယ အစွမ်းသတ္တိတပါး-ဟူ၍ သုံးပါးရှိ၏။

ထိုသုံးပါးတို့တွင်—

ဝီတိက္ကမ အစွမ်းသတ္တိဆိုသည်ကား။ အတ္တဒိဋ္ဌိနှင့်ယှဉ်သော လောဘ မူစိတ်ဖြင့် ကိုယ်အင်္ဂါ, နှုတ်အင်္ဂါတို့ကို လှုပ်ရှားစေနိုင်သော သတ္တိဆို လိုသည်။

ပရိယုဋ္ဌာန အစွမ်းသတ္တိဆိုသည်ကား။ စိတ်မနော၏ အတွင်း၌သာ ဇောကိစ္စနှင့် ထကြွခြင်းငှါစွမ်းနိုင်သော အစွမ်းသတ္တိသည် ပရိယုဋ္ဌာန အစွမ်းသတ္တိမည်၏။

အနုသယ အစွမ်းသတ္တိဆိုသည်ကား။ ဇောကိစ္စနှင့်မျှ ထကြွခြင်းမရှိမူ ၍ စိတ်အစဉ်၌ အမြဲကိန်းဝပ်ငုံ့လျှိုးလျက် ပါရှိနေသော အစွမ်း သတ္တိသည် အနုသယ အစွမ်းသတ္တိမည်၏။

စိတ်သန္တာန်၌ ထိုအနုသယအစွမ်းသတ္တိ ရှိနေသေးသရွေ့ ကာလ ပတ်လုံး ထိုသူမှာ အတ္တဒိဋ္ဌိမရှိပြီ-ဟူ၍ မဆိုအပ်၊ အတ္တဒိဋ္ဌိမျိုး ပြတ် သည် မဟုတ်သေး၊ နောင် အတ္တဒိဋ္ဌိဖြစ်ပေါ်ခွင့် ဆိုက်ရောက်လာခဲ့ သော်-ဝီတိက္ကမ ကိစ္စတိုင်အောင် ထကြွသောင်းကျန်း၍ လာလတံ့။

ဥပမာကား။ မြဟ္မာ့ပြည်၌ ဖြစ်သော သူတို့မှာ အသက် ထက်ဆုံး ဒေါသ-ဟူ၍ အငွေ့ အသက်မျှ မထင်၊ အထက်ဆုံးဖြစ်သော ဘဝဂ်ဘုံ ၌ ဖြစ်သော သူတို့၏ စိတ်သန္တာန်မှာ ကမ္ဘာကြီး ရှစ်သောင်း လေး

ထောင် ကာလပတ်လုံး ဒေါသ-ဟူ၍ အငွေ့အသက်မျှမထင်၊ သို့သော်လည်း ထိုသူတို့မှာ ဒေါသမရှိ-ဟူ၍ မဆိုရ၊ ထိုသူတို့၏ စိတ်သန္တာန်မှာ ဒေါသသည် အနုသယ ကိစ္စနှင့် တည်ရှိ၏၊ ထိုသူများသည် ကာမဘုံသို့ ရောက်လာကြ၍ အနိဋ္ဌအာရုံတို့နှင့် တွေ့ကြုံကြသော အခါ ထိုဒေါသသည် ဝီတိက္ကမ ကိစ္စတိုင်အောင် ထကြွသောင်းကျန်း၍ လာလတ့်။

ထို့အတူ-အတ္တဒိဋ္ဌိသည်လည်း အကြင်မျှလောက်သော ကာလပတ်လုံး သမထ,ဝိပဿနာဘာဝနာတို့ဖြင့်ဖိနှိပ်ပယ်ရှား၍ထား၏၊ထိုမျှလောက်သော ကာလပတ်လုံး ထိုသူ၏စိတ်သန္တာန်မှာ အတ္တဒိဋ္ဌိသည် အငွေ့အသက်မျှမထင်၊ သို့သော်လည်း ထိုသူမှာ အတ္တဒိဋ္ဌိမရှိပြီဟူ၍ မဆိုရ၊ အနုသယကိစ္စနှင့် တည်ရှိသည်သာဖြစ်၏၊ နောင်သမထ, ဝိပဿနာအလုပ်ကို လက်လွှတ်၍ အတ္တဒိဋ္ဌိဖြစ်ရန် အခွင့်နှင့်တွေ့ကြုံသောအခါ အတ္တဒိဋ္ဌိသည် ဝီတိက္ကမ ကိစ္စတိုင်အောင် ထကြွသောင်းကျန်း၍ လာလတ့်။

ဤသို့အနုသယကိစ္စနှင့် တည်ရှိသောသူသည် အတ္တဒိဋ္ဌိရှိနေသောသူမည်၏၊ဤအတ္တဒိဋ္ဌိရှိနေသောသူ၌ သာလျှင် ထိုဒိဋ္ဌိနှစ်ပါးသည်ဖြစ်နိုင်၏၊ ထိုနှစ်ပါးတို့တွင်-အကြင်သူသည် ခန္ဓာငါးပါးနှင့် အတ္တ,ဇီဝကို တခုတည်းပြု၍ယူ၏၊ ထိုသူသည် ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိသို့ရောက်၏။

ရောက်ပုံကား။ ခန္ဓာငါးပါးနှင့် အတ္တ,ဇီဝသည် တခုတည်းဖြစ်၏၊ ခန္ဓာငါးပါးသည်လည်း တဘဝတွင်တခါ အကုန်လုံးချုပ်ဆုံးမြဲဓမ္မတာဖြစ်၏၊ ခန္ဓာငါးပါးချုပ်ဆုံးလျှင်လည်း အတ္တ, ဇီဝသည် ချုပ်ဆုံးလေတော့သည်သာဖြစ်၏၊ အတ္တ,ဇီဝချုပ်ဆုံးလျှင်လည်း ပုဂ္ဂိုလ်,သတ္တဝါသည်ချုပ်ဆုံးလေတော့သည်သာဖြစ်၏၊ဘုံတပါး,ဘဝတပါးသို့ပြောင်းသွားခြင်းဟူ၍မရှိ၊ပုဂ္ဂိုလ်,သတ္တဝါသည် သေသည်မှနောက်၌ဘုံတပါး, ဘဝတပါးသို့ ပြောင်းသွားရသည်ဟူသော အယူစကားသည်မဟုတ်၊ အလွန်မှား၏။

[ဤကား-ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိဖြစ်ပုံတည်း။]

ဤဒိဋ္ဌိသည် အလွန်ဆိုးဝါး၏၊ ကုသိုလ်ကံ,အကုသိုလ်ကံတို့ကိုရင်း, ထိုကံ၏ အကျိုးတို့ကိုရင်း ပယ်ဖျက်၏၊

ပယ်ဖျက်ပုံကား။ ထိုဒိဋ္ဌိ အလိုအားဖြင့် ခပ်သိမ်းသောသတ္တဝါတို့မှာ ပစ္စုပ္ပန်တဘဝသာရှိကြ၏၊ အတိတ်ဘဝဟူ၍လည်းမရှိကြ၊ အနာဂတ်ဘဝဟူ၍လည်း မရှိကြသောကြောင့် အနာဂတ်ဘဝ အကျိုးငှါ ပစ္စုပ္ပန်ဘဝ၌ ပြုလုပ်ကြသော ကုသိုလ်, အကုသိုလ်မှုတို့သည်လည်း အကျိုးမရှိ၊ အချည်းနှီးသာ ဖြစ်ကုန်၏၊ ကုသိုလ်အရာ၌ ဈာန်သမာပတ်ကြီးတို့ကို ပွါးများ၍ထားသော်လည်း နောက်ဘဝအတွက် အကျိုးမရှိ၊အကုသိုလ်အရာ၌ အမိ,အဘတို့ကိုသတ်သော်လည်း နောက်ဘဝအတွက် အပြစ်မရှိ၊ ဤကား-ကံကိုဧင်း, ကံ၏အကျိုးကိုဧင်း အချင်းခပ်သိမ်း ပယ်ခြင်းတည်း။

ဤကား-ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ အယူရှိသောသူသည် သေသည်၏အခြားမဲ့၌ သုဂတိဘဝသို့မရောက်နိုင်ပြီ၊ အပါယ်လေးပါး တလမ်းသွားသာရှိ၏၊ ထိုမှတပါးလည်း အတ္တ,ဇီဝသည် အထက်နတ်ဘုံ, ဗြဟ္မာ့ဘုံတို့တွင် ဘယ်ဘုံသို့ရောက်မှပြတ်သည်ဟူ၍ ယူကြသော ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိအယူများသည် ရှိသေး၏။

[ဤကား-ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိသဘောကို ပြဆိုပုံတည်း။]

သဿတဒိဋ္ဌိ၌။ အကြင်သူသည် ခန္ဓာငါးပါးနှင့် အတ္တ, ဇီဝကို တခြားစီဟု ယူ၏။

ဥပမာကား။ လောက၌ အိမ်ဟူ၍ရှိ၏၊အိမ်ရှင်ဖြစ်သော လူဟူ၍ရှိ၏၊ ထိုလူသည် အိမ်နှင့်စပ်သောအမှုကိစ္စတို့ကို စီရင်ဆောင်ရွက်ပေ၏၊ အိမ်စောင့်နတ်ဟူ၍လည်းရှိ၏၊ ထိုနတ်သည် ရှိသေစွာကိုးကွယ်သည်ရှိသော် ထိုအိမ်ကိုဧင်း, ထိုအိမ်ရှင်ကိုဧင်း အန္တရာယ်မရှိ၊အသက်ရှည်စွာ နေရအောင်စောင့်ရှောက်ပေ၏။

ဤဥပမာ၌ ခန္ဓာငါးပါးသည် အိမ်နှင့်တူ၏၊ အတ္တသည်အိမ်ရှင်နှင့်တူ၏၊ခန္ဓာငါးပါးကို အုပ်စိုး၍မြင်ခြင်း,ကြားခြင်း,သွားခြင်း,လာခြင်း, ပြောခြင်း, ဆိုခြင်း, ကြံခြင်း, စည်ခြင်းအစရှိသော ကိစ္စတို့ကို စီရင်ဆောင်ရွက်ပေ၏၊ ဇီဝသည် အိမ်စောင့်နတ်နှင့်တူ၏၊ ထိုခန္ဓာ,ထိုအတ္တတို့ကို အသက်ရှည်အောင် စောင့်ရှောက်ပေ၏။

သေသောအခါ၌မူကား-ခန္ဓာသည်သာလျှင် ချုပ်ဆုံး၏၊ အတ္တ,ဇီဝသည်မူကား-ချုပ်ဆုံးသည်ဟူ၍မရှိ၊ ထိုခန္ဓာမှထွက်၍ ကုသိုလ်ကံ,အကုသိုလ်ကံ ပစ်ချရာ ခန္ဓာအသစ်သို့ ပြောင်းရွှေ့လေ၏၊ ပုဂ္ဂိုလ်,သတ္တဝါသည်လည်း အတ္တ,ဇီဝ ပြောင်းရွှေ့ရာ အမြဲလိုက်ပါရလေ၏၊ အနမတဂ္ဂသံသရာမှာ ဤနည်းအတိုင်း ကျင်လည်ပြေးသွား၍ နေကြရလေ၏။

[ဤကား-သဿတဒိဋ္ဌိဖြစ်ပုံတည်း။]

ဤဒိဋ္ဌိ၌ ကံနှစ်ပါးအကျိုးကို မြစ်ပယ်ခြင်းမရှိ၊စုတေသည်မှ နောက်၌ သုဂတိဘဝသို့လည်း ရောက်နိုင်၏၊ဤဒိဋ္ဌိကို မစွန့်သမျှ ကာလပတ်လုံး ပရမတ္ထသစ္စာနှင့်ဝေးကွာ၏၊ ထိုမှတပါးလည်း အထက်နတ်ဘုံ,ဗြဟ္မာ့ဘုံတို့တွင် ဘယ်ဘုံသို့ရောက်လျှင် အိုခြင်း,သေခြင်း, ပြောင်းရွှေ့ခြင်းမရှိ၊ ထာဝရအမြဲတည်နေရခြင်း, ထိုဘုံသို့မရောက်သမျှ ကာလပတ်လုံး အိုခြင်း,သေခြင်း,ပြောင်းရွှေ့ခြင်းကို မလွန်ကြဟု ယူသောသဿ-တဒိဋ္ဌိ များလည်း ရှိကြ၏။

ထိုမှတပါးလည်း အထက်ဆုံးဖြစ်သော ကောင်းကင်ဘုံကြီးမှာ အနမတဂ္ဂသံသရာတွင် အစဉ်ထာဝရအမြဲ တည်နေသော ဗြဟ္မာမင်းကြီးသည်ရှိ၏၊ ကမ္ဘာကိုလည်းကောင်း, သတ္တဝါတို့ကိုလည်းကောင်း ထိုဗြဟ္မာမင်းကြီးသည် ဖန်ဆင်းပေ၏၊ ထိုဗြဟ္မာမင်းကြီးသည် မိမိကို ယုံကြည်စွာ ကိုးကွယ်ကြသော သူအပေါင်းတို့ သေသည်၏အခြားမဲ့၌ အနန္တတန်ခိုးတော်ဖြင့်မိမိထံသို့ရောက်အောင် ကယ်တင်ပေ၏၊ ထိုသို့ ရောက်ကြကုန်သော သူအပေါင်းတို့သည် ထိုအနန္တ ကောင်းကင်ဘုံကြီးမှာ အိုခြင်း, သေခြင်းတို့မှ ကင်းလွတ်၍ ထာဝရချမ်းသာကြီးကို ရကြလေကုန်၏-ဟူ၍ ယူသောသဿတဒိဋ္ဌိလည်း ရှိ၏။

ထိုမှတပါးလည်း ဤသတ္တဝါအပေါင်းတို့သည် မဂ်ဉာဏ်, ဖိုလ်ဉာဏ်,နိဗ္ဗာန်ကိုမရသေးသမျှ ကာလပတ်လုံး သံသရာမှာ အတ္တ,ဇီဝနှင့်တကွ ကျင်လည်၍နေကြရကုန်၏၊ မဂ်ဉာဏ်, ဖိုလ်ဉာဏ်ကိုရ၍ ပရိနိဗ္ဗာန်စံသောအခါမှ အတ္တ, ဇီဝနှင့်တကွ ပြတ်ငြိမ်းကြကုန်၏-ဟူ၍ ယူသော သဿဒိဋ္ဌိလည်းရှိ၏။

အချို့သောသူတို့က ပရိနိဗ္ဗာန်စံကြသောအခါ၌လည်း မပြတ်ကြကုန်သေး၊အသင်္ခတနိဗ္ဗာန်ဘုံသို့ ကူးပြောင်းကြကုန်၍ ထိုနိဗ္ဗာန်ဘုံမှာ အိုခြင်း,နာခြင်း,သေခြင်းမရှိ၊ထာဝရချမ်းသာကို ခံစား၍ နေကြရကုန်၏-ဟူသော သဿတဒိဋ္ဌိလည်း ရှိ၏။

[ဤကား-သဿတဒိဋ္ဌိ သဘောတည်း။]
ဤတွင်-ဒိဋ္ဌိနှစ်ပါး ပြဆိုခဏ်းပြီး၏။

ဒိဋ္ဌိနှစ်ပါးပယ်ပုံပြဆိုခဏ်း

ထိုဒိဋ္ဌိနှစ်ပါးတို့ကို ပယ်နိုင်သော သမ္မာဒိဋ္ဌိဉာဏ်သည်ကား-

၁။ သမ္မုတိသစ္စာဖက်၌ သမ္မုတိသစ္စာ အနေနှင့် ဖြောင့်မတ်စွာ မြင်နိုင်သော သမ္မာဒိဋ္ဌိဉာဏ်လည်းတပါး,

၂။ ပရမတ္ထသစ္စာဖက်၌ ပရမတ္ထသစ္စာအနေနှင့် ဖြောင့်မတ်စွာ မြင်နိုင်သော သမ္မာဒိဋ္ဌိဉာဏ်လည်း တပါးဟူ၍ နှစ်ပါးရှိ၏။

ထိုနှစ်ပါးတို့တွင်-ပရမတ္ထသစ္စာဖက်၌ သမ္မာဒိဋ္ဌိဉာဏ်တို့သည်-

၁။ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိဉာဏ်တပါး,

၂။ ကင်္ခါဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိဉာဏ်တပါး,

၃။ ဝိပဿနာဉာဏ်တပါး,

၄။ အရိယမဂ်ဉာဏ်တပါးဟူ၍ လေးပါးရှိ၏။

ထိုလေးပါးသောဉာဏ်တို့ဖြင့် အတ္တဒိဋ္ဌိကို ပယ်ဖျက်ရာ၏၊ အတ္တဒိဋ္ဌိသည် အနုသယကိစ္စမျှ အကြွင်းအကျန်မရှိ ချုပ်ငြိမ်းသည်ရှိသော် အထက်နတ်ဘုံ,ဗြဟ္မာ့ဘုံတို့တွင် သဿတဒိဋ္ဌိ,ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိနှစ်ပါးတို့သည်လည်း အကြွင်းအကျန်မရှိ ချုပ်ငြိမ်းကုန်၏။

သမ္မာဒိဋ္ဌိဉာဏ်လေးပါးတို့တွင်-

ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိဉာဏ်ဆိုသည်ကား။ ပရမတ္ထတရားနှင့် ပညတ်တရားတို့၏ ခြားနားချက်ကို ကောင်းစွာ မြင်နိုင်သောဉာဏ်တည်း၊ ထိုဉာဏ်သည် အတ္တဒိဋ္ဌိမှ အထူးစင်ကြယ်သောကြောင့် ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိဉာဏ်မည်၏။

ကင်္ခါဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိဉာဏ်ဆိုသည်ကား။ ပရမတ္ထ သစ္စာ ဖက်၌ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်နည်း, ပဋ္ဌာန်းနည်းတို့ဖြင့် အကြောင်းတရား, အကျိုးတရားတို့ကို ကောင်းစွာမြင်နိုင်သောဉာဏ်တည်း၊ထိုဉာဏ်သည် အတ္တဒိဋ္ဌိ

လျှင် အရင်းရှိသောယုံမှားခြင်း ရှစ်ပါး,ယုံမှားခြင်း တဆယ့်ခြောက်ပါးတို့မှ အထူးစင်ကြယ်သောကြောင့် ကင်္ခါဝိတရဏ ဝိသုဒ္ဓိဉာဏ်မည်၏။

ဝိပဿနာဉာဏ်ဆိုသည်ကား။ ပရမတ္ထသစ္စာဖက်၌ လောကီခန္ဓာတရားတို့၏ အနိစ္စအချက်,ဒုက္ခအချက်, အနတ္တအချက်တို့ကို ကောင်းစွာမြင်နိုင်သောဉာဏ်တည်း။

အရိယမဂ်ဉာဏ်ဆိုသည်ကား။ လောကုတ္တရာ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးတို့တွင် ပါဝင်သော သမ္မာဒိဋ္ဌိဉာဏ်ပေတည်း။

ထိုဉာဏ်သည်-

၁။ သောတာပတ္တိမဂ်ဉာဏ်,

၂။ သကဒါဂါမိမဂ်ဉာဏ်,

၃။ အနာဂါမိမဂ်ဉာဏ်,

၄။ အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်ဟူ၍ လေးပါးရှိ၏။

ထိုလေးပါးတို့တွင် သောတာပတ္တိမဂ်ဉာဏ်သည် အတ္တဒိဋ္ဌိနှင့် ဝိစိကိစ္ဆာတို့ကို အကြွင်းမဲ့ ပယ်ဖြတ်နိုင်၏။

အတ္တဒိဋ္ဌိကို ပယ်သည်ဟူသော စကား၌လည်း အတ္တဒိဋ္ဌိ၏ အနုသယကိစ္စကို ပယ်သည်ဟု ဆိုလို၏။

ထိုအနုသယကိစ္စသည်လည်း အကြမ်း,အလတ်,အနု, အနုထက်အနုဟူ၍ လေးပါးရှိ၏။

ထိုလေးပါးတို့တွင်—

ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိဉာဏ်သည် အကြမ်းကိုသာပယ်နိုင်၏။

ကင်္ခါဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိဉာဏ်သည် အလတ်ကိုသာပယ်နိုင်၏။

ဝိပဿနာဉာဏ်သည် အနုကိုသာ ပယ်နိုင်၏။

သောတာပတ္တိမဂ်ဉာဏ်သည် အနုထက်အနုကို အကြွင်းအကျန်မရှိ ပယ်နိုင်၏။

ဝိစိကိစ္ဆာကို ပယ်သည်ဟူသောစကား၌လည်း ထို့အတူ-အနုသယကို ပယ်ခြင်းပင်တည်း။

ပရမတ္ထသစ္စာဖက်၌ ဘယ်မျှလောက်သောတရားကို ကောင်းစွာမြင်သည်ရှိသော် အတ္တဒိဋ္ဌိ၏ အနုသယ ကိစ္စလေးချက်တို့ကို အစဉ်အတိုင်း ပယ်နိုင်ပါသနည်း ဟူမူကား-

ရုပ်တရားဖက်၌-
၁။ ပထဝီဓာတ်တပါး,
၂။ အာပေါဓာတ်တပါး,
၃။ တေဇောဓာတ်တပါး,
၄။ ဝါယောဓာတ်တပါး,
၅။ အာကာသဓာတ်တပါးဟူ၍ ငါးပါး။
နာမ်တရားဖက်၌-
၁။ ဝိညာဏ်တပါး,
၂။ ဝေဒနာတပါး,
၃။ သညာတပါး,
၄။ စေတနာတပါးဟူ၍ လေးပါး။
ထိုရုပ်,နာမ်တရားတို့၌ ရှိနေသော-
၁။ ဇာတိတပါး,
၂။ ဇရာတပါး,
၃။ မရဏာတပါးဟူ၍ သုံးပါး။
ထိုရုပ်,နာမ်တရားတို့ကို ဖြစ်ပွါးစေတတ်သော-
၁။ ကံ,
၂။ စိတ်,
၃။ ဥတု,
၄။ အာဟာရဟူ၍ အကြောင်းတရားလေးပါး။

ဤတဆယ့်ခြောက်ပါးသော တရားတို့ကို ကောင်းစွာမြင်သည် ရှိသော် အတ္တဒိဋ္ဌိ၏ အနုသယကိစ္စလေးချက်တို့ကို အစဉ်အတိုင်း ပယ်နိုင်၏။

ဤတွင်-ဒိဋ္ဌိနှစ်ပါးပယ်ပုံ ပြဆိုခဏ်းပြီး၏။

အကြောင်းတရားလေးပါးပြဆိုခဏ်း

ထိုဒိဋ္ဌိပယ်ခဏ်းတွင် ပါရှိသောအကြောင်းတရားလေးပါးကို ရှေးဦးစွာ ပြဆိုရာ၏။

ကံဆိုသည်ကား။ ကုသိုလ် စေတနာ, အကုသိုလ် စေတနာကို ဆို၏။

ထိုကံ၏ အခိုက်အတန့်သည် သုံးပါးရှိ၏။

၁။ စေတနာ အခိုက်အတန့်တပါး,

၂။ ပရိယုဋ္ဌာန် အခိုက်အတန့်တပါး,

၃။ ကမ္မပစ္စယ အခိုက်အတန့်တပါး ဟူ၍ သုံးပါးပေတည်း။

ထိုသုံးပါးတို့တွင်-

စေတနာအခိုက်အတန့်ဆိုသည်ကား။ ပါဏာတိပါတ အမှုပြုရာ၌ ရိုက်ခြင်း,နှက်ခြင်းအစရှိသောအမှုကို ပြုဆဲအခိုက်အတန့်သည် စေတနာ အခိုက်အတန့်မည်၏။

ပရိယုဋ္ဌာန်အခိုက်အတန့်ဆိုသည်ကား။ ထိုစေတနာ ချုပ်ပြီးသည် နောက် ထိုသူ၏စိတ်သန္တာန်မှာ ထိုအမှုအတွက်နှင့် လှုပ်ရှားလျက် နေရစ်သော အခိုက်အတန့်သည် ပရိယုဋ္ဌာန် အခိုက်အတန့်မည်၏။

ကမ္မပစ္စယအခိုက်အတန့်ဆိုသည်ကား။ ထိုလှုပ်ရှားခြင်း ငြိမ်းသည် မှနောက်၌လည်း အခွင့်သာရာ၌ အကျိုးပေးရန် ထိုပါဏာတိပါတ အမှုသည် ထိုသူဖြစ်လေရာရာ အစဉ်ပါ၍နေ၏၊ ထိုပါရှိ၍ နေသော အခိုက်အတန့်သည် ကမ္မပစ္စယ အခိုက်အတန့်မည်၏။

ဥပမာကား။ ကြမ်းတမ်း လှစွာသော အမိသည် သားငယ်က လေးကို ပြင်းထန်လှစွာရိုက်ရာ၌ ထိုရိုက်မှုမှာ အခိုက်အတန့် သုံးပါး ရှိ၏။

၁။ ရိုက်ဆဲကြိယာအခိုက်အတန့်တပါး,

၂။ ထိုကြိယာပြတ်စဲပြီးနောက် ထိုသားငယ်မှာ ငါးရက်, ဆယ် ရက်စသည်ဖြင့် ကျင်နာ၍ နေသော အခိုက်အတန့်တပါး,

၃။ ကျင်နာခြင်း ပျောက်ငြိမ်းသောအခါ၌ ထိုသားငယ်သန္တာန် မှာ အသက်အရွယ်ကြီးရင့်သောအခါ၌ ဒဏ်နာကြီးဖြစ်ပေါ်ရန် ပါရှိ၍ နေသော ဒဏ်မှုကြီး အခိုက်အတန့်တပါး-

ဟူ၍ သုံးပါးပေတည်း။

ထိုသူငယ်မှာ ဆယ်နှစ်အရွယ်က ရိုက်နှက်သောဒဏ်ရာ ဒဏ်ချက်သည် အရွယ်ကောင်းတုန်းအခါ၌မပေါ်သေး၊အရွယ်ဆုတ်ယုတ်သော အခါ ထိုဒဏ်နာသည် ပေါ်လာတတ်၏၊မောနာ,ပန်းနာစသည်တပါးပါးဖြစ်ပေါ်လာတတ်၏။

ထိုတွင်-သူငယ်၌ ရိုက်နှက်ဆဲကြိယာ အခိုက်အတန့်နှင့် ကံအရာ၌ စေတနာအခိုက်အတန့်သည် တူ၏။

သူငယ်မှာကျင်နာ၍ နေသော အခိုက်အတန့်နှင့် ကံအရာ၌ ပရိယုဋ္ဌာန် အခိုက်အတန့်သည် တူ၏။

သူငယ် ဒဏ်နာပါ၍နေသော အခိုက်အတန့်နှင့် ကံအရာ၌ ကမ္မပစ္စယ အခိုက်အတန့်သည် တူ၏။

သူငယ်မှာ ဒဏ်နာမပေါ်သေးမီ အခိုက်အတန့်နှင့် ကံအရာ၌ ထိုကံ အကျိုးမပေးသေးသော အခိုက်အတန့်သည် တူ၏။

အထူးကား။ သူငယ်၌ ဒဏ်နာသည် ရုပ်တရားမျိုးဖြစ်၍ ဤဘဝတွင်သာ လိုက်နိုင်၏၊ ဘဝတပါးသို့ မလိုက်နိုင်။

ကံအရာမှာ ပါဏာတိပါတကံသည် နာမ်တရားမျိုးဖြစ်၍ အကျိုးပေးခွင့် မရသေးလျှင် ထိုကံသည် သတ္တဝါတို့မှာ ဘဝများစွာ, ကမ္ဘာများစွာ လိုက်ပါလေ၏။

ကံအရာ၌ ဇောခုနစ်ချက်ရှိသည့်တွင် ပထမဇောသည် ဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနီယကံမျိုးဖြစ်၍ အကျိုးပေးခွင့်ရလျှင် ယခုဘဝအကျိုးပေး၏၊ အကျိုးပေးခွင့်မရလျှင် ယခုဘဝတွင် ကုန်ဆုံး၏။

သတ္တမဇောသည် ဥပပဇ္ဇဝေဒနီယ ကံမျိုးဖြစ်၍ အကျိုးပေးခွင့်ရလျှင် အနန္တရဘဝ၌ အကျိုးပေး၏။

အကျိုးပေးမှု ဆိုသည်ကား-ယခုဘဝ သေသည့်မှနောက်၌ ထိုသတ္တမဇောကံ၏ဒဏ်ချက်သည် အပါယ်ဘုံ ပဋိသန္ဓေမှစ၍ ဘဝတခုဖြစ်ပေါ်၍ သွားလေ၏၊ အကျိုးပေးခွင့်မရလျှင် ဒုတိယဘဝ၏အဆုံးမှာ ကုန်ဆုံး၏။

အလယ်ဇောငါးချက်သည် အပရာပရိယဝေဒနီယ ကံမျိုးဖြစ်၍ ဒုတိယဘဝ၏နောက်၌ တတိယဘဝမှစ၍ အခွင့်ရရာဘဝ၌ အသီး

အသီး တဘဝစီ အကျိုးပေး၏၊ အခွင့်မရခဲ့သည်ရှိသော် နိဗ္ဗာန်ရသည် ဘဝတိုင်အောင် လိုက်ပါသည်ဟု ကျမ်းဂန်တို့၌ဆို၏။

[ဤကား-ပဋိသန္ဓေ အကျိုးပေးပုံတည်း။]

ဝိပါက်အကျိုးရှိသေး၏။ ထိုငါးချက်သော ဇောစေတနာတို့တွင် ဒုတိယဇောစေတနာကံသည် ပဋိသန္ဓေအကျိုးကိုပေးခွင့်ရ၍ အပါယ်၌ တဘဝထွက်ပေါ်ပြီးနောက် ဝိပါက်အကျိုးမှာ ဘဝငါးရာ စသည်တိုင် အောင် အကြိမ်ပေါင်းငါးရာစသည်ဖြင့် ပဝတ္တိဝိပါက်အကျိုးကို ဖြစ်စေ၏။

ဤပါဏာတိပါတကံ၌ ပဝတ္တိအကျိုးဆိုသည်ကား - တပါးသော ကံသည် ပဋိသန္ဓေအကျိုးကိုပေး၍ လူ့ဘဝစသည်၌ ထိုလူဖြစ်၍နေရာ မှာ အသက်တိုခြင်း, အနာရောဂါများခြင်း, ရန်သူရန်ဖက်များခြင်း အစရှိသည်တွင် ကြွင်းကျန်သော ဒုစရိုက်ကံ, သုစရိုက်ကံတို့၌လည်း စေတနာ အခိုက်အတန့်, ပရိယုဋ္ဌာန် အခိုက်အတန့်, ကမ္မပစ္စယ အခိုက်အတန့်-ဟူ၍ အခိုက်အတန့် သုံးပါးစီရှိကြောင်းကို သိလေ။

ဤကား-ကံဟူသော အကြောင်းတရား၏ အခြင်းအရာကို ပြဆိုချက်တည်း။]

စိတ်ဆိုသည်ကား။ ကြံမှု, သိမှုကိုဆို၏။

အနန္တရပစ္စည်း, သမနန္တရပစ္စည်း, အာသေဝန ပစ္စည်းတို့၏ အစွမ်းဖြင့် စိတ်အစဉ်ကို မြစ်ရေအယဉ်ကဲ့သို့ အစဉ်မပြတ် ဖြစ်ပွါး လျက် နေစေရန် ကျေးဇူးပြုပေ၏။

ကိုယ်ခန္ဓာတကောင်လုံး၌ စိတ္တဇရုပ်တို့ကို အနှံ့အပြားဖြစ်ပွါး၍ နေစေရန် အမြဲကျေးဇူးပြုပေ၏။

ကိုယ်အင်္ဂါ, နှုတ်အင်္ဂါတို့၏ လှုပ်ရှားမှု, သွားလာမှု, ပြောမှု, ဆို မှုစသည်တို့၌ စိတ္တဇရုပ်တို့၏ ကိစ္စသည် ထင်ရှား၏။

ထိုစိတ်-ဟူသော အကြောင်းမှာလည်း ကုသိုလ်စိတ်, အကုသိုလ် စိတ်တို့၌ အခိုက်အတန့် သုံးပါးစီ ရှိကြ၏။

၁။ အာရုံတင်းလင်း,အမှုတင်းလင်းနှင့် ဖြစ်နေဆဲအခိုက်အတန့် တပါး,

၂။ ထိုမှနောက်၌ ထိုအာရုံ, ထိုအမှုလွန်ပြီးသော အခါ၌ လွန်ပြီးသော ထိုအာရုံ, ထိုအမှုကို အာရုံပြု၍ ထကြွကြွ တရွရွ ထကြွလှုပ်ရှား၍နေသော အခိုက်အတန့်တပါး,

၃။ ထိုအခိုက်အတန့် ပျောက်ငြိမ်းပြီးနောက် စိတ်သန္တာန်မှာ ထိုအလေ့အလာ ဝါသနာ အထုံပါ၍ နေသော အခိုက်အတန့်တပါး-ဟူ၍ သုံးပါးရှိ၏။

ထိုသုံးပါးတို့တွင်-ဝါသနာ အခိုက်အတန့်သည် နောက်နောက်သော ဘဝသို့ပင် လိုက်ပါ၍နေတတ်၏။

[ဤကား-စိတ်အကြောင်းအရာကို ပြဆိုချက်တည်း။]

ဥတုဆိုသည်ကား။ တေဇောဓာတ်ပေတည်း။

တေဇောဓာတ် ဆိုသည်ကား-မီးဓာတ်ပေတည်း။

ထိုမီးဓာတ်သည်—

၁။ သီတ,

၂။ ဥဏှ-ဟူ၍ နှစ်ပါးရှိ၏။

ဥဏှ-ဆိုသည်ကား-ပူမှုပေတည်း။

သီတ-ဆိုသည်ကား-အေးမှုပေတည်း။

ပူမှုတွင်လည်း ပူသည်ထက် ပူမှုအဆင့်ဆင့်ရှိ၏၊ အေးမှုတွင်လည်း အေးသည်ထက် အေးမှုအဆင့်ဆင့်ရှိ၏။

ဤဥတုခေါ်သော မီးဓာတ်သည် ရုပ်တရားတို့ကို ပွါးစေမှု၌ အကြီးအကျယ်ဆုံးသော အကြောင်းဖြစ်၏။

ဗဟိဒ္ဓသန္တာန်မှာ ကမ္ဘာတည်မှု, ကမ္ဘာပျက်မှုသည် ဥတုကိစ္စပေတည်း။

ထိုဥတုတွင်လည်း အလွန်သိမ်မွေ့၍ တန်ခိုးအစွမ်းသတ္တိ အထူးရှိသော ဗီဇခေါ်သော မျိုးစေ့ဓာတ်အထူးသည်လည်း ရှိ၏။

သရက်မျိုးစေ့, ပိန္နဲမျိုးစေ့အစရှိသည်ဖြင့် ထိုမျိုးစေ့ ဓာတ်သည် အနန္တများပြား၏။

ထိုမျိုးစေ့ဓာတ်၏ အစွမ်းသည်လည်း အလွန်ကြီးမား၏။

ကြီးမားပုံကား။ သရက်ပင်-ဟူ၍ မရှိဘူးသေးသော အရပ်ဒေသ၌ သရက်မျိုးစေ့ကို စိုက်ပျိုး၍ထားခဲ့သော် ထိုအရပ်ဒေသမှာ သရက်ပင် ပေါင်း သိန်း, သောင်းမက ဖြစ်ပွါးစေတတ်၏၊ ဖြစ်ပွါးရာ၌လည်း အပင်သဏ္ဌာန်, အကိုင်းသဏ္ဌာန်, အခက်သဏ္ဌာန်, အရွက်သဏ္ဌာန်, အပွင့်သဏ္ဌာန်, အသီးသဏ္ဌာန်တို့သည် ပထမမျိုးစေ့ရင်း၏ သရက်-ဟူသော အနွယ်ကို မကျူးလွန်မူ၍ ထိုအနွယ်အတိုင်းသာ ဖြစ်ကြရ ကုန်၏။

[ဤကား-မျိုးစေ့ဓာတ်၏ တန်ခိုးသတ္တိ ကြီးကျယ်ပုံတည်း။]

သတ္တဝါတို့၏ အဇ္ဈတ္တသဏ္ဌာန်မှာမူကား—

၁။ ရှေးကံဟောင်းသည်လည်း ဗီဇမျိုးတပါး,

၂။ အမိ, အဘတို့မှ ဆက်နွယ်၍လာသော ဥတု-ဟူသောမီး ဓာတ်သည်လည်း ဗီဇမျိုးတပါး-ဟူ၍ မျိုးဓာတ်နှစ်ပါး ရှိ၏။

ထိုနှစ်ပါးတို့တွင်—

ရှေးကံဟောင်း-ဟူသော မျိုးဓာတ်သည် သတ္တဝါတို့၏ သဏ္ဌာန်မှာ ပဓာနအင်္ဂါဖြစ်သော စိတ်ဓာတ်, စက္ခုဓာတ်, သောတဓာတ် အစရှိ သော အတွင်းဓာတ်တို့ကို ဖြစ်ပွါးစေတတ်၏။

ဥတု-ဟူသော မျိုးဓာတ်သည် အဆင်း အမျိုးမျိုး, သဏ္ဌာန်အမျိုး မျိုးတို့ကို ဖြစ်ပွါးစေတတ်၏။

ကျီးတိရစ္ဆာန်မျိုးမှ ဖြစ်ပွါးသောသား,သမီး အဆက်ဆက်သည် ကျီးအဆင်း, ကျီးသဏ္ဌာန်အတိုင်းသာဖြစ်ပွါးကြရ၏၊ ဖျိုင်းတိရစ္ဆာန် မျိုး စသည်တို့၌လည်း ထို့အတူပင်တည်း။

[ဤကား-ဥတုအကြောင်းအရာကို ပြဆိုနိုက်တည်း။]

အာဟာရဆိုသည်ကား။ မျိုအပ်သော အရေ,မျိုအပ်သော အဖတ် မျိုးကိုလည်း ဆိုရ၏၊ ထိုအရေမျိုး, အဖတ်မျိုးတို့၌ ပါရှိသော ဩဇာ ဟူ၍ ခေါ်ဝေါ်အပ်သော အဆီဓာတ်မျိုးသည် မုချ အာဟာရမည်၏၊

ထိုအာဟာရသည်လည်း—

၁။ စားဆဲအခိုက်အတန့်တပါး,

၂။ ဝမ်းတွင်း၌ တည်ရှိဆဲ အခိုက်အတန့်တပါး,

၃။ တကိုယ်လုံး၌ ခုနစ်ရက်တိုင်တိုင် ဩဇာ-ဟူသော အဆီ ဓာတ်တို့၏ ပျံ့နှံ့မှု အခိုက်အတန့် တပါး-ဟူ၍ အခိုက်အတန့် သုံးပါးရှိ၏။

[ဤကား-အာဟာရ အကြောင်းအရာကို ပြဆိုချက်တည်း။]

ဤတွင်-အကြောင်းတရားလေးပါး ပြဆိုခဏ်းပြီး၏။

ရုပ်ဓာတ်ငါးပါးပြဆိုခဏ်း

ကျန်ရှိသောတရားတဆဲ့နှစ်ပါးတို့တွင်—

ပထဝီဓာတ် ဆိုသည်ကား။ ခက်မာမှုပေတည်း၊ ခက်မာမှုဆိုသည်လည်း ခပ်သိမ်းသောရုပ်ကလာပ်တို့၏ အမာခံမှုပေတည်း၊ ခပ်သိမ်းသော ရုပ်ကလာပ်တို့သည် ထိုအမာခံမှုကိုစွဲမှီ၍ ဖြစ်ကြရကုန်၏၊ လ-ရောင်ခေါ်သောရုပ်ကလာပ်, နေ-ရောင်ခေါ်သော ရုပ်ကလာပ်တို့မှာလည်း ထိုအမာခံမှုသည် ပါရှိ၏။

ထိုပထဝီဓာတ်သည်လည်း—

၁။ ခက်မာသောပထဝီဓာတ်,

၂။ နူးညံ့သော ပထဝီဓာတ်ဟူ၍ နှစ်ပါးရှိ၏။

ထိုနှစ်ပါးတို့တွင်—

ခက်မာသော ပထဝီဓာတ်သည်လည်း ခက်မာသည်ထက် ခက်မာမှုအဆင့်ဆင့်ရှိ၏။

နူးညံ့သောပထဝီဓာတ်သည်လည်း နူးညံ့သည်ထက်နူးညံ့မှုအဆင့်ဆင့်ရှိ၏။

ပထဝီဓာတ်၏ အနိစ္စအချက်ကိုရှုသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည် ခက်မာမှု အဆင့်ဆင့်ပြောင်းရွှေချက်, နူးညံ့မှုအဆင့်ဆင့်ပြောင်းရွှေချက်တို့ကို ကိုယ့်ဉာဏ်ဖြင့် စေ့စုံစွာရှာကြံ၍ ကြည့်ရှုရသည်၊ ပြောင်းရွှေမှုတို့သည်လည်း ကိုယ်အင်္ဂါတို့၏လှုပ်ရှားမှုတို့မှာ ထင်ရှားကုန်၏။

လှုပ်ရှားမှုဆိုသည်ကား-ရုပ်ကလာပ် ဟောင်းတို့၏ အကုန်ကွယ်ပျောက်၍ ရုပ်ကလာပ်သစ်တို့၏ ဖြစ်ပေါ်မှုကို ဆိုသတည်း။

အာပေါဓာတ်ဆိုသည်ကား။ ဖွဲ့တွယ်မှု,စေးကပ်မှု, စေးခွဲမှု,အရည်ကျဲ အရည်ကြည် ဖြစ်မှုတို့ကို ဆိုသတည်း။

ထိုအာပေါဓာတ်သည်လည်း—

၁။ ကျပ်တင်းစွာ ဖွဲ့မှု,

၂။ ရေ့ရဲစွာ ဖွဲ့မှုဟူ၍ နှစ်ပါးရှိ၏။

ထိုနှစ်ပါးတို့တွင်-ကျပ်တင်းစွာဖွဲ့မှုသည်လည်း ကျပ်တင်းသည်ထက် ကျပ်တင်းမှုအဆင့်ဆင့်ရှိ၏၊ရေ့ရဲစွာ ဖွဲ့မှုသည်လည်း ရေ့ရဲသည်ထက် ရေ့ရဲမှု အဆင့်ဆင့်ရှိ၏၊ ဤကျပ်တင်းမှု,ရေ့ရဲမှုတို့၏ အဆင့်ဆင့် ပြောင်းလဲခြင်းသည် အာပေါဓာတ်၏ အနိစ္စအချက်ပင်တည်း။

တေဇောဓာတ်ဆိုသည်ကား။ မီးဓာတ် ပေတည်း၊ ထိုမီးဓာတ်ဆိုသည်ကား-ပူမှု,အေးမှုပေတည်း။

ထိုတေဇောဓာတ်သည်လည်း—

၁။ သီတ,

၂။ ဥဏှ ဟူ၍ နှစ်ပါးရှိ၏။

သီတဆိုသည်ကား- အေးမှုပေတည်း၊ ဥဏှဆိုသည်ကား- ပူမှုပေတည်း၊ အေးမှုသည်လည်း အေးသည်ထက် အေးမှုအဆင့်ဆင့်ရှိ၏၊ ထိုအေးမှု,ပူမှုတို့၏ အဆင့်ဆင့်ပြောင်းလဲခြင်းသည် တေဇောဓာတ်၏ အနိစ္စအချက်ပင်တည်း။

ဝါယောဓာတ်ဆိုသည်ကား။ ထောက်ကန်မှု, ဖေါင်းပွမှု, ကြွရွမှု, လှုပ်ရှားမှု,တွန်းဖေ့မှု,လွင့်ပါးမှုတို့ကို ဆိုသတည်း။

ထိုဝါယောဓာတ်သည်လည်း—

၁။ တောင့်တင်းစွာထောက်ကန်မှု,

၂။ ရေ့ရဲစွာထောက်ကန်မှု ဟူ၍ နှစ်ပါးရှိ၏။

ထိုနှစ်ပါးတို့တွင်- တောင့်တင်းစွာ ထောက်ကန် မှုသည်လည်း တောင့်တင်းသည်ထက် တောင့်တင်းမှု အဆင့်ဆင့်ရှိ၏၊ ရေ့ရဲစွာ

ထောက်ကန်မှုသည်လည်း ရော့ရဲသည်ထက်ရော့ရဲမှု အဆင့်ဆင့်ရှိ၏၊ ထိုအဆင့်ဆင့်ပြောင်းလဲမှုသည်လည်း ဝါယောဓာတ်၏အနိစ္စအချက်ပင်တည်း။

ထိုဓာတ်လေးပါးတို့တွင်လည်း တပါးပါးပြောင်းလဲခဲ့လျှင် ကျန်သုံးပါးတို့သည်လည်း ပြောင်းလဲကြကုန်သည်သာတည်း။

အာကာသဓာတ်ဆိုသည်ကား။ ရုပ်ကလာပ်တို့၏ အချင်းချင်း ခြားမှုတည်း၊ဤခြားမှုကိုအစွဲပြု၍ ဤသည်ကား-ရုပ်ကလာပ်တခု,ဤသည်ကား-ရုပ်ကလာပ်တခုဟု ပိုင်းခြားမှု, ဤဝတ္ထု၌ ရုပ်ကလာပ်ပေါင်း တဆယ်ရှိသည်,တရာရှိသည်, တထောင်ရှိသည် စသည်ဖြင့် ရေတွက်မှုများသည် ထင်ရှားရှိနေ၏။

ဥပမာကား။ အလွန်ခက်မာသော မြေစိုင်ခဲကို ကြည့်ရှုရာ၌ ဤကား-မြေမှုန့်တခု,ဤကား-မြေမှုန့်တခုဟုခွဲနိုင်ခြင်းသည် အာကာသဓာတ်၏ အစွမ်းပေတည်း။

ဤရုပ်ကလာပ်တို့၏ အချင်းချင်း ခြားမှုဆိုသည်ကား-ကလာပ်တခုတွင်း၌ ရှိသော ရုပ်တို့၏အချင်းချင်းခြားမှု မဟုတ်၊တခုသော ကလာပ်အတွင်း၌ ရုပ်အချင်းချင်းခြားမှု အာကာသဟူ၍ မရှိပြီ။

ရှိသည်ဟူ၍ ဆိုငြားအံ့-ကလာပ်တခုအတွင်း၌ ရှိသောရုပ်တို့တွင် ဤရုပ်ကား-အထက်, ဤရုပ်ကား-အောက်, ဤရုပ်ကား-လက်ဝဲ, ဤရုပ်ကား-လက်ျာဟူ၍ ပိုင်းခြားနိုင်ရာ၏၊ ထိုသို့ပိုင်းခြားနိုင်ကောင်းသည်ကား-မဟုတ်။

လောကမှာ ထိုသို့အထည်,ဝတ္ထုတို့ကို ထုခွဲကြိတ်နယ်ကြရာ၌ ထိုအာကာသရှိသေးသမျှ ကာလပတ်လုံး အစိတ်စိတ် အမွှာမွှာကွဲလေရာ၏၊ အလွန်သေးနုပ်၍သွားသဖြင့် ကလာပ်တခုစီ အသီးအသီးဖြစ်ကြသောအခါ ကွဲပြားခြင်းမရှိပြီ၊ ကုန်ဆုံးခြင်းသို့ ရောက်ကြကုန်ရာ၏၊ ရုပ်ကလာပ်တို့၏ ကွဲပြားမှုသည် အာကာသဓာတ်၏ အနိစ္စပင်တည်း။

ဤတွင်-ရုပ်ဓာတ်ငါးပါးပြဆိုခဏ်းပြီး၏။

နာမ်ခေတ်လေးပါးပြဆိုချက်

နာမ်ခေတ်လေးပါးတို့တွင်-စိတ်ဆိုသည်ကား-ကြံမှု,သိမှု,ပေတည်း။ ဝိညာဏ်လည်းခေါ်၏။

ထိုဝိညာဏ်သည်လည်း–

၁။ စက္ခုဝိညာဏ်,

၂။ သောတဝိညာဏ်,

၃။ ဃာနဝိညာဏ်,

၄။ ဇိဝှါဝိညာဏ်,

၅။ ကာယဝိညာဏ်,

၆။ မနောဝိညာဏ်ဟူ၍ ခြောက်ပါးအပြားရှိ၏။

ထိုခြောက်ပါးတို့တွင်-မျက်စိ၌ဖြစ်၍ မျက်စိ၌ပျက်ရသော ဝိညာဏ်သည် စက္ခုဝိညာဏ်မည်၏၊ အဆင်းအမျိုးမျိုးကို မြင်မှုပေတည်း။

နားတွင်း၌ဖြစ်၍ နားတွင်း၌ ပျက်ရသောဝိညာဏ်သည် သောတဝိညာဏ်မည်၏၊အသံအမျိုးမျိုးကို ကြားမှုပေတည်း။

နှာခေါင်းတွင်း၌ဖြစ်၍ နှာခေါင်းတွင်း၌ပျက်ရသော ဝိညာဏ်သည် ဃာနဝိညာဏ်မည်၏၊အနံ့အမျိုးမျိုးကို နံမှုပေတည်း။

လျှာပေါ်၌ဖြစ်၍ လျှာပေါ်၌ ပျက်ရသော ဝိညာဏ်သည် ဇိဝှါဝိညာဏ်မည်၏၊အရသာအမျိုးမျိုးကို သိမှုပေတည်း။

အောက်၌ ခြေဘဝါးအပြင်မှစ၍ အထက်၌ ဆံထိပ်အပြင်တိုင်အောင် တကိုယ်လုံးတွင် ထိုထို အပအင်္ဂါ, အတွင်းအင်္ဂါတို့၌ ဖြစ်ပေါ်၍ဖြစ်ရာဌာန၌ ပျက်ရသောဝိညာဏ်သည် ကာယဝိညာဏ်မည်၏၊ ပထဝီ၏ အတွေ့အထိ, တေဇော၏အတွေ့အထိ, ဝါယော၏ အတွေ့အထိတို့ကို သိမှုပေတည်း။

ရင်တွင်း,နှလုံးတွင်း၌ စမ်းရေထွက်သကဲ့သို့ အစဉ်အမြဲဖြစ်ပေါ်၍ နေသော ဝိညာဏ်သည် မနောဝိညာဏ်မည်၏၊ ခပ်သိမ်းသော အာရုံတို့ကို ကြံမှု,သိမှုပေတည်း။

ထိုတွင်-စက္ခုဝိညာဏ်ဟူသောမြင်မှု၌-

၁၊ မြင်သေး၏,

၂၊ မမြင်ပြီဟူ၍ နှစ်မျိုးရှိ၏၊

မြင်သေး၏ဆိုသည်ကား - စက္ခုဝိညာဏ်၏ ဖြစ်ပေါ်မှုပေတည်း။ မမြင်ပြီဆိုသည်ကား-စက္ခုဝိညာဏ်၏ ချုပ်ဆုံးမှုပေတည်း။

ထို့အတူ-သောတဝိညာဏ်ဟူသော ကြားမှု၌လည်း-

၁။ ကြားသေး၏,

၂။ မကြားပြီဟူ၍ နှစ်မျိုးရှိ၏။

ဃာနဝိညာဏ်ဟူသော နံမှု၌လည်း-

၁။ နံသေး၏,

၂။ မနံပြီဟူ၍ နှစ်မျိုးရှိ၏။

ဇိဝှါဝိညာဏ်ဟူသော အရသာသိမှု၌လည်း-

၁။ အရသာကို သိသေး၏,

၂။ မသိပြီဟူ၍ နှစ်မျိုးရှိ၏။

ကာယဝိညာဏ်ဟူသော တွေ့ထိမှု၌လည်း-

၁။ တွေ့ထိမှု ရှိသေး၏,

၂။ တွေ့ထိမှု မရှိပြီဟူ၍ နှစ်မျိုးရှိ၏။

ဤဝိညာဏ်လေးပါးတို့၌လည်း ရှိသေး၏ ဆိုသည်ကား - ထိုထို ဝိညာဏ်၏ဖြစ်ပေါ်မှုပေတည်း၊မရှိပြီဆိုသည်ကား - ထိုထိုဝိညာဏ်၏ ချုပ်ဆုံးမှုပေတည်း။

မနောဝိညာဏ်သည်လည်း—

၁။ ကုသိုလ်မနောဝိညာဏ်,

၂။ အကုသိုလ်မနောဝိညာဏ်,

၃။ ဝိပါက်မနောဝိညာဏ်,

၄။ ကြိယာမနောဝိညာဏ်ဟူ၍ လေးပါးရှိ၏။

ထိုလေးပါးတို့တွင်- ကုသိုလ်ဝိညာဏ်မှာလည်း ငါ၌ ယခုကုသိုလ် စိတ်ဖြစ်၍နေသည်၊ယခုထိုကုသိုလ်စိတ် မရှိပြီဟု သိကြ၏။

အကုသိုလ်တွင်လည်း လောဘအကြံဖြစ်မှု, ထိုအကြံပျောက်ကွယ်မှု,ကုသိုလ်တွင်လည်း သဒ္ဓါစိတ်,ပညာစိတ်ဖြစ်မှု,ထိုသဒ္ဓါစိတ်, ပညာစိတ်ပျောက်ကွယ်မှုတို့ကို ထင်ရှားသိကြ၏၊ထိုလေးပါးသော ဝိညာဏ်တို့တွင်လည်း တပါးတပါးသော ဝိညာဏ်ချုပ်ကွယ်မှ တပါးတပါး

သောဝိညာဏ်ဖြစ်ပေါ်နိုင်၏၊ ဤ၌လည်း ချုပ်ဆုံးမှုဟူသမျှသည် ထိုထိုဝိညာဏ်တို့၏ အနိစ္စအချက်ပင်တည်း။

ဝေဒနာဆိုသည်ကား။ ခံစားမှု ပေတည်း။

သညာဆိုသည်ကား။ မှတ်သားမှု ပေတည်း။

စေတနာဆိုသည်ကား။ သမ္ပယုတ် တရား တို့ကို စေ့ဆော်မှုပေတည်း။

ဤတရား သုံးပါးတို့သည် ဝိညာဏ်နှင့်ဖြစ်အတူ,ပျက်အတူ အမြဲယှဉ်ဖော်ယှဉ်ဖက်တရားတို့ပေတည်း၊ထိုဝိညာဏ်၏အနိစ္စအချက်စုသည် ဤတရားတို့၏အနိစ္စအချက် အစုပင်တည်း၊

တနည်းကား-ဝေဒနာသည်-

၁။ သုခဝေဒနာ,

၂။ ဒုက္ခဝေဒနာ,

၃။ သောမနဿဝေဒနာ,

၄။ ဒေါမနဿဝေဒနာ,

၅။ ဥပေက္ခာဝေဒနာ ဟူ၍ ငါးပါးရှိ၏။

သုခဝေဒနာဆိုသည်ကား-ချမ်းသာစွာခံစားမှုပေတည်း၊ဒုက္ခဝေဒနာဆိုသည်ကား-ဆင်းရဲစွာခံစားမှုပေတည်း၊သောမနဿဝေဒနာဆိုသည်ကား-ဝမ်းမြောက်မှု,ဝမ်းသာမှုပေတည်း၊ ဒေါမနဿဝေဒနာဆိုသည်ကား- နှလုံးမသာယာမှုပေတည်း၊ ဥပေက္ခာဝေဒနာ ဆိုသည်ကား-မထင်မရှား လျစ်လျူအားဖြင့် ခံစားမှုပေတည်း။

ထိုငါးပါးတို့တွင်-သုခဝေဒနာ,ဒုက္ခဝေဒနာနှစ်ပါးသည် ခြေဘဝါးအပြင်မှစ၍ ငယ်ထိပ်အပြင်တိုင်အောင် တကိုယ်လုံးတွင် အထိအပါးရှိရာ၌သန်၍ ဖြစ်ပေါ်၏။

သောမနဿ,ဒေါမနဿ နှစ်ပါးသည် နှလုံးအိမ်တွင်း၌သာ ဖြစ်ပေါ်၏၊

ဥပေက္ခာသည် စက္ခု,သောတ,ဃာန, ဇိဝှါ တို့၌၎င်း, နှလုံးအိမ်တွင်း၌၎င်း ဖြစ်ပေါ်၏၊ ဤဝေဒနာ ငါးပါးတို့သည် တပါးချုပ်ဆုံးမှ တပါးဖြစ်ပေါ်လာကြရကုန်၏၊ နှစ်ပါးပြိုင်၍ ဖြစ်သည်မရှိ၊

[ဤကား-ဝေဒနာ၏ အနိစ္စပင်တည်း။]

သညာသည် ကုသိုလ်သညာ, အကုသိုလ်သညာ စသည်ဖြင့်၎င်း, ရူပသညာ, သဒ္ဒသညာ, ဂန္ဓသညာ စသည်ဖြင့်၎င်း အလွန်များပြား၏၊ များပြားရာတွင်လည်း တခုချုပ်ဆိုးမှ တခုဖြစ်ပေါ်၏၊ နှစ်ခုပြိုင်၍ ဖြစ်ပေါ်သည်မရှိ။

[ဤကား-သညာ၏ အနိစ္စပင်တည်း]

စေတနာသည်လည်း ကုသိုလ်စေတနာ, အကုသိုလ် စေတနာ စသည်ဖြင့်၎င်း, ရူပသဉ္စေတနာ, သဒ္ဒသဉ္စေတနာ, ဂန္ဓသဉ္စေတနာ စသည်ဖြင့်၎င်း အလွန်များပြား၏၊များပြားရာတွင်လည်း တခုချုပ်ဆိုးမှ တခုဖြစ်ပေါ်၏၊ နှစ်ခုပြိုင်၍ ဖြစ်ပေါ်သည်မရှိ။

[ဤကား-စေတနာ၏ အနိစ္စပင်တည်း။]

ဤတွင်-နာမ်ဓာတ်လေးပါး ပြဆိုခဏ်းပြီး၏။

ဇာတိ, ဇရာ, မရဏ ပြဆိုခဏ်း

ဇာတိ, ဇရာ, မရဏ သုံးပါးတို့တွင်—

ဇာတိဆိုသည်ကား။ ရုပ်, နာမ်ခန္ဓာတို့၏ ဖြစ်ပေါ်မှု, ပေါက်ပွါးမှု, ကြီးထွားဖွံ့ဖြိုးမှု, တိုးတက်မှု, စည်ကား-မှုပေတည်း။

ဇရာဆိုသည်ကား။ ရုပ်, နာမ်ခန္ဓာတို့၏ အိုမင်းမှု, ရင့်ဆွေးမှု, ဆုတ်ယုတ်လျော့ပါးမှု, ညှိုးနွမ်းပိန်ချုံးမှုများပေတည်း။

မရဏဆိုသည်ကား။ ရုပ်, နာမ် ခန္ဓာတို့၏ သေကြေပျက်စီးမှု, ကုန်ဆုံးကွယ်ပျောက်မှု, ဆုံးပါးပျောက်ပျက်မှုပေတည်း။

သမ္မုတိဇာတိ, သမ္မုတိဇရာ, သမ္မုတိမရဏ,
သန္တတိဇာတိ, သန္တတိဇရာ, သန္တတိမရဏ,
ခဏိကဇာတိ, ခဏိကဇရာ, ခဏိကမရဏ-ဟူ၍ သုံးပါးစီရှိကြ၏။

သမ္မုတိ ပြဆိုချက်

ထိုတွင် လောကီဘုံသား လူအများတို့သည် တဘဝတခါ ပဋိသန္ဓေနေမြဲဓမ္မတာ,တဘဝတခါ အိုမြဲဓမ္မတာ,တဘဝတခါ သေမြဲဓမ္မတာ-

ဟူ၍ခေါ်ဝေါ်သမုတ်လျက် ရှိကြသော ဇာတိ၊ ဇရာ၊ မရဏာသည် သမ္မုတိဇာတိ၊ သမ္မုတိဇရာ၊ သမ္မုတိမရဏာမည်၏။ ။ဤ၌ အသက် တရာတမ်းမှာ တကြိမ်တခါသာ သေမြဲမမှတာရှိ၏။

[ဤကား-သမ္မုတိဇာတိ၊ဇရာ၊ မရဏာပေတည်း။]

သန္တတိ ပြဆိုချက်

သန္တတိဇာတိ၊ ဇရာ၊ မရဏာတို့၌ သန္တတိသည် အမျိုးမျိုးရှိ၏၊ အသက်တရာတမ်း၌—

၁။ ပထမအရွယ်၊
၂။ ဒုတိယအရွယ်၊
၃။ တတိယအရွယ်-ဟူ၍ အရွယ်သုံးပါး-ဟူသော သန္တတိကြီးသုံးပါး။

မန္ဒဒသကအရွယ်၊
ခိဍ္ဍာဒသကအရွယ်၊
ဝဏ္ဏဒသကအရွယ်၊

အစရှိသည်ဖြင့် လာသော အရွယ်ဆယ်ပါး-ဟူသော သန္တတိဆယ်ပါး။

မွေးဖွါးသည်မှစ၍ တနှစ်အရွယ်၊ နှစ်နှစ်အရွယ်၊ သုံးနှစ်အရွယ် စသည်ဖြင့် လာသော နှစ်-သန္တတိတရာ။

တနှစ် တနှစ်တွင်လည်း နွေဥတု၊ ဆောင်းဥတု၊ မိုယ်း ဥတု-ဟူ၍ လာသော ဥတု-သန္တတိပေါင်းသုံးရာ။

တနှစ် တနှစ်တွင်လည်း တန်ခူးလ၊ ကဆုန်လစသည်ဖြင့် ခေါ်ဆိုကြသော လ-သန္တတိ ပေါင်းတထောင့်နှစ်ရာ။

တလ တလတွင်လည်း တရက်၊ နှစ်ရက်စသည်ဖြင့် ခေါ်ဆိုကြသော ရက်-သန္တတိပေါင်း သုံးသောင်းခြောက်ထောင်၊တရက်တရက်၌လည်း နေ့အဖို့၊ ညဉ့်အဖို့-ဟူ၍ ခေါ်ဆိုကြသော နေ့၊ ညဉ့်-သန္တတိ ပေါင်း ခုနစ်သောင်း နှစ်ထောင်။

နေ့အဖို့, ညဥ့်အဖို့မှာလည်း ပထမယာမ်, ဒုတိယ ယာမ်, တတိယယာမ်-ဟူ၍ ခေါ်ဆိုကြသော အယာမ်-သန္တတိပေါင်း နှစ်သိန်းတသောင်းခြောက်ထောင်ရှိ၏။

အယာမ် သုံးပါးတို့တွင်လည်း တပါးတပါး၌ အစ, အလယ်,အဆုံး-ဟူ၍အပိုင်းအခြား သုံးပါးစီရှိကြ၏၊ ထိုသုံးပါးတို့တွင်-အစသည် သန္တတိဇာတိ၏ ခေတ်မည်၏၊ အလယ်သည် သန္တတိဇရာ၏ ခေတ်မည်၏၊ အဆုံးသည် သန္တတိမရဏ၏ ခေတ်မည်၏။

အရွယ်ဆယ်ပါးစသည်တို့၌လည်း ထို့အတူ သန္တတိဇာတိ,သန္တတိဇရာ, သန္တတိမရဏ-ဟူ၍ သုံးပါးစီ, သုံးပါးစီ ဝေဖန်လေ။

ဤ၌သန္တတိ အမျိုးမျိုးဆိုသည်ကား-အမျိုးမျိုးသော ရုပ်ခန္ဓာ,နာမ်ခန္ဓာတို့၏ အစဉ်အမျိုးမျိုးကိုဆို၏၊ အရွယ်သုံးပါးတို့တွင်-ပထမ အရွယ်သည် ပျိုနုသော ရုပ်ခန္ဓာ, နာမ်ခန္ဓာ အမျိုးမျိုးတို့၏ အစဉ်ပေတည်း၊ ထိုအရွယ်၏ ကုန်ဆုံးမှုသည် ပထမအရွယ်၏ သေဆုံးခြင်း-ဟူသော သန္တတိ မရဏကြီးတပါးပေတည်း။

အသက်တရာတမ်းတွင် သန္တတိမရဏကြီး သုံးပါးရှိ၏၊ သေမြဲမရဏကြီးပေါင်း သုံးခါဖြစ်၏၊ သို့သော် ရုပ်ခန္ဓာ, နာမ်ခန္ဓာ အစဉ်ပြတ်ဆုံးခြင်း မရှိသည့်အတွက် သတ္တဝါသေဆုံးသည်-ဟူ၍ မခေါ်ကြ၊ ပထမအရွယ်ဆုံးသည်-ဟူ၍သာ ခေါ်ကြ၏။

ဒုတိယအရွယ်သည်ရင့်သန်သော ရုပ်ခန္ဓာ, နာမ်ခန္ဓာမျိုးတို့၏ အစဉ်ပေတည်း၊ တတိယအရွယ်သည် ဆုတ်ယုတ်သော ရုပ်ခန္ဓာ, နာမ်ခန္ဓာမျိုးတို့၏ အစဉ်ပေတည်း၊ဤအရွယ်နှစ်ပါး၌လည်း သေဆုံးမှုကြီး အသီးသီးရှိကြ၏၊တတိယအရွယ်၏ သေဆုံးမှုသည် သမ္မုတိမရဏကြီး ပင်ဖြစ်သတည်း။

ဤနည်းအတူ-အရွယ်ဆယ်ပါးမှစ၍ အယာမ်သုံးပါး ပိုင်းခြားမှုတိုင်အောင် အမျိုးမျိုးသောရုပ်ခန္ဓာ,နာမ်ခန္ဓာ အစဉ်တို့၏ သေဆုံးမှုကြီး အသီးသီးရှိသည်ကို သိကြလေ။

ထိုမှတပါးလည်း–

၁။ သွားခြင်း-ဣရိယာပထသန္တတိတပါး,

၂။ ရပ်ခြင်း-ဣရိယာပထသန္တတိတပါး,

၃။ ထိုင်ခြင်း-ဣရိယာပထသန္တတိတပါး,
၄။ အိပ်ခြင်း-ဣရိယာပထသန္တတိတပါး-,
ဟူ၍ ဣရိယာပထသန္တတိကြီးလေးပါးရှိ၏။

ထိုလေးပါးတို့တွင်လည်း တပါးတပါး၌ အဆုံးဟူသော သန္တတိ မရဏကြီးအသီးအသီးရှိကြ၏၊သွားမှုတွင်လည်းပထမခြေလှမ်း,ဒုတိယ ခြေလှမ်း,တတိယခြေလှမ်း စသည်ဖြင့် ခြေလှမ်းအပိုင်းအခြားအရေ အတွက်များစွာရှိ၏၊ တခုတခုသော ခြေလှမ်း၏အဆုံးသည် တခုတခု သောခြေလှမ်း၏ သေဆုံးမှုကြီးပေတည်း၊ ခြေလှမ်း သေဆုံးမှုဆိုသည် လည်း တခုတခုသောခြေလှမ်းအတွင်း၌ ရှိနေကြကုန်သောကိုယ်ခန္ဓာ ကြီးငယ်တို့၏ သေဆုံးမှုပင်တည်း။

ထိုစကားမှန်၏။ တခုတခုသော ခြေလှမ်းအတွင်း၌ ရှိနေကြကုန် သော ရုပ်ခန္ဓာ,နာမ်ခန္ဓာတို့သည် နောက်နောက်သော ခြေလှမ်းသို့ ကူးပြောင်း၍ လိုက်နိုင်သောရုပ်တရား, နာမ်တရားဟူ၍ တခုမျှမရှိကြ ကုန်၊ သူ့ခြေလှမ်းအဆုံးမှာပင် သူတို့အကုန်ကွယ်ကြလေကုန်၏။

ထိုတွင်-သွားခြင်းဣရိယာပုထ် ဆိုသည်ကား-ပရမတ္ထသစ္စာဖက် ၌ အစဉ်အားဖြင့် သွားသော အခြင်းအရာနှင့်ဖြစ်ပွါး၍ နေကြကုန် သော ရုပ်ခန္ဓာ,နာမ်ခန္ဓာတို့ကို သွားခြင်းဟူ၍ဆို၏၊ သမ္မုတိသစ္စာ ဖက်၌ ပုဂ္ဂိုလ်သွား၍နေသည် သတ္တဝါသွား၍နေသည်ဟု ခေါ်ဝေါ် ကြ၏။

ထို့အတူ-ရပ်ခြင်းဣရိယာပုထ်, ထိုင်ခြင်းဣရိယာပုထ်, အိပ်ခြင်း ဣရိယာပုထ်တို့၌လည်း ပရမတ္ထသစ္စာဖက်၌ အစဉ်အားဖြင့် ရပ်သော အခြင်းအရာနှင့် ဖြစ်ပွါး၍နေကြကုန်သော ရုပ်ခန္ဓာ,နာမ်ခန္ဓာ, ထိုင် သောအခြင်းအရာနှင့် ဖြစ်ပွါး၍နေကြကုန်သော ရုပ်ခန္ဓာ,နာမ်ခန္ဓာ, အိပ်သော အခြင်းအရာနှင့်ဖြစ်ပွါး၍နေကြကုန်သော ရုပ်ခန္ဓာ,နာမ် ခန္ဓာတို့ကိုရပ်ခြင်း,ထိုင်ခြင်း,အိပ်ခြင်း ဟူ၍ဆို၏။

သမ္မုတိ သစ္စာဖက်၌ကား-ပုဂ္ဂိုလ်ရပ်သည်, သတ္တဝါရပ်သည်, ပုဂ္ဂိုလ်ထိုင်သည်, သတ္တဝါထိုင်သည်, ပုဂ္ဂိုလ်အိပ်သည်, သတ္တဝါအိပ် သည်ဟူ၍ခေါ်ဝေါ်ကြ၏၊ ထိုဣရိယာပုထ်လေးပါးသည် သစ္စာနှစ်

ပါးလုံး၌ပင် တခြားစီဖြစ်ကြ၏၊ တပါးနှင့်တပါး ကူးစက်ခြင်းမရှိ၊ ရောနှော၍လည်း မရကောင်း။

သမ္မုတိသစ္စာဖက်၌လည်း သွားဆဲအခါမှာ ဤသူသွားနေသည်ဟု မျက်မြင်ဒိဋ္ဌသိမြင်ကြ၏၊ နောက်ရပ်ခြင်းသို့ ရောက်သောအခါ သွားနေသောအခြင်းအရာနှင့်တကွ သွားနေပုံသဏ္ဌာန်ကြီး ကွယ်ပျောက်၍ သွားသည်ကိုလည်း မျက်မြင်ဒိဋ္ဌသိမြင်ကြ၏။

ရပ်ဆဲအခါမှာ ဤသူရပ်နေသည်ဟုမျက်မြင်ဒိဋ္ဌသိမြင်ကြ၏၊နောက်ထိုင်ခြင်းသို့ ရောက်သောအခါ ရပ်နေသော အခြင်းအရာနှင့် တကွ ရပ်နေပုံသဏ္ဌာန်ကြီးကွယ်ပျောက်၍ သွားသည်ကိုလည်း မျက်မြင်ဒိဋ္ဌသိမြင်ကြ၏။

ထိုင်နေဆဲအခါမှာ ဤသူထိုင်နေသည်ဟု မျက်မြင်ဒိဋ္ဌသိမြင်ကြ၏၊ နောက်အိပ်ခြင်းသို့ရောက်သောအခါ ထိုင်နေသော အခြင်းအရာနှင့်တကွ ထိုင်နေပုံသဏ္ဌာန်ကြီး ကွယ်ပျောက်၍ သွားသည်ကိုလည်း မျက်မြင်ဒိဋ္ဌသိမြင်ကြ၏။

အိပ်နေဆဲအခါမှာ ဤသူအိပ်နေသည်ဟု မျက်မြင်ဒိဋ္ဌသိမြင်ကြ၏၊ နောက်ထိုင်ခြင်းသို့ ရောက်သောအခါ ထိုအိပ်နေသောအခြင်းအရာနှင့်တကွ အိပ်နေပုံ သဏ္ဌာန်ကြီး ကွယ်ပျောက်၍ သွားသည်ကိုလည်း မျက်မြင်ဒိဋ္ဌ သိမြင်ကြ၏။

သွားခြင်းဣရိယာပုထ်၌လည်း ပထမခြေလှမ်းသို့ ရောက်နေဆဲအခါမှာ ဤသူပထမခြေလှမ်းကို လှမ်းနေသည်ဟု မျက်မြင်ဒိဋ္ဌသိမြင်ကြ၏၊ နောက်ဒုတိယခြေလှမ်းသို့ ရောက်နေဆဲသော အခါမှာလည်း ပထမခြေလှမ်း လှမ်းနေသော အခြင်းအရာနှင့်တကွ ပထမခြေလှမ်း လှမ်းနေပုံသဏ္ဌာန်ကြီး ကွယ်ပျောက်၍ သွားသည်ကိုလည်း မျက်မြင်ဒိဋ္ဌသိမြင်ကြ၏။

ဒုတိယခြေလှမ်း လှမ်းနေဆဲအခါမှာလည်း ဤသူဒုတိယခြေလှမ်းကို လှမ်းနေသည်ဟု မျက်မြင်ဒိဋ္ဌသိမြင်ကြ၏၊နောက်တတိယခြေလှမ်းသို့ရောက်နေဆဲသောအခါမှာလည်း ဒုတိယခြေလှမ်း လှမ်းနေသော အခြင်းအရာနှင့်တကွ ဒုတိယခြေလှမ်း လှမ်းနေပုံ သဏ္ဌာန်ကြီးကွယ်

ပျောက်၍ သွားသည်ကိုလည်း မျက်မြင်ဒိဋ္ဌသိမြင်ကြ၏၊နောက်နောက် ခြေလှမ်းတို့၌လည်း ထို့အတူ သိလေ။

ခြေတလှမ်းအတွင်းမှာလည်း ချီနေပုံသဏ္ဍာန်ကြီးတမျိုး, ချနေပုံ သဏ္ဍာန်ကြီးတမျိုးဟူ၍ နှစ်မျိုးရှိကြ၏၊ ချီနေပုံ သဏ္ဍာန်ကြီးကွယ် ပျောက်မှ ချနေပုံသဏ္ဍာန်ကြီးဖြစ်နိုင်သည်ကိုလည်း မျက်မြင်ဒိဋ္ဌသိမြင် ကြ၏၊ ချီနေပုံသဏ္ဍာန်မှာလည်း အဆင့်ဆင့်မြင့်ရာသို့ ပြောင်းရွှေ့၍ သွားသည်ကိုလည်း မျက်မြင်ဒိဋ္ဌသိမြင်ကြ၏၊ ချနေသော သဏ္ဍာန်မှာ လည်း အဆင့်ဆင့် နိမ့်ရာသို့ပြောင်းရွှေ့၍ သွားသည်ကိုလည်း မျက် မြင်ဒိဋ္ဌသိမြင်ကြ၏၊ဤအရာ၌ ရုပ်ခန္ဓာ,နာမ်ခန္ဓာတရားတို့သည် မိမိတို့ ဖြစ်ရာဌာနမှ ဌာနတပါးသို့ တဆံဖျားမျှ ပြောင်းရွှေ့ခြင်းမရှိကြကုန်-ဟု ကျမ်းဂန်တို့မှာ အဆိုရှိကြ၏။

ပြောင်းရွှေ့ခြင်းမရှိပုံကား။ ခြေလှမ်း တခုအတွင်းမှာ ခန္ဓာကိုယ် ကြီးပေါင်း အရာမက နဘောထပ် စီစဉ်ဆက်လက်ဖြစ်ပွါးနိုင်မှ ခြေလှမ်း ဖြစ်ပွါးနိုင်ရာ၏၊ ထိုတွင်-ရှေ့သို့ အဆင့်ဆင့် အသစ်သစ် ဖြစ်ပေါ်၍ သွားသော ခန္ဓာကိုယ်ကြီးပေါင်းလည်း အရာမကရှိရာ၏၊ နောက် နောက်က အဆင့်အဆင့် ချုပ်ပျက် ကွယ်ပျောက်၍, ကွယ်ပျောက်၍ သွားသော ခန္ဓာကိုယ်ကြီးပေါင်းလည်း အရာမကရှိရာ၏၊ ထို့ကြောင့် မျက်မြင်မှာ ခန္ဓာကိုယ်ကြီး တခုသာ ထင်မြင်ရ၏၊ ဒိဋ္ဌသက်သေမှာ မူကား-ခြေလှမ်း တခုအတွင်းမှာ ခန္ဓာကိုယ်ကြီးတခုလုံး အနှံ့အပြား လှုပ်ရှားမှုကြီး ထင်ရှားရှိနေသည်ကား-ဒိဋ္ဌသက်သေပေတည်း၊ ဤ စကား၌ လှုပ်ရှားမှု ဆိုသည်ကား-ရုပ်တရား အသစ်, အဟောင်း ပြောင်းလဲမှုပေတည်း၊ လှုပ်ရှားမှု အကြိမ်ပေါင်း အရာမကရှိ၍ ရုပ် တရား ပြောင်းလဲမှုပေါင်း အရာမကရှိမှ ခြေတလှမ်းဆုံးရာ၏၊ ဤအရာ ၌ ကျမ်းဂန်တို့မှာ''နဒီသောတောဝိယ၊ မြစ်ရေ အယဉ်ကဲ့သို့-ဟူ၍ ၎င်း၊ ဒီပဇာလာဝိယ၊ ဆီမီးလျှံ ဆီမီးတောက်ကဲ့သို့-ဟူ၍၎င်း'' ဥပမာ ကို ပြဆိုကြပေ၏၊

ထိုတွင်-မြစ်ရေဥပမာ၌ အစဉ်မပြတ် သွား၍နေသော မြစ်ရေကို ကြည့်ရှု၍ နေကြရာ မျက်မြင်ဒိဋ္ဌအလိုမှာ ရေသည်စီးသွား၍ နေ၏၊ ဤအရပ်မှရေသည်ပင် ထိုအရပ်သို့ရောက်လေ၏-ဟု ပြောရိုး ဆိုရိုးရှိ

ကြ၏၊ ဉာဏ်အမြင်အလိုမှာ မြစ်ရေကိုအနီးမှကပ်၍ ကြည့်ရှုဆင်ခြင်ရာ လှုပ်လှုပ်ရွရွရှိနေသည်ကို သိမြင်ရသဖြင့် အဆင့်ဆင့်အသစ်အသစ်ဖြစ်ပေါ်တိုးပွါး၍ နေသော ရေကိုဋင်း, နောက်နောက်က အဆင့်ဆင့်ကွယ်ပျောက်၍သွားသော ရေကိုဋင်း အမှန်သိမြင်နိုင်လေ၏။

မြစ်ရေသည် ဖြစ်ရာဌာနမှ ဌာနတပါးသို့ တဆံဖျားမျှ ရွေ့ရှားခြင်းမရှိ၊ ဖြစ်ရာဌာန၌သာ ကွယ်ပျောက်လေသည်-ဟု အမှန်ဆိုနိုင်၏၊ ဤအရာ၌ လှုပ်ရှားမှုသည် အသစ်, အဟောင်း ပြောင်းလဲမှုမှာ ခိုင်လုံစွာသောဒိဋ္ဌသက်သေဖြစ်၏၊ လှုပ်ရှားမှုရှိသည်-ဟုဆိုခဲ့လျှင် အသစ်, အဟောင်းပြောင်းလဲမှုရှိသည်-ဟု အမှန်ဆိုနိုင်၏၊ လှုပ်ရှားမှုရှိသည်-ဟု ဆိုလျှင်အခြေပျက်, အနေပျက်ရှိသည်-ဟု အမှန်ဆိုနိုင်၏။

အခြေပျက်, အနေပျက်ဆိုသည်ကား-ရုပ်ခန္ဓာဟောင်းတို့ ပျက်ဆုံးမှုပင်ဖြစ်၏။

ဆီမီးလျှံဥပမာ၌။ တည၌လုံး အစဉ်မပြတ်တောက်၍ နေသောမီးတောက်မီးလျှံကိုကြည့်ရှု၍နေကြရာမျက်မြင်ဒိဋ္ဌအလိုမှာညဉ့်ဦးယာမ်ကမီးတောက်သည်ပင်လျှင် သန်းခေါင်းယာမ် တိုင်အောင် ရှိနေ၏၊ ဤအရာမှာ ညဉ့်ဦးယာမ်ကမီးတောက်သည်သန်းခေါင်ယမ်,မိုးသောက်ယာမ်တိုင်အောင်ရှိ၏-ဟု ပြောရိုး ဆိုရိုးရှိကြ၏၊ စိတ်၌လည်းထင်၍နေ၏။

ဉာဏ်အမြင်အလိုမှာ မီးတောက်ကို အနည်းငယ်ကပ်၍ ကြည့်ရှုဆင်ခြင်ရာ လှုပ်လှုပ်ရွရွရှိနေသည်ကို မြင်ရသဖြင့် ရှေ့သို့အဆင့်ဆင့်ဖြစ်ပေါ်တိုးပွါး၍ နေသောမီးကိုဋင်း, နောက်နောက်က အဆင့်ဆင့်ကွယ်ပျောက်၍ သွားသော မီးကိုဋင်း အမှန်သိမြင်နိုင်လေ၏။

မီးဓာတ်သည် ဖြစ်ရာဌာနမှ ဌာနတပါးသို့ တဆံဖျားမျှ ရွေ့ရှားခြင်းမရှိ၊ ဖြစ်ရာဌာန၌သာ ကွယ်ပျောက်လေသည်-ဟု အမှန်ဆိုနိုင်၏၊ ဤမီးဓာတ်၌လည်း မြစ်ရေအယဉ်ကဲ့သို့ ဒိဋ္ဌသက်သေ ထောက်ခံမှုအပြည့်အစုံဆိုလေ။

ဤသို့ ကျမ်းဂန်တို့၌လာသော မြစ်ရေဥပမာ, ဆီမီးလျှံ ဥပမာအတိုင်း ခြေလှမ်းတခုအတွင်း၌လည်း ကိုယ်ခန္ဓာကြီးပေါင်း အရာမကပြောင်းလဲဆက်လက်သွားပုံတို့ကို သိလေ။

ဤနည်း အတိုင်း-သွားခြင်းဣရိယာပုထ် ကွယ်ဆုံး၍ ရပ်ခြင်း ဣရိယာပုထ်သို့ ပြောင်းလဲရာ၌ရင်း, ရပ်ခြင်း ဣရိယာပုထ် ကွယ်ဆုံး၍ ထိုင်ခြင်းဣရိယာပုထ်သို့ ပြောင်းလဲရာ၌ရင်း, ထိုင်ခြင်းဣရိယာပုထ် ကွယ်ဆုံး၍ အိပ်ခြင်းဣရိယာပုထ်သို့ ပြောင်းလဲရာ၌ရင်း, လှုပ်ရှားမှု, ပြောင်းလဲမှု, အခြေအနေပျက်မှုတို့ကို စေ့စုံစွာသိမြင်လေ။

တဖန်-အိပ်ခြင်း ဣရိယာပုထ်မှ ထ၍ ထိုင်ခြင်း ဣရိယာ ပုထ်သို့ ပြောင်းရာ၌—

၁။ အိပ်ရုပ်, အိပ်ဟန်, အိပ်သဏ္ဌာန်ကတမျိုး,

၂။ ထိုင်ရုပ်, ထိုင်ဟန်, ထိုင်သဏ္ဌာန်က တမျိုး,

၃။ ထ-ရုပ်, ထ-ဟန်, ထ-သဏ္ဌာန်က တမျိုး-ဟူ၍ သုံးမျိုးရှိ၏။

ထိုသုံးပါးတို့တွင်-အိပ်ရုပ်, ထိုင်ရုပ်တို့သည် လှုပ်ရှားခြင်းမရှိ၊ ငြိမ်သက်ကြကုန်၏၊အကြား၌ ထ-ရုပ်သည် ငြိမ်သက်ခြင်းမရှိ၊လှုပ်ရှား၏။

အိပ်နေသော သူသည် ထ-တော့မည်-ဟု အားယူလိုက်သော အခါ၌ တကိုယ်လုံး လှုပ်ရှားမှုကြီးသည် မျက်တောင်တခတ် လျှပ်တပြက် အတွင်းမှာပင် တကိုယ်လုံး ပျံ့နှံ့လှုပ်ရှား၍ သွား၏၊ လှုပ်ရှားသော ရုပ်တို့သည်ကား-အိပ်ခြင်း ဣရိယာပုထ်၏ ဆိုင်ရာ မဟုတ်, ထခြင်းဣရိယာပုထ်၏ ဆိုင်ရာသာဖြစ်ကုန်၏၊ အိပ်ခြင်း ဣရိယာပုထ်၌ တည်ရှိသော ရုပ်ခန္ဓာကြီးသည် ထိုလှုပ်ရှားမှုကြီး ပျံ့နှံ့သည်နှင့် တပြိုင်နက် မျက်တောင်တခတ် လျှပ်တပြက် အတွင်းမှာပင် အကုန်လုံး ကွယ်ဆုံးလေ၏။

ဤအရာ၌ ကိုယ်ခန္ဓာကြီး တကောင်လုံးသည် မျက်တောင် တခတ် လျှပ်တပြက် အတွင်းမှာ ရုတ်တရက်ဖြစ်ပေါ်နိုင်ရာ, ကွယ်ပျောက်နိုင်ရာတို့၌—

ဥပမာကား။ "ဓာတ်ရှင်ရုပ်စုံပွဲ ကျင်းပရာ၌ လူလောက်ရှိသော လူရုပ်သဏ္ဌာန်ကြီး၏ အရိပ်တို့သည် တခဏခြင်းဖြစ်ပေါ်မှု, ကွယ်ပျောက်မှုသည် လုံလောက်သောဥပမာ, လုံလောက်သော သက်သေကြီးပေတည်း၊ မျက်မြင်ဒိဋ္ဌပြောင်းလဲပုံ ထင်ရှားစွာ ပြဆိုချက်ပေတည်း။

ရှေ့၌ပြဆိုခဲ့သော ခြေတလှမ်း၏အတွင်း၌ ခန္ဓာကိုယ်ပေါင်း အရာမက ဆက်လက်ရသည်ဟူသော စကားမှာလည်း ဤမဲတတ်ရှင်ရုပ်ကြီး ခြေတလှမ်း လှမ်းသွားရာ၌ မဲတတ်ရှင်ရုပ်ကြီးပေါင်း အကြိမ်များစွာ ဆက်လက်ရခြင်းသည် လုံလောက်သောဥပမာ,လုံလောက်သောသက်သေကြီးပေတည်း။

ဝိပဿနာယောဂီပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာကား-ဤသို့ ပြဆိုခဲ့ပြီးသောဣရိယာပုထ်လေးပါးတို့၏ ပြောင်းရွှေ့မှု၌လည်း အစ,အလယ်,အဆုံး ဟူ၍ အသီးသီးရှိသည်ကို သိကြ၏၊ အဆုံးဟူသမျှသည် အနိစ္စ၏ အချက်ကြီးပေတည်း။

ထိုတွင်-အိပ်ခြင်း ဣရိယာပုထ်၏အတွင်း၌ ထွက်သက်ရှူမှုနှင့် လှုပ်ရှားခြင်း,ဝင်သက်ရှိုက်မှုနှင့် လှုပ်ရှားခြင်း,ကိုယ်အင်္ဂါတို့ကို မှောက်မှု လှန်မှု,ဝဲ-ယာစောင်းမှု, ကွေးမှု,ဆန့်မှုစသည်ဖြင့် လှုပ်ရှားခြင်းအမျိုးမျိုးရှိပြန်၏။

ထိုင်ခြင်း ဣရိယာပုထ်၌လည်း ရှေ့သို့ထိုင်ခြင်း,နောက်သို့ဆုတ်ခြင်း လက်ဝဲ-လက်ျာ ကိုင်းရှိုင်းခြင်း,ကွေးခြင်း,ဆန့်ခြင်းအစရှိသည်ဖြင့် လှုပ်ရှားခြင်းအမျိုးမျိုးရှိပြန်၏၊ ရပ်ခြင်း ဣရိယာပုထ်၌လည်း ထို့အတူပင်တည်း။

ဤကား-သန္တတိဇာတိ,သန္တတိဇရာ,သန္တတိမရဏတို့ကို ပြဆိုချက်ပေတည်း။

ဤ၌ အရွယ်သုံးပါးမှစ၍ ပြဆိုခဲ့ပြီးသောသန္တတိတို့တွင် ဝိပဿနာယောဂီပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာ ဣရိယာပထသန္တတိသည် လိုရင်းပဓာန ဖြစ်၏။

သန္တတိပြဆိုချက်ပြီး၏။

ခဏိကပြဆိုချက်

ခန္ဓာငါးပါးသည် ဒုက္ခမျိုးအစစ်အမှန် ဖြစ်သည်ဟု အတတ်သိနိုင်ရန် အကျဉ်းအမြွက်မျှ ပြဆိုပေအံ့။

၁။ ခဏိကဇာတိ,

၂။ ခဏိကဇရာ,

၃။ ခဏိကမရဏဟူ၍ သုံးပါးရှိ၏။

ထိုသုံးပါးတို့တွင်-

ခဏိကဇာတိဆိုသည်ကား။ တခုသောရုပ်, တခုသော နာမ်တရား တို့၏အစ၌ ဖြစ်ပေါ်မှုကို ခဏိကဇာတိဆိုသတည်း။

ခဏိကဇရာဆိုသည်ကား။ အလယ်၌ ရင့်ရော် ဆုတ်ယုတ် မှုကို ခဏိကဇရာဆိုသတည်း။

ခဏိကမရဏဆိုသည်ကား။ အဆုံး၌ ချုပ်ကွယ်မှုကို ခဏိကမရဏ ဆိုသတည်း။

ဤခဏိကဇာတိ,ဇရာ,မရဏ တို့သည်မူကား - မျက်တောင်တခတ် လျှပ်တပြက်အတွင်းမှာ အကြိမ်ပေါင်း ကုဋေအရာမက ဖြစ်မှု, ပျက်မှု လျှင်မြန်လှကုန်သည်ဟု ကျမ်းဂန်တို့၌ လာရှိသောကြောင့်သာ ပြဆို လိုက်သည်၊ သာဝက ဝိပဿနာ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်တို့ ဉာဏ်မှီနိုင်ကြသော အရာမဟုတ်ကုန်၊ ထို့ကြောင့် ဤအရာ၌ ကျယ်ဝန်းစွာ မဆိုလိုက်ပြီ။

[ဤကား—ပရမတ္ထသစ္စာဖက်၌ အကျဉ်းအားဖြင့် ရုပ်၌ငါးပါး-နာမ်၌ခုလေးပါး ဇာတိ,ဇရာ,မရဏသုံးပါး-ကံ, စိတ်, ဥတု အာဟာရ တည်းဟူသော အကြောင်း တရားလေးပါး—ဤတဆယ့်ခြောက်ပါးသော အရာအချက်တို့ကို ကောင်းကောင်း ကြီးသိနိုင် မြင်နိုင် ထင်နိုင် ကြလျှင် ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိစသော အထက်ဝိသုဒ္ဓိကြီးငါးပါး ပေါက်ရောက်နိုင်ရန် အစီအရင်ကို ပြဆိုချက်ပေတည်း။]

ဤတွင်-ခဏိက ဇာတိ ဇရာ မရဏ ပြဆိုခဏ်းပြီး၏။

လက္ခဏာရေးသုံးပါးပြဆိုခဏ်း

လက္ခဏာရေး သုံးပါးဆိုသည်ကား—

၁။ အနိစ္စလက္ခဏာတပါး,

၂။ ဒုက္ခလက္ခဏာတပါး,

၃။ အနတ္တလက္ခဏာတပါးပေတည်း။

ထိုသုံးပါးတို့တွင်—

အနိစ္စဆိုသည်ကား။ မမြဲတတ်သော တရားမျိုးပေတည်း။

အနိစ္စလက္ခဏာဆိုသည်ကား။ ထိုအနိစ္စ တရားမျိုး၌ ပါရှိ၍ နေ သောဇာတိအချက်, ဇရာအချက်, မရဏ အချက်များပေတည်း၊ ထို

အချက်များကိုမြင်၍ ဤတရားမျိုးသည် မမြဲတတ်သောတရားမျိုးတည်းဟု အတတ်သိနိုင်၏၊ဤသို့လျှင် မမြဲတတ်သော တရားမျိုးတို့ကို ဤတရားကား-မမြဲတတ်သောတရားတည်းဟု အတတ်သိနိုင်ရန် အကြောင်းမျိုးဖြစ်၍ ဇာတိ,ဇရာ,မရဏသုံးပါးကို အနိစ္စလက္ခဏာဟု ဆိုအပ်၏။

"လက္ခဏာ" သဒ္ဒါသည် အတတ်သိကြောင်း အနက်ကိုဟော၏၊ ဤလက္ခဏာသုံးပါးတို့ကို အချက်ကျကျမသိတတ်, မမြင်တတ်, မထင်တတ်ကြသော လောကီဘုံသား လူအများတို့မှာ တနေ့တရက်မျှ မမြဲတတ်သော ပထဝီဓာတ်ကိုပင် တသက်လုံး တဘဝလုံး မြဲသည်ဟု စွဲလမ်းမှုကြီး ရှိနေ၏။

ထိုစွဲလမ်းမှုကြီးကို ပယ်ဖျောက်၍ ပထဝီဓာတ်သည် တနေ့တရက်မျှ မြဲသောတရားမဟုတ်ဟု အတတ်သိနိုင်ကြစေခြင်းငှါ ပထဝီဓာတ်၌ ရှိနေသော ဤဇာတိအချက်,ဇရာအချက်,မရဏအချက်တို့ကိုသက်သေပြ၍ ပထဝီဓာတ်သည် တနေ့တရက်မျှ မြဲနိုင်သော ဓာတ်မဟုတ်၊ မမြဲတတ်သောတရားတည်းဟု ပြောကြ-ဟောကြရကုန်၏။

ဤ အနိစ္စလက္ခဏာကိုလည်း အရွယ်ကြီးသုံးပါး ပိုင်းခြားသည်မှစ၍ ဣရိယာပထခဏ်းတွင် မြစ်ရေအယဉ်ဥပမာ,ဆီမီးလျှံ ဥပမာများတိုင်အောင် သေချာစွာပြဆိုခဲ့ပြီ။

[ဤကား-အနိစ္စဖြစ်ပုံကို အကျဉ်းအမြွက်မျှ ပြဆိုခြင်းတည်း။]

ဒုက္ခလက္ခဏာဆိုသည်ကား။ ထိုအနိစ္စ အချက်စုပင်လျှင် ကြောက်ဖွယ်ကောင်းသော အနက်ကြောင့် ဒုက္ခလက္ခဏာမည်၏၊ ဤ၌လည်း ပထဝီဓာတ်သည် ကြောက်မက်ဖွယ် ကောင်းသော တရားမျိုးဖြစ်၍ ဒုက္ခတရားမျိုး အမှန်ဖြစ်၏၊ ကြောက်မက်ဖွယ် ကောင်းကြောင်းကိုလည်း ထိုပထဝီဓာတ်၌ ပါရှိ၍နေသောဇာတိအချက်, ဇရာအချက်, မရဏအချက်တို့ကို မြင်သဖြင့် သိအပ်၏၊ ထို့ကြောင့် ထိုအချက်တို့ကို ဒုက္ခလက္ခဏာဆို၏။

ကြောက်မက်ဖွယ်ကောင်းပုံကား။ သတ္တဝါအပေါင်းတို့မှာ ပဋိသန္ဓေ စွဲနေသည်မှစ၍ ပထမရက်,ဒုတိယရက်,တတိယရက် အစရှိသည်ဖြင့် ရှိနေကြသော ရက်အစဉ်တို့တွင် မသေနိုင်သောရက်,မသေတတ်သော

ရက်ဟူ၍ တနေ့တရက်မျှ မရှိ၊ ဤနေ့,ဤရက်သည်ကား-မသေနိုင်သော ရက်, မသေတတ်သောရက်တည်းဟု စိတ်ချ၍ နေချင်တိုင်းနေနိုင်သော ရက်,ကျင့်ချင်တိုင်း ကျင့်နိုင်သောရက်,တရက်မျှ မရှိဟု ဆိုလိုသည်။

ထိုစကားမှန်၏။ ပဋိသန္ဓေစွဲနေသော ပထမရက်အတွင်း၌ပင်လျှင် အမိဖြစ်သူသည် နေချင်တိုင်းနေ, ကျင့်ချင်တိုင်းကျင့်ခဲ့ပြီးအံ့၊ သူငယ်၏ ရုပ်အစဉ်,နာမ်အစဉ်သည် ဖေါက်လဲဖေါက်ပြန်ဖြစ်၍ ထိုနေ့အတွင်း မှာပင် ပျက်ဆုံးလေရာ၏။

နောက်နောက်သောရက်တို့မှာလည်း ထို့အတူပင်တည်း၊ ဖွါးမြင် ပြီးသောနောက်၌လည်း ထိုသူငယ်ကို တစုံတယောက်သောသူမျှ ပြုစု စောင့်ရှောက်သူ မရှိပြီးအံ့၊ ထိုသူငယ်သည် ဖွါးမြင်ရာ ဌာန၌ပင် ဖေါက်လဲဖေါက်ပြန်ဖြစ်၍ သေဆုံးလတံ့၊ ဤ၌ ဖေါက်လဲဖေါက်ပြန် ဟူသောစကားသည် ဇာတိ, ဇရာ, မရဏတို့ကို ဆိုသော စကား ပင်တည်း။

ထိုသုံးပါးတို့တွင်—

ဇာတိဆိုသည်ကား။ ပကတိ ညီညွတ်စွာဖြစ်၍နေသော ရုပ်အစဉ်, နာမ်အစဉ်သည်ပင်လျှင် မညီမညွတ်သောအနေနှင့် ဖြစ်၍လာသည်ကို ဆိုသတည်း။

ဇရာဆိုသည်ကား။ ညီညွတ်စွာဖြစ်၍နေသော ရုပ်အစဉ်, နာမ် အစဉ်တို့၏ ဆုတ်ယုတ်လျော့ပါးခြင်းကို ဆိုသတည်း။

မရဏဆိုသည်ကား။ ညီညွတ်စွာဖြစ်၍နေသော ရုပ်အစဉ်, နာမ် အစဉ်တို့၏ ကုန်ဆုံးခြင်းကို ဆိုသတည်း။

ဤသို့လျှင် ထိုသူငယ်မှာ ပထမရက်အတွင်း၌ပင်လျှင် ဇာတိဘေး, ဇရာဘေး,မရဏဘေးဟု ဆိုအပ်သော ဘေးကြီးသုံးပါးသင့်နိုင်သော အခွင့်,သင့်တတ်သောအခွင့်ကြီး ပါရှိလျက်နေ၏။

ထို့ကြောင့် ထိုပထမရက်အတွင်း၌ရှိနေသော ရုပ်အစဉ်, နာမ် အစဉ်သည်လည်း စိုးရိမ်ကြောင့်ကြဖွယ်ရှိနေသော ရုပ်အစဉ်, နာမ် အစဉ်ဖြစ်ချေ၍ ဒုက္ခသာ အမှန်ဖြစ်၏၊ နောက်နောက်သော ရက်တို့၌ လည်း ထို့အတူပင်တည်း။

ဖွါးမြင်ပြီး နောက်၌လည်း ထိုသူငယ်ကို တစုံတယောက်သော သူမျှပြုစုစောင့်ရှောက်သူ မရှိငြားအံ့၊ ထိုသူငယ်သည် ဖွါးမြင်ရာဌာန၌ပင်လျှင် ဖေါက်လဲဖေါက်ပြန်ဖြစ်၍သေဆုံးလတံ့၊ ဤ၌ဖေါက်လဲဖေါက်ပြန်ဟူသောစကားသည် ဇာတိ,ဇရာ, မရဏတို့ကို ဆိုသောစကားပင်တည်း။

ဤ၌နောက်နောက်သော ရက်တို့၌လည်း အစာအာဟာရ စားသောက်ခြင်းအစရှိသော ပြုပြင်စောင့်ရှောက်မှုကို မပြုမူ၍ နေချင်တိုင်းနေ,ကျင့်ချင်တိုင်းကျင့်ခဲ့သော် ထိုသူ၏ ရုပ်ခန္ဓာ,နာမ်ခန္ဓာအစဉ်သည် ထိုရက်, ထိုခဏ၌ပင်လျှင် ဖေါက်လဲဖေါက်ပြန်ကြီးဖြစ်၍ သေဆုံးလတံ့၊ ဘယ်အခါ၌မဆို သေဆုံးပြန်လျှင်လည်း ထိုခန္ဓာသည် သေသည်၏အခြားမဲ့၌ ပရမ်းပတာကျရောက်တတ်သောအလေ့ရှိ၏။

ပရမ်းပတာ ကျရောက်ခြင်းဆိုသည်ကား-ပုထုဇဉ် ဖြစ်ကြသော လူ,နတ်,ဗြဟ္မာသတ္တဝါအပေါင်းတို့သည် သေသည်မှနောက် ဘယ်ဘုံသို့ ငါသွားရမည်, ဘယ်သတ္တဝါမျိုး၌ ငါဖြစ်မည်ဟု ရည်ရွယ်မှန်းထား၍ သွားနိုင်သော သတ္တဝါမည်သည် အလွန်နည်းပါးကြကုန်၏၊ သတ္တဝါတသိန်း, တသန်းတွင် တယောက်တလေမျှသာ ရှိလေရာ၏၊ ကျန်ရှိသောသတ္တဝါတို့မှာ ဘယ်ဘုံ-ဘယ်ဘဝသို့ ကျရောက်မည်မသိ။

ထန်းပင်ပေါ်,အုန်းပင်ပေါ်တို့မှ ထန်းသီးခိုင်, အုန်းသီးခိုင်များကျသကဲ့သို့ ဤခန္ဓာကြီးသည် အပါယ်ဘုံသို့သာ ပရမ်းပတာကျတတ်သောအလေ့ရှိ၏၊ခန္ဓာကျလျှင်လည်း ထိုခန္ဓာကို ငါ၏ကိုယ်, ငါ၏အတ္တဟု စွဲလမ်းသူ သတ္တဝါလည်း ပါရလေတော့သည်။

အပါယ်ဘုံသို့ တကြိမ်ကျပြန်လျှင်လည်း လူ့ဘုံ-လူ့ဘဝသို့ ပြန်ရရန်အရေး အလွန်ဝေးလှပေ၏၊ အပါယ်ဘုံတွင်သာ ယုတ်နိမ့်သည်ထက် ယုတ်နိမ့်ရာသို့ ဘဝအဆက်ဆက် လျှောကျ၍ ဘဝပေါင်းအသောင်းများစွာ ထိုခန္ဓာသည် အပါယ်ဘုံ၌သာ အဆက်ဆက်ဖြစ်လေ၏။

[ဤကား-ခန္ဓာငါးပါးသည် ဒုက္ခမျိုးအစစ်အမှန်ဖြစ်သည်ဟု အတတ်သိနိုင်ရန် အကျဉ်းအမြွက် ပြဆိုချက်တည်း။]

အနန္တရလက္ခဏာ၌။ ပဋိသန္ဓေနေပြီး၍ ပထမနေ့အတွင်းမှာ သေရသောသူ၌ သမ္မုတိသစ္စာအလိုအားဖြင့် တရက်မျှ အသက်ရှည်သော သတ္တဝါသည်ရှိ၏၊ ထိုသတ္တဝါ၏ အတ္တသည်ရှိ၏၊ ဇီဝသည်ရှိ၏-ဟု စွဲလမ်းချက်ကြီးရှိကြ၏၊ ဘယ်ဝတ္ထုကိုအတ္တ,ဇီဝခေါ်သနည်းဟု မေးခဲ့သော် ရုပ်ခန္ဓာ,နာမ်ခန္ဓာတို့ကိုပင် အတ္တ,ဇီဝခေါ်သည်ဟု ပြောကြကုန်ရာ၏။

ဤ၌အတ္တဆိုသည်ကား။ သတ္တဝါ၏အမာခံအနှစ်သာရဟု ဆိုလို၏၊ အမာခံအနှစ်သာရ ဆိုသည်ကား-ထိုအတ္တရှိမှ သတ္တဝါမည်သည်ရှိနိုင်၏၊ ထိုအတ္တမရှိခဲ့သော် သတ္တဝါမည်သည် မရှိနိုင်၊ မြေရှိမှ မြေအိုးမည်သည်ရှိနိုင်၏၊ မြေမရှိခဲ့သော် မြေအိုးမည်သည် မရှိနိုင်သကဲ့သို့တည်း။

ထိုအတ္တသည် မချုပ်မပျက် အသက်ရှည်စွာတည်နေပါမှ သတ္တဝါမည်သည်လည်း မချုပ်မပျက်တည်နေနိုင်၏၊ထိုအတ္တချုပ်ရာ၌ သတ္တဝါသည်လည်း ချုပ်ဆုံးရလေ၏။

[ဤကား-သတ္တဝါ၏ အမာခံအနှစ်သာရဟူသောစကား၏အဓိပ္ပါယ်တည်း။]

ဤသမ္မုတိသစ္စာအလို၌ ထိုသတ္တဝါ, အတ္တ, ဇီဝများသည် တဘဝအတွင်းမှာတကြိမ်သာ သေရမြဲမမှတာရှိ၏၊တဘဝအတွင်းမှာ အခါခါသေဆုံးသည်ဟူ၍ မရှိကြ။

[ဤကား-သမ္မုတိသစ္စာ၏ အလိုသာတည်း။]

ပရမတ္ထသစ္စာ အလိုမှာမူကား။ ပထမ နေ့ရက်မျှနေ၍ သေဆုံးရသော ထိုသတ္တဝါမှာ ထိုပထမနေ့ရက်အတွင်း၌ အမိဖြစ်သူ၏ ဣရိယာပုထ်ပြောင်းရွေ့ချက်,ထွက်သက်ရှူချက်,ဝင်သက်ရှိုက်ချက်စသော လှုပ်ရှားချက်အမျိုးမျိုးကိုအစွဲပြု၍ ထိုနေ့ရက်အတွင်းမှာပင် ထိုသူ၏ ရုပ်ခန္ဓာအစဉ်,နာမ်ခန္ဓာအစဉ် လှုပ်ရှားပြောင်းလဲချက်ပေါင်း ထောင်,သောင်းမက ရှိလေရာ၏၊ ဇာတိမှု, ဇရာမှု, မရဏမှုပေါင်းလည်း ထောင်,သောင်းမက ရှိလေရာ၏။

ထို့ကြောင့် ထိုရုပ်ခန္ဓာ,နာမ်ခန္ဓာတို့သည် ထိုနေ့ရက်အတွင်းမှာပင်အကြိမ်ပေါင်းများစွာ သေဆုံးမှုရှိနေသည်ဖြစ်၍ ထိုနေ့ရက်အတွင်းမှာ အနိစ္စမျိုးသာဖြစ်လေ၏၊ဤသို့လျှင် ထိုသတ္တဝါ,အတ္တ, ဇီဝများသည် နိစ္စမျိုးဖြစ်၏၊ရုပ်ခန္ဓာ,နာမ်ခန္ဓာသည်ကား-အနိစ္စမျိုးဖြစ်၏၊

ထို့ကြောင့် အနိစ္စမျိုးဖြစ်သော ရုပ်ခန္ဓာ, နာမ်ခန္ဓာသည် နိစ္စမျိုးဖြစ်သော ထိုသတ္တဝါ,အတ္တ, ဇီဝ၏ အမာခံ အနှစ်သာရ ဖြစ်သည်ဟူသော အယူသည်လွဲ၏၊ ရုပ်ခန္ဓာ,နာမ်ခန္ဓာသည်ပင်လျှင် သတ္တဝါဖြစ်၏၊ အတ္တဖြစ်၏၊ဇီဝဖြစ်၏-ဟူသောအယူသည် အလွန်မှား၏။

ရုပ်ခန္ဓာ,နာမ်ခန္ဓာသည် သတ္တဝါမဟုတ်, အတ္တလည်းမဟုတ်, ဇီဝလည်းမဟုတ်,အနတ္တသာဖြစ်၏-ဟူသောအယူသည် ဖြောင့်မှန်၏၊ နိစ္စမျိုးနှင့် အနိစ္စမျိုးသည် အလွန်ကွာခြားကြသည်ဖြစ်၍ ဤရုပ်ခန္ဓာ,နာမ်ခန္ဓာသည်ပင်လျှင် ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်၏၊ သတ္တဝါဖြစ်၏၊ ငါဖြစ်၏၊ သူဖြစ်၏-ဟု တခုတည်းပြုခြင်းငှါ မထိုက်ချေ။

[ဤကား-''အသာရကဋ္ဌေန အနတ္တာ'' ဟူသော စကား၏ အနက်အဓိပ္ပါယ်တည်း။]

''အဝသဝတ္တနဋ္ဌေန''ဟူသောစကား၏ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကား။

ထိုသူငယ်သည် တနေ့တရက်မျှသာနေ၍ သေခြင်းကိုအလိုမရှိ၊ သူတပါးများကဲ့သို့ အသက်ရှည်ရှည်နေခြင်းငှါအလိုရှိ၏၊ထိုသူငယ်၏ ရုပ်ခန္ဓာ,နာမ်ခန္ဓာသည်မူကား-ထိုသူငယ်၏အလိုသို့မလိုက်၊တရက်မျှ နေ၍ သေဆုံးလေ၏၊ ထိုသူငယ်၏အလိုနှင့် အလွန်ဝေးကွာလျက်ရှိ၏၊ထိုသို့ဝေးကွာလျက်ရှိသောကြောင့် ရုပ်ခန္ဓာ,နာမ်ခန္ဓာသည်ပင်လျှင်ငါဖြစ်၏၊ ငါ၏အတ္တဖြစ်၏၊ဇီဝဖြစ်၏-ဟု မှတ်ယူခြင်းသည် အလွန်မှား၏။

ရုပ်ခန္ဓာ,နာမ်ခန္ဓာသည် ငါမဟုတ်,ငါ၏အတ္တလည်းမဟုတ်, ဇီဝလည်းမဟုတ်,အနတ္တသာဖြစ်၏-ဟုမှတ်ယူခြင်းသည်မှန်ကန်၏၊တသက်လုံး နေ့ရက်ရှည်သမျှတို့မှာ ဤနည်းအတိုင်းစစ်လေ၊

ဤစစ်နည်း၌-

၁။ အနတ္တာ-အစိုးမရဟူသော အနက်တချက်,

၂။ အနတ္တာ-အလိုသို့မလိုက်ဟူသော အနက်တချက်,

ဤနှစ်နက်သည် အတူတူပင်တည်း၊အလိုသို့လိုက်မှသာလျှင် အစိုးရသည်ဟု ဆိုနိုင်၏၊အလိုသို့မလိုက်လျှင် အစိုးရသည်ဟု မဆိုနိုင်။

"အနတ္တာ"ငါ၏ကိုယ်မဟုတ်ဟူသော အနက်သည်ကား- အနှစ်သာရမဟုတ်ဟူသောအနက်,အလိုသို့မလိုက် ဟူသောအနက် နှစ်ချက်နှင့် ဆက်ဆံ၏။

[ဤကား-အနတ္တဟူသောစကား၏ အနက်အဓိပ္ပါယ်တည်း။]

ဤတွင်-လက္ခဏာရေးသုံးပါး ပြဆိုခဏ်းပြီး၏။

ဒုက္ခကြီးမားပုံ ပြဆိုခဏ်း

ထိုမှတပါးလည်း အနမတဂ္ဂ သံသရာ၌ ဘဝအဆက်ဆက် ဖြစ်ပွါးလျက်နေသော ဤခန္ဓာကိုယ်ကြီးမှာ-

၁။ စုန်လမ်း,

၂။ ဆန်လမ်းဟူ၍ နှစ်လမ်းရှိ၏။

၁။ ဓမ္မတာလမ်း,

၂။ သင်္ခါရလမ်းဟူ၍လည်း နှစ်လမ်းရှိ၏။

ထိုလမ်းတို့တွင်-အပါယ်လေးဘုံသည် ဤခန္ဓာကြီး၏ စုန်လမ်းမည်၏၊ ဓမ္မတာလမ်းလည်း မည်၏။

လူ့ဘုံ,နတ်ဘုံ,ဗြဟ္မာ့ဘုံ ဟူသော သုဂတိဘုံသည် ဆန်လမ်းမည်၏၊ သင်္ခါရလမ်းလည်းမည်၏။

ထိုလမ်းတို့တွင်-စုန်လမ်း, ဓမ္မတာလမ်းသည်လည်း ယုတ်ညံ့သည်ထက် ယုတ်ညံ့ရာ,မိုက်မဲသည်ထက် မိုက်မဲရာ,ဆင်းရဲဒုက္ခကြီးမားသည်ထက် ကြီးမားရာသို့ ကျရောက်ခြင်းသည် စုန်လမ်း, ဓမ္မတာလမ်းပင်မည်၏။

ဆန်လမ်း,သင်္ခါရလမ်းသည်လည်း မြင့်မြတ်သည်ထက်မြင့်မြတ်ရာ, လိမ္မာသည်ထက် လိမ္မာရာ,ချမ်းသာသုခကြီးမားသည်ထက် ကြီးမားရာသို့ဆန်တက်ခြင်း,ရောက်နိုင်ခြင်းသည်ဆန်လမ်း,သင်္ခါရလမ်းမည်၏။

အဘယ့်ကြောင့် သင်္ခါရလမ်းဖြစ်သနည်း၊အထက်အထက်သို့ ဆန်တက်မှုမည်သည် ဒါနမှု,သီလမှု,ဘာဝနာမှုကို ပြုနိုင်ပါမှ ဆန်တက်နိုင်၏၊ ဆန်တက်နိုင်ပါသော်လည်း ဒါနအဟုန်, သီလအဟုန်, ဘာဝနာအဟုန် ရှိနေခိုက်သာ တည်တံ့နိုင်၏၊ ထိုအဟုန် ကုန်ဆုံးခဲ့သော် စုန်လမ်း, ဓမ္မတာလမ်းသို့သာ ကျရောက်လာရပြန်၏၊ ထို့ကြောင့်

ဤခန္ဓာကြီးသည် အနိစ္စမျိုးသာ အမှန်ဖြစ်သည်, ဒုက္ခမျိုးသာ အမှန်ဖြစ်သည်,အနတ္တမျိုးသာ အမှန်ဖြစ်သည်ဟု သိရ၏။

အဘယ့်ကြောင့် စုန်လမ်းကိုဓမ္မတာလမ်းဟု ဆိုသနည်းဟူမူကား- စုန်လမ်းမည်သည် နိမ့်ရာသို့လျှောကျလမ်းဖြစ်၍ ပြဆိုခဲ့ပြီးသောသင်္ခါရမှုနှင့် ကင်းကွာခဲ့သည်ရှိသော် မကျချင်သော်လည်း မနေနိုင်၊ကျရောက်မြဲဖြစ်သော နိယာမ တရားမျိုးဖြစ်၍ ဓမ္မတာလမ်းမည်၏။

သို့သော်လည်း အပါယ်ခန္ဓာ,အပါယ်ဘဝများသည်လည်း သင်္ခါရမျိုးပင် မဟုတ်ပါလောဟု ဆိုရန်ရှိ၏၊သင်္ခါရမျိုးပင်မှန်၏၊ထိုသင်္ခါရမျိုးသည်မူကား-နိမ့်သည်ထက် နိမ့်ရာ,နက်သည်ထက်နက်ရာသို့ တွင်တွင်ကြီးပို့နိုင်ရန် သင်္ခါရမျိုးဖြစ်ကြ၏။

ထိုစကားမှန်၏။ အပါယ်ဘုံသားတို့၏သန္တာန်၌ နေ့,ညဉ့်မစဲ ဖြစ်ပွါး၍နေသော ကာယကံမှု,ဝစီကံမှု,မနောကံမှုများသည် ဘဝအဆက်ဆက်နိမ့်သည်ထက်နိမ့်ရာ, နက်သည်ထက် နက်ရာသို့ ဘဝအဆက်ဆက်တွင် ကျဖို့သာ ဖြစ်လေ၏။

ထို့ကြောင့် အပါယ်သို့တကြိမ် ကျလေသောသူသည် တဘဝထက်တဘဝ ယုတ်နိမ့်ရာသို့သာ မြုပ်မျော၍ သွားလေတော့သည်၊ သုဂတိဘဝသို့ ပြန်ရောက်ရန်အရေး အဝေးကြီး ဝေးလေတော့သည်၊ လိပ်ကာဏ်းပမာဖြင့် ညွှန်ပြအပ်သော ကာဏကစ္ဆေ၁ပမ သုတ္တန်ဒေသနာတော်ကြီးကို ထောက်မြော်လေ။

ဆန်တက်မှုဟူသော သင်္ခါရလမ်းမှာလည်း ဒါနမှု,သီလမှု,ဘာဝနာမှုမည်သည် အလွန်ဖြစ်နိုင်ခဲ၏၊ ကုသိုလ်မှန်,အကုသိုလ်မှန်,သုဂတိမှန်, ဒုဂ္ဂတိမှန် သိနိုင်သောဘဝသည် အလွန်နည်းပါးလှ၏။

ဘဝထောင်,သောင်းတွင် သိနိုင်သောဘဝ တကြိမ်တခါမျှ အလွန်ကြုံကြိုက်ခဲလှ၏။

ဤအရာ၌ သင်္ခါရလမ်းနှင့်ဓမ္မတာလမ်းနှစ်ပါးတို့၏အားရှိ,အားမဲ့ကို သိနိုင်ရန် ဥပမာကား-ဂင်္ဂါမြစ်ရေမှာ စုန်လမ်း, ဆန်လမ်းဟူ၍ နှစ်လမ်းရှိ၏၊ ဓမ္မကာလမ်း, သင်္ခါရလမ်းဟူ၍လည်း နှစ်လမ်းရှိ၏။

ထိုနှစ်လမ်းတွင် - စုန်လမ်းဆိုသည်ကား- နိမ့်သည်ထက်နိမ့်ရာသို့ စီးသွားမှု,လျှောကျမှုပေတည်း၊ ဆန်လမ်းဆိုသည်ကား-အထက်မြစ်ညာသို့ ဆန်တက်မှုပေတည်း။

စုန်လမ်းသည် ဓမ္မတာလမ်းမည်၏၊ အဆီးအတားမရှိခဲ့သော် မျက်တောင်တခတ် လျှပ်တပြက်မျှ ရပ်တန့်၍နေနိုင်သောလမ်းမျိုးမဟုတ်၊ ထိုမြစ်ရေသည် အောက်မြစ်စဉ်တလျှောက်သို့ မရပ်မနားစီးသွားပြီးလျှင် ကမ်းမမြင်သော ပင်လယ်ပြင်ကြီးသို့ ဆိုက်ရောက်၍ တဝဲလည်လည်နေရလေတော့သည်။

[ဤကား-ဂင်္ဂါမြစ်ရေ၏ ဓမ္မတာလမ်းကို ပြဆိုချက်တည်း။]

သန်္ဒါရလမ်းဆိုသည်ကား။ ထိုမြစ်ရေကို အညာသို့ ဆန်တက်စေရန် လှော်မှု,ပက်မှု,ခပ်မှု, ပိတ်မှုများပေတည်း၊ ထိုအမှုများကို ပြုမှပင် ဆန်တက်၏၊ဆန်တက်သော်လည်း ထိုပြုပြင်မှု၏ အရှိန်ရှိသမျှသာလျှင် ဆန်တက်၏၊ အရှိန်ကုန်လျှင် စုန်မြဲ, မျောမြဲဓမ္မတာအတိုင်းသာ စုန်လေ,မျောလေ၏။

သံသရာကြောင်းကြီးသည် ဂင်္ဂါမြစ်ကြောင်းနှင့်တူ၏၊ အပါယ်ဘုံကြီးသည် ကမ်းမမြင်သော ပင်လယ်ကြီးနှင့်တူ၏၊ ပုထုဇဉ် သတ္တဝါတို့၏ ခန္ဓာတွေသည် ဂင်္ဂါမြစ်ရေနှင့်တူ၏၊ထိုဂင်္ဂါမြေရေသည် ကမ်းမမြင်သော ပင်လယ်ရေပြင်ကြီးသို့ ရောက်သောအခါ ပင်လယ်ကြီး၌သာ တဝဲလည်လည် စီးသွား၍ နေလေဘိသကဲ့သို့ ဤခန္ဓာတွေသည်လည်း အပါယ်ဘုံ အပါယ်ဘဝသို့ ကျရောက်သောအခါ အပါယ်ဘုံကြီးအတွင်း၌သာ ဘဝအဆင့်ဆင့်ဖြစ်ပွါး၍ နေရလေတော့သည်။

အကြောင်းမှုကား။ ထိုခန္ဓာအစဉ်မှာ အနီးအစပ်ဖြစ်သော ဘဝတို့၌ ဖြစ်ခဲ့သော အကုသိုလ်ကံမျိုးသိန်း,သန်း, ကုဋေ,အသင်္ချေများစွာ ပါရှိလျက်နေသည်တကြောင်း,အပါယ်ဘဝတို့၌လည်း အကုသိုလ်ကံ တရား နေ့စဉ်ဖြစ်ပွါးသဖြင့် ထိုအပါယ်ဘဝ၌ဖြစ်သော အကုသိုလ်ကံ သစ်တွေ တဘဝထက် တဘဝပွါးများ၍ သွားသည်တကြောင်း ထိုအကြောင်းများကြောင့် ထိုခန္ဓာမှာ "အပရာပရိယဝေဒနီယ" ကုသိုလ်ကံ

ဟောင်းများ ပါရှိသော်လည်း ထိုကံဟောင်းများ အခွင့်ရနိုင်ရန် အလွန်ဝေးကွာလျက် ရှိလေ၏။

[ဤကား-လူ,နတ်,ဗြဟ္မာ,ပုထုဇဉ်သတ္တဝါတို့၏ ခန္ဓာကြီးငယ်သည် သုခမျိုးမဟုတ်၊ အလွန်ကြီးကျယ်သော ဒုက္ခမျိုးသာ ဖြစ်သည်ဟု ဒုက္ခအချက်ကြီးကို ပြဆိုပုံတည်း။]

ဤတွင်-ဒုက္ခကြီးမားပုံ ပြဆိုခဏ်းပြီး၏။

စွဲလမ်းမှု,ထင်မြင်မှုပြဆိုခဏ်း

အတ္တစွဲလမ်းမှု၏အပြစ်, အနတ္တထင်မြင်မှု၏အကျိုးကို ပြဆိုရာ၏၊ စွဲလမ်းမှုသည် သုံးပါးရှိ၏–

၁။ တဏှာ၏စွဲလမ်းမှုတပါး,

၂။ မာန၏စွဲလမ်းမှုတပါး,

၃။ ဒိဋ္ဌိ၏စွဲလမ်းမှု တပါးဟူ၍ သုံးပါးရှိ၏။

ထိုသုံးပါးတို့တွင်-

တဏှာ၏စွဲလမ်းမှုမည်သည်ကား။ ငါ၏ကိုယ်အင်္ဂါ, ငါ၏ဦးခေါင်းအင်္ဂါ,ငါ၏ခြေအင်္ဂါ, ငါ၏လက်အင်္ဂါ, ငါ၏မျက်စိအင်္ဂါ,ငါ၏ နားအင်္ဂါစသည်ဖြင့်၎င်း၊ ငါ၏အမိ, ငါ၏အဘ,ငါ၏မယား, ငါ၏သား, ငါ၏သမီး စသည်ဖြင့်၎င်း၊ ငါ၏နွား,ငါ၏ကျွဲ, ငါ၏မြင်း စသည်ဖြင့်၎င်း၊ ငါ၏အိမ်,ငါ၏တိုက်,ငါ၏လယ်, ငါ၏ယာ, ငါ၏ရွှေ, ငါ၏ငွေစသည်ဖြင့်၎င်း၊ မိမိ၏ကိုယ်ကို အပိုင်အရှင်ပြု၍ ကိုယ်အင်္ဂါ,ဦးခေါင်းအင်္ဂါစသည်တို့ကို ပိုင်နိုင်ရာ ဥစ္စာပြု၍ စွဲလမ်းမှုသည် တဏှာ၏စွဲလမ်းမှုမည်၏။

မာန၏စွဲလမ်းမှုမည်သည်ကား။ ဤကိုယ်အင်္ဂါသည်ပင်လျှင် ငါဖြစ်၏, ဤဦးခေါင်းသည်ပင်လျှင် ငါဖြစ်၏-စသည်ဖြင့် မိမိကိုယ်အင်္ဂါ၌ထောင်ထောင်လွှားလွှားငါတကား-ဟု စွဲလမ်းမှုသည် မာန၏စွဲလမ်းမှုမည်၏။

ဒိဋ္ဌိ၏စွဲလမ်းမှုမည်သည်ကား။ ဤကိုယ်အင်္ဂါသည်ပင်လျှင် ငါ၏ အနှစ်သာရအတ္တဖြစ်၏-စသည်ဖြင့် ကိုယ်ခန္ဓာကို အမာခံအနှစ်သာရအတ္တအနေနှင့်စွဲလမ်းမှုသည် ဒိဋ္ဌိ၏စွဲလမ်းမှုမည်၏။

ထိုသုံးပါးသော စွဲလမ်းမှုတို့တွင်—

တဏှာ၏ စွဲလမ်းမှုသည် လျော့သေး၏၊ မိမိကိုယ် ခန္ဓာမှ အပ-ဝတ္ထုများသို့ ထွက်၍ စွဲလမ်း၏။

မာန၏ စွဲလမ်းမှုသည် တဏှာ၏ စွဲလမ်းမှုထက် တင်းကြပ်၏၊ အပဝတ္ထုသို့ မထွက်ပြီ။

ဤမာန၏ စွဲလမ်းမှုထက် ဒိဋ္ဌိ၏ စွဲလမ်းမှုသည် အလွန်တင်းကြပ်၏။

ဥပမာကား။ မာန၏ စွဲလမ်းမှုသည် ဂင်္ဂါရေနှင့် ယမုနာရေကို တခုတည်းဖြစ်အောင် ရောနှောသကဲ့သို့ ငါနှင့် ခန္ဓာကိုယ် တခုတည်း ဖြစ်အောင် ရောနှောခြင်းမျှသာ ဖြစ်၏။

ဒိဋ္ဌိ၏စွဲလမ်းမှုသည်။ ခဲနှင့် ငွေကိုဂင်း, ရွှေကိုဂင်း တခုတည်းဖြစ်အောင် ရောနှောရာ၌ ခဲသည်ကား-အကာမျှသာဖြစ်၏၊ရွှေ, ငွေသည်ကား-အနှစ်သာရ ဖြစ်၏-ဟု ဆိုသကဲ့သို့ ငါသည်ကား-အကာကဲ့သို့ ဖြစ်၏၊ ငါ၏ ရုပ်ခန္ဓာ, နာမ်ခန္ဓာသည်ကား-ငါ၏ အနှစ်သာရ အတ္တ ဖြစ်၏-ဟု စွဲလမ်းမှုဖြစ်၏။

ဤဒိဋ္ဌိ၏ စွဲလမ်းမှုသည် မာန၏ စွဲလမ်းမှု, တဏှာ၏ စွဲလမ်းမှုထက် အလွန်တင်းကြပ်၏၊ ခင်တွယ်မှု အပေါင်းတို့တွင် ကမ်းကုန်, လမ်းကုန်-ခင်တွယ်ခြင်းဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့်''အတ္တသမာ ပေမာ နတ္ထိ'' ဟု ဆိုရိုးကြီး ရှိကြ၏။

[ဤကား-အတ္တစွဲလမ်းမှု၏ နက်နဲပုံ, နက်နဲချက်တို့ကို ပြဆိုခြင်းတည်း။]

ဤမျှလောက် နက်နဲသော စွဲလမ်းမှုဖြင့် မိမိခန္ဓာကိုယ်ကို, ငါ၏ အတ္တ-ဟု အခိုင်အမြဲ စွဲလမ်းမှုသည် မိမိ၏ အလိုကို လုံးလုံး လွှတ်ထား၍ ခန္ဓာ၏ အလိုကိုသာ ငါလိုက်မည်-ဟု သံသရာ စာချုပ်ကြီး ချုပ်လုပ်မှုဖြစ်၏၊ ထိုသံသရာစာချုပ်ကြီးအတိုင်း ခန္ဓာ၏ အလိုကို လိုက်စား၍ နေကြသည့်အတွက် မိမိကိုယ်ခန္ဓာ သွားရာဓမ္မတာလမ်းကြီးသို့ ယနေ့ထက်တိုင် လိုက်ပါ၍နေကြကုန်၏။

ထိုသံသရာစာချုပ်ကြီးသည် အဘယ်မျှလောက် ခိုင်မြဲသနည်းဟူမူကား-အပါယ်လေးဘုံ၌ ကျရောက်နေကြကုန်သော သတ္တဝါတို့ကို

အဘယ်သူပစ်ချ၍ ရောက်ကျလေသနည်းဆိုသော်····အဘယ်သူ တဦး တယောက်မျှ ပစ်ချနိုင်သည်မဟုတ်၊မိမိကိုယ်ခန္ဓာသည်သာလျှင် ပစ်ချ၍ ကျရောက်ကြလေကုန်၏၊ အဝီစိငရဲမီးထဲမှာ အနှစ်တသိန်း,နှစ်သိန်း စသည်ဖြင့် နစ်မြုပ်၍ နေကြသော သတ္တဝါတို့ကိုလည်း အဘယ်သူ တယောက်မျှ ပစ်ချရသည် မဟုတ်၊ မိမိကိုယ်ခန္ဓာသည် သာလျှင် ပစ်ချ၏။

ထိုငရဲ၌ အနှစ်တသိန်း, နှစ်သိန်းစသည်ဖြင့် အလွန်ကာလရှည် ကြာစွာ လှောင်ထားမှုသည်လည်းသူတပါးလှောင်ထားသည်မဟုတ်၊ မိမိကိုယ်ခန္ဓာသည် ပင်လျှင် လှောင်ထား၏၊ ထိုငရဲသားတို့သည် ထိုမျှ လောက် နှိပ်စက်တတ်သော ခန္ဓာကိုယ်ပင်လျှင် အပြစ်မထင်နိုင်၊ ထို စာချုပ်ကို မဖျက်နိုင်၊ ငါ၏ အတ္တ, ငါ၏ အတ္တ-ဟု မိမိခန္ဓာကိုယ် ကိုပင် အခိုင်အမြဲ စွဲလမ်းလျက်ပင် ရှိကြ၏။

ဤစကားရပ်ဖြင့် မိမိတို့မှာ မိမိတို့၏ကိုယ်ခန္ဓာကဲ့သို့ ကြီးကျယ်သော ရန်သူဟူ၍မရှိ၊ မိမိတို့၏ ခန္ဓာသည်သာလျှင် မိမိတို့မှာအကြီးအကျယ်ဆုံးသောရန်သူဖြစ်၏-ဟု ထင်ရှားလေ၏၊ ထို့ကြောင့်"အတ္တသမာ ဝေရီနာမ နတ္ထိ"ဟု ဆိုရိုးကြီး ရှိကြ၏။

[ဤကား-အတ္တစွဲလမ်းမှုကြီး၏ အပြစ်ကြီးပုံကို ပြဆိုချက်တည်း။]

အကြင်အခါ၌ အနတ္တဉာဏ်သည် ပေါက်ရောက်၏၊ ထိုအခါ၌ အတ္တဒိဋ္ဌိသည် အကြွင်းမဲ့ ချုပ်ငြိမ်း၏၊ အတ္တဒိဋ္ဌိချုပ်ငြိမ်းသည်နှင့် တပြိုင်နက် အနမတဂ္ဂ သံသရာ၌ အတ္တ၏ သိမ်းပိုက်ချက်တွင် ထိုခန္ဓာမှာ အစဉ်ပါရှိ၍ နေကြကုန်သော ဒုစရိုက်ကံဟောင်းပေါင်း အနန္တတို့သည် အကုန်ချုပ်ငြိမ်းရကုန်၏၊အတ္တဒိဋ္ဌိကို အကြီးအမှူးပြု၍ ထိုခန္ဓာမှာ သောင်းကျန်း၍ နေကြကုန်သော ကိလေသာ အပေါင်းတို့ သည်လည်း ကမ္မပထ မြောက်လောက်အောင် ထကြွသောင်းကျန်း ခြင်း မရှိကြကုန်ပြီ။

ထိုအခါမှစ၍ ဤခန္ဓာကြီးမှာ အောက်သို့ လျှောကျခြင်း-ဟူသော မမှတာလမ်းကြီး ကွယ်ဆုံးလေ၏၊ အထက်သို့ ဆန်တက်ခြင်း-ဟူသော သင်္ခါရလမ်းကြီးသည် အတည်အမြဲဖြစ်၍ ထိုသတ္တဝါသည် တဘဝထက်

တဘဝ, မြတ်သည်ထက် မြတ်ရာ, မြင့်သည်ထက် မြင့်ရာသို့သာ ဆန်
တက်သွားလေတော့၏။

[ဤကား-အနတ္တညာဏ်ပေါက်ရောက်မှု၏ အကျိုးကြီးပုံကို ပြဆိုချက်တည်း။]

ဤတွင်-စွဲလမ်းမှု, ထင်မြင်မှု ပြဆိုခဏ်းပြီး၏။

သံသရာ ပြဆိုခဏ်း

သံသရာ ဒုက္ခမှ ကျွတ်လွတ်ခြင်း, ထွက်မြောက်ခြင်းတို့ကို ဆိုပေအံ့။
ဤစကား၌—

၁။ သံသရာသည်ရှိ၏,
၂။ သံသရာဝဋ်သည်ရှိ၏,
၃။ သံသရာဝဋ်ဒုက္ခသည်ရှိ၏,
၄။ သံသရာဝဋ်ဒုက္ခမှ ကျွတ်ခြင်းသည်ရှိ၏။

ထိုလေးပါးတို့တွင်—

၁–သံသရာဆိုသည်ကား။ တယောက် တယောက်သော သတ္တဝါ-
ဟုခေါ်ဝေါ်အပ်သော ခန္ဓာ, အာယတန, ဓာတ်တို့၏ အနမတဂ္ဂ
သံသရာကာလ၌ ဘဝအဆက်ဆက်, ကမ္ဘာအဆက်ဆက် အားဖြင့်
မပြတ်မလပ် ဆက်လက်ဖြစ်ပွါးလျက် နေသော အစဉ်သည် သံသရာ
မည်၏။

ထိုသံသရာသည်—

၁။ အောက်သံသရာ,
၂။ အလယ်သံသရာ,
၃။ အထက်သံသရာ-ဟူ၍ သုံးကြောင်း သုံးသွယ်ရှိ၏။

အပါယ်သံသရာ, ကာမသုဂတိ သံသရာ,ဗြဟ္မာ သံသရာ-ဟူ၍လည်း
ဆို၏။

ထိုသုံးပါးတို့တွင်—

အပါယ်လေးဘုံနယ်ပယ်ကြီးသည် အောက်သံသရာမည်၏။
လူ့ပြည်နှင့် နတ်ပြည် ခြောက်ထပ်သည် အလယ် သံသရာမည်၏။
ဗြဟ္မာပြည် နှစ်ဆယ်သည် အထက် သံသရာမည်၏။

[ဤကား-သံသရာသုံးကြောင်းကို ပြဆိုချက်တည်း။]

၂—သံသရာဝဋ်ဆိုသည်ကား—

၁။ ကိလေသဝဋ်တပါး,

၂။ ကမ္မဝဋ်တပါး,

၃။ ဝိပါကဝဋ်တပါး-ဟူ၍ သုံးပါးရှိ၏။

ထိုသုံးပါးသည်လည်း—

၁။ အောက်သံသရာကြီး၏ဆိုင်ရာဖြစ်သော ဝဋ်သုံးပါးတမျိုး,

၂။ အလယ် သံသရာကြီး၏ ဆိုင်ရာဖြစ်သော ဝဋ်သုံးပါး တမျိုး,

၃။ အထက်သံသရာကြီး၏ ဆိုင်ရာဖြစ်သော ဝဋ်သုံးပါးတမျိုး- ဟူ၍ သုံးမျိုး သုံးလီရှိ၏။

ထိုသုံးပါးတို့တွင်—

အောက် သံသရာကြီး၏ဆိုင်ရာဖြစ်သော ဝဋ်သုံးပါး၌—

ကိလေသဝဋ်ဆိုသည်ကား။ အတ္တဒိဋ္ဌိကြီးကိုဆို၏။

ကမ္မဝဋ်ဆိုသည်ကား။ တယောက်သော သတ္တဝါ၏ သန္တာန်မှာ ရှေးရှေးသော ဘဝအနန္တတို့၌ငင်း, ယခုဘဝ၌ငင်း, အမိုက်အမှား ဖြစ်ပွါးခဲ့၍ အတ္တဒိဋ္ဌိ၏ သိမ်းပိုက်ချက်ဖြင့် အတ္တဒိဋ္ဌိ၏ လက်ဆုပ်ထဲ တွင် ယနေ့ထက်တိုင် ပါရှိ၍ နေကြကုန်သော အပါယ်လားကြောင်း အကုသိုလ်ကံပေါင်း အနန္တတို့သည်လည်းရှိကုန်၏၊ နောင်အတ္တဒိဋ္ဌိ ရှိနေသမျှကာလပတ်လုံး ထိုအတ္တဒိဋ္ဌိမှ ဖြစ်ပွါးလတံ့ ကုန်သော အ ပါယ်လားကြောင်း အကုသိုလ်ကံပေါင်း အနန္တကို ကမ္မဝဋ်ဆို၏။

ဝိပါကဝဋ်ဆိုသည်ကား။ ငရဲ,တိရစ္ဆာန်,ပြိတ္တာ,အသုရကာယ်-ဟု ဆိုအပ်သောအပါယ်လေးဘုံသားတို့၏ခန္ဓာကိုယ်တွေကိုဝိပါကဝဋ်ဆို၏။

အဘယ့်ကြောင့် အတ္တဒိဋ္ဌိကိုအပါယ်သံသရာကြီး၏ဆိုင်ရာဖြစ်သော ကိလေသဝဋ်-ဟူ၍ ဆိုသနည်း-ဟူမူကား- ထိုအတ္တဒိဋ္ဌိရှိနေသောသူ သည် လူ့ဘုံ,လူ့ဘဝမှာဖြစ်နေသော်လည်း အပါယ်ဘုံသို့ တလဲလဲသာ ကျရောက်ရ၏၊ထို့အတူ-နတ်ဘုံ နတ်ဘဝ, ဗြဟ္မာ့ဘုံ ဗြဟ္မာ့ဘဝမှာဖြစ် နေသော်လည်း အပါယ်ဘုံသို့ တလဲလဲသာကျရောက်ရ၏၊ထို့ကြောင့် အတ္တဒိဋ္ဌိကို အပါယ်သံသရာကြီး၏ ဆိုင်ရာဖြစ်သောကိလေသဝဋ်ဆို သတည်း။

အလယ်သံသရာကြီး၏ ဆိုင်ရာဖြစ်သော ကိလေသဝဋ် ဆိုသည်ကား ကာမတဏှာကြီးကိုဆို၏။

ကာမတဏှာကြီး ဆိုသည်ကား—

၁။ မျက်စိအရသာ အကောင်းကြိုက်မှုကြီးတပါး,

၂။ နားအရသာ အကောင်းကြိုက်မှုကြီး တပါး,

၃။ နှာခေါင်း အရသာ အကောင်းကြိုက်မှုကြီးတပါး,

၄။ လျှာအရသာ အကောင်းကြိုက်မှုကြီးတပါး,

၅။ ကိုယ်အင်္ဂါ အရသာ အကောင်းကြိုက်မှုကြီးတပါး,

ဤအကောင်းကြိုက်မှုကြီး ငါးပါးတို့ကို ကာမတဏှာကြီး-ဟု ဆို၏၊ ကာမဂုဏ်ငါးပါးတို့၌ သာယာမက်မောမှုကြီး ငါးပါးတို့ပေတည်း။

အလယ်သံသရာကြီး၏ ဆိုင်ရာဖြစ်သော ကမ္မဝဋ်ဆိုသည်ကား-လူ့ချမ်းသာ, နတ်ချမ်းသာကို တောင့်တ၍ ပြုအပ်သော ဒါနမှု, သီလမှု, ဘာဝနာမှုတို့ကို အလယ်သံသရာကြီး၏ဆိုင်ရာဖြစ်သော ကမ္မဝဋ်ဆို၏၊ ထိုကမ္မဝဋ် သည်လည်း ကံဟောင်း, ကံသစ်နှစ်မျိုးရှိ၏။

အလယ် သံသရာကြီး၏ဆိုင်ရာဖြစ်သော ဝိပါကဝဋ် ဆိုသည်ကား-လူ့ဘုံသား,နတ်ပြည်ခြောက်ထပ်နတ်ဘုံသားတို့၏ ခန္ဓာတွေကို ဝိပါကဝဋ်ဆို၏။

အဘယ့်ကြောင့် ကာမတဏှာကြီးကို အလယ်သံသရာကြီး၏ဆိုင်ရာဖြစ်သော ကိလေသဝဋ်-ဟူ၍ ဆိုသနည်း-ဟူမူကား-ထို ကာမတဏှာ နှသယကြီးရှိနေသောသူသည် အထက် ဗြဟ္မာဘုံမှာ ဖြစ်နေသော်လည်း အောက် လူ့ဘုံ,နတ်ဘုံတို့ကို တလဲလဲသာ ကျရောက်ရ၏၊ ထို့ကြောင့် ကာမတဏှာ နှသယကြီးကို အလယ်သံသရာကြီး၏ ဆိုင်ရာဖြစ်သော ကိလေသဝဋ်ဆိုသတည်း။

နောက်၌လည်း ထို့အတူပင်တည်း၊

အထက်သံသရာကြီး၏ ဆိုင်ရာဖြစ်သော ကိလေသဝဋ်ဆိုသည်ကား-ဘဝတဏှာကြီးကိုဆို၏၊

ဘဝတဏှာကြီးဆိုသည်ကား—

၁၊ ဗြဟ္မာတို့၏ သန္တာန်၌ရှိသော ဈာန်,အဘိညာဉ်,သမာပတ်ဟု ဆိုအပ်သော ကမ္မဘဝ၌ သာယာသော တဏှာတပါး,

၂။ ထိုကမ္မဘဝ၏ အကျိုး တန်ခိုးဇုဒ္ဓိပါဒ်တို့၌ သာယာသော တဏှာတပါး,

ဤတဏှာနှစ်ပါးကို အထက်သံသရာကြီး၏ ဆိုင်ရာဖြစ်သော ကိလေသဝဋ်ဆို၏။

ကမ္မဝဋ်ဆိုသည်ကား-ပထမဈာန်ကုသိုလ်,ဒုတိယဈာန် ကုသိုလ်အစရှိသောရူပကုသိုလ်ငါးပါး,အရူပကုသိုလ်လေးပါး,ဤမဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ်ကိုးပါးကို ကမ္မဝဋ်ဆို၏။

ဝိပါကဝဋ်ဆိုသည်ကား-ရူပဗြဟ္မာ,အရူပဗြဟ္မာတို့၏ ခန္ဓာကိုယ်ကို ဝိပါကဝဋ်ဆို၏။

[ဤကား-ဝဋ်သုံးပါး သုံးလီကို ပြဆိုချက်တည်း။]

၄။ သံသရာဝဋ်ဒုက္ခဆိုသည်ကား—

၁။ ဇာတိဒုက္ခတပါး,
၂။ ဇရာဒုက္ခတပါး,
၃။ မရဏဒုက္ခတပါး,
၄။ သောကဒုက္ခတပါး,
၅။ ပရိဒေဝဒုက္ခတပါး,
၆။ ဒုက္ခ,ဒုက္ခတပါး,
၇။ ဒေါမနဿဒုက္ခတပါး,
၈။ ဥပါယာသဒုက္ခတပါး,
၉။ အပိယ သမ္ပယောဂဒုက္ခတပါး,
၁၀။ ပိယ ဝိပ္ပယောဂဒုက္ခတပါး,
၁၁။ ဣစ္ဆာဝိဃာတဒုက္ခတပါး,

ဤတဆယ့်တပါးသော အချက်ကြီးတို့ကို သံသရာဝဋ်ဒုက္ခဟု ဆို၏။

[ထိုသံသရာဝဋ်ဒုက္ခ၏ အကျယ်ကိုမူကား-ဒုက္ခသစ္စာမှာ သစ္စနိဒ္ဒေသ၌ ကြည့်လေ။]

ထိုသံသရာဝဋ်ဒုက္ခသည်လည်း-

၁။ အောက်သံသရာကြီး၏ ဆိုင်ရာဖြစ်သော သံသရာဝဋ်ဒုက္ခတမျိုး,

၂။ အလယ်သံသရာကြီး၏ဆိုင်ရာဖြစ်သော သံသရာဝဋ်ဒုက္ခတမျိုး,

၃။ အထက်သံသရာကြီး၏ ဆိုင်ရာဖြစ်သော သံသရာဝဋ်ဒုက္ခ တမျိုးဟူ၍ ထိုက်သည့်အားလျော်စွာ သုံးမျိုးစီရှိကြ၏။

[ဤကား-သံသရာဝဋ်ဒုက္ခသုံးမျိုးကို ပြဆိုချက်တည်း။]

ဤတွင်—သံသရာပြဆိုခဏ်းပြီး၏။

နိဗ္ဗာန်ပြဆိုခဏ်း

သံသရာဝဋ်ဒုက္ခမှ ကျွတ်လွတ်ခြင်းဆိုသည်ကား - နိဗ္ဗာန်ကို ဆိုသတည်း။

ထိုနိဗ္ဗာန်သည်လည်း-

၁။ ပထမနိဗ္ဗာန်,

၂။ ဒုတိယနိဗ္ဗာန်,

၃။ တတိယနိဗ္ဗာန်ဟူ၍ သုံးပါးရှိ၏၊

ထိုသုံးပါးတို့တွင်-

ပထမနိဗ္ဗာန်ဆိုသည်ကား။ အပါယ်သံသရာ၏ ဆိုင်ရာ ဝဋ်ဒုက္ခတို့၏ နောင်ဖြစ်ပေါ်ရန် အကြွင်းအကျန်မရှိ ချုပ်ငြိမ်းခြင်းကို ပထမနိဗ္ဗာန် ဆို၏။

ဒုတိယနိဗ္ဗာန်ဆိုသည်ကား။ လူ့ဘဝ,နတ်ဘဝ အဆက်ဆက်ဟု ဆိုအပ်သော အလယ်သံသရာကြီး၏ဆိုင်ရာဖြစ်သော ဝဋ်ဒုက္ခတို့၏ နောင်ဖြစ်ပေါ်ရန်အကြွင်းအကျန်မရှိ ချုပ်ငြိမ်းခြင်းကို ဒုတိယနိဗ္ဗာန်ဆို၏။

တတိယနိဗ္ဗာန်ဆိုသည်ကား။ ရူပ,အရူပ ဗြဟ္မာ့ဘဝ အဆက်ဆက်ဟု ဆိုအပ်သော အထက်သံသရာကြီး၏ဆိုင်ရာဖြစ်သော ဝဋ်ဒုက္ခတို့၏ နောင်ဖြစ်ပေါ်ရန်အကြွင်းအကျန်မရှိ ချုပ်ငြိမ်းခြင်းကို တတိယနိဗ္ဗာန် ဆို၏။

ထိုသုံးပါးတို့တွင်-မိမိခန္ဓာ၌ အနတ္တဉာဏ် အမြင်ပေါက်ရောက်၍ အတ္တဒိဋ္ဌိအကြွင်းအကျန်မရှိ ချုပ်ငြိမ်းပြီးသောသူသည် ခပ်သိမ်းသော ဒိဋ္ဌိအမှောက်အမှားတို့မှလည်း ကျွတ်လွတ်ကြလေ၏၊ ခပ်သိမ်းသော အပါယ်လားကြောင်း မကောင်းမှုကံဟောင်း, မကောင်းမှု ကံသစ်တို့မှလည်းကျွတ်လွတ်ကြလေ၏၊နောင်အပါယ်သံသရာ၌ ဖြစ်လတ့်သော အပါယ်ခန္ဓာ,အပယ်ဘဝအနန္တတို့မှလည်း အတ္တဒိဋ္ဌိကျွတ်လွတ်သည်နှင့်တပြိုင်နက် အကြွင်းအကျန်မရှိ ကျွတ်လွတ်ကြလေ၏၊

ထိုသူများ၏ ခန္ဓာအစဉ်မှာ အပါယ်ဘုံ,အပါယ်ဘဝ,အောက်ဘုံ, အောက်ဘဝသို့ လျှောကျမြစ်ဓမ္မတာလမ်းကြီးသည်လည်း ကွယ်ပျောက်လေ၏၊ မိမိအလိုရှိရာ သုဂတိဘုံဘဝမြင့်သည်ထက် မြင့်ရာ ဘဝအဆက်ဆက်သို့ ဆန်တက်ခြင်းဟူသော ဓမ္မတာလမ်းသစ်ကြီး တခုသည်သာ တည်ရှိလေ၏၊လူ့ဘုံ,လူ့ဘဝတွင်လည်း သီလ,သိက္ခာ, အလိမ်မာယုတ်ညံ့သော လူ့ဘဝ,စည်းစိမ်ချမ်းသာ ကိုယ်အင်္ဂါယုတ်ညံ့သောလူ့ဘဝတို့မှလည်း ကျွတ်လွတ်လေ၏၊သီလ,သိက္ခာ, အလိမ်မာကြီးမြတ်သော လူ့ဘဝ,စည်းစိမ်ချမ်းသာ ကိုယ်အင်္ဂါမြင့်မြတ်သော လူ့ဘဝတို့၌သာဖြစ်ရလေ၏၊နတ်ဘုံ,နတ်ဘဝတို့၌လည်း ထို့အတူပင်တည်း၊ ထိုပထမနိဗ္ဗာန်၌တည်သောသူသည် ပုထုဇဉ်အဖြစ်မှ ကျွတ်လွတ်၍ အရိယာအဖြစ်၌တည်လေ၏၊လောကီဘုံသားအဖြစ်မှကျွတ်လွတ်၍လောကုတ္တရာဘုံသားအဖြစ်၌တည်လေ၏၊ ပထမနိဗ္ဗာန်ဘုံသားအဖြစ်၌ တည်လေ၏၊ ထိုသူသည် လူ့ဘုံ,နတ်ဘုံ,ဗြဟ္မာ့ဘုံတို့၌ ဘဝများစွာ,ကမ္ဘာများစွာ သံသရာ၌ကျင်လည်ရ ငြားသော်လည်း သံသရာအယဉ်၌ မြုပ်သောသွားခြင်း, မျောသောသွားခြင်းဟူ၍ မရှိလေပြီ။

အတ္တဒိဋ္ဌိရှိနေကြသောသူတို့၏ သံသရာ၌ ကျင်လည်ခြင်းသည် မြစ်ရေအယဉ်၌ ကျရောက်ခြောက်သွေ့သောသစ်တုံးကဲ့သို့ မြုပ်သော ကျင်လည်ခြင်း,မျောသောကျင်လည်ခြင်းဖြစ်လေ၏၊အတ္တဒိဋ္ဌိ အကြွင်းအကျန်မရှိ ကျွတ်လွတ်ကုန်သောသူတို့၏ ကျင်လည်ခြင်းမှာမူကား- မြုပ်သောကျင်လည်ခြင်း,မျောသောကျင်လည်ခြင်းလည်း မဟုတ်၊ မြစ်ရိုး မြစ်စဉ်တလျှောက်၌ သင်္ဘောကြီးငယ်တို့သည် အလိုရှိရာ မြစ်ရိုးမြစ်စဉ် တလျှောက်သို့သွားလာ၍ နေကြဘိသကဲ့သို့ မိမိတို့အလိုရှိရာသုဂတိဘုံဘဝတလျှောက်သို့ သွားလာ၍သာ နေကြကုန်၏၊ ဖြစ်လေရာဘုံဘဝ၌လည်း လောကီချမ်းသာ,လောကုတ္တရာ ချမ်းသာနှစ်ပါးကို အစုံခံစားရလေ၏၊ လူဖြစ်သောဘဝ၌ လူ့ချမ်းသာ, နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာဟု ဆိုအပ်သော ချမ်းသာနှစ်ပါးကို အစုံ ခံစားရလေ၏။

[ထိုတွင်-လူ့ချမ်းသာကို ခံစားမှုကား ထင်ရှားသိသာပြီ။]

နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကို အဘယ်သို့ ခံစားသနည်း ဟူမူကား-ဒုစရိုက်မှုကို ပြုကျင့်၍နေသော သူများကို မြင်ရ,ကြားရသည်ရှိသော် ဤသူများ

သည် ဒုစရိုက်အမှုကို ပြုကြပေ၏၊ အပါယ်သို့ ကျရှာကြရလိမ့်မည်၊ ငါ့မှာ ဤကဲ့သို့သော ဒုစရိုက်မှ ဘဝအဆက်ဆက် လွတ်ငြိမ်းပေပြီဟု ဝမ်းမြောက်ခြင်း ကြီးစွာဖြစ်ရလေ၏၊ ခွေး, ဝက်, ကြက်, ငှက်အစရှိသော အပါယ်ဘုံသား သတ္တဝါများကို တွေ့မြင်ရာ၌ ဤသတ္တဝါများသည် ဆင်းရဲတွင်းကြီး နက်နဲလေစွ၊ ငါ့မှာ ဤကဲ့သို့သော အပါယ်ဆင်းရဲ ဒုက္ခမှလွတ်ငြိမ်းပေပြီဟု ဝမ်းမြောက်ခြင်းကြီးစွာ ဖြစ်ရလေ၏။

[ဤကား–နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကို ခံစားရပုံတည်း။]

ဤ၌ လောကီချမ်းသာမှာ မျက်မြင်ဒိဋ္ဌ ဖြစ်ကြ၍ အလွန်ကြီးကျယ်ကောင်းမြတ်သည်ဟု ထင်တတ်ကြ၏၊ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာမှာ လွတ်ငြိမ်းမှုဖြစ်၍ အထည်ဝတ္ထုကို မမြင်ရသောကြောင့် ကြီးမြတ်သည်ဟု မထင်တတ်ကြ၊ ထိုသို့ကားမဟုတ် လောကီချမ်းသာတို့ထက် လွတ်ငြိမ်းမှုဟူသော နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာသည် ကြီးကျယ်မြင့်မြတ်၏။

လေးကျွန်းလုံးကို အစိုးရသော စကြဝတေးမင်းတို့၏ စည်းစိမ်ချမ်းသာထက် ငရဲဘဝမှ အစဉ်ထာဝရ လွတ်ငြိမ်းမှုသည် အဆသိန်း,သန်း, ကုဋေမရေတွက်နိုင်အောင် ကြီးမြတ်၏၊ ထို့အတူ-နတ်မင်း,သိကြားမင်း, ဗြဟ္မာမင်းတို့၏ လောကီစည်းစိမ် ချမ်းသာထက် အဆသိန်း,သန်း,ကုဋေ မရေတွက်နိုင်အောင် ကြီးမြတ်၏။

မြတ်စွာဘုရား သာသနာတော်ကြီးကို တွေ့ကြုံလိုသည်ဟု လွန်မင်းစွာ တောင့်တကြရာ၌ လောကီချမ်းသာအတွက်နှင့် တောင့်တကြရသည်မဟုတ်၊ ဤလွတ်ငြိမ်းမှုဟူသော နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာအတွက်နှင့်သာ တောင့်တကြရကုန်၏။

[ဤကား–ပထမနိဗ္ဗာန်ဘုံသူ, ဘုံသားတို့၏ ပထမနိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကို ခံစားရပုံတည်း။]

ဒုတိယနိဗ္ဗာန်၌။ ။ကာမတဏှာကြီးကိုပယ်ဖြတ်ခြင်း၄၊ လူ့ခန္ဓာ, နတ်ခန္ဓာတို့၏ဒုက္ခအချက်တို့ကို ထင်လင်းစွာ ကြည့်ရှုရာ အနာဂါမ်မဂ်ကို ရသဖြင့် ထိုကာမတဏှာကြီးသည် အကြွင်းအကျန်မရှိ ချုပ်ငြိမ်းလေ၏၊

ကာမတဏှာကြီး ချုပ်ငြိမ်းသည်နှင့် တပြိုင်နက် လူ့အဖြစ်, နတ်အဖြစ်ကို ပေးနိုင်သော ကုသိုလ်ကမ္မဘဝတို့ သည်လည်းကောင်း, လူ့ခန္ဓာ, နတ်ခန္ဓာအဆက်ဆက်တို့သည်လည်းကောင်း အကြွင်းအကျန်မရှိ ချုပ်ငြိမ်းကြလေကုန်၏။

လူ့ခန္ဓာ, နတ်ခန္ဓာတို့၏ ဒုက္ခအချက်ကို မြင်ရာ၌ ဥပမာကား မစင်ဘင်ပုပ်သေတ္တာကြီးတခုသည် ရှိလေရာ၏၊ ထိုသေတ္တာ၏ ပြင်ပ၌ အနီ,အဝါစသော ဆေးအမျိုးမျိုး ပိုး,ဖဲ, ကတ္တီပါအစရှိသောအထည် အမျိုးမျိုး ခြယ်လယ်လျက်ရှိ၏၊ အတွင်း၌မူကား မစင်ဘင်ပုပ်တွေ အပြည့်ရှိ၏၊ ဘီလူးကြီး, ဘူရဲကြီး,သဘက်ကြီး သုံးကောင်လည်းရှိ၏၊ အဆိပ်ထန်သောမြွေဆိုး, ကင်းဆိုးအမျိုးမျိုးလည်းရှိပေ၏၊ မစင်ဘင်ပုပ်ကို စားသောက်၍ နေသောပိုးလောက်တွေလည်း အပြည့်ရှိလေရာ၏။

ဤဥပမာ၌ ကာမဘုံသားတို့၏ခန္ဓာသည် မစင်ဘင်ပုပ်တို့ဖြင့် ပြည့်သော သေတ္တာကြီးငယ်နှင့်တူ၏။

တဏှာ,မာန,ဒိဋ္ဌိ သုံးပါးသည် သေတ္တာတွင်း၌ ရှိနေသော ဘီလူးကြီး,ဘူရဲကြီး,သဘက်ကြီးသုံးကောင်နှင့်တူ၏။

ကျန်ရှိသောကိလေသာအများသည် ထိုသေတ္တာတွင်း၌ရှိနေသော အဆိပ်ထန်သော မြွေဆိုး,ကင်းဆိုးအမျိုးမျိုးနှင့်တူ၏။

ဇာတိ,ဇရာ,မရဏ,သောက, ပရိဒေဝစသော ဒုက္ခအချက်များသည် ထိုသေတ္တာတွင်း၌ မစင်ဘင်ပုပ်တို့ကို စားနေကြသော ပိုးလောက်အများနှင့်တူ၏။

[ဤကား—ဒုတိယနိဗ္ဗာန်ဘုံသူ, ဘုံသားတို့၏ လူ့ခန္ဓာ,နတ်ခန္ဓာတို့၌ ဒုက္ခထင်မြင်ပုံတည်း။]

တတိယနိဗ္ဗာန်၌။ ဘဝတဏှာကြီးကို ပယ်ဖျောက်ခြင်း၄ါ ဖြဟ္မာ့ခန္ဓာတို့၏ ဒုက္ခအချက်ကြီးကို ထင်လင်းစွာ ကြည့်ရှုကြလေရာ၏။

အရဟတ္တမဂ်ကို ရသဖြင့် ဘဝတဏှာကြီးသည် အကြွင်းအကျန်မရှိ ချုပ်ငြိမ်းလေ၏။

ဘဝတဏှာကြီး ချုပ်ငြိမ်းသည်နှင့် တပြိုင်နက် ဗြဟ္မာအဖြစ်ကို ပေးနိုင်သော ကုသိုလ်ကမ္မဘဝတို့သည်လည်းကောင်း, ဗြဟ္မာ့ခန္ဓာ အဆက်ဆက်တို့သည်လည်းကောင်း အကြွင်းအကျန်မရှိ ချုပ်ငြိမ်းကြ လေကုန်၏။

မြဟ္မာ့ခန္ဓာတို့၏ ဒုက္ခအချက်ကိုမြင်ရာ၌ ဥပမာကား ဖွဲသေတ္တာ ကြီးတခုသည် ရှိလေရာ၏၊ ထိုဖွဲသေတ္တာကြီး၏ပြင်ပ၌ အနီ,အဝါစ သော ဆေးအမျိုးမျိုး,ပိုးဖဲ, ကတ္တီပါအစရှိသော အထည်အမျိုးမျိုး ခြယ်လယ်လျက်ရှိ၏၊ အတွင်း၌မူကား-ဖွဲကြမ်းတွေလည်းရှိ၏။

ဘီလူးကြီး,သူရဲကြီး, သဘက်ကြီးသုံးကောင်လည်းရှိ၏၊ အဆိပ်ထန် သောမြွေဆိုး,ကင်းဆိုးအမျိုးမျိုးလည်းရှိ၏၊ ဖွဲကြမ်းကို စားသောက်၍ နေသော ပိုးမျိုးလည်းအပြည့်ရှိ၏။

ဤဥပမာ၌ ဗြဟ္မာတို့၏ခန္ဓာသည် ဖွဲနု,ဖွဲကြမ်းတို့ဖြင့် ပြည့်သော သေတ္တာကြီးငယ်နှင့်တူ၏၊ တဏှာ,မာန,ဒိဋ္ဌိသုံးပါးတို့သည် ထိုသေတ္တာ တွင်း၌ရှိနေသော ဘီလူးကြီး,သူရဲကြီး,သဘက်ကြီးသုံးကောင်နှင့် တူ၏။

ထိုမှတပါးသော ကိလေသာ တရားများသည် သေတ္တာတွင်း၌ ရှိနေသော အဆိပ်ထန်သော မြွေဆိုး, ကင်းဆိုးအမျိုးမျိုးနှင့်တူ၏။

ဇာတိ, ဇရာ,မရဏဒုက္ခများသည် ထိုသေတ္တာတွင်း၌ ဖွဲနု,ဖွဲကြမ်း တို့ကို စားနေကြသော ပိုးနှင့်တူ၏။

ဗြဟ္မာ့ခန္ဓာသည် ဖွဲနု, ဖွဲကြမ်းတို့ဖြင့် ပြည့်သော သေတ္တာကြီးနှင့် တူပုံကား-ဖွဲကြမ်းမည်သည်ဘယ်ဟာမှ အသုံးမကျ၊ ပိုးစာ, မွှားစာ, မီးစာမျှသာ ဖြစ်လေ၏၊ ထို့အတူ ဤသတ္တဝါများသည် အနမတဂ္ဂ သံသရာ၌ ဘဝခန္ဓာကို ရခဲ့ကြသည်မှာ အနန္တရှိကြလေပြီ၊ သို့သော် အပါယ်ဝဋ်ဒုက္ခ အပေါင်းတွင် ယနေ့ထက်တိုင် အဘယ်ဝဋ်ဒုက္ခတခုကို မျှ ပယ်ဖြတ်နိုင်ပြီ-ဟု မရှိသေး၊ ဇရာ, မရဏမီးစာမျှသာ ဖြစ်၍ ကုန် ဆုံးခဲ့လေ၏၊ ထို့ကြောင့် ဗြဟ္မာ့ခန္ဓာသည် ဖွဲကြမ်းသေတ္တာကြီးနှင့် တူလှ၏။

[ဤကား-တတိယနိမ္မာန်ဘုံသူ, ဘုံသားဘုံ၏ ဗြဟ္မာ့ ခန္ဓာတို့၌ ဒုက္ခထင်မြင် ပုံတည်း။]

ဤဘွင်-နိမ္မာန်ပြဆိုခန်းပြီး၏။

စဉ်းစားကြရန်အချက်ကြီး

ဤနိဗ္ဗာန်သုံးရပ်တို့တွင် ယခုအခါ ဗုဒ္ဓဘာသာ သာသနာတော် အတွင်း၌ ပထမနိဗ္ဗာန်ကို ရခြင်းငှါ အလွန်အရေးကြီးလှ၏၊ ထိုနိဗ္ဗာန် ကိုလည်း ယခုလူ့ဘဝ၌သော်လည်း ရနိုင်သော အခွင့်ကာလရှိနေ၏၊ နတ်ပြည်သို့ရောက်၍ နတ်ဘဝ၌သော်လည်း ရနိုင်သောအခွင့်ကာလရှိ နေ၏။

ဘုရားသာသနာတော်ကြီးနှင့် တွေ့ကြုံပါလျက် ဤပထမနိဗ္ဗာန်ကို မျှ မရခဲ့သည်ရှိသော် ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒ ဒုလ္လဘကိုတွေ့ကြုံရပါလျက် လိုရင်းအ ကျိုးကို မရဘဲရှိကြလေ၏။

ယခုကာလ၌ လူအများတို့သည် မိမိတို့ကိုယ်ကို ယခုဘုရားသာသ နာတော်အတွင်းမှာ နိဗ္ဗာန်ကို မရနိုင်ကြကုန်ပြီ၊နောက်အရိမေတ္တေ- ယျ မြတ်စွာဘုရားသာသနာတော်သို့ ရောက်မှ ရနိုင်ကြလိမ့်မည်ဟု မှတ်ထင်လျက် ရှိကြကုန်၏၊ ထိုမှတ်ထင်ချက်သည် နိယတဗျာဒိတ်ရပြီး သောပုဂ္ဂိုလ်တို့မှသာ မှတ်ထင်ချက်အတိုင်းရနိုင်ကြကုန်လတ့်၊ နိယတ ဗျာဒိတ်ကို မရဘူးသော အနိယတပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာမူကား-မှတ်ထင်ချက် အတိုင်း ရနိုင်ကြရန် အလွန်ခဲယဉ်းလှ၏။

ခဲယဉ်းပုံကား။ ယခုအခါ ဘုရားသာသနာ ကွယ်လွန်ပြီးသည့် နောက် အရိမေတ္တေယျမြတ်စွာဘုရား ပွင့်တော်မူရာကာလသည် အ လွန်ဝေးကွာလျက် ရှိသေး၏၊ လူ့ဘဝပေါင်း, နတ်ဘဝပေါင်း သိန်း, သောင်းများစွာကျင်လည်ကြရသော်လည်း ထိုမြတ်စွာဘုရားသာသနာ တော်သို့ ရောက်နိုင်ကြမည် မဟုတ်သေး၊ စပ်ကြား၌လည်း သာသနာ ပအမိုက်တောကြီးမှာ ကျင်လည်ကြရလိမ့်မည်။

အဋ္ဌကဒိဋ္ဌိကြီး တင်းလင်းနှင့် ထိုအမိုက်တောကြီး အတွင်းမှာ ဘဝ ပေါင်းများစွာ ကျင်လည်ရသည်ရှိသော်အပါယ်ဘုံသို့ဘဝပေါင်းမည်မျှ ကျရလိမ့်မည် မသိ၊အပါယ်ဘုံသို့ တကြိမ်တခါ ကျခဲ့ပြန်လျှင်လည်း ပြဆို ခဲ့ပြီးသော ခန္ဓာဓမ္မတာလမ်းကြီးအတိုင်း အပါယ်နယ်မှာပင် ဘဝ ပေါင်း သိန်း,သောင်းများစွာကျင်လည်၍ နေရသည်ရှိသော် ထိုမြတ်

စွာဘုရား သာသနာတော်နှင့်တွေ့ကြုံရန် အဝေးကြီးဝေးကွာ၍ နေကြရလိမ့်မည် မသိ။

[ဤကား–ပညာရှိတို့ အထူးစဉ်းစားကြရန် အချက်ကြီးပေတည်း။]

နိဂုံး

ဤတွင်ရွှေကား····သဿတဒိဋ္ဌိ,ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိတို့၏ သဘော,သမ္မာဒိဋ္ဌိ ဉာဏ်၏သဘောကို သိလိုပါသည်ဟု "ရှင်ကုသလ" လျှောက်ထားချက်ကို ဖြေဆိုခြင်း အရင်းပြုသဖြင့်ရင်း,ယခုအခါ အလွန်အရေးကြီးလှစွာသော အနတ္တ အချက်ကြီးကိုရင်း, အထူးပြဆိုရာဖြစ်သော အနတ္တဒီပနီကျမ်းသစ်သည် မြန်မာသက္ကရာဇ် ၁၂၇၀-ပြည့် ပြာသိုလဆန်း ၇-ရက် ဗုဒ္ဓဟူးနေ့တွင် အောင်မြင် ပြီးစီးပေသတည်း။

ရွှေဥဒေါင်းပုဏ္ဏာအဖြေပြီး၏။

နိဗ္ဗာနပုစ္ဆာဝိသဇ္ဇနာ

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ

ဝန်ထောက်မင်းဦးရွှေစံအောင် လျှောက်ထားစာ

ဘုရားတပည့်တော် မောင်ရွှေစံအောင် ရှိခိုးလျှောက်ထားပါသည် ကျေးဇူးရှင်ဘုရား....

တေနာဟ ကေဒ္ဒိ သစ္စံ န ဒုတိယ မတ္ထီတိ။
ဟူ၍ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ဋီကာ ဥပသမာနုဿတိ အဖွင့်တွင်ပါရှိပါကြောင်း။

မြစ်ရေအယဉ်ကဲ့သို့ တသန်တည်း စီးလျက်နေသော ရုပ်နာမ်၏ ပရမတ္ထခန္ဓာအစဉ်တခုကို အပြင်ဘက်ကနေ၍ ရှုသော ဉာဏ်အား ဝင်း ခန္ဓာသည် ခဏတ္တယသို့ ရောက်တတ်သော တရားဟု ထင်လိမ့်မည်၊ မြစ်ထဲ၌ စီးနေသောရေတပေါက်သည်တနေရာမှတနေရာသို့ ရွှေ့သည်တွင်ပထမနေရာ၌ဖြစ်သောရေပေါက်သည်ဒုတိယနေရာသို့ရောက်သော် ရှေးရေပေါက်ချုပ်၍ နောက်ရေပေါက်ဥပါဒ်သည်ဟု ပြောဆိုရဘိသကဲ့သို့ ခန္ဓာအစဉ်၌လည်း ပရမတ္ထတရားတို့ အစဉ်မပြတ် ပြောင်းလဲရွေ့သွားနေသည်တွင် ရှေးခဏ၌ဖြစ်သော ပရမတ္ထတရားတို့သည် ချုပ်ပြီးမှ နောက်ခဏ၌ တရားသစ်ဥပါဒ်သည်ဟု ပြောဆိုကြ၏။

ဤအရာ၌ သမနန္တရပစ္စည်းဆက်ပုံကို ကောင်းစွာ နားလည်လျှင် ဥပါဒ်,ဌီ,ဘင်ဟူသောအခိုက်အတန့် ခဏယ်တို့သည်လည်း မဟာကာလကြီးကိုစိတ်ဖြင့်ခွဲစိတ်၍ရအပ်သောကာလ ပညတ်ပင်ဖြစ်ကြောင်းကို သိရလတ့်၊ ဤသို့ပညတ်ဖြင့်တင်၍ ဥပါဒ်သည်ဟု ဆိုရသောကြောင့် ခန္ဓာအစဉ်ကို ဇာတိဓမ္မဟူ၍ရင်း,ဌီ, ဘင်တို့ဖြင့် ရင့်ရော်ပျက်စီးသည်ဟူ၍ ဆိုရသောကြောင့် ဝိပရိဏာမဓမ္မ ဟူ၍ရင်း ခေါ်ဝေါ်ရပြန်၏၊ ထို့ကြောင့် ထိုခန္ဓာအစဉ်သည်အကြောင်းနှင့်စပ်၍ဖြစ်သည်ဟု ထင်

မြင်ရသောကြောင့် သင်္ခတဓမ္မဟူ၍၎င်း,ပစ္စည်းတို့နှင့် စပ်လျက်ဖြစ်မည်ဟု ထင်မြင်ရသောကြောင့် သပစ္စယဓမ္မ ဟူ၍၎င်း ခေါ်ဝေါ် ပြောဆိုရပြန်၏၊ ၎င်းပရမတ္ထခန္ဓာသည် သံဝိဇ္ဇမာန တရားဖြစ်သောကြောင့် ကောင်းစွာဖြစ်ဆဲ ဖြစ်သော ပစ္စုပ္ပန္နဓမ္မဟု ထင်ရမည်။

သို့ရာတွင် ထိုခန္ဓာအစဉ်ကိုပင် အတွင်းကနေ၍ ဝါ၊ ထိုးထွင်း၍ သိသော ပဋိဝေဓဉာဏ်အား အဇာတိ, အဝိပရိဏာမ, အသင်္ခတ, အပစ္စယ, ကာလဝိမုတ်ဟု ထင်လိမ့်မည်၊ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် ရဟန္တာတပါးသည် ဖိုလ်ဝင်၍ နိဗ္ဗာန်ဟုဆိုအပ်သော အရဟတ္တဖိုလ်ကိုအာရုံပြုခိုက် 'ကာလပညတ်, အာကာသပညတ်စသော ပညတ်ဟူသမျှကိုလွတ်၍ ဝါ၊ လွန်၍ အတွင်းကနေ၍ သိလိမ့်မည်၊ ဤသို့ မိမိအာသဝေါကုန်ပြီးသောခန္ဓာကို မိမိအတွင်းကဝင်၍ ဝါ၊ ထိုးထွင်း၍ သိသည့်အခိုက် သင်္ခါရ၏ အကြောင်းနိမိတ် တစုံတရာကို အာရုံမပြုပေပြီ၊ ထို့ကြောင့် အပြင်ကသိမှု,အတွင်းကသိမှုဟု ဆိုအပ်သောသိပုံနှစ်မျိုးကိုလိုက်၍ ပရမတ္ထတရားတခုတည်းပင် သင်္ခတ,အသင်္ခတဟု ပရိယာယ်နှစ်မျိုးကိုရသည်၊ ထိုနည်းအတူ နိဗ္ဗာန်သည် တခုသော တရားဖြစ်ပါလျက် သိပုံနှစ်မျိုးကိုလိုက်၍ သဥပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်, အနုပါဒိ သေသနိဗ္ဗာန်ဟု ပရိယာယ်နှစ်မျိုးထွက်ပြန်သည်၊ ထို့ကြောင့် ပရိယာယ်ဝေဝုစ်ကိုလွတ်၍ ပရမတ်ဆတ်ဆတ်ကို ပြောဆိုရမည်ဆိုလျှင် ရဟန္တာ၏ ခန္ဓာသည်ပင် နိဗ္ဗာန်၊ နိဗ္ဗာန်သည်ပင်ခန္ဓာဖြစ်တော့သည်၊ ဤသို့ယူမှသာလျှင်—

(က) နိဗ္ဗာနမ္ပိ ခန္ဓပဋိဗဒ္ဓမေဝဟူ-၍ ဝိသုဒ္ဓိမဂ် ဋီကာ၌လာသော စကားရပ်။

(ခ) နိဗ္ဗာနမ္ပိ ဟိ ခန္ဓေ ပဋိစ္စ ပညာပနတော သရီရသ္မိံယေဝ ပညပေသိ-ဟူ၍ သာရတ္ထဒီပနီ၌လာသော စကားရပ်။

(ဂ) အဃေ ခန္ဓာ၊ အညံ နိဗ္ဗာနံ၊ အညော ပုဂ္ဂလောတိ၊ နဟေဝံ ဝတ္တဗ္ဗေ-ဟူ၍ ကထာဝတ္ထု၌ လာသောစကားတရပ်။

(ဃ) ဣမသ္မိံယေဝ ကဠေဝရေ ဗျာမမတ္တေ သသညိမှိ သမနကေ သဝိညာဏကေ လောကဉ္စ ပညပေမိ၊ လောကသမုဒယဉ္စ၊ လောကနိရောဓဉ္စ၊ လောကနိရောဓဂါမိနိဉ္စပဋိပဒံ-ဟူ၍ သဂါထာဝဂ္ဂ သံယုတ်

ပါဠိတော်၌လာသော စကားရပ်တို့နှင့် ညီညွတ်မည်၊ ၎င်းစကားတို့၌ သဥပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်ဟူ၍မဆိုဘဲ နိဗ္ဗာန်ဟူ၍သာဆိုသည်၊ထို့ကြောင့် ပရိယာယ်နိဗ္ဗာန်တစိတ်တဒေသကိုသာ မမှတ်သင့်။

ဤသို့ယူသည်ရှိသော် အနုပါဒိသေသ နိဗ္ဗာန်၌ ခန္ဓာရှိရာ ရောက်သောကြောင့် ခန္ဓပရိနိဗ္ဗာန်ဟူသောစကားနှင့် မဆန့်ကျင်ပြီလောဟူ ပြောအံ့၊ ဆန့်ကျင်မည်မထင်၊ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် ခန္ဓပရိနိဗ္ဗာန် ဟူသောစကားသည် အပြင်ဘက်က သိကြရုံကြသော သူအပေါင်း အတွက် ပြောဆိုသောစကားဟု မှတ်ရန်ရှိ၏၊ အပြင်ဘက်က သိရှိရကြ ပြီးသော ဥပမိဟု ဆိုအပ်သော ခန္ဓာကြမ်းကြီးသည် ချုပ်ငြိမ်းလေငြား သော်လည်း အလွန်သိမ်မွေ့နက်နဲလှ၍ အတွင်းကသာ သိထိုက်သိအပ် သောသန္တိဝဏ္ဏခန္ဓာနှ၏အစဉ်သည်ကား-ထင်ရှားရှိသည်သာဟု ယူရန် သင့်၏၊ ဤသို့ထင်ရှားရှိသော်လည်း ခန္ဓာဟူသော ပညတ်ဟောင်းကို စွန့်၍ “ရူပါဒိသင်္ခါရဝိမုတ္တ”ဟု မြတ်စွာဘုရား ကိုယ်တော်မြတ်သည် ကောသလမင်းကြီးအား ဟောတော်မူလေသည်၊ ဤသို့ဟောခြင်းမှာ အပြင်ဘက်ကသိသော သူတို့အဘို့ဖြစ်ပေသည်။

“ရူပါဒိသင်္ခါရဝိမုတ္တ” ဆိုသော်လည်း အနုဋီကာဆရာက “နိဗ္ဗာနံ သုခုမရူပဂတိကန္တိ ဝိညာယတိ” ဟုဆိုသောကြောင့် “သညာသင်္ခါ ဝိမုတ္တ၊လ၊ ဝိညာဏသင်္ခါရဝိမုတ္တ” ဟုဆိုသော်လည်း မူလယမိုက် အဋ္ဌ ကထာဆရာအလိုအားဖြင့် “နာမမမ္မာတိ စတ္တာရော အရူပိနော ခန္ဓာ နိဗ္ဗာနဥ္စ”ဟုဆိုသောကြောင့် နိဗ္ဗာန်ကို နာမ်ဘက်သို့ ဆွဲ၏၊ထို့ကြောင့် ရုပ်နာမ်ကြမ်းမဟုတ်သော်လည်း ရုပ်နာမ်အလားရှိသော ဝါ၊ ခန္ဓာ ဟုမခေါ်ဆိုအပ်သော်လည်း ခန္ဓာအလားရှိသော အသင်္ခတဓာတ် ပရ မတ္ထတရားကို နိဗ္ဗာန်ဟူ၍၎င်း၊ နိဗ္ဗာန်၏ပရိယာယ် အသွယ်သွယ်ဖြင့် တန်ဆာဆင်၍ အပြင်ဘက်က သိကြသောပုထုဇဉ် လောကီသားတို့ အဘို့ဟောရပေသည်။

ဤသို့ဆိုအပ်ပြီးသော သန္တိဝဏ္ဏခန္ဓာအစဉ်သည် သင်္ခတလည်း မဟုတ်, ဥစ္ဆေဒလည်းမဟုတ်ဖြစ်ပါလျက် အဘယ့်ကြောင့် သင်္ခတ ဓုဝဟု ဆရာတို့ဆိုကြပြန်သနည်းဟူမူ-အတွင်းကဝင်၍ သိသောသူ၏

အသိဉာဏ်မှာ ဉပါဒ်,ဌီ,ဘင်ဟူသော ပညတ်မထင်သော်လည်း အစဉ်မပြတ်ဖြစ်ဖြစ်နေသောကြောင့်''ဓုဝန္တိ နိဗ္ဗာနသေဝ အဓိဝစနံ ဘဝိတုံ အရဟတိ''ဟူသော သဒ္ဒနီတိဆရာ စကားအရ ဓုဝဟု ခေါ်ထိုက်သည်၊ ဤသို့ အတွင်းအပြင်သိခြင်းဖြင့် ပရမတ်တခုတည်းသည် သခ်တ,အံသခ်တဟု နှစ်မျိုးကွဲနေပုံကို ယူလျှင်သင့်မည်, မသင့်မည်ကို သိလိုပါသည် ဘုရား။

ရွှေစံအောင်

လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီး ဖြေဆိုချက်

နိုင်ငံခြား ဗုဒ္ဓဘာသာ သာသနာပြုအသင်းကြီးတွင် အကြီးအချုပ်ဖြစ်တော်မူသော လယ်တီဆရာတော်ထံမှ ပေးစာ။

၁၂၇၉-ခု၊ တန်ဆောင်မုန်းလဆန်း ၄-ရက်နေ့။

ပထမပုစ္ဆာအဖြေ

မောင်ရွှေစံအောင် လျှောက်လွှာပါ ''တေနာဟ ကေဒ္ဒိ သစ္စိန ဒုတိယမတ္တိတိ-ဟူသော ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ဋီကာ ဉပသမာနုဿတိ-အဖွင့် စာမျက်နှာနံပါတ် ၂၉၂-စာကြောင်းရေ ၂၃-၌ အဓိပ္ပါယ်ကား-တဏှာ၏ အကြွင်းအကျန်မရှိ-ချုပ်ငြိမ်းခြင်းတခုသာလျှင် ဒုက္ခ၏ချုပ်ငြိမ်းခြင်းအမှန်အစစ်ဖြစ်၏၊ ဤမှတပါး တိတ္ထိဆရာတို့ ဟောအပ်သော ၂ ခုမြောက်ဖြစ်သော ဒုက္ခ၏ချုပ်ငြိမ်းခြင်းအမှန်အစစ်မည်သည် မရှိ-ဟု ဆိုလိုသည်။

ပထမပုစ္ဆာအဖြေပြီး၏။

ဒုတိယပုစ္ဆာအဖြေ

ပြင်သိ, အတွင်းသိ-ဟူသော သိခြင်းနှစ်ပါး၌–

၁။ ပြင်သိ ဆိုသည်ကား-ပုထုဇဉ် အဘို့၌ တည်ရှိကြကုန်သော ဝိပဿနာ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အနုဗောဓဉာဏ်ကိုဆိုသတည်း၊ အနုဗောဓ ဉာဏ်ဆိုသည်ကား-မဂ်ဉာဏ်၏ ကိစ္စဖြစ်သော ပဋိ

ဝေမခေါ်သော ထိုးထွင်းခြင်းသို့မရောက်မီ ရှေးအဘို့၌ လက္ခဏာရေး ၃-ပါးကို အာရုံပြု၍ ဖြစ်သော ဝိပဿနာဉာဏ် ၃-ပါးကို အနုဗောဓခေါ်သည်။

၂။ အတွင်းသိ ဆိုသည်ကား-မဂ်ဉာဏ်၏ကိစ္စဖြစ်သော ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းသို့ရောက်သော အရိယာ ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ပဋိဝေဓဉာဏ်ကို ဆိုသတည်း၊အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် အရိယာမဂ်ဉာဏ်၏ခဏ၌ သစ္စာ ၄-ပါးကို ထိုးထွင်း၍သိခြင်းတည်း-ဟူသော ပဋိဝေဓ ဉာဏ်သို့ ရောက်ကြလေကုန်၏။

ထိုသိခြင်းနှစ်ပါးတို့တွင်—

၁။ ဒုက္ခသစ္စာကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းဆိုသည်ကား-ဒုက္ခသစ္စာကို ဖုံးလွှမ်းလျက်ရှိနေသောမောဟတရားကိုပယ်သတ်ခြင်းတည်း။

၂။ သမုဒယသစ္စာကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းဆိုသည်ကား-တဏှာကို ပယ်ခြင်းတည်း။

၃။ နိရောဓသစ္စာကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းဆိုသည်ကား-ထိုတဏှာ၏ ချုပ်ငြိမ်းခြင်း-ဟူသော နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုခြင်းတည်း။

၄။ မဂ္ဂသစ္စာကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းဆိုသည်ကား-မဂ္ဂင် ၈-ပါး တို့ကို တလုံးတစည်းတည်း ဖြစ်ပေါ်စေခြင်းတည်း။

ဤသို့ကိစ္စ ၄-ပါးသည် မဂ်ခဏ၌ တပြိုင်နက် တချက်တည်းပြီးစီး၍ သွားသည်ရှိသော် ထိုပုဂ္ဂိုလ်သန္တာန်မှာ ထိုခဏမှစ၍ သစ္စာ ၄-ပါး ကို ဖုံးလွှမ်းတတ်သော အမိုက်တရားသည် ပျောက်ကင်း၍ ထိုပုဂ္ဂိုလ် မှာ သစ္စာ ၄-ပါးတရားတို့သည် အခါခပ်သိမ်း အထင်အလင်းဖြစ်၍ တည်လေကုန်၏၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် ဘယ်အခါမဆို အလိုရှိသော အခါ အလိုရှိသော သစ္စာကို လွယ်ကူစွာ အာရုံပြု၍ ကြည့်ရှုနိုင်၏၊ ဤသို့ ဖြစ်သည်ကို သစ္စာ ၄-ပါးကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်း-ဟု ဆိုသတည်း။

မျက်စဥ်းဆေးဥပမာ

ဥပမာကား။ တယောက်သော သူမှာ မျက်စိ ၂-ဘက်တို့၌ တိမ်သလာတွေ ထူထပ်စွာ ဖုံးလွှမ်း၍နေ၏၊ တခုသော အဆင်းကိုမျှ မမြင်ရ ရှိနေ၏၊ တရံသောအခါ ထိုသူမှာ ဝိဇ္ဇာမယ ပညာလမ်းမှဖြစ်

သောအလွန်ကောင်းမြတ်သော မျက်စဉ်းဆေးတခုကို ရလေ၏၊ ထိုသူသည် အိပ်ရာ၌လျောင်း၍ ထိုမျက်စဉ်းကို မျက်စိနှစ်ဘက်၌ ခတ်၍ အိပ်လေ၏၊ ထိုသူသည် မျက်စိနာဒုက္ခဖြင့် နေ့ရက်များစွာ မအိပ်ရရှိသည်နှင့် ထိုမျက်စဉ်းအတွက် ချမ်းသာသုခရသဖြင့်အိပ်စက်၍ အပျော်ကြီးပျော်လေ၏၊ထိုမျက်စဉ်း၏ အာနိသင်ကြောင့် တိမ်သလာတို့သည် ခဏခြင်း အကုန်ကင်းပျောက်၍ မျက်စိတို့သည် မိမွေးတိုင်း ဘမွေးတိုင်း အလင်းရကုန်၏၊ ထိုသူသည်မူကား-အိပ်ပျော်ကြူးသည် ဖြစ်၍ နံနက်မိုးသောက်မှ နိုးလေ၏၊ မျက်လုံးတို့သည် မူကား-ထိုည၌သန်းကောင် မတိုင်မီကပင် အလင်းရကြကုန်၏၊အလင်းရသည်နှင့် တပြိုင်နက် ထိုသူသည် သူအများကဲ့သို့ အဆင်းတို့ကို မြင်စွမ်းနိုင်သော အဖြစ်သို့ ရောက်လေ၏၊ ထိုသူမျက်စိမြင်ပြီ-ဟူ၍ ဆိုထိုက်လေ၏၊ အိပ်ပျော်၍နေသည့်အတွက် ကြောင့်မူကား-ဘယ်အဆင်းကိုမျှ အာရုံမပြုရသေး၊ ဤဥပမာအတိုင်းမှတ်လေ။

ထိုအတွင်းသိ, အပြင်သိနှစ်ပါးတွင် အပြင်သိခေါ်သော အနုဗောဓဉာဏ်၏ သိခြင်းသည် ခန္ဓာတို့၏ ဖြစ်မှု, ရင့်မှု, ပျက်မှုတို့ကို ပဋိဝေဓဉာဏ်ပေါက်ရောက်နိုင်ရန် လျော်ကန်စွာ မျှသာ သိနိုင်လေ၏၊ ဟုတ်မှန်သည့် အတိုင်း အလင်းပေါက်အောင် ထိုးထွင်း၍ သိနိုင်မည် မဟုတ်သေး၊ အတွင်းသိခေါ်သောပဋိဝေဓဉာဏ်၏ သိခြင်းသည်ကား- ခန္ဓာတို့၏ဖြစ်မှု, ရင့်မှု, ပျက်မှုတို့ကို ဟုတ်မှန်သလောက် အလင်းပေါက်အောင် ထိုးထွင်း၍ သိနိုင်လေ၏။

ထို့ကြောင့် မြစ်ရေအယဉ်ကဲ့သို့ တသွင်တည်း စီးလျက် နေသော ရုပက္ခန္ဓာ၏ ပရမတ္ထခန္ဓာအစဉ်တခုကို အပြင်ကနေ၍ ရှုသော ပုထုဇဉ် ဉာဏ်အား ၎င်းခန္ဓာသည် ခဏတ္တယသို့ ရောက်တတ်သော တရား-ဟု လျော်ကန်စွာ ထင်မြင်လေ၏။

အတွင်းကနေ၍ ရှုသော အရိယာ ဉာဏ်အား ထိုခန္ဓာသည် ခဏတ္တယသို့ ရောက်မှုနှင့် တကွ အလင်းပေါက်အောင် ထိုးထွင်း၍ သိမြင်လေ၏။

ထို့အတူ မြစ်ရေ၌စီးသွားသော ရေပေါက်ဥပမာကဲ့သို့ ထိုခန္ဓာအစဉ်၌လည်း ပရမတ္ထတရားတို့ အစဉ်မပြတ် ပြောင်းလဲရွေ့သွားနေသည်တွင် ရှေးခဏ၌ဖြစ်သော ပရမတ္ထတရားတို့သည် ချုပ်ပြီးမှ နောက်ခဏ၌ တရားသစ်ဥပါဒ်သည်ဟု ဝိပဿနာ ယောဂီပုထုဇဉ်တို့၏ ဉာဏ်တွင် အကြမ်းအားဖြင့်သာ ထင်မြင်နိုင်၏၊ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ဉာဏ်၌သာလျှင် ရှေးခဏ၌ဖြစ်သော ပရမတ္ထတရားတို့သည် ချုပ်ပြီးသည်မှ နောက်ခဏ၌ တရားသစ်ဥပါဒ်သည်ဟု ဟုတ်မှန်သည့်အတိုင်း အလင်းပေါက်အောင် ထိုးထွင်း၍ ထင်မြင်နိုင်လေ၏။

ဒုတိယပုစ္ဆာအဖြေပြီး၏။

တတိယပုစ္ဆာအဖြေ

ငင်းနောက် ''ဤအရာ၌ ဥပါဒ်, ဌီ, ဘင်ဟူသော အခိုက်အတန့် ခဏငယ်တို့သည်လည်း မဟာကာလကြီးကို စိတ်ဖြင့်ခွဲစိတ်၍ ရအပ်သော ကာလပညတ်ပင် ဖြစ်ကြောင်းကို သိရလတ့်''ဟူသော စကား၌—

ဥပါဒ်, ဌီ, ဘင်ဟူသော အခိုက်အတန့် ခဏငယ်တို့သည် အသီးအသီး ပရမတ္ထတရားအထူးကို အစွဲပြု၍ခေါ်ဝေါ်ရသော ကာလပညတ်တရားတို့ပေတည်း။

ထိုတရားတို့တွင်—

(က) ပရမတ္ထတရားအထူးဆိုသည်ကား-စ၍ဖြစ်ပေါ်မှုကို ဇာတိဟုခေါ်၏၊စ၍ဖြစ်ပေါ်မှုသည်ကား-ပရမတ္ထတရား အထူးပေတည်း၊ဇာတိဆိုသည်ကား-နာမပညတ် အထူးပေတည်း။

(ခ) ဖြစ်ပေါ်ပြီးလျှင် ချုပ်ခြင်းသို့မရောက်မီ တည်နေမှုကို ဌီဟုခေါ်၏၊တည်နေမှုသည်ကား-ပရမတ္ထတရား အထူးပေတည်း၊ဌီ,ဆိုသည်ကား - နာမပညတ်အထူးပေတည်း၊ ဤတည်နေမှု၌ ရင့်ခြင်းတည်းဟူသော ဇရာတရားကို ပရမတ္ထတရားအထူးဟု ယူလေ။

(ဂ) တည်နေမှုအဆုံး၌ ချုပ်ပျက် ကွယ်ပျောက်ခြင်းသို့ ရောက်သည်ကို ဘင်,ဟုခေါ်၏၊ ချုပ်ပျက်ကွယ်ပျောက်ခြင်းသည်ကား - ပရမတ္ထတရားအထူးပေတည်း၊ ဘင်, ဆိုသည်ကား-နာမပညတ် အထူးပေတည်း။

ဤသို့လျှင် ဥပါဒ်,ဌီ,ဘင် ဟူသော နာမပညတ်, ခဏာယ်ဟူသော ကာလပညတ်တို့သည် ဇာတိ, ဇရာ, မရဏ ဟူသော ပရမတ္ထတရားအထူးတို့ကိုအစွဲပြု၍ ခေါ်ဝေါ်ပိုင်းခြား ကြရကုန်၏၊ ဤအရာ၌လည်း ပုထုဇဉ်တို့သည် ထိုဇာတိ, ဇရာ, မရဏတို့ကို အကြမ်းအားဖြင့်သာ မြင်နိုင်ကြကုန်၏၊ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်သာလျှင် ထိုဇာတိ, ဇရာ,မရဏတို့ကို မျက်တောင်တခတ် လျှပ်တပြက်အတွင်းမှာပင် များစွာမြင်နိုင်ကြကုန်၏။

တတိယပုစ္ဆာအဖြေပြီး၏။

စတုတ္ထပုစ္ဆာအဖြေ

ဝှင်းနောက် "ပညတ်ဖြင့်တင်၍ ဥပါဒ်သည်ဟု ဆိုရသောကြောင့် ခန္ဓာအစဉ်ကို"ဇာတိဓမ္မ"ဟူ၍ဝှင်း,ဌီ,ဘင် တို့ဖြင့် ရင့်ရော်ပျက်စီးသည်ဟု ဆိုရသောကြောင့်"ဝိပရိဏာမ ဓမ္မ" ဟူ၍ဝှင်း ခေါ်ဝေါ်ရပြန်၏၊ထိုခန္ဓာအစဉ်သည် အကြောင်းနှင့်စပ်၍ဖြစ်သည်ဟု ထင်မြင်ရသောကြောင့် "သင်္ခတဓမ္မ" ဟူ၍ဝှင်း, ပစ္စည်းတို့နှင့် စပ်လျက် ဖြစ်သည်ဟု ထင်မြင် ရသောကြောင့် "သပစ္စယဓမ္မ" ဟူ၍ဝှင်း ခေါ်ဝေါ်ပြောဆိုရပြန်၏" ဟူသော စကား၌-

ခန္ဓာအစဉ်၌ အသစ်အသစ် ဖြစ်ပေါ်ခြင်း တည်းဟူသော ပရမတ္ထသဘောသည် ကေန္တရှိသည်ဖြစ်၍ ထိုသဘောအားလျော်သော ဥပါဒ်ဟူသောပညတ်, ဇာတိဓမ္မဟူသောပညတ်တို့သည် ဉာဏ်၌ ပေါ်လာရကုန်၏၊ ထို့အတူ ထိုခန္ဓာအစဉ်၌ ရင့်ရော်ပျက်စီးခြင်းဟူသော ပရမတ္ထသဘောသည် ကေန္တရှိသည်ဖြစ်၍ ထိုသဘောအားလျော်စွာ ဝိပရိဏာမ ဓမ္မဟူသောပညတ်သည် ဂေန္တဉာဏ်၌ ပေါ်လာရ၏၊ ထိုခန္ဓာအစဉ်

သည် အကြောင်းနှင့်စပ်၍ ကေန္တပင်စစ်ဖြစ်သည်ဖြစ်၍ ထိုသဘောအား လျော်စွာ "သင်္ခတဓမ္မ" ဟူ၍ရင်း "သပစ္စယဓမ္မ"ဟူ၍ရင်း ခေါ်ဆိုရ ပြန်၏။

စတုတ္ထပုစ္ဆာအဖြေပြီး၏။

ပဉ္စမပုစ္ဆာအဖြေ

ရင်းနောက်"ပရမတ္ထခန္ဓာသည် သံဝိဇ္ဇမာနတရားဖြစ်သော ကြောင့် ကောင်းစွာဖြစ်ဆဲဖြစ်သော ပစ္စုပ္ပန္နဓမ္မဟု ထင်ရမည်" ဟူသောစကား၌-

သံဝိဇ္ဇမာန-ဟူသော ဝေါဟာရသည် ကောင်းစွာ ဖြစ်ဆဲဖြစ်သော ပစ္စုပ္ပန္နဓမ္မကိုသာ ဆိုလိုရင်းမဟုတ်၊ အတိတ်, အနာဂတ် ဖြစ်သော ကာလသုံးပါး၌ပင် ပရမတ္ထသဘောအားဖြင့် ထင်ရှားရှိသည်ကို ဆို သော ဝေါဟာရဖြစ်သည်။

ပဉ္စမပုစ္ဆာအဖြေပြီး၏။

ဆဋ္ဌမပုစ္ဆာအဖြေ

ရင်းနောက် "ထိုခန္ဓာအစဉ်ကိုပင် အတွင်းကနေ၍ ဝါ၊ထိုး ထွင်း၍သိသော ပဋိဝေဓဉာဏ်အား အဇာတိ, အဝိပရိဏာမ, အသင်္ခတ,အပစ္စယ,ကာလဝိမုတ်ဟု ထင်လိမ့်မည်" ဟူသော စကား၌-

ဗာလပုထုဇဉ်တို့၏ စိတ်မှာသာ သန္တတိပညတ် ဖုံးလွှမ်းမှုကြောင့် အဇာတိ,အဝိပရိဏာမ, အသင်္ခတ, အပစ္စယဟုထင်ရ၏၊ အရိယာတို့၏ ဉာဏ်၌မူကား-ထိုသန္တတိပညတ်ကို ဖေါက်ထွင်းနိုင်သော ပဋိဝေဓဉာဏ် သို့ ရောက်သည်ဖြစ်၍ ထို ခန္ဓာအစဉ်သည် အပြုံလျှင် ဇာတိဓမ္မ,ဝိပရိ- ဏာမဓမ္မ,သင်္ခတဓမ္မ,သပစ္စယဓမ္မဟု ဟုတ်မှန်တိုင်းထင်ရ၏။

ဆဋ္ဌမပုစ္ဆာအဖြေပြီး၏။

သတ္တမပုစ္ဆာအဖြေ

ငင်းနောက် "အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် ရဟန္တာတပါးသည် ဖိုလ်ဝင်၍ နိဗ္ဗာန်ဟုဆိုအပ်သော အရဟတ္တဖိုလ်ကို အာရုံပြုခိုက် ကာလပညတ်, အာကာသပညတ်စသော ပညတ်ဟူသမျှကိုလွှတ်၍ ဝါ၊ လွန်၍ အတွင်းကနေ၍ သိလိမ့်မည်၊ ဤသို့ မိမိအာသဝေါကုန်ပြီးသောခန္ဓာကို မိမိအတွင်းဝင်၍ ဝါ၊ ထိုးထွင်း၍ သိသည် အခိုက် သင်္ခါရ၏ အကြောင်းနိမိတ် တစုံတရာကို အာရုံမပြုပေပြီ"ဟူသောစကား၌-

ဖိုလ်ဝင်သောရဟန္တာသည် ဖိုလ်ဝင်စားဆဲခဏ၌ နိဗ္ဗာန်ကိုသာ အာရုံပြု၏၊ အရဟတ္တဖိုလ်ကိုအာရုံမပြု၊ နိဗ္ဗာန်သည်ကား-အသင်္ခတတရားတည်း၊အရဟတ္တဖိုလ်သည်ကား-စိတ်,စေတသိက်တရားအစု ဖြစ်သောသင်္ခတတရားပေတည်း၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် ထိုခဏ၌ ကာလပညတ်, အာကာသပညတ်စသော ပညတ်ဟူသရွေ့တို့ကိုငင်း,အရဟတ္တဖိုလ်စသောခန္ဓာဟူသော သင်္ခတပရမတ်တရားတို့ကိုငင်း လွှတ်၍ ဝါ၊လွန်၍ ပဋိဝေဓဉာဏ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကိုသာအာရုံပြုလေ၏၊အာသဝေါကုန်ပြီးသောရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည် ဖိုလ်ဝင်စားဆဲခဏ၌ မိမိခန္ဓာမှ အလွတ်ဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်ကိုသာအာရုံပြု၏၊ မိမိခန္ဓာကို အာရုံမပြု။

သတ္တမပုစ္ဆာအဖြေပြီး၏။

အဋ္ဌမပုစ္ဆာအဖြေ

ငင်းနောက်"အပြင်ကသိမှု, အတွင်းကသိမှုဟု ဆိုအပ်သော သိပုံနှစ်မျိုးကို လိုက်၍ ပရမတ္ထတရား တခုတည်းပင် သင်္ခတ, အသင်္ခတဟု ပရိယာယ်နှစ်မျိုးကိုရသည်''ဟူသောစကား၌-

အပြင်သိမှု,အတွင်းသိမှုနှစ်ပါးကို ရှေး၌ ထင်ရှားစွာပြဆိုခဲ့ပြီ၊ ထိုသိမှုနှစ်ပါးသည် သင်္ခတတရားတို့ကို လျော်ကန်စွာသိမှု, ထိုးထွင်း၍သိမှု ဤမျှသာ ခြားနားကြကုန်သည်၊ ထို့ကြောင့် ပရမတ္ထတရားတခုသည် သိပုံနှစ်မျိုးကိုလိုက်၍သင်္ခတတရား,အသင်္ခတတရားဟုပရိယာယ်နှစ်မျိုးမရှိ၊ သင်္ခတတရားမျိုးသည် ဘယ်အခါမှာမှ အသင်္ခတ ဟူသော ပရိယာယ်

ကို မရနိုင်၊ အသင်္ခတတရားမျိုးသည်လည်း ဘယ်အခါမှာမှ သင်္ခတဟူသော ပရိယာယ်ကို မရနိုင်လေ၊အဘယ့်ကြောင့် ဤသို့ ဆိုနိုင်ပါသနည်းဟူမူ-ဓမ္မသင်္ဂဏီ ဒုကမာတိကာ၌-

၁။ သပစ္စယာဓမ္မာ၊
၂။ အပစ္စယာဓမ္မာဟူ၍၎င်း,
၁။ သင်္ခတာဓမ္မာ၊
၂။ အသင်္ခတာ ဓမ္မာဟူ၍၎င်း နှစ်ဘို့နှစ်စုသာ လာရှိချေသည်၊ သင်္ခတ,အသင်္ခတနှစ်မည်ရသော တတိယအဘို့အစု မလာချေ။ ''အဘိဓမ္မေ အဘာဝေါပိ နိသေဓော ယေဝ သဗ္ဗထာ။''

ဟူသော ဋီကာကျော်စကားနှင့်အညီ အဘိဓမ္မာတွင် တစုံတခုသော နေရာမှာမှ မဟောသည်ရှိသော် ထိုတရားသည် မရှိပြီဟု မြစ်ပယ်ခြင်းဖြစ်လေသောကြောင့် သင်္ခတ, အသင်္ခတနှစ်မည်ရသော တခုသော တရားမျှ မရှိဟု မြစ်ပယ်အပ်လေသည်၊

သုတ္တန်၌လည်း-

ဒွေမာ ဘိက္ခဝေ ဓာတုယော သင်္ခတာ စ ဓာတု အသင်္ခတာ စ ဓာတု၊ ဣမာ ခေါ ဘိက္ခဝေ ဒွေ ဓာတုယော။

ဟူ၍ နှစ်ဘို့နှစ်စုသာ လာရှိချေသည်၊ သင်္ခတ, အသင်္ခတ နှစ်မည်ရသော တတိယအဘို့ဟူ၍ မလာချေ၊ ဤအရာ၌ ကထာဝတ္ထုပါဠိတော် ပုဂ္ဂလကထာကြီး ရှိလေပြီ။

အဋ္ဌမပုစ္ဆာအဖြေပြီး၏။

နဝမပုစ္ဆာအဖြေ

၎င်းနောက် ''ပရိယာယ်ဝေဝုစ်ကိုလွှတ်၍ ပရမတ်ဆတ်ဆတ်ကို ပြောဆိုရမည် ဆိုလျှင် ရဟန္တာ၏ ခန္ဓာသည်ပင် နိဗ္ဗာန်၊ နိဗ္ဗာန်သည်ပင် ခန္ဓာဖြစ်တော့သည်''ဟူသောစကား၌-

ပရိယာယ်ဝေဝုစ်ဆိုသည်ကား-အပြင်သီတွင် ပြဆိုခဲ့သော ဥပါဒ်, ဌီ, ဘင် ခဏာယ်အစဉ် ဇာတိဓမ္မ,ဝိပရိဏာမဓမ္မ,သင်္ခတဓမ္မ,သပစ္စယဓမ္မ တို့ကို ဆိုလိုသည်၊

ပရမတ်ဆတ်ဆတ် ဆိုသည်ကား-အတွင်းသိတွင်ပြဆိုခဲ့သောအဇာ-တိ,အဝိပရိဏာမ,အသင်္ခတ,အပစ္စယ,ကာလ ဝိမုတ်တို့ကို ဆိုလို၏။

ဤအဖြေတွင် ရှေ့၌ ရှင်းလင်းခဲ့ပြီးဖြစ်၍ ရဟန္တာ၏ ခန္ဓာသည် နိဗ္ဗာန်မဟုတ်၊နိဗ္ဗာန်သည် ရဟန္တာ၏ ခန္ဓာမဟုတ်ဟု ထင်ရှားလေပြီ။

နဝမပုစ္ဆာအဖြေပြီး၏။

ဒသမပုစ္ဆာအဖြေ

ငင်းနောက်"ဤသို့ ယူမှသာလျှင်-

(က) နိဗ္ဗာနမ္ပိ ခန္ဓ ပဋိဗဒ္ဓမေဝ-ဟူ၍ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ဋီကာ၌ လာသော စကားရပ်။

(ခ) နိဗ္ဗာနမ္ပိ ဟိ ခန္ဓေ ပဋိစ္စ ပညာပနတော သရီရသ္မိံယေဝ ပညပေယိ-ဟူ၍ သာရတ္ထဒီပနီ၌ လာသောစကားရပ်။

(ဂ) အညေ ခန္ဓာ၊ အညံ နိဗ္ဗာနံ၊အညော ပုဂ္ဂလော တိ၊ နဟေဝံ ဝတ္တဗ္ဗေ-ဟူ၍ ကထာဝတ္ထု၌လာသောစကားရပ်။

(ဃ) ဣမသ္မိံယေဝ ကဠေဝရေ ဗျာမမတ္တေ သသညိမှိ သမနကေ သဝိညာဏကေ လောကဥ္စ ပညပေမိ လောက-သမုဒယဥ္စ လောကနိရောဓဥ္စ လောကနိရောဓဂါမိနိဥ္စ ပဋိပဒံ-ဟူ၍ သဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ် ပါဠိတော်၌လာသော စကားရပ်တို့နှင့် ညီညွတ်မည်" ဟူသောစကား၌—

(က) ခန္ဓာသည်ပင်လျှင် နိဗ္ဗာန်, နိဗ္ဗာန်သည်ပင်လျှင် ခန္ဓာ-ဟု ယူခဲ့သည် ရှိသော်"နိဗ္ဗာနမ္ပိ ခန္ဓပဋိဗဒ္ဓမေဝ"ဟူသော မိမိ ကိုးကားရင်း ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ဋီကာနှင့်ပင် မညီညွတ်လေ၊ မညီ ညွတ်ပုံကား-ကာယပဋိဗဒ္ဓ-ဟူသော စကားမျိုး၌-

၁။ "ကာယ"ဟူသော စကားဖြင့် ခြေ, လက်စသော ကိုယ် အင်္ဂါကို ယူရမည်။

၂။ "ကာယပဋိဗဒ္ဓ"ဟူသော စကားဖြင့် ကိုယ်အင်္ဂါမဟုတ် သော ကိုယ်အင်္ဂါနှင့် စပ်သော အဝတ်သက်နိး စသည်ကို ယူရမည်။

ထို့အတူ ဤ၌လည်း "ခန္ဓပဋိဗဒ္ဓမေဝ"ဟူသော စကားဖြင့် ခန္ဓာမဟုတ်သော ခန္ဓာနှင့်စပ်သော တရားကို နိဗ္ဗာန်-ဟု ယူရသည်၊ခန္ဓာနှင့်စပ်သော တရားဆိုသည်ကား-အဝိဇ္ဇာ၏ ချုပ်ငြိမ်းခြင်း, တဏှာ၏ ချုပ်ငြိမ်းခြင်း, ကိလေသာတို့၏ ချုပ်ငြိမ်းခြင်း, နာမ်ရုပ် တရားတို့၏ ချုပ်ငြိမ်းခြင်း-ဟူသော စကားမျိုး၌ ချုပ်ငြိမ်းခြင်း-ဟူသော နိဗ္ဗာန်ကို အဝိဇ္ဇာ, တဏှာ, ကိလေသာ, နာမ်ရုပ်-ဟူသော ခန္ဓာတို့နှင့် ဘက်စပ်၍ သိရ,ပြောဟောရသောကြောင့်"နိဗ္ဗာနမ္ပိ ခန္ဓပဋိဗဒ္ဓမေဝ" ဟူသော စကားကို ဆိုပေသတည်း၊ ထိုစကားဖြင့်ပင်လျှင် ခန္ဓာသည် နိဗ္ဗာန်မဟုတ်၊ နိဗ္ဗာန်သည် ခန္ဓာမဟုတ်-ဟု ထင်ရှားလေသတည်း။

(ခ) နိဗ္ဗာနမ္ပိ ဟိ ခန္ဓေ ပဋိစ္စ ပညာပနတော သရီရသ္မိံယေဝ ပညပေသိ-ဟူသော ဒုတိယစကားသည် "ခန္ဓပဋိဗဒ္ဓမေဝ"-ဟူသော ပထမစကားနှင့် တထပ်တည်းပင်တည်း။

(ဂ) အညေ ခန္ဓာ၊အညံ နိဗ္ဗာနံ၊အညော ပုဂ္ဂလောတိ၊နဟောဝံ ဝတ္တဗ္ဗေ-ဟူသော တတိယ စကားမှာလည်း "အညေခန္ဓာ၊ အညံ နိဗ္ဗာနံ"-ဟူသော စကားနှစ်ရပ်ကား-အမှန်ပင်ဖြစ်၏၊ အညော ပုဂ္ဂလော-ဟူသော စကားသည်ကား-အမှန်မဟုတ်၊ ထို့ကြောင့်"နဟောဝံ ဝတ္တဗ္ဗေ"ဟု ပယ်ချက်ထွက်ရလေသတည်း၊ထို့ကြောင့် ရဟန္တာ၏ ခန္ဓာသည် နိဗ္ဗာန်မဟုတ်၊ နိဗ္ဗာန်သည် ရဟန္တာ၏ ခန္ဓာမဟုတ်-ဟု ယူသော်လည်း ဤပါဠိနှင့် မဆန့်ကျင်လေ။

(ဃ) ဣမသ္မိံယေဝ ကဠေဝရေ ဗျာမမတ္တေ သသညိမှိ သမနကေ သဝိညာဏကေ လောကဉ္စ ပညပေမိ လောကသမုဒယဉ္စ လောကနိရောဓဉ္စ လောကနိရောဓဂါမိနိဉ္စ ပဋိပဒံ-ဟူသော စတုတ္ထစကားမှာလည်း "ဣမသ္မိံယေဝ ကဠေဝရေ"ဟူသော အာဓာရပုဒ်နှင့် လောကဉ္စ-ဟူသော ပုဒ်, လောကသမုဒယဉ္စ-ဟူသောပုဒ်, လောကနိရောဓဂါမိနိဉ္စ ပဋိပဒံ-ဟူသောပုဒ်တို့သည် အပေါင်းအစိတ်, အာဓာရ, အာဓေယျဖြစ်ကြကုန်၏၊ လောကနိရောဓဉ္စ-ပုဒ်သည်ကား- ခန္ဓပဋိဗဒ္ဓမေဝ- ဟူသော ပုဒ်၌ ပြဆိုခဲ့သည့်

အတိုင်း အဝိဇ္ဇာ၏ချုပ်ငြိမ်းခြင်း, တဏှာ၏ချုပ်ငြိမ်းခြင်း- စသည်ဖြင့် ခန္ဓာနှင့်စပ်လျက် ရှိသောကြောင့် "ဣမသ္မိံယေဝ ကဠေဝရေ လောကနိရောဓဉ္စ ပညပေမိ"ဟူ၍ ဟောတော်မူပေ၏၊ ထို့ကြောင့် ခန္ဓာသည် နိဗ္ဗာန်မဟုတ်၊ နိဗ္ဗာန်သည်ခန္ဓာမဟုတ်ဟု ယူသော်လည်း ဤပါဠိတော်နှင့် မဆန့်ကျင်လေ။

ဒသမပုန္တာအဖြေပြီး၏။

ဧကာဒသမပုန္တာအဖြေ

၎င်းနောက်"၎င်းစကားတို့၌ သဉပါဒိသေသ နိဗ္ဗာန်-ဟူ၍ မဆိုဘဲ နိဗ္ဗာနံ-ဟူ၍သာ ဆိုသည်၊ ထို့ကြောင့် ပရိယာယ် နိဗ္ဗာန် တစိတ်တဒေသကိုသာ မမှတ်သင့်"ဟူသော စကား၌- ပရိယာယ် နိဗ္ဗာန် တစိတ်တဒေသ ဆိုသည်ကား- သဉပါဒိသေသ နိဗ္ဗာန်ကို ဆိုလို၏၊ ထိုသဉပါဒိသေသ နိဗ္ဗာန်သည် ပရိယာယ်နိဗ္ဗာန် မဟုတ်၊ မုချဆတ်ဆတ် ပရမတ်နိဗ္ဗာန်ပင် ဖြစ်သတည်း၊ ဖြစ်ပုံကား- အရဟတ္တမဂ်ခဏ၌ အဝိဇ္ဇာစသော ကိလေသာတို့၏ ချုပ်ငြိမ်းခြင်းသည် ပရိယာယ် ချုပ်မဟုတ်၊ တဖန်ဖြစ်ပေါ်ခြင်း အကြွင်းအကျန် မရှိသော ပရမတ္ထ ချုပ်ကြီးပင် ဖြစ်ပေသတည်း၊ ထိုနိဗ္ဗာန် တစိတ်တဒေသကို မမှတ်သင့်၊ အနုပါဒိသေသ နိဗ္ဗာန်နှင့်တကွ အကုန်လုံးကို "နိဗ္ဗာနံ"ဆိုသည်-ဟု မှတ်သင့်သည်-ဟု ဆိုလို၏။

ထိုစကား မှန်လှပေ၏၊ရဟန္တာ၏ခန္ဓပရိနိဗ္ဗာန်စံပြီးသည်မှနောက်၌ အနန္တရဘဝမှစ၍ နောင်အနမတဂ္ဂ သံသရာ၌ အနာဂတ်ခန္ဓာတို့၏ ချုပ်ငြိမ်းမှုသည်လည်းထိုရဟန္တာ၏သန္တာန်တွင်အဝိဇ္ဇာချုပ်ငြိမ်းမှုနှင့် တခုတည်းပင် ဖြစ်လေသောကြောင့် ထိုအနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်ကို ပြောဆိုရာ၌လည်း အဝိဇ္ဇာ,တဏှာ,ကိလေသာ, နာမ်ရုပ်ဟူသော ခန္ဓာတို့နှင့် ဘက်စပ်၍ပင် ပြောဆိုရလေသတည်း၊နောင်အနာဂတ်ကို မြော်၍ ပြောရာ၌လည်း အနန္တရဘဝမှစ၍ နောင်ဘဝ အဆက်ဆက်တို့သည် ထိုရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏သန္တာန်မှာ အကြွင်းအကျန်မရှိချုပ်ငြိမ်းလေကုန်၏-ဟု ဘဝအဆက်ဆက် ဟူသော ခန္ဓာနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ပြောဆိုရလေသတည်း။

ဤသို့ ပြောဆိုမှု၌ ခန္ဓာနှင့် အမြဲစပ်လျဉ်းလျက်ရှိသောကြောင့်-
(က) နိဗ္ဗာမှိ ခန္ဓပဋိဗဒ္ဓမေဝ-ဟူသောစကား။
(ခ) နိဗ္ဗာနမ္ပိ ဟိ ခန္ဓေ ပဋိစ္စ ပညာပနတော-ဟူသောစကားတို့ကို ဆိုကြပေကုန်၏။

ခန္ဓပရိနိဗ္ဗာန် စံပြီးသည်မှနောက်၌ ကိလေသာ အာသဝေါကုန်ပြီးသော ထိုရဟန္တာ၏ အလွန်သိမ်မွေ့သော ခန္ဓာအစဉ်သည် နောင်အနမတဂ္ဂ သံသရာနှင့်အမျှ အနုပါဒိသေသ နိဗ္ဗာန်နှင့်အတူတကွ နိစ္စဓုဝ အဖြစ်ဖြင့်ပါရှိ၍ နေသောကြောင့် ဆိုသည်မဟုတ်ပေ၊ဤမျှသောစကားရပ်တို့ဖြင့်—

> ဤသို့ ယူသည်ရှိသော် အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်၌ ခန္ဓာရှိရာရောက်သောကြောင့် ခန္ဓပရိနိဗ္ဗာန် ဟူသောစကားနှင့် မဆန့်ကျင်ပြီလော ဟူငြားအံ့၊ ဆန့်ကျင်မည်မထင်၊ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် ခန္ဓပရိနိဗ္ဗာန် ဟူသော စကားသည် အပြင်ဘက်က သိကြ ရှုကြသောသူ အပေါင်းအတွက် ပြောဆိုသောစကားဟု မှတ်ရန်ရှိ၏၊ အပြင်ဘက်က သိရှိရကြပြီးသော ဥပစာဟု ဆိုအပ်သော ခန္ဓာကြမ်းကြီးသည် ချုပ်ငြိမ်းလေငြားသော်လည်း အလွန်သိမ်မွေ့နက်နဲလှ၍ အတွင်းကသာ သိအပ်သိထိုက်သော သန္တိဝန္တ ခန္ဓာနှ၏ အစဉ်သည်ကား- ထင်ရှားရှိသည်သာဟု ယူရန် သင့်၏။

ဟူသော စကားတို့ကို ဖြေဆိုခြင်းကိစ္စပြီးလေ၏။

ကောဒသမပုစ္ဆာအဖြေပြီး၏။

ဒွါဒသမပုစ္ဆာအဖြေ

ငင်းနောက်၌''ရူပါဒိသင်္ခါရမုတ္တော ခေါ မဟာရာဇ တထာဂတော အပ္ပမေယျော ဂမ္ဘီရော၊ သေယျထာပိ မဟာသမုဒ္ဒေါ၊ ဝေဒနာ သင်္ခါရမုတ္တော၊လ၊သညာသင်္ခါရမုတ္တော၊လ၊သင်္ခါရ သင်္ခါရမုတ္တော၊လ၊ဝိညာဏသင်္ခါရမုတ္တော၊လ၊ သေယျထာပိ မဟာ သမုဒ္ဒေါ''ဟူသော ကောသလသံယုတ် ပါဠိတော်၌ အဓိပ္ပါယ်ကား—

ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏သန္တာန်၌ သတ္တဝါဟူသောပညတ်သည်သဘော အားဖြင့် ရှိသည်မဟုတ်၊ သဘောအားဖြင့်ရှိသော ပရမတ္ထတရားကို အမှီပြု၍ သိအပ် ခေါ်ဝေါ်အပ်သော ပညတ်တရားမျှသာဖြစ်၏၊ ထို ပညတ်သည်လည်း ခန္ဓပရိနိဗ္ဗာန်မစံမီ ရှေးအဘို့၌ သင်္ခတဖြစ်သော ရုပ်,နာမ် ခန္ဓာတို့၏ အပေါ်၌သာလျှင် ထင်မြင်နိုင်၏၊ ပညတ်နိုင်၏၊ ခန္ဓပရိနိဗ္ဗာန်စံပြီးသည်နောက် အသင်္ခတဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်ဟူသော ပရ မတ္ထတရားသည်ကား-အလွန်သိမ်မွေ့သောတရားဖြစ်ချေ၍ ထိုတရား၏ အပေါ်၌ မထင်မြင်နိုင်၊ မပညတ်နိုင်။

မဟာသမုဒ္ဒရာတွင်းသို့ သက်ဆင်းသောသူသည် ထောက်ရာ တည် ရာဟူ၍ တစုံတခုမျှ မရနိုင်သကဲ့သို့ ထိုနိဗ္ဗာန်သို့ ဆိုက်ရောက်သော သတ္တဝါသည် ထိုနိဗ္ဗာန်၌ ပုဂ္ဂိုလ်,သတ္တဝါဟူသောပညတ်၏ တည်ရာ မှီရာ တစုံတခုသော ထောက်ရာတည်ရာကို မရလေပြီ၊ နိဗ္ဗာန်သည် မဟာသမုဒ္ဒရာသဘွယ် နက်နဲသကဲ့သို့ ထိုပညတ်သည်လည်း မဟာ သမုဒ္ဒရာသဘွယ် နက်နဲလေ၏၊ ထို့ကြောင့် အပ္ပမေယျော ဂမ္ဘီရော သေယျထာပိ-ဟူ၍ ဟောတော်မူသည်ဟု မှတ်ရမည်၊ပြင်ဘက်သိသော သူတို့ အဘို့ဟု မမှတ်ရာ။

နိဗ္ဗာနံ သုခုမရူပဂတိကန္တိ ဝိညာယတိ-ဟူသောအနုဋီကာပါဌ်မှာ လည်း နိဗ္ဗာန်ကို သုခုမရုပ် ၁၆-ခုနှင့် ဓမ္မာယတန, ဓမ္မဓာတ်၌ အကျုံးဝင်ခြင်း တူသောကြောင့် "သုခုမရူပဂတိကံ" ဟုဆိုလိုသည်၊ နိဗ္ဗာန်သည် အလွန်သိမ်မွေ့သောရုပ်နှင့် အလားတူသောကြောင့် ဆို သည်မဟုတ်။

နိဗ္ဗာန်ကိုနာမ်-ဟု ခေါ်ရသည်မှာလည်း စိတ်နာမ်, စေတသိက် နာမ်မျိုးဖြစ်၍ ခေါ်ရသည်မဟုတ်၊ ရုပ်တရားကဲ့သို့ စမ်းသပ် တွေ့ထိ၍ သိနိုင်သော တရားမျိုးမဟုတ်၊ အမည်နာမကို အစဉ်မှီးလျက်အနက် သဘောကို ဆင်ခြင်၍ သိရသောကြောင့် နာမ်-ဟူ၍ ခေါ်လေသည်။

ဋ္ဌါဒသမပုဋ္ဌာအဖြေပြီး၏။

တေရသမပုစ္ဆာအဖြေ

ဎင်းနောက် "ထို့ကြောင့် ရုပ်နာမ်ကြမ်း မဟုတ်သော်လည်း ရုပ်နာမ်အလားရှိသော၊ ဝါ-ခန္ဓာ-ဟု မခေါ်ဆိုအပ်သော်လည်း ခန္ဓာအလားရှိသော အသခ်တဓာတ် ပရမတ္ထတရားကို နိဗ္ဗာန်-ဟူ၍ ဎင်းနိဗ္ဗာန်၏ ပရိယာယ် အသွယ်သွယ်တို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်၍ အပြင်ကသိကြသော ပုထုဇဉ်လောကီသားတို့အဘို့ ဟောရပေသည်"ဟူသော စကား၌—

နိဗ္ဗာန်သည် ရုပ်နာမ်ကြမ်းလည်းမဟုတ်၊ ရုပ်နာမ်အလားလည်းမရှိ၊ ရုပ်နာမ်ကြမ်းတို့နှင့် အလွန်ဝေးကွာသော သဘောရှိ၏၊ ခန္ဓာ-ဟူ၍လည်း မဆိုအပ်၊ ခန္ဓာအလားလည်းမရှိ၊ ခန္ဓာအလားနှင့်အလွန်ဝေးကွာသော သဘောရှိ၏၊ ရုပ် နာမ် အလားရှိသော,ခန္ဓာအလားရှိသော အသခ်တဓာတ် ပရမတ်-ဟူ၍လည်း မရှိ၊ ဎင်း နိဗ္ဗာန်ကို ပရိယာယ် အသွယ်သွယ်တို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်၍ ဟောတော်မူခြင်းသည် အပြင်ဘက်ကသိကြသော ပုထုဇဉ် လောကီသားတို့အဘို့ ဟောရသည်မဟုတ်၊ "ပစ္စတ္တံ ဝေဒိတဗ္ဗော ဝိညူဟိ"ဟူသော တရားဂုဏ်တော်ပုဒ်နှင့် အညီ-ကလျာဏ ပုထုဇဉ် ပုဂ္ဂိုလ်တို့နှင့်တကွ ပဋိဝေဓဉာဏ်သို့ ပေါက်ရောက်ပြီးသော အရိယာ ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အဘို့ဟောရပေသည်။

တေရသမပုစ္ဆာအဖြေပြီး၏။

စုဒ္ဒသမပုစ္ဆာအဖြေ

ဎင်းနောက်"ဤသို့ဆိုအပ်ပြီးသောသန္တိဝန္တခန္ဓာအစဉ်သည် သင်္ခတလည်း မဟုတ်၊ ဥစ္ဆေဒလည်း မဟုတ်ဖြစ်ပါလျက် အဘယ့်ကြောင့် သင်္ခတ,ဓုဝ-ဟု ဆရာတို့ ဆိုကြပြန်သနည်း-ဟူမူ အတွင်းကဝင်၍ သိသောသူ၏အသိဉာဏ်မှာ ဥပါဒ်, ဌီ, ဘင်-ဟူသော ပညတ်မထင်သော်လည်း အစဉ်ဖြစ် ဖြစ်နေသောကြောင့် "ဓုဝန္တိ နိဗ္ဗာနဿေဝ အဓိဝစနံ ဘဝိတုံ အရဟတိ" ဟူသော သဒ္ဒနီတိဆရာစကားအရ "ဓုဝ-ဟု ခေါ်ထိုက်သည်" ဟူသောစကား၌-

သန္တိဝန္တခန္ဓာအစဉ်ဆိုသည်ကား-မိမိ၏ အလိုအားဖြင့် အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်၌ တည်ရှိသော အလွန် သိမ်မွေ့သော, ရုပ်ဝိုသေသ, နာမ်ဝိသေသ-ဟူသော ခန္ဓာအစဉ်ကိုဆိုလို၏၊ ထိုခန္ဓာအစဉ်သည် ဝဋ်ဒုက္ခဘေးတို့မှငြိမ်းအေးခြင်း-ဟူသောသန္တိဂုဏ်နှင့်ပြည့်စုံသောကြောင့် သန္တိ ဝန္တ ခန္ဓာမည်၏၊ထိုခန္ဓာသည်ပင်လျှင် နိဗ္ဗာန်ဖြစ်၏၊ ထိုခန္ဓာသည်ပင်လျှင် ပရိနိဗ္ဗုတပုဂ္ဂိုလ်လည်းဖြစ်၏-ဟု ဆိုလိုသည်။

ဤစကား၌ အမှန်အားဖြင့်—

(က) ဝဋ်ဒုက္ခဘေးတို့မှ ငြိမ်းအေးခြင်း-တည်းဟူသော သန္တိသဘောသည်သာလျှင် အသင်္ခတနိဗ္ဗာန် အမှန်ဖြစ်၏။

(ခ) ထိုနိဗ္ဗာန်မှာ တည်ရာ မှီရာ ခန္ဓာ-ဟူ၍ တစုံတခုမျှ မရှိပြီ။

(ဂ) ခန္ဓာမရှိသည့် အတွက်ကြောင့် ပရိနိဗ္ဗုတ- ဟူ၍လည်း ခေါ်စရာပညတ် မရှိပြီ။

အကယ်၍ ထိုနိဗ္ဗာန်မှာ ထိုခန္ဓာသည်ငှင်း, ထိုပရိနိဗ္ဗုတ ပုဂ္ဂိုလ်သည်ငှင်း ကေန်ရှိသည်ဆိုငြားအံ့၊သဿတဒိဋ္ဌိအမှန်ဖြစ်၏၊သဿတဒိဋ္ဌိဆိုသည်ကား-ထိုခန္ဓာကိုပင်ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏အတ္တပြု၍ထိုအတ္တနှင့်ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် ခန္ဓပရိနိဗ္ဗာန်စံရာ၌ ချုပ်ဆုံးခြင်းမရှိမူ၍ အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်ဘက်သို့ ကူးပြောင်းတည်နေသည်-ဟု ယူခြင်းသည်သဿတဒိဋ္ဌိမည်၏။

[ဤလျှောက်လွှာ၌ ''အတွင်းကဝင်၍ သိသောသူ၏ အသိဉာဏ်တွင် ထင်မြင်ချက်'' ဆိုသမျှသည် သဿတဒိဋ္ဌိ အခြင်းအရာချည်းပေတည်း။]

ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိဆိုသည်ကား-ခန္ဓပရိနိဗ္ဗာန်မစံမီ ရှေးအခါ၌ ထိုခန္ဓာကိုပင် ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏ အတ္တ-ဟူ၍ စွဲယူခဲ့ပြီးလျှင် ထိုအတ္တနှင့် ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် ခန္ဓပရိနိဗ္ဗာန်စံရာတွင်အကုန်ချုပ်ဆုံးလေ၏-ဟုယူခြင်းသည် ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိမည်၏။

သဿတဥစ္ဆေဒမဇ္ဈိမပဋိပဒါ ၃-ပါး အထူး

ဤအရာ၌—

၁။ သဿတဒိဋ္ဌိ,

၂။ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ-ဟူသော-အယုတ်တရားနှစ်ပါးနှင့်-

၃။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ-ဟူသော မဇ္ဈိမပဋိပဒါတို့၏အထူးကို ပြဆိုရာ၏။

အထူးဆိုသည်ကား-ခန္ဓပရိနိဗ္ဗာန်စံခြင်းသို့ မရောက်မီ ရှေးကာလ၌ ခန္ဓာကိုပင် ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ၏ အတ္တပြု၍ ပုဂ္ဂိုလ်သည်အမှန်ရှိ၏၊ သတ္တဝါသည်အမှန်ရှိ၏၊အတ္တသည်အမှန်ရှိ၏-ဟု ခိုင်မြဲစွာ ယူကြသောသူတို့၏ အယူမှာ ခန္ဓပရိနိဗ္ဗာန်နှင့်စပ်လျှင် သဿတဒိဋ္ဌိသော်လည်း ဖြစ်ရမည်၊ သို့မဟုတ် ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိသော်လည်း ဖြစ်ရမည်၊ ထိုအယုတ်တရား ၂-ပါးဟူသော လမ်းလွဲလမ်းမှားကို ဘယ်လိုနည်းနှင့်မှ မရှောင်သာပြီ။

အဘယ့်ကြောင့်နည်းဆိုသော် ခန္ဓပရိနိဗ္ဗာန်မစံမီ ရှေးကာလကပင် ခန္ဓာကိုယ်ကိုပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ၏အတ္တပြု၍ ပုဂ္ဂိုလ်သည်အမှန်ရှိ၏၊သတ္တဝါသည်အမှန်ရှိ၏၊ အတ္တသည်အမှန်ရှိ၏-ဟု ခိုင်မြဲစွာ ယူခြင်းဟူသော အတ္တဒိဋ္ဌိကြီး အရင်းခံရှိနေသောကြောင့်တည်း၊ ထိုအတ္တဒိဋ္ဌိအရင်းခံရှိနေသောသူတို့မှာ သေသောအခါနှင့်စပ်လျှင် သဿတဒိဋ္ဌိ,ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ ၂-ပါးတွင် တပါးပါးသို့ ရောက်လေတော့သည်၊ ထို့ကြောင့် ကထာဝတ္ထုပါဠိတော်၌-

> ပရိနိဗ္ဗုတော ပုဂ္ဂလော အတ္ထတ္တမှီတိ၊ အာမန္တာ၊ ပရိနိဗ္ဗုတော ပုဂ္ဂလော သဿတောတိ၊နဟေဝံ ဝတ္တဗ္ဗေဟူ၍ငင်း, နတ္ထတ္တမှီတိ၊ အာမန္တာ၊ ပရိနိဗ္ဗုတော ပုဂ္ဂလော ဥစ္ဆိန္နောတိ၊ နဟေဝံ ဝတ္တဗ္ဗေ-ဟူ၍ငင်း အစွန်း ၂-ဘက် မလွတ်နိုင်ချက်ကို ဟောတော်မူပေ၏။

မဇ္ဈိမပဋိပဒါသမ္မာဒိဋ္ဌိ

ခန္ဓပရိနိဗ္ဗာန်မစံမီ ရှေးကာလကပင် ထိုခန္ဓာသည် ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ မဟုတ်၊ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ၏အတ္တလည်းမဟုတ်၊ သဘာဝဓမ္မသက်သက်သာဖြစ်၏၊ ထိုခန္ဓာမှအလွတ် ပုဂ္ဂိုလ်ဟူ၍, သတ္တဝါဟူ၍, အတ္တဟူ၍ သဘောအားဖြင့် မရှိပြီ-ဟု သိမြင်သောဉာဏ်သည် သမ္မာဒိဋ္ဌိမည်၏၊ ထိုသမ္မာဒိဋ္ဌိဉာဏ်အမြင်ရှိသောသူတို့မှာ အတ္တဒိဋ္ဌိ အရင်းခံ မရှိသည့်အတွက်ကြောင့် ခန္ဓပရိနိဗ္ဗာန်နှင့်စပ်၍ သဿတဒိဋ္ဌိ, ဥစ္ဆေဒ ဒိဋ္ဌိသို့ ရောက်ဘွယ်မရှိပြီ၊ မဇ္ဈိမပဋိပဒါ၌ တည်လေ၏။

မဇ္ဈိမပဋိပဒါဆိုသည်ကား-အဝိဇ္ဇာရှိသည်ရှိသော် သင်္ခါရ စသော ဝဋ်တရားတို့သည် ဘဝအဆက်ဆက် ဆက်လက်ဖြစ်ပွါး၍သာ နေကုန်၏၊ ဥစ္ဆေဒသို့ရောက်သည်မရှိ၊ အရဟတ္တမဂ်သို့ရောက်၍အဝိဇ္ဇာအကုန်ချုပ်ငြိမ်းလျှင် သင်္ခါရစသောဝဋ်တရားတို့သည် ထိုဘဝမှ နောက်၌ဖြစ်ပေါ်ခြင်း မရှိကြကုန်ပြီ၊ဤကား-မဇ္ဈိမပဋိပဒါလမ်းပေတည်း။

ဤမဇ္ဈိမပဋိပဒါလမ်း၌ အတ္တဒိဋ္ဌိဟူသော အရင်းခံမရှိသည့်အတွက်ကြောင့် သေကြသောအခါနှင့် စပ်လျဉ်း၍၎င်း, ခန္ဓပရိနိဗ္ဗာန်စံမှုနှင့် စပ်လျဉ်း၍၎င်း သဿတဒိဋ္ဌိ,ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိဟူသော အကိုင်းအခက် ဒိဋ္ဌိ ၂-ပါး ဖြစ်ပွါးဘွယ် မရှိပြီ၊ ဤအချက်၌ ကြွင်းကျန်သော စကားရပ်မှာ အထူးဖြေဆိုဘွယ် မရှိလှပြီ။

စုဒ္ဒသမပုစ္ဆာအဖြေပြီး၏။

ပန္နရသမပုစ္ဆာအဖြေ

"ဤသို့အတွင်း,အပြင် သိခြင်းဖြင့် ပရမတ်တခုတည်းသည် သဿတ, အသဿတဟု နှစ်မျိုးကွဲနေပုံကိုယူလျှင် သင့်မည်,မသင့်မည်''ဟူသော နောက်ဆုံးစကား၌–

ပရမတ္ထဓမ္မတခုတည်းသည်ပင်လျှင် အပြင်သိအစွမ်းဖြင့် သဿတဖြစ်၏၊ အတွင်းသိအစွမ်းဖြင့် အသဿတဖြစ်၏-ဟု ဆိုလို၏။

အမှန်မှာ မူကား-ခန္ဓာ တရားတို့တွင် တခုခုသော တရားသည် အပြင်မှသိကြသောလောကီဘုံသားတို့၏ဘက်၌သာ ဥပါဒ်,ဌီ, ဘင်ကို မမြင်နိုင်ကြသည်ဖြစ်၍ နိစ္စသညာစသောဝိပလ္လာသတရားတို့၏ ဖုံးလွှမ်းမှုကြောင့် အသဿတ အရိပ်အသွင်ထင်မြင်ကြလျက်ရှိ၏၊ နိစ္စသညာဆိုသည်ကား-ဤသတ္တဝါတို့မှာ မွေးတနေ့-သေတနေ့ဟု အဆိုရှိကြ၏၊ မွေးတနေ့ဆိုသည်ကား-တသက်လုံးတွင်အစဆုံးနေ့၌ ဖြစ်ပေါ်ပေါက်ပွါးမှု တကြိမ်သာရှိ၏၊ သေတနေ့ဆိုသည်ကား-ထိုဘဝတွင်နောက်ဆုံးနေ့တနေ့၌ သေဆုံးမှု တကြိမ်သာရှိ၏၊ ထိုမွေးနေ့-သေနေ့နှစ်ပါးတို့၏ အကြား၌ နှစ်သချေင်ပင် ရှည်သော်လည်း အသစ်အသစ် ဖြစ်ပေါ် ပေါက်ပွါးမှု ဟူ၍လည်း မရှိပြီ၊ သေဆုံးမှုဟူ၍လည်း မရှိလေပြီဟူ၍

ယခုလောကတွင်ဗဟုသုတ မရှိသောသူအများတို့ မှတ်ထင်သိမြင်၍ နေကြသောအရာသည် နိစ္စသညာ,နိစ္စစိတ္တ,နိစ္စဒိဋ္ဌိမှုပေတည်း၊ ပုဂ္ဂလ, သတ္တ,အတ္တ, ဇီဝများသည် ပညတ်မျိုးဖြစ်၍ အသင်္ခတမျိုးပေတည်း။

ခန္ဓာကို ပုဂ္ဂိုလ်ဟူ၍ စွဲလမ်းခြင်းသည် သင်္ခတဖြစ်သော ခန္ဓာကို အသင်္ခတဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်ပြုလုပ်၍ ယူခြင်းဖြစ်၏၊ ထို့အတူ ခန္ဓာကို သတ္တဝါဟူ၍အတ္တဟူ၍,ဇီဝဟူ၍ စွဲလမ်းခြင်းသည် သင်္ခတဖြစ်သောခန္ဓာကို အသင်္ခတဖြစ်သောသတ္တဝါ, အတ္တ, ဇီဝဟု စွဲလမ်းခြင်းဖြစ်၏၊ ခန္ဓာတရားတို့တွင် တခုခုသောတရားသည် အတွင်းမှသိကြသောဝိပဿနာ ယောဂီဖြစ်သော ကလျာဏပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်, အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့ဘက်၌မူကား- ဥပါဒ်,ဌီ, ဘင်တို့ကို အလင်းမြင်နိုင်ကြကုန်သည်ဖြစ်၍. နိစ္စသညာ စသော ဝိပလ္လာသတရားတို့ကို တဒင်္ဂပဟာန်, ဝိက္ခမ္ဘနပဟာန် သမုစ္ဆေဒပဟာန် အားဖြင့် ပယ်ရှားနိုင်ခြင်းကြောင့် သင်္ခတအသွင် အလင်း ထင်မြင်ကြလျက်ရှိ၏။

၌သို့လျှင် ဥပါဒ်,ဌီ,ဘင်တို့နှင့် အစဉ်အဆက်ဖြစ်တုံ ပျက်တုံနေကြသော ခန္ဓာတရားတို့သည် ဝိပလ္လာသအပြည့်အစုံရှိနေသော ပုထုဇဉ်တို့၏ထင်မြင်ချက်၌သာ အသင်္ခတအရိပ်အသွင် ရှိနေကြကုန်၏၊မိမိတို့၏ သဘာဝအားဖြင့်မူကား-ဘယ်အခါမှာမှ အသင်္ခတ မဖြစ်နိုင်ကြကုန်၊ အနုဗောဓဉာဏ်,ပဋိဝေဓဉာဏ်နှင့် ပြည့်စုံသောပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ဉာဏ်၌မူကား-ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါစသော အသင်္ခတအရိပ်အသွင် ထင်ချက်မရှိကြကုန်ပြီ၊အခါခပ်သိမ်းဖြစ်ခြင်း,ရင့်ခြင်း, ပျက်ဆုံးခြင်းဟူသော ဇာတိမီး, ဇရာမီး,မရဏမီး အမြဲတောက်လောင်၍နေသော သင်္ခတအရိပ်အသွင် ထင်ရှားလျက် ရှိနေကြကုန်၏။

ထို့ကြောင့် အတွင်းအပြင် သိခြင်းဖြင့် ပရမတ် တခုတည်းသည် သင်္ခတ, အသင်္ခတနှစ်မျိုးကွဲရိုးမရှိ၊ မိမိတို့၏ သဘာဝအားဖြင့်သာလျှင် ခန္ဓာတရားတို့သည် သင်္ခတသာ အမှန်ဖြစ်ကုန်၏၊ ဘယ်အခါမှာမှ အသင်္ခတအဖြစ်သို့ မရောက်ကြကုန်၊ခန္ဓာတရားတို့နှင့်သဘောအားဖြင့် အလွန် ဝေးကွာလျက်ရှိသော ဝဋ်ဒုက္ခတို့၏ ချုပ်ငြိမ်းခြင်း ဟူသော နိဗ္ဗာန်တရားသည်မူကား- နိစ္စဓုဝအားဖြင့် အသင်္ခတအဖြစ်၌သာ အမြဲတည်၏၊ဘယ်အခါမှာမှ သင်္ခတအဖြစ်သို့ မရောက်လေပြီ။

ဤအရာ၌ ဝဋ်ဒုက္ခတို့၏ ချုပ်ငြိမ်းခြင်းဟူသော နိဗ္ဗာန်ဘက်၌ ခန္ဓာဟူသော ရုပ်တရား, နာမ်တရားမရှိကြောင်းကို ဤပါဠိတော်တို့ဖြင့် ပြဆိုရာ၏။

ဝေဋ္ဌ ခေါ် သော ဘိက္ခု ပဉှော ပုစ္ဆိတဗ္ဗော။

(က) ကတ္ထ အာပေါ စ ပထဝီ၊တေဇော ဝါယော န ဂါဓတိ။
ကတ္ထ ဒီဃဉ္စ ရဿဉ္စ၊အဏုံ ထူလံ သုဘာသုဘံ။
ကတ္ထ နာမဉ္စ ရူပဉ္စ၊ အသေသံ ဥပရုဇ္ဈတီတိ။
တတြ ဝေယျာကရဏံ ဘဝတိ။

(ခ) ဝိညာဏံ အနိဒဿနံ၊အနန္တံ သဗ္ဗတောပဘံ။
ဧတ္ထ အာပေါစ ပထဝီ၊တေဇော ဝါယော န ဂါဓတိ။
ဧတ္ထ ဒီဃဉ္စ ရဿဉ္စ ၊အဏုံ ထူလံ သုဘာသုဘံ။ ။

ဧတ္ထ နာမဉ္စ ရူပဉ္စ၊အသေသံ ဥပရုဇ္ဈတိ။
ဝိညာဏဿ နိရောဓေန၊ဧတ္ထေတံ ဥပရုဇ္ဈတီတိ။ ။
ဟူသော ဒီဃနိကာယ် သုတ်သီလက္ခန်ပါဠိတော် ကေဝဋ္ဋသုတ်။

အတ္ထိ ဘိက္ခဝေ တဒါယတနံ၊ယတ္ထ နေဝ ပထဝီ၊န အာပေါ၊န တေဇော၊ န ဝါယော၊န အာကာသာနဉ္စာ ယတနံ၊ နဝိညာဏဉ္စာယတနံ၊ န အာကိဉ္စညာယတနံ၊န နေဝသညာ နာသညာယတနံ၊ နာယံ လောကော၊ န ပရလောကော၊ နဉဘော စန္ဒိမသူရိယာ၊ တတြာပါဟံ ဘိက္ခဝေ နေဝ အာဂတိံ ဝဒါမိ၊ န ဂတိံ၊ န ဌိတိံ၊ န စုတိံ၊ န ဥပပတ္တိံ၊ အပ္ပတိဋ္ဌံ အပ္ပဝတ္တံ အနာရမ္မဏ မေဝတံ၊ ဧသေဝန္တော ဒုက္ခဿာတိ။
ဟူသော ဥဒါန်းပါဠိတော် ပါဋလိဂါမဝဂ် တဒါယတနသုတ်။

ဤပါဠိတော်များကို ထောက်၍ နိဗ္ဗာန်၌ အလွန်သိမ်မွေ့သော ခန္ဓာအလားရှိသော တစုံတခုသော တရားမရှိပြီဟု သိအပ်၏။

ကေဝဋ္ဋသုတ်ပါဠိ၌ အနက်ကား-ဘိက္ခု၊ ရဟန်း။ သော ပဉှော ဤပြဿနာကို။ ဝေဋ္ဌခေါ၊ ဤသို့လျှင်။ ပုစ္ဆိတဗ္ဗော၊ မေးအပ်၏။

(က) ကတ္ထ၊ အဘယ်၌။ အာပေါစ၊ ရေဓာတ် သည်၎င်း။ ပထဝီစ၊မြေဓာတ်သည်၎င်း။တေဇောစ၊မီးဓာတ်သည်၎င်း။ဝါယောစ၊ လေဓာတ်သည်၎င်း။ နဂါဓတိ၊ ထောက်ရာတည်ရာ မရနိုင်သနည်း။ ကတ္ထ၊ အဘယ်၌။ ဒီဃဉ္စ၊ အရှည်သည်၎င်း။ ရဿဉ္စ၊ အတိုသည်၎င်း။ အဏုံစ၊ အသေးသည်၎င်း။ ထူလဉ္စ၊ အကြီးသည်၎င်း။ သုဘဉ္စ၊ တင့်တယ်သော ဝတ္ထုသည်၎င်း။အသုဘဉ္စ၊ မတင့်တယ်သောဝတ္ထုသည်၎င်း။ နဂါဓတိ၊ ထောက်ရာတည်ရာ မရနိုင်သနည်း။ ကတ္ထ၊ အဘယ်၌။ နာမဉ္စ၊ နာမ်ခန္ဓာသည်၎င်း။ ရူပဉ္စ၊ ရုပ်ခန္ဓာသည်၎င်း။ အသေသံ၊ အကြွင်းမရှိ။ ဥပရုဇ္ဈတိ၊ ချုပ်သနည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ပုစ္ဆိတဗ္ဗော၊ မေးအပ်၏။

တတြ၊ ထိုအမေး၌။ ဝေယျာကရဏံ၊ အဖြေသည်။ ဘဝတိ၊ ဖြစ်၏။

(ခ) ယံဓမ္မဇာတံ၊ အကြင်တရား သဘောသည်။ ဝိညာဏံ၊ အရိယာတို့၏ ဉာဏ်ဖြင့်သာ အထူးသိအပ်၏။ အနိဒဿနံ၊ ဤကဲ့သို့-ဟု ညွှန်းပြစရာ ဥပမာလည်းမရှိ။ အနန္တံ၊ ဖြစ်ခြင်းပျက်ခြင်းမရှိသည်ဖြစ်၍ ရှေ့အစွန်း, နောက်အစွန်းလည်းမရှိ။ သဗ္ဗတောပဘံ၊ ခပ်သိမ်းသော အရပ်တို့၌ ထွန်းတောက်ပလျက်ရှိ၏။ ဧတ္ထ၊ ဤတရားသဘော၌။အာပေါစ၊ ရေဓာတ်သည်၎င်း။ပထဝီစ၊ မြေဓာတ်သည်၎င်း။ တေဇောစ၊ မီးဓာတ်သည်၎င်း။ ဝါယောစ၊ လေဓာတ်သည်၎င်း။ နဂါဓတိ၊ ထောက်ရာ တည်ရာမရနိုင်။ ဧတ္ထ၊ ဤတရား၌။ ဒီဃဉ္စ၊ အရှည်သည်၎င်း။ ရဿဉ္စ၊ အတိုသည်၎င်း။ အဏုံစ၊ အသေးသည်၎င်း။ ထူလဉ္စ၊ အကြီးသည်၎င်း။ သုဘဉ္စ၊ တင့်တယ်သောဝတ္ထုသည်၎င်း။ အသုဘဉ္စ၊ မတင့်တယ်သော ဝတ္ထုသည်၎င်း။ နဂါဓတိ၊ ထောက်ရာတည်ရာ မရနိုင်။ ဧတ္ထ၊ ဤတရား၌။ နာမဉ္စ၊နာမ်ခန္ဓာသည်၎င်း။ ရူပဉ္စ၊ ရုပ်ခန္ဓာသည်၎င်း။အသေသံ၊ အကြွင်းမရှိ။ ဥပရုဇ္ဈတိ၊ ချုပ်၏။ ဝိညာဏဿ၊ ပဋိသန္ဓေဝိညာဏ်၏။ နိရောဓေန၊ ဖြစ်ပေါ်ခြင်း မရှိသောအားဖြင့် ချုပ်ခြင်းကြောင့်။ ဧတ္ထ၊ ဤဝိညာဏ်၏ ဖြစ်ပေါ်ခြင်းမရှိ ချုပ်ခြင်း-ဟူသော နိဗ္ဗာန်၌။ တံ၊ ဤရေဓာတ်, မြေဓာတ် အစရှိသော အလုံးစုံသည်။ ဥပရုဇ္ဈတိ၊ ချုပ်ငြိမ်းလေ၏။ ဣတိ၊ဤသို့။ ဝေယျာကရဏံ၊ အဖြေသည်။ ဘဝတိ၊ ဖြစ်၏။

(က) ဤပါဠိတော်၌ နိဗ္ဗာန်မှာရေဓာတ်, မြေဓာတ်,မီးဓာတ်, လေဓာတ်များသည် ထောက်ရာတည်ရာမရ-ဆိုသောကြောင့် အလုံးစုံသော ရုပ်-ဟူသမျှသည် နိဗ္ဗာန်မှာ မရှိ-ဟု သိအပ်၏။

(ခ)နိဗ္ဗာန်မှာ အရှည်, အတို, အကြီး,အငယ်, တင့်တယ်သော ဝတ္ထု, မတင့်တယ်သော ဝတ္ထုများသည် ထောက်ရာတည်ရာမရ-ဆိုသောကြောင့် ပုဂ္ဂိုလ်, သတ္တဝါ, အတ္တ, ဇီဝစသော ပညတ်များသည်လည်း နိဗ္ဗာန်မှာ မရှိ-ဟု သိအပ်၏။

(ဂ) နိဗ္ဗာန်မှာ နာမ်ခန္ဓာ, ရုပ်ခန္ဓာများသည် အကြွင်းမရှိ ချုပ်ငြိမ်းသည်-ဟု ဆိုခြင်းကြောင့် ရုပ်ကြမ်း, နာမ်ကြမ်း မဟုတ်သော်လည်း ရုပ်နာမ် အလားရှိသော အလွန်သိမ်မွေ့သောတရား အကြွင်းအကျန်-ဟူ၍လည်း နိဗ္ဗာန်မှာမရှိ၊ခန္ဓာ-ဟု မခေါ်ဆိုအပ်သော်လည်း ခန္ဓာအလားရှိသော အလွန်သိမ်မွေ့သောတရား အကြွင်း အကျန်-ဟူ၍လည်း နိဗ္ဗာန်မှာ မရှိ-ဟု ဆိုအပ်၏။

ချုပ်ခြင်း-ဟူသော နိရောဓသည် နှစ်မျိုးရှိ၏။

(၁) အကြောင်းတို့၏ ညီညွတ်ခြင်းကိုစွဲ၍ ဖြစ်ပေါ်ပြီးသောတရား၏ ပျက်ဆုံးခြင်း-ဟူသော ဘင်နိရောဓလည်းတပါး။

(၂) အကြောင်းတို့၏ ချုပ်ငြိမ်းခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်ခြင်း-ဟူ၍ပင် မရှိခြင်းတည်း-ဟူသောအနုပ္ပါဒနိရောဓလည်းတပါး။

ထိုနှစ်ပါးတို့တွင်-ဝိညာဏသနိရောဓေန-ဟူသော ပါဠ်၌ ဘင်နိရောဓ-ကို မလိုအပ်၊ အနုပ္ပါဒနိရောဓ-ကိုသာ လိုအပ်၏၊ ဤပါဠိတော်၌ ဝိညာဏသဒ္ဒါနှစ်ချက်ပါသည်တွင်-ရှေ့ဝိညာဏသဒ္ဒါ၌ အာရုံကို သိခြင်း-ဟူသော အနက်ကို မယူအပ်၊ အရိယာတို့၏ ဉာဏ်ဖြင့် အထူးသိအပ်၏-ဟူသော အနက်ကိုသာ ယူအပ်၏။

ဥဒါန်းပါဠိတော်၌အနက်ကား—ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့။တဒါယတနံ၊ ထိုသို့ သဘောရှိသော မှီခိုရာ,ခိုကိုးရာ တရားအထူးသည်။ အတ္ထိ၊ရှိ၏။ ယတ္ထ၊ အကြင်တရား၌။ ပထဝီ၊ မြေဓာတ်သည်လည်း။ နေဝအတ္ထိ၊မရှိ။ အာပေါ၊ရေဓာတ်သည်လည်း၊နအတ္ထိ၊မရှိ။ တေဇော၊ မီးဓာတ်သည်လည်း။ နအတ္ထိ၊ မရှိ။ ဝါယော၊ လေဓာတ်သည်လည်း။ နအတ္ထိ၊ မရှိ။

အာကာသာနဉ္စာယတနံ၊အာကာသာနဉ္စာယတနနာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါး
သည်လည်း။ နအတ္ထိ၊ မရှိ။ ဝိညာဏဉ္စာယတနံ၊ ဝိညာဏဉ္စာယတန
နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါးသည်လည်း။ နအတ္ထိ၊ မရှိ။ အာကိဉ္စညာယတနံ၊
အာကိဉ္စညာယတနနာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါးသည်လည်း၊ နအတ္ထိ၊မရှိ။ နေဝ
သညာနာသညာယတနံ၊ နေဝသညာနာ သညာယတန နာမက္ခန္ဓာ
၄-ပါးသည်လည်း။နအတ္ထိ၊မရှိ။ အယံလောကော၊ဤပစ္စုပ္ပန်လောက
မည်သည်လည်း။ နအတ္ထိ၊ မရှိ။ ပရလောကော၊ တမလွန်လောကမည်
သည်လည်း။ နအတ္ထိ၊မရှိ၊ ဥဘော၊ နှစ်ပါးကုန်သော။ စန္ဒိမသူရိယာ၊
လ,နေ တို့သည်လည်း၊ နသန္တိ၊ မရှိကုန်။ ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့။ အပိ၊
စင်စစ်၊တတြ၊ထိုတရားအထူး၌။အာဂတိံ၊ တခြားတပါးမှ လာရောက်
ခြင်းကိုလည်း။ အဟံ၊ ငါဘုရားသည်။ နေဝ ဝဒါမိ၊မဟော။ ဂတိံ၊ထိုမှ
ဘဝတပါးသို့လားခြင်းကိုလည်း။နဝဒါမိ၊ ငါမဟော။ ဌိတိံ၊ထိုတရား၌
တည်နေခြင်းကိုလည်း။ နဝဒါမိ၊ငါမဟော။ စုတိံ၊ ထိုမှဘဝတပါးသို့
ရွေ့ရှားခြင်းကိုလည်း။ နဝဒါမိ၊ငါမဟော။ ဥပပတ္တိံ၊ ထိုမှရွေ့ရှား၍
ဘဝတပါးသို့ ကပ်ရောက်ခြင်းကိုလည်း၊ နဝဒါမိ၊ ငါမဟော၊ တံ၊ထို
တရားအထူးသည်၊ အပ္ပတိဋ္ဌံ၊ မဟာသမုဒ္ဒရာကဲ့သို့ ထောက်တည်ရာ
လည်း မရှိ၊ အပ္ပဝတ္တံ၊ အစဉ်မပြတ်ဖြစ်,ဖြစ်နေခြင်းလည်းမရှိ။ အနာ
ရမ္မဏမေဝ၊ စိတ်,စေတသိက်တရားတို့ကဲ့သို့ တခြားတပါးသောတရား
တို့ကို အာရုံပြုခြင်း မရှိသည်သာလျှင်တည်း။ ဧသေဝ-ဧသောဧဝ၊ ဤ
တရားအထူးသည်သာလျှင်၊ ဒုက္ခဿ၊ သံသရာဝဋ်ဒုက္ခ၏၊ အန္တော၊
အဆုံးတရားပေတည်း၊ [အဓိပ္ပါယ်သိသာပြီ၊]

ပန္နရသမ ပုစ္ဆာအဖြေပြီး၏။

နိဂုံးချုပ်အဖြေ

လျှောက်လွှာ၌''ရုပ်နာမ်ကြမ်းမဟုတ်သော်လည်းရုပ်နာမ်
အလားရှိသော၊ဝါ-ခန္ဓာဟုမဆိုအပ်သော်လည်း ခန္ဓာအလား
ရှိသော အသခ်ဘဓာတ်ပရမတ်ကို နိဗ္ဗာန်ဟူ၍ ဟောရပေ
သည်''-ဟူသောစကားသည်-

အဘိဓမ္မာနှင့် ဆန့်ကျင်၏၊ ဆန့်ကျင်ပုံကား-အဘိဓမ္မာ၌ ရုပ်နော

ဓမ္မာ၊ အရူပိနော ဓမ္မာ-ဟူ၍ ရုပ်ဟုတ်, မဟုတ် နှစ်ဘို့နှစ်စုသာလာသောကြောင့် ရုပ်ကြမ်းမဟုတ်သော်လည်း ရုပ်ကြမ်းအလားရှိသော နေဝရူပီ၊နာရူပီ-ဟူသော တတိယ ကောဋ္ဌိ မရှိကြောင်းကို သိအပ်၏။

စိတ္တာဓမ္မာ၊နောစိတ္တာဓမ္မာ-ဟူ၍ငှင်း,စေတသိကာဓမ္မာ၊နောစေတသိကာဓမ္မာဟူ၍ငှင်း စိတ်ခန္ဓာ ဟုတ်, မဟုတ်၊စေတသိက်ခန္ဓာ ဟုတ် မဟုတ် နှစ်ဘို့နှစ်စုသာလာသောကြောင့် နာမ်ခန္ဓာကြမ်းမဟုတ်သော်လည်း နာမ်ခန္ဓာအလားရှိသော နေဝစိတ္တ နာစိတ္တ,နေဝစေတသိက-နာစေတသိက-ဟူသော တတိယကောဋ္ဌိ မရှိကြောင်းကို သိအပ်၏။

ဤတွင်ရွှေကား-မောင်ရွှေစံအောင်၏ လျှောက်လွှာကို
ဖြေဆိုချက်ပြီး၏။

[ဤဖြေဆိုချက်နှင့်မကျေမလည်ရှိသေးလျှင် ထပ်မံ၍လျှောက်။]

နိဂုံးချုပ်အဖြေပြီး၏၊

သတိပေးချက်

ဤကဲ့သို့နက်နဲသောတရားအချက်ကြီးများကို ဆုံးဖြတ်ရာ၌ အစွန်အဖျားဖြစ်သော ဋီကာစကား အတိုအနှောင်းများကို အားကိုးအားထားမပြုရာ၊ ပါဠိတော်ကြီးများကိုသာ အားကိုးအားထားပြုရာ၏။

နိဗ္ဗာနပုဗ္ဗာဝိသဇ္ဇနာပြီးပြီ

ဇေယျာပူရ ပုစ္ဆာအဖြေ

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ

ဇေယျာပူရဇာမရီရှင်စန္ဒာဝရ
လျှောက်ချက်

၁။ မြတ်စွာဘုရားသည် အကြည်အညို ခွင့်ပြုတော်မူအပ်သော ပိဏ္ဍိယာလောပ ဆွမ်းပစ္စည်း, ပံသုကူလ သင်္ကန်းပစ္စည်း, ရုက္ခမူလ ကျောင်းပစ္စည်း, ပုတိမုတ္တဆေးပစ္စည်း ဤလေးပါးတရပ်။

၂။ မြတ်စွာဘုရားသည် ဝေနေယျဇ္ဈာသယကို ငဲ့သဖြင့် ခွင့်ပြုတော်မူအပ်သော အတိရေက လာဘမျိုးဖြစ်သော ပစ္စည်းလေပါးတရပ်။

၃။ ဤသို့ ပစ္စည်းလေးပါးနှစ်ရပ်ရှိနေရာရဟန်းတော်တို့မှာ ဣဏပရိဘောဂမဖြစ်စေရန် ပစ္စဝေက္ခဏာဆင်ခြင်ရာ၌ ပထမပစ္စည်းရပ်မှာ မြတ်စွာဘုရား၏ အလိုတော်ကျ ခွင့်ပြုတော်မူသော ပစ္စည်းများဖြစ်ပေ၍ ပစ္စဝေက္ခဏာ ဆင်ခြင်ဘွယ်မရှိ၊ မဆင်ခြင်သော်လည်း ဣဏပရိဘောဂမဖြစ်၊ အတိရေက လာဘပစ္စည်းမျိုး၌သာ မြတ်စွာဘုရား၏ အလိုတော်ကျမဟုတ်၊ ဝေနေယျဇ္ဈာသယကို ငဲ့သဖြင့် ခွင့်ပြုတော်မူအပ်သော ပစ္စည်းမျိုးဖြစ်ချေ၍ ပစ္စဝေက္ခဏာဆင်ခြင်ရမည်၊ မဆင်ခြင်လျှင် ဣဏပရိဘောဂ ဖြစ်မည်-ဟူ၍ တဝါဒ။

၂။ ရှေ့ပစ္စည်းရပ်, နောက်ပစ္စည်းရပ် နှစ်ရပ်လုံး၌ပင် ပစ္စဝေက္ခဏာဆင်ခြင်ရမည်၊ မဆင်ခြင်လျှင် ဣဏပရိဘောဂ ဖြစ်မည်-ဟူ၍ တဝါဒ။

ဤဝါဒနှစ်ရပ်တွင် ဘယ်ဝါဒ သင့်မြတ်သည်-ဟု ဆုံးဖြတ်တော်မူပါမည့်အကြောင်းနှင့် မြန်မာသက္ကရာဇ် ၁၂၇၀-ခု၊ တော်သလင်းလအတွင်း စစ်ကိုင်းချောင် ဇာမရီတိုက်-ရှင်စန္ဒာဝရ လျှောက်ထားချက်။

လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီး ဖြေဆိုချက် ဝါဒနှစ်ပါးကို ရှင်းလင်းချက်

ဤ ဝါဒနှစ်ပါးတွင် လိုရင်းမှာ-ပိဏ္ဍိယာလောပ ဆွမ်းစသော ရှေ့ပစ္စည်းရပ်၌ ပစ္စဝေက္ခဏာ မဆင်ခြင်ဘဲသုံးဆောင်၍ နေလျှင် ဣဏပရိဘောဂ ဖြစ်မဖြစ် မေးလိုရင်းပေတည်း၊ ထို့ကြောင့် ပရိဘောဂ၏ အရကို ရှေးဦးစွာ ပြဆိုရာ၏။

ပရိဘောဂ ၄-ပါး

လောက၌ လူတို့မှာ ပစ္စည်းဝတ္ထုတို့ကို သုံးဆောင်ခြင်းသည် လေးမျိုးရှိ၏။

လေးမျိုးဆိုသည်ကား—

၁။ ခိုး၍တိုက်၍ လိမ်လည်စဉ်းလဲ၍ရသောပစ္စည်းကို သုံးဆောင်ခြင်းတပါး။

၂။ သူတပါး ပစ္စည်းကို နောင်ဆပ်ပေးပါမည်-ဟု အကြွေးယူ၍ သုံးဆောင်ခြင်းတပါး။

၃။ မိဘတို့၏ ပစ္စည်းဝတ္ထုတို့ကို သားသမီးတို့က အမွေခံကိစ္စနှင့် ရယူ၍ သုံးဆောင်ခြင်းတပါး။

၄။ မိမိကိုယ်တိုင် လုပ်ကိုင် ရှာကြံ၍ ရရှိသောကိုယ်ပိုင်ပစ္စည်းကို သုံးဆောင်ခြင်းတပါး။

ဟူ၍လေးမျိုးရှိ၏။

ထိုအတူ သာသနာ၌လည်း ရဟန်းတော်များမှာ ပစ္စည်းလေးပါးတို့ကိုသုံးဆောင်ခြင်းသည် လေးပါးရှိ၏။

၁။ ထေယျပရိဘောဂတပါး,

၂။ ဣဏပရိဘောဂတပါး,

၃။ ဒါယဇ္ဇပရိဘောဂတပါး,

၄။ သာမိပရိဘောဂတပါး,

ထိုလေးပါးတို့တွင် ထေယျပရိဘောဂကို ရှေးဦးစွာပြဆိုရာ၏။

ထေယျပရိဘောဂ

၁။ ထေယျ ဆိုသည်ကား။ သူတပါးပစ္စည်းကို လိမ်လည် စဉ်းလဲ၍ ယူခြင်းတည်း၊ ရဟန်းသိက္ခာလုံးလုံး မရှိပါဘဲလျက် ငါရဟန်း-ဟု ဝန်ခံ၍ ရဟန်းအနေနှင့်ခံယူသုံးဆောင်ခြင်းသည် အလွန်နက်နဲသော စဉ်းလဲမှုကြီးနှင့် ရယူသုံးဆောင်ခြင်းဖြစ်၍ ထေယျပရိဘောဂမည်၏။

စတုတ္ထပါရာဇိကနိဒါန်းတွင်လာသော ပါပဘိက္ခုမဟာစောရကြီး ငါးဦးတို့၏ ပစ္စည်းလေးပါးကို သုံးဆောင်မှုသည်လည်း ဤထေယျ ပရိဘောဂတွင် ပါဝင်၏၊ ပါပဘိက္ခု ဆိုသည်ကား-ရဟန်းသိက္ခာလုံး လုံးမရှိသော ဒုဿီလရဟန်းကို ဆိုလိုရင်းတည်း၊ ထိုတွင်—

ပထမမဟာစောရ ဆိုသည်ကား—

ရဟန်းစစ်မဟုတ်၊ ရဟန်းတု ရဟန်းယောင် ဖြစ်လျက် အခြံအရံ အကျော်အစော လာဘ်လာဘကို တောင့်တ၍ ရဟန်းစစ် အနေနှင့် သာသနာပြု ဆရာ,ဓမ္မကထိကဆရာပြုလုပ်၍ မြို့,ရွာ လှည့်လည်သော သူပေတည်း၊ ရဟန်းစစ်ဖြစ်ခဲ့ပေမူကား-ထိုသို့ပင် တောင့်တ၍ လှည့် လည် ရရှိသုံးဆောင်သော်လည်း နက်နဲသော စဉ်းလဲမှုကြီးမပါ သောကြောင့် မဟာစောရ-ဟူ၍လည်း မဆိုရ၊ ထေယျပရိဘောဂ လည်းမဖြစ်။

ဒုတိယမဟာစောရဆိုသည်ကား—

တရားတော်ကိုခိုးယူသော ဓမ္မထေနက မဟာစောရကြီးပေတည်း၊ ဘုရားဟောသော တရားကိုသင်ကြား၍ တတ်သိသောအခါ သူတပါး တို့ကို ဘုရားဟော-ဟု မသိစေဘဲ မိမိကိုယ်တိုင်သိ ပြုလုပ်၍ ပြော ဟောသော သူပေတည်း၊ ဤဓမ္မထေနက ပုဂ္ဂိုလ်သည်မူကား-ရဟန်း စင်စစ်ပင် ဖြစ်သော်လည်း မဟာစောရထေယျပရိဘောဂတို့မှ လွတ် ခွင့်မရှိ၊ အဝိစိသို့ကျရောက်တတ်သည်-ဟူ၍ ပသုရဝဂ္ဂ၊တွင် ဟော တော်မူ၏။

တတိယမဟာစောရဆိုသည်ကား—

တပါးသော ရဟန်းစစ်ဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကို ရဟန်းဘောင်မှ ပျက်စီးစေလို၍ ဒိဋ္ဌ, သုတ, ပရိသင်္ကိတ-မြင်ခြင်း,ကြားခြင်း, ယုံမှားခြင်း အရင်းမူလ မရှိဘဲလျက် ငါမြင်သည်,ငါကြားသည်,ငါယုံမှားသက်ာ ရှိသည်-ဟု မဟုတ် တရုတ် လုပ်ကြံ၍ ပါရာဇိကမှုကြီးနှင့် စွပ်စွဲဖျက်ဆီးသော မုသားဒမြကြီးပေတည်း၊ သူတပါးတို့၏ ရဟန်းသီလကို တိုက်ခိုက်သော၀ါဒ ဖျက်ဆီးသောဒမြကြီး ဆိုလိုသည်။

စတုတ္ထမဟာစောရဆိုသည်ကား—

မစွန့်ထိုက် မဝေဘန်ထိုက်သော သံဃိကဂရုဘဏ်ပစ္စည်း ဝတ္ထုများကို မိမိကိုယ်ပိုင်အနေနှင့် လူတို့အား ပေးစွန့်ချီးမြှောက် ထောက်ပင့်၍ သံဃိကကို ခိုးယူဖျက်ဆီးသော သူခိုးဒမြကြီး ပေတည်း၊ ဤ တတိယ,စတုတ္ထနှစ်ဦးတို့ကို ဒုကနိပါတ် အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော်၌အပါယ် ငရဲသို့ မလွဲမသွေကေန်မုချကျရောက် လိမ့်မည်-ဟူ၍ ဟောတော်မူချက်ရှိ၏။

> ဒွေမေ ဘိက္ခဝေ ပုဂ္ဂလာ ယထာဘတံ နိက္ခိတ္တော ဧဝံ နိရယေ။ ကတမေ ဒွေ၊ ယောစ သုဒ္ဓံ ဗြဟ္မစာရိံ အမူလကေန အန္တိမ ဝတ္ထုနာ အနုဒ္ဓံသေတိ၊ယောစ သဒ္ဓါဒေယျံ ဝိနိပါတေ-တိ၊ဣမေခေါ ဘိက္ခဝေ ဒွေ ပုဂ္ဂလာ ယထာ ဘတံ နိက္ခိတ္တော ဧဝံနိရယေ။
>
> [ပါဠိတော်။]

ဤသုတ္တန်ပါဠိတော် ရှိပြန်သောကြောင့် ထိုတတိယ, စတုတ္ထမှုကြီးများကို ကံမြောက်အောင်ပြုပြီးသောသူသည် ရဟန်းစစ်ပင် ဖြစ်သော်လည်း မဟာစောရ ထေယျပရိဘောဂမှ လွတ်ခွင့်မရှိရာချေ။

ငင်းပါဠိတော်တွင် သဒ္ဓါဒေယျ ဆိုသည်ကား- သက်သက်ကုသိုလ်ကိုလို၍ ကုသိုလ်ဖြစ်ချင်လှ၍ လှူဒါန်းအပ်သော ပစ္စည်းလေးပါးကို ဆိုသည်၊ ဝိနိပါတေတိဆိုသည်ကား-ပါဠိအဋ္ဌကထာများ၌ လာသော စွန့်ထိုက်,ပေးထိုက်သော အကြောင်းအခွင့်တို့မှ လွတ်၍ သဒ္ဓါဒေယျ ပစ္စည်းဝတ္ထုကို မလျော်ရာ၌ သုံးခြင်း-တည်းဟူသော အယုတ္တပရိဘောဂဖြစ်အောင် စွန့်မှု, သုံးစွဲမှု, ပေးကမ်းမှုကို ဆိုသည်။

စတုတ္ထမှုမှာ ဝိနည်းပါဠိတော်၌ ဂရုဘဏ်သံဃိက ဝတ္ထုများကို ဝိသေသ ထုတ်ဘော်လျက် ဟောတော်မူ၏၊ သုတ္တန် ပါဠိတော်၌ သဒ္ဓါဒေယျ-ဟု သာမညလာ၏,သံဃိက, ပုဂ္ဂလိက, ဂရုဘဏ်,လဟုဘဏ် များနှင့်ဆက်ဆံ၏၊ ဝိနည်းပါဠိတော်၌ ဂရုဘဏ်သံဃိက-ဟု ဝိသေသ ထုတ်ဘော်သည်မှာ မဟာစောရ-ဟု ဝိသေသဆိုထိုက်သူကို ယူလိုသည်၊ သုတ္တန်၌ သာမညလာသည်မှာ စောရ, မဟာစောရ-ဟု အကုန်လုံးသိမ်းကျုံး၍ ယူလိုသည်၊ ဂရုဘဏ်သံဃိက သဒ္ဓါဒေယျဝတ္ထုကို အယုတ္တပရိဘောဂပြုလျှင် မဟာစောရဖြစ်၏၊ ဂရုဘဏ်သံဃိကဝတ္ထုမှ တပါးသော သဒ္ဓါဒေယျ-ဟူသမျှကို အယုတ္တပရိဘောဂပြုလျှင် လောက၌ အစိုးရဥပဒေများတွင် သူတပါးတို့က အတိုးအပွါးဖြစ်စေရန် အပ်နှံသောပစ္စည်းစုကို အလွဲသုံးစားမှု, မတော်မတရား သုံးစားမှု များကဲ့သို့ မသင့်မလျော် မတော်မတရား သုံးစွဲမှု အတွက် စောရ သာမညဖြစ်၏-ဟု ခွဲခြမ်းရန်ရှိ၏။

သုတ္တန်၌ ထိုပုဂ္ဂိုလ်များသည် အပါယ်ရေသို့ မလွဲမသွေ ဧကန်မုချ ကျရောက်လိမ့်မည်-ဟု ဟောတော်မူသည်မှာ ဂရုဘဏ်သံဃိက သဒ္ဓါဒေယျဝတ္ထုများကို ရည်၍ ဟောတော်မူသည်-ဟု ယူရန်လည်းရှိ၏၊ စွပ်စွဲမှု၌ အန္တိမဝတ္ထုဖြင့် စွပ်စွဲသည်-ဟူ၍ ဝိသေသထုတ်ဘော်သကဲ့သို့ ဤ၌လည်း ယောစ သံဃိကံ သဒ္ဓါဒေယျံ ဂရုဘဏ္ဍံ ပရိက္ခာရံ ဝိနိပါ-တေတိ၊ ဟု ဝိသေသထုတ်ဘော်ချက် မပါသောကြောင့် ကျန်ရှိသော သဒ္ဓါဒေယျဝတ္ထုများမှာလည်း မပေါ့သာချေ၊ ထိုကြောင့် သဒ္ဓါဒေယျ ပစ္စည်းမျိုးဖြစ်ခဲ့လျှင် မိမိ၏ပုဂ္ဂလိကရရှိသော အပ်ချည်တမျှင်မျှပင် ဖြစ်သော်လည်း အယုတ္တပရိဘောဂမဖြစ်စေရန် သတိပြုထိုက်လှချေ၏။

ပဉ္စမမဟာစောရ ဆိုသည်ကား—

ဈာန်မဂ်ဖိုလ်တရားတို့ကို မရဘဲလျက် ငါရသည်ဟုလှည့်စားမှုဖြင့် ပြောကြားသော ရဟန်းပေတည်း၊ လောကသုံးပါး၌အကြီးဆုံးသော အဂ္ဂမဟာစောရကြီးဟု ဟောတော်မူ၏၊ အကြီးဆုံးသော ထေယျပရိဘောဂကြီးတည်း၊ သိက္ခာပုဒ်နိဒါန်းပါဠိတော်ကြီး ထင်ရှားမြဲလေပြီ၊ ဤပဉ္စမအဂ္ဂမဟာစောရကြီး၏ အမြဲအရံဖြစ်သော စောရမှု,ထေယျမှု တို့သည်လည်း ရှိကုန်၏၊ကုဟနဝတ္ထုသုံးပါးတို့ပေတည်း၊ ကုဟနဝတ္ထု

ဆိုသည်ကား– မဟုတ်မမှန်ဘဲ စဉ်းလဲလိမ်လည်မှုဖြင့် လူအများတို့၏ အံ့ဩဘွယ်ကို ပြုလုပ်ခြင်းတည်း။

လိုရင်းအချုပ်ကား တကျာသည်–

၁။ မဟိစ္ဆတကျာ,
၂။ ပါပိစ္ဆတကျာ,
ဟူ၍ နှစ်ပါးရှိ၏၊ ထိုနှစ်ပါးတို့တွင်–

၁။ မိမိ၌ အမှန်ရှိသော သဒ္ဓါဂုဏ်,သီလဂုဏ်, သုတဂုဏ်, စာဂဂုဏ်, ပညာဂုဏ်, ဟိရိဩတ္တပ္ပဂုဏ်, ဆန္ဒဂုဏ်, ဝီရိယဂုဏ်စသည်ကို သူတပါးတို့ သိစေလိုခြင်း၊ လူအများတို့အား ပြလိုခြင်း,ပြောလိုခြင်းသည် မဟိစ္ဆတကျာမည်၏၊ ဤမဟိစ္ဆတကျာမှုကား လိမ်လည်စဉ်းလဲမှု မဟုတ်ပေ။

မိမိ၌မရှိသောသဒ္ဓါဂုဏ်စသည်ကို မိမိ၌ရှိသည်ဟု သူတပါးတို့မှတ်ယူစေလိုခြင်း, ပြောလိုခြင်းသည် ပါပိစ္ဆတကျာမည်၏၊ ဤပါပိစ္ဆတကျာသည်ကား-လိမ်လည်စဉ်းလဲခြင်းဟူသော ထေယျမျိုးပင်ဖြစ်၏၊ ထိုထေယျမှုမျိုးကိုပြု၍ ရရှိသော ပစ္စည်းလေးပါးကို သုံးဆောင်ခြင်းသည်လည်း ထေယျပရိဘောဂဖြစ်၏၊ ပစ္စဝေက္ခဏာ ဆင်ခြင်သော်လည်း ထေယျပရိဘောဂမှမလွတ်၊ ဤထေယျပရိဘောဂ၏ အပြစ်ကို အင်္ဂုတ္တိုရ်ပမသုတ်၊စတုတ္ထပါရာဇိကတို့မှာ ကြောက်မက်ဘွယ်ရာ ဟောတော်မူ၏၊ ဝတ္ထုတို့မှာ စတုတ္ထပါရာဇိက၌ရင်း, ပေတဝတ္ထုတို့၌ရင်း, လက္ခဏသံယုတ်၌ရင်း ကြောက်မက်ဘွယ်ရာ များစွာလာရှိကုန်၏။

[ဤကား-ထေယျပရိဘောဂကိုအကျဉ်းပြဆိုချက်တည်း။]

ဣဏပရိဘောဂ

၂။ ဣဏပရိဘောဂ၌ဣဏဆိုသည်ကား-ကြွေးတင်မှု,မြီတင်မှု,ဝန်တင်မှု,အပြစ်ကြီးငယ်အဖတ်တင်မှုကိုဆိုသည်၊ လောက၌ ရက်,လပိုင်းခြား၍ ပဋိညာဉ်စာချုပ်နှင့် ကြွေးမြီယူကြရာ၌ ရက်,လစေ့ရောက်သည့်အခါ ကျေလည်စွာဆပ်ပေးနိုင်သော သူလည်းရှိသည်၊ မဆပ်ပေးနိုင်၍ အတိုးထက်အတိုး၊ အစီးအပိုးခံရသော သူလည်းရှိသည်၊ ထိုတွင်

ရဟန်းတော်တို့မှာ တရားသဖြင့် ရရှိသော ပစ္စည်းလေးပါးတို့ကို အရက်ဖြင့်ပိုင်းခြား၍ သူ့နေ့နှင့်သူ ကြေလည်စွာ ပစ္စဝေက္ခဏာဆင်ခြင်မှု ရှိနေသောရဟန်းသည် ရက်လစေ့ရောက်သည့်အခါ ကြေလည်စွာဆပ်ပေးနိုင်သော သူနှင့်တူ၏၊ သူ့နေ့နှင့်သူ ကြေလည်စွာ ပစ္စဝေက္ခဏာဆင်ခြင်မှု မရှိသောရဟန်းသည် မဆပ်မပေးနိုင်၍ အတိုးထက်အတိုး အစီးအပိုး ခံနေရသော သူနှင့်တူ၏၊ ဤနောက် ရဟန်း၏ သုံးဆောင်မှုကို ဣဏပရိဘောဂ ဆိုသည်၊အဋ္ဌကထာဒိ၌ ရှိနေကြသော ပုထုဇဉ်ရဟန်းတို့မှာ ပစ္စည်းလေးပါးကို အလှူခံမှုသည် ကြွေးမြီယူမှုနှင့်တူသည်၊ အကျဉ်းချုပ်အဓိပ္ပါယ်တည်း။

ရဟန်းတော်တို့မှာ ပစ္စည်းလေးပါးမှဖြစ်သော ကြွေးမြီတင်မှုနှစ်ပါးရှိ၏။

၁။ လှူဒါန်းသူ ဒါယကာ၌ အကျိုးယုတ်လျော့ခြင်း တပါး,

၂။ အလှူခံ၍ သုံးဆောင်သူမှာ သမ္မောဟ, ဂေဓ,မဒ, ပမာဒ-ဟူသော ကိလေသာအညစ် အပြစ်လေးချက် တိုးတက်ပွါးများခြင်း တပါး,

ထိုနှစ်ပါးတို့တွင် လှူဒါန်းသူ ဒါယကာ၌ ဒါနအကျိုးယုတ်လျော့ခြင်းဆိုသည်ကား-ပစ္စဝေက္ခဏာ မဆင်ခြင်လျှင် ထိုရဟန်းမှာ စတုပါရိသုဒ္ဓိ သီလလေးပါးတွင် ပစ္စယသန္နိဿိတ သီလမရှိ၊ ထိုသီလမရှိသည့်အတွက်ကြောင့် ဒက္ခိဏာဝိသုဒ္ဓိအင်္ဂါတွင် အလှူခံပုဂ္ဂိုလ် သီလရှိစေရမည် ဟူသောပဓာန အင်္ဂါယုတ်လျော့၏၊ ထိုအင်္ဂါယုတ် လျော့သည့်အတွက် လှူဒါန်းသူဒါယကာ၌ ဒါနအကျိုးယုတ်လျော့၏။

ဥပမာ-ထိုသီလမရှိခဲ့ပါလျှင် တထောင်တန် အကျိုးပေးမည့်ဒါနသည် အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်က ထိုသီလမရှိသည့်အတွက် ငါးရာတန်မျှပေးနိုင်တော့သည်၊ ငါးရာတန်မျှ ယုတ်လျော့လေ၏၊ ဒါယကာဘက်၌ ထိုမျှလောက် အကျိုးပေး ယုတ်လျော့ခြင်းသည် အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်အတွက်ဖြစ်ချေ၍ ထိုအမှုသည် အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်၏အပေါ်၌ ပညာရှိတို့ကဲ့ရဲ့ဘွယ်သော အပြစ်တာဝန်ကြီးတခု အဖတ်တင်လေ၏၊ကြွေးကြီး မြီကြီး ဘိစီးလေ၏၊ဥပမာ ထိုရဟန်းသည် ထိုကြွေးမြီလွတ်ခဲ့ပါလျှင် တာဝတိံသာ

ဘုံမှာ ဖြစ်ဘို့ရှိလေရာ၊ ထိုကြွေးကြီး မြီကြီး ဘိစီးသည့်အတွက် စတုမဟာရာဇ်ဘုံမှာ ဖြစ်ရလေ၏၊ အထက် စတုမဟာရာဇ်ဘုံမှာ ဖြစ်ဘို့ရှိလေရာ ဤမြေအပြင်မှာ ဘီလူးကြီး,သားရဲကြီး,သဘက်ကြီးဖြစ်လေ၏၊ စသည်ဖြင့် အလှူခံရဟန်းအတွက်ကြောင့် နှစ်ဘက်အကျိုးယုတ်လျော့၍ သွားပုံကိုသိရာ၏၊ဤစကားရပ်၌ ထိုရဟန်းမှာ ထိုသီလမရှိဆိုသည်ကား-ထိုဒါယကာ၏အလှူကို မခံမီကပင် ထိုသီလမရှိသည်ကို ဆိုလိုသတည်း၊ ဤကား—

> ဠက္ခဏဝသေန ပရိဘောဂေါ ဠဏပရိဘောဂေါ၊ပဋိဂ္ဂါဟကတော ဒက္ခိဏာဝိသုဒ္ဓိယာ အဘာဝတော ဠဏံ ဂဟေတွာ ပရိဘောဂေါ ဝိယာတိ အတ္ထော။

ဟူသော မဟာဋီကာနှင့် အညီ လှူဒါန်းသူဒါယကာ၌ ဒါနအကျိုးယုတ်လျော့ခြင်းသည် အလှူခံရဟန်းမှာ ကြွေးမြီတင်မှုကြီးတပါး ဖြစ်ကြောင်းကို ပြဆိုချက်တည်း။

ဤအရာ၌ စိစစ်ဘွယ်ရှိချေ၏။

> သီလဝတော အပစ္စဝေက္ခိတွာ ပရိဘောဂေါ ဠဏပရိဘောဂေါ နာမ။

ဟု အဋ္ဌကထာဆိုသောကြောင့် ဠဏပရိဘောဂသည် သီလဝန္တပုဂ္ဂိုလ်မှာရ၏၊ ဒက္ခိဏာဝိသုဒ္ဓိအရာ၌ သီလဝန္တရဟန်းသည် အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်အတွက် အကျိုးကြီးသောဘက်မှာ လာရှိ၏၊ ဒုဿီလရဟန်းသည်သာ အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်အတွက် အကျိုးယုတ်လျော့သော ဘက်မှာ လာရှိ၏၊ ပစ္စဝေက္ခဏာ မဆင်ခြင်၍ ပစ္စယသန္နိဿိတ သီလမရှိရုံမျှနှင့်လည်း သီလဝန္တမဟုတ်၊ ဒုဿီလဖြစ်ပြီဟု မဆိုရ၊ ထိုဋီကာအလို ဒုဿီလဆိုရာ ကျနေဘိ၏၊ ပါဠိအဋ္ဌကထာများနှင့် မညီ-ဟု ဆိုရန်ရှိ၏။

အဖြေကား—

ပါရာဇိက လေးပါးလုံခြုံ၍ ရဟန်းစစ်မှန်ပေလျှင် ဒုဿီလမဆိုရ၊ သီလဝန္တဆိုရပေပြီ၊ သို့သော် ထိုသီလဝန္တသည် အဆင့်ဆင့်ရှိပြန်၏၊ ပါရာဇိက လေးပါးတွင်လုံခြုံ၍ အထက်သိက္ခာပုဒ်တွေ အားလုံး

မလုံခြုံသော သီလဝန္တ,ပါရာဇိက လေးပါးနှင့် သံဃာဒိသိသ်တဆယ့် သုံးပါးတွင် လုံခြုံ၍ အထက်သိက္ခာပုဒ်တွေ အားလုံးမလုံခြုံသော သီလဝန္တစသည်ဖြင့် အဆင့်ဆင့်များပြားလျက် ရှိပြန်ရာ၏။

စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလ လေးပါးတွင်လည်း—

၁။ ပထမသီလတွင်မျှ လုံခြုံသော သီလဝန္တ,

၂။ နှစ်ပါးသာ လုံခြုံသော သီလဝန္တ,

၃။ သုံးပါးသာ လုံခြုံသော သီလဝန္တ,

၄။ လေးပါးလုံခြုံသော သီလဝန္တ—

ဟူ၍ အဆင့်ဆင့်ရှိရာချေသည်၊ သီလဝန္တအဆင့်ဆင့် ရှိကြသည့် အတွက် အလှူဒါယကာ၌လည်း အကျိုးပေး အဆင့်ဆင့် ရှိရာ၏၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာဆရာသည်လည်း သီလတပါး ယုတ်လျော့ခဲ့လျှင် ယုတ်လျော့သည့် သီလအတွက် ဒါယကာမှာ အကျိုးပေးယုတ်လျော့ ရန်ရှိသည်ဖြစ်၍ ထိုစကားကို ဆိုပေသည်ဟုဖြေလေ။

ပထမ ကြေးမြီ အချက် ပြီး၏။

ဒုတိယ ကြေးမြီအချက်၌—

သမ္မောဟ, ဂေဓ, မဒ, ပမာဒ-ဟူသော အညစ်အကြေးလေးပါး တွင်—

၁။ သမ္မောဟ-ဆိုသည်ကား မသိမှု တွေဝေမှုတည်း၊ ထိုတွေဝေမှု သည်အကြမ်းအားဖြင့် ပုတီးစိပ်လေးပုဒ်မှာလာသော ပစ္စည်းလေးပါး ၏ အကျိုး,အပြစ်ကိုမျှ မသိမှုတည်း၊အလတ်အားဖြင့် ပဋိကူလမန သိကာရ,သမ္ပဇညမသိကာရ အချက်ကိုမျှ မသိမှုတည်း။

၂။ ဂေဓ-ဆိုသည်ကား မသိသည့်အတွက်ကြောင့် ပစ္စည်းလေးပါး၌ ခင်မက်မှုတည်း။

၃။ မဒ-ဆိုသည်ကား ပစ္စည်းလေးပါး ပြည့်စုံသည့်အတွက်နှင့် တက်ကြွယစ်မူးမှုတည်း။

၄။ ပမာဒ ဆိုသည်ကား ယစ်မူးမှုအတွက်ကြောင့် ကုသိုလ်ဘက်နှင့် ဝေးကွာ၍ အကုသိုလ်ဘက်မှာ အချိန်ကာလများစွာကုန်ဆုံးမှုတည်း။

ဤသို့လျှင် ရဟန်းတော်တို့မှာ ပစ္စည်းလေးပါးနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ပစ္စဝေက္ခဏာ ဆင်ခြင်မှု ကင်းသဖြင့် ကိလေသာ အညစ်အကြေးလေးပါး နေ့စဉ် တိုးပွါးမှုသည်လည်း ကြွေးမြီတင်မှုကြီး တပါးပေတည်း၊ ဤကားအကျဉ်းပြချက်တည်း။

ဤအရာ၌ ပုတီးစိပ်လေးပုဒ်၏ အဓိပ္ပါယ်ကို အကျဉ်းပြဆိုပေအံ့၊ သင်္ကန်းပစ္စည်း၌ ယာဝဒေဝသီတဿပဋိဃာတာယ၌–

ယာဝဒေဝါတိ ပယောဇနာဝဓိပရိစ္ဆေဒနိယမဝစနံ၊ ဧတ္တကမေဝဟိ ယောဂိနော စီဝရပဋိသေဝနေ ပယောဇနံ၊ယဒိဒံ သီတဿပဋိဃာတာယာတိအာဒိ၊န ဣတော ဘိယျော။

[ဝိသုဒ္ဓိမဂ်]

ဆိုလိုရင်းကား– ယာဝသဒ္ဒါသည် အကျိုးတို့၏ အဆုံးစွန်စည်းကမ်းကို ပိုင်းခြားသော သဒ္ဒါတည်း၊ ဝေသဒ္ဒါသည် ထိုအပိုင်းအခြားကို မလွန်ကျူးစေရန် ခိုင်မြဲစေသော သဒ္ဒါတည်းဟု ဆိုလိုသည်၊ ဧတ္တကမေဝဟိစသည်ဖြင့် ထိုအနက်ကိုပင် ထင်ရှားစေသည်၊ ထိုတွင် နဣတောဘိယျောဟူသော ပါဌ်ဖြင့် ပိဏ္ဍပါတ ပုတီးစိပ်မှာကဲ့သို့ နေဝဒဝါယ,နမဒါယ,နမဏ္ဍနာယ,နဝိဘူသနာယ-ဟူသောဝေအနက် ဝေတ္တလေးချက်ကို ပြဆိုသည်၊ ဋီကာ၌ပြသော ဝေတ္တလေးချက်သည်လည်း အသံမျှသာကွဲ၏၊ အနက်မှာ ဤလေးချက်အတိုင်းပင်ကျ၏။

ဆိုလိုရင်းအဓိပ္ပါယ်ကား–

ဆောင်းရာသီ၌ လူတယောက်သည် သင်္ကန်းကြီးနှစ်ထည်ကို ယူခဲ့၍ ရဟန်းတော်အား အလိုရှိရာတထည်ထည်ကို ဖြစ်စေ, နှစ်ထည်လုံးကိုဖြစ်စေ အလှူခံတော်မူပါဟု ဆို၏၊ နှစ်ထည်တွင်လည်း တထည်ကားပိုးချည်သင်္ကန်းတည်း၊ တထည်ကား ဝါချည်သင်္ကန်းတည်း၊ ထိုအခါ ရဟန်းတော်မှာ ယာဝဒေဝသီတဿပဋိဃာတာယနှင့် ညီစွာ ခံယူခဲ့သော် ဝါချည်သင်္ကန်းကြီးကိုသာ ခံယူရာ၏၊ ပိုးချည်သင်္ကန်းကို မခံလိုဟု ပယ်လိုက်ရာ၏၊ သို့မှ ယာဝဒေဝနှင့် လည်းညီမည်၊ ယောနိသောလမ်းလည်း ဖြောင့်မည်၊ ညပုံ ဖြောင့်ပုံကား ရဟန်းတော်၌ ထိုသင်္ကန်းအဟွက် လိုအပ်သော အကျိုးမှာ–

၁။ ဟိရိဩတ္တပ္ပကို စောင့်ရှောက်ရန်တချက်,

၂။ ဆောင်းရာသီဖြစ်၍ အေးချမ်းမှုကို ကာကွယ်ရန်တချက်,

ဤနှစ်ချက်သာ လိုရင်းဖြစ်၏၊ ဤနှစ်ချက် လုံလောက်လျှင် ဆောင်းရာသီ၌ သင်္ကန်းအတွက် ကိစ္စကုန်၏၊ ကိစ္စကုန်ရုံမျှတွင် စည်းကမ်းပိုင်းပိုင်းခြားခြား ခိုင်မြဲစွာထားရမည်၊ စည်းကမ်းကို ကျူးလွန်၍ တဏှာအတွက်နှင့် မရောင့်တက်ရ၊ ယာ၀သဒ္ဒါနှင့် ၀ေသဒ္ဒါကိုကြည့်၊ ထို လိုရင်းနှစ်ချက်တွင်လည်း အေးချမ်းခြင်းကို ကာကွယ်မှုမှာ ဝါချည်သင်္ကန်းသည် သာ၍ စွမ်းနိုင်၏၊ ဟိရိဩတ္တပ္ပကို စောင့်ရှောက်မှုမှာလည်း စွမ်းနိုင်သည်သာ ဖြစ်၏၊ ထိုလိုရင်းအကျိုးနှစ်ချက်မှာ ပိုးချည်သင်္ကန်းက ဝါချည်သင်္ကန်းလောက်မစွမ်းနိုင်။

၀ေ-သဒ္ဒါဖြင့် ပယ်လှန်ရသော အပြစ်စုနှင့် မြော်ရှုပြန်သော် ဒဝတဏှာ, မဒမာန, မဏ္ဍနတဏှာ, ဝိဘူသနတဏှာစုသည် ဝါချည်သင်္ကန်းမှာ နည်းပါး၏၊ ပိုးချည်သင်္ကန်းမှာ အလွန်အားကြီး၏၊ အထက်က ပြဆိုခဲ့သော သမ္မောဟ, ဂေဓ, မဒ,ပမာဒ-ဟူသော ကိလေသာအညစ် အပြစ်လေးချက် တိုးတက်ပွါးများရန်မှာလည်း ဝါချည်သင်္ကန်းမှာ နည်းပါး၍ ပိုးချည်သင်္ကန်းမှာ အလွန်အားကြီး၏၊ပျောက်မည်, ပျက်မည်အတွက် ကြောင့်ကြဗျာပါရ ပိုမိုမှုသည်လည်း ဝါချည်သင်္ကန်းမှာ နည်းပါး၏၊ ပိုးချည်သင်္ကန်းမှာ များပြား၏၊ ရဟန်းတော်တို့ အထူး နှစ်သက်အပ်သော ဂုဏ်တော်သုံးပါးနှင့်လည်း ဝါချည်သင်္ကန်းက ညီညွတ်၏၊ ပိုးချည်းသင်္ကန်းကမညီညွတ်။

ဂုဏ်သုံးပါးဆိုသည်ကား၊—

အပ္ပဉ္စာနိစ ဟောန္တိ သုလဘာနိစ အနဝဇ္ဇာနိစ၊
ဟုဟောတော်မူအပ်သော ဂုဏ်သုံးပါးပေတည်း၊

၁၊ အဘိုးမထိုက်ခြင်းဂုဏ်တပါး,

၂၊ ဘယ်အခါမဆို ဘယ်အရပ်မှာ မဆို ရလွယ်ခြင်းဂုဏ်တပါး,

၃၊ ပြဆိုခဲ့ပြီးသော အပြစ်မျိုးတို့မှ ကင်းလွတ်ခြင်း ဂုဏ်တပါး-ဟုလိုသည်၊

ဤသို့စသည်ဖြင့် ပိုးချည်သက်န်းဘက်မှ အလွန်အပြစ်များ၏၊ ထို့ကြောင့် ပိုးချည်သက်န်းကို ပယ်လှန်၍ ဝါချည်သက်န်းကို ခံယူမှ ယာဝဒေဝနှင့်လည်းညီမည်၊ ယောနိသော လမ်းလည်းဖြောင့်မည်ဟု ဆိုပေသတည်း။

ဥဏ္ဏာဿပဋိယာတာယမှာ နွေလအခါ၌ နေပူကိုကာကွယ်ရန်ကိစ္စ, ဓံသ,မကသ။လ။ပဋိယာတာယမှာ မိုယ်းလအခါ၌ ခြင်,မှက် စသည်ကို ကွယ်ကာရန်ကိစ္စတို့နှင့် ဟိရိကြိတ္တာပွကိုစောင့်ရှောက်ရန် ကိစ္စဘက်တွဲ၍ ယောနိသော အနက်သွား, ယာဝဒေဝ အနက်သွားကို ဖြောင့်မတ်စွာဆိုလေ၊ နောက် ပုတီးစိပ်သုံးမျိုးတို့မှာလည်း ဤနည်းကိုမှီး၍ ကြံကြလေ။ အထက်စကား၌—

ဒဝ-ဆိုသည်ကား ထိုသက်န်းကိုဝတ်ရုံ၍ စိတ်နောက်ကိုယ်ပါ ဒပျော်အပါး လိုက်စားမှုတည်း။

မဒ-ဆိုသည်ကား ထိုသက်န်းကိုဝတ်ရုံ၍ စိတ်၏တက်ကြွ ယစ်မူးမှုတည်း။

မဏ္ဍန-ဆိုသည်ကား အသွေးအရောင်ပြောင်မှု ရှန်းမှုကို သာယာ၍ဝတ်ရုံခြင်းတည်း။

ဝိဘူသန-ဆိုသည်ကား လုံးရပ်သဏ္ဍာန်တင့်တယ်ရန် သာယာ၍ ဝတ်ရုံမှုတည်း။

[ဤကား ပုတီးစိပ်ပါဠိတွင်လာသော အပြစ်လေးပါးတည်း။]

လောက၌ လူအများတို့သည် အဝတ်ကိုဝတ်ကြ ရုံကြရာ၌ ပစ္စဝေက္ခဏာဆင်ခြင်မှုဟူ၍ မရှိကြကုန်ပြီ၊ ဝတ်မြဲ, ရုံမြဲ အများနဲ့အတိုင်းသာဝတ်ကြ, ရုံကြ၏၊ သမ္မောဟအမှုကြီးပေတည်း၊ ရဟန်းတို့မှာ ပစ္စဝေက္ခဏာ မဆင်ခြင်မှု၍ ဝတ်မြဲ, ရုံမြဲအများနဲ့အနေနှင့် ဝတ်ရုံမှုကြီးသည် သမ္မောဟအမှုကြီးပေတည်း၊ သမ္မောဟရှိနေလျှင် ဂေဓ, မဒ, ပမာဒတို့လည်း ပါရှိကြကုန်တော့သည်၊ ဤသတ္တဝါတို့မှာ အဝတ်အရုံကိုစွဲ၍ဖြစ်သော အဝိဇ္ဇာနုသယ, တဏှာနုသယ, မာနာနုသယတို့သည် တနေ့တခြားတိုးပွား၍သာ နေကုန်၏။

ဤသာသနာ၌ ရဟန်းပြုကြရသည်မှာ အနုသယဟောင်းတို့ကို အကုန်ပယ်သတ်ရန် ပြုကြရ၏၊ ပစ္စဝေက္ခဏာ ဆင်ခြင်မှုသည် အသစ်တိုးပွားသည့် အနုသယတို့ကို မတိုးပွားရအောင် ပယ်ရှားမှုကြီးပေတည်း၊ အသစ်တိုးပွားမှုကို ပစ္စဝေက္ခဏာဆင်ခြင်မှုဖြင့် သုတ်သင်ပယ်ရှင်း၍ အနုသယဟောင်းတို့ကို ဝိပဿနာဉာဏ်, မဂ်ဉာဏ်တို့ဖြင့် ပယ်ဖြတ်ရသတည်း၊ ဝိပဿနာကို မလုပ်နိုင်သေး၍ အနုသယဟောင်းတို့ကို မပယ်နိုင်သေးလျှင် ရှိစေဦး၊ ရဟန်းပြုလုပ်ရာမှ အနုသယသစ်တွေ နေ့စဉ်မတိုးပွားစေအပ်-ဟူလိုသည်၊

သီလဝန္တဆိုရသော ရဟန်းတော်တို့မှာ ပစ္စဝေက္ခဏာ မဆင်ခြင်လျှင် ဣဏပရိဘောဂဖြစ်သည့်အတွက် အပါယ်သို့ ကျရောက်ကြောင်းကို ဓမ္မပဒပါဠိတော်၌ ဟောတော်မူ၏။

အယသာဝ မလံ သမုဋ္ဌာယ၊
တဒုဋ္ဌာယ တမေဝ ခါဒတိ။
ဧဝံ အတိဓောန ခါရိနံ၊
တာနိ ကမ္မာနိ နယန္တိ ဒုဂ္ဂတိံ၊ ။

၎င်းပါဠိတော်အနက်ကား–အယသာ၊ သံတုံး သံခဲမှ၊ မလံ၊သံချေးသည်၊ သမုဋ္ဌာယ၊ဖြစ်ပွါး၍၊ တဒုဋ္ဌာယ၊ ထိုသံတုံးသံခဲမှထ၍၊ တမေဝ၊ ထိုသံတုံးသံခဲကိုသာလျှင်၊ ခါဒတိဣဝ၊ စားသကဲ့သို့၊ ဧဝံတထာ၊ ထို့အတူ၊ အတိဓောနခါရိနံ၊ ပစ္စည်းလေးပါး၌ သမ္မောဟ, ဂေဓစသောအညစ်အကြေးတို့ကို ခါတွက်ဆေးလျှော်ကြောင်းဖြစ်သော ပစ္စ-ဝေက္ခဏာ ဉာဏ်ပညာကို ကျူးလွန်၍ကျင့်သော ရဟန်းကို၊ တာနိ-ကမ္မာနိ၊ ထိုမိမိသန္တာန်၌ နေ့စဉ်ဖြစ်ပွားသော ဣဏပရိဘောဂအမှုတို့သည်၊ ဒုဂ္ဂတိံ၊အပါယ်လေးပါးသို့၊ နယန္တိ၊ ပို့ချကြကုန်၏၊

ဤဂါထာတွင် အတိဓောနခါရိနံပုဒ်၌- ကိလေသမလာနိ ဓုနန္တိ ဓောနာတိ ဓောနံ-ဟူ၍၎င်း, ဓောဝန္တိ ဓောနာတိ ဓောနံ-ဟူ၍၎င်း ဝိဂြိုဟ်ပြု၍ ပစ္စဝေက္ခဏာ ဉာဏ်ပညာကို ဓောနဟူ၍ ဆိုသည်၊ ပစ္စဝေက္ခဏာဆင်ခြင်မှုနှင့်ကင်းလွတ်၍သုံးဆောင်သည်ကို အတိဓောနခါရီဆိုသည်၊ ဝတ္ထုမှာ ဇေတဝန်ကျောင်းတော်တွင်း၌ တိဿအမည်

ရှိသော ရဟန်းတော်သည် ရှုတ်တရက်ရောဂါနှင့် သေဆုံးလေရာ သက်န်းး၌ သာယာသော တဏှာကြောင့် ထိုသက်န်းမှာပင် သန်း တိရစ္ဆာန်ဖြစ်၍ အပါယ်သို့ ကျလေသော ဝတ္ထုကို အဋ္ဌကထာ၌ ထိုဂါထာ၏ နိဒါန်းတွင်ပြဆိုသည်။

ရှေး၌သမ္မောဟ, ဂေဓ, မဒ, ပမာဒ-ဟူသော ကိလေသာအညစ် အပြစ်လေးပါး နှေ့စဉ်ပွားမှု စကားကိုလည်း ဤဂါထာ၌ လာသော သံချေးဥပမာကိုမြှော်၍ ဆိုသည်၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဋ္ဌကထာ, ဋီကာများ မှာလည်း ထိုအပြစ်လေးပါးလာရှိ၏၊ ရဟန်းတော်တို့မှာ ဋ္ဌဏပရိ ဘောဂအတွက် အပါယ်သို့ ကျရောက်ကြောင်းကို ကေနိပါတ်ဇာတ် အဋ္ဌကထာ၌လည်း အသေအချာလာသည်။

> လိတ္တံ ပရမေန တေဇသာတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော အပစ္စဝေက္ခိတွာ ပရိဘောဂံ ဘိက္ခုံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ၊ တသ္မိံ ကိရ ကာလေ ဘိက္ခူ စီဝရာဒီနိ လဘိတွာ ယေဘုယျေန အပစ္စဝေက္ခိတွာ ပရိဘုဉ္ဇန္တိ၊ တေ စတ္တာရော ပစ္စယေ အပစ္စဝေက္ခိတွာ ဘုဉ္ဇမာနာ ယေဘုယျေန နိရယ-တိရစ္ဆာနယောနိတော န မုစ္စန္တိ။

အစရှိသည်ဖြင့် ကေကနိပါတ်လိတ္တဇာတ် အဋ္ဌကထာ၌လာ၏။

အနက်ကား—လိတ္တံ ပရမေန တေဇသာတိ၊ ဟူသော။ ဣဒံ၊ ဤ လိတ္တဇာတ်ကို။ သတ္ထာ၊ မြတ်စွာဘုရားသည်။ ဇေတဝနေ၊ ဇေတဝန် ကျောင်းတော်၌။ ဝိဟရန္တော၊ နေတော်မူစဉ်။ အပစ္စဝေက္ခိတွာ၊ ပစ္စ ဝေက္ခဏာမဆင်ခြင်မူ၍။ ပရိဘောဂံ၊ သုံးဆောင်သော၊ ဘိက္ခုံ၊ ရဟန်း ကို။ အာရဗ္ဘ၊ အကြောင်းပြု၍။ ကထေသိ၊ ဟောတော်မူ၏။ ကိရ၊ အစဉ် စကားကြားရဘူးသည်ကား။ တသ္မိံ ကာလေ၊ ထိုအခါ၌။ ဘိက္ခူ၊ ရဟန်း တို့သည်။ စီဝရာဒီနိ၊ သက်န်းစသော ပစ္စည်းလေးပါးတို့ကို။ လဘိတွာ၊ ရကုန်သည်ရှိသော်။ ယေဘုယျေန၊ များသောအားဖြင့်။ အပစ္စဝေက္ခိတွာ၊ ပစ္စဝေက္ခဏာမဆင်ခြင်ကုန်မူ၍။ ပရိဘုဉ္ဇန္တိ၊ သုံးဆောင်ကြကုန်၏။ တေ၊ ထိုရဟန်းတို့သည်။ စတ္တာရော ပစ္စယေ၊ ပစ္စည်းလေးပါးတို့ကို။ အပစ္စ ဝေက္ခိတွာ၊ ပစ္စဝေက္ခဏာမဆင်ခြင်ကြကုန်မူ၍။ ပရိဘုဉ္ဇမာနာ၊ သုံး

ဆောင်ကြကုန်သောကြောင့်။ယေဘုယျေန၊ များသောအားဖြင့်။ နိရယတိရစ္ဆာနယောနိတော၊ ငရဲဘဝ, တိရစ္ဆာန်ဘဝတို့မှ။ နမုစ္စန္တိ၊ မလွတ်ကြလေကုန်။

ဤပါဠိ၌ယေဘုယျေန-ဆိုသည်ကား ထိုလက်ထက်တော် အခါမှာပင် ပစ္စဝေက္ခဏာမဆင်ခြင်သောရဟန်းတို့သည်ပုံလွန်တော်မူကြသည့်အခါ တကျိပ်မှာ ၆-ပါး, ၇-ပါး-အောက်မနည်းဘဲ ငရဲ တိရစ္ဆာန်ဘဝသို့ ကျရောက်ကြလေကုန်၏၊ တရာမှာ ၆၀,၇၀—အောက်မနည်းဘဲ, တထောင်မှာ ၆၀၀,၇၀၀-အောက်မနည်းဘဲ ငရဲတိရစ္ဆာန်ဘဝသို့ ကျရောက်ကြလေကုန်၏-ဟူလိုသည်၊ လက်ထက်တော်မှာပင် ထိုမျှလောက်ရှိနေသေး၏၊ ယခုအခါ ငါတို့လက်ထက်မှာ ဘုန်းကြီးပုံတွေဘယ်လိုနေကြမည်မသိဟု သံဝေဂရဘို့ကောင်းလှ၏။

နမုစ္စန္တိဆိုသည်ကား-ယထာဘတံ နိက္ခိတ္တော ဧဝံ နိရယေ-ဟူသည်နှင့်အတူပေတည်း၊ ရေနက်ထဲ၌ခဲထုပ်ကိုချလိုက်ဘိသကဲ့သို့-ဟူလိုသည်။

ဘိက္ခဝေ စတ္တာရော ပစ္စယေ ဧဝံ ပစ္စဝေက္ခိတ္တွာ ပရိဘုဥ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ၊ အပစ္စဝေက္ခိတ္တွာ ပရိဘောဂေါ်နာမ ဟလာဟလဝိသပရိဘောဂသဒိသော။

[ဝိုင်းအဋ္ဌကထာ။]

အနက်ကား—ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့။ စတ္တာရော ပစ္စယေ၊ ပစ္စည်းလေးပါးတို့ကို။ ဧဝံ၊ဤသို့။ ပစ္စဝေက္ခိတ္တွာ၊ ဆင်ခြင်၍။ ပရိဘုဥ္ဇိတုံ၊ သုံးဆောင်ခြင်းငှာ။ ဝဋ္ဋတိ၊ အပ်၏။ အပစ္စဝေက္ခိတ္တွာ၊ မဆင်ခြင်မူ၍။ ပရိဘောဂေါနာမ၊ သုံးဆောင်ခြင်းမည်သည်။ ဟလာဟလဝိသပရိဘောဂသဒိသော၊ လတ်တလော သေစေတတ်သော အဆိပ်ဆေးကို သုံးဆောင်သည်နှင့်တူ၏။

သဒ္ဒါဒေယျလှူဒါန်းအပ်သော ပစ္စည်းလေးပါးများသည် ထေယျပရိဘောဂမှာ ရဲရဲငြိသောသံတွေခဲနှင့် တူ၏၊ ဣဏပရိဘောဂမှာ လတ်တလော သေစေတတ်သော အဆိပ်ဆေးနှင့်တူ၏၊ဤမျှသာကွဲကြ၏ မိမိတို့သန္တာန်၌ အတ္တဒိဋ္ဌိဟူသောအနာဆိုးကြီး, ရောဂါဆိုးကြီး ရှိနေကြသည့် အတွက်ပေတည်း၊ သက်နှမည်သည် အရဟတ္တမဂ်

ရဟန္တာတို့၏ တန်ခွန်ပေတည်း၊သက်န်းဝက်ရုံမှုသည် ငါကားရဟန္တာတို့၏ အနွယ်ပေတည်းဟု ဝန်ခံချက်ကြီးပေတည်း၊ ထိုဝန်ခံချက်ကြီးကို ယုံကြည်အားကိုး၍ လှူဒါန်းကြသည့် အတွက် ထိုမျှလောက်နက်နဲ လျက် ရှိလေသတည်း။

ဌင်းကေကနိပါတ်ဝိဿသဘောဇနဇာတ်၌လည်း—

တသ္မိံ ကိရ သမယေ ယေဘုယျေန ဘိက္ခူ မာတရာ နောဒိန္နံ၊ ပိတရာ နော ဒိန္နံ၊ဘာတရာ ဘဂိနိယာ စူဠမာတရာ စူဠပိတရာ မာတုလေန မာတုလာနိယာ ဒိန္နံ၊ အမှာကံ ဂိဟိကာလေပိ ဘိက္ခုကာလေပိ ဧတေ ဒါတုံ ယုတ္တရူပါဝါတိ ဉာတီဟိ ဒိန္နေ စတ္တာရော ပစ္စယေ ဝိဿဋ္ဌာ ဟုတွာ အပစ္စဝေက္ခိတွာ ပရိဘုဥ္ဇန္တိ၊သတ္ထာ တံကာရဏံ ဥ တွာ မယာ ဓမ္မဒေသနံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဘိက္ခူ သန္နိပါတေတွာ ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခုနာမ ဉာတီဟိပိ အညာတီဟိပိ ဒိန္နကေ စတ္တာရော ပစ္စယေ ပစ္စဝေက္ခိတွာဝ ပရိဘောဂေါ ကာတဗ္ဗော၊အပစ္စဝေက္ခိတွာ ပရိဘောဂံ ကတွာ ကာလက်ိရိယမာနော ဘိက္ခု ယက္ခပေတအတ္တဘာဝတော န မုစ္စတိ၊အပစ္စဝေက္ခိတွာ ပရိဘောဂေါနာမေသ ဝိသပရိဘောဂသဒိသော။

စသည်ဖြင့်လာ၏။

ပါဠ်လျှောက်အဓိပ္ပါယ်ကား- ထိုလက်ထက်တော် အခါ၌ပင်လျှင် ရဟန်းတို့သည် များသောအားဖြင့် ငါ့အမေကလှူသော ပစ္စည်းဖြစ်သည်၊ ငါ့အဘေက, ငါ့ဘထွေးက, ငါ့ဦးရီးက, ငါ့အရီးကလှူသော ပစ္စည်းဖြစ်သည်၊ ငါတို့မှာ လူဖြစ်သောအခါ၌သော်၎င်း, ရဟန်းဖြစ်သောအခါ၌သော်၎င်း ထိုသူတို့သည်ငါတို့အား ပေးထိုက်သောသူများဖြစ်ကြကုန်သည်ဟု နှလုံးပြုကြကုန်၍ ဆွေမျိုးဖြစ်ကြကုန်သောသူတို့ကလှူဒါန်းအပ်သော ပစ္စည်းလေးပါးတို့ကို ရဲရဲဝံ့ဝံ့မရှုံ့ကြကုန်မူ၍ ပစ္စဝေက္ခဏာ မဆင်ခြင်ဘဲ သုံးဆောင်ကြကုန်၏၊ ထိုအကြောင်းကို မြတ်စွာဘုရား သိတော်မူ၍ ငါသည်ရဟန်းတို့အား တရားဒေသနာ ဟောခြင်းငှါသင့်၏ဟု အကြံပြုတော်မူ၍ ရဟန်းတို့ကိုစည်းဝေးစေပြီးလျှင် ရဟန်းတို့··ရဟန်းမည်သည် ဆွေမျိုးတို့ကပင်ဖြစ်စေ, ဆွေမျိုး

မဟုတ်သူတို့ကပင်ဖြစ်စေ လှူဒါန်းအပ်သော ပစ္စည်းလေးပါးတို့ကို ပစ္စဝေက္ခဏာ ဆင်ခြင်၍သာ သုံးဆောင်ခြင်းကိုပြုအပ်၏၊ ပစ္စဝေက္ခဏာမဆင်ခြင်ဘဲ သုံးဆောင်၍သေလွန်သောရဟန်းသည် ဘီလူးဘဝ, တိရစ္ဆာန်ဘဝတို့မှမလွတ်နိုင်၊ ပစ္စဝေက္ခဏာမဆင်ခြင်ဘဲ သုံးဆောင်မှုမည်သည် လတ်တလောသေစေတတ်သော အဆိပ်ဆေးကို သုံးဆောင်သည်နှင့်တူ၏-စသည်ဖြင့်ဟောတော်မူသည်ဟူလို။

အစဉ်ယေဘုယျေနပုဒ်ကို အပစ္စဝေက္ခိတွာ ပရိဘုဉ္ဇန္တိ, ယက္ခပေတအတ္တဘာဝတောနမုစ္စတိ-တို့၌စပ်၊ တကျိပ်မှာ ၆-ပါး, ၇-ပါး ဘီလူး, သားရဲ,သဘက်,ပြိတ္တာဖြစ်လေ၏၊တရာမှာ၆၀,၇၀,တထောင်မှာ၆၀၀, ၇၀၀-ဘီလူး,သားရဲ,သဘက်,ပြိတ္တာဖြစ်လေ၏-ဟု အဓိပ္ပါယ်ဆိုလေ၊ လက်ထက်တော်မှာပင် ထိုမျှလောက်ရှိနေသေး၏၊ ယခုကာလငါတို့လက်ထက်မှာဘုန်းကြီးပုံတွေဘယ်လိုနေကြမည်မသိဟုသတိသံဝေဂယူကြလေ၊ လက်ထက်တော် ဆိုရာမှာလည်း ပစ္စဝေက္ခဏာကိုဘုရားမဟောမီဆိုလိုသည်၊ ဤအဋ္ဌကထာ၌ ဘီလူးနှင့်ပြိတ္တာ ဖြစ်ကြောင်းလာသည်၊ ရွှေဇာတ်အဋ္ဌကထာ၌ ငရဲနှင့် တိရစ္ဆာန်ဖြစ်ကြောင်းလာသည်၊နှစ်ချက်စပ်မိလျှင်လေးမျိုးရ၏၊ ဘုန်းကြီးသေ၍ ဘီလူးဖြစ်သောဝတ္ထုတို့မှာ ဟေမဝတာ, သာတာဂိရိ, အာဠာဝက,သူစိလောမ,ခရလောမတို့ဝတ္ထု၊ ပြိတ္တာဖြစ်ကြသောဝတ္ထုမှာ ပေတဝတ္ထုရှိလေပြီ။

၁၂၆၅-ခုနှစ်မှစ၍ အထက်အောက် မြန်မာနိုင်ငံမှာ နှစ်ရှည်လများ တရားဟောလှည့်လည်ရာ ဆရာတော်ကိုယ်တိုင် တွေ့မြင်ကြားသိရသောဘုန်းကြီးပုံတွေကို သက်သေထုတ်ပြရန် အချက်ကြီးပေတည်း၊ ဤနှစ်ဇာတ်လုံးမှာပင်လိုရင်းမျှကို ထုတ်ပြလိုက်သည်၊ အဆိပ်ဆေးကို မျိုမိကြသည့်အတွက်ဒုက္ခကြီးရောက်ကြ,သေဆုံးကြသောဇာတ်ဝတ္ထုတို့နှင့် အကျယ်ကိုအလိုရှိလျှင် ထိုနိပါတ်,ထိုဇာတ်တို့မှာယူကြလေ။

သီလဝန္တရဟန်းတို့ အပါယ်ကျရန်အကြောင်းစုကား-

၁။ ဤပစ္စည်းလေးပါး၌ တွယ်ငြိသော ဇုဏှာပရိဘောဂမှုကြီးတပါး,

၂။ ဝိနည်းတရားစီရင်ရာ၌ ဆန္ဒာဂတိ လိုက်စားမှုကြီးတပါး,
၃။ မာန်မာနကြီးတပါး,
၄။ ဠာဃာမစ္ဆရိယကြီးမှုတပါး,
၅။ အမဲသားငါး အစားကောင်း အသောက်ကောင်း ကြိုက်မှုကြီးတပါး,

ဤကား-ဘုန်းကြီးသေလျှင် ဘီလူး, သဘက်ဖြစ်ကြောင်းစုတည်း၊ ဘယ်လိုပင် ဝိနည်းသိက္ခာသီလကောင်းသော်လည်း, ဘယ်လိုပင် စာပေကျမ်းဂန်တတ်သော်လည်း ထိုအမှုစုတခုခုအားကြီးလျက် ရှိနေခဲ့လျှင် ဝိနည်းသိက္ခာသီလ ကောင်းမှုလည်းမကယ်နိုင်၊ စာပေ ကျမ်းဂန်တတ်မှုလည်းမကယ်နိုင်၊ ဘီလူး,သားရဲ,သဘက်နှင့် ထိုက်သက်ရာငရဲ, တိရစ္ဆာန်, ပြိတ္တာမလွဲနိုင်ပြီ။

ဤအရာ၌ အချို့သူတို့သည် ဝိနည်းသိက္ခာပုဒ် လုံခြုံလျှင် အပါယ်သို့မကျနိုင်-ဟု ထင်နေကြကုန်၏၊ အချို့သူတို့သည် ကမ္မပထမြောက်လောက်သော ဒုစရိုက်မှ ကင်းလွတ်လျှင် အပါယ်သို့မကျနိုင်-ဟု ထင်နေကြကုန်၏၊ဝိနည်းသိက္ခာပုဒ်လုံခြုံသော်လည်းအပါယ်သို့ကျနိုင်သည်သာ အမှန်ဖြစ်၏၊ အဘယ်သို့ ကျနိုင်သနည်း-ဟူမူ ဤသတ္တဝါတို့မှာ အနမတဂ္ဂ သံသရာမှ ကမ္မပထမြောက်ပြီး ဒုစရိုက်ကံကြီးပေါင်း အသောင်း အသိန်းမက ဖြစ်လေရာရာ အစဉ်ပါရှိ၍ နေကြ၏၊ လူတို့မှာ ယစ်မျိုးစွဲလမ်းမှုများသည် ထိုကဲ့သို့သော ကံဟောင်းမျိုး၏ ဥပနိဿယကြီးဖြစ်၍ ထိုကံဟောင်းက ဇနကကိစ္စ, ယစ်မျိုးစွဲမြဲမှုက ဥပနိဿယကိစ္စ ဘက်တွဲကြပြီးလျှင် ထိုသူကိုအပါယ်ငရဲသို့ မချွတ်မလွဲ အမြဲချနိုင်သကဲ့သို့ ရဟန်းတို့မှာလည်း ကံဟောင်းက ဇနကကိစ္စ,ဠာဃာပရိဘောဂမှု စသည်တို့က ဥပနိဿယကိစ္စ ဘက်တွဲကြပြီးလျှင် ထိုရဟန်းကို အပါယ်ငရဲသို့ မချွတ်မလွဲ အမြဲချနိုင်ကြကုန်၏။

ရှေးကံဟောင်းသည် စပါးမျိုးစေ့နှင့်တူ၏၊ ယခုလက်ငင်းရှိနေကြသော ဠာဃာပရိဘောဂမှုစသည်များသည် တောင်သူ ယောကျ်ားနှင့်တူ၏၊တောင်သူယောကျ်ားသည် မျိုးစေ့ကိုလက်ကိုင်ပြု၍ ကောက်စပါးများကို ဖြစ်ပွါးစေရ၏၊ မျိုးစေ့သည် တောင်သူယောကျ်ား၏ ပြုလုပ်

ချထားရာမှာ အပင်အညှောက်ပေါက်ပွါးရ၏၊ ယစ်မျိုးသောက်မှုသည် ကမ္မပထမှုမျိုး မဟုတ်ဆိုသော်လည်း သေခါနီး တိုင်အောင် စွဲမြဲသောသူမှာ ထိုယစ်မျိုးမှုအတွက် အပါယ်ငရဲသို့ မလွဲနိုင်ရာပြီ၊ သတ္တဝါတို့မှာ အကုသိုလ်ကံဟောင်းသာရှိကြသည် မဟုတ်၊ ကုသိုလ်ကံဟောင်းများလည်း ရှိကြသည်ပင် မဟုတ်လော-ဟူမူ အတ္တဒိဋ္ဌိရှိနေကြသော သူတို့မှာ ကုသိုလ်၏ အင်အားထက် အကုသိုလ်၏ အင်အားက အထောင်အသောင်းမကကြီးကျယ်လျက် ရှိနေကြ၏၊ထို့ကြောင့် ဝိနည်း သိက္ခာပုဒ်လုံခြုံသော်လည်း ဋ္ဌာဏပရိဘောဂမှု အားကြီးစွာရှိနေကြသော ရဟန်းတို့မှာ ထိုအမှုအတွက်ယေဘုယျအားဖြင့် အပါယ်သို့ကျရောက်ကြကုန်၏၊ နောက်ကမ္မပထဒုစရိုက်ဆရာတို့ အထင်သည်လည်း ဤအဖြေမှာ ပါဝင်လေပြီ။

မြတ်စွာဘုရားသည်လည်း ဋ္ဌာဏပရိဘောဂ အတွက် ယေဘုယျ အပါယ်ကျအပြစ်ကြီးကို မြင်တော်မူသည် ဖြစ်၍ ဓမ္မဒါယာဒသုတ်၌—

ဓမ္မဒါယာဒါ မေ ဘိက္ခဝေ ဘဝထ၊မာ အာမိသဒါယာဒါ၊ အတ္ထိ မေ တုမှေသု အနုကမ္ပာ၊ ကိန္တိ မေ သာဝကာ ဓမ္မဒါယာဒါ ဘဝေယျုံ၊ နော အာမိသဒါယာဒါ။

ဟူ၍ဟောတော်မူသည်၊

အနက်ကား—ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့။ တုမှေ၊ သင်တို့သည်၊ မေ၊ ငါဘုရား၏၊ ဓမ္မဒါယာဒါ၊ ဗောဓိပက္ခိယ တရားတည်း-ဟူသော ဓမ္မအမွေကိုသာ ခံယူကြကုန်သည်၊ဘဝထ၊ ဖြစ်ကြကုန်လော၊ အာမိသဒါယာဒါ၊ ပစ္စည်းလေးပါး-တည်းဟူသော အာမိသအမွေကို ခံယူကြကုန်သည်၊ မာဘဝထ၊ မဖြစ်ကြကုန်လင့်၊ မေ၊ ငါဘုရားအား၊ တုမှေသု၊ သင်တို့၌၊အနုကမ္ပါ၊ အစဉ်သနားခြင်းသည်၊အတ္ထိ၊ရှိ၏၊ ကိံ အတ္ထိ၊ အဘယ်သို့ရှိသနည်း-ဟူမူကား၊-မေ၊ ငါ၏၊ သာဝကာ၊ တပည့်သားအဆက်ဆက်တို့သည်၊ ကိန္တိ၊ အဘယ်သို့လျှင်၊ ဓမ္မဒါယာဒါ၊ တရားအမွေကိုသာ ခံယူကြကုန်သည်၊ဘဝေယျုံ၊ဖြစ်ကြကုန်အံ့နည်း၊၊အာမိသဒါယာဒါ၊ ပစ္စည်းလေးပါး-တည်းဟူသော အာမိသအမွေကိုခံယူကြကုန်သည်၊ နောဘဝေယျုံ၊ မဖြစ်ကြကုန်အံ့နည်း၊ ဣတိ၊ ဤသို့၊ အနုကမ္ပါ၊ အစဉ်သနားခြင်းသည်၊ အတ္ထိ၊ရှိ၏၊

ဤ၌အာမိသအစွေ့ကိုခံယူဆိုသည်ကား—

ဇုဏ္ဏာပရိဘောဂ အနေနှင့် ခံယူသုံးဆောင်မှုကို ဆိုသတည်း၊ ထိုအာမိသ အစွေ့ကို ခံယူမှုမှ ကင်းလွတ်ကြစေရန် ပုတီးစိပ်လေးပုဒ်နှင့် ပစ္စယသန္နိဿိတသီလအစီရင်ကို စီရင်ဟောကြား ထားတော်မူခဲ့ပေသတည်း။

အနုကမ္ပါဆိုသည်ကား-

မြတ်စွာဘုရားတို့၏ ကြောင့်ကြတော်ကြီးဆိုလိုသည်။

ဤအရာ၌ ဇုဏ္ဏာပရိဘောဂမှ လွတ်ကင်း၍ ပစ္စယသန္နိဿိတသီလဖြစ်စေခြင်းငှါ ပစ္စဝေက္ခဏာဆင်ခြင်ရာ၌ အချို့ဆရာတို့သည် ပဋိသင်္ခါယောနိသောအစရှိသော ပုတီးစိပ်ပါဠိကို အခေါက်များစွာရွတ်ဆို၍ ပုတီးစိပ်လျှင်ပင် ပုတီးစိပ်ကိစ္စပြီးစီး၏ဟု ပြောဆိုကြကုန်၏၊အချို့ဆရာတို့သည် အနက်ပါဆင်ခြင်နိုင်မှ ကိစ္စပြီးစီးသည်ဟု ပြောဆိုကြကုန်၏၊ အမှန်မှာမူကား - ပဋိသင်္ခါယောနိသော ဟူသည်နှင့်အညီ ပစ္စယသန္နိဿိတသီလဆိုသည်ကား- ပဋိသင်္ခါနဉာဏ်ကိုဆိုသည်၊ ရှေး၌ပြဆိုခဲ့ပြီးသည့်အတိုင်း ယောနိသောအနက်သွားလမ်း,ယာဝဒေဝအနက်သွားလမ်းတို့ကို ဖြောင့်တန်းစွာမြော်မြင်နိုင်သော ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်ပညာပေတည်း၊ ထိုဉာဏ်ပညာဖြင့်ဆင်ခြင်၍ စင်ကြယ်မှု တည်ရှိနေသည်ကိုလည်း ပစ္စယသန္နိဿိတသီလဆိုရာ၏၊ထို့ကြောင့် အဋ္ဌကထာတို့၌-

> ပစ္စယသန္နိဿိတသီလံ ပညာယ သမ္ပာဒေတဗ္ဗံ၊ ပညာ-
> သာဓနံ ဟိ တံ၊ပညာဝတော ပစ္စယေသု အာဒီနဝါနိသံသ-
> ဒဿနသမတ္ထဘာဝတော။ ။

ဟူ၍ မိန့်ဆိုကြပေ၏၊ထို့ကြောင့် ပုတီးစိပ်ပါဠိမျှကို အခေါက်များစွာရွတ်ဆို၍ ပုတီးစိပ်ရုံမျှနှင့်ကိစ္စမပြီးလေ၊ ဆင်ခြင်မှုဉာဏ်ပညာမပါဘဲ ကျက်အံ၍ ကြေလည်စွာရသဖြင့် အနက်မျှကိုရွတ်ဆို၍ ပုတီးစိပ်သော်လည်း ကိစ္စမပြီးလေ၊ဇုဏ္ဏာပရိဘောဂမှ မလွတ်ဟူလိုသည်။

> ယောနိသောအနက်လမ်း ဖြောင့်တန်းစွာ မြော်မြင်နိုင်ပါ
> ၏၊ မြော်မြင်ဆင်ခြင်ပါ၏၊ပစ္စည်းလေးပါး၌ ဂေဓ,မဒ,ပမာဒ
> တို့သည်မူကား-မလွတ်ကင်းကုန်၊ပစ္စည်းလေးပါး၌ အကောင်း

ထက်အကောင်း ခံယူမှု,ခင်တွယ်မှု, သိမ်းဆည်းမှုတို့သည်ကား ရှိနေပြန်၏၊ ထိုရဟန်းမှာ ပစ္စယသန္နိဿိတသီလ တည်ပါမည်လောဟု မေးရန်ရှိ၏။

သမ္မောဟလွတ်ကင်းသည့်အတွက် တစိတ်တဒေသမျှ တည်ရှိပါ၏၊ ဂေဓ,မဒ, ပမာဒရှိနေသည့်အတွက် ဋ္ဌဏပရိဘောဂမှ မလွတ်ဟု ဖြေလေ။

အချို့သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် နဂိုစရိုက် စင်ကြယ်သည့် အတွက် ပစ္စည်းလေးပါး၌ ဂေဓ,မဒ,ပမာဒတို့မှလွတ်ကင်းပါ၏၊ ဆင်ခြင်မှုကား မရှိ၊ ထိုသူမှာ ထိုသီလတည်ရှိပါမည်လော ဟူမူ-မြောက်ကျွန်းသူများ၏ ငါးပါးသီလသည် စေတနာသီလ, ဝိရတီသီလ, သံဝရသီလကား မဟုတ်၊ ပကတိသီလဟူ၍ ဆိုရသကဲ့သို့ ပဋိသင်္ခါနသီလကား မဟုတ်၊ ပကတိသီလဆိုရ၏၊ သမ္မောဟအတွက် ဋ္ဌဏပရိဘောဂအစွန်းမလွတ်ချေ၊သို့သော် သီလအရာမျှဖြစ်၍ သမ္မောဟကို သုတ်သင်မှုသည်လည်း အရေးကြီးလှသော ဂေဓ,မဒ,ပမာဒတို့ကိုသုတ်သင်နိုင်ရန်အတွက်ပေတည်း၊ထို့ကြောင့် သမ္မောဟအတွက်ဝန်မလေးလှပေ။

အချို့သောသူတို့သည်ကား စာပေကျမ်းဂန်မှုနှင့်သော်၎င်း, ဘာဝနာမှုနှင့်သော်၎င်း နေ့နေ့ညည အချိန်ကုန်ကြသော ရဟန်းတို့မှာ ပစ္စဝေက္ခဏာ အထူးဆင်ခြင်ဘွယ်မရှိ၊ ထိုကဲ့သိုလ်နှင့်ပင် ဋ္ဌဏပရိဘောဂမှ လွတ်ကင်း စင်ကြယ်လေတော့သည်ဟု အယူရှိကြကုန်၏၊ ထိုသူတို့မှာ အလွန်အရေးကြီးလှသော ဂေဓ, မဒ လွတ်ကင်းကြ၏လော-ဟု ဆင်ခြင်ရန်ရှိချေ၏၊ ပမာဒမှုမရှိကြသည့်အတွက် အပြစ်မှုကား-ပေါ့ရာ၏။

ဋ္ဌဏပရိဘောဂအဆုံးကျပြီး၏။

ဒါယဇ္ဇပရိဘောဂ

၃၊ ဒါယဇ္ဇပရိဘောဂ၌ အမွေခွဲမှုနှင့် ရရှိ၍ သုံးဆောင်မှုကို ဒါယဇ္ဇပရိဘောဂဆိုသည်၊ မြတ်စွာဘုရား၏ အမွေတော်ကို ခံယူသုံးဆောင်ခြင်းဟုလိုသည်၊ မြတ်စွာဘုရား၏ အမွေတော်သည် အာမိသ အမွေ,ဓမ္မအမွေဟူ၍ နှစ်ပါးရှိ၏၊ထိုတွင်-

၁။ ပစ္စည်းလေးပါးကို အာမိသ အမွေဆိုသည်။

၂။ ဗောဓိပက္ခိယတရား ၃၇-ပါးကို ဓမ္မအမွေဆိုသည်။

ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်မှ တပါး သေက္ခအရိယာ ပုဂ္ဂိုလ် ၇-ယောက်တို့သည် မြတ်စွာဘုရား၏ သားတော်အစစ်ဖြစ်ကြကုန်၍ အမွေခံပုဂ္ဂိုလ်တို့ပေတည်း၊ သားတော်အစစ် ဖြစ်ပုံကား-ဒိဋ္ဌိ, ဝိစိကိစ္ဆာရှိနေကြကုန်သော ပုထုဇဉ် ပုဂ္ဂိုလ်သည် ရဟန်းတော်ပင် ဖြစ်ကြကုန်သော်လည်း သားတော်အစစ်မဟုတ်ကြကုန်၊ အကြောင်းမူကား-ထိုသူတို့သည် ထိုတရားနှစ်ပါးရှိကြသည့်အတွက် ယခုနေ့မှာ ဘုရားတပည့်၊ နက်ဖြန်မှာ ဘုရားရန်သူ ဖြစ်နိုင်သော အဘို့၌ တည်နေလျက် ရှိကြကုန်သောကြောင့်တည်း၊ ထိုဒိဋ္ဌိ, ဝိစိကိစ္ဆာကို အမြစ်ပါပယ်ရှင်းကြကုန်ပြီးသော ထိုအရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် မူကား-ထိုပယ်ရှင်းသောခဏမှစ၍ နိဗ္ဗာန်ဝင်ကြသည့်ဘဝတိုင်အောင် ဘုရား၏ သားတော်အဖြစ်အစဉ်မြဲကြလေတော့သည်၊ ထို့ကြောင့် ထိုအရိယာ ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်သာလျှင် ပရမတ္ထသားတော်အစစ် ဖြစ်ကြပေကုန်သည်၊သားတော်အစစ်ဖြစ်ကြကုန်သည်နှင့် တပြိုင်နက် ဥဏ္ဏပရိဘောဂနယ်ကိုလည်း လွန်မြောက်ကြကုန်၏၊ မြတ်စွာဘုရား၏ အမွေခံသားတော်အဖြစ်သို့ရောက်ကြကုန်၏။

ဣဏပရိဘောဂကို လွန်မြောက်ပုံကား—

ထိုအရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာ သီလသိက္ခာ ပျက်ကွက်လျော့ပါးသောပုဂ္ဂိုလ်, သီလသိက္ခာ တည်ခိုင်ပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ်-ဟူ၍ အထူးမရှိကြကုန်ပြီ၊ သီလေသုပရိပူရကာရီ ပုဂ္ဂိုလ်ချည်းဖြစ်ကြ၍ သီလသိက္ခာတည်ခိုင်ပြည့်စုံသည်ချည်းဖြစ်ကြကုန်၏၊ သို့အတွက် လှူဒါန်းသူ ဒါယကာတို့၌ အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်အတွက်နှင့် အကျိုးပျက်ကွက် ယုတ်လျော့ခြင်းမရှိလေပြီ၊ သောတာပန် ရဟန်းကို လှူလျှင် သောတာပန် အလိုက်ရထိုက်သော အကျိုးကို ရနိုင်ကြကုန်တော့သည်၊သကဒါဂါမိရဟန်းကို လှူလျှင် သကဒါဂါမိအလိုက်, အနာဂါမိရဟန်းကို လှူလျှင်အနာဂါမိ အလိုက်ရထိုက်သော အကျိုးကိုရနိုင်ကြကုန်တော့သည်၊ ထို့ကြောင့် အလှူဒါယကာတို့၌ အကျိုးပေးပျက်ကွက် ယုတ်လျော့မှု အ

တွက်နှင့် အလျှံပုဂ္ဂိုလ်မှာကြွေးမြီ အတင်အရှက်မရှိပြီ၊ သက်န်း-ဟူသော အရဟတ္တဓဇကိုဝတ်ဆင်သော ပဋိညာဉ်မှုကြီးလည်း ပြေကုန်လေတော့သည်။

အနုတ္တသမ္မာဒိဋ္ဌိ ဉာဏ်ကြီးအလင်းပေါက်သည့် အတွက် အတ္တဒိဋ္ဌိနှင့် ယှဉ်သော အလွန်နက်နဲသော သမ္ဘောဟ, ဂေဓ, မဒ, ပမာဒ အညစ်အမိုက်အပြစ်ကြွေးမြီတို့သည် မရှိကြကုန်ပြီ၊အတ္တဒိဋ္ဌိနှင့် မယှဉ်သော သမ္မောဟ, ဂေဓ, မဒ, ပမာဒ အညစ် အပြစ် ကျန်ရှိကြရာမှာလည်း ဗောဓိပက္ခိယ ဓမ္မအမွေကြီး ခိုင်မြဲပြီးဖြစ်ကြ၍ သုဂတိဘဝ၏ အန္တရာယ်, ဗောဓိပက္ခိယဓမ္မ၏ အန္တရာယ်ကို မပြုနိုင်ကြကုန်ပြီ။

[ဤကား-ဇုဏပရိဘောဂနယ်ကို လွန်ကြပုံတည်း]

မြတ်စွာဘုရား၏ အမွေခံအစစ်အဖြစ်သို့ရောက်ပုံမှာ သားတော်အစစ်အဖြစ်သို့ရောက်ပုံအတိုင်းပင်တည်း၊ဥပမာကား-လောက၌ ပစ္စည်းဥစ္စာကုဋေများစွာ ချမ်းသာသော သူဌေးကြီး၏ သားပင်ဖြစ်သော်လည်း မိဘအမွေကို ရရှိပြီးနောက် အန္ဓယ်ကို မစောင့်ရှောက်ဘဲ ပစ္စည်းဥစ္စာတို့ကို အတ္တဟိတမပြီ, ပရဟိတမပြီ ဖြုန်းတီးမှု၌ စိုးရိမ်ဘွယ်ရှိနေသော သားသည် အမွေခံထိုက်သော သားမဟုတ်၊ အန္ဓယ်ကိုစောင့်ရှောက်၍ ပစ္စည်းဥစ္စာတို့ကို အတ္တဟိတ,ပရဟိတတို့၌ဖြောင့်မတ်စွာ ကြီးပွါးစေနိုင်လိမ့်မည်-ဟု ယုံကြည်ရသော သားသည်သာလျှင် အမွေကိုခံထိုက်သော သားကောင်းရတနာ ဖြစ်ပေသကဲ့သို့တည်း။

ဤအရာ၌ အာမိသအမွေတော်ဘက်မှာ စောဒနာရန်ရှိ၏။

ဤပရိဘောဂအရာတွင်ပစ္စည်းလေးပါး-ဟူသော အာမိသအမွေတော်ကိုခံယူသုံးဆောင်မှုကို ဒါယဇ္ဇပရိဘောဂ ဖြစ်၍အပြစ်မရှိသောသုံးဆောင်ခြင်းဟုဆို၏၊ဓမ္မဒါယာဒသုတ်၌မူကား-တပည့်သားရဟန်းတော်အဆက်ဆက်တို့သည်အာမိသအမွေတော်ကို ခံယူကြမည်ကိုအကြောင့်ကြကြီး ကြောင့်ကြတော်မူကြောင်း ဟောတော်မူသည်နှင့် မဆန့်ကျင်ပါလော-ဟုဆိုရန်ရှိ၏။

ဓမ္မဒါယာဒသုတ်၌ အကြောင့်ကြကြီး ကြောင့်ကြတော်မူသည်မှာဝဋ္ဋာပရိဘောဂ နယ်သားများ အတွက်-ဟုယူလျှင် မဆန့်ကျင်-ဟု ဖြေလေ၊အကြောင်းမူကား—အတ္တာဒိဋ္ဌိရှင် ပုထုဇဉ်ရဟန်းများမှာ ဋ္ဋာပရိဘောဂဖြစ်ခဲ့သော် အတ္တဟိတ,ပရဟိတနှစ်ပါး ပိုင်းပိုင်းလဲ၍သွား၏။

အနတ္တာသမ္မာဒိဋ္ဌိ ရှင်အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာ ထိုအကျိုး နှစ်ပါး ပျက်ကွက်လမ်းမရှိကြကုန်ပြီ၊သို့သော် ထိုဒါယဇ္ဇပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာ ပစ္စည်းလေးပါးကိုသုံးဆောင်ကြရာ၌ပစ္စဝေက္ခဏာဆင်ခြင်မှုမရှိကြပြီလား၊မရှိဟုဆိုခဲ့သော် ထိုပစ္စယသန္နိဿိတသီလတည်နိုင်မည်လား-ဟု မေးရန်ရှိ၏။

သဲ့ါယ သေဝေ ဝရပညသာဝကော-ဟူသော ပုဒ်အဘွင့် မဟာဋီကာ၌ကား-ဝရပညသာဝကောတိ ဥတ္တမပညာယ ဘဂဝတော သာဝကော သေက္ခောဝါ ပုထုဇ္ဇနောဝါ-ဟု ဆင်ခြင်သောပုဂ္ဂိုလ်စုမှာ သေက္ခအရိယာ များလည်း လာပေ၏၊ သို့သော် ထိုပစ္စဝေက္ခဏာ ဆင်ခြင်မှုဟူသော ဉာဏ်အစိတ်သည် အနိစ္စ ထင်မြင်မှု,ဒုက္ခ ထင်မြင်မှု, အနတ္တ ထင်မြင်မှု-ဟူသော သမ္မာဒိဋ္ဌိနယ်ကြီးအတွင်း၌ ပါဝင်လေပြီးဖြစ်၍ ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာ ပစ္စဝေက္ခဏာ အထူးဆင်ခြင်သည်ဖြစ်စေ, မဆင်ခြင်သည်ဖြစ်စေ ထိုသီလအမြဲတည်လေတော့သည်ဟုဖြေ။

ပစ္စဝေက္ခဏာ ကြေလည်စွာဆင်ခြင်၍ ပစ္စယသန္နိဿိတသီလနှင့် ပြည့်စုံသောပုထုဇဉ်ရဟန်းကို သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်၌ ထည့်သွင်းမြဲ ကျမ်းဂန်ထုံးစံရှိသည်ဖြစ်၍ ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏ သုံးဆောင်မှုကိုလည်း ဒါယဇ္ဇပရိဘောဂတွင် ထည့်သွင်းရမည်-ဟူ၍ အဋ္ဌကထာတို့၌ ဆိုပေသည်။

ဒါယဇ္ဇပရိဘောဂအမြွက်ပြီး၏။

သာမိပရိဘောဂ

၄။ သာမိပရိဘောဂ ဆိုသည်ကား- စိုးစိုးပိုင်ပိုင်သုံးဆောင်ရခြင်းတည်း၊ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ပစ္စည်းလေးပါး သုံးဆောင်မှုကိုဆိုသည်၊ မြတ်စွာဘုရား၏ အမွေခံသားတော်ကြီး ဖြစ်ကြကုန်၍ သူတို့၏ သုံး

ဆောင်မှုသည် ဒါယဇ္ဇပရိဘောဂပင်ဖြစ်၏၊ သို့သော် တဏှာမရှိသည့် အတွက် တဏှာ၏ကျွန်အဖြစ်မှ ကျွတ်လွတ်ကြကုန်ပြီဖြစ်၍ ပစ္စည်းလေးပါးကိုသုံးဆောင်ရာ၌ မိမိတို့၏စိတ်ကို မိမိတို့စိုးပိုင်မှု အထူးရှိကြသည့် အတွက် သာမိပရိဘောဂဟု ဆိုရပြန်သည်။

တဏှာရှိနေကြသောသေက္ခပုထုဇဉ်တို့မှာ ပစ္စည်းလေးပါးကို သုံးဆောင်ကြရာ၌ မိမိတို့စိတ်ကိုမိမိတို့က အစိုးမရကြကုန်၊ တဏှာကသာ အစိုးရ၏၊ တဏှာ၏အစာ,တဏှာ၏အာရုံ,တဏှာ၏အကြိုက်နှင့် တွေ့ကြုံကြလျှင် မိမိတို့ဉာဏ်က ရွံဘွယ်, စက်ဆုပ်ဘွယ်ဟုသိ၏၊ ပြော၏၊ ဟော၏၊စိတ်ကမူကား မရွံလေ၊ မစက်ဆုပ်လေ၊ ထိုအာရုံသို့သာဆွဲ၏၊ စိတ်ရောကိုယ်ပါ မြိန်ရှက်စွာခံစား၏၊ မိမိတို့ဉာဏ်က ကြောက်ဘွယ်, ထိတ်ဘွယ်,လန့်ဘွယ်ဟုသိ၏၊ပြော၏၊ဟော၏၊စိတ်ကမူကားမကြောက်လေ၊မလန့်လေ၊မထိတ်လေ၊ထိုအာရုံသို့သာဆွဲ၏၊ စိတ်ရောကိုယ်ပါ ခင်မင်စွာခံစား၏၊ရဟန်းကိစ္စမကုန်ကြသေးသောရဟန်းတို့မှာ ပံသုကူလသင်္ကန်း,ပိဏ္ဍိယာလောပဆွမ်း,ရုက္ခမူလကျောင်း, ပူတိမုတ္တဆေးများသည် အကောင်းဆုံးအမြတ်ဆုံးပေဟု သိကြ၏၊ ပြောတတ်ဟောတတ်ကြ၏၊စိတ်ကမူကားမကြိုက်၊အတိရေကလာဘဘက်၌သာ နစ်မြုပ်၍ နေကြ၏၊ဤကား-မိမိတို့၏စိတ်ကို မိမိတို့ကအစိုးမရ၊ တဏှာကသာအစိုးရပုံ,တဏှာ့ကျွန်ဖြစ်နေကြပုံတည်း။

ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာမူကား-ထိုကဲ့သို့မဟုတ်ကြကုန်ပြီ၊ မိမိတို့ဉာဏ်က ရွံဘွယ်,စက်ဆုပ်ဘွယ်ဟုရှုလိုက်လျှင် စိတ်ကလည်း ရွံ၍,စက်ဆုပ်၍ လိုက်တော့သည်၊ဤအရာ၌သုတ္တန်ပါဠိတော်ရှိ၏။

ဣဓာနန္ဒ ဘိက္ခုနော စက္ခုနာ ရူပံ ဒိသွာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ မနာပံ၊ဥပ္ပဇ္ဇတိ အမနာပံ၊ဥပ္ပဇ္ဇတိ မနာပံ အမနာပံ၊သော သစေ အာကင်္ခတိ ပဋိကူလေ အပ္ပဋိကူလသညီ ဝိဟရေယျန္တိ၊အပ္ပဋိကူလသညီ တတ္ထ ဝိဟရတိ၊ သစေ အာကင်္ခတိ အပ္ပဋိကူလေ ပဋိကူလသညီ ဝိဟရေယျန္တိ ပဋိကူလသညီ တတ္ထ ဝိဟရတိ၊ သစေ အာကင်္ခတိ ပဋိကူလေစ အပ္ပဋိကူလေစ အပ္ပဋိကူလသညီ ဝိဟရေယျန္တိ အပ္ပဋိကူလသညီ တတ္ထ ဝိဟရတိ၊ သစေ

အာကင်္ခတိ ပဋိကူလေစ အပ္ပဋိကူလေစ ပဋိကူလသညီ ဝိဟ-ရေယျန္တိ ပဋိကူလသညီ တတ္ထ ဝိဟရတိ၊ သစေ အာကင်္ခတိ ပဋိကူလဉ္စ အပ္ပဋိကူလဉ္စ တဒုဘယံ အဘိနိဝဇ္ဇေတွာ ဥပေက္ခ-ကော ဝိဟရေယျံ သတော သမ္ပဇာနောတိ၊ ဥပေက္ခကော တတ္ထ ဝိဟရတိ သတောသမ္ပဇာနော။

အဆင်းဟူသော ရူပါရုံနှင့်တွေ့ကြုံရာ၌ စိတ်ကိုအစိုးရပုံငါးချက်တည်း၊ နောက်အာရုံငါးပါးတို့နှင့် တွေ့ကြုံရာတို့၌လည်း စိတ်ကိုအစိုးရပုံငါးချက်စီလာ၏၊ အကျဉ်းချုပ် အဓိပ္ပါယ်ကား-အာရုံခြောက်ပါးတို့တွင်တပါးတပါး၌ဣဋ္ဌာရုံ, အနိဋ္ဌာရုံဟူ၍နှစ်မျိုးစီရှိကြ၏၊ထိုနှစ်မျိုးတို့တွင်—

ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာ-ဣဋ္ဌာရုံခြောက်မျိုးတို့နှင့်သော်၎င်း, အနိဋ္ဌာရုံခြောက်မျိုးတို့နှင့်သော်၎င်း, ဣဋ္ဌာရုံအနိဋ္ဌာရုံအရောအားဖြင့် သော်၎င်းတွေ့ကြုံရာ၌ မိမိတို့စိတ်ကို အာရုံအလိုသို့မလိုက်စေမူ၍ မိမိတို့အလိုရှိတိုင်းထားနိုင်ကြကုန်၏၊ ရွံရှာဘွယ်ရှိသော အနိဋ္ဌာရုံကိုပင် ဣဋ္ဌာရုံအနေနှင့် နှလုံးထားလိုက်သော် စိတ်သည်မရွံရှာပြီ၊ နှစ်သက်ဘွယ်ရှိသော ဣဋ္ဌာရုံကိုပင် အနိဋ္ဌာရုံအနေနှင့် နှလုံးထားလိုက်သော် စိတ်သည်ရွံရှာတော့သည်၊ ဣဋ္ဌာရုံအနိဋ္ဌာရုံနှစ်မျိုး၌ပင် လျစ်လျူရှုလိုက်သော် ဥပေက္ခာစိတ်တည်လေတော့သည်၊ ဣဋ္ဌာရုံမှာဣဋ္ဌာရုံအတိုင်း, အနိဋ္ဌာရုံမှာ အနိဋ္ဌာရုံအတိုင်း စိတ်ထားမှုနှစ်ပါးမှာ သာ၍လွယ်ကူတော့သည်၊ ဘုရားအဆင်းတော်,အသံတော်အစရှိသော ဣဋ္ဌာရုံမျိုးမှာဣဋ္ဌာရုံအတိုင်း ကြည်ညိုစိတ်နှစ်သက်စိတ်ကိုထား၏၊ ကာမဂုဏ်ငါးပါးနှင့်စပ်သော ဣဋ္ဌာရုံမျိုးမှာ ရွံရှာစိတ်ကိုသော်၎င်း, လျစ်လျူစိတ်ကိုသော်၎င်း ထားလိုရာထားနိုင်၏-စသည်ဖြင့်ဆိုလေ။

သာမိပရိဘောဂအမြွက်ပြီး၏။

[ဤပရိဘောဂ အနက်၌ကျန်ရှိသော အနက်အဓိပ္ပါယ် အကျယ်ကိုမူကား-ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဋ္ဌကထာဋီကာတို့မှာယူကြလေ။]

ပရိဘောဂလေးပါးအမြွက်စကားပြီး၏။

ရှင်းလင်းချက်

ယခုအခါ အထက် လျှောက်လွှာတွင်ပါရှိသည့် အချက်စုကိုရှင်းလင်းပေအံ့၊ မြတ်စွာဘုရားသည်အကြည်အဖြူ ခွင့်ပြုတော်မူအပ်သော ပိဏ္ဍိယာလောပဆွမ်း,ပံသုကူလသင်္ကန်း,ရုက္ခမူလကျောင်း, ပူတိမုတ္တဆေး- ဤပစ္စည်းလေးပါးတို့၌ ပစ္စဝေက္ခဏာဆင်ခြင်ဘွယ်ရှိမရှိ၊မဆင်သော်လည်း ဣဏပရိဘောဂဖြစ်ခဲဖြစ်။

[ဤကားလိုရင်းအချက်ပေတည်း။]

အထက်က ပရိဘောဂလေးပါးကို ထင်ရှားစွာဘော်ပြရသည်မှာ ဤအချက်ကို ရှင်းလင်းဘို့ပင်ဖြစ်၏၊ ထိုအချက်၌ အကြည်အဖြူခွင့်ပြုတော်မူသော-ဟူသောပဟေတုဝိသေသန စကားဖြင့်ရဟန်းတို့၏အသုံးအဆောင်ဖြစ်သော ပစ္စည်းလေးပါးသည် မြတ်စွာဘုရား၏ အမွေတော်ဖြစ်၍ မြတ်စွာဘုရားသည် အမွေရှင်ဖြစ်၏၊ အမွေရှင်ကြည်ဖြူစွာခွင့်ပြုသည့်အတွက်ကြောင့် ထိုပိဏ္ဍိယာလောပဆွမ်းစသော ပစ္စည်းများ၌ ပစ္စဝေက္ခဏာ မဆင်ခြင်သော်လည်း ဣဏပရိဘောဂမဖြစ်၊ မြတ်စွာဘုရားသည် အလိုတော်ရှိရင်းမဟုတ်ဘဲ မလွှဲသာ၍သာ ခွင့်ပြုတော်မူရသော အတိရေကလာဘ ပစ္စည်းမျိုး၌မူကား-ပစ္စဝေက္ခဏာ မဆင်ခြင်လျှင် အမွေရှင်မြတ်စွာဘုရား အလိုတော်မကျသည့်အတွက် ဣဏပရိဘောဂဖြစ်၏၊ ပစ္စဝေက္ခဏာဆင်ခြင်မှ အလိုတော်ကျသည့်အတွက် ဣဏပရိဘောဂမှလွတ်၏- ဟုဆိုလိုရိပ်ထွက်၏။

ဤအလို၌မြတ်စွာဘုရား အလိုတော်မကျမှု, မြတ်စွာဘုရားအပြစ်တင်တော်မူရန်အမှုကို ဣဏဟူ၍ဆိုလို၏၊ ဆိုထိုက်ပေ၏၊ ပိဏ္ဍိယာလောပစသော ပစ္စည်းများမှာ လှူဒါန်းသူဒါယကာအတွက်နှင့်လည်း တာဝန်ကြီးစွာမရှိ၊သမ္မောဟ,ဂေဓ,မဒ,ပမာဒအတွက်နှင့်လည်းတာဝန်ကြီးစွာ မရှိသောကြောင့်လည်း ဣဏပရိဘောဂဖြစ်ဘွယ်မရှိဟုဆိုလို၏၊ ဆိုခွင့်လည်းရှိပေ၏၊ သို့သော်ပိဏ္ဍိယာလောပဆွမ်းမှာ လှူဒါန်းသူဒါယကာအတွက်နှင့်လည်း မပေါ့သာချေ၊ သမ္မောဟ, ဂေဓ,မဒ တို့အတွက်နှင့်လည်း မပေါ့သာချေ၊ တအိမ်မှတလုပ်စာမျှ ဖြစ်သော်လည်း လတ်တလော သေစေတတ်သော အဆိပ်ဆေးနှင့် အလား

တူမျိုးမဟုတ်-ဟူ၍လည်းမဆိုသာချေ၊ လူ့ဒါန်းသူမရှိဘဲ ရနိုင်သော ပံသုကူလသင်္ကန်း, ရုက္ခမူလကျောင်း, ပူတိမုတ္တဆေး တို့မှာလည်း သမ္မောဟအဖြစ်နှင့် လျဉ်းပါးဘွယ်ရှိချေသည်၊ ရှေးပညာရှိတို့သည် လည်းသောက်ရေ, သုံးဆောင်ရေတို့၌ပင် ပစ္စဝေက္ခဏာ ဆင်ခြင် စမှတ်ပြုကြကုန်သည်။

ပိဏ္ဍံ ဝိဟာရံ သယနာသနဉ္စ၊
အာပဉ္စ သံဃာဋိ ရဇူပဝါဟနံ။
သုတွာန ဓမ္မံ သုဂတေန ဒေသိတံ၊
သင်္ခါယ သေဝေ ဝရပညသာဝကော။ ။
[ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဋ္ဌကထာ။]

အနက်ကား-ဝရပညသာဝကော၊ မြတ်သော သဗ္ဗညုတဉာဏ်ရှင် ကြီး၏ တပည့်သားတော်ဖြစ်သော ရဟန်းသည်။ သုဂတေန၊ မြတ်စွာ ဘုရားသည်။ဒေသိတံ၊ဟောတော်မူအပ်သော။ဓမ္မံ၊ တရားကို။သုတွာန၊ ကြားနာ၍။ ပိဏ္ဍဉ္စ၊ ဆွမ်းကိုရင်း။ ဝိဟာရဉ္စ၊ကျောင်းကိုရင်း။ သယနာ သနဉ္စ၊ အိပ်ရာနေရာကိုရင်း။ အာပဉ္စ၊ သောက်ရေကိုရင်း။ သံဃာဋိရ ဇူပဝါဟနဉ္စ၊ သင်္ကန်း၌လိမ်းကပ်သော မြူအညစ်အကြေးတို့ကို ဆေး ‌လျှော်မျှောချကြောင်း ဖြစ်သော ဆေးရေကြောရေကိုရင်း။ သင်္ခါယ၊ ပစ္စဝေက္ခဏာဆင်ခြင်၍။ သေဝေ၊ မှီဝဲသုံးဆောင်ရာ၏။

ဤသို့လာသောကြောင့် ပိဏ္ဍိယာလောပဆွမ်း, ပံသုကူလသင်္ကန်း တို့မှာလည်းမပေါ့သာချေ၊ သံဃရက္ခိတသာမဏေရ ဝတ္ထု၌လည်း-

ဥပဇ္ဈာယော မံ ဘုဉ္ဇမာနံ၊
သာလိကူရံ သုနိဗ္ဗုတံ။
မာဟေဝ တွံ သာမဏေရ၊
ဇိဝှံ ဈာပေဟိ အသညတော။ ။

ဟုလာ၏။

အနက်ကား– ဥပဇ္ဈာယော၊ ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာသည်။ သုနိဗ္ဗုတံ၊ ကောင်းကောင်းကြီး အေးလေပြီးသော။သာလိကူရံ၊ သလေးဆွမ်းကို။ ဘုဉ္ဇမာနံ၊ စား၍နေသော။မံ၊ ငါ့ကို။ သာမဏေရ၊သာမဏေ။ တွံ၊

သင်သည်။ အသညတော၊မစောင့်စည်းမှု၍။ ဇိဝှါ၊လျှာကို။မာဟောဝရျာ ပေဟိ၊ ဆွမ်းပူမလောင်စေနှင့်။ ဣတိ၊ ဤသို့။ အာဟ၊ ဆိုလေ၏။

အသညတောတိ အပစ္စဝေက္ခဏံ သန္တာယာဟ။
[မဟာဋီကာ]

ကောင်းကောင်းကြီး အေးလေ့ပြီးသော ဆွမ်းဖြစ်ပါလျက်လျှာကို ဆွမ်းပူမလောင်စေနှင့်ဆိုသည်ကားအလွန်ပူလောင်သောအဆိပ်ဆေး ဥပမာအတိုင်းဆိုပေသည်၊ အသညတော-ဟူသည်နှင့်အညီ ပစ္စဝေက္ခဏာ မဆင်ခြင်က ပိဏ္ဍိယာလောပဆွမ်း- ဟူ၍လျှာကိုမလောင်နိုင်ဘူး-ဟု မဆိုသာချေ၊ မဆိုသာရုံမျှမက ပဏ္ဍိယာလောပဆွမ်း အတွက်ပျက်စီးဘူးသော ပိဏ္ဍပါတ် မုတင်ဆောင် ရဟန်းဝတ္ထုနှင့် တကွ တဏှာတကာ့ တဏှာတွင် ဤရသတဏှာသည် အကြီးကျယ်ဆုံး ဖြစ်ကြောင်းကို ကေကနိပါတ် ဝါတမိဂဇာတ်၌ လာပေ၏။

လာပုံကား—မြတ်စွာဘုရားသည် ရာဇဂြိုဟ်ပြည် ဝေဠုဝန်ကျောင်းတော်၌ နေတော်မူစဉ် အလွန်ကြွယ်ဝသော သူဌေး၏သား တိဿအမည်ရှိသော လုလင်သည် မြတ်စွာဘုရားထံ တရားတော်ကို ကြားနာရသဖြင့် သံဝေဂရ၍ ရဟန်းပြုခြင်းငှါ လျှောက်ထားရာ မိဘတို့အခွင့်ပြုသူကိုမှ အခွင့်ပေးသည်-ဟု မိန့်တော်မူ၏၊ သူဌေးသားသည်မိဘတို့ထံပြန်၍ ခွင့်တောင်းလေရာ တယောက်ထည်းသောသားဖြစ်၍ မိဘတို့က အခွင့်မပေးနိုင်ရှိနေ၏၊ ထိုအခါ ရဟန်းမပြုရလျှင် သည်နေရာအသေခံတော့မည်-ဟု အစာမစားဘဲ ထိုနေရာတွင် ခုနစ်ရက်ပတ်လုံး အိပ်နေလေ၏၊ ထိုအခါမိဘတို့သည် အခွင့်ပေးရကုန်၏၊ မိဘတို့ထံမှ အခွင့်ရသဖြင့် မြတ်စွာဘုရားထံသို့သွား၍ ရဟန်းပြုလေ၏၊ မြတ်စွာဘုရားသည် သူဌေးသားကို ရဟန်းပြုစေပြီးနောက် တဆဲ့ငါးရက်မျှ ဝေဠုဝန်ကျောင်းတော်၌ နေတော်မူ၍ သာဝတ္ထိပြည်သို့ကြွတော်မူ၏၊ ထိုရဟန်းငယ်သည်လည်း သာဝတ္ထိပြည်သို့ပါလေ၍ဇေတဝန်ကျောင်းတော်မှာ နေပြီးလျှင် ဓုတင်ဟာဆဲ့သုံးပါးကို ဆောက်တည်၍ သာဝတ္ထိပြည်၌ အိမ်စဉ်အတိုင်းပိဏ္ဍပါတ်ဆွမ်းအမြဲခံလေ၏၊ စူဠပိဏ္ဍပါတိက တိဿ အမည်နှင့် သာဝတ္ထိပြည်တွင် ထင်ရှားကျော်စောလေ၏။

ကုလပုတ္တော တေရသဝတက်ါနိ သမာဒါယ သာဝတ္ထိယံ
သပဒါနံ ပိဏ္ဍာယ စရမာနော ကာလံဝီတိနာမေတိ၊ စူဠပိဏ္ဍ-
ပါတိကတိဿတ္ထေရောတိ ပညာတော။
[ငှင်းဇာတ်အဋ္ဌကထာ။]

ထိုအခါရာဇဂြိုဟ်ပြည်မှာ မိဘဖြစ်သူများသည် ပူဆွေးဒုက္ခဖြစ်ကြ၍ ငိုယိုမြည်တမ်းကြရာ အရွယ်အဆင်းနှင့်ပြည့်စုံသောသူငယ်မတယောက်က ကျွန်တော်မကို စည်းစိမ်ဥစ္စာနှင့်တကွ အပ်နှင်းကြမည် ဖြစ်ပါလျှင် အရှင့်သားကို ကျွန်တော်မ ဤအိမ်သို့ရောက်အောင် သွေးဆောင်မည်ဟုဆိုပေ၏၊မိဘတို့ကလည်း အပ်နှင်းမည်ဟုဆိုကြ၏၊ ထိုအခါထိုသူငယ်မသည် ပစ္စည်းဥစ္စာကိုငှင်း, သင့်လျော်ရာ အဘော်သင်းပင်းကိုငှင်း တောင်းယူ၍ သာဝတ္ထိပြည်သို့သွားပြီးလျှင် ထိုရဟန်းငယ်ဆွမ်းခံလမ်းတွင် အိမ်ဆောက်လုပ်၍ နေထိုင်ကြလျက် အလွန်ကောင်းမွန်စွာ ကျို ချက်၍ တမှတ်စာသော ယာဂုကိုငှင်း,တဇွန်းကြီးမျှသော အလွန်အရ သာရှိသောဆွမ်းကိုငှင်း လောင်းလေ၏။

ရဟန်းငယ်သည် ထိုဆွမ်းအရသာ၌ လွန်စွာစွဲလမ်းခြင်းဖြစ်၍ ထို သူငယ်မပြောဆိုရပါလေ၏၊ထိုအခါအိမ်ပေါ်သို့ပင့်တင်၍ ထိုင်နေစေ ပြီးလျှင် လောင်းလှူ၏၊ထိုသူငယ်မသည် မိမိအလိုရှိရာပါရာပြီဟုသိလတ် သော် တနေ့သ၌ မကျန်းမမာယောင်ပြု၍ တိုက်ခန်းမှမထွက်ဘဲနေလင့် ၏၊ရဟန်းငယ်ရောက်လာသော် မမြင်၍မေးမြန်းလေရာ အိမ်သားတို့ က သူငယ်မ မကျန်းမမာရှိကြောင်း, အရှင်ဘုရားကိုလည်း ဖူးမြင်ရန် အလွန်တောင့်တကြောင်း လျှောက်ကြရာ သူငယ်မတိုက်ခန်းသို့ ဝင် ရောက်သဖြင့် ရဟန်းသိက္ခာပျက်ဆုံးပြီးလျှင် မိဘတို့ရှိရာ ရာဇဂြိုဟ်ပြည် သို့ပြန်ရလေ၏။

[ဤကား-ပိဏ္ဍိယာလောပဆွမ်းအတွက်နှင့် ပျက်စီးဘူးသောဝတ္ထုပေ တည်း။]

ထိုအခါ၌ တရားသဘင်မှာ ထိုရဟန်းငယ်၏ အကြောင်းကို ရဟန်း ပရိသတ်တို့ပြောဆို၍နေကြရာ မြတ်စွာဘုရား ကြွလာတော်မူပြီးလျှင်

ထိုအကြောင်းကိုမေးတော်မူ၍ လျှောက်ထားကြသဖြင့် ဤသူငယ်မသည် ဤရဟန်းငယ်ကို ယခုမှသာဖျက်ဆီးသည်မဟုတ်၊ ရှေးဘဝကလည်း ဖျက်ဆီးဘူးလေပြီဟု မိန့်တော်မူပြီး၍ဝါတမိဂဇာတ်ကိုဟောတော်မူ၏၊ ဝါတမိဂဆိုသည်ကား–လေအဟုန်ကဲ့သို့ အပြေးလျင်မြန်သော သမင်တမျိုးတည်း၊သမင်ပျံဟူ၍ခေါ်ကြ၏။

လွန်လေပြီးသောအခါ၌ မြတ်စွာဘုရားအလောင်းတော်သည် ဗာရာဏသီမင်းဖြစ်တော်မူစဉ် မင်းဥယျာဉ်၌ သဥ္စယ မည်သောသူကို ဥယျာဉ်မှူးခန့်ထားလေ၏၊ ထိုသမင်သည်တောမှလာ၍ ထိုဥယျာဉ်၌ မြက်နုတို့ကိုစား၏၊ဥယျာဉ်မှူးသည် ထိုသမင်ကိုမချောက်မလှန့်မူ၍ ယဉ်ပါးအောင်ပြု၏၊ဥယျာဉ်၌ဖြစ်သော ပန်းသစ်သီးများကို မင်းကြီးအား ဆက်သရန် နန်းတော်သို့ဝင်၍ မင်းအားထိုသမင်အကြောင်းကိုပြော၏၊ သင်ရအောင်ဖမ်းနိုင်မည်လောဟု မေးလေရာ ပျားရည်လုံလောက်စွာ ရပါလျှင် ဖမ်းနိုင်ပါ၏၊နန်းတော်တွင်းသို့ဝင်အောင်ပင် တတ်နိုင်ပါ၏-ဟုလျှောက်၏။

ပျားရည်လုံလောက်စွာရ၍ ဥယျာဉ်သို့ ပြန်ရောက်လေသော် ထိုသမင်စားရာဌာန၌ မြက်နုတို့ကိုပျားရည်ဆွတ်လူး၍ထား၏၊သမင်သည် ပျားရည်လူးသောမြက်နုတို့ကိုစား၍ ပျားအရသာ၌စွဲလမ်းသောအခါ တောသို့မပြန်ဘဲ ဥယျာဉ်ထဲမှာနေ၍ တခြားမြက်ကိုမစားနိုင် ပျားရည်လူးသောမြက်ကိုသာစား၏၊ ယဉ်ပါးလတ်သော် ဥယျာဉ်မှူး၏လက်၌ ရှိသောမြက်ကိုပင်လာ၍စား၏၊ထိုအခါနန်းတော်တွင်းသို့သွင်းရန် မင်းကြီးအားပြောကြား၍ လမ်းတလျှောက်၌ စိမ်းရှင်သောသစ်ကိုင်းသစ်ခက်တို့ကိုကာရန်စေပြီးလျှင် ဥယျာဉ်မှူးသည် ပျားရည်လူးသော မြက်စိမ်းတို့ကိုကိုင်ယူ၍ သမင်ကိုပြလျက် ရှေ့ကသွားလေရာ သမင်သည် နန်းတော်တွင်းသို့ရောက်လေ၏၊ ထိုအခါ များစွာသောလူတွေကိုမြင်၍ ကြောက်လန့်ခြင်းပြင်းစွာဖြစ်သဖြင့် ထိုမှဤမှ မရပ်မတည်ပြေး၍ နေ၏၊ မင်းကြီးမြင်တော်မူလတ်သော် သနားခြင်းဖြစ်ပြီးလျှင် ရသတဏှာ၏ အပြစ်ကိုမြင်တော်မူ၍ တရားဂါထာဖွဲ့ပြီးလျှင် မင်းပရိသတ်အပေါင်းတို့အား ဟောကြားပေ၏၊ တရားဂါထာကား–

နကိရတ္တိ ရသေဟိ ပါပိယော၊
အာဝါသေဟိ ဝါ သန္တဝေဟိ ဝါ။
ဝါတမိဂံ ဂဟန နိဿိတံ၊
ဝသမာနေတိ ရသေဟိ သဥ္စယော။ ။

အနက်ကား- ကိရ၊ ပညာရှိစကားကြားရဘူးသည်ကား။ ရသေဟိ၊ ရသာရုံတို့ထက်။ ပါပိယော၊ လွန်၍ယုတ်မာသော တရားသည်။ နတ္ထိ၊မရှိ။ အာဝါသေဟိဝါ၊ တိုက်အိမ်ဘုံနန်း စသည်တို့ထက်ငင်း။ သန္တဝေဟိဝါ၊ သားမယားစသောချစ်ကျွမ်းဝင်သူတို့ထက်ငင်း။ ရသာ ဝေ၊ ရသာရုံတို့သည်သာလျှင်။ ပါပိယာ၊ ထောင်သောင်းမကအဆ များစွာ သာလွန်ထူးကဲ၍ယုတ်မာလှကုန်၏။ ဂဟနနိဿိတံ၊ တောရပ် ဂနိုင်မြိုင်ကြီးအတွင်း၌ မှီတင်းနေထိုင်သော။ ဝါတမိဂံ၊ သမင်ပျိုကို။ သဥ္စယော၊ ဥယျာဉ်မှူးသဥ္စယသည်။ ရသေဟိ၊ ပျားရည်ဟူသောရသာ ရုံတို့ဖြင့်။ ဝသံ၊ မိမိအလိုသို့။ အာနေတိ၊ဆောင်နိုင်ပါ၏။

အဘယ့်ကြောင့် ရသာရုံ, ရသတဏှာတို့သည် အယုတ်မာဆုံးဖြစ် ကြကုန်သနည်းဟူမူကား-မိမိအသက်ကိုလည်း ဆုံးရှုံးစေတတ်ကုန်၏၊ သူတပါးတို့၏ အသက်တို့ကိုလည်း များစွာဆုံးရှုံးစေတတ်ကုန်၏၊တဦး တယောက်သောသတ္တဝါ၏ ရသတဏှာကြောင့် မိမိအသက်လည်းဆုံး ရှုံးတတ်၏၊ အထောင်အသောင်းမကသော သတ္တဝါတို့၏ အသက်တို့ သည်လည်း ဆုံးရှုံးရကုန်၏၊ ထို့ကြောင့်အယုတ်မာဆုံး ဖြစ်ကြကုန်၏၊ ထိုတွင်သမင်ပျိုဝတ္ထုသည် မိမိအသက်ကို ထိခိုက်ရာ၌သက်သေဖြစ်၏၊ တရားစောင့်သောမင်းနှင့်တွေ့သောကြောင့် အသက်ချမ်းသာရရှ၏။

အဋ္ဌကထာအဖွင့်ကား-

ကိရာတိ အနုဿဝနတ္ထေ နိပါတော၊ရသေဟီတိ ဇိဝှါ- ဝိညေယျေဟိ မဓုရမ္ဗိလာဒီဟိ၊ ပါပိယောတိ ပါပတရော၊ အာဝါသေဟိဝါသန္တဝေဟိဝါတိ နိဗဒ္ဓဝသနဋ္ဌာန သင်္ခါတေ- သု အာဝါသေသုပိ မိတ္တသန္တဝေသုပိ ဆန္ဒရာဂေါ ပါပကော၀၊ တေဟိ ပန သဆန္ဒရာဂပရိဘောဂေဟိ အာဝါသေဟိဝါ မိတ္တသန္တဝေဟိ ဝါ သတဂုဏေန စ သဟဿဂုဏေန စ သတသဟဿဂုဏေန စ ခုဝပဋိသေဝနဋ္ဌေန အာဟာရံ

ဝိနာ ဇီဝိတိန္ဒြိယ ပါလနာယ အဘာဝေန စ သဆန္ဒရာဂပရိ-
ဘောဂရသာဝ ပါပတရာ။

အနက်ကား— ကိရာတိ၊ ကိရဟူသည်ကား။ အနုဿဝနတ္ထေ၊ အဆင့်ကြားဘူးခြင်းအနက်၌။ နိပါတော၊ နိပါတ်ပုဒ်တည်း။ ရသေဟိတိ၊ ရသေဟိဟူသည်ကား။ ဇိဝှါဝိညေယျေဟိ၊ လျှာဖြင့်သိအပ်ကုန်သော။ မဓုရမ္ဗိလာဒီဟိ၊ အချိုအချဉ်စသည်တို့ထက်။ ပါပိယောတိ၊ ပါပိယောဟူသည်ကား။ ပါပတရော၊ အလွန်ယုတ်မာသည်တည်း။ အာဝါသေဟိဝါသန္တဝေဟိဝါတိ၊-ဟူသည်ကား။နိဗဒ္ဓဝသနဋ္ဌာနသခ်ါတေသု၊အမြဲနေရာဌာနဟု ဆိုအပ်ကုန်သော။ အာဝါသေသုပိ၊ အိမ်ရာတိုက်တာဘုံနန်းဗိမာန်တို့၌ရင်း။ မိတ္တသန္ထဝေသုပိ၊ သားမယားစသော မိတ်ဆွေခင်ပွန်းချစ်ကျွမ်းဝင်သူတို့၌ရင်း။ ဆန္ဒရာဂေါ၊ အားကြီးသော တဏှာရာဂသည်။ ပါပကောဝ၊ ယုတ်မာလှသည်သာတည်း။ ပန၊ ထိုထက်အထူးအချွန် အလွန်ကို ဆိုပြန်သည်ရှိသော်ကား။ သဆန္ဒရာဂပရိဘောဂေဟိ၊ ဆန္ဒရာဂနှင့်တကွသုံးဆောင်ကြကုန်သော။ ဧတေဟိ အာဝါသေဟိဝါ၊ထိုအိမ်ရာတိုက်တာဘုံနန်း ဗိမာန်တို့ထက်ရင်း။ဧတေဟိမိတ္တသန္ထဝေဟိဝါ၊ ထိုသားမယားစသော အဆွေခင်ပွန်းချစ်ကျွမ်းဝင်သူတို့ထက်ရင်း။ သတဂုဏေနစ၊အဆအရာအားဖြင့်ရင်း။ သဟဿဂုဏေနစ၊ အဆအထောင်အားဖြင့်ရင်း။ သတသဟဿဂုဏေနစ၊ အဆအသောင်းအသိန်းအားဖြင့်ရင်း။ မုဝပဋိသေဝနဋ္ဌေန၊ အိပ်ပျော်ဆဲအခါကိုချန်လှပ်၍နာရီစဉ်,ပဟိုရ်စဉ်,နေ့စဉ်,ရက်စဉ်မပြတ်မစဲအမြဲမှီဝဲရခြင်းကြောင့်ရင်း။ အာဟာရံ၊ အစာအာဟာရကို။ ဝိနာ၊ကြဉ်၍။ ဇီဝိတိန္ဒြိယပါလနာယ၊ အသက်ဇီဝိတိန္ဒြေကို စောင့်ရှောက်တတ်သော တရားတပါး၏။ အဘာဝေနစ၊ မရှိခြင်းကြောင့်ရင်း။ သဆန္ဒရာဂပရိဘောဂရသာဝ၊ ဆန္ဒရာဂနှင့်တကွ သုံးဆောင်အပ်ကုန်သော ရသာရုံတို့သည်သာလျှင်။ပါပတရာ၊အလွန် အကြူး အထူးအကဲယုတ်မာလှကုန်၏။

အမိပ္ပါယ်လိုရင်းကား- အိမ်ရာတိုက်တာ ဘုံနန်းဗိမာန်တို့၌ ခင်တွယ်သော အာဝါသ တဏှာသည်လည်းတခြားတပါးသောတဏှာတို့ထက်ယုတ်မာလှ၏၊ သားမယားဆွေမျိုး ဉာတကာတို့၌ ခင်တွယ်

သော တဏှာသည်လည်း တခြားတပါးသော တဏှာတို့ထက် ယုတ်မာလှ၏၊ လျှာအရသာတို့၌ ခင်တွယ်သော ရသတဏှာသည် မူကား-ထိုတဏှာတို့ထက်ပင် အဆအရာမက, အဆအထောင်မက, အဆအသောင်းအသိန်းမက ပိုမိုလွန်ကဲ၍ ယုတ်မာလှ၏၊ အဘယ့်ကြောင့်နည်းဆိုသော် အိပ်နေဆဲကိုချန်လှပ်၍ တနာရီမျှ အပြတ်မခံနိုင်ဘဲ အမြဲသုံးဆောင်ရခြင်းကြောင့်ငှင်း အစာအာဟာရမှတပါးအသက်ကိုစောင့်ရှောက်နိုင်သော ဝတ္ထု-ဟူ၍ တစုံတခုမျှမရှိသော အသက်မွေးမှုကြီးဖြစ်နေသောကြောင့်ငှင်းတည်း။

ဤစကား၌ အာဝါသတဏှာ, ဉာတိမိတ္တ သန္ထဝ တဏှာတို့ထက် အဆရာထောင်မက ကြီးကျယ်လှ၏-ဟူသော စကား၌ ပေါရိသာဒမင်းသည် ရသတဏှာအတွက်နှင့် တိုင်းပြည်နိုင်ငံ ဘုံနန်းဗိမာန်တို့ကိုငှင်း, မောင်းမမိဿံ, မိဖုရား, သားတော်, သမီးတော်, ဆွေတော်မျိုးတော်အလုံးစုံတို့ကိုငှင်း စွန့်ပစ်၍ရသတဏှာ၏ ကျွန်လုပ်၍နေရ၏၊ ဤသို့စသည်ဖြင့် ရသတဏှာ လွန်ကဲမှုနှင့် စပ်သော ဇာတ်နိပါတ်ဝတ္ထုသက်သေတို့ကို ထုတ်ဘော်၍ပြဆိုလေ၏။

အိပ်နေဆဲကို ချန်လှပ်၍ တနာရီမျှ အပြတ်မခံနိုင်ဘဲ အမြဲမှီဝဲသုံးဆောင်ရခြင်းဆိုသည်ကား-ထမင်းအစာ အာဟာရ ကိစ္စများလည်း တနေ့လျှင်နှစ်ထပ်, သို့မဟုတ်တထပ် နေ့စဉ်မြဲကြရ၏၊ တနေ့တရက်မှ အလပ်မခံနိုင်ကြ၊ထမင်းနပ်တို့၏ အကြား၌ မုံ့ပဲ, သစ်သီးခဲဘွယ်, အလှော်အကြော်, အဖျော် အရည်, အရက်မျိုး ရှိတိုင်းတွေ့တိုင်း စားကြရ, သောက်ကြရသေး၏၊ လဘက်ဆေးကွမ်းတို့မှာ ခံတွင်း၌ မပြတ်ဝါးရန်, ငုံရန်, သောက်ရန်, ရှူရန်အမြဲရှိကြစေရ၏၊ ဤသို့လျှင် လျှာခံတွင်းမည်သည် သာယာဘွယ်အာရုံ, သာယာခြင်း တဏှာနှင့် တနာရီမျှ အပြတ်မခံနိုင်ကြသော ဌာနဖြစ်၏၊ ကျန်ရှိသောမျက်စိ အရာ, နားအရာစသည်တို့မှာကား-သာယာဘွယ်သော အဆင်း, အသံအစရှိသော အာရုံ၊ သာယာခြင်းတဏှာတို့နှင့် တနာရီမက အပြတ်ခံနိုင်ကြကုန်၏၊ တရက်မက, တလမက, တနှစ်မကပင်အပြတ်ခံနိုင်ကြကုန်၏၊ ထို့ကြောင့် ရသတဏှာသည် အကြီးအကျယ်ဆုံးသော တဏှာဖြစ်၏-ဟုလိုသည်။

အသက်မွေးမှုကြီးဖြစ်နေကြသည်- ဟူသော စကား၌လောက၌ အသက်မွေးမှုသည် အရေးအကြီးဆုံးဖြစ်၏၊ ရေသတ္တဝါအနန္တ, ကုန်းသတ္တဝါအနန္တတို့မှာ ထိုအမှုကြီးသည် အချုပ်အချာဖြစ်၏၊ အသက်မွေးမှု-ဟူသည်မှာလည်း ကဗဠိကာရအစာအာဟာရ ဖြည့်စွမ်းမှုကြီးပေတည်း၊ ထိုကဗဠိကာရအစာ အာဟာရဖြည့်စွမ်းမှုကြီးသည် အသက်ကို ပွါးစီးစေခြင်း,ရသတဏှာကို ပွါးစီးစေခြင်းအကျိုးနှစ်ပါးကို အမြဲဆောင်ရွက်ပေ၏၊ဤသို့လျှင် အသက်မွေးမှုသည်တခြားတပါးသော အမှုခပ်သိမ်းတို့ထက် အဆအရာမက, အဆအထောင်မက, အဆအသောင်းအသိန်းမက ကြီးကျယ်လှသော အမှုကြီးဖြစ်သောကြောင့် ရသတဏှာသည်လည်း ခပ်သိမ်းသော တဏှာ-ဟူသမျှတို့ထက် အဆအရာ, အထောင်, အသောင်း, အသိန်းမက ကြီးကျယ်လှသောတဏှာကြီးဖြစ်လေသတည်း။

ထိုရသတဏှာသည် အဘယ်မျှလောက်ယုတ်မာမှု, အကျိုးမဲ့မှုကြီးကျယ်သနည်း-ဟူမူကား-အသက်ကို ပွါးစီးစေခြင်း ကိစ္စသည်လည်း အလွန်ကြီးကျယ်သော ဒုစရိုက်နယ်ကြီး တပါးဖြစ်၏၊ ရသတဏှာ တိုးတက်ပွါးစီးခြင်း ကိစ္စသည်လည်း အလွန်ကြီးကျယ်သော ဒုစရိုက်နယ်ကြီးတပါး ဖြစ်၏၊ ဤငါတို့ဗုဒ္ဓဘာသာနိုင်ငံမှာပင် နွားသတ်ရုံ, သားသတ်ရုံတို့၌ နွားကောင်ရေပေါင်း, သားကောင်ရေပေါင်း, ကြက်ကောင်ရေငှက်ကောင်ရေပေါင်း တနေ့တရက် အတွက်မှာပင် အသောင်းများစွာသေဆုံးရာ၏၊ တလတလ အတွက်မှာပင် အသိန်းများစွာ သေဆုံးရာ၏၊ ဤရသတဏှာ၏ စက်ကြီးပင်တည်း၊ ကမ္ဘာပေါ်၌ ဘီလူးသဘက်တို့၏ အတတ်ကြောင့် ကပ်ရောဂါကြီးတွေဖြစ်ပေါ်၍နေခြင်းသည်လည်း ဤရသတဏှာ၏ စက်ကြီးပင်တည်း။

သေဆုံးကြရာ၌လည်း သေဆုံးကြသောသတ္တဝါတို့၏ ကိုယ်ခန္ဓာတို့၌ ရှိနေကြသောအသား,အသွေး ရသာရုံတို့သည် အတွင်းရန်သူတို့ပေတည်း၊ ထိုရသာရုံတို့သည် သတ်သောသူတို့ကိုလည်း တွင်တွင်သတ်အောင်နှိုးဆော်ကုန်၏၊စားသောသူများကိုလည်း တွင်တွင်စားအောင်နှိုးဆော်ကုန်၏၊ ဥပမာ- အသီးအရွက် စားကောင်းသောသစ်ပင်မှာ အသီးအရွက်သည် အတွင်းရန်သူဖြစ်၏၊အသီးအတွက်,အရွက်အတွက်

အခုတ်အချိုင်ခံရ၏၊ အသီးအရွက် မစားကောင်းသောသစ်ပင်သည် ချမ်းသာ၏၊ ဤဥပမာကဲ့သို့တည်း၊ ရေသတ္တဝါအနန္တ, ကုန်းသတ္တဝါ အနန္တတို့မှာ အသက်လွတ်အစာအာဟာရကို စားကြသူအလွန်နည်း ပါး၏၊နိုင်ရာနိုင်ရာဖမ်းယူ၍ စားကြသူအလွန်များ၏၊ ဤရသတဏှာ၏ စက်ကြီးပင်တည်း၊ အဘယ်မျှလောက် နည်းပါးသည်, အဘယ်မျှ လောက်များပြားသည်ဟူမူ-ဤအရာ၌ မဟာဝဂ္ဂသံယုတ်တွင်လာသော နခသိခသုတ် ဒေသနာကိုထုတ်ဘော်ပြဆိုရာ၏။

ထိုသုတ်ဒေသနာ၏ အချုပ်အဓိပ္ပါယ်မျှကို ပြဆိုပေအံ့။

မြတ်စွာဘုရားသည် လက်သည်းတော်အဖျား၌ မြေမှုန့်ကိုတင်ထား ၍ ရဟန်းတို့ကိုမေးတော်မူ၏၊ရဟန်းတို့ ငါ၏လက်သည်းဖျားမှာ တင် ထားသောမြေမှုန့်စုနှင့် မဟာပထဝီအပြင်မှာရှိသော မြေမှုန့်စုသည် အဘယ်ကများသနည်းဟု မေးတော်မူ၏၊ရဟန်းတို့ကလက်သည်းတော် ဖျား၌ တင်ထားသောမြေမှုန့်စုက အလွန် နည်းလှပါသောကြောင့် မဟာပထဝီမြေပြင်မှာရှိသော မြေမှုန့်စုက အလွန်များလှပါကြောင်း လျှောက်ကြကုန်၏၊ထိုအခါ ဤသို့ဟောတော်မူ၏။

> ဧဝမေဝ ခေါ ဘိက္ခဝေ အပ္ပကာ တေ သတ္တာ, ယေ ပါ-
> ဏာတိပါတာ ပဋိဝိရတာ၊ အထခေါ ဧတေဝ ဗဟုတရာ
> သတ္တာ,ယေ ပါဏာတိပါတာ အပ္ပဋိဝိရတာ။

အဓိပ္ပါယ်ကား-ဤသတ္တလောကကြီး၌ သူ့အသက်သတ်မှုမှ ကြဉ် ရှောင်သူသည် လက်သည်းတော်ဖျားမှာ တင်ထားသောမြေမှုန့်စုကဲ့ သို့ အလွန်နည်းပါး၏၊ သူ့အသက်ကို သတ်မှုမှ မရှောင်ကြဉ်သူသည် မဟာပထဝီမြေပြင်မှာရှိနေသော မြေမှုန့်ကဲ့သို့ များပြား၏ဟု-ဟော တော်မူ၏၊အဒိန္နာဒါန်စသည်တို့မှာလည်း ဤနည်းတူဟောတော်မူ၏၊ ဤဒေသနာတော်များကိုထောက်၍ အသက်လွတ် အစာအာဟာရကို စားကြသူဘယ်မျှလောက်နည်းပါးသည်,နိုင်ရာနိုင်ရာစားကြသူ ဘယ်မျှ လောက်များပြားသည်ဟု သိနိုင်ရာ၏၊ဤသည်လည်း ရသတဏှာ၏စက် ကြီးပင်တည်း၊ ဤ၌လည်းနိုင်ရာနိုင်ရာကိုစားကြသူအများတွင် အသက် လွတ်စားရန်မရှိ၍ အသက်ရှိကိုစားရသူများလည်းရှိရာ၏၊ ရေသတ္တဝါ

များကိုမြော်လေ၊အသက်လွတ်စားရန်ရှိလျက်နှင့် ရသတဏှာအတွက် အသက်ရှိကိုစားကြသူသည် အလွန်များ၏၊ ကုန်းသတ္တဝါများကိုမြော် လေ၊ဤသို့လျှင် တလောကလုံး ဒုစရိုက်တောကြီး ဖြစ်နေမှုသည်၊ရသ တဏှာယုတ်မာမှုကြီးပေတည်း။

ထို့ကြောင့်ဤအသက်မွေးမှုကြီး,ရသတဏှာမွေးမှုကြီးနှစ်ပါးသည် အလွန်ကြီးကျယ်သော ဒုစရိုက်နယ်ကြီး နှစ်ပါးဖြစ်ကြောင်း, အလွန် ယုတ်မာသောတဏှာကြီးဖြစ်ကြောင်းထင်ရှား၏၊ သေကြသည့်အခါ၌ လည်း သုဂတိဘဝ၌ဖြစ်သော သတ္တဝါသည် လက်သည်းတော်ဖျား၌ တင်ထားသောမြေမှုန့်စုကဲ့သို့ အလွန်နည်းပါး၏၊အပါယ်၌ဖြစ်ရသော သတ္တဝါသည် မဟာပထဝီမြေပြင်ကြီးမှာ ရှိနေသော မြေမှုန့်စုကဲ့သို့ အလွန်များပြား၏ဟု သုတ်ဒေသနာတော် များစွာလာရှိပြန်၏၊ဤဒေ သနာတော်များကိုထောက်၍ အပါယ်သို့ကျရောက်လေသော သတ္တဝါ ဟူသမျှသည် သုဂတိဘဝသို့ပြန်ရောက်ဘို့ အလွန်ခဲယဉ်းကြောင်း၊ ဘဝ တသောင်းနှင့်လည်းပြန်နိုင်ခွင့်မရှိ၊ဘဝတသိန်းနှင့်လည်းပြန်နိုင်ခွင့်မရှိ၊ များစွာသော ကျောက်တုံးကျောက်ခဲတို့ကို သမုဒ္ဒရာရေအပြင်မှာ ပစ် ချလိုက်ရာ အောက်သို့သာနစ်မြုပ်၍သွားကြကုန်သကဲ့သို့ ထိုသတ္တဝါတို့ သည် တဘဝထက်တဘဝနစ်မြုပ်၍သာ သွားကြကြောင်းကို သိနိုင်ရာ သတည်း။

ဤအရာ၌ ၎င်းမဟာဝဂ္ဂသံယုတ်တွင်ပင် လာရှိသော လိပ်ကန်း ဥပမာ-ကာဏကစ္ဆပေါပမသုတ်ကိုလည်း ထုတ်ဘော်၍ ပြဆိုရာ၏၊ ဤအလုံးစုံသည်ကား-ရသတဏှာသည် ခပ်သိမ်းသော တဏှာတို့ ထက် အဆသိန်းသောင်း လွန်ကဲကြောင်း,ယုတ်မာကြောင်းကို ဖွင့်ဆို ပေသော ဝါတမိဂ ဇာတ်အဋ္ဌကထာစကားကို ထင်ရှားစေရန် ဝေ ဘန်ဘော်ပြချက်ပေတည်း။

[ဤကား- ပိဋကတ်ယာလောပ ဆွမ်းစသော ပစ္စည်းလေးပါးဘို့မှာ ပစ္စ°ဝဏ္ဏာ ဆင်ခြင်ဘွယ်မရှိ-ဟူသောအယူဝါဒကိုသုတ်သင်ချက်တည်း။]

ယခုအခါ၌ ထိုရသတဏှာသည် ရဟန်းတော်တို့ဘောင်မှာ မင်းမှု မြှုပ်နေကြ၏၊ မင်းမှုပုံကား-လူတို့မှာ နေ့စဉ် ဟင်းကောင်းကျွေးကောင်း

စားနိုင်ကြသူ အလွန်နည်းနိုပါး၏၊ အထိုက်အလိုက်နှင့် ပြီးကြသူများ၏၊ ရဟန်းတော်တို့မှာ တတ်နိုင်သူတို့က လှူဒါန်းကြသည် ဖြစ်၍ နေ့စဉ် ဟင်းကောင်းကျွေးကောင်း စားရသူများ၏၊ မကောင်းလျှင်မစားနိုင် သူများ၏၊ ဘုန်းတန်ခိုးကြီးလေလေ ဟင်းကောင်းကျွေးကောင်း, အ စားကောင်း,အသောက်ကောင်း ပြည့်စုံလေလေဖြစ်၏၊ သက်သတ် ဟင်း မပါလျှင် မစားနိုင်သူများ၏၊လောက၌ အာရုံအပေါင်းတို့တွင် ရသာရုံသည် အယုတ်မာဆုံးဖြစ်၏၊ သူတပါးတို့၏ အသက်ကိုထိခိုက် သည်ဖြစ်၍ အကြီးအကျယ်ဆုံးသော အကျိုးမဲ့ကြီးဖြစ်၏-ဟု ပြဆိုခဲ့ သော ပါဠိအဋ္ဌကထာများနှင့် ဘယ်လိုနေကြမည်မသိ-ဟု သံဝေဂယူ ကြဘို့ ကောင်းလှ၏၊ ရသတဏှာတွင်လည်း လူတို့၏ အသက်သခင် စည်းစိမ်သခင် ဖြစ်ကြကုန်သော နွားသတ္တဝါ, ကျွဲသတ္တဝါတို့၏ အ သားတို့၌ စွဲလမ်းသော တဏှာသည် အယုတ်မာဆုံးသော ရသ တဏှာမျိုးစုတို့တွင် အတုမရှိသော ဘုရင်ချုပ်ကြီးဖြစ်ပေ၏၊ "နကိ ရတ္တိရသေဟိ ပါပိယော"ဟူသော ဂါထာပဒကို နှုတ်တက်၍ ရကြ ဘို့လည်းကောင်းလှ၏။

အထက်၌ပြဆိုခဲ့သည့်အတိုင်း ဒုစရိုက်နယ် အပါယ်နယ်ကြီးဖြစ် ချေ၍ အယုတ်မာဆုံးဖြစ်သော ဤရသတဏှာကြီးသည် ယခုအခါ ရဟန်းတော်တို့ဘောင်မှာ မင်းမူ၍နေရခြင်း, ရဟန်းတော်များဖြစ် လျက်တဏှာ့တကာတို့ထက် အယုတ်မာဆုံးကြီးဖြစ်သော ရသတဏှာ ကြီး၏ကျွန်ဖြစ်၍နေကြရခြင်းသည်လည်းဝမ်းနည်းဘွယ်ကောင်းလှ၏။

[ဤကား-ဇာတပရိဘောဂအရာတဏှာခြောက်ပါးတို့တွင်ရသတဏှာ သည် အယုတ်မာ ဆုံးကြီးဖြစ်ကြောင်း, ဒုစရိုက်နယ်ကြီး,အပါယ်နယ်ကြီး ဖြစ်ကြောင်း ပါဠိအဋ္ဌကထာလာရှိသည့်အတိုင်း ထုတ်ဘော်၍ ပြဆိုချက် ပေတည်း။]

ရှင်းလင်းချက်ပြီး၏။

ရှေး၌ပြဆိုခဲ့ပြီးသောပါဠိတော်လာဥပမာစုကိုပြဆိုခဏ်း

ထေယျပရိဘောဂ၌ သံတွေခဲဥပမာလာပုံကား—

အညထာ သန္တံ အတ္တာနံ၊
အညထာ ယော ပဝေဒယေ။
နိကစ္စ ကိတဝဿေဝ၊
ဘုတ္တံ ထေယျာယ တဿ တံ။ ။
သေယျော အယောဂုဠော ဘုတ္တော၊
တတ္တော အဂ္ဂိသိခူပမော။
ယဉ္စေ ဘုဉ္ဇေယျ ဒုဿီလော၊
ရဋ္ဌပိဏ္ဍံ အသညတော။ ။

အနက်ကား—ယော၊ အကြင်ရဟန်းစစ်မဟုတ်ဘဲ ရဟန်းစစ်လုပ်၍ နေသော ရဟန်းတု, ရဟန်းယောင်သည်။ အညထာ၊ တပါးသော ဒုဿီလအခြေအနေအားဖြင့်။ သန္တံ၊ အမှန်အဟုတ်ဖြစ်၍ နေသော။ အတ္တာနံ၊ မိမိကိုယ်ကို။ နိကစ္စ၊ ဖုံးရှက်စဉ်းလဲ၍။ အညထာ၊ တပါးသော သီလဝန္တအခြေအနေအားဖြင့်။ ပဝေဒယေ-ပဝေဒတိ၊ ဘော်ပြပြောကြား၏။ ယထာ၊ ဥပမာကား။ ကိတဝဿ၊ငှက်သတ် မုဆိုး၏။ နိကစ္စ၊ စဉ်းလဲ၍။ ပဝေဒနံဣဝ၊ မိမိကိုယ်ကိုဘော်ပြခြင်း ကဲ့သို့တည်း။ တဿ၊ ထိုရဟန်းတု ရဟန်းယောင်၏။ တံ ဘုတ္တံ၊ထိုလူတို့လှူဒါန်းသော ပစ္စည်းလေးပါးကို သုံးဆောင်ခြင်းသည်။ ထေယျာယ၊ အနက်အနဲ စဉ်းလဲသော ခိုးခြင်းဖြင့်။ ဘုတ္တံ၊ သုံးဆောင်ခြင်းဖြစ်၏။

တတ္တော၊ ရဲရဲညီသော။ အဂ္ဂိသိခူပမော၊ မီးတောက်မီးလျှံနှင့် တူသော။ အယောဂုဠော၊သံတွေခဲကို။ ဘုတ္တော၊ စားအပ်မျိုအပ်သည်ရှိသော်။ သေယျော၊ကောင်းမြတ်သေး၏။ အသညတော၊သီလကိုမစောင့်ထိန်းမူ၍။ ဒုဿီလော၊ ရဟန်းသီလပျက်ဆုံးလျက်ရှိနေသော ရဟန်းတုသည်။ ရဋ္ဌပိဏ္ဍံ၊ တိုင်းသူပြည်သားလူအများတို့က လှူဒါန်း၍ ရသော ဆွမ်းကို။ စေ၊အကယ်၍။ ယံ ဘုဉ္ဇေယျ၊အကြင်စားရာ၏။ တတော၊ထိုဒုဿီလရဟန်းတို့မှာ တိုင်းသူပြည်သားတို့၏ ဆွမ်းကို စားရခြင်းထက်။ အယောဂုဠော၊ သံတွေခဲကို။ ဘုတ္တော၊ စားအပ်သည်ရှိသော်။ သေယျော၊ကောင်းမြတ်လှသေး၏။

ငှက်သတ်မုဆိုးသည် မိမိကိုယ်ကို သစ်ခက်စိမ်း,သစ်ရွက်စိမ်းတို့ဖြင့် စည်းနှောင်ပြီးလျှင် သစ်ပင်ယောင်, ချုံယောင်လုပ်၍ ငှက်အများ ကျရောက်ရာဌာနသို့ နေလင့်၏၊ ငှက်တို့သည် သစ်ပင် တောချုံ မှတ်၍ အနီးအပါးသို့ ကျရောက်ကြကုန်၏၊မုဆိုးသည် မိမိအပါးသို့ ရောက်လာသောငှက်တို့ကို ယမ်းမီးစသည်ဖြင့် ပစ်သတ်၍ ယူလေ၏၊ ဒုဿီလ ရဟန်းသည် ထိုမုဆိုးနှင့်တူ၏ဟုလိုသည်၊သားကောင်တို့ကို ထိုနည်းမျိုးဖြင့် စဉ်းလဲ၍သတ်သော သားသတ်မုဆိုးနှင့်လည်းတူ၏။

ထိုရဟန်းတုမှာ ရွာသူတို့ကလှူဒါန်းကြသော ဆွမ်းပစ္စည်းလေးပါး ကို သုံးဆောင်ရသည်ထက် ရဲရဲညီသော သံတွေခဲကို သုံးစားရခြင်းသည် ကောင်းမြတ်သေး၏ဟူရာ၌ ကောင်းမြတ်ပုံကား—

ထိုရဟန်းတုသည် သံတွေခဲကို သုံးစားခဲ့သော် သုံးစားမှုအတွက် ထိုခဏ၌သေသော်လည်းသေရာ၏၊သေလုပါးနီး ဒုက္ခကြီးသော်လည်း တွေ့ကြုံရာ၏၊ သံတွေခဲကို သုံးစားမှုအတွက်နှင့် အပါယ်သို့ကျရောက်မှုမရှိလေ၊ ရဟန်းကောင်းထင်မှတ်၍ ရွာသူတို့က လှူဒါန်းကြသောပစ္စည်းလေးပါးကို သုံးစားမှုသည်ကား - အပါယ်သို့ကျရောက်စေနိုင်သောအမှုကြီးဖြစ်၏၊ ထိုရဟန်းတုသည် အပါယ်သို့ကျရောက်ပြီးလျှင် ကြီးစွာသောအပါယ်ဒုက္ခကို ခံရလေ၏၊ခံရပုံကား—ထိုရဟန်းတုမှာ ယခုဘဝတွင် ရဟန်းသံဃာတို့နှင့် ပေါင်းဘော်ရာတို့၌ ရဟန်းကောင်းပြုလုပ် စဉ်းလဲခြင်းသည်၎င်း, လူတို့နှင့်ဆက်ဆံရာတို့၌ ရဟန်းကောင်းပြုလုပ် စဉ်းလဲခြင်းသည်၎င်း ဤစဉ်းလဲမှုကြီးသည် သံဃဘေဒကဖြစ်သောမုသာဝါဒကိုချန်လှပ်၍ လောကသုံးပါးတွင် အတုမရှိနက်နဲသော မုသာဝါဒကံကြီးပေတည်း၊ နောက်ဘဝ၌ အလွန်ကြီးကျယ်သော အပါယ်ဒုက္ခသို့ပစ်ချနိုင်သော ကံကြီးပေတည်း။

ထိုသို့ရဟန်းတို့နှင့်ပေါင်းဘော်စဉ်အခါ, လူတို့နှင့် ဆက်ဆံစဉ်အခါတို့၌ ရဟန်းတို့၏အရိုအသေပြုမှု,လူတို့၏ရှိခိုးမှု,ပူဇော်မှု,အလှူအတန်းခံမှု, အလှူအတန်းခံ၍ရသော ပစ္စည်းတို့ကိုသုံးဆောင်မှုတို့၌ နေ့ရက်ရှည်စွာ သာယာရွှင်လန်းသောကာယကံမှု, ဝစီကံမှု, မနောကံမှုတို့သည် နောက်ဘဝ၌ ငရဲမီးတောက်မီးလျှံတွေ,ပြိတ္တာ မီးတောက်မီးလျှံ

တွေဖြစ်ဘိုတို့ပေတည်း၊သေခါနီးအခါ၌ ထိုအာရုံစုတို့တွင် တခုခုသော်လည်း နိမိတ်ထင်လာလတံ့၊သို့မဟုတ် အပါယ်ဂတိ နိမိတ်သော်လည်း ထင်လာလတံ့၊ ထင်သည်နှင့်တပြိုင်နက် ထိုမှသာဝါဒကံကြီးသည် ထိုရဟန်းတုကို အပါယ်သို့ပစ်ချခွင့်ရလေ၏၊နွေရက်ရှည်စွာ သာယာရွှင်လန်းနေသော ထိုကာယကံမှု,ဝစီကံမှု, မနောကံမှုတို့သည်လည်း ထိုသူအပါယ်သို့ရောက်သည်နှင့်တပြိုင်နက်ဧရာမီးတောက်မီးလျှံတွေ,ပြိတ္တာမီးတောက်မီးလျှံတွေကို ဖြစ်ပေါ်စေကြကုန်သည်။

ဆွမ်းပစ္စည်းမှာ သာယာမှုအတွက် နောက်ဘဝ၌ ထိုသူမှာ မျိုသမျှအာဟာရတို့သည် ခံတွင်းသို့ရောက်လျှင် ရဲရဲညီသော သံတွေခဲတွေဖြစ်၍ လည်ချောင်းတွင်း,ရင်တွင်း, ဝမ်းတွင်းသို့ အတင်းဝင်ကြလေကုန်၏၊ အေးမြသောရေကိုပင်သောက်သော်လည်းခံတွင်းသို့ရောက်လျှင် လျှံလျှံတောက်သောသံပူရေဖြစ်၍ ဝင်လေတော့သည်၊ အရဟတ္တဓဇ်သင်္ကန်းကိုဝတ်ရုံမှုအတွက် ရဲရဲညီသောသံပြားသင်္ကန်းကြီး အပြီးဝတ်လျက်နေလေ၏၊သပိတ် ပရိက္ခရာအမျိုးမျိုးတို့ကို ဆောင်မှုအတွက် နောက်ဘဝ၌ ရဲရဲညီသော သံမီး သပိတ်ပရိက္ခရာ အမြဲပါလေ တော့သည်၊ကျောင်းပစ္စည်းအတွက် နောက်ဘဝမှာ ရဲရဲတောက်သော သံအိမ်ကြီး အပြီးတည်ရှိလေ၏၊ ဘုရားတဆူနှင့် ဘုရားတဆူအကြားမှာ ဤမဟာပထဝီမြေကြီးအထက်သို့ အမြင့်တယူဇနာ တက်သည့် တိုင်အောင်ပင် အပါယ်ဘဝမှ မလွတ်နိုင်ကြကုန်၊ ကဿပဘုရားလက်ထက်တော်က ကျရောက်ကြကုန်သော ပါပရဟန်းမျိုးတို့သည် ယခုတိုင်ပင် ဂိဇ္ဈကုဋ်တောင်မှာရှိနေကြကုန်၏။

ထေယျပရိဘောဂအဖြစ်ပြီး၏။

ဣဏပရိဘောဂ၌အဆိပ်လောင်ပုံ

အဆိပ်ဆေးဥပမာ

အဆိပ်ကိုမျိုမိသောသူမှာ ထိုအဆိပ်သည် ဝမ်းတွင်းသို့ရောက်သည်နှင့်တပြိုင်နက်အသည်း, အဆုပ်, အူမ, အူသိမ်တို့ကိုလောင်လေ၏၊ အသွေး,အသား, ခြေဇာတို့ကို ကုန်ခန်းစေ၏၊ အပေါက်အပေါက်အပြတ်အပြတ်တွေဖြစ်၍ ကုန်စေ၏၊ ထိုသူမှာ မလွန်မီကတင်ကူး၍

အန်ဆေးကိုသော်၎င်း,အဆိပ်ပြေဆေးကိုသော်၎င်း သောက်မျိုခဲ့လျှင် ချမ်းသာခွင့်ရသေး၏၊ လွန်ခဲ့လျှင် ချမ်းသာခွင့်မရပြီ၊ သေဆုံးရလေတော့သည်၊ ထို့အတူ ဤသာသနာတော်၌ ရဟန်းတော်တို့မှာလည်း ပစ္စည်းလေးပါးကိုရရှိ၍ သမ္ဘောဟ,ဂေဓ,မဒ, ပမာဒပက္ခသို့ရောက်ခဲ့လျှင် အဆိပ်ကိုမျိုမိကြကုန်ပြီ၊ ထိုပက္ခသို့ရောက်ခဲ့လျှင် အလုံးစုံသော လောကာမိသ, လောကပသာဒတို့ကိုလည်း အကျိုးပေးသမျှသာယာကြကုန်တော့သည်။

ဤသာသနာတော်၌ အသွေး, အဆီ,ဩဇာ,အနှစ်သာရဆိုသည်ကား-အရိယဝံသတရားလေးပါးနှင့်တကွ သတိပဋ္ဌာန်လေးပါး, သမ္မပဓာန်လေးပါး,ဣဒ္ဓိပါဒ်လေးပါး,ဣန္ဒြေငါးပါး,ဗိုလ်ငါးပါး,ဗောဇ္ဈင်ခုနစ်ပါး, မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးဟု ဆိုအပ်သော ဗောဓိပက္ခိယ တရားတို့ပေတည်း၊ထိုတရားတော်တို့သည်ရဟန်းတော်တို့မှာဃခုဘဝ၌ပင်မဂ်,ဖိုလ်, နိဗ္ဗာန်, ဈာန်သမာပတ်တို့သို့ ပေါက်ရောက်ကြီးပွါးနိုင်ကြရန် ကျေးဇူးပြုနိုင်ဆောင်ရွက်နိုင်သော အသွေး, အဆီ,ဩဇာ, အနှစ်သာရတို့ပေတည်း၊ သမ္ဘောဟ,ဂေဓ,မဒ,ပမာဒပက္ခ၌ တည်နေကြကုန်သော ရဟန်းတော်တို့မှာမူကား- ပစ္စည်းလေးပါးနှင့်တကွ လောကာမိသ, လောကပသာဒတို့၌သာ အလေးဂရု အရေးပြုကြကုန်တော့သည်၊ သတိပဋ္ဌာန်စသော ထိုတရားတို့ကိုအားထုတ်လိုသောသဒ္ဓါ,ဆန္ဒအားထုတ်နိုင်သော သတိ,ဝီရိယပင်မရှိကြကုန်ပြီ။

ဂေဓ,မဒ,ပမာဒအဆိပ်ကင်းတို့သည် နေ့စဉ်တိုးပွါးလျက်ရှိနေကြသဖြင့် ထိုသူတို့၏စိတ်သန္တာန်သည် ထိုသဒ္ဓါဆန္ဒတို့ခန်းခြောက်ပြီးလျှင် နိဒ္ဒါရာမတာ-အစရှိသော အပေါက်ခြောက်ပါးခေါ်သော ကိလေသာတရားတို့၏ ပွါးစီးချက်နှင့် အပေါက်ပေါက်အပြွတ်ပြွတ် ရတတ်စရာမရှိနေကြ၏၊ မသေမီ, အရွယ်မလွန်မီသတိပဋ္ဌာန်ဟူသောအဆိပ်အန်ဆေး, အဆိပ်ပြေဆေးများကို ပွါးများ သောက်မျိုမိကြလျှင် အပါယ်ဘေးမှ ချမ်းသာခွင့်ရှိသေး၏၊ မသောက်မျိုဘဲ ထိုအနေနှင့်ပင် သေလွန်ကြလျှင် ဝါတမိဂဇာတ်အဋ္ဌကထာလာရှိသည့်အတိုင်းအပါယ်ကျမှလွတ်နိုင်ကြရန် အတန်ကြီးခဲယဉ်းလှချေ၏။

အရိယဝံသ တရားလေးပါးဆိုသည်ကား—

၁။ စီဝရသန္တောသ-သင်္ကန်းပစ္စည်း၌ ရောင့်ရဲခြင်းတပါး,

၂။ ပိဏ္ဍပါတသန္တောသ-ဆွမ်းပစ္စည်း၌ရောင့်ရဲခြင်းတပါး,

၃။ သေနာသနသန္တောသ-ကျောင်းပစ္စည်း၌ ရောင့်ရဲခြင်းတပါး,

၄။ ဘာဝနာရာမ-သမထဘာဝနာ,ဝိပဿနာဘာဝနာတို့၌ ပျော်ပိုက်ခြင်းတပါး,

ဆွမ်းပစ္စည်း, သင်္ကန်းပစ္စည်း, ကျောင်းပစ္စည်းတို့၌ ရောင့်ရဲခြင်းသုံးပါး၊ သမထ, ဝိပဿနာဘာဝနာမှုတို့၌ ပျော်ပိုက်ခြင်းတပါး၊ ဤလေးပါးပေတည်း။

ထိုလေးပါးတို့တွင် သင်္ကန်း၌ ရောင့်ရဲခြင်း, ဆွမ်း၌ ရောင့်ရဲခြင်း ဆိုသည်ကား—

> သော သန္တုဋ္ဌော ဟောတိ ကာယပရိဟာရိယေန စီဝရေန ကုစ္ဆိပရိဟာရိယေနပိဏ္ဍပါတေန၊သောယေနယေနစ ပက္ကမတိ။ပ။ သမာဒါယေဝ ပက္ကမတိ၊ သေယျထာပိနာမ ပက္ခီ သကုဏော ယေနယေနစ ဍေတိ၊ သပတ္တဘာရောဝ ဍေတိ။

ဟူ၍ ဟောတော်မူသည်နှင့်အညီ-ကျေးငှက်များသည် တောတခုမှ တောတခု, သစ်တပင်မှ သစ်တပင်သို့ပြောင်းသွားရာ၌ကိုယ်သွားလျှင် အတောင်ပါတော့သည်၊ အတောင် အပိုအမို ထားခြင်းမရှိ၊ ကိုယ်သွားလျှင် ဝမ်းပါတော့သည်၊ ဝမ်းပါလျှင် အစာအာဟာရပါတော့သည်၊ အစာအာဟာရ အပိုအမိုထားခြင်းမရှိ၊ ထို့အတူ ရဟန်းတို့မှာလည်း ကိုယ်သွားလျှင် ကိုယ်မှာသင်္ကန်း အပြီးပါတော့သည်၊ ဆွမ်းလည်းအပြီးပါတော့သည်၊ ကိုယ်မှာဝတ်ရုံလျက်ရှိသော သင်္ကန်းစုထက် အပိုအမိုသင်္ကန်းမရှိပြီ၊ ဝမ်းမှာမျို၍ထားသော ဆွမ်းထက် အာဟာရ ကိစ္စ၌ အပိုအမိုတစုံတခုမျှမရှိပြီ-ဟူလိုသည်။

ကျောင်းပစ္စည်း၌ ရောင့်ရဲခြင်းဆိုသည်ကား—

> သော ဝိဝိတ္တံ သေနာသနံ ဘဇတိ အရညံ ရုက္ခမူလံ ပဗ္ဗတံ ကန္ဒရံ ဂိရိဂုဟံ သုသာနံ ဝနပတ္ထံ အဗ္ဘောကာသံ ပလာလပုဉ္ဇံ။

ဟူ၍ပြောတော်မူသည်နှင့်အညီ မြို့ကျောင်းရွာကျောင်းမှစွန့်ခွါ၍ ဆိပ်ငြိမ်သော တောကျောင်း, သစ်ပင်ရင်း, တောင်ပေါ်, ချောက် မြောင်, တောင်မှာရှိနေသော ကျောက်ဂူများ, သူသာန်ရွာမှ ကွာ လှမ်းသော တောအရပ်, လွင်တီးခေါင်များ၌ နေခြင်းကိုဆိုသည်။

ဘာဝနာ၌ ပျော်ပိုက်ခြင်းဆိုသည်ကား—

သမထဘာဝနာအလုပ်နှင့်ဖြစ်စေ, ဝိပဿနာဘာဝနာ အလုပ်နှင့် ဖြစ်စေ လွတ်ကင်း၍ မနေနိုင်သည်ကိုဆိုသည်၊ မိမိတို့သည် အရိယ ဝံသတရား, ဗောဓိပက္ခိယတရားတို့၌ သဒ္ဓါ, ဆန္ဒ, သတိ, ဝီရိယ ခန်းခြောက်၍ နေကြကုန်သည့်အတွက် သူတပါးတို့အားထိုတရားများ ကိုပြောခြင်း ဟောခြင်းကိုမျှမပြုကြ၊ သူတပါးတို့ပြောဟော သည်ကို မျှ မကြားလိုမနာလိုကြ၊ မည်သူသည် ထိုတရားများကို အားထုတ် ကျင့်ဆောင်သည်ဆိုလျှင် ထိုသူလိုမိမိတို့က မကျင့်ဆောင်နိုင် ကြသည့် အတွက် ထိုသူကိုသာပြောပေါက် ဆိုပေါက်ရှာ၍ အကောင်းမဖြစ် စေရန် ကြံဖန်အားထုတ်ကြကုန်၏။

[ဤကား- ဇူဏပရိဘောဂ အဆိပ်ဖမ်း၍ လူမှန်းမသိ ရှိနေကြကုန် သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ တန်ခွန်တွေကို ပြဆိုချက်တည်း၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ နောက်ဘဝအလားကိုမူကား-ဇာတ်အဋ္ဌကထာတို့၌ ပြဆိုချက်ရှိလေပြီ။]

အဆိပ်ဆေးဥပမာပြီး၏။

သံချေးဥပမာ

သံချေးဥပမာ၌—သံဖြူလင်ပန်းကြီးမှာ ခဲဘွယ် ဘောဇဉ် တို့ကို ထည့်၍စားကြရာ၌ စားပြီးလျှင် ထိုလင်ပန်းကိုထိုနေ့တွင် နေ့စဉ်ဆေး မိအောင်ဆေးကြောရသည်၊ မဆေးမိဘဲ နေ့ကူးအောင်ပစ်၍ မထားရ၊ နေ့ကူးအောင် ပစ်ထားခဲ့သော် ခဲဘွယ်ဘောဇဉ် အညစ်အကြေးက လည်းတွယ်ကိုက်, သံချေးကလည်း တနေ့တခြားအားကြီးစွာ တက် ပွါးသဖြင့် ထိုလင်ပန်းသည် မကြာမီပစ်ရလတံ့၊ ထို့အတူ ပစ္စည်း လေးပါးတို့ကို သုံးဆောင်ကြရာမှာလည်း သုံးဆောင်၍ ပြီးလျှင် နေ့မ လွန်ခင် ပစ္စဝေက္ခဏာ ဆင်ခြင်၍ နေ့စဉ်ဆေးကြောရမည်၊ မဆင်ခြင် မိဘဲနေ့မကူးစေရ၊မဆင်ခြင်မိဘဲမိမိစိတ်ကိုပစ်၍မထားရ၊ပစ်ထားခဲ့လျှင်

မဆေးမကြောဘဲနေ့ဆက်ရက်ဆက်သုံးဆောင်၍နေသောလင်ပန်းနှင့် အတူ မိမိစိတ်သည်လည်းပစ်ရတော့မည်၊ အပါယ်လေးပါးသို့သွားရ တော့မည်-ဟူလို၊ ဇာတ်အဋ္ဌကထာတွင် လာရှိသည့်အတိုင်း ဘီလူး, သဘက်, သားရဲတွေ ဖြစ်ကြသည်ကိုမူကား-တွေ့ကြုံ ကြားသိဘူးလှ လေပြီ။

သံချေးဥပမာပြီး၏။

ဇူဏှာပရိဘောဂဥ္ဈ အဆိပ်လောင်ပုံပြီး၏။

သတိပေးဂါထာမူကား—

အတ္တာနံ စေ ပိယံ ဇညာ၊
ရက္ခေယျ နံ သုရက္ခိတံ။
တိဏ္ဏံ အညတရံ ယာမံ၊
ပဋိဇဂ္ဂေယျ ပဏ္ဍိတော။ ။
[ဓမ္မပဒပါဠိတော်။]

အနက်ကား—ပဏ္ဍိတော၊ပညာရှိသောရဟန်းရှင်လူသည်။ အတ္တာ နံ၊ မိမိကိုယ်ကို။ ပိယံ၊ ချစ်အပ်၏-ဟူ၍။ စေဇညာ၊ အကယ်၍ သိရင်း ရှိသည် ဖြစ်ငြားအံ့။ နံ၊ ထိုမိမိကိုယ်ကို။ သုရက္ခိတံ၊ ကောင်းကောင်း ကြီး စောင့်ရှောက်မှုကို။ကတွာ၊ ပြု၍။ ရက္ခေယျ၊စောင့်ရှောက်ရာ၏။ တိဏ္ဏံ၊ အရွယ်သုံးပါးတို့တွင်။ အညတရံယာမံ၊တပါးပါးသော အ ရွယ်၌။ ပဋိဇဂ္ဂေယျ၊ ဆေးကြောသုတ်သင်ရာ၏။

ပရိယတ္တိဓမ္မတို့၌ မိမိတို့တတ်သိလိမ်မာရှိကြစေရန်သင်မှု, ကြားမှု, သူတပါးတို့ကိုတတ်သိလိမ်မာရှိကြစေရန်ချမှု, ပို့မှုတို့နှင့် နေကြရသဖြင့် ထိုအရိယဝံသတရား, သတိပဋ္ဌာန်တရားများကို ပထမအရွယ်မှာအား မထုတ်နိုင်ရှိနေကြသော် ဒုတိယအရွယ်မှာ တောတောင်ထွက်၍အား ထုတ်ကြကုန်ရာ၏၊ ဒုတိယအရွယ်မှာ အားမထုတ်နိုင်ရှိနေကြသော် တတိယအရွယ်မှာ တောတောင်ထွက်၍ အားထုတ်ကြကုန်ရာ၏၊မိမိတို့ ကိုယ်ကိုချစ်ကြလို့ရှိလျှင် လောကာမိသ, လောကပသာဒအသိုက်အအုံ ကြီးထဲမှာသေသည့်တိုင်အောင် အနစ်ခံ၍ မနေကြကုန်ရာဟုလိုသည်၊

ပရိယတ္တိဓမ္မအလုပ်ပင်မရှိသော ဣဏပရိဘောဂသမားတို့မှာ သံဝေဂ
ယူကြဘို့သာရှိတော့သည်။

ဤဂါထာတွင် ရှေ့ဝါကျ၌ရက္ခေယျ-ဟူ၍, နောက်ဝါကျ၌ ပဋိဇဂ္ဂေ
ယျ-ဟူ၍ ဟောတော်မူသည့် အလိုကား-ရှေ့အရွယ်တို့၌ ပရိယတ္တိဓမ္မ
အတွက်နှင့် ဣဏပရိဘောဂတောကြီးအတွင်းမှာ နေရခိုက်အခါ၌
မိမိတို့ကိုယ်ကို ထိုပရိဘောဂမှ ကင်းလွတ်အောင် ကောင်းကောင်း
စောင့်ရှောက်ကြရမည်၊ စောင့်ရှောက်ပါသော်လည်း ထိုတောကြီး
အတွင်းမှာနေရသည့်အတွက်ကြောင့် လုံးလုံးစင်ကြယ်နိုင်ရန် ခဲယဉ်း
လျက်ရှိ၍၊ ထို့ကြောင့်လုံးလုံးစင်ကြယ်ပြီးမှ သေရလေအောင် နောက်
အရွယ်မှာ ထိုတောကြီးအတွင်းမှထွက်ကြကုန်ပြီးလျှင် ထိုအရိယဝံသ
တရား, သတိပဋ္ဌာန်တရားတို့ကို အားထုတ်၍ မိမိတို့ကိုယ်ကိုခရုသင်း
ပွတ်သစ်အသွင်ကဲ့သို့ကောင်းကောင်းစင်ကြယ်အောင် သုတ်သင်ဆေး
ကြောရမည်ဟု ဆိုလိုသည်။

အသက်ငါးဆယ့်ငါးနှစ်ထက် နောက်မကျစေကုန်မူ၍တောတောင်
သို့ထွက်ပြီးလျှင် အရိယဝံသတရား,သတိပဋ္ဌာန်တရားတို့ကို အားထုတ်
၍ မိမိတို့စိတ်,မိမိတို့ကိုယ်ကိုဖြူဖြူဆွဆွခဝါချပြီးမှသေကြရသော် အသေ
လှကြမည်ဟုမုချမှတ်ယူကြကုန်ရာသည်၊ ခဝါမချခဲ့သော် အသေမလှ
ပုံကား-ထုတ်ပြခဲ့ပြီးသောဇာတ်တို့၌ ငရဲ,တိရစ္ဆာန်,ဘီလူး, ပြိတ္တာဖြစ်
ရကြောင်း တိုက်ရိုက်လာရှိလေပြီ၊ ထိုတွင်သူတပါးတို့ကို ထိခိုက်ပုတ်
ခတ်မှု ဝစီကံများလှသောသူသည် ကဿပဘုရားလက်ထက်၌ ကပိလ
ရဟန်းကြီးကဲ့သို့ အဝီစိငရဲသို့ကျတတ်၏၊ ငါ့ဘုရားလက်ထက်၌ ကော
ကာလိက ရဟန်းကြီးကဲ့သို့ ပဒုမငရဲ၌ကျတတ်၏၊ ထိုပဒုမငရဲသည်
လည်း အဝီစိငရဲနယ်တွင် အပါအဝင်ပေတည်း၊ အဗ္ဗုဒငရဲ,နိရဗ္ဗုဒ
ငရဲစသည်ဖြင့် ငရဲမျိုးဆယ်မျိုးရှိသည်တွင် ထိုပဒုမငရဲအိုးကြီးသည်
ဝစီကံမှုတွင်အကြီးဆုံးသောငရဲဗိုလ်ချုပ်ကြီးပေတည်း။

ရှေ့ငရဲကိုးမျိုးတို့သည်ကား-ထိုပဒုမငရဲအိုးကြီး၏ ဘက်ပါအခြံအရံ
အသင်းအပင်းတို့ပေတည်း၊ ထိုငရဲဆယ်မျိုးတို့၌ တကြိမ်ကျရောက်
ခဲ့သော် အနှစ်ရှည်ကြာစွာ ခံနေကြရသောငရဲသက်ကိုလည်း အသေ
အချာဟောတော်မူလေပြီ၊ နှမ်းစေ့ပေါင်းအတင်းရှစ်ဆယ်သည် ကော

သလတိုင်း၌လှည်းတစီးတိုက်ဖြစ်၏၊ ထိုလှည်းတစီးတိုက်ရှိသောနှမ်းစေ့ပုံကြီးမှအနှစ်တရာတရာလျှင် တစေ့တစေ့မျှယူ၍ပစ်ခဲ့သော်ထိုနှမ်းစေ့ပုံသည်ကုန်ရာ၏၊ ထိုငရဲဆယ်မျိုးတွင် အစဆုံးဖြစ်သော အဗ္ဗုဒငရဲသက်သည်မကုန်လေရာ၊ထိုငရဲမှအဆနှစ်ဆယ်စီအစဉ်အတိုင်းတိုးပွါး၍သွားသော် ပဒုမငရဲအိုးကြီး၏အသက်တမ်းဖြစ်လေ၏၊ပဒုမဆိုလျှင်ထိုငရဲအိုးကြီးကို အမှတ်ရကြဘို့ကောင်းလှ၏၊ ထိုပဒုမငရဲအိုးကြီးကို သံယုတ်ပါဠိတော်,အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော်တို့မှာဟောတော်မူ၏။

ထိုတိရစ္ဆာန်ဖြစ်ရပုံကား-လူတို့မှာမြေ၌ မြှုပ်ထားသောဥစ္စာကိုသာယာမှုအထုံအားကြီးသည့်အတွက် နောက်ဘဝ၌ ထိုဥစ္စာရှိရာမှာ ကြွက်တိရစ္ဆာန်,မြွေတိရစ္ဆာန်ဖြစ်ရသော ဝတ္ထုများရှိ၏၊ ရှေးမှာပြဆိုခဲ့ပြီးသော ဓမ္မပဒဂါထာ၏ နိဒါန်းတွင် ထိုတိဿရဟန်းသည် သင်္ကန်း၌ သာယာမှုတင်းလင်းရှိနေသည့်အတွက် နောက်ဘဝ၌ ထိုသင်္ကန်းမှာ သန်းတိရစ္ဆာန်ဖြစ်ရသည်ဟု အဋ္ဌကထာရှိ၏၊ဤသို့ရှိကြသော ဇာတ်ဝတ္ထုများကို ထောက်မြော်သည်ရှိသော် သင်္ကန်းပစ္စည်း၌ သာယာမှုကြွေးမြီတင်းလင်းနှင့် သေလွန်ခဲ့လျှင် နောက်ဘဝ၌ အဝတ်သင်္ကန်းတို့၌ ပိုးမွှားတိရစ္ဆာန်ဖြစ်၍ မဆုံးနိုင်ရှိနေတတ်၏။

ဆွမ်းပစ္စည်း၌ သာယာမှု ကြွေးမြီတင်းလင်းနှင့်သေခဲ့လျှင် အစာအာဟာရဝတ္ထုမျိုးတို့၌ ပိုးမွှားတိရစ္ဆာန်ဖြစ်၍ မဆုံးနိုင်ရှိနေတတ်၏၊ ဝက်သားကြိုက်မှု ကြွေးမြီတင်းလင်းနှင့်သေခဲ့လျှင် ဝက်တို့၏ကိုယ်ခန္ဓာမှာ ဝက်ပိုးဝက်မွှားဖြစ်၍ မဆုံးနိုင်ရှိနေတတ်၏၊ ကြက်သားကြိုက်မှု ကြွေးမြီတင်းလင်းနှင့်သေခဲ့လျှင် ကြက်တို့၏ကိုယ်ခန္ဓာမှာကြက်ပိုးကြက်မွှားဖြစ်၍ မဆုံးနိုင်ရှိနေတတ်၏၊ နွားသားကြိုက်မှု, ကျွဲသားကြိုက်မှု စသည်တို့၌လည်း ထို့အတူ အကုန်မြော်လေ၊

ကျောင်းပစ္စည်း၌ သာယာမှု ကြွေးမြီတင်းလင်းနှင့် သေခဲ့သော် သီလရှိခဲ့ပါလျှင် ထိုကျောင်းမှာ ကျောင်းသဘက်ကြီး,ကျောင်းသားရဲကြီး,ကျောင်းတစ္ဆေကြီးသော်လည်း ဖြစ်နေတတ်၏၊ သီလမရှိခဲ့ပါလျှင် ကျောင်းမှီ ကျောင်းကပ်အရပ်ရပ်သော ကျောင်းပိုး, ကျောင်းမွှားဖြစ်၍ မဆုံးနိုင် ရှိနေတတ်၏၊ ကမ္ဘာဦးအခါ၌ မဟာပနာဒမင်းအား

သိကြားမင်းသည် ရတနာနန်းပြာသာဒ်ကြီး ဖန်ဆင်း၍ ပေး၏. ထို ပြာသာဒ်ကြီးသည် ယခုဂင်္ဂါမြစ်တွင်းမှာ တုံးလုံးလဲလျက်ရှိ၏၊ ထိုအခါ ၌ ထိုနန်းပြာသာဒ်မှာ နေကြကုန်သော နန်းတော်သူ, နန်းတော်သား အပေါင်းတို့သည် ထိုနန်းပြာသာဒ်ကို သာယာသောတဏှာကြောင့် ထိုနန်းပြာသာဒ်ကြီးအတွင်းမှာ ရေပိုးရေမွှားအမျိုးမျိုးဖြစ်ကြ၍ ငါတို့ ဘုရားလက်ထက်တိုင်ရှိနေကြသည်ဟု အဋ္ဌကထာများတွင်လာသည်ကို ထောက်မြော်လေ။

ဘီလူးဘဝ,ပြိတ္တာဘဝတို့သို့ ကျတတ်သည်ဟူရာ၌ ဝိနည်းသိက္ခာလုံ ခြုံ၍ မာန်မာနဒေါသလွန်စွာကြီးခဲ့သော်ငင်း၊ ဝက်သား, ကြက်သား, ငါး, အမဲရသတဏှာ လွန်စွာကြီးခဲ့သော်ငင်း သေလွန်သည့် အခါ အပါယ်သို့မကျမူ၍ဘီလူးတန်ခိုးကြီး,သဘက်တန်ခိုးကြီး,သားရဲတန်ခိုး ကြီးဖြစ်တတ်၏၊နောက်ဘဝ၌လည်း မာန,ဒေါသ, ရသတဏှာလွန်စွာ ကြီးသည်ထက်ကြီးပြန်၏၊ လူတို့၏အသွေး, အဆီကိုလွန်စွာကြိုက်၏၊ နွား,ကျွဲ,သိုး,ဆိတ်တို့၏ အသွေး,အဆီကိုလည်းကြိုက်၏၊ထိုသတ္တဝါတို့၌ အနာဆိုး,ရောဂါဆိုးအမျိုးမျိုးတို့ကို မိမိတို့တန်ခိုးဖြင့် ဖြစ်ပွါးစေပြီးလျှင် တကိုယ်လုံးရှိသောအသွေးအဆီတို့ကို စုတ်ယူမျိုသောက်နိုင်၏၊ ကမ္ဘာ ပေါ်၌ ကပ်ဝေဒနာ ကပ်ရောဂါပြုလုပ်ကြသူ မကောင်းဆိုးဝါးတို့၏ ဘောင်မှာ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးတွေဖြစ်ကြလေ၏၊သူတို့ကို ပရိတ်တော်ရိုး,ဂုဏ် တော်ရိုး,ကမ္မဝါရိုးများကို ဘတ်ရွတ်နှင်ထုတ်၍မရနိုင်ပြီ၊ သူတို့ကပင် သာ၍ ကြေကြေလျက်ရှိနေ၏၊ထိုဗိုလ်ချုပ်ကြီးတွေကို မြို့ရွာနယ်ပယ်မှ နှင် ထုတ်နိုင်ရန် ဆရာတော်မှာ ပဋ္ဌာဇနိယကမ္မဝါစာခေါ်သော ကမ္မဝါ စာတမျိုးစီရင်၍ထားရ၏။

သတိထားကြရန် အချက်တခုမှာ–ရဟန်းသေ၍ ဘီလူး, သားရဲ, သဘက်ဖြစ်၍ သွားကြလျှင် ရဟန်းဘဝ၌ တပည့်ရင်း, တပန်းရင်း, ဒကာရင်း,ဒကာမရင်း, ဆွေရင်း, မျိုးရင်းတွေကို ရှေးဦးစွာ တွင်တွင် ကြီးစားတတ်ကြ၏၊အဘယ့်ကြောင့်နည်းဆိုသော် နောက်ဘဝ၌ မိမိမှာ အခြံအရံပရိသတ်လို၍နေ၏၊ ထိုသူတို့ကိုပင် အခြံအရံပရိသတ် ပြုလို၍ ရှေးဦးစွာတွင်တွင်ကြီးစားလေသည်ဟု ပြောဆိုကြ၏၊ ဟုတ်ဘွယ်ရှိ၏၊ စားလည်းစားရသေး၏၊မိမိမှာအခြံအရံလည်းအလျင်အမြန်ရသေး၏၊

ဟင်းလျာကောင်းကြိုက်သောဆရာ၏တပည့်,ဒကာများသတိထားကြ ရန်။

ပြိတ္တာဖြစ်ပုံမှာ–ဝိနည်းသိက္ခာ လုံခြုံလျက် သူတပါးတို့၌ ဣဿာ တရား,မစ္ဆရိယတရားအလွန်အားကြီးသောဇာတပရိဘောဂသမားတို့ ၏လမ်းပေတည်း၊ ဣဿာဆိုသည်ကား- မိမိထက်သာသည်ကို မနာလို ခြင်းတည်း၊သာသောသူနှင့်စပ်၍ ကောင်းစကားကိုမပြောချင်၊မကြား ချင်၊အကောင်းပြောသူကိုမတွေ့ချင်၊မမြင်ချင်၊မကောင်းစကားကိုသာ ပြောချင်၏၊ ကြားချင်၏၊ မကောင်းပြောသူကိုသာ တွေ့ချင်မြင်ချင်၏၊

[ဤကား-ဣဿာခေါ်သော ပြိတ္တာလမ်းကြီးတလမ်းပေတည်း။]

မစ္ဆရိယသည် ငါးပါးရှိ၏။

၁။ အာဝါသမစ္ဆရိယ တပါး,

၂။ ကုလမစ္ဆရိယ တပါး,

၃။ လာဘမစ္ဆရိယ တပါး,

၄။ ဝဏ္ဏမစ္ဆရိယ တပါး,

၅။ ဓမ္မမစ္ဆရိယ တပါး,

ထိုငါးပါးတို့တွင်–

၁။ အာဝါသ မစ္ဆရိယဆိုသည်ကား- ကျောင်းကန် တိုက်တာ နေရာထိုင်ခင်းတို့နှင့် စပ်လျဉ်း၍ သဝန်တိုခြင်းတည်း၊ မိမိသည်သာ အစိုးတရပြုလုပ်လို၏၊ သူတပါးတို့ အစိုးတရပြုလုပ်မည်ကို အလိုမရှိ။

၂။ ကုလမစ္ဆရိယဆိုသည်ကား- မိမိနှင့်ရင်းရင်းနှီးနှီး ဆက်ဆံ၍ နေကြသောရပ်သူရွာသား ဒကာ,ဒကာမများနှင့် စပ်လျဉ်း၍ သဝန်တို ခြင်းတည်း၊ ထိုသူများတို့သည် သူတပါး၏ ဘက်သို့ပါ၍သွားမည်ကိုပူ ပန်ခြင်းတည်း၊ မပါရလေအောင်ကန့်ကွက်ဖျက်ဆီးခြင်းတည်း။

၃။ လာဘမစ္ဆရိယဆိုသည်ကား- ရရှိပြီးသောပစ္စည်းပရိက္ခရာ, ရရန်ရှိသော ပစ္စည်းပရိက္ခရာတို့နှင့် စပ်လျဉ်း၍ သဝန်တိုခြင်းတည်း၊ သူတပါးဘက်သို့ပါ၍ သွားမည်ကို သဝန်တိုခြင်းတည်း၊ မပါရလေ အောင်ကန့်ကွက်ဖျက်ဆီးခြင်းတည်း။

၄။ ဝဏ္ဏမစ္ဆရိယဆိုသည်ကား-မိမိ၌ ဟုတ်သည်ဖြစ်စေ, မဟုတ်သည်ဖြစ်စေ၊ သူတပါးက ချီးမွမ်းဘွယ်ရာ ထင်မှတ်၍ နေကြသောလောကဂုဏ်, ဓမ္မဂုဏ်တစိတ်တဒေသသည်ရှိ၏၊ ထိုဂုဏ်များသည် မိမိ၌သာရှိလို၏၊ သူတပါးတို့၌ပြန့်ပွါးအောင်မပြုလို၊ ပြန့်ပွါးသည်ကို အလိုမရှိ၊ သူတပါးတို့၌ ထိုဂုဏ်မျိုးပေါ်လာလျှင် မဟုတ်တယုတ်လုပ်ကြံဖျက်ဆီး၏။

၅။ ဓမ္မမစ္ဆရိယဆိုသည်ကား—တရားကျမ်းဂန် အတတ်ပညာမျိုးနှင့် စပ်လျဉ်း၍ သဝန်တိုခြင်း, မိမိမှာ နည်းနိဿယ ကောင်းမွန်လှသော အတတ်ပညာတရားကျမ်းစာသည်ရှိ၏၊ ထိုအတတ်ပညာ တရားကျမ်းစာသည် မိမိ၌သာရှိလို၏၊ သူတပါးတို့၌ မရှိစေလို၊ ဤသည်လည်း ပြိတ္တာဖြစ်ရန်လမ်းကြီးစု ပေတည်း။

[ဤဇ္ဈာသာတရား မစ္ဆရိယတရားတို့သည် ဇ္ဈာပရိဘောဂနယ်၌ တန်ခွန်စိုက်ကြီးတို့ပေတည်း။]

ထိုတန်ခွန်ကြီးတွေကိုမြင်သဖြင့်ထိုသူသည် ဇ္ဈာပရိဘောဂသမား ပေ-ဟုသိနိုင်ရာ၏၊ ပြိတ္တာဖြစ်ရန်လမ်းကြီးတို့ပေတည်း၊ ဤသို့လျှင် မိမိတို့စိတ် မိမိတို့ကိုယ်ကိုအရွယ်ရောက်လျက် အချိန်ရောက်လျက် ခဝါမချမူ၍ ဇ္ဈာပရိဘောဂတင်းလင်းနှင့် သေလွန်ကြကုန်သည်ရှိသော် အသေမလှကြသဖြင့် နောက်ဘဝတို့၌ ဘီလူးဇာတ်ထွက်၍ မဆုံးနိုင်, ပြိတ္တာဇာတ်ထွက်၍မဆုံးနိုင်, ရေဇာတ် တိရစ္ဆာန်ဇာတ်ထွက်၍မဆုံးနိုင်ရှိကြမည်ကိုမြင်တော်မူ၍—

တိဏ္ဏံ အညတရံ ယာမံ၊ ပဋိဇဂ္ဂေယျ ပဏ္ဍိတော—

ဟူ၍ ဟောတော်မူပေသတည်း၊ ကဿပဘုရားလက်ထက်က ထိုကဲ့သို့ဇာတ်ထွက် ကြကုန်သော သူတို့သည် ငါတို့ဘုရားလက်ထက်မှာမှအသီးအသီးဇာတ်လုံးပေါ်ကြလေကုန်၏၊ယခုငါတို့ဘုရားလက်ထက်မှာ ထိုကဲ့သို့ဇာတ်ထွက်ကြကုန်သော သူတို့သည်လည်း နောင်ဘုရားရှင်မေတ္တေယျ ဘုရားလက်ထက်တော်မှာမှ အသီးအသီး ဇာတ်လုံးပေါ်ကြကုန်လတ္တံ့။

သတိပေးဂါထာ၏ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကိုပြဆိုချက်ပြီး၏။

နိဂုံး

ပျဉ်းမနားမြို့ စမ်းကျ တောကျောင်းအနီး အင်ကြင်းမြိုင်စကြံန်ကျောင်း၌ မြန်မာသက္ကရာဇ်–၁၂၇၈ ခုနှစ်တွင် သီတင်း၀ါကပ်ဆိုနေထိုင်စဉ် စစ်ကိုင်းချောင်မှ ရောက်လာသော ဣဏာပရိဘောဂပုစ္ဆာကို ဖြေဆိုရာ သီတင်းကျွတ်လဆန်း ၂-ရက်နေ့တွင် အောင်မြင်ပြီးစီး လေသတည်း။

ဇေယျာပူရ ဇာမရီ ရှင်စန္ဒာဝရ ပုဏ္ဏာအဖြေပြီး၏။

မော်လမြိုင်-ကော့နှတ်ပုစ္ဆာအဖြေ

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ

ကော့နှတ်အမေးပုစ္ဆာကို လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီးဖြေဆိုချက်

၁၂၇၃-ခုနှစ်၊နတ်တော်လဆန်း ၂-ရက်၊

မော်လမြိုင်မြို့ ကော့နှတ်တိုက်နေ သဃ်ာတော်ခြောက်ဆယ်ကျော်တို့က ရှိသေစွာလျှောက်ထားပါသည် - ကျေးဇူးတော်ရှင် ဆရာတော်မြတ်ကြီးဘုရား။

၁။ အချို့သော သဃ်ာတော်တို့က"ပုရေ ဥပသမ္ပန္နေနပစ္ဆာ ဥပသမ္ပန္နော အဝန္ဒိယော" ဟူသောပါဠိကို ထောက်သဖြင့် ဝါငယ်သောရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည် အာသဝေါတရား ကုန်ခန်းသော်လည်း ဝါငယ်သည့်အတွက်ကြောင့် အာသဝေါတရားမကုန်သေးသော ဝါကြီးသောပုထုဇဉ်ရဟန်းကို ရှိသေမြတ်နိုးရှိခိုးဦးချ ကန်တော့ရမည်။

၂။ အချို့သောသဃ်ာတော်တို့က "အာဟုနေယျော ပါဟုနေယျော"ဟူသော ပါဠိကိုထောက်သဖြင့် ပုထုဇဉ်ရဟန်းကဝါကြီးသော်လည်း အာသဝေါတရား မကုန်သေးသောကြောင့် အာသဝေါတရားကုန်ပြီးသော ဝါငယ်သော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ကို ရှိသေမြတ်နိုး ရှိခိုးဦးချကန်တော့ရမည်၊

ဤသို့ ဝါဒနှစ်မျိုး ကွဲပြားနေသည်ကို ဘုရားတပည့်တော်တို့အား ကရုဏာရှေ့ထား၍ ဖြေကြားပေးသနားတော်မူပါမည့် အကြောင်းရှိသေစွာလျှောက်ထားပါသည်- ကျေးဇူးတော်ရှင် ဆရာတော်မြတ်ကြီးဘုရား-ဟူသောလျှောက်လွှာ၌-

အဖြေကား-ဝါငယ်သော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်က အာသဝေါတရား ကုန်ခန်းသော်လည်း ဝါငယ်သည့်အတွက်ကြောင့် အာသဝေါတရား မကုန်သေးသော ဝါကြီးသောပုထုဇဉ်ရဟန်းကို ရှိသေမြတ်နိုး ရှိခိုးဦး ချကန်တော့ရမည်-ဟူသော အယူဝါဒသည်သာ သင့်မြတ်သည်၊ သင့် မြတ်ကြောင်းကိုလည်း စူဠဝါပါဠိတော်သေနာသနခန္ဓက နံပတ် ၂၇၅- ၂၇၆၊ ကြောင်းရေ ၁၃-၅—

ကော ဘိက္ခဝေ အရဟတိ အဂ္ဂါသနံ အဂ္ဂေါဒကံ အဂ္ဂ- ပိဏ္ဍန္တိ၊ကေစ္စေ ဘိက္ခူ ဧဝံ မာဟံသု၊ယော ဘဂဝါ ခတ္တိယကု- လာ ပဗ္ဗဇိတော, သော အရဟတိ အဂ္ဂါသနံ အဂ္ဂေါဒကံ အဂ္ဂပိဏ္ဍန္တိ၊ကေစ္စေ ဘိက္ခူ ဧဝ မာဟံသု၊ယော ဘဂဝါ ဗြာဟ္မ- ဏကုလာ ပဗ္ဗဇိတော,သော အရဟတိ အဂ္ဂါသနံ အဂ္ဂေါဒ- ကံ အဂ္ဂပိဏ္ဍန္တိ၊ ကေစ္စေ ဘိက္ခူ ဧဝ မာဟံသု၊ ယောဘဂဝါ ဂဟပတိကုလာ ပဗ္ဗဇိတော, သော အရဟတိ အဂ္ဂါသနံ အဂ္ဂေါဒကံ အဂ္ဂပိဏ္ဍန္တိ။

ကေစ္စေ ဘိက္ခူ ဧဝမာဟံသု၊ယော ဘဂဝါ သုတ္တန္တိကော, သော အရဟတိ အဂ္ဂါသနံ အဂ္ဂေါဒကံ အဂ္ဂပိဏ္ဍန္တိ၊ ကေစ္စေ ဘိက္ခူ ဧဝ မာဟံသု၊ယော ဘဂဝါ ဝိနယဓရော,သော အရဟ- တိ အဂ္ဂါသနံ အဂ္ဂေါဒကံ အဂ္ဂပိဏ္ဍန္တိ၊ ကေစ္စေ ဘိက္ခူ ဧဝ- မာဟံသု၊ယော ဘဂဝါ ဓမ္မကထိကော,သော အရဟတိ အဂ္ဂါ- သနံ အဂ္ဂေါဒကံ အဂ္ဂပိဏ္ဍန္တိ။

ကေစ္စေ ဘိက္ခူ ဧဝ မာဟံသု၊ ယော ဘဂဝါ ပဌမဿ ဈာနဿ လာဘီ, သော အရဟတိ အဂ္ဂါသနံ အဂ္ဂေါဒကံ အဂ္ဂပိဏ္ဍန္တိ၊ကေစ္စေ ဘိက္ခူ ဧဝ မာဟံသု၊ယော ဘဂဝါ ဒုတိ- ယဿ ဈာနဿ လာဘီ,သော အရဟတိ အဂ္ဂါသနံ အဂ္ဂေါ- ဒကံ အဂ္ဂပိဏ္ဍန္တိ၊ကေစ္စေ ဘိက္ခူ ဧဝ မာဟံသု၊ ယော ဘဂဝါ တတိယဿ ဈာနဿ လာဘီ, သော အရဟတိ အဂ္ဂါသနံ အဂ္ဂေါဒကံ အဂ္ဂပိဏ္ဍန္တိ၊ကေစ္စေ ဘိက္ခူ ဧဝ မာဟံသု၊ ယော ဘဂဝါ စတုတ္ထဿ ဈာနဿ လာဘီ,သော အရဟတိ အဂ္ဂါ- သနံ အဂ္ဂေါဒကံ အဂ္ဂပိဏ္ဍန္တိ။

ကေစ္စေ ဘိက္ခူ ဝေ မာဟံသု၊ ယော ဘဂဝါ သောတာ-ပန္နော,သော အရဟတိ အဂ္ဂါသနံ အဂ္ဂေါဒကံ အဂ္ဂပိဏ္ဍန္တိ၊ ကေစ္စေ ဘိက္ခူ ဝေမာဟံသု၊ယောဘဂဝါ သကဒါဂါမိ,ယော-ဘဂဝါအနာဂါမိ, ယောဘဂဝါအရဟာ, သော အရဟတိ အဂ္ဂါသနံ အဂ္ဂေါဒကံ အဂ္ဂပိဏ္ဍန္တိ။

ကေစ္စေ ဘိက္ခူဝေမာဟံသု၊ယော ဘဂဝါ တေဝိဇ္ဇော,သော အရဟတိ အဂ္ဂါသနံ အဂ္ဂေါဒကံ အဂ္ဂပိဏ္ဍန္တိ၊ကေစ္စေ ဘိက္ခူ ဝေ မာဟံသု၊ယော ဘဂဝါ ဆဠဘိညော, သော အရဟတိ အဂ္ဂါသနံ အဂ္ဂေါဒကံ အဂ္ဂပိဏ္ဍန္တိ။

ဟူ၍ ဟောတော်မူ၏။

အနက်ကား–ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့။ ကော၊ အဘယ်ရဟန်းသည်။ အဂ္ဂါသနံ၊မြင့်မြတ်သောနေရာကို။အဂ္ဂေါဒကံ၊ရေဦးကို။အဂ္ဂပိဏ္ဍံ၊ဆွမ်းဦးကို။အရဟတိ၊ခံထိုက်သနည်း။ဣတိ၊ဤသို့မြတ်စွာဘုရားကမေးတော်မူ၏။ကေစ္စေ၊အချို့ကုန်သော။ဘိက္ခူ၊ရဟန်းတို့သည်။ ဧဝံ၊ဤသို့။ အဟံသု၊လျှောက်ကြကုန်၏။ ဘဂဝါ၊ မြတ်စွာဘုရား။ ယော၊အကြင်ရဟန်းသည်။ ခတ္တိယကုလာ၊မင်းမျိုးမှ။ ပဗ္ဗဇိတော၊ ရဟန်းပြု၏။ သော၊ထိုရဟန်းသည်။ အဂ္ဂါသနံ၊မြင့်မြတ်သောနေရာကို။ အဂ္ဂေါဒကံ၊ရေဦးကို။ အဂ္ဂပိဏ္ဍံ၊ဆွမ်းဦးကို။အရဟတိ၊ခံထိုက်၏။ဣတိ၊ဤသို့။အဟံသု၊လျှောက်ကြကုန်၏။ကေစ္စေ၊အချို့ကုန်သော။ဘိက္ခူ၊ ရဟန်းတို့သည်။ ဧဝံ၊ ဤသို့။ အဟံသု၊ လျှောက်ကြကုန်၏။ ဘဂဝါ၊ မြတ်စွာဘုရား။ ယော၊ အကြင်ရဟန်းသည်။ ဗြာဟ္မဏကုလာ၊ ပုဏ္ဏားမျိုးမှ။ ပဗ္ဗဇိတော၊ရဟန်းပြု၏။ သော၊ ထိုရဟန်းသည်။ အဂ္ဂါသနံ၊ မြင့်မြတ်သောနေရာကို။ အဂ္ဂေါဒကံ၊ ရေဦးကို။ အဂ္ဂပိဏ္ဍံ၊ ဆွမ်းဦးကို။ အရဟတိ၊ ခံထိုက်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ အဟံသု၊လျှောက်ကြကုန်၏။ ကေစ္စေ၊အချို့ကုန်သော၊ ဘိက္ခူ၊ ရဟန်းတို့သည်။ ဧဝံ၊ဤသို့။ အဟံသု၊ လျှောက်ကြကုန်၏။ ဘဂဝါ၊ မြတ်စွာဘုရား။ ယော၊အကြင်ရဟန်းသည်၊ ဂဟပတိကုလာ၊ သူကြွယ်မျိုးမှ၊ ပဗ္ဗဇိတော၊ ရဟန်းပြု၏၊ သော၊ ထိုရဟန်းသည်၊ အဂ္ဂါသနံ၊ မြင့်မြတ်သောနေရာကို၊ အဂ္ဂေါဒကံ၊ရေဦးကို၊ အဂ္ဂပိဏ္ဍံ၊ ဆွမ်းဦးကို၊ အရဟတိ၊ခံထိုက်၏၊ ဣတိ၊ဤသို့၊ အဟံသု၊လျှောက်ကြကုန်၏၊

ကေစ္ဆေ၊ အချိုကုန်သော။ ဘိက္ခူ၊ ရဟန်းတို့သည်။ ဝေ၊ ဤသို့။ အဟံသု၊ လျှောက်ကြကုန်၏။ ဘဂဝါ၊ မြတ်စွာဘုရား။ ယော၊ အကြင်ရဟန်းသည်။ သုတ္တန္တိကော၊ သုတ္တန်ကိုဆောင်၏။ သော၊ ထိုသုတ္တန်ဆောင်ရဟန်းသည်။ အဂ္ဂါသနံ၊ မြင့်မြတ်သောနေရာကို။ အဂ္ဂေါဒကံ၊ ရေဦးကို။ အဂ္ဂပိဏ္ဍံ၊ဆွမ်းဦးကို။ အရဟတိ၊ခံထိုက်လေ၏။ ဣတိ၊ဤသို့။ အဟံသု၊လျှောက်ကြကုန်၏။ ကေစ္ဆေ၊ အချိုကုန်သော။ ဘိက္ခူ၊ရဟန်းတို့သည်။ဝေ၊ဤသို့။ အဟံသု၊လျှောက်ကြကုန်၏။ဘဂဝါ၊မြတ်စွာဘုရား။ ယော၊အကြင်ရဟန်းသည်။ ဝိနယဓရော၊ ဝိနည်းကိုဆောင်၏။ သော၊ ထိုဝိနည်းဆောင်ရဟန်းသည်။ အဂ္ဂါသနံ၊ မြင့်မြတ်သောနေရာကို။ အဂ္ဂေါဒကံ၊ရေဦးကို။ အဂ္ဂပိဏ္ဍံ၊ ဆွမ်းဦးကို။ အရဟတိ၊ ခံထိုက်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ အဟံသု၊ လျှောက်ကြကုန်၏။ ကေစ္ဆေ၊ အချိုကုန်သော။ ဘိက္ခူ၊ ရဟန်းတို့သည်။ ဝေ၊ ဤသို့။ အဟံသု၊ လျှောက်ကြကုန်၏။ ဘဂဝါ၊ မြတ်စွာဘုရား။ ယော၊ အကြင်ရဟန်းသည်။ ဓမ္မကထိကော၊ အဘိဓမ္မာကိုဆောင်၏။သော၊ထိုအဘိဓမ္မာဆောင်ရဟန်းသည်။ အဂ္ဂါသနံ၊မြင့်မြတ်သောနေရာကို။ အဂ္ဂေါဒကံ၊ရေဦးကို။ အဂ္ဂပိဏ္ဍံ၊ ဆွမ်းဦးကို။ အရဟတိ၊ခံထိုက်၏။ ဣတိ၊ဤသို့။ အဟံသု၊လျှောက်ကြကုန်၏။

ကေစ္ဆေ၊အချိုကုန်သော။ဘိက္ခူ၊ရဟန်းတို့သည်။ဝေ၊ဤသို့။ အဟံသု၊ လျှောက်ကြကုန်၏။ ဘဂဝါ၊ မြတ်စွာဘုရား။ ယော၊ အကြင်ရဟန်းသည်။ ပဌမဈာနဿ၊ပဌမဈာန်ကို။ လာဘီ၊ရသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ သော၊ထိုပဌမဈာန်ရသောရဟန်းသည်။အဂ္ဂါသနံ၊ မြင့်မြတ်သောနေရာကို။ အဂ္ဂေါဒကံ၊ ရေဦးကို။ အဂ္ဂပိဏ္ဍံ၊ ဆွမ်းဦးကို။ အရဟတိ၊ခံထိုက်၏။ ဣတိ၊ဤသို့။ အဟံသု၊ လျှောက်ကြကုန်၏။ ကေစ္ဆေ၊ အချိုကုန်သော။ ဘိက္ခူ၊ရဟန်းတို့သည်။ ဝေ၊ဤသို့။ အဟံသု၊လျှောက်ကြကုန်၏။ ဘဂဝါ၊ မြတ်စွာဘုရား။ ယော၊ အကြင်ရဟန်းသည်။ ဒုတိယဈာနဿ၊ ဒုတိယဈာန်ကို။ လာဘီ၊ ရသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ သော၊ထိုဒုတိယဈာန်ရသောရဟန်းသည်။ အဂ္ဂါသနံ၊ မြင့်မြတ်သောနေရာကို။ အဂ္ဂေါဒကံ၊ ရေဦးကို။ အဂ္ဂပိဏ္ဍံ၊ဆွမ်းဦးကို။ အရဟတိ၊ ခံထိုက်၏။ ဣတိ၊ဤသို့။ အဟံသု၊ လျှောက်ကြကုန်၏။ ကေစ္ဆေ၊ အချိုကုန်သော။ ဘိက္ခူ၊ရဟန်းတို့သည်။ ဝေ၊ဤသို့။ အဟံသု၊ လျှောက်ကြ

ကုန်၏။ ဘဂဝါ၊မြတ်စွာဘုရား။ယော၊ အကြင်ရဟန်းသည်။တတိယဈာနသ်၊ တတိယဈာန်ကို။ လာဘီ၊ရသည်။ ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ သော၊ ထိုတတိယဈာန်ရသောရဟန်းသည်။ အဂ္ဂါသနံ၊ မြင့်မြတ်သောနေရာကို။ အဂ္ဂေါဒကံ၊ရေဦးကို။ အဂ္ဂပိဏ္ဍံ၊ဆွမ်းဦးကို။အရဟတိ၊ ခံထိုက်၏။ ဣတိ၊ဤသို့။ အဟံသု၊ လျှောက်ကြကုန်၏။ ကေစ္စေ၊ အချို့ကုန်သော။ ဘိက္ခူ၊ရဟန်းတို့သည်။ဧဝံ၊ ဤသို့။အဟံသု၊လျှောက်ကြကုန်၏။ဘဂဝါ၊ မြတ်စွာဘုရား။ ယော၊ အကြင်ရဟန်းသည်။ စတုတ္ထဈာနသ်၊ စတုတ္ထဈာန်ကို။ လာဘီ၊ရသည်။ ဟောတိ၊ဖြစ်၏။သော၊ ထိုစတုတ္ထဈာန်ကို ရသောရဟန်းသည်။ အဂ္ဂါသနံ၊ မြင့်မြတ်သောနေရာကို။ အဂ္ဂေါဒကံ၊ ရေဦးကို။ အဂ္ဂပိဏ္ဍံ၊ဆွမ်းဦးကို။ အရဟတိ၊ ခံထိုက်၏။ ဣတိ၊ဤသို့။ အဟံသု၊လျှောက်ကြကုန်၏။

ကေစ္စေ၊ အချို့ကုန်သော။ ဘိက္ခူ၊ရဟန်းတို့သည်။ ဧဝံ၊ဤသို့။အဟံသု၊ လျှောက်ကြကုန်၏။ ဘဂဝါ၊မြတ်စွာဘုရား။ ယော၊အကြင်ရဟန်းသည်။သောတာပန္နော၊ သောတာပန်တည်း။ သော၊ ထိုသောတာပန်ရဟန်းသည်။ အဂ္ဂါသနံ၊ မြင့်မြတ်သောနေရာကို။ အဂ္ဂေါဒကံ၊ရေဦးကို။ အဂ္ဂပိဏ္ဍံ၊ ဆွမ်းဦးကို။ အရဟတိ၊ ခံထိုက်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ အဟံသု၊ လျှောက်ကြကုန်၏။ ကေစ္စေ၊ အချို့ကုန်သော။ ဘိက္ခူ၊ ရဟန်းတို့သည်။ ဧဝံ၊ ဤသို့။ အဟံသု၊ လျှောက်ကြကုန်၏။ ဘဂဝါ၊ မြတ်စွာဘုရား။ ယော၊အကြင်ရဟန်းသည်။သကဒါဂါမီ၊ သကဒါဂါမ်တည်း။ ဘဂဝါ၊ မြတ်စွာဘုရား။ ယော၊ အကြင်ရဟန်းသည်။ အနာဂါမီ၊ အနာဂါမ်တည်း။ ဘဂဝါ၊ မြတ်စွာဘုရား။ ယော၊ အကြင်ရဟန်းသည်။ အရဟာ၊ ရဟန္တာတည်း။ သော၊ ထိုရဟန္တာသည်။ အဂ္ဂါသနံ၊ မြင့်မြတ်သောနေရာကို။ အဂ္ဂေါဒကံ၊ ရေဦးကို။ အဂ္ဂပိဏ္ဍံ၊ ဆွမ်းဦးကို။ အရဟတိ၊ ခံထိုက်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ အဟံသု၊ လျှောက်ကြကုန်၏။

ကေစ္စေ၊ အချို့ကုန်သော။ ဘိက္ခူ၊ ရဟန်းတို့သည်။ ဧဝံ၊ ဤသို့။ အဟံသု၊ လျှောက်ကြကုန်၏။ ဘဂဝါ၊ မြတ်စွာဘုရား။ ယော၊ အကြင်ရဟန်းသည်။တေဝိဇ္ဇော၊တေဝိဇ္ဇာရဟန္တာတည်း။သော၊ထိုတေဝိဇ္ဇာရဟန္တာသည်။ အဂ္ဂါသနံ၊ မြင့်မြတ်သောနေရာကို။ အဂ္ဂေါဒကံ၊ ရေဦးကို။ အဂ္ဂပိဏ္ဍံ၊ ဆွမ်းဦးကို။ အရဟတိ၊ ခံထိုက်၏။ ဣတိ၊ဤသို့။ အ

ဟံသု၊ လျှောက်ကြကုန်၏။ ကေစွေ၊ အချို့ကုန်သော။ ဘိက္ခူ၊ ရဟန်းတို့သည်။ ဧဝံ၊ ဤသို့။ အဟံသု၊ လျှောက်ကြကုန်၏။ ဘဂဝါ၊ မြတ်စွာဘုရား။ ယော၊ အကြင်ရဟန်းသည်။ ဆဠာဘိညော၊ ဆဠာဘိညရဟန္တာတည်း။ သော၊ ထိုဆဠာဘိညရဟန္တာသည်။ အဂ္ဂါသနံ၊ မြင့်မြတ်သော နေရာကို။ အဂ္ဂေါဒကံ၊ ရေဦးကို။ အဂ္ဂပိဏ္ဍံ၊ ဆွမ်းဦးကို။ အရဟတိ၊ ခံထိုက်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ အဟံသု၊ လျှောက်ကြကုန်၏။

[ဤကား-မြတ်စွာဘုရား၏ အမေးတော်ကို ရဟန်းတို့က မိမိတို့ အလိုအလျောက်ဖြေကြပုံတည်း၊ မြတ်စွာဘုရား၏ အဖြေတော်ကား-နောက်မှလာလတ့ံ။]

အဖြေတော်ဆိုသည်ကား—

အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ယထာဝုဍ္ဎံ အဘိဝါဒနံ ပစ္စုဋ္ဌာနံ အဉ္ဇလိကမ္မံ သာမိစိကမ္မံ အဂ္ဂါသနံ အဂ္ဂေါဒကံ အဂ္ဂပိဏ္ဍံ၊ န စ ဘိက္ခဝေ သံဃိကံ ယထာဝုဍ္ဎံ ပဋိဗာဟိတဗ္ဗံ၊ ယော ပဋိဗာဟေယျ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာတိ။

ဒသယိမေ ဘိက္ခဝေ အဝန္ဒိယာ၊ ပုရေ ဥပသမ္ပန္နေန ပစ္ဆာ ဥပသမ္ပန္နော အဝန္ဒိယော၊ အနုပသမ္ပန္နော အဝန္ဒိယော၊ နာနာသံဝါသကော ဝုဍ္ဎတရော အဓမ္မဝါဒီ အဝန္ဒိယော၊ မာတုဂါမော အဝန္ဒိယော၊ ပဏ္ဍကော အဝန္ဒိယော၊ ပါရိဝါသိကော အဝန္ဒိယော၊ မူလာယ ပဋိကဿနာရဟော အဝန္ဒိယော၊ မာနတ္တာရဟော အဝန္ဒိယော၊ မာနတ္တစာရိကော အဝန္ဒိယော၊ အဗ္ဘာနာရဟော အဝန္ဒိယော၊ ဣမေခေါ ဘိက္ခဝေ ဒသ အဝန္ဒိယာ။

ဟူ၍ စူဠဝါပါဠိတော် သေနာသနခန္ဓကနံပါတ် ၂၇၇-၌ ဟောတော်မူသည်။

အနက်ကား—ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့။ ယထာဝုဍ္ဎံ၊ သီတင်းကြီးအစဉ်အတိုင်း။ အဘိဝါဒနံ၊ ရှိခိုးခြင်းကိုလည်းကောင်း။ ပစ္စုဋ္ဌာနံ၊ ခရီးဦးကြိုဆိုခြင်းကိုလည်းကောင်း။ အဉ္ဇလိကမ္မံ၊ လက်အုပ်ချီခြင်းကိုလည်းကောင်း။ သာကမိစိမ္မံ၊ အရိုအသေပြုခြင်းကိုလည်းကောင်း။ အဂ္ဂါသနံ၊ မြင့်မြတ်သော နေရာကိုလည်းကောင်း။ အဂ္ဂေါဒကံ၊ ရေဦးကိုလည်း

မကောင်း။ အဂ္ဂပိဏ္ဍံ၊ ဆွမ်းဦးကို လည်းကောင်း။ အနုဇာနာမိ၊ ခွင့်ပြုတော်မူ၏။ ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့။ သံဃိကံ၊ သံဃိကဖြစ်သော။ ယထာဝုမုံ၊ သီတင်းကြီးအစဉ်အတိုင်းကျသော နေရာကို။ နပဋိဗာဟိတဗ္ဗံ၊ မတားမြစ်အပ်။ ယော၊ အကြင်ရဟန်းသည်။ ပဋိဗာဟေယျ၊ တားမြစ်ငြားအံ့။ ဒုက္ကဋဿ၊ ဒုက္ကဋ်အာပတ်သို့။ အာပတ္တိအာပဇ္ဇနံ။ ရောက်ခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ဖြစ်။

ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့။ အဝန္ဒိယာ၊ ရှိမခိုးအပ်သောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ဣမေဒသ၊ဤဆယ်ပါးတို့တည်း။ ကတမေဒသ၊အဘယ်ဆယ်ပါးတို့နည်းဟူမူကား—

၁။ ပုရေ၊ရှေး၌။ ဥပသမ္ပန္နေန၊ ပဉ္စင်းဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ပစ္ဆာ၊ နောက်၌။ ဥပသမ္ပန္နော၊ ပဉ္စင်းဖြစ်သောပုဂ္ဂိုလ်ကို။ အဝန္ဒိယော၊ရှိမခိုးအပ်။

၂။ အနုပသမ္ပန္နော၊ ပဉ္စင်းမဟုတ်သောသူကို။ အဝန္ဒိယော၊ ရှိမခိုးအပ်။

၃။ အဓမ္မဝါဒီ၊ အဓမ္မဝါဒီဖြစ်သော။ ဝုဍ္ဎတရော၊ သီတင်းကြီးသော။ နာနာသံဝါသကော၊ နာနာသံဝါသကပုဂ္ဂိုလ်ကို။ အဝန္ဒိယော၊ ရှိမခိုးအပ်။

၄။ မာတုဂါမော၊လူမိန်းမ,ဘိက္ခုနီမကို။အဝန္ဒိယော၊ရှိမခိုးအပ်။

၅။ ပဏ္ဍကော၊ ပဏ္ဍုက်ကို။ အဝန္ဒိယော၊ရှိမခိုးအပ်။

၆။ ပါရိဝါသိကော၊ ပရိဝါသ်ကျင့်ဆဲဖြစ်သောရဟန်းကို။ အဝန္ဒိယော၊ ရှိမခိုးအပ်။

၇။ မူလာယပဋိကဿနာရဟော၊ အရင်းသို့ ငင်ခြင်းငှါထိုက်သောဒုဏ်သားရဟန်းကို။ အဝန္ဒိယော၊ရှိမခိုးအပ်။

၈။ မာနတ္တာရဟော၊ မာနတ်ထိုက်သော ဒုဏ်သားရဟန်းကို။ အဝန္ဒိယော၊ ရှိမခိုးအပ်။

၉။ မာနတ္တစာရိကော၊မာနတ်ကျင့်ဆဲဖြစ်သော ဒုဏ်သားရဟန်းကို။ အဝန္ဒိယော၊ ရှိမခိုးအပ်။

၁၀။ အဗ္ဘာနာရဟော၊ အဗ္ဘာန်ထိုက်သောရဟန်းကို။ အဝန္ဒိယော၊ ရှိမခိုးအပ်။

ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့။ အဝန္ဒိယာ၊ ရှိမခိုးအပ်သောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ ဣမေဒသ၊ ဤဆယ်ပါးတို့တည်း။

[ဤကား- ခွင့်ပြုတော်မူခြင်း, အာပတ်ထပ်၍ ပညတ်တော်မူခြင်း, အဝန္ဒိယပုဂ္ဂိုလ်တကျိပ်ကို ပြတော်မူခြင်းတို့ကို အရင်းပြုသဖြင့် "ကော စ ဘိက္ခဝေ အရဟတိ အဂ္ဂါသနံ အဂ္ဂေါဒကံ အဂ္ဂပိဏ္ဍန္တိ" ဟူသောအမေး တော်ကို ဖြေဆိုတော်မူခြင်းပေတည်း။]

အမေး၌မူကား-နေရာဦး,ရေဦး,ဆွမ်းဦး သုံးချက်သာပါရှိ၏၊အဖြေ၌မူကား-ရှိခိုးခြင်း, ခရီးဦးကြိုဆိုခြင်း, လက်အုပ်ချီခြင်း, အရိုအသေ ပြုခြင်း,မြင့်မြတ်သောနေရာ, ရေဦး,ဆွမ်းဦးဟူ၍ ခုနစ်မျိုးပါရှိ၏။ ဤ အဖြေတော်ကြီးဖြင့်—

ယော ဘဂဝါ ခတ္တိယကုလာ ပဗ္ဗဇိတော, သော အရဟတိ အဂ္ဂါသနံ အဂ္ဂေါဒကံ အဂ္ဂပိဏ္ဍန္တိ။ လ။ ယော ဘဂဝါ အရဟာ။ လ။ ယော ဘဂဝါ တေဝိဇ္ဇော။ လ။ ယော ဘဂဝါ ဆဠဘိညော, သော အရဟတိ အဂ္ဂါသနံ အဂ္ဂေါဒကံ အဂ္ဂပိဏ္ဍန္တိ။

ဟူသောရဟန်းတို့ဖြေဆိုချက်ကို မြတ်စွာဘုရား ပယ်ဖျက်တော်မူ၍ "အာဟုနေယျော,ပါဟုနေယျော" ဟူသောပါဌ်ကို ထောက်၍ ယူကြသောအယူသည် မြတ်စွာဘုရားပယ်ဖျက်တော်မူချက်တွင် ပါဝင်လေ၏။

၁၂၇၃-ခုနှစ်၊ နတ်တော်လဆန်း ၄-ရက်နေ့ စစ်ကိုင်းတောင်ရိုး ဇေတဝန်မဟာလယ်တီ စကြံတိုက်ကျောင်းတွင် သီတင်းသုံးနေစဉ်ဖြေဆိုတော်မူသည်။

မော်လမြိုင်-ကော့နှတ်ပုစ္ဆာအဖြေပြီး၏။

ဦးရာဇိန္ဒ၏ပုစ္ဆာအဖြေ

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ

လျှောက်လွှာ

၁၂၇၃-ခုနှစ်၊ တန်ခူးလဆုတ် ၁၂-ရက်နေ့။

ဟင်္သာတမြို့အပိုင် ကွင်းကောက်ရွာ တောင်ဘက် ကျောင်းကြီးနေ ဘုရားတပည့်တော်ရှင်ရာဇိန္ဒ-ရိုသေစွာ ရှိခိုးဝပ်တွားလျှောက်ထားဝံ့ပါသည်-ကျေးဇူးတော်သခင် ဆရာတော်အရှင်မြတ်ဘုရား၊ လျှောက်ထားရန်မှာ-အောက်ပါ အဓိကရုဏ်းများကို တပည့်များအား သနားတော်မူသောအားဖြင့် ဆရာတော်ဘုရား အခွင့်သာတော်မူသောအခါ ဝိနိစ္ဆယချပေးတော်မူရန် ရိုသေစွာ လျှောက်ဝံ့ပါသည်အရှင်မြတ်ဘုရား။

၁။ အချက်, အဓိကရုဏ်းမှာ-ဥပသမ္ပဒါပေက္ခ သာမဏေတပါးသည် ဆရာပေးပြီးသက်န်းကိုချွတ်ပြီးလျှင် လူဝတ်ဝတ်၍ ၂-ရက်, ၃-ရက်နေပြီးမှ ဆရာ့ထံမှာ သက်န်း မတောင်းဘဲ မိမိအလျှောက်သက်န်းကို ပြန်ဝတ်နေခြင်း၊ ၎င်းသာမဏေ၏အစစ်ခံချက်မှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်ပါသည်ဘုရား၊ သက်န်းကိုချွတ်စဉ်အခါ ဤသက်န်းကိုဆရာ့ထံ မရောက်မီ ခရီးအကြား၌ရဟန်းတွေ့လျှင် ရဟန်းထံတောင်း၍ ဆည်းမည်၊ မတွေ့လျှင် မိမိအလျှောက်ဝတ်၍ ဆရာ့ထံပြန်မည်-ဟူသော ဥဿာဟမပျက်မကွက်ရှိပါသည်ဘုရား၊ဝတ်စဉ် မအပ်သည်ကို မသိပါ၊ နေ့ဝတ်ပြီးလျှင် ညဥ့်ဝတ်တက်သည့်အခါ သီလပြန်ခံလျှင် သာမဏေဖြစ်သည်,ဝတ်ကောင်းသည် မှတ်ထင်၍ ဆရာအပြစ်တင်မည် ကြောက်သောကြောင့် ဝတ်မိပါသည် ဘုရား၊ ၎င်းအကြောင်းကို ၂-ရက်ခန့်ကြာမှ သိရပါသည်၊ ဤအမှုလွန်ကျူးသူသာမဏေကို ဥပသမ္ပဒ အဖြစ်ကို မျိုးမြောက်

ပေးသင့် မပေးသင့် ဆရာတော်ဘုရား၏ အမိန့်သံနာခံမှတ်သားလို၍ လျှောက်ထားရခြင်း ဖြစ်ပါသည် ကျေးဇူးတော်ရှင်ဆရာတော်အရှင်သူမြတ်ဘုရား။

၂။ အချက်, လျှောက်ထားရန်မှာ-မင်းဘေးကြောင့် မိမိအလိုအလျောက်သက်နံဝတ်လာသောသူသည်မင်းချင်းယောကျ်ား ထက်ချပ် ပါနေသဖြင့် နှိပ်စက်ကလူ ပြုမည်ကြောက်သောကြောင့် ရဟန်းကောင်းများနှင့် ဆွမ်းအတူ စားခြင်း-စသောသံဝါသများကို ပြုမိပါသည်၊ ခိုးလိုဓက်လိုလှည့်ဖြားလိုသောစိတ်မရှိပါဘုရား၊ ထိုသူသည် သံဝါသထေနကမှာ သက်ဝင်မည်, မသက်ဝင်မည်ကို အမိန့်သံ နာခံမှတ်သားလိုပါသည် ဆရာတော်အရှင်သူမြတ်ဘုရား။

၎င်းလျှောက်ချက်အရ ၁၂၈၃-ခုနှစ်၊ ဝါဆိုလဆန်း ၁၀-ရက် နတ်ကြီး ချောင်းကျောင်း လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီးဖြေဆိုချက်

ပထမပုစ္ဆာအဖြေ

၁။ လျှောက်လွှာပါ စကားရပ်၌ သင်္ကန်းကို ချွတ်စဉ်အခါ ဤသင်္ကန်းကိုဆရာ့ထံ မရောက်မီ ခရီးအကြား၌ ရဟန်းတွေ့လျှင်ရဟန်းထံတောင်း၍ ဆည်းမည်၊ မတွေ့လျှင် မိမိအလျောက်ဝတ်၍ ဆရာ့ထံပြန်မည်-ဟူသော ဉဿာဟမပျက် မကွက်ရှိပါသည်-ဟူ၍ ထွက်ဆိုချက် အထင်အရှားပါရှိသောကြောင့် ဝတ်မြဲရုံမြဲဖြစ်သော ထိုသင်္ကန်း၌ တဘန်ဝတ်ရန် ဉဿာဟရှိသည့်အတွက် ဝတ်ဆဲအခါ၌ လိင်္ဂထေနကအပြစ်မှလွတ်၏-ဟု မှတ်၊ ထို့ကြောင့် အဋ္ဌကထာ၌—

သစေပိ ကာသာယေသု ဉဿာဟော၊ ကာသာယာနိ အပနေ-တွာ မေထုနံ ပဋိသေဝိတွာ ပုန ကာသာယာနိ န ဝါသေတိ၊နေဝ ထေ-ယျသံဝါသကော ဟောတိ။

ဟူ၍မိန့်၏ ''ခရီးအကြား၌ ရဟန်းတွေ့လျှင် ရဟန်းထံတောင်း၍ဆည်းမည်''ဟု ထွက်ဆိုချက်ပါရှိရာ၌ လူဝတ်လဲသော အခါ၌ လူဝတ်

လဲသောအကြောင်းကို ရဟန်းအား ပြောကြားမည်-ဟူသော အနက် အဓိပ္ပါယ်သည်လည်း ပြီးစီးတော့သည်သာလျှင် ဖြစ်သောကြောင့် ဝတ်ဆဲအခါ၌ သုဒ္ဓစိတ်ရှိကြောင်းထင်ရှားသည် ဖြစ်၍လည်း ဝတ်ဆဲ အခါ၌ လိင်္ဂထေနကအပြစ်မှ လွတ်၏-ဟု မှတ်၊ ရင်းလျောက်လွှာ၌ ဝတ်စဉ်အခါမအပ်သည်ကို မသိပါ၊ နေ့အခါ၌ ဝတ်ပြီးလျှင် ညဉ့်အခါ ၌ ဝတ်တက်သည့်အခါ သီလပြန်ခံလျှင် သာမဏေဖြစ်သည်၊ ဝတ် ကောင်းသည်-ဟု မှတ်ထင်ခြင်းများသည် လိင်္ဂထေနကအပြစ်မှလွတ် ကင်းစေတတ်သော အချက်ကြီးဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် အဋ္ဌကထာ၌-

> အပရော ဒဟရသာမဏေရော မဟန္တော ဝါပန အဗျတ္တော သော ပုရိမနယေနေဝ ဥပ္ပဗ္ဗာဇိတွာ ယရေ ဝေဠုဂေါရက္ခ-ဏာဒီနိကမ္မာနိ ကာတုံ န ဇူစ္ဆတိ၊ တမေနံ ဉာတကာ တာနိ ယေဝ ကာသာယာနိ အစ္ဆာဒေတွာ ထာလကံ ဝါ ပတ္တံဝါ ဟတ္ထေ ဒတွာ ဂစ္ဆ သမဏောဝ ဟောဟီတိ ဃရာ နီဟရန္တိ၊ သောဝိဟာရံ ဂစ္ဆတိ၊ နေဝ နံ ဘိက္ခူ ဇာနန္တိ "အယံဥပ္ပဗ္ဗ-ဇိတွာပုနသယမေဝ ပဗ္ဗဇိတောတိ၊နာပိ သယံဇာနာ"တိ၊ယော ဝေံပဗ္ဗဇတိ, သော ထေယျသံဝါသကောနာမ ဟောတီတိ သစေတံ ပရိပုဏ္ဏဝဿံ ဥပသမ္ပာဒေန္တိ ဥပသမ္ပန္နော။

ဟုမိန့်၏။

ဆရာနှင့်တွေ့သောအခါ မိမိလူဝတ်လဲမှုကို ဆရာအား ပြောကြား ခြင်းကို မပြုရာ၌မူကား-

၁။ သက်သက်လိမ်လည်လို၍ မပြောကြားခြင်း,

၂။ ရှက်၍မပြောကြားခြင်း,

၃။ ကြောက်၍မပြောကြားခြင်း,

ဟူ၍ သုံးမျိုးရှိ၏၊ထိုတွင် သက်သက်လိမ်လည်လို၍ မပြောကြားရာ၌ ထေနကဖြစ်၏၊ထို့ကြောင့် အဋ္ဌကထာ၌-

> အထာပိဿ ဂဟနကာလေ အာစိက္ခိဿာမီတိ စိတ္တံ ဥပ္ပန္နံ ဟောတိ၊ဝိဟာရဉ္စ ဂန္တွာ ကုဟိံ တွံ အာဝုသော ဂတောတိ

ဝုတ္တော နဒါနိ မံ ဗ္ဗမေ ဇာနန္တီတိ ဝဋ္ဋတွာ နာစိက္ခတိ၊ နာစိက္ခာ-
မီတိ သဟဓုရ နိက္ခေပေန အယံပိ ထေယျသံဝါသကော ဝ။

ဟုမိန့်၏၊ရှက်၍မပြောကြားရာ၌ကား - ထေနကအပြစ်မှလွတ်၏၊ ထို့ကြောင့် ဝိမတိဝိနောဒနီဋီကာ၌—

ယော ပန ပထမံ ပဗ္ဗဇ္ဇာဝေ မေ ဂဟိတာတိ သညီ ကေဝ-
လံ အတ္တနာ အန္တရာ အတ္တနော သေတဝတ္ထနိဝါသနာဒိဝိပ္ပ-
ကာရံ ပကာသေတုံ လဇ္ဇန္တော န ကထေတိ၊သော ထေယျသံ-
ဝါသကော န ဟောတိ။

ဟု မိန့်တော်မူ၏၊ရှက်၍ မပြောကြားရာ၌ ထေနကအပြစ်မှ လွတ်သည်ဟူ၍ ဋီကာ၌ဆိုသဖြင့် ဆရာကိုကြောက်၍ မပြောကြားရာ၌လည်း ထေနကအပြစ်မှ လွတ်တော့သည်သာ-ဟုမှတ်အပ်၏။

ပထမပုဏ္ဏာအဖြေပြီး၏။

ဒုတိယပုဏ္ဏာအဖြေ

၂။ အချက်,လျှောက်ထားရန်မှာ- မင်းဘေးကြောင့် မိမိအလိုအ လျောက်သင်္ကန်းဝတ်လာသောသူသည် မင်းချင်းယောကျ်ား ထက်ချပ် ပါနေသဖြင့် နှိပ်စက်ကလူပြုမည်ကြောက်သောကြောင့် ရဟန်းကောင်း များနှင့်ဆွမ်းအတူစားသောက် သံဝါသများကိုပြုမိပါသည်၊ခိုးလို,ဖျက် လို,လှည့်ဖြားလိုသောစိတ် မရှိပါဘုရား၊ ထိုလူသည် သံဝါသထေနက မှာ သက်ဝင်မည်,မသက်ဝင်မည်ကိုနာခံမှတ်သားလိုပါသည်ဆရာတော် အရှင်မြတ်ဘုရား-ဟူသောပုဏ္ဏာ၌-

အဖြေကား-ထိုသူသည် သံဝါသထေနက၌ မသက်ဝင်၊ မသက်ဝင်ပုံ ကား-ထိုသူမှာရဟန်းသာမဏေတို့အား ဟုတ်သည့်အတိုင်းပြောကြား ပါလျှင် ရဟန်းသာမဏေတို့က အပေါင်းခံကြမည်မဟုတ်၊မိမိတကိုယ် တည်းသင်းခွဲ၍ နေပြန်လျှင်လည်း မင်းဘေးက လွတ်မည်မဟုတ်၊ ထို့ ကြောင့် ရဟန်းသာမဏေများနှင့် မပေါင်းလိုပါ၊ မင်းဘေးအတွက် သက်သက်ပေါင်းရချေ၏၊သုဒ္ဓစိတ်အမြဲတည်သည်ဖြစ်၍ သံဝါသထေန က၌ မသက်ဝင်လေသတည်း၊ထို့ကြောင့် အဋ္ဌကထာ၌—

သံဝါသံနာမိဝါသေတိ၊
ယာဝ သော သုဒ္ဓမာနသော။
ထေယျသံဝါသကောနာမ၊
တာဝ သေ န ဝုစ္စတိ။ ။

ဟုမိန့်၏။

သုဒ္ဓမာနသောဆိုသည်ကား—ရဟန်းသာမဏေများနှင့်မပေါင်းလို ဘဲ မင်းဘေးအတွက် သက်သက်ကြောင့် ပေါင်းရသည်၊ မင်းဘေးငြိမ်း လျှင် ငြိမ်းခြင်း ရဟန်းသာမဏေတို့အား ဟုတ်သည့်အတိုင်းပြောကြား မည်ဟုအကြံရှိသည်ကိုဆိုသတည်း၊ အသွင်ယူရာ၌ ဘေးအတွက် သက် သက်နှင့်ယူလျှင် ထေနကမဖြစ်သကဲ့သို့ ဆွမ်းအတူစားခြင်းစသော သံ ဝါသကို ပြုရာ၌လည်း ဘေးအတွက်သက်သက်နှင့် ပြုရသည်ဖြစ်ခဲ့လျှင် ထေနကမဖြစ်နိုင်-ဟု ဆိုသည်၊ ဤကား-တေရသကဏ်ဋီကာ၌ လာ သော-ကေစိဝါဒအလိုတည်း၊ ဋီကာဆရာကြီးတို့ကား-သံဝါသကိုပြုရာ၌ ဘေးရှိ၍ ပြုရသော်လည်း ထေနကအပြစ်မှမလွတ်-ဟု ဆိုလိုကြကုန်၏၊ ဆင်ခြင်၍ယူလေ။

ဒုတိယပုစ္ဆာအဖြေပြီး၏။

ဦးရာဇိန္ဒပုစ္ဆာအဖြေပြီး၏။

ဦးအာသဘ၏ ပုစ္ဆာအဖြေ

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ

လျှောက်လွှာ

၁။ ယခုအခါ အချင်းချင်းဒေသနာကြားကြရာ၌ ဆရာတို့ပြောရိုးပြုကြသည်မှာ-သတင်းငယ်အဆို၌ "အဟံဘန္တေ သဗ္ဗာ အာပတ္တိယော အာရောစေမိ"ဖြင့် ဂရုကအာပတ်များကို တားမြစ်ရန် "အဟံဘန္တေသမ္ဗဟုလာ နာနာဝတ္ထုကာ။ပ။ ပဋိဒေသေမိ"ဖြင့် နာနာဝတ္ထုက လဟုက အာပတ်များကိုပပျောက်ရန် တဘန်အငယ်က "အဟံဘန္တေ သမ္ဗဟုလာ နာနာဝတ္ထုကာ။ပ။ ပဋိဒေသေမိ" ဖြင့် ဝတ္ထုသဘာဂ အာပတ်ကိုကြားခြင်းကြောင့် သင့်သော ဒုက္ကဋ်အာပတ်ကို တားမြစ်ရန် "အဟံအာဝုသော သမ္ဗဟုလာ နာနာဝတ္ထုကာ။ပ။ ပဋိဒေသေမိ"ဖြင့် ဂရုကအာပတ်ကို တားမြစ်ရန်, "အဟံအာဝုသော သမ္ဗဟုလာ နာနာဝတ္ထုကာ ။ပ။ ပဋိဒေသေမိဖြင့် ခံစကသင့်သော ဝတ္ထုသဘာဂဒုက္ကဋ်နှင့်တကွ နာနာဝတ္ထုက လဟုက အာပတ်တို့ကို ပယ်ရန် ဖြစ်သည်-ဟု ပြောရိုးပြုကြပါသည်။

၎င်းပြောရိုး ဆိုရိုးများသည် နိုင်ခံ့သော ပါဠိ,အဋ္ဌကထာကြီးတို့၏ ပြဆိုဆုံးဖြတ်ပုံနှင့် မညီညွတ်-ဟု ထင်ပါကြောင်း၊ မညီညွတ်ပုံမှာ အာပတ္တိ-ဟူသော အမည်သည် အာပတ်ခုနစ်ဖုံလုံးနှင့် ဆက်ဆံသော သာမညအမည်ဖြစ်သည်၊သံဃာဒိသေသောစသော အမည်သည် ဝိသေသအမည်ဖြစ်သည်-ဟုပါရာဇိကဏ် ပါဠိတော် သံဃာဒိသိသ် အဖွင့်အဋ္ဌကထာ, ကင်္ခါအဋ္ဌကထာတို့၌ လာရှိပါသည်၊ ထိုသို့လာရှိတိုင်းယူလျှင် သတင်းငယ်အဆို၌ "အဟံဘန္တေသဗ္ဗာအာပတ္တိယော၊ပ၊စေမိ"

ဖြင့် ဂရုက-လဟုက အာပတ်နှစ်ရပ်လုံးပင် ပါသင့်သည်၊ထိုနှစ်ရပ်တို့တွင် ဂရုကအာပတ်မှာ ရတ္တိစ္ဆိန္နမဖြစ်ဘဲတန့်ရပ်၍ ၎င်းအဆိုနှင့်ပင်လဟုကအာပတ်အရပ်ရပ်တို့ကို ပယ်နိုင်သည်၊ "အဟံဘန္တေ သမ္ဗဟုလာ နာနာ ဝတ္ထုကာ ။လ။ ပဋိဒေသေမိ"ဖြင့် ခံခြင်း-တည်းဟူသော အကြောင်းကြောင့် သင့်သော ဝတ္ထုသဘာဂဒုက္ကဋ်ကို ပယ်နိုင်သည်၊ သတင်းငယ်က နောက်ထပ်ကြားရန်မလို။

သတင်းကြီးမှာ "အဟံအာဝုသော သဗ္ဗာ အာပတ္တိယော အာရောစေမိ"ဖြင့်ပင် ဂရုကအာပတ်ကိုတန့်စေ၍ ဝတ္ထုသဘာဂ အာပတ်ကို ခံခြင်း-တည်းဟူသော အကြောင်းကြောင့် သင့်သော ဒုက္ကဋ်၊ ကြွင်းသော နာနာဝတ္ထုက လဟုကအာပတ်တို့ကို အလုံးစုံပယ်နိုင်သည်၊ နောက်ထပ်၍ "အာဟံအာဝုသော သမ္ဗဟုလာ ။ပ။ ပဋိဒေသေမိ" ဟု ဆိုရန်ပင် မလို၊ "အာရောစေမိ, ပဋိဒေသေမိ, အာဝိကရောမိ" ၎င်းပုဒ်တို့မှာ အပြောအဆိုမှာသာထူးကြ၍ အဋ္ဌကထာ,ဋီကာတို့၌နာနာတ္တ ဖြစ်သည်-ဟု အဆိုအပြုမရှိ၊ သို့ဖြစ်ပါ၍ ရှေးဆိုရိုး အတိုင်းပင် သင့်မည်၊ တပည့်တော်ပြင်ဆင်၍ လျှောက်ထားတိုင်ပင် သင့်မည်ကို အတိုချုပ်ဒီကရီဖြင့် အတည်ပြုစေလိုပါကြောင်း။

၂။ ယခုကာလ ဒွိသန္တက အမျိုးမျိုးပြုလုပ်ကြရာ၌ မဟာဝါပါဠိ တော်စီဝရက္ခန္ဓက သမာနလာဘကတိကအရာ၌သာ ဒွိသန္တက အရိပ်ပါရှိ၍ ဝိနည်းပါဠိ, အဋ္ဌကထာ, ဋီကာတို့၌ဒွိသန္တကပြု လုပ်နည်း-ဟူ၍ အခိုင်အခံ့အပြုအဆိုမရှိ၊ ဝဇိရဗုဒ္ဓိဋီကာ၌ "မမသန္တကံ တဝ စ မမ စ ဟောတု"စသည်ဖြင့် ပြဆိုသော ဒွိသန္တက ပြုလုပ်နည်းသည်လည်း ဝေဘန်ပုံ မတွဲသည့်ပြင် မဟာဝါစီဝရ ပေသနဝတ္ထုများနှင့်အလွန် ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ် ၍ မသင့်သည်-တရပ်၊ အချို့ဆရာတို့လည်း "မမ ဥပဍ္ဎဘာဂံ တဝ စ မမ စ ဟောတု"စသည်ဖြင့်ဆို၍ ပြုကြ၏၊ဤနည်းလည်း ဝေဘန်ပုံ မတွဲသည့်အပြင် ပဋ္ဌမိဝိဘတ်နှင့် ဆိုပြန်ရကား- ၎င်းစီဝရပေသနဝတ္ထုနှင့် ဆန့်ကျင်ပြန်၏၊ ဤလည်းတရပ်။

အချို့ကြားသိရသော ဒွိသန္တက ပြနည်းများမှာ-ငါပိုင်ပစ္စည်းကို သင့်အားပေးပါ၏-ဟု အချင်းချင်းအတုံ့အပြန်ဆို၍ပြုကြသည်၊ ဤနည်းလည်း တယောက်ယောက်ဘက်သို့အကုန်လုံးစု၍ ပါသွားသောကြောင့် မသင့်၊ဤလည်းတရပ်။

အချို့ပြုကြပုံမှာ-ဦးသီဟသည် ဦးတေဇနှင့် ဒွိသန္တကပြုလိုသည်ဖြစ်အံ့၊ ဦးရေဝတကိုပင့်၍ ဦးသီဟ, ဦးတေဇတို့ အသီးအသီးကိုယ်ပိုင်ပစ္စည်းများကို ဦးရေဝတသို့လှူ၍ဦးရေဝတကမှ တဘန်ဦးသီဟ,ဦးတေဇနှစ်ပါးတို့အားလှူမှဒွိသန္တကအစစ်ဖြစ်သည်ဟုဆုံးဖြတ်ကြ၏၊ ဤနည်းလည်းမသင့်၊ အဘယ့်ကြောင့်နည်းဟူမူ ဦးသီဟ,ဦးတေဇတို့က ဦးရေဝတအား လှူခြင်းသည်သူတို့နှစ်ပါးဒွိသန္တကပြုဖြစ်ရုံအခိုက်အတန့်မျှလှူဒါန်းခြင်းဖြစ်၍အလှူမမြောက်၊ဒွိသန္တက ဆိုသည်နှင့်အညီ သန္တကကိုဖြစ်ပါမှ ဒွိသန္တကမြောက်နိုင်မည်၊ သန္တကဟူသည်လည်း''သန္တကန္တိ မမာယံ တံရက္ခာ တံဂေါပိတံ ဒဏ္ဍာရဟံ'' စသည်ဖြင့် ပဒဘာဇနီပါဠိတော်၌ လာသောကြောင့်တည်း၊ ဤလည်းတရပ်။

အထက်ပါနည်းအရပ်ရပ်တို့ဖြင့် ဒွိသန္တကမဖြစ်မူ၍တပည့်တော်၏သဘောအရ- အစဒွိသန္တကပြုလုပ်ပုံမှာ-ကိုယ်ပိုင်သန္တကကို နှစ်ပါး, သုံးပါးစသည်တို့အား အာလယပြတ်လှူပါမှ ဒွိသန္တက အစစ်ဖြစ်သည်ဟု သဘောရပါသည်၊ ဤ၌လည်းအတိုချုပ်ဒီကာရီကိုအတည်ကျချပေးတော်မူပါမည့်အကြောင်း။

ကျောင်းစသောအဝိသဇ္ဇိယ, အဝေဘင်္ဂိယ ထာဝရဂရုဘဏ်ပစ္စည်းများကို ပုဂ္ဂလိကခံကောင်း,မခံကောင်း၊ အကယ်၍ပုဂ္ဂလိကခံခဲ့လျှင် ဝိသဇ္ဇိယ, ဝေဘင်္ဂိယလဟုဘဏ်မျိုးဖြစ်၏၊ ယူရလျှင် ''သေနာသနတ္ထာယ နိယျာတိတကာလတော ပဋ္ဌာယ ဂရုဘဏ္ဍံ'' ဟူသောပါရာဇိကဏ် အဋ္ဌကထာနှင့် မဆန့်ကျင်မည်မဟုတ်ပါလော၊အကယ်၍ပုဂ္ဂလိကကျောင်းအလှူမြောက်ခဲ့သော် စူဠဝါသေနာသနဝတ်၌လာသောဝတ်ကြီးဝတ်ငယ်များကိုမပြုအံ့၊ အာပတ်သင့်ခြင်းမှလွတ်ကင်းနိုင်ပါမည်လော၊စူဠဝါပါဠိတော်အဋ္ဌကထာတို့၌ဒါယကာဆောက်လုပ်သောကျောင်း

မှန်က ပုဂ္ဂလိကခံနည်းဟူ၍ပင် အလျင်းမရှိပါကြောင်း၊ သို့ဖြစ်ပါ၍ ဒါယကာတို့ဆောက်လုပ်သောကျောင်းများကို ပုဂ္ဂလိကခံကောင်း,မခံကောင်းကို သိလိုပါသည်တကြောင်း။

၄။ ယခုကာလ၌ ကျောင်းစသော ဂရုဘဏ်များကို ဝိဿာသဂါဟယူကြပါသည်၊ ပါဠိတော်ရင်း၌ရောဇမည်သော မလ္လမင်းနှင့်ညီတော်အာနန္ဒာတို့ ဝတ္ထုတွင် လဟုဘဏ်သာ လာရှိသည်တကြောင်း၊သက်န်းအမိဋ္ဌာန် ကျ,မကျကို ပြဆိုရာ လဟုဘဏ်သက်န်းသာ လာရှိသည် တကြောင်း၊ ၎င်းအကြောင်းများကြောင့် ကျောင်းစသော ဂရုဘဏ်ပစ္စည်းများကို ဝိဿာသဂါဟယူ၍ ရ,မရကို သိလိုပါသည်ဘုရား။

ဦးအာသဘ
ရှမ်းစုကြီးကျောင်း
ပျဉ်းမနားမြို့။

လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီးဖြေဆိုချက်
ဒေသနာပုစ္ဆာအဖြေ

၁။ ဒေသနာကြားသောအရာတွင် ''အဟံဘန္တေ သဗ္ဗာအာပတ္တိယောအာရောစေမိ''ဟူသော ပထမဝါကျ၌ ''သဗ္ဗာအာပတ္တိယော''ဟု သဗ္ဗသဒ္ဒါနှင့် ဆိုခြင်းကြောင့်၎င်း, အာရောစေမိ ဟူသောကြိယာသည်အာဝိကရဏကြိယာ,ဒေသနာကြိယာတို့နှင့်ပရိယာယ်မျှဖြစ်သောကြောင့်၎င်း ၎င်းပထမဝါကျတခုတည်းဖြင့်ပင် ဂရုကအာပတ်ကိုတားမြစ်ရန်၊ လဟုကအာပတ်တို့တွင်ဝတ္ထုသဘာဂအာပတ်မှ တပါးသောအာပတ်တို့ ထမြောက်လွတ်ကင်းရန် ပြီးစီးသောကြောင့် မထေရ် ငယ်မှာလည်းနောက်ထပ်တဘန်''အဟံဘန္တေသမ္ဗဟုလာ'' ဟူသောဝါကျကိုဆိုခွင့်မရှိ၊ မထေရ်ကြီးမှာလည်း ''အဟံအာဝုသောသမ္ဗဟုလာ'' ဝါကျကိုဆိုခွင့်မရှိပါဟူသောလျှောက်ချက်၌—

အဖြေကား–အာရောစေမိ ကြိယာသည် သဒ္ဒတ္ထအနေအားဖြင့် အာဝိကရဏကြိယာ, ဒေသနာကြိယာ တို့နှင့်တူပေ၏၊ အာပတ်ကို ကုစားသောအရာ၌ကား-မတူကြပေ၊မှန်၏၊ ဂရုကအာပတ်သည် ပြော ကြားအပ်,ထင်စွာပြုအပ်သော အာပတ်မျိုးသာဖြစ်၏၊ဒေသနာကြား အပ်သော အာပတ်မျိုးမဟုတ်၊လဟုကအာပတ်သည် ဒေသနာကြားမှ ထမြောက်သောအာပတ်မျိုးဖြစ်၏၊ ကြားကာမျှ, ထင်စွာပြုကာမျှနှင့် ထမြောက်သောအာပတ်မဟုတ်ပေ၊ထို့ကြောင့်ပရိဝါပါဠိတော်ဒိဋ္ဌာ ဝိကမ္မဝဂ်၌-

ကတိ နုခေါ ဘန္တေ အဓမ္မိကာ ဒိဋ္ဌာဝိကမ္မာတိ၊ ပဉ္စိမေ ဥပါလိ အဓမ္မိကာ ဒိဋ္ဌာဝိကမ္မာ၊ ကတမေ ပဉ္စ အနာပတ္တိယာ ဒိဋ္ဌိံ အာဝိကရောတိ၊အဒေသနာဂါမိနိယာ အာပတ္တိယာ ဒိဋ္ဌိံ အာဝိကရောတိ၊ ဒေသိတာယ အာပတ္တိယာ ဒိဋ္ဌိံ အာဝိက-ရောတိ။ပ။ဣမေခေါ ဥပါလိ ပဉ္စ အဓမ္မိကာ ဒိဋ္ဌာဝိကမ္မာ။

ဟုမိန့်အပ်ပြီ၊ဋီကာအဋ္ဌကထာ၌လည်း–

ဒိဋ္ဌာဝိကမ္မာတိ ဒိဋ္ဌီနံ အာဝိကမ္မာနိ လဒ္ဓိပကာသနာနိ၊ အာပတ္တိဒေသနာသင်္ခါတာနံ ဝိနယကမ္မာနမေတံ အဓိဝစနံ၊ အနာပတ္တိယာ ဒိဋ္ဌိံ အာဝိကရောတီတိ အနာပတ္တိမေဝ အာ-ပတ္တီတိ ဒေသေတီတိ အတ္ထော၊ အဒေသနာဂါမိနိယာတိ ဂရု-ကာပတ္တိယာ ဒိဋ္ဌိံ အာဝိကရောတိ၊သံဃာဒိသေသဉ္စ ပါရာဇိ-ကဉ္စ ဒေသေတီတိ အတ္ထော။

ဟုမိန့်အပ်၏။

ဤပါဠိတော်,အဋ္ဌကထာတို့ဖြင့် ဒေသနာဂါမိမဟုတ်သော သံဃာ ဒိသိသ် အာပတ်ကို ပဋိဒေသေမိကြိယာဖြင့် မကြားအပ်ကြောင်းတိုက် ရိုက်ထင်ရှား၏၊ထိုသို့ဂရုကအာပတ်ကို ပဋိဒေသေမိကြိယာဖြင့် မကြား အပ်သောကြောင့် ဒေသေတဗ္ဗ, အာရောစေတဗ္ဗအာပတ်တို့ကို အသီး အသီးခွဲခြမ်း၍ပြဆိုရာ တေရသကဏ်ဋီကာ၌–

အာပဇ္ဇိတွာ ... ဒေတီတိ အာရောစိတာပိ အာပတ္တိ အသ...နာမ ဟောတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊တေနေဝ ဟိ မာတိကာဋ္ဌက-ထာယံ ... "ယဿ ပန ... အနာပန္နာ ဝါ အာပတ္တိ အာ-

ပဋိ္ဌတွာ စပန ဝုဋ္ဌိတာ ဝါ ဒေသိတာဝါ အာရောစိတာ ဝါ၊ တဿ သာ အာပတ္တိ အသန္တိနာမ ဟောတီ''တိ။

ဟုမိန့်အပ်၏၊ဝိမတိဝိနောဒနီဋီကာ၌လည်း-

အာပဋိ္ဌတွာ ဝါ ဝုဋ္ဌိတောတိ တွေဒေသနာ ရောစနာနမ္ပိ သင်္ဂဟော၊ တေနေဝ မာတိကာဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တံ ဝုဋ္ဌိတာ ဝါ ဒေသိတာ ဝါ အာရောစိတာ ဝါ၊ တဿ သာ အာပတ္တိ အသန္တိနာမ ဟောတီတိ ဝုတ္တံ။

ဟုမိန့်အပ်ပြီ၊ကင်္ခါဋီကာသစ်၌လည်း--

ဝုဋ္ဌိတာဝါတိ ပရိဝါသာဒိနာဝုဋ္ဌိတာ ဝါ အာရောစိတာ ဝါ အဝိကတာ ဝါ၊ အာရောစေန္တော တုယှံ သန္တိကေ ဧကံ အာပတ္တိံ အာဝိကရောမီတိ ဝါ အာစိက္ခာမီတိ ဝါ အာရောစေမီတိ ဝါ၊မမ ဧကံ အာပတ္တိ အာပန္နဘာဝံ ဇာနာတီတိ ဝါဝဒတု၊ဧကံ ဂရုကံ အာပတ္တိံ အာဝိကရောမီတိအာဒိနာ နယေန ဝဒတု၊သဗ္ဗေဟိပိ အာကာရေဟိ အာရောစိတာဝ ဟောတိ။

ဟုမိန့်အပ်၏။

ဤဋီကာပါဌ်တို့ဖြင့် ဂရုကအာပတ်သည် အာရောစေတဗ္ဗ အာဝိကတအာပတ်မည်၏၊ လဟုကအာပတ်ငါးမျိုးသည် ဒေသေတဗ္ဗအာပတ်မည်၏-ဟု အသီးအသီးခွဲခြမ်းစိပ်ဖြာလျက် ဘွင့်ဆိုတော်မူကြပေသည်။

ဤသို့လာသော ပါဠိ,အဋ္ဌကထာ,ဋီကာတို့ကို ထောက်ထား၍ ပဋိဒေသေမိကြိယာဖြင့် ဂရုကအာပတ်ကိုမကြားအပ်-ဟု မှတ်ယူအပ်၏၊ ဤပါဠိ,အဋ္ဌကထာတို့၏ သာမတ္ထိယအားဖြင့်၎င်း, လဟုကအာပတ်ဒေသနာကြားမှုပြဆိုရာ မဟာဝါဥပေါသထခန္ဓက, စူဠဝါသမထခန္ဓက, ပရိဝါအဓိကရဏသမထတို့၌ ပဋိဒေသေမိကြိယာဖြင့်သာ မိန့်ဟော ဘွင့်လှစ်ကြသောကြောင့်၎င်း လဟုကအာပတ်ကို အာရောစေမိ, အာဝိကရောမိကြိယာတို့ဖြင့်ကြားသော်လည်း မထမြောက်ဟု ဆရာအစဉ်အဆက်တို့ ဆုံးဖြတ်ခဲ့ဘူးပေ၏၊ထို့ကြောင့် ''သဗ္ဗာအာပတ္တိယောအာရောစေမိ''ဟူသော မူလဝါကျဖြင့် ဂရုကအာပတ်ကိုတားမြစ်မှု, လဟုကအာပတ်ကို ဖုံးလွှမ်းခြင်းအဖြစ်မှ လွတ်ကင်းမှုများသာပြီးစီး၏၊လဟုကအာပတ်တို့မှ မထမြောက်သေး။

''အဟံဘန္တေသမ္ဗဟုလာ။ပ။ ပဋိဒေသေမိ'' ဟူသော ဒုတိယဝါကျဖြင့် ဝတ္ထုသဘာဂအာပတ်ကိုပြောကြားမှုကြောင့် သင့်သောအာပတ်မှ တပါးသောလဟုကအာပတ်တို့မှ ထမြောက်ကျွတ်လွတ်ပေ၏၊ဝတ္ထုသဘာဂအာပတ်ကိုကြားမှုကြောင့် သင့်သောအာပတ်ကို နောက်ထပ်တဘန်''အဟံဘန္တေသမ္ဗဟုလာ။ပ။ပဋိဒေသေမိ''ဝါကျဖြင့်ထမြောက်လွတ်ကင်း၏၊ ၎င်းဝတ္ထုသဘာဂအာပတ်ကို ကြားမှုကြောင့် သင့်သောအာပတ်မရှိခဲ့လျှင် နောက်ထပ်ကြားဘွယ်မရှိပြီ။

အကြီးပုဂ္ဂိုလ်၏မူလ''သဗ္ဗာအာပတ္တိယော အာရောစေမိ'' ဝါကျဖြင့် ဂရုကအာပတ်ကို တားမြစ်မှု, လဟုကအာပတ်ကို ဖုံးလွှမ်းခြင်းအပြစ်မှ လွတ်ကင်းမှုများပြီးစီး၏၊ လဟုကအာပတ်တို့မှ မထမြောက်သေး၊''အဟံအာဝုသောသမ္ဗဟုလာ။ပ။ပဋိဒေသေမိ''ဝါကျဖြင့် ဝတ္ထုသဘာဂအာပတ်ကိုခံခြင်းကြောင့် သင့်သော အာပတ်နှင့်တကွ ကြွင်းသော လဟုကအာပတ်တို့မှ ထမြောက်ကျွတ်လွတ်ပေ၏၊အငယ်ပုဂ္ဂိုလ်အား ဝတ္ထုသဘာဂအာပတ်မရှိတော့ပြီဖြစ်၍ ဝတ္ထုသဘာဂအာပတ်ကိုကြားမှုကြောင့် မထေရ်ကြီးအား အာပတ်သင့်ဘွယ်မရှိ၊ ဤတွင်လည်း ဝတ္ထုသဘာဂအာပတ်ကိုကြားမှုကြောင့် အာပတ်သင့်ပြန်သောကြောင့် မထေရ်ကြီးလည်း တဘန်ကြားဦးမှ ထမြောက်သည်ဟု အချို့ယူကြ၏၊မသင့်။

အဘယ့်ကြောင့်နည်းဟူမူကား-ပါဠိတော်၌ ဝတ္ထုသဘာဂအာပတ်သို့သင့်ရောက်သဖြင့် စင်ကြယ်သောပုဂ္ဂိုလ်တပါးထံမှာ ကြားပြီးလျှင် ဝတ္ထုသဘာဂအာပတ်သင့်ဘက်ပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် ကြားအပ်၏ဟု ပညတ်ရာတွင် အခြားသောတိုက်တာ, အခြားသောပုဂ္ဂိုလ်တို့ထံ ကြားပြီး၍ စင်ကြယ်သောရဟန်းနှင့် ဝတ္ထုသဘာဂ အာပတ်သင့်ဘက်ပုဂ္ဂိုလ်ထံ အာပတ်သင့်ခံ၍ ကြားပြီးဖြစ်သော ရဟန်းနှင့် အလားတူပင် ဖြစ်ပေသောကြောင့်တည်း။

[ဤကား-သဗ္ဗာအာပတ္တိယောပုဒ်၌ ဂရုက, လဟုက သိမ်းရုံးရခြင်း၏ အကျိုးနှင့်တကွ ထုတ်ပြန်ရှင်းလင်းချက်ပေတည်း။]

အချို့ကား-''အာရောစေမိ''ဟူသော မူလဝါကျတွင် ကာ်ါအဋ္ဌကထာ,၎င်းဋီကာ ယခင်ပြဆိုပြီးသော ကြိယာအသီးအသီးနှင့် ဘွင့်ပြ

သော အဋ္ဌကထာ, ဋီကာနှင့်အညီ ဂရုကအာပတ် သက်သက်ကိုသာ ကြားမှုကိစ္စပြီးစီး၏ဟုဆိုကြ၏၊ "သဗ္ဗာအာပတ္တိယော"ဟု ဆိုရခြင်း၏ အကျိုးထင်ရှားသော ယခင်အဆုံးအဖြတ်ကိုသာ မှတ်ယူယုံကြည်ထိုက်ပေသည်။

ဒေသနာပုစ္ဆာအဖြေပြီး၏။

ဒွိသန္တကပုစ္ဆာအဖြေ

၂။ ဒွိသန္တကပြသောအရာနှင့်စပ်လျဉ်း၍ မေးလျှောက်ချက်၌-

အဖြေကား-ဣဒံတုယှံဒေမိ၊ ဒဒါမိ၊ဒဇ္ဇာမိ၊ပြဲဒဏောဇေမိ၊ ပရိစ္စဇာမိ၊ ဝိဿဇ္ဇာမိ၊ နိဿဇ္ဇာမိ၊ ဣတ္ထန္နာမဿ ဒေမိ ။ပ။ နိဿဇ္ဇာမိတိသမ္မုခါဝါ ပရမ္မုခါဝါ ဝုတ္တေ ဒိန္နံယေဝ ဟောတီတိ ဒါနလက္ခဏဿစ တုယှံ ဂဏှာဟီတိ ဝုတ္တေ မယှံ ဂဏှာဟီတိ ဂဏှာတိ သုဂ္ဂဟိတန္တိ ဂဟဏလက္ခဏဿစ ဝုတ္တတ္တာ မမ သန္တကံ တဝ စ မမ စ ဟောတူတိဝေမာဒိဝစနေန သမာနပရိက္ခာရံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီတိ အာစရိယာတိ လိခိတံ။

[ဝဇိရဗုဒ္ဓိဋီကာ စီဝရခန္ဓကအဘွင့်။]

ဤဋီကာပါဌ်ဖြင့် ပိုင်ရှင်ရဟန်းသည်"မမဲ သန္တကံ တဝ စ မမ စ ဟောတု"ဟုနှုတ်မြွက်၍ ပေးခဲ့လျှင် သမာနပရိက္ခာရ ဒွိသန္တကမြောက်ကြောင်းကိုပြဆို၏၊ ပစ္စည်းဝှရုပ်ကိုဘော်ထုတ်၍ ခွဲခြားချက်ပြုခဲ့လျှင် အထူးပင်ထင်ရှားပေရာ၏၊ဤဋီကာပါဌ်၌ "ဟောတု"ဟု ပဥ္စမီဝိဘတ်နှင့်ဆိုအပ်သောကြောင့် စီဝရပေသနဝတ္ထုနှင့်ဆန့်ကျင့်၏-ဟု လျှောက်လွှာတွင်ပါရှိ၏၊မဆန့်ကျင်ပေ၊အဘယ့်ကြောင့်နည်းဟူမူကား- "တဝ စ မမ စ"ဟူသောသမ္ပဒါန်ပုဒ်တို့နှင့်ဆိုအပ်သောကြောင့်တည်း၊မှန်၏၊ ပေးခြင်း,ယူခြင်းမမြောက်ဟု အဋ္ဌကထာပယ်အပ်သောဝါကျ၌"တဝ သန္တကံ ကရောဟိ၊တဝ သန္တကံ ဟောတု"ဟုသမ္ပဒါန်ပုဒ်တို့ဖြင့်ပြဆို၏၊ သမ္ပဒါန်ပုဒ်ဖြင့်သာ ပေးပါမူကား- ဟောတုဟူ၍ပင် ဆိုငြားသော်လည်း သုဒိန္နမြောက်သည်သာဖြစ်၏၊မြောက်နိုင်ကြောင်းကို-

ဥပနိက္ခိတ္တံ ဝါ သာဒိယေယျာတိ ဣဒံ အယျဿ ဟောတူတိ ဧဝံ သမ္မုခါဝါ အသုကသ္မိံ နာမ ဌာနေ မမ ဟိရည-

သုဝဏ္ဏံ အတ္ထိ၊ တံ တုယှံ ဟောတူတိ ပရမ္မုခါ ဌိတံ ဝါ ကေဝလံ ဝါစာယ ဝါ ဟတ္ထမုဒ္ဒါယ ဝါ တုယှန္တိ ဝတွာ ပရိစ္စတ္တံ၊ ယော-ကာယဝါစာဟိ အပ္ပဋိက္ခိပိတွာ စိတ္တေန အဓိဝါသေယျ၊ အယံ သာဒိယေယျာတိ ဝုစ္စတိ။

ဟူသော ပါရာဇိကကဏ် အဋ္ဌကထာဖြင့်၎င်း,

ဣဒံ အယျဿ ဟောတူတိ ဧဝံ သမ္မုခါ ဝါ အသုကသ္မိံ နာ-မ ဌာနေ မမ ဟိရညသုဝဏ္ဏံ အတ္ထိ၊ တံတုယှံ ဟောတူတိ ဧဝံ ပရမ္မုခါဌိတံ ဝါ ကေဝလံ ဝါစာယ ဝါ ဟတ္ထမုဒ္ဒါယ ဝါ တုယှန္တိ ဝတွာ ပရိစ္စတ္တဿ ကာယဝါစာဟိ အပ္ပဋိက္ခိပိတွာ စိတ္တေန သာဒိယနံ ဥပနိက္ခိတ္တသာဒိယနံနာမ။

ဟူသော တေရသကကဏ်ဋီကာဖြင့် ၎င်း ယုံကြည်အပ်၏။

ဤအဋ္ဌကထာ, ဋီကာတို့၌ "အယျဿ" ဟူသောသမ္ပဒါန်ပုဒ်နှင့် တကွ ဆိုသောကြောင့် "ဟောတု" ဟု ပဉ္စမီဝိဘတ်နှင့် ဆိုငြားသော်လည်း အပေး, အယူမြောက်ကြောင်းကို တိုက်ရိုက်တညီတည်း ဆိုအပ်သောကြောင့် ဝဇီရဗုဒ္ဓိလာ ပထမအာစရိယ ဝါဒအရ-ဒွိသင်္ကမပြုပုံအဆုံးအဖြတ်ကို ယုံမှတ်ထိုက်ပေပြီ။

[ဤကား-ပထမအာစရိယဝါဒ၌ စိစစ်ချက်ပေတည်း။]

အနုဂဏ္ဌိပဒေ ပန အတိပပဉ္စံ ကတွာ ပုနဣဒမေတ္ထ အာ-စရိယာနံ သန္နိဋ္ဌာနံ၊ သစေသမ္ဗဟုလာ ဒွေဝါ သမာနပရိက္ခာရံ ကတ္တုကာမာ ဟောန္တိ၊ တေသံ သဗ္ဗေသံ အတ္တနော သန္တကံ ဝတ္တမာနံဥပ္ပန္နကေန သဒ္ဓိံ ပေသလဿ ကေဿ ပရိစ္စဇန္တိ၊ သော ပန တေသမေဝ ပရိစ္စဇတိ၊ ဧတ္တာဝတာ တေ သမာန-ပရိက္ခာရိကာ ဟောန္တိ၊ ဣဒံ သမာနပရိက္ခာရလက္ခဏံ၊ ပါဠိ-အာဒီသု ပုတ္တလက္ခဏေယေဝ ပ တနတော အစလပတ္တံ ဟောတိ၊ တထာပိ ပေါရာဏဝိဓိံ အဇ္ဈောတ္ထရိတွာ ပဝတ္တ-နတော ပဋိသေဓေတဗ္ဗော၊ အာစရိယာနံ မတာနုသာရေန ကာတဗ္ဗံ ကာတုကာမေနာတိ အပရေတိ။

[၎င်းဝဇီရဗုဒ္ဓိ ဋီကာ၊]

ဤအပရေဝါဒ၌-ဒွိသန္တကပြုလိုရင်း ပုဂ္ဂိုလ်မှတပါး တဦးဦးသော ရဟန်းအား "မမ သန္တကံ ဝတ္တမာနံ ဥပ္ပဇ္ဇနကဥ္စ တုယှံဒမ္မိ" စသော သဒ္ဒါနှဖြစ်မြောက်နိုင်လောက်သော ဝစီဘေဒဖြင့် အာလယပြတ်ပေး လျှင် ယူသူပုဂ္ဂိုလ်ကလည်း "မယှံဂဏှာမိ၊ အဟံဂဏှာမိ"ဟု သင်္ဂဟိတ ဖြစ်နိုင်လောက်သော ဝစီဘေဒဖြင့် ယူပြီးမှတဘန် ဒွိသန္တက ပြုလို သူ ရဟန်းနှစ်ပါးတို့အား တုံ့ပြန် ပေးလှူခဲ့လျှင် ဒွိသန္တကသမာန ပရိက္ခာရဖြစ်၏-ဟုပြဆိုပေ၏၊ဖြစ်ဆဲဖြစ်လတ္တံ့-ပစ္စည်းအရပ်ရပ်ကိုသာ မှတ်ချက်နှင့်တကွ ဆိုသောကြောင့် ဝေဘန်ချက် အထူးထင်ရှားပေ၏၊ ဤအပရေ ဝါဒ၌လည်း ပရိယာယ်မျှ တာဝကာလိက အနေအားဖြင့် ပေးခြင်းကို မယူသင့်၊ပိုင်ရှင်အစစ် ဖြစ်ပါစေ-ဟူသော မနော ပဏိဓိ ဖြင့် နိရာလယကိုသာ နိဿံသယမှတ်ယူအပ်၏။

ဒွိသန္တကပုစ္ဆာအဖြေပြီး၏။

ပုဂ္ဂလိကဝိဟာရပုစ္ဆာအဖြေ

၃။ စူဠဝါပါဠိတော်, အဋ္ဌကထာတို့၌ ဒါယကာ ဆောက်လုပ် သော ကျောင်းမှန်က ပုဂ္ဂလိကခံနည်း-ဟူ၍ပင် အလျှင်းမပါ မရှိသောကြောင့် ဒါယကာတို့ ဆောက်လုပ်သောကျောင်း များကိုပုဂ္ဂလိကခံကောင်း,မခံကောင်း-ဟူသောလျှောက်ချက်၌-

အဖြေကား—စူဠဝါပါဠိတော်, အဋ္ဌကထာတို့၌ ပုဂ္ဂလိကခံနည်း-ဟူ၍ တိုက်ရိုက်မပါမရှိသည်ကား-မှန်ပေ၏၊ သို့ရာတွင် ပုဂ္ဂလိကခံယူ ခြင်းကိုလည်း ခွင့်ပြုတော်မူလိုရိပ်ထင်ပါ၏၊ထင်ပုံကား-မဟာဝါ ပါဠိ တော် ဝဿူပနာယိကခန္ဓက၌—

ဣဓ ပန ဘိက္ခဝေ ဥပါသကေန သင်္ဃံ ဥဒ္ဒိဿ ဘိက္ခုံ ဥဒ္ဒိဿ ဝိဟာရော ကာရာပိတော ဟောတိ။

စသည်ဖြင့်လာ၏၊ ဘိက္ခုပါစိတ်-နိက္ခမနသိက္ခာပုဒ် ပါဠိတော်၌—

ပုဂ္ဂလိကေ သံဃိကသညီ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿ၊ ပုဂ္ဂလိကေ ဝေမတိကော အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿ၊ ပုဂ္ဂလိကေ ပုဂ္ဂလိကသညီ

အညာဿ ပုဂ္ဂလိကေ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿ၊ အတ္တနော ပုဂ္ဂလိကေ အနာပတ္တိ။

ဟုမိန့်အပ်၏။

ဤပါဠိတော်နှစ်ရပ်တွင် ရှေ့ပါဠိတော်ဖြင့် ဒါယကာများပုဂ္ဂလိက ကျောင်းဆောက်လုပ်မှုအရေးဖြင့် ဝါပန်၍သွားရန်ခွင့်ပေးတော်မူချက် အရ ပုဂ္ဂလိကကျောင်း ခံယူမှုကိုလည်း ခွင့်ပြုရိပ်ထင်ပေ၏၊ ပါစိတ်ပါဠိ တော်၌မူကား-ပုဂ္ဂလိကကျောင်းသာမန်ကိုပင် ပြဆိုချက်ထင်ပေ၏။

ဤပါဠိတော်တို့၏ အရိပ်အမြွက်ကိုထောက်ခံချက်ပြုလုပ်၍ ဝိနယာ လင်္ကာရဋီကာ၌—

ပေါရာဏကဝိဟာရာပိ မူလေ ပုဂ္ဂလိကဝသေန ဒိန္နာ သင္ဃိ- ဝိဟာရိကာဒီနံ ပုဂ္ဂလိကဝသေနေဝ ဒိယျမာနာပိ၊ တသ္မိံ ဇီဝန္တေ ယေဝ ဝိဿာသဝသေနဂယှမာနာပိ ပုဂ္ဂလိကာဟောန္တိ ယေဝ၊တသ္မာ သဗ္ဗသော ပုဂ္ဂလိကဝိဟာရဿ အဘာဝဝါဒေါ ဝိစာရေတဗ္ဗော-ဟူ၍၎င်း,

ကဿ ဒါတဗ္ဗောတိ သံဃဿ ဝါ ဂဏဿ ဝါ ပုဂ္ဂလဿ ဝါ ဒါတဗ္ဗော၊ကထံ ဒါတဗ္ဗောတိ ယဒိ သံဃဿ ဒေတိ ဣမံ ဝိဟာရံ အာဂတာနာဂတဿ စာတုဒ္ဒိသဿ သံဃဿ ဒမ္မီတိ၊ ယဒိ ဂဏဿ ဣမံ ဝိဟာရံ အာယသ္မန္တာနံ ဒမ္မီတိ၊ယဒိ ပုဂ္ဂ- လဿ ဣမံ ဝိဟာရံ အာယသ္မတော ဒမ္မီတိ ဒါတဗ္ဗော-ဟူ၍ ၎င်း မိန့်အပ်၏။

ဤဋီကာပါဌ်ဖြင့် ဒါယကာတို့ လှူဒါန်းအပ်သော ပုဂ္ဂလိကကျောင်း ကိုခံကောင်း၏-ဟူသောအချက်ထင်ရှား၏၊ အဝိဿဇ္ဇိယ, အဝေဘင်္ဂိ ယ, ထာဝရဂရုဘဏ်ဟူသော အမည်ထူးတို့သည် စူဠဝါအဋ္ဌကထာ, ဋီကာ,ကင်္ခါအဋ္ဌကထာ,ဋီကာတို့၌ "သံဃဿဒိန္နကာလတော ပဋ္ဌာ ယ" ဟူ၍၎င်း, "သံဃဿဒိန္နော" ဟူ၍၎င်း ဝိသေသနပုဒ်တို့နှင့်လာရှိ ပေရကား-သံဃာအားလှူသဖြင့်သံဃိကအဖြစ်သို့ရောက်မှပေါ်ပေါက် ရရှိသော အမည်ထူးတို့သာဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် သံဃိကမဟုတ်သော ထာဝရဘဏ္ဍာမျိုးကို ဂရုဘဏ်ဟူ၍ မဆိုသာပေ၊

''သေနာသနတ္ထာယ နိယျာတိတကာလတော ပဋ္ဌာယ ဂရုဘဏ္ဍံ'' ဟူသောပါရာဇိကကဏ်အဋ္ဌကထာ၌လည်း ယခင်အဋ္ဌကထာ,ဋီကာတို့ပြအပ်သောဝိသေသနပုဒ်တို့နှင့် မဆန့်ကျင်အောင် သံဃိကကျောင်း, သံဃိကအိပ်ရာနေရာတို့ကိုသာယူလေ။

ပုဂ္ဂလိက အနေအားဖြင့်ကျောင်းကိုခံယူခြင်း၄ါအပ်ခဲ့ပါလျှင် ၎င်းပုဂ္ဂလိကကျောင်း၌သေနာသနဝတ်များကိုမပြုအံ့၊ အာပတ်သင့်ခြင်းမှ လွတ်ကင်းပါမည်လော-ဟူသောလျှောက်ချက်၌—

ဧတ္ထဒမ္ပိ သံဃိကဝိဟာရေ ဧကေဒသေ နိဗဒ္ဓဂမနတ္ထာယ ကတံဌာနံ ဟောတိ ပုဂ္ဂလိကဌာနံဝါ-ဟူသော စူဠဝါအဋ္ဌကထာကို ထောက်၍၎င်း။

အဓေါတေန စ ပါဒေန၊
နက္ကမေ သယနာသနံ။
အလ္လပါဒေနဝါ ဘိက္ခု၊
တထေဝ သဉပါဟနော။ ။

ဘူမိယာ နိဋ္ဌုဟန္တဿ၊
ပရိကမ္မကတာယဝါ။
ပရိကမ္မကတံ ဘိတ္တိံ၊
အပဿေတဿ ဒုက္ကဋံ။ ။

ပရိကမ္မကတံ ဘူမိံ၊
သံဃိကံ မဉ္စပီဌကံ။
အတ္တနော သန္တကေနေဝ
ပစ္စတ္ထရိတွာန ကေနစိ။ ။

နိပ္ပဇ္ဇိတဗ္ဗံ သဟသာ၊
တဿနိဒ္ဒါယတော ယဒိ။
သရီရာဝယဝေါ ကောစိ၊
မဉ္စံ ဖုသတိ ဒုက္ကဋံ။ ။

လောမေသု ပန လောမာနံ၊
ဂဏနာယေဝ ဒုက္ကဋံ။
တလေန ဟတ္ထပါဒါနံ၊
ဝဋ္ဋတျက္ကမိတုံပန။ ။

ဟူသော ဝိနယ ဝိနိစ္ဆယ အဋ္ဌကထာပါဠိ၌ "အတ္တနော သန္တကေနေဝ ကေနစိ ပတ္တရိတ္တာန နိပ္ပဇ္ဇိတဗ္ဗံ-ဟူသော အာပတ်ကင်းလွတ်ချက်ကို ထောက်သဖြင့်၎င်း,

ယောပနဘိက္ခုသံဃိကံမဉ္စံဝါပိဌံဝါအဇ္ဈောကာသေ သန္ထရိတွာဝါ။ပ။ပါစိတ္တိယံ-ဟူသောသိက္ခာပုဒ်၏ အနာပတ္တိဝါရတွင် ပုဂ္ဂလိကေ ပုဂ္ဂလိကသညီ အညဿ ပုဂ္ဂလိကေ အာပတ္တိဒုက္ကဋဿ၊ အတ္တနောပုဂ္ဂလိကေအနာပတ္တိ၊ ဟုလာသောကင်းလွတ်ချက်ပါဠိတော်များကိုထောက်သဖြင့်၎င်း,

ဒုပ္ပရိဘောဂဖြစ်မှုကြောင့် သင့်သော အာပတ်တို့မှ လွတ်ကင်းကြောင်းထင်ရှားပေ၏။

သေနာသနဝတ်တွင် အကျုံးဝင်သော တံမြက်လှည်းခြင်း အစရှိသောကျင့်ဝတ်များကိုမူကား—

သမာစာရံပုစ္ဆိဿန္တိ ဧတ္တေ ဝတ္တခန္ဓကေ ကော ဒုက္ကဋာပတ္တိယေဝ၊ သာ သဗ္ဗဝတ္တေသု အနာဒရိယေန ဟောတိ၊[၁၃၃။]

ဟူသောပရိဝါအဋ္ဌကထာ၌ သဗ္ဗဝတ္တေသု ဟုသာမညဆိုသည်ကို အလေးဂရုမပြုသဖြင့် သံဃိက,ဂဏိက, ပုဂ္ဂလိကကျောင်းအားလုံးတို့၌လည်း မပြုမလွတ်ကင်းရိပ်မထင်ပေ၊ဖြည့်ကျင့်အားထုတ်မှသာကင်းလွတ်ရာ ဖြစ်လိမ့်မည်ဟု ယုံကြည်သဖြင့် ဖြည့်ကျင့် အပ်ကြောင်းကို ကောင်းကောင်းကြီးပြောဆိုပေသည်၊ထို့ကြောင့်—

ဝတ္တံ အပရိပူရေန္တော၊
သီလံ နပရိပူရတိ၊
အသုဒ္ဓသီလော ဒုပ္ပညော၊
စိတ္တေကဂ္ဂံ န ဝိန္ဒတိ၊ ၊

ဝိက္ခိတ္တစိတ္တော နေကဂ္ဂေါ၊
သဒ္ဓမ္မံ န စ ပဿတိ။
အပဿ မာနော သဒ္ဓမ္မံ၊
ဒုက္ခာ န ပရိမုစ္စတိ။ ။

တသ္မာ ဟိ ဝတ္တံ ပူရေယျ
ဇိနပုတ္တော ဝိစက္ခဏော။
ဩဝါဒံ ဗုဒ္ဓသေဋ္ဌဿ၊
ကတွာ နိဗ္ဗာန မေဟိတိ။ ။

ဟူသော ဝိနယဝိနိစ္ဆယကျမ်းလာအတိုင်း သံဃိက, ဂဏိက, ပုဂ္ဂလိကကျောင်းတို့၌ အဘိသမာစာရိက ကျင့်ဝတ်တို့ကိုမချွတ်ယွင်းအောင်ဖြည့်တင်း သင့်လှပါပေသည်။

ပုဂ္ဂလိကဝိဟာရပုစ္ဆာအဖြေပြီး၏။

ဝိဿာသဂါဟပုစ္ဆာအဖြေ

၄။ ယခုကာလကျောင်းစသော ဂရုဘဏ်များကို ဝိဿာသဂါဟယူကြပါသည်၊ပါဠိတော်ရင်း၌ ရောဇမည်သော မလ္လာမင်းနှင့် ညီတော်အာနန္ဒာတို့ဝတ္ထုတွင် လဟုဘဏ်သာလာရှိသည် တကြောင်း, သက်န်းအဓိဋ္ဌာန် ကျ,မကျကိုပြဆိုရာ လဟုဘဏ်သက်န်းသာ လာရှိသည်တကြောင်း ၎င်းအကြောင်းများကြောင့် ကျောင်းစသော ဂရုဘဏ်ပစ္စည်းများကို ဝိဿာသဂါဟယူ၍ ရ, မရကို သိလိုပါသည်-ဟူသော လျှောက်ချက်၌-

အဖြေကား—ဘဏ္ဍာခွဲခြမ်းချက်မပြုဘဲ သာမညအားဖြင့် ဝိဿာသဂါဟအင်္ဂါငါးပါးတို့ကိုဟောတော်မူရာ ပါဠိတော်တွင် ဖြစ်လာသောအကြောင်းရင်းမှာ လဟုဘဏ်မျိုးနှင့်သာဖြစ်သောကြောင့် လဟုဘဏ်မှာသာ ဤအင်္ဂါရွေးချယ်ထိုက်သည်၊ ကျောင်းစသော ထာဝရဘဏ္ဍာတို့၌ ဤအင်္ဂါမထိုက်သက်ပြီ-ဟု မဆိုသာပေ။

စီဝရက္ခန္ဓကအဋ္ဌကထာ၌လည်း—

သစေ ပန သော ဇီဝမာနော ယေဝ သဗ္ဗံ အတ္တနော ပရိက္ခာ-
ရံ နိဿဇ္ဇိတွာ ကဿစိ အဒါသိ၊ ကောစိ ဝါ ဝိဿာသံ အဂ္ဂ-
ဟေသိ၊ ယဿဒိန္နံ၊ ယေန စ ဂဟိတံ,တဿေဝ ဟောတိ။

ဟုပရိက္ခာရသဒ္ဒါနှင့်-သာမညပင်ဖွင့်ဆိုပေသည်၊ ၎င်းအဋ္ဌကထာလာ ပရိက္ခာရ၏အနက်သရုပ်တွင် လဟုဘဏ်ကိုသာ ယူသင့်သည်ဟူက ၎င်းပါဠိတော်လာ အင်္ဂါအချုပ်တွင် ပစ္စည်းဝတ္ထုသရုပ်မပါသဖြင့် မပယ်သာအောင်ရှိပေသည်။

ထို့ကြောင့်မဟုတ်လော၊ဝိနယာလင်္ကာရဋီကာ၌—

ပုဂ္ဂလိကဝိဟာရေ ပန သော ဝိဟာရသာမိကော အတ္တ-
နော ဇီဝမာနကာလေယေဝ သံဃဿဝါ ဂဏဿဝါ ပုဂ္ဂလ-
ဿဝါ ဒေတိ၊တေ ဣဿရာ ဟောန္တိ၊ယော ဝါ ပန တဿ ဇီဝ-
မာနဿေဝ ဝိဿာသဂ္ဂါဟဝသေန ဂဏှာတိ၊ သောဝ ဣဿ-
ရော ဟောတီတိ ဒဠှဗ္ဗော၊ ကထံ ဝိညာယတီတိ စေ၊သံဃိကေ
ဂရုဘဏ္ဍတ္တာ အဝိဿဇ္ဇိယအဝေဘင်္ဂိယံ ဟောတိ၊ န ကဿစိ
ဒါတဗ္ဗံ၊ဂဏသန္တကပုဂ္ဂလိကေသု ပန တေသံ သာမိကတ္တာ ဒါ-
နဝိဿာသဂ္ဂါဟာ ရုဟန္တိ၊တသ္မာ သော ဇီဝမာနော ယေဝ သဗ္ဗံ
အတ္တနော ပရိက္ခာရံ နိဿဇ္ဇိတွာ ကဿစိ ဒေတိ၊ ကောစိ ဝါ
ဝိဿာသံ အဂ္ဂဟေသိ၊ယဿဒိန္နံ၊ယေန ဂဟိတံ,တဿေဝ ဟော-
တီတိ စ၊ဒွိန္နံ သန္တကံ ဟောတိ အဝိဘတ္တံ၊ ဧကသ္မိံ ကာလင်္-
ကတေ ဣတရော သာမိ၊ ဗဟူနမ္ပိ သန္တကေ ဧသေဝနယောတိစ
အဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တတ္တာ ဝိညာယတိ၊

ဟု ဖွင့်ဆိုအပ်ပြီ၊

ဤဋီကာပါဌ်ဖြင့်“အတ္တနောပရိက္ခာရံ” ဟူသော အဋ္ဌကထာလာ ပရိက္ခာရဟူသော ဂရုဘဏ်, လဟုဘဏ်အားလုံးပင် သက်ဝင်၏၊ ဂရုဘဏ်ကိုလည်း မိမိပိုင်ပုဂ္ဂလိကဖြစ်ပါမူ ပေးပိုင်၏, ယူပိုင်၏ ဟူသော အာဘောဂဖြင့် ဖွင့်ပြ ချက်ပင်တည်း၊

ထို့ကြောင့် ဂရုဘဏ်ပစ္စည်းများကို ဝိဿာသဂါဟဖြင့် ယူခဲ့သော် ပါဠိတော်အလာ အင်္ဂါနှင့်စစ်ဆေး၍အင်္ဂါညီညွှတ်ချက်ရှိ၍ ကွက်ကွက် ကွင်းကွင်း ထင်လင်းစွာ ပြည့်စုံပေမူကား-ဝိဿာသဂါဟမြောက်၏-ဟူ၍မှတ်ယူထိုက်ပေသည်။

ဝိဿာသဂါဟ အင်္ဂါငါးပါးတွင် "ဂဟိတေအတ္တမန" အင်္ဂါ မြောက်သည်,မမြောက်သည်ကို သေခါနီးအခါစကားပြန်မရ အခက် အခဲကြပ်တည်းသောအခါကြီးသို့ ရောက်နေသဖြင့် အတ္တမနဖြစ်လေ သလော, မဖြစ်လေသလောဟု တွေးတောယုံမှားဘွယ်ရာကြီး ဖြစ်ရ ကား-ဝိနယဂရုကပုဂ္ဂိုလ်တို့ အလွန်သတိထားသင့်သော အရေးကြီး ပေတည်း။

ဝိဿာသဂါဟပုစ္ဆာအဖြေပြီး၏။

ဤတွင် ဦးအာသဘ၏ ပုစ္ဆာအဖြေပြီး၏။

အာပတ္တိဝိနိစ္ဆယ

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ

ဝိနည်းဒေသနာတော်နည်း

အာပတ္တာဓိကရဏံ သိယာ အကုသလံ၊ သိယာ အဗျာကတံ၊နတ္ထိ အာပတ္တာဓိကရဏံ ကုသလံ။

ဟူသောပါဠိတော်သည် တိုက်ရိုက်ရှိတိုင်း အာပတ်အကုန် အလုံးစုံတို့ကိုခြုံ၍ သိအပ်သော နီတတ္ထဒေသနာပါလော၊ သို့တည်းမဟုတ် အချို့အဝက်၌သာ အချက်ဝိသေသနှင့်သိအပ်သော နေယျတ္ထဒေသနာပါလော-မေးရန်ရှိ၍“အာပတ္တာဓိကရဏံ။လ။ သန္ဓာယ ဘာသိတဝသေန အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော”ဟုမိန့်၊နေယျတ္ထဒေသနာ-ဟူလို။

အဘယ့်ကြောင့် နေယျတ္ထဒေသနာအဖြစ်ကို သိနိုင်ပါသနည်း မေးရန်ရှိ၍ ဗျတိရေကဉာပက ပြတော်မူလိုရကား—“ယသ္မိံ ဟိ ပထဝီခဏနာဒိကေ အာပတ္တာဓိကရဏေ ကုသလစိတ္တံ အင်္ဂံ ဟောတိ၊ တသ္မိံ သတိ န သက္ကာ ဝတ္တုံ-နတ္ထိ အာပတ္တာဓိကရဏံ ကုသလန္တိ” မိန့်။

ကုသလစိတ္တံ အင်္ဂံဟောတိ၌ အာပတ္တိသမုဋ္ဌာပကစိတ်ကို အင်္ဂါဆိုသည်ဟု ဋီကာတို့ဘွင့်ကြ၏၊ တသ္မိံ၊ ထိုကုသိုလ်စိတ်အင်္ဂါဖြစ်ထိုက်သော ပထဝီခဏနအစရှိသော အာပတ္တာဓိကရဏ်းသည်၊ သတိ၊ ရှိသည်ရှိသော်၊ ဝါ၊ ရှိသောကြောင့်၊ (ဟေတုလက္ခဏာတည်း။)“ဇာတိယာ သတိ ဇရာမရဏံဟောတိ၊ ဘဝေ သတိ ဇာတိ ဟောတိ” ၌ ကဲ့သို့မှတ်၊ သာရတ္ထဒီပနီ၌-“ဟသ္မိံသတီတိ တသ္မိံ ကုသလစိတ္တေ အာပတ္တိဘာဝေနဂဟိတေသတိ”ဟုဖွင့်၍ အဘူတပရိကပ္ပလက္ခဏာကြံ၏၊ ကုသိုလ်စိတ်သည် အာပတ်ဖြစ်ခဲ့သည်ရှိသော် “နတ္ထိအာပတ္တာဓိကရဏံကုသလံ”ဟုဟောတော်မူခြင်းငှါ မတတ်ကောင်း၊ ကုသိုလ်စိတ်အာ

ပတ်မဖြစ်သောကြောင့်သာ ထိုသို့ဟောခြင်းငှါ တတ်ကောင်း၍ ထိုသို့ ဟောတော်မူသည်-ဟုအဓိပ္ပါယ်ဆိုလို၏။

ယသ္မိံ-ဟူသောအနိယတ်နှင့်မထပ်မိသောကြောင့် တအစွဲလည်း ပျက်၏၊ "နတ္ထိ အာပတ္တာဓိကရဏံ ကုသလံ"ကို နိတတ္ထဒေသနာ အနေနှင့်ထင်မှတ်စွဲလမ်းရင်း ရှိကြသောကြောင့် မိမိအလိုနှင့်ဆွဲဆွဲငင် ငင် ဘွင့်သည်ဖြစ်၍ အဓိပ္ပါယ်လည်းချွတ်၏၊ "နသက္ကာဝတ္တုံ" ဟော လျက်လည်း ရှိခဲ့ပြန်၏၊ "တသ္မာ နယိဒံ အင်္ပဟောနကစိတ္တံသန္တာယ ဝုတ္တံ"ကား-လဒ္ဓဂုဏ်၊ ပထဝီခဏနစသောသစိတ္တကပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇ အာ ပတ်မျိုးတို့၌ ကုသိုလ်စိတ်သည် ကေန္တအင်္ပဟောနကဖြစ်၏၊ ကုသိုလ် စိတ်အင်္ပဟောနကဖြစ်သဖြင့်လည်း ထိုစိတ်နှင့် ယှဉ်သောကုသိုလ်စေ တနာသည် ကေန္တကုသိုလ်အာပတ်ဖြစ်၏။

ထိုသို့ဖြစ်သည်ရှိသော် ကုသိုလ်အာပတ္တာဓိကရဏ်း ကေန္တရှိသည် သာဖြစ်၍ အင်္ပဟောနကစိတ်ကို ရည်၍ဟောတော်မူခဲ့လျှင် "နတ္ထိ အာပတ္တာဓိကရဏံ ကုသလံ"ဟု မဟောသင့်၊ ဟောလျက်ရှိပြန်သော ကြောင့်လည်း ဤဒေသနာသည် အင်္ပဟောနကစိတ်ကိုရည်၍ ဟော တော်မူသော ဒေသနာမဟုတ်ဟုသိအပ်သည်-ဟူလို။

[အဖြောင့်အဓိပ္ပါယ်။]

အင်္ပဟောနကစိတ်ကို မရည်ခဲ့သော် အဘယ်ကိုရည်ပါသနည်း မေးရန်ရှိ၍ "ဣဒံပနသန္တာယဝုတ္တံ"မိန့်၊ ဣဒံ-သရုပ်ကိုထုတ်ပြလိုသော ဆရာသည် ရှေးဦးစွာဝဇ္ဇေတဗ္ဗကိုပြလို၍ "ယံ တာဝ အာပတ္တာဓိက- ရဏံလောကဝဇ္ဇံ,တံ ကေန္တတော အကုသလမေဝ၊တတ္ထသိယာအကု- သလန္တိဝိကပ္ပေါနတ္ထိ"မိန့်၊ လောကဝဇ္ဇအာပတ်မျိုးသည် ကေန္တ အကုသိုလ်အာပတ်မျိုးသာဖြစ်ရကား-ရံခါအကုသိုလ်ဟု ဆိုရန်ဝိကပ် မရှိ၊ ထို့ကြောင့် လောကဝဇ္ဇအာပတ်မျိုးကိုရည်၍ဟောသော ဒေသ နာလည်းမဟုတ်-ဟူလိုသည်။

ဤမျှသော စကားရပ်တို့ဖြင့် ဤဒေသနာတော်သည် သစိတ္တက ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇ အာပတ်မျိုးနှင့်လည်းမဆိုင်၊ လောကဝဇ္ဇ အာပတ်မျိုးနှင့် လည်းမဆိုင်ဟု ပြတော်မူ၏၊ အာပတ် ၄-မျိုးတို့တွင်အစိတ္တကပဏ္ဏတ္တိ

ဝဇ္ဇအာပတ်တမျိုးသာကျန်ရှိ၏၊ ဝဇ္ဇေတဗ္ဗကိုပြပြီး၍ ဂဟေတဗ္ဗကိုပြလို သောကြောင့်—

ယံ ပန ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံ၊တံယသ္မာ သဉ္စိစ္စ ဧကမ်ံအာပတ္တိံ ဝီတိက္က-မာမီတိ ဝီတိက္ကမန္တဿေဝ အကုသလံ ဟောတိ၊ အသဉ္စိစ္စ ပန ကိဉ္စိ အဇာနန္တဿ သဟသေယျာဒိဝသေန အာပဇ္ဇတော အဗျာကတံ ဟောတိ၊တသ္မာ တတ္ထ သဉ္စိစ္စာသဉ္စိစ္စဝသေန ဧကမံ ဝိကပ္ပဘာဝံ သန္ဓာယ ဣဒံ ဝုတ္တံ၊ "အာပတ္တာဓိကရဏံ သိယာ အကုသလံ၊သိယာ အဗျာကတံ၊ နတ္ထိအာပတ္တာဓိကရဏံကုသ-လန္တိ"မိန္န။

ဤဝါကျ၌ သဉ္စိစ္စပုဒ်ဖြင့် ဝတ္ထုဝိဇာနနစိတ်ကို "ဧကမံအာပတ္တိံ ဝီတိက္ကမာမိ"ပုဒ်ဖြင့်ပဏ္ဏတ္တိဝိဇာနနစိတ်,ဝီတိက္ကမဝိဇာနနစိတ် ၂-ပါး ကိုပြတော်မူသည်၊ "အသဉ္စိစ္စ ပန ကိဉ္စိအဇာနန္တဿ"ပုဒ်ဖြင့် ထိုစိတ် ၃-ပါးမှ ကင်းရှင်းသည်ကိုပြတော်မူသည်၊ အစိတ္တက သမုဋ္ဌာနသော သဟသေယျ-အစရှိသော အစိတ္တကပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇသိက္ခာပုဒ်တို့၌သာလျှင် ရံခါ သဉ္စိစ္စပက္ခ၌ သင့်သောအာပတ်တမျိုး,ရံခါအသဉ္စိစ္စပက္ခ၌ သင့်သောအာပတ်တမျိုး ဤသို့အာပတ်နှစ် ဝိကပ်ကိုရအပ်သည်၊ နှစ်ဝိကပ် တို့တွင်လည်း သဉ္စိစ္စပက္ခဖြစ်ခဲ့မူ အကုသိုလ်အာပတ်သာဖြစ်၏၊ အ-သဉ္စိစ္စပက္ခဖြစ်ခဲ့မူ အဗျာကတအာပတ်သာဖြစ်၏၊ အကုသိုလ်အာပတ် ဟူ၍ ညှပ်စရာမရှိပြီ။

ပထဝီခဏန စသော သစိတ္တကပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇသိက္ခာပုဒ်တို့မှာ"အနာ ပတ္တိ အသဉ္စိစ္စ အဇာနန္တဿ"ဟူ၍ အနာပတ္တိဝါရ၌ ဟောတော်မူ သောကြောင့် အသဉ္စိစ္စ အဇာနန္တပက္ခ၌ အာပတ်ပင်မရှိ၊ အနာပတ္တိ သာဖြစ်၏၊ထို့ကြောင့် သဉ္စိစ္စ,အသဉ္စိစ္စ နှစ်ဝိကပ်ကိုမရအပ်၊လောက ဝဇ္ဇတို့တွင် သစိတ္တကဝဇ္ဇတို့၌ ထို့အတူ အနာပတ္တိ "အသဉ္စိစ္စအဇာ နန္တဿ"ဟုအနာပတ္တိဝါရ၌ လာ၏၊သုရာပါနသိက္ခာပုဒ်၌ကား ကိုသို့ မလာ၊ဤသဉ္စိစ္စ,အသဉ္စိစ္စ နှစ်ဝိကပ်ပင်ရသင့်သကဲ့သို့ရှိ၏၊ ဤသုရာပါန အာပတ်၌ အလွန်ဝါဒများပြား၏၊

ပါဠိတော်၌.ဝိဝါဒါဓိကရဏ်း၏ ပဋိနိဒ္ဒေသ၌-ယံ ကုသလစိတ္တော ဝိဝဒတိ,ဣဒံ ဝုစ္စတိ ဝိဝါဒါဓိကရဏံ ကုသလံ" အစရှိသည်ဖြင့် ဟော

တော်မူသကဲ့သို့ ဤ အာပတ္တာဓိကရဏ်း၏ ပဋိနိဒ္ဒေသဝါဒ၌လည်း "ယံကုသလစိတ္တော အာပဇ္ဇတိ, ဣဒံ ဝုစ္စတိ အာပတ္တာဓိကရဏံ ကုသလံ"အစရှိသည်ဖြင့် ဟောတော်မူရာပါသည် မဟုတ်လော၊ထိုသို့ ဟောတော်မူခဲ့ပါလျှင် နိဒ္ဒေသ၌လည်း "အာပတ္တာဓိကရဏံ သိယာ ကုသလံ သိယာ အကုသလံ သိယာ အဗျာကတံ"ဟု ဖြစ်သင့်လေရာ၏၊ အဘယ့်ကြောင့် ထိုသို့မဟောပါသနည်း မေးရန်ရှိ၍—

"သစေပန ယံ ကုသလစိတ္တော အာပဇ္ဇတိ,ဣဒံဝုစ္စတိအာ-ပတ္တာဓိကရဏံ ကုသလန္တိ ဝဒေယျ၊ အစိတ္တကာနံ ပန ဧဠ-ကလောမ ပဒသော ဓမ္မသမုဋ္ဌာနာနံပိ ကုသလတ္တံ အာပဇ္ဇေ-ယျ"မိန္နံ။

ယံ၊အကြင်အာပတ်သို့။ ကုသလစိတ္တော၊ကုသိုလ်စိတ်နှင့် ပြည့်စုံဆဲဖြစ်၍။အာပဇ္ဇတိ၊၏-ပေး။

စိတ်သည် အာပတ်မှုကို စေ့ဆော်အားထုတ်သော အာပတ္တိသမုဋ္ဌာပကစိတ်တမျိုး, အာပတ်သင့်ဆဲအခါ၌ ထင်ရှားရှိ၍ နေကာမျှဖြစ်သော သမင်္ဂီမတ္တစိတ်တမျိုး-ဟူ၍ ၂-မျိုးရှိ၏၊ "ယံ ကုသလစိတ္တေန အာပဇ္ဇတိ၊ ဣဒံဝုစ္စတိ အာပတ္တာဓိကရဏံ ကုသလံ" ဟုကရိုဏ်းနှင့် ဆိုရာ၌ အာပတ်မှုကို စေ့ဆော်သော အာပတ္တိသမုဋ္ဌာပက အာပတ္တိ အင်္ဂစိတ်ကိုသာရ၏၊"ယံ ကုသလစိတ္တော အာပဇ္ဇတိ"ဟု ဟောတော်မူသော ပရိဝါ ပါဠိတော်မျိုးတို့၌ကား-အင်္ဂပဟောနကစိတ်, သမင်္ဂီမတ္တစိတ် ၂မျိုးနှင့်ပင် ဆက်ဆံ၏။

သမင်္ဂီမတ္တ စိတ်ဆိုသည်ကား-ညဉ့်အခါ သဟသေယျ လောက်သောနေရာ၌ ရဟန်းသည်လျောင်း၍ အိပ်နေ၏၊ မာတုဂါမသည် ဝင်၍ အိပ်၏၊ ထိုရဟန်းသည်လည်း မာတုဂါမဝင်၍ အိပ်သည်ကိုမသိ၊ မာတုဂါမအိပ်သည်နှင့် တပြိုင်နက် ရဟန်းမှာ အာပတ်သင့်၏၊ထိုအာပတ်သင့်ဆဲအခါ၌ ကမ္မဋ္ဌာန်းစသည်ကို နှလုံးသွင်းသော ကုသိုလ်စိတ်ဖြစ်ဆဲသော်လည်းကြုံရာ၏၊ ကာမဝိတက် စသည်တို့ ကြံဘန်သော အကုသိုလ်စိတ်ဖြစ်ဆဲသော်လည်းကြုံရာ၏၊ အိပ်ပျော်ဆဲဖြစ်၍ ဘဝင် အဗျာကတ စိတ်ဖြစ်ဆဲသော်လည်းကြုံရာ၏၊ ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်၍

အဗျာကတစိတ်ဖြစ်ဆဲသော်လည်းကြံ့ရာ၏၊ ဤစိတ်မျိုးကား-အာပတ်မှုကို ရှေးရှု၍ စေ့ဆော်သော စိတ်မျိုးမဟုတ်၊ သမင်္ဂီမတ္တစိတ်မျိုးသာတည်း။

ယံ ကုသလစိတ္တော အာပဇ္ဇတိ, ဣဒံ ဝုစ္စတိ အာပတ္တာဓိကရဏံ ကုသလံ-ဟု ဟောတော်မူသည်ရှိသော် ထိုသမင်္ဂီမတ္တစိတ်မျိုးကိုပင် အာပတ်-ဟူ၍ ဆိုရလိမ့်မည်၊ စင်စစ်မူကား-ထိုသမင်္ဂီမတ္တစိတ်မျိုးသည် အာပတ်မဟုတ်၊ အင်္ဂပ္ပဟောနကဖြစ်သော အာပတ္တိ သမုဋ္ဌာပကစိတ်နှင့် ယှဉ်သော စေတနာဓမ္မသည်သာ အာပတ်စင်စစ်ဖြစ်၏၊ ဋီကာတို့၌ကား-အာပတ်၏အင်္ဂါနှင့် အာပတ်ကို ပဘေဒူပစာပြု၍ အာပတ်၏ အင်္ဂါဖြစ်သော စိတ်သည်ပင်လျှင် အာပတ်လည်း မည်၏-ဟု ဆိုကြကုန်၏၊ ဆိုဘွယ်အထူးမူကား-အစိတ္တက အာပတ်မျိုးတို့၌ အာပတ်သင့်သောအမှုကို စေ့ဆော်သောစိတ်သည်လည်း အာပတ်၏ အင်္ဂါမဟုတ်၊ အာပတ္တိသမုဋ္ဌာပကမဟုတ်၊ အင်္ဂပ္ပဟောနကမဟုတ်၊ အဘယ့်ကြောင့်နည်း-ဟူမူ အစိတ္တကမျိုးဖြစ်၍ ထိုသို့သော စိတ်မရှိဘဲနှင့်ပင် သင့်သည်သာဖြစ်သောကြောင့်တည်း။

သဟသေယျ၌ မာတုဂါမအိပ်၍နေနှင့်သည်ကိုသိ၍ အာပတ်သင့်မည်ကို သိလျက်နှင့်ပင် သင့်ပလေစေ-ဟု လွန်ကျူးလိုသောစိတ်နှင့် စေ့ဆော်အားထုတ်၍ အိပ်ရာ၌ပင်လျှင် ထိုစိတ်သည်အာပတ်၏အင်္ဂါမဟုတ်၊ အိပ်သောလျောင်းသော အခြင်းအရာအားဖြင့်ဖြစ်သော ရုပ်အစုသည်သာ အာပတ်၏အင်္ဂါလည်းမည်၏၊ အာပတ်လည်းမည်၏၊ အဋ္ဌကထာ၌ပြဆိုသော ဧဠကလောမ, ပဒသောဓမ္မသမုဋ္ဌာန်ရှိသော အစိတ္တကပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇမျိုးဆိုသည်လည်း ဤသဟသေယျ-စသည်တို့ပင်တည်း၊ ကုသလစိတ္တံ အာပဇ္ဇေယျ၌ သမင်္ဂီမတ္တအရာ၌ တည်သော ကုသိုလ်စိတ်ကို အာပတ္တာဓိကရဏ်းဟူ၍ ဟောခဲ့သည်ရှိသော် အစိတ္တကအာပတ်မျိုး သင့်ဆဲခဏ၌ရှိနေသော ကုသိုလ်စိတ်ကိုလည်း အာပတ်ဟူ၍ဆိုရရာ၏၊ ထိုသို့ဆိုရခဲ့သည်ရှိသော် အစိတ္တကမျိုးဖြစ်သော ဧဠကလောမအာပတ်, ပဒသောဓမ္မအာပတ်မျိုးကိုလည်း ကုသိုလ်အာပတ်ဟူ၍ဆိုရာ၏-ဟုလိုသည်၊

သိုးမွေးကိုယူဆောင်၍ ၃-ယူဇနာကို ကုသိုလ်စိတ်နှင့်လွန်သောအခါ၌ဗုဒ်း,လူသာမဏေကို ကုသိုလ်စိတ်နှင့်ပုဒ်ပြိုင်စာချသောအခါ၌ဗုဒ်း ကုသိုလ်စိတ်ထင်ရှားရှိနေသောကြောင့် ထိုအာပတ်များသည် ကုသိုလ်အာပတ်ပင်ဖြစ်သင့်သည်မဟုတ်လောမေးရန်ရှိ၍"န စ တတ္ထ ဝိဇ္ဇမာ- နံပိ ကုသလစိတ္တံ အာပတ္တိယာ အင်္ဂံ ဟောတိ''မိန့်၊ ဤ၌ "အာပတ္တိ- ယာ အင်္ဂံ နဟောတိ"ကို "အာပတ္တိ န ဟောတီတိ အတ္ထော''ဟု ဋီကာတို့ဖွင့်ကြ၏၊ တနည်းကား-"အာပတ္တာဓိကရဏံ သိယာ အကု- သလံ၊သိယာ အဗျာကတံ၊နတ္ထိအာပတ္တာဓိကရဏံ ကုသလံ"၌သိယာ သဒ္ဒါကား-ဧကစ္စပရိယာယ်တည်း၊ သိယာ၊ အချို့သောအာပတ်ကား- ပေး။

အစိတ္တကဖြစ်သော လောကဝဇ္ဇ, ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇနှစ်မျိုးသည် အသဥ္စိစ္စ ဖြစ်၍-"သိယာအဗျာကတံ"၌ဝင်၏၊ သစိတ္တကဖြစ်သော လောကဝဇ္ဇ အာပတ်မျိုးသည် သဥ္စိစ္စအကုသလဓမ္မမျိုး ကေန်ဖြစ်၍ "သိယာအကု- သလံ"၌ဝင်၏၊သစိတ္တကပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇ အာပတ်မျိုး၌မူကား-ပညတ်တော် ကိုသိလျက်ကျူးလွန်၍သင့်သော အာပတ်ဖြစ်အံ့၊"သိယာအကုသလံ" ၌ဝင်၏၊ပညတ်တော်ကိုမူကားမသိ၊ ဝတ္ထုဝီတိက္ကမမျှကိုသာသိ၍ ပြုရာ၌ ကား-ကုသိုလ်အာပတ်, အကုသိုလ်အာပတ်, အဗျာကတအာပတ်သုံး မျိုးထွက်၍ ရဟန်းသည်ပညတ်, ဝတ္ထု, ဝီတိက္ကမ ၃-မျိုးကိုသိလျက် မြက်သစ်ပင်ကိုဖျက်ဆီးခဲ့အံ့၊အကုသိုလ်အာပတ်ကေန်ဖြစ်၏၊ "သိယာ အကုသလံ"၌ဝင်၏။

ပညတ်တော်ရှိသည်ကိုမသိမူ၍ဘုရားကိုကြည်ညိုသောစိတ်ဖြင့်စေတီ ပြင်မှာ မြက်သစ်ပင်ကို တူးဖြတ်ခုတ်ထွင်ရာ၌ ပုထုဇဉ် သေက္ခဖြစ်ခဲ့အံ့၊ ကုသိုလ်စိတ်သည်အင်္ဂါ,ကုသိုလ်စေတနာသည်အာပတ်ဖြစ်၏၊ ရဟန္တာ ဖြစ်ခဲ့အံ့၊ကြိယာစိတ်သည်အင်္ဂါ, ကြိယာစေတနာသည်အာပတ်ဖြစ်၏၊ ပုထုဇဉ်သေက္ခဖြစ်၍ မြက်သစ်ပင်တို့ကို ဒေါသနှင့် တူးဖြတ်ခုတ်ထစ်ခဲ့ အံ့၊အကုသိုလ်စိတ်သည်အင်္ဂါ, အကုသိုလ်စေတနာသည် အာပတ်ဖြစ် ၏၊ဤအကုသိုလ်စိတ်, အကုသိုလ်စေတနာသည်လည်း "သိယာ အကု သလံ''၌ဝင်၏၊ ပြဆိုခဲ့ပြီးသော သဥ္စိစ္စအဘို့ရှိသော ကုသိုလ်အာပတ်,

ကြိယာအာပတ် ၂-မျိုးသည် ကျန်ရှိ၍နေ၏၊ ပညတ်တော်ကိုသာမသိသည် ဝတ္ထုနှင့်ဝီတိက္ကမကိုမူကား—ကြောင်ကြောင်သိ၍ပြုကြသော အမှုအာပတ်စုဖြစ်သောကြောင့် သဥ္စိတ္တအဘို့ရှိသည်ဟုဆိုသတည်း။

ပညတ်တော်ကို မသိသော်လည်း ဝတ္ထု ဝီတိက္ကမကို သိလျက်နှင့် ပညတ်တော်ကိုကျူးလွန်မှုဖြစ်လေသောကြောင့် ဝိနည်းဝေါဟာရအားဖြင့်သဥ္စိတ္တအဘို့ရှိသောအာပတ်စုကို"သိယာအကုသလံ"၌ ပါဝင်သည်ဟုယူရမည်၊ပေါရာဏဂဏ္ဌိပုဒ်၌ကား—ကုသိုလ်ပင်ဖြစ်သော်လည်း အာပတ်ဖြစ်ခဲ့၍ ကောင်းသောအကျိုးကိုမပေးနိုင်သောကြောင့် ဝိနည်းဝေါဟာရအားဖြင့် အဗျာကတဆိုသည်ဟုယူလို၏။

အဗျာကတ၏ ပဋိနိဒ္ဒေသ၌-"ယံအဇာနန္တော၊ အသဉ္ဇာနန္တော၊ အစေစ္စ အနဘိဝိတရိတွာ ဝီတိက္ကမော" ဟုလာ၏၊ ပြဆိုခဲ့ပြီးသော ထိုအမှုစုကား ဝတ္ထု ဝီတိက္ကမကိုသိလျက် လွန်ကျူးသော ဇာနန္တ သဥ္စိတ္တစုမျှ ဖြစ်ခဲ့၏၊ ထို့ကြောင့် ဂဏ္ဌိပုဒ် အယူကို ဆင်ခြင်လေ၊ ဝိနည်းဝေါဟာရ အလိုအားဖြင့် ထိုကုသိုလ်, ကြိယာစုသည် အကုသိုလ်မည်၏-ဟု ဆိုခဲ့သော် ဝိနည်း အဘိဓမ္မာ ဆန့်ကျင်ရာ၏-ဆိုငြားအံ့၊ ထိုကုသိုလ်ကြိယာစုသည် အဘိဓမ္မာ အလို ကုသိုလ်သဘော, ကြိယာသဘောကို စွန့်သည်ကား-မဟုတ်၊ပညတ်တော်ကို လွန်ကျူးမှုဖြစ်ခဲ့၍ ဝိနည်းတော်အလို ကဲ့ရဲ့ဘွယ်သော အမှုဖြစ်ခဲ့၏၊ သဘောကို မစွန့်သည့်အတွက်ကြောင့် အဘိဓမ္မာအလို ကုသိုလ်ကြိယာပင် အမှန်ဖြစ်၏၊ ပညတ်တော်ကို လွန်ကျူးမှုဖြစ်သည့် အတွက်ကြောင့် ဝိနည်းတော်အလို အကုသိုလ်-ဟု ဆိုရ၏၊ တပါးကို တပါးပယ်ပယ်ခြင်းမရှိသောကြောင့် မဆန့်ကျင်လေ။

ဥပမာကား—တခုသော စန္ဒကူးနံ့သာ တုံးသည် မစင်တွင်းမှာ ကျ၍ နေရာ၏၊ သူ ၂-ယောက်မြင်ကြလေရာ တယောက်သော သူက စန္ဒကူး၏သဘောကို မြော်၍ စန္ဒကူးသည်ကောင်းလေစွ-ဟု ဆိုပေရာ၏၊ တယောက်သောသူက မစင်မှာနစ်၍ နေသည်ကို မြော်၍ စန္ဒကူးသည် မကောင်းလေစွ-ဟု ဆိုပေရာ၏၊ ၂-ယောက်အဆိုသည် ကိုယ့်

လမ်းနှင့် ကိုယ်အမှန်ချည်းဖြစ်ကြ၍၊ ဆန့်ကျင်သည်မဆိုရ၊ ဤဥပမာကဲ့သို့တည်း။

ဤကား-အာပတ္တာဓိကရဏံ သိယာ အကုသလံ-အစရှိသော ပါဠိတော်ကို ဝိနည်းတော်အလိုအားဖြင့် သဗ္ဗာပတ္တိသာဓာရဏ နီတတ္ထဒေသနာယူ၍ ပြောဆိုသော နည်းတည်း-တရပ်။

အဘိဓမ္မာဒေသနာတော်နည်း

ယခုအခါ အလုံးစုံသော အာပတ်-ဟူသမျှတို့ကို ကုသလတိက် အဘိဓမ္မာဒေသနာတော်နည်းအားဖြင့် ဝေဘန်သော အဋ္ဌကထာကို ပြဆိုပေအံ့။

> အတ္ထိ သိက္ခာပဒံ ကုသလံ၊အတ္ထိအကုသလံ၊အတ္ထိ အဗျာကတံ၊ဒွတ္တိံသေဝ ဟိ အာပတ္တိသမုဋ္ဌာပကစိတ္တာနိ အဋ္ဌ ကာမာဝစရ ကုသလစိတ္တာနိ, ဒွါဒသ အကုသလ စိတ္တာနိ,ဒသ ကာမာဝစရကြိယစိတ္တာနိ၊ ကုသလတော စ ကြိယတော စ ဒွေ အဘိညစိတ္တာနီတိ၊ တတ္ထ ယံ ကုသလ စိတ္တေန အာပဇ္ဇတိ,တံ ကုသလံ ဣတရေဟိ ဣတရံ၊ သဗ္ဗဋ္ဌေတံ အာပတ္တိယံ ယုဇ္ဇတိ၊ သိက္ခာပဒသီသေန ပန အဋ္ဌကထာသု ဒေသနာ အာရုဠှာ။
> [ပထမပါရာဇိက ပကိဏ္ဏက ကထာ အဋ္ဌကထာပါဠိ။]

ဤအဋ္ဌကထာ၌ "သဗ္ဗဋ္ဌေတံ အာပတ္တိယံ ယုဇ္ဇတိ" ဟူသော အချုပ်စကားဖြင့် ရှေ့၌ "အတ္ထိသိက္ခာပဒံကုသလံ၊ အတ္ထိအကုသလံ၊ အတ္ထိအဗျာကတံ" ဟူသော ဝါကျမှာ "အတ္ထိ အာပတ္တိကုသလာ၊ အတ္ထိအကုသလာ၊ အတ္ထိအဗျာကတာ" ဟုပြင်ဆင်၍ အဖြောင့်ကို သိလေ "ယံ ကုသလစိတ္တေန အာပဇ္ဇတိ,တံ ကုသလံ ဣတရေဟိ ဣတရံ"ဟူသော ဝါကျမှာလည်း "ယံကုသလစိတ္တေန အာပဇ္ဇတိ, သာကုသလာဣတရေဟိ ဣတရာ" ဟု အဖြောင့်သိလေ၊ ဣတရေဟိ ဣတရာ-၌ "ယံ ကုသလစိတ္တေန အာပဇ္ဇတိ, သာ အကုသလာ၊ ယံ အဗျာကတစိတ္တေန အာပဇ္ဇတိ, သာ အဗျာကတာ" ဟု ဘော်လေ။

"ဒွတ္တိံသေဝ ဟိ အာပတ္တိသမုဋ္ဌာပကစိတ္တာနိ" ကိုထောက်၍ ယံ ကုသလစိတ္တေန အာပဇ္ဇတိ၌၊ ယံ၊ အကြင်ကုသိုလ် စေတနာတည်း ဟူသော အာပတ်သို့။ကုသလစိတ္တေန၊ကုသိုလ်စိတ်ဖြင့်။အာပဇ္ဇတိ၊ရောက်၏-ဟု ကြိယာသာဓကေတမ ကရိုဏ်း အနက်ပေး၍ အင်္ဂပ္ပဟောနက စိတ်ဝိသေသကိုသာ ယူအပ်၏၊ ယံ၊ အကြင်အာပတ်သို့။ကုသလစိတ္တေန၊ ကုသိုလ်စိတ်နှင့်တကွ။အာပဇ္ဇတိ၊ ရောက်၏-ဟု သဟတ္တအနက်ပေး၍ သမင်္ဂီမတ္တစိတ် သာမညကို မယူအပ်"နတ္ထိအာပတ္တာ ဝိကရဏံ ကုသလံ" ဟူသော ပါဠိတော်ကို နီတတ္ထဒေသနာ-ဟုစွဲလမ်းမှုရှိသော သာရတ္ထဒီပနီ ဋီကာဆရာကား-သမင်္ဂီမတ္တစိတ်ကို အရဆွဲ၍ အလွဲလွဲ အချော်ချော်ဖွင့်ဆိုလေ၏၊ "ယံကုသလစိတ္တော အာပဇ္ဇတိ" ဆိုလျှင် သမင်္ဂီမတ္တစိတ်ကိုရ၏၊ "ကုသလစိတ္တေန အာပဇ္ဇတိ"ဆိုလျှင် အင်္ဂပ္ပဟောနက စိတ်ကိုရ၏။

ဤအဋ္ဌကထာ၌ကား—အင်္ဂပ္ပဟောနက စိတ်ကိုသာ ပြဆိုရင်းပေတည်း၊ အင်္ဂါနှင့်အာပတ်ထပ်တူကျ၏၊ စိတ်ကား-အင်္ဂါ, စေတနာကား-အာပတ်ယူလျှင် ကွဲကြ၏၊ သိုးမွေးကို ယူဆောင်၍ ၃-ယူဇနာကို လွန်မှု ပုဒ်ပြိုင်ရွတ်ဆို၍ လူသာမဏေကို စာချမှုတို့၌ ကုသိုလ်စိတ်ထင်ရှားရှိလေပါသော်လည်း ထိုသို့သော စိတ်မျိုးမရှိဘဲနှင့်ပင် သင့်နိုင်သော အစိတ္တက အာပတ်မျိုးဖြစ်သောကြောင့် ထိုကုသိုလ် စိတ်သည် အာပတ်၏ အင်္ဂါမဟုတ်၊ ထိုကုသိုလ်စိတ်နှင့် ယှဉ်သော ကုသိုလ် စေတနာသည် အာပတ်မဟုတ်-ဟူလိုသည်။

စောဒနာဘွယ်

မေး။ စိတ်သည် အာပတ်၏အင်္ဂါဖြစ်ခဲ့လျှင် စိတ်နှင့်ယှဉ်သော စေတနာသည် ကေန်အာပတ်ဖြစ်တော့သည်ဖြစ်၍ အင်္ဂါကို သာအဋ္ဌကထာ၌ ပဓာနပြု၍ဆို၏၊ ဋီကာဆရာတို့ကား-အာပတ်ကိုဆိုလိုရင်းအရာဌာန၌ အင်္ဂါကို အဋ္ဌကထာဆိုသောကြောင့် အင်္ဂါနှင့်အာပတ် မခြားကြဟုယူကြကုန်၏၊ ထိုအမှုတို့၌ ကုသိုလ်စိတ်သည်အင်္ဂါမဟုတ်ဟုဆို၏၊အဘယ်သည်အင်္ဂါဖြစ်ပါသနည်း-စုန်၊

ဖြေ။ ကာယဝစီဝိညတ္တိဝသေန ပန စလိတပ္ပဝတ္တာနံ ကာယဝါ-စာနံ အညတရမေဝ အင်္ဂံ၊ တဋ္ဌ ရူပက္ခန္ဓပရိယာပန္နတ္တာ အဗျာကတံ-မိန္တိ၊ ကာယဝိညတ္တိဝသေန စလိတကာယော အင်္ဂံ၊ ဝစီဝိညတ္တိဝသေန ပဝတ္တာဝါစာအင်္ဂံ-ဆိုလိုသည်၊ ကာယဝိညတ်နှင့် သဟဇာတ်ဖြစ်သော ရူပကာယကိုယ် အင်္ဂါ,ဝစီဝိညတ်နှင့် သဟဇာတ်ဖြစ်သော စိတ္တဇသဒ္ဒါဝါစာ၌ကိုယ်အင်္ဂါ၊ ဤနှစ်ပါးသည် အာပတ်၏အင်္ဂါဖြစ်၏၊ ဤအင်္ဂါ ၂-ပါးသည် ရူပက္ခန္ဓာ၌အကျုံးဝင်သောကြောင့် အဗျာကတသာဖြစ်၏၊ ဤအဋ္ဌကထာပါဌ်၌ အာပတ်နှင့်, အင်္ဂါထပ်မိလျက်ရှိ၏၊ ဝိညတ် ၂-ပါးသည်အင်္ဂါ, သဟဇာတ်ရုပ်စုသည် အာပတ်ဟုယူလျှင်ကွဲကြ၏၊ဝိတ္တိ စ္ဆာနေရာမျိုးဖြစ်၍အဋ္ဌကထာဆရာလည်းနှုတ်တက်ရာမိန္တိသတည်း။

ထိုကာယဝိညတ်,ဝစီဝိညတ်ကိုဖြစ်စေတတ်သောကုသိုလ်စိတ်သည် မူကား- အာပတ်၏အင်္ဂါမဟုတ်၊ သမင်္ဂီမတ္တအရာ၌တည်လေ၏၊ အသိ ၃-မျိုးနှင့်ပြည့်စုံလျက်ကျူးလွန်သည်ဖြစ်၍ အကုသိုလ်စိတ်ပင်ဖြစ်သော်လည်းထိုအစိတ္တကမျိုးတို့၌ စိတ်သည်အင်္ဂါလည်းမဖြစ်ထိုက်၊အာပတ်လည်းမဖြစ်ထိုက်၊ ရုပ်သည်သာအင်္ဂါအာပတ်ဖြစ်ထိုက်၏၊ အစိတ္တကအာပတ်ခပ်သိမ်းတို့မှာ ဤနည်းချည်း၊ ထို့ကြောင့်ပင်လျှင် အစိတ္တကခေါ်ပေသတည်း။

ဤမျှသောစကားရပ်တို့ဖြင့်"အာပတ္တာဓိကရဏံ သိယာ အကုသလံ၊ သိယာ အဗျာကတံ၊ နတ္ထိအာပတ္တာဓိကရဏံ ကုသလံ"ဟူသောပါဠိတော်သည် သဉ္စိစ္စ,အသဉ္စိစ္စဟူသော အချက်ဝိသေသကို ပမာနပြု၍ဟောတော်မူသော နေယျတ္ထပါဠိတော်သာတည်း၊ ထို၂-ချက်ကိုလည်းတခုတခုသော သိက္ခာပုဒ်၌ အလှည့်အလည် ဝိကပ်အားဖြင့်ရသည်ကိုလိုရင်းတည်း၊ ထို ၂ချက်ကိုလည်း အစိတ္တကပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇအာပတ်မျိုးတို့၌သာလျှင်ရအပ်၏၊ သစိတ္တကပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇအာပတ်မျိုး,လောကဝဇ္ဇအာပတ်မျိုးတို့၌မရအပ်၊ ထို့ကြောင့် ဤပါဠိတော်ကို သဒ္ဓါယ အာသိတနေယျတ္ထဒေသနာ-ဟူ၍သာ သိအပ်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်တော်မူသတည်း၊ တရပ်။

မှာထားချက်

ဤသို့လျှင် အဋ္ဌကထာဆရာမြတ်ကြီးသည်“အာပတ္တာဓိကရဏံသိယာ။လ။ နတ္ထိအာပတ္တာဓိကရဏံ ကုသလံ” ဟူသော ပါဠိတော်၏ နေယျတ္ထဒေသနာဖြစ်ကြောင်းကိုရင်း, ယင်းပါဠိတော်ဖြင့် သိရမည့် အချက် အနက်ဝိသေသကိုရင်း သမန္တပါသာဒိကအဋ္ဌကထာ၌ နေရာတကျ ဖွင့်ပြတော်မူပေ၏၊ ကုသလတိက်အလာ အဘိဓမ္မာ ဒေသနာတော် နည်းအားဖြင့် အဖြောင့်မှုချနေရာကျသိရမည့် နီတတ္ထစကားကို ဤ ပကိဏ္ဏကကထာ၌ အသေအချာပြဆိုတော်မူပေ၏၊ ထိုသို့အဋ္ဌကထာ ဆရာဖွင့်ပြတော်မူပါလျက် အရပ်ရပ်သောဂဏ္ဌိ ပုဒ်ဆရာ, ဝဇီရဗုဒ္ဓိ ဋီကာဆရာ,သာရတ္ထဒီပနီဋီကာဆရာတို့သည် “နတ္ထိအာပတ္တာဓိကရဏံ ကုသလံ”ဟူသောပါဠိတော်ကို နီတတ္ထဒေသနာ-ဟု စွဲလမ်းမှုရှိ နေကုန်သည့်အတွက်ကြောင့် ဤပကိဏ္ဏကကထာအရာ၌ရင်း, အထက် သမန္တပါသာဒိကအဋ္ဌကထာ၌ရင်း အဖွင့်အဆို ချော်ချွတ် တိမ်းပါးလျက်ရှိ ကြကုန်၏။

ဝိမတိဝိနောဒနီ ဋီကာဆရာမူကား-ဒွေမာတိကာပုဒ် အဋ္ဌကထာဝယ် ရှေးရှေးဂဏ္ဌိဆရာ, ဋီကာဆရာတို့လက်ထက်၌လည်းမရှိ၊ ယခုကာလ၌လည်းမရှိကြသော “အာဒိကမ္မိကဿအနာပတ္တိတိဝစန- တော”အစရှိသောမသူတယူ မူပျက်,ပါဌ်ပျက်,ဝါကျပျက်,ဝါကျပိုကြီး ကိုတွေ့ရှိ၍နေသည့် အတွက်ကြောင့်ရင်း, ပရမတ္ထဓမ္မသဘာဝတို့၌ အသိဉာဏ်မပုံ့ပျူးသည့်အတွက်ကြောင့် အာပတ်ကိုကုသိုလ်, အကု သိုလ်,အဗျာကတမှုချပရမတ်ဆိုခဲ့လျှင်ဆန့်ကျင်ရန်အမှုအကြောင်းတု အကြောင်းယောင်တွေကို များစွာကြီးပြဆို၍စွဲလမ်းသောပကိဏ္ဏကဝါ ဒကိုအားကျ၍ဖွင့်ဆိုလေ၏၊ဤဝိမတိဝိနောဒနီဋီကာဆရာသည်ဤအာ ပတ္တိသဘာဝဝိနိစ္ဆယအရာ၌ရင်း၊ ဥဒ္ဒကုက္ကုစ္စပသမ်, သတ္တဗ္ဗုဒ္ဓန္တရသိမ် အရာ၌ရင်း လွန်စွာအားထုတ်၍ဖွင့်ဆို၏၊ဖွင့်ဆိုသမျှသည်လည်း ပညာ ရှိပုဂ္ဂိုလ်တို့ရယ်ဘွယ်အလွန်ကောင်း၏၊ သတိမူကြလေကုန်။

ပြဆိုခဲ့ပြီးသော ပကိဏ္ဏကကထာ၌ရင်း, ဒွေမာတိကာပုဒ် အဋ္ဌ ကထာ၌ရင်း, သမန္တပါသာဒိကအဋ္ဌကထာ၌ရင်း ဤ ၃-ဌာနတို့၌ ဝိမတိ

ဝိနောဒနီငိုကာသည် ရစရာမရှိ၊ ယူစရာမရှိ၊ယုတ္တိတုယုတ္တိယောင်တွေနှင့်ပါစင်အောင်လွဲလှ၏၊ ယုတ္တိတုယုတ္တိယောင်တွေ၏အဖြေကို အလိုရှိကြလျှင် ဒလမြို့တော်ကူးကြီးရွာ သရက်တောကျောင်းတိုက် ဆရာတော်အရှင်ဇာဂရတောင်းပန်ချက်နှင့်ရေးပေးသော“အာပတ္တိ သဘာဝဝိနိစ္ဆယ”မှာ ကြည့်လေ။

လယ်တီဆရာတော်
၁၂၆၄-ခု၊ကဆုန်လဆန်း ၈-ရက်။

အာပတ္တိဝိနိစ္ဆယပြီး၏။

သိမ်နိမိတ်ကြားအမေးအဖြေ

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ

အရှေ့အရပ်

၁—မေး။ ပုရတ္ထိမာယ ဒိသာယ ကိံ နိမိတ္တံ။ ။အာဝုသော၊ ငါ့ရှင်။ ဋ္ဌမိဿာသီမာယ၊ မန္တလေးရတနာပုံ ပထမမြို့တည်နန်းတည် နတ်ပြည်စံ ခမည်းတော်မင်းတရားကြီး, ဒုတိယမြို့တည်နန်းတည် ဋ္ဌန္ဒိယနိုင်ငံပါ သားတော်မင်းတရား မင်းနှစ်ပါးတို့သည် ဆပ္ပါးကြည်ဖြူ လေးမြတ်တော်မူကြ၍ ဇမ္ဗုဒီပေ ဤမြေဌာန ရပ်ဒေသနယ်ခရိုင်ကို အပိုင်အပ်နှင်း စိုးပိုင်နင်း၍ သတင်းကြေညာ တေဇာတန်ခိုး တက်ဝေဖြိုးသော (မည်သည့်မြို့သူကြီးသည်) ဤရပ်ဤမြေ ဤဌာနေဝယ် လူသုံးဦးတို့ထွတ်ထား ဘုရားမြတ်စွာ သာသနာ၏ ကြာမြင့်ရှည်စွာ တည်ရာတည်ကြောင်း အကြိကောင်းအစည်ကောင်း အလောင်းအလျာတို့၏တရားကို မနေဘဲဝင်စား၍ အားထုတ်စီမံအပ်သော "သာသနာ့သောဘဏီ" ဤမဟာသိမ်တော်ကြီး၏၊ ဝါ၊ ယခုသမုတ်လတ္တံ့သော "သာသနာ့သောဘဏီ" ဤသိမ်ကြီး၏၊ ပုရတ္ထိမာယဒိသာယ၊ စက်နဝင်းဂဏ် လင်းလင်းထုံ ယုန်စန္ဒြာ ကမ္ဘာဓလေ့ ကျားမင်းမွေ့သည့် အရှေ့ဒိသာ ရပ်ခန်းဝါ၌၊ ကိံ နိမိတ္တံ၊ ဤရွှေဤမျှ ဤသိမ်ကျဟု မုချသိဘွယ် စီရင်ချယ်သည့် အဘယ်နိမိတ်ပေနည်း။

ဖြေ။ ဥဒကံ ဘန္တေ၊ ။ဘန္တေ၊အရှင်ဘုရား၊ဋ္ဌမိဿာသီမာယ၊ မန္တလေးရတနာပုံ ပထမမြို့တည် နန်းတည် နတ်ပြည်စံခမည်းတော် မင်းတရားကြီး, ဒုတိယမြို့တည်နန်းတည် အိန္ဒိယနိုင်ငံပါ သားတော် မင်းတရား မင်းနှစ်ပါးတို့သည် ဆပ္ပါးကြည်ဖြူ လေးမြတ်တော်မူကြ၍

ဇမ္ဗူဒီပေ ဤမြေဌာန ရပ်ဒေသနယ်ခရိုင်ကို အပိုင်အပ်နှင်း စိုးပိုင်နင်း၍ သတင်းကြေညာတေဇာတန်ခိုး တက်ဝေဖြိုးသော(မည်သည့်မြို့သူကြီးသည်)၏ရပ်၏မြေ ၏ဌာနေဝယ် လူသုံးဦးတို့ထွတ်ထား ဘုရားမြတ်စွာ သာသနာ၏ ကြာမြင့်ရှည်စွာ တည်ရာတည်ကြောင်း အကြံကောင်းအစည်ကောင်း အလောင်းအလျာတို့၏တရားကို မနောဉ်ဝင်စား၍အားထုတ်စီမံအပ်သော "သာသနာ့သောဘဏီ"၏မဟာသိမ်တော်ကြီး၏။ ဝါ၊ ယခုသမုတ်လတ့်သော "သာသနာ့သောဘဏီ" ၏သိမ်ကြီး၏။ ပုရတ္ထိမာယဒိသာယ၊ စက်နဝင်းဂုဏ် လင်းလင်းထုံ ယုန်စန္ဒြာ ကမ္ဘာဓလေ့ ကျားမင်းမွေ့သည့် အရှေ့ဒိသာ ရပ်ခန်းဝ၌။ ဥဒကံ-ဥဒကနိမိတ္တံ၊၏ရှေ့၏မျှ ၏သိမ်ကျဟု မှချသိစေ စီရင်ပေသည့် ရေနိမိတ်ပါဘုရား။

အကြား။ ဧတံ ဥဒကံ နိမိတ္တံ။ ။ဧတံဥဒကံ၊ ၏ရေသည်။ နိမိတ္တံ၊ နိမိတ်ပေတည်း။

နိမိနန္တိ သဥ္ဇာနန္တိ ဧတေနာတိ နိမိတ္တံ။

ဟူသောဝစနတ္ထဝိဂ္ဂဟနှင့်လျော်ညီစွာ သာသနာ ၅၀၀၀-နှစ် များမြောင်လျှင် အခေါင်ရှည်ကြာ တည်စိမ့်ငှာဟု သဒ္ဓါရှေ့ရှု အကြံပြုလျက် ယခုတည်ထောင်သမုတ် ပြုလုပ်စီမံအပ်သော၏သိမ်သည် ဒိသာဒေသ ဌာနအခြား ခေတ်အလားအားဖြင့် ၏ရှေ့၏မျှရှိသည်ဟု သိရာသိကြောင်းဖြစ်သော အနက်ဗျူပ္ပတ် ဂုဏ်သကတ်ကြောင့် အဇ္ဈတ္တဘေးရန် ဗဟိဒ္ဓဘေးရန် ပူပန်ခြင်းခပ်သိမ်းတို့၏ အေးငြိမ်းရာ အေးငြိမ်းကြောင်း ကောင်းမြတ်ချမ်းသာ မင်္ဂလာတထွေ ၏သည့်ရေကို သပြေတစိတ် ရွှမ်းရွှမ်းဖိတ်သည့် နိမိတ်အောင်ရေ-ဟူ၍မှတ်။

အရှေ့အရပ်ပြီး၏။

အရှေ့တောင်အရပ်

၂-မေး။ ပုရတ္ထိမာယ အနုဒိသာယ ကိံ နိမိတ္တံ။ ။ပုရတ္ထိမာယအနုဒိသာယ၊ ဟေမဝန်မြိုင် ဂနိုင်ဗွေချာ ဂြိုဟ်အင်္ဂါ-ဟု တေဇာထန်ပြင်း ခြင်္သေ့မင်း၏ပျော်ခင်းစံမွေ့ ရှေ့တောင်ဒိသာ ရပ်ခန်းဝ၌။ ဝါ၊ အင်္ဂါဂြိုဟ်နတ် ခြင်္သေ့မြတ်၏

စံမှတ်ပျော်ရှင် ရှေ့တောင်ခွင်၌။ ကိံ နိမိတ္တံ၊ဇုရွှေ့ဤမှ ဤသိမ်ကျ-ဟု မုချသိဘွယ် စီရင်ချယ်သည် အဘယ် နိမိတ်ပေနည်း။

အရှေ့တောင်အရပ်ပြီး၏။

တောင်အရပ်

၃-မေး။ ဒက္ခိဏာယ ဒိသာယ ကိံ နိမိတ္တံ။ ။ဒက္ခိဏာယ ဒိသာယ၊တိမ်စွယ်မိုယ်းပုံတန်ခိုးလျှံသည့် ဆဒ္ဒန်သနင်း ဂြိုဟ်မင်းဗုဒ္ဓဟူး အထူးပွင့်လင်း မြတ်ဆင်မင်း၏ ပျော်ခင်းစံမှတ် တောင်ရပ်ဒိသာ ရပ်ခန်းဝါ၌။ဝါ၊ ဗုဒ္ဓဟူးဂြိုဟ်နတ် ဆင်မင်းမြတ်၏ စံမှတ်ပျော်ရှင် တောင်ရပ်ခွင်၌။ ကိံ နိမိတ္တံ၊ ဤရွှေ့ ဤမှ ဤသိမ်ကျ-ဟု မုချသိဘွယ် စီရင်ချယ်သည် အဘယ်နိမိတ်ပေနည်း။

တောင်အရပ်ပြီး၏။

အနောက်တောင်အရပ်

၄-မေး။ ဒက္ခိဏာယ အနုဒိသာယ ကိံ နိမိတ္တံ။ ။ဒက္ခိဏာယ အနုဒိသာယ၊ ဂြိုဟ်စနေ ဟု တောက်ပရှိန်ဝါ ထိန်ထိန်ဖြာ တေဇာထန်ပြင်းရေနတ်မင်း၏ပျော်ခင်းစံထောက် နောက်တောင်ဒိသာ ရပ်ခန်းဝါ၌။ ဝါ၊ စနေဂြိုဟ်နတ် မြွေမင်းမြတ်၏ စံမှတ်ပျော်ရှင် နောက်တောင်ခွင်၌။ ကိံ နိမိတ္တံ၊ ဤရွှေ့ဤမှ ဤသိမ်ကျ-ဟု မုချသိဘွယ် စီရင်ချယ်သည် အဘယ်နိမိတ်ပေနည်း။

အနောက်တောင်အရပ်ပြီး၏။

အနောက်အရပ်

၅ မေး။ ပစ္ဆိမာယ ဒိသာယ ကိံ နိမိတ္တံ။ ။ပစ္ဆိမာယဒိသာယ၊ ကြာသပတေး ရန်ဘေးပယ်သတ် ကြွက်မင်းမြတ်၏ စံမှတ်ဒိသာ နောက်မျက်နှာ၌။ဝါ၊ ကြာသပတေးဂြိုဟ်နတ် ကြွက်မင်းမြတ်၏ စံမှတ်ပျော်ရှင် နောက်ရပ်ခွင်၌

ကိံနိမိတ္တံ၊ ဤရွှေဤမျှ ဤသိမ်ကျ-ဟု မုချသိဘွယ် စီရင်ချယ်သည် အဘယ်နိမိတ်ပေနည်း။

အနောက်အရပ်ပြီး၏။

အနောက်မြောက်အရပ်

၆-မေး။ ပစ္ဆိမာယ အနုဒိသာယ ကိံနိမိတ္တံ။ ။ပစ္ဆိမာယ အနုဒိသာယ၊ အသူရိန်-ဟု အရှိန်ကြီးတု ရာဟုဂြိုဟ်နတ် ဟိုင်းမင်းမြတ်၏ ပျော်မှတ်စံထောက် နောက်မြောက်ဒိသာ ရပ်ခန်းဝါ၌။ ဝါ၊ ရာဟုဂြိုဟ်နတ် ဟိုင်းမင်းမြတ်၏ စံမှတ်ပျော်ရှင် နောက်မြောက်ခွင်၌။ ကိံနိမိတ္တံ၊ ဤရွှေဤမျှ ဤသိမ်ကျ-ဟု မုချသိဘွယ် စီရင်ချယ်သည် အဘယ်နိမိတ်ပေနည်း။

အနောက်မြောက်အရပ်ပြီး၏၊

မြောက်အရပ်

၇-မေး။ ဥတ္တရာယ ဒိသာယ ကိံနိမိတ္တံ။ ။ဥတ္တရာယဒိသာယ၊ သောကြာဂြိုဟ်နတ် ပူးမင်းမြတ်၏ စံမှတ်ပျော်ရှင် မြောက်ရပ်ခွင်၌။ ကိံနိမိတ္တံ၊ ဤရွှေဤမျှ ဤသိမ်ကျ-ဟု မုချသိဘွယ်စီရင်ချယ်သည် အဘယ်နိမိတ်ပေနည်း။

မြောက်အရပ်ပြီး၏။

အရှေ့မြောက်အရပ်

၈-မေး။ ဥတ္တရာယ အနုဒိသာယ ကိံနိမိတ္တံ။ ။ဥတ္တရာယ အနုဒိသာယ၊တနင်္ဂနွေဂြိုဟ်နတ်ဂဠုန်မင်းမြတ်၏ စံမှတ်ပျော်ရှင် ရှေ့မြောက်ခွင်၌။ ကိံနိမိတ္တံ၊ ဤရွှေ ဤမျှ ဤသိမ်ကျ-ဟု မုချသိဘွယ်စီရင်ချယ်သည်အဘယ်နိမိတ်ပေနည်း။

အရှေ့မြောက်အရပ်ပြီး၏။

သိမ်နိမိတ်ကြားအမေးအဖြေပြီး၏။

သိမ်အောင်ဩဘာစာ

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော
သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ

ဇယတု။ သက္ကရာဇ် ၁၂၀၄-ခုနှစ်တွင် မန္တလေးရတနာပုံ ရွှေပြည်တော်ကြီးကို အာဒိကမ္မိကအစလက်မွန် တည်ထောင်ဘန်ဆင်းတော်မူသော ဆဒ္ဒန်ဆင်မင်းသခင် လက်နက်စကြာရှင် ဘဝရှင်ပဌမသံဂါယနာတင် နတ်ပြည်စံ ခမည်းတော်မင်းတရားကြီး, သက္ကရာဇ် ၁၂၄၀-ပြည့်နှစ် မန္တလေးရတနာပုံ ဒုတိယမြို့တည် နန်းတည် သားတော်မင်းတရား မင်း ၂-ပါးတို့သည် လက်ရုံးတဆူယုံမှတ်တော်မူကြ၍ (မည်သည့်မြို့ခရိုင်ကို၊ အပိုင်အပ်လှဲ၊ ကြီးကဲစိုးအုပ်သော၊ မည်သည့်မြို့သူကြီးသည်) သာသနာတော်မြတ်၏ အကျိုးစီးပွါးကို အလိုဆန္ဒရှိလှပါသည်ဖြစ်၍ (မုံရွာမြို့ လယ်တီဆရာတော်, မည်သည့်မြို့ ဆရာတော်တို့ကို) ပင့်ဆောင်ပြီးလျှင် ၎င်းဆရာတော်တို့၏ ဝိနည်းဓမ္မကံနှင့်အညီ စီမံကြီးကြပ်ချက်ဖြင့်(မည်သည့် သက္ကရာဇ်‥ လ‥ရက် ‥နေ့အချိန်တွင်) "သာသနဝ္ဍသောဘဏီ" အမည်ရှိသော ဤသိမ်ကြီးကို အပြီးတိုင် သမုတ်လျှူဒါန်းပါသည်။

ဤဘဝမှစ၍ ဖြစ်လေရာရာဘဝတို့၌ ဓမ္မာသောကမင်း,ဒေဝါနံပိယတိဿမင်းတို့ကဲ့သို့ တန်ခိုးတေဇာဖြင့် သာသနတော်မြတ်၏ ဘေးအန္တရာယ်ကို စင်ကြယ်စွာပယ်ရှား၍ သာသနာတော်မြတ်၏ အကျိုးစီးပွါးကို အားထုတ်ရွက်ဆောင်နိုင်သည်ဖြစ်စေသော်၊ အဆုံးဘဝနောက်ကာလ၌ ပညာအရာလွန်ကဲစွာသော ပညာဓိက ဗောဓိဆုကိုရစေသော်၊ မိဘဆရာ၊ ညာတကာနှင့်၊ နရာသနင်း၊ နှစ်ပါးမင်းက၊ အရင်းစ၍၊ သဗ္ဗသတ္တာ၊ သတ္တဝါကို၊ ငါလျှင်အမျှဝေ၏သော်။

တိတ်စေ။ ပရမေစိုးဆောင်၊ တန်ခိုးရောင်ဖြင့်၊ မိုယ်းခေါင်ဗြဟ္မာ၊ အရွာရွာလည်း၊ ပဏ္ဍာဦးခိုက်၊ ရှိဖြာစိုက်လျှက်၊ မကိုင်ပတ္တမြားပြရိုးရာလည်း၊ရွှေဘဝါးတော်အောက်၊စက်တော်မောက်သို့၊အရောက်ဆက်သွင်း၊အသက်နှင်း၏၊ ၊သီတင်းတောက်ထိန်၊ ဘုန်းတော်ရှိန်ကြောင့်၊

ဒေဝိန့်တရိုး၊ နတ်အမျိုးလည်း၊ တန်ခိုးပေါ်မောက်၊ခြေတော်အောက်သို့၊ အရောက်ရှိပြောင်း၊ နေ့စဉ်ခြောင်း၏၊ သောင်းလောကဓာတ်၊ အနတ်နတ်နှင့်၊ အမြတ်လူတွင်၊ ဘုရင်ဆူဆူ၊ ရိပ်ဖြူထီးဆောင်း၊ မင်းအပေါင်းလည်း၊ ခြောင်းဝတ်တွား၊ အသက်လား၏၊ ငါးပါးမာရ်အောင်၊ လျှံတပြောင်လျှင်၊ အခေါင်လူလူ၊ အောင်လံတူလျက်၊ငါးဆူဘုန်းမီး၊တောက်ထိန်ညီး၍၊အသီးကြေညာ၊ ပွင့်လင်းသာသည်၊ကမ္ဘာဘဒ္ဒအံ့ဘွယ်သော်။

အံ့ဘွယ်ထွေလာ၊ ဤကမ္ဘာသည်၊ မဟာသမ္မတ၊ မင်းမှစ၍၊ ရာဇတွက်ကိန်း၊ ၃-သိန်း,၃-သောင်း,ရှစ်ထောင်,ငါးရာ,ခြောက်ကျိပ်ငါး၊ ထင်ရှားနွယ်ရိုး၊ နေနတ်မျိုးတွင်၊ တန်ခိုးထင်ပေါ်၊အဆုန်းမြော်သည်၊ သုံးပေါ်အထွတ်၊ သာကီနတ်ဟု၊ သိဒ္ဓတ်မည်တွင်၊ ဘုရင်တဆူ၊ ဇမ္ဗူကျော်ဟိုး၊ ရွှေနန်းစိုးလျှ၊လေးမျိုးနိမိတ်၊သံဝေစိတ်ဖြင့်၊ဗဟိုရ်မြေလွင်၊ ရွှေပလ္လင်၌၊ အောင်မြင်မာရ်စစ်၊ ရွှေညဏ်လှစ်က ခေတ်ဇာတိလုံး၊ သိမ့်သိမ့်အုန်းလျှင်၊ ရိုက်ချုံးဗုန်းဆူ၊ ပွင့်တော်မူ၍၊ သုံးလူမကိုင်၊ သုံးတိုက်လုံးနတ်၊သုံးရပ်ဘုရင်၊ သုံးခွင်လုံးထည်း၊ထိန်ထိန်ညီးလျှင်၊ ဘုန်းမီးလျှံတောက်၊ မြောက်ကြီးမြောက်မှာ၊ကျွတ်လောကသူ၊ နတ်လူဗြဟ္မာ၊ သတ္တဝါကို၊ မဟာအမတ၊ ဓမ္မရွှေနန်း၊ တင်ဆောင်မြန်း၍၊ အောင်ခမ်းနိဗ္ဗူ၊ စံတော်မူသည်၊ နတ်လူသောင်းသောင်း၊ ညံ၏သော်။

သောင်းသောင်းနတ်လူ၊ ထိန့်ထိန့်ဆူလျှင်၊ နိဗ္ဗူပြည်ကြီး၊ စံကုန်ပြီးလျှင်၊ ခရီးလမ်းစဉ်၊ စခန်းယဉ်ဟု၊ မဂ္ဂင်တံခါး၊ ဖွင့်သောသားဖြင့်၊ အများဗိုလ်လူ၊ ပါစိမ့်ဟူ၍၊ သုံးလူ့သာသနာ၊ မြတ်ရိုက်ရာကို၊နှစ်ကြာရှည်လျှား၊ ဗျာဒိတ်ထား၏၊ဘုရားမိန့်ချက်၊ ဓမ္မစက်အာဏာ၊ သာသနာသည်၊ တည်ရာမူလ၊ထာဝရကား၊ သီမအပြား၊ သိမ်နှစ်ပါးတွင်၊ အများသံဃာ၊ ထေရ်မဟာတို့၊ ညီညာဖြဖြ၊ သမုတ်ကြသည်၊ ဗဒ္ဓသိမ်လျှင်၊အရင်းပင်တည်း၊ ပဋ္ဌင်းရဟန်း၊ ခံခမ်းတသီး၊ ကံကြီးကံငယ်၊ အသွယ်သွယ်လည်း၊ ဤဝယ်ပြုမှ၊ ပြီးမြောက်ရ၏၊မုချမြော်မြင်၊ ပညာယှဉ်လျက်၊ သခင်မြတ်စွာ၊သာသနာကို၊ငါလျှင်တယောက်၊သဒ္ဓါမောက်လျက်၊ ချီးမြောက်သသူ၊ ဖြစ်စိမ့်ဟူ၍၊ စင်ဖြူမနော၊ကြံရည်စောသည်၊ သဘောဘိုတ်ဘိုတ်ကြည်စေသော်။

ဤမြို့ဌာန၊ ဤရွာသူတို့၊ ကြည်ဖြူစိတ်ဝမ်း၊ ဘိတ်ဘိတ်လျှမ်းလျှက်၊ ကျမ်းဂန်အရာ၊ ဌကထာနှင့်၊ ဋီကာကြီးငယ်၊ အသွယ်သွယ်ကို၊ တကယ်နိုင်နင်း၊ ဂုဏ်ရောင်လင်းသော၊ (မည်သည့်မြို့ဆရာတော်) ဤရွှေထင်ပေါ်၊ ဆရာတော်တို့၊ ရှုမြော်တိုင်ပင်၊ ဉာဏ်အမြင်ဖြင့်၊ စီရင်ကြီးကြပ်၊ ဆောင်နှင်းအပ်၍၊ ဝိပ္ပတ္တိအတွက်၊ မငြိလျက်ပင်၊ ပြီးအောင်မြင်သည်၊ သိမ်တွင်သိမ်ထူး၊ သိမ်မြတ်သော်။

ဤသည့်ပုည၊ ကုသလကြောင့်၊ ဘဝမသွေ၊ မြေနှင့်ရေကို၊ ကုန်စေတျင်းတျင်း၊ စိုးပိုင်နင်း၍၊ ရှင်ရင်းမြတ်စွာ၊ သာသနာကို၊ မမွာသောက၊ မြောက်ချီးပသို့၊ ဘဝထိုထို၊ ချီးမြှောက်လို၏၊ အဟိုနောင်လာ၊ မေတ္တေယျာဟု၊ မဟာမုနိ၊ မာရဇိဝယ်၊ အသိပညာ၊ လွန်ကဲစွာ၌၊ အရာဇေဒင်၊ မိန့်တော်ချက်ကို၊ ထိပ်ထက်အပြင်၊ ပန်ယူဆင်၍၊ ပြည်တွင်နိဗ္ဗူ၊ သောင်ဆိပ်ငှသို့၊ လွယ်ကူရောက်ရပါလိုသော်၊ ပုညကုသိုလ်၊ အဘို့ကိုလည်း၊ မြင်းမိုရ်ကျေးဇူး၊ ရှိတင်ဘူးသည့်၊ နှစ်ဦးဂုဏ်ရှင်၊ ဘမိခင်နှင့်၊ သခင်ဆရာ၊ ဉာတကာက၊ ရာဇာမနေနတ်၊ နှစ်ထွေမြတ်နှင့်၊ သဗ္ဗသတ္တာ၊ သတ္တဝါကို၊ ငါနှင့်အမျှ၊ ရကြပါစေ၊ ပေးဝေသည်၊ ကောင်းထွေသာဓုခေါ်စေသော်။

မန္တလေးရတနာပုံ ပထမမြို့တည်နန်းတည် နတ်ပြည်စံခမည်းတော်မင်းတရားကြီး, ဒုတိယမြို့တည်နန်းတည်ဇမ္ဗူဒီပနိုင်ငံပါ သားတော်မင်းတရား မင်းနှစ်ပါးတို့သည်ဆပ္ပါးကြည်ဖြူသဒ္ဓါတော်မူကြ၍ ဇမ္ဗုဒီပေ ဤမြေဌာန၊ ရပ်ဒေသနယ်ခရိုင်ကို၊ အပိုင်အပ်နှင်း၊ စိုးပိုင်နင်း၍၊ သတင်းကြေညာ၊ တေဇာတန်ခိုး၊ တက်ဝေဖြိုးသော (ဤမြို့သူကြီးသည်)၊ သာသနာတော်မြတ်၏အခြေပါဒ၊ မူလသမုဋ္ဌာန်၊ မြဲမြံခိုင်ခံ့သောအဆောက်အဦ ပကတုပအန္ဓနှန်းကို၊ နှလုံးဉာဏ်ရည်၊ ကြံစည်ထောက်ထားလျက်၊ ဘုရားသာသနာတော်ထမ်း၊ ရဟန်းသံဃာတော် မြတ်တို့၏၊ အနှစ်-၅၀၀၀ များမြောင်ရှည်ကြာ၊ သာသနာတော်ထင်ပေါ်တည်ထွန်း သမ္မာကာလပတ်လုံး ရဟန်းပြုလုပ် ဥပသမ္ပဒါရဏာ၊ လေးဖြာ-လေးသွယ်ကံငယ်ကံကြီး၊ အသီးသီး-အခန်းခန်းတို့ကို၊ ချမ်းချမ်းသာသာ ကာယစိတ္တ၊ အမျှနှစ်လီ၊ သာမဂ္ဂီတို့ဖြင့်၊ အညီအညွတ် ဆောင်ရွက်တော်မူကြရန်။

ဤဒေသရပ်ခပင်းဝယ်၊ သီတင်းထင်ပေါ်၊ ဟိုးဟိုးကျော်လျှက်၊ ရှင်တော်ဘုရား၊ မိန့်ဘော်ကြားသည့်၊ သုံးပါးသော သာသနာမြတ်တို့၏

တည်ထွန်းရာ၊သညာနာမ၊အနန္တတ္တမူ၊ဤအမည်ရှိသော မြေတလင်းဝယ်၊ အိပ်ခင်းတည်မှု၊စီမံပြုလျက်၊ဗဟုဿုတ၊ဓမ္မတန္တိ၊ကျမ်းဂန်မှီလျက်၊လဇ္ဇီ ပေသလ၊သိက္ခာကာမ၊ ဂဏာစရိယ၊ ဂဏပါမောက္ခ ဖြစ်တော်မူပေ သော (မည်သည့်ဆရာတော်ကြီးကို) အကြီးအမှူးအဦးပြု၍၊ ၎င်းဆရာ ကြီးတို့စီမံကြီးကြပ်သမုတ်အပ်သော "သာသနဝံသောဘဏီ" အမည် ရှိသော ဤသိမ်ကြီးသည်။

ကောဒသဝိပ္ပတ္တိသီမာယော အတိက္ကမိတွာ တိဝိဓသမ္ပတ္တိ-
ယုတ္တာ၊နိမိတ္တေန နိမိတ္တံ သမ္ဗန္ဓိတွာ သမ္မတာ။

ဟူသော အဋ္ဌကထာပါဠိနှင့်အညီ၊အတိခုဒ္ဒကာ,အတိမဟတီ အစ ရှိသော ဝိပ္ပတ္တိအပြားဆယ့်တပါးတို့ကို ကောင်းစွာလွန်မြောက်၍၊နိမိတ္တ သမ္ပတ္တိ,ပရိသသမ္ပတ္တိ,ကမ္မဝါစာသမ္ပတ္တိ တည်းဟူသော- အောင်မြင်ရာ အောင်မြင်ကြောင်း ကောင်းမြတ်သော သမ္ပတ္တိဂုဏ်တို့နှင့် ပြည့်စုံပေ သည်ဖြစ်၍၊ယူဇနာတွက်ကိန်း၊ နှစ်သိန်းလေးသောင်း (၂၄၀၀၀၀) ခတ်ပေါင်းအထု၊ပံ့သုသီလာ၊ မြေနှစ်လွှာတို့ကို၊ ကမ္မဝါမြတ်၊ ဥတ်၏ တန်ခိုး၊ဖျန်းဖျန်းကျိုးလျှင်၊ သက်ငျိုးထွင်းဖေါက်၊ လင်းလင်းတောက် မျှ၊အောက်ရေအပြင်၊ အစဉ်ထိဆိုက်၊ ချုန်းချုန်းရိုက်လျှင်၊ ဆူလိုက်နွံ့ မွှေ၊တည်ထွန်းလေ၍၊လူ့ပြည်နတ်ရွာ၊ဗြဟ္မာ့ခပင်း၊ ဘုံသုံးရပ်အတွင်း ဝယ်၊ရှင်ရင်းဥက္ကဋ္ဌ၊ဝိသုဒ္ဓိနတ်၏၊ အမြတ်ပရမေ၊ လျှမ်းလျှမ်းဝေသည်၊ ခတ်မွှေတော်ပေါင်း၊အကုန်လုံးစုဆောင်း၍၊ သောင်းလောကစက္ကဝါ ကို၊သွက်သွက်ခါတုံ၊ရိုက်လျက်၊အမြိုက်မင်္ဂလာ၊မဟာသဘင်ကျွတ်ပွဲကြီး ယဉ်လတ်၍၊မြတ်ဓါတုနိဗ္ဗာန်၊စံလွှန်သည်ဆိုက်အောင်၊ (ဤနယ်မြို့ခရိုင် ဝယ်)ဘုန်းခိုင်ထွတ်ထား၊ဘုရားမြတ်စွာသာသနာတော်၏ ကြက်သရေ အထွေထွေသော နည်းအတိတ်၊ နိမိတ်သြဘာ၊ သောသောညာလျက်၊ ပုဏ္ဏမိစက်၊တိတိရက်တွင်၊နရက်တုံဟီးအောင်မြင်ပြီးသည်၊ကောင်းကြီး သာခုခေါ်ကြစေ။

သိမ်အောင်သြဘာစာပြီး၏။

ပါတိမောက်အမေးအဖြေ

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ

ပါတိမောက်တောင်း

သံဃော ဘန္တေ အာယသ္မန္တံ ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသံ အဇ္ဈေ-သတိ၊ ဥဒ္ဒိသတု ဘန္တေ အာယသ္မာ ပါတိမောက္ခံ။ [၃]။

အာယသ္မန္တော၊ အရှင်ဘုရားတို့။ ဣဒံပါတိမောက္ခံနာမ၊ဤပါတိမောက္ခ သီလမည်သည်ကား။ သာသနဿ၊ သာသနာတော်မြတ်၏။ မူလံ၊အခြေအမြစ်အရင်းဖြစ်၏။ ဘိက္ခူနံ၊သာသနာတော်ထမ်း ရဟန်းတော်မြတ်တို့၏။အာယု၊အသက်မည်၏။ ဣမသ္မိံ၊ဤပါတိမောက္ခသီလသည်။နဋ္ဌေ၊ကွယ်ပျောက်ခဲ့သည်ရှိသော်။သာသနံ၊သာသနာတော်သည်။နတိဋ္ဌတိ၊မတည်နိုင်။ ဘိက္ခုဘာဝေါနာမ၊ရဟန်း၏အဖြစ်သည်၊ နတ္ထိ၊မရှိ။ တသ္မာ၊ထို့ကြောင့်၊ ဘန္တေ၊အရှင်ဘုရား၊ သံဃော၊ သံဃာတော်သည်၊အာယသ္မန္တံ၊အသက်ရာကျော်ရှည်ပေအံ့သော အရှင်သူမြတ်ကို။ ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသံ၊ ပါတိမောက်ပြခြင်းအမှုကို။ အဇ္ဈေသတိ၊တောင်းပန်တိုက်တွန်းပါ၏။ အာယသ္မာ၊ အရှင်သူမြတ်သည်။ ပါတိမောက္ခံ၊ ပါတိမောက်ကို။ ဥဒ္ဒိသတု၊ အကျဉ်းသရုပ် အလင်းထုတ်ခါ ဟောပြပါလော့။

ပါတိမောက်တောင်းပြီး၏။

ဥပုသ်အစီအရင်

သုတ္တုဒ္ဒေသ,သံဃာ့ဥပုသ်အစီအရင်ကိုဆိုပေအံ့။

၁၊ စာတုဒ္ဒသီနေ့,ပန္နရသီနေ့,သာမဂ္ဂီနေ့သုံးပါးတွင် တပါးပါးကြိုက်ကြ၍ထိုနေ့နံနက်မှသည်သံဃာမစည်းဝေးမီအတွင်း သိမ်အပြင်၌ တံမြက်လှည်းခြင်းကိုပြုရာသည်၊သံဃာစည်းဝေး ါနီးလျှင် နေရာခင်းခြင်း, သောက်ရေ သုံးဆောင်ရေတည်ခြင်း, ညဥ့်အ ါဖြစ်ခဲ့လျှင် ဆီမီးထွန်းခြင်းများကိုပြုရာသည်၊

၂။ သိမ်အတွင်း၌ သံဃာစည်းဝေးပြီးမှ ဆန္ဒကြားခြင်း,ပါရိသုဒ္ဓိကြားခြင်း,ဥတုပက္ခကြားခြင်း,ရဟန်း အရေအတွက်ကိုကြားခြင်း,ဘိက္ခုနီမတို့စုံစမ်းလာသော ဩဝါဒ ရ-မရကိုကြားခြင်းများကိုပြုရာသည်။

၃။ ထိုနောက်မှ လူသာမဏေစသော ဝဇ္ဇနီယပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို သံဃဘောင် နှစ်တောင့်ထွာဟတ္ထပါသ်မှ ထွက်စေခြင်း, အာပတ်ကို ဒေသနာကြားခြင်း, တဖန်ဟတ္ထပါသ်ကင်းအောင် ပြုခြင်းကိုပြုရာသည်။

၄။ ထိုနောက်မှအစဉ်အတိုင်းပြုအပ်ပြီးသောပုဗ္ဗကရဏ,ပုဗ္ဗကိစ္စ,ပတ္တကလ္လအမှုကို သံဃာအများ သိကြားထင်လင်းစေခြင်းငှါ မေးခြင်း ဖြေခြင်းအမှုများကိုပြုရာသည်။

အစဉ်အတိုင်း ပြုအပ်ပြီးသောစကား၌လည်း ပုဗ္ဗကရဏလေးပါး ပုဗ္ဗကိစ္စငါးပါး,ပတ္တကလ္လအင်္ဂါလေးပါးတို့ကို အစဉ်အတိုင်းမှသာပြုရမည်မဟုတ်၊အခွင့်အားလျော်စွာ ပြုရပါ၏၊ ထို့ကြောင့်ပင်လျှင် ပုဗ္ဗကရဏလေးပါးကို ပါဠိတော်၌ဟောသောအစဉ်တခြား,အဋ္ဌကထာတို့၌လာသောအစဉ်တခြားဖြစ်ရသည်၊ပုဗ္ဗကိစ္စငါးပါး,ပတ္တကလ္လအင်္ဂါလေးပါးတို့၌ကား-ပါဠိတော်မှာ အစဉ်မရှိ၊အဋ္ဌကထာဆရာတို့သာကောက်နုတ်ပေါင်းစု၍ထားပေသည်၊ပါဠိတော်တို့၌နံနက်စောစော၌သော်၎င်း,အမှတ်ရသောအခါ၌သော်၎င်း ယနေ့ဥပုသ်နေ့ ဖြစ်သည်-ဟု သံဃာ့ထေရ်ကပြောကြားရမည်-ဟူသော ဝတ်အစီအရင်လာသေး၏။

ဥပုသ်အစီအရင်ပြီး၏။

ပုဗ္ဗကရဏ ၄-ပါး

၅-မေး။ "ကိံ သံဃဿ ပုဗ္ဗကိစ္စံ" ဟူသော နိဒါန်းပါဠိ လာရှိသည်နှင့်အညီ သံဃာစည်းဝေးသည်မှ ရှေးကာလ၌ သံဃာ့ထေရ်ဖြစ်သော ရဟန်းသည်၎င်း, သံဃာ့ထေရ်မြတ် စေခိုင်းအပ်သော ရဟန်းသည်၎င်း ပြုလုပ်အားထုတ်အပ်သော ပုဗ္ဗကရဏလေးပါး ရှိပေသည်တွင် ဘုရားရှင် လက်ထက် တော်ဝယ် တံမြက်လှည်းမှုနှင့်

"အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ဥပေါသထာဂါရံ သမ္မန္နိတုံ" ဟု သုံးဘုံသခင် ဘုရင်မင်းမြတ် ပညတ်တော်မူအပ်သော ပဋိပတ် ကျင့်ဝတ်တော် ရှိပေသည်၊ သို့ဖြစ်ပါ၍ ယနေ့ ဥပုသ်ကံဝယ် ထုံးစံမပျက် ရှေးစင် ဆက်ဖြင့် တံမြက်လှည်းခြင်းကိစ္စ ပြီးပါပြီလော။

ဖြေ။ အာမဘန္တေ။ ။"အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ဥပေါသထာဂါရံ သမ္မန္နိတုံ" ဟု သုံးဘုံသခင် ဘုရင်မင်းမြတ် ခွင့်ပြုပညတ်တော်မူပေသောဥပဒေဗျာဒိတ်ရွှေခွန်းဟိတ်ကို ဦးထိပ်အပြင် ပန်ယူဆင်၍ ယနေ့ ဥပုသ်ကံဝယ် ထုံးစံမပျက် ရှေးစဉ်ဆက်ဖြင့် တံမြက်လှည်းခြင်းကိစ္စ ပြီးပါပြီဘုရား။

၂-မေး။ သာဓုသာဓုငါ့ရှင်.... ထို့ပြင်တချက် လက်ထက်တော် အခါဝယ် သိမ်အပြင်မှာ နေရာခင်းခြင်းကိစ္စ မလုပ်ကြ၍ ဘုရားရွှေနား ကြားတော်မူရာ"အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ဥပေါသထာဂါရံ အာသနံ ပညာပေတုံ" ဟု သုံးဘုံသခင် ဘုရင်မင်းမြတ် ပညတ်တော်မူအပ်သော ပဋိပတ် ကျင့်ဝတ်တော်ရှိပေသည်၊သို့ဖြစ်ပါ၍ ယနေ့ဥပုသ်ကံဝယ် ထုံးစံမမှတာ ရှေးစဉ်လာဖြင့် နေရာခင်းခြင်းကိစ္စ ပြီးပါပြီလော။

ဖြေ။ အာမဘန္တေ။ ။"အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ဥပေါသထာဂါရံ အာသနံ ပညာပေတုံ"ဟု သုံးဘုံသခင် ဘုရင်မင်းမြတ် ပညတ်တော်မူပေသောဥပဒေဗျာဒိတ် ရွှေခွန်းဟိတ်ကို ဦးထိပ်အပြင် ပန်ယူဆင်၍ ယနေ့ဥပုသ်ကံဝယ် ထုံးစံမမှတာရှေးစဉ်လာဖြင့် နေရာခင်းခြင်းကိစ္စပြီးပါပြီဘုရား။

၃-မေး။ သာဓုသာဓုငါ့ရှင်....ထို့ပြင်ရှင်တော်ဘုရားလက်ထက်တော်အခါဝယ် သိမ်အပြင်မှာ ညဆည်းဆာ၌ ရောင်ဝါအလင်း မီးနှင့်ကင်းက နင်းမိတိုက်ဒိ မှုတုံဘိ၍ ဘုရားရွှေနားကြားတော်မူရာ"အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ဥပေါသထာဂါရေ ပဒီပံ ကာတုံ"ဟု သုံးဘုံသခင် ဘုရင်မင်းမြတ် ပညတ်တော်မူအပ်သော ပဋိပတ်ကျင့်ဝတ်တော်၍

ပေသည်၊ ထိုသို့ဖြစ်ပါ၍ ယနေ့ဥပုသ်ကံဝယ်၊ထုံးစံတသီး ရှေးစဉ်နည်းဖြင့် ဆီမီးထွန်းခြင်းကိစ္စပြီးပါပြီလော။

ဖြေ။ အာမဘန္တေ။ ။''အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ဥပေါသထာ-ဂါရေ ပဒီပံ ကာတုံ''ဟု သုံးဘုံသခင် ဘုရင်မင်းမြတ် ပညတ်တော်မူအပ်သော ဥပဒေဗျာဒိတ် ရွှေတံဆိပ်ကို ဦးထိပ်အပြင် ပန်ယူဆင်၍ ယနေ့ဥပုသ်ကံဝယ် ထုံးစံတသီး ရှေးစဉ်နည်းဖြင့် ဆီမီးထွန်းခြင်းကိစ္စပြီးပါပြီဘုရား။

၄-မေး။ သာဓုသာခုံငါ့ရှင်….ထို့ပြင်တချက် လက်ထက်တော်အခါဝယ် တိုက်တာနေဌြား ထေရ်အများတွင် တပါးတယောက် သဒ္ဓါပေါက်၍ သောက်ရေ သုံးဆောင်ရေ မတည်ပေက တပြေတပြည်ခရီးသည်တို့ မကြည်မညို ဆိုကြသည်ကို အကြောင်းပြု၍''အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ပါနီ-ယံ ပရိဘောဇနီယံ ဥပဋ္ဌာပေတုံ''ဟု သုံးဘုံသခင် ဘုရင်မင်းမြတ် ပညတ်တော်မူပေသော ပဋိပတ်ဝိနည်းတော်ရှိပေသည်၊,သို့ဖြစ်ပါ၍ ယနေ့ဥပုသ်ကံဝယ် ထုံးစံဓမ္မတာ ရှေးစဉ်လာဖြင့် ရေတည်ခြင်း ကိစ္စပြီးပါပြီလော။

ဖြေ။ အာမဘန္တေ။ ။''အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ပါနီယံ ပရိ-ဘောဇနီယံ ဥပဋ္ဌပေတုံ''ဟုသုံးဘုံသခင် ဘုရင်မင်းမြတ် ပညတ်တော်မူအပ်သော ဥပဒေဗျာဒိတ် ရွှေတံဆိပ်ကို ဦးထိပ်အပြင် ပန်ယူဆင်၍ ယနေ့ဥပုသ်ကံဝယ် ထုံးစံတမည် ရှေးစဉ်ရှည်ဖြင့် ရေတည်ခြင်းကိစ္စပြီးပါပြီဘုရား။

လေးအင်သရုပ် ဤအလုပ်ကိုပုဗ္ဗကရဏအမည်ပြကာ အဋ္ဌကထာသခင် ထေရ်အရှင်တို့ သင်္ဂဟအစစ်ဂါထာလှစ်၍—

သမ္မဇ္ဇနီ ပဒီပေါစ၊
ဥဒကံ အာသနေနစ။
ဥပေါသထဿ ဧတာနိ၊
ပုဗ္ဗကရဏန္တိ ဝုစ္စတိ။ ။

ဟု-ပါဠိမောက်တွင် အဦးတင်လျက်အစဉ်ထားအပ်သည်-ဟုမှတ်။

ပုဗ္ဗကရဏ ၄-ပါးပြီး၏။

ပုဗ္ဗကိစ္စ ၅-ပါး

၂-မေး။ "ကိံ သံဃဿ-ဟူသောနိဒါန်း ပါဠိလာရှိသည်နှင့်အညီ သံဃာစည်းဝေးပြီးသည်မှ ပါတိမောက်မပြမီ အကြားတွင် အများသံဃာ ထေရ်မဟာတို့ ယထာရဟ ပြုထိုက်လှသော ပုဗ္ဗကိစ္စ အပြားငါးပါးရှိပေသည်တွင် လက်ထက်တော်အခါဝယ် ဂိလာနကိစ္စနှင့် သံဃာ့ဘောင်ရပ်ဟတ္ထပါသ်သို့ မကပ်နိုင်ရှိရာတွင် "အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ဂိလာနေန ဘိက္ခုနာ ပါရိသုဒ္ဓိံ ဒါတုံ၊အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ပါရိသုဒ္ဓိံ ဒေန္တေန ဆန္ဒံပိ ဒါတုံ၊ သန္တိ သံဃဿ ကရဏီယံ"ဟု နှုတ်သံနှု ဗျာဒိတ်တော်ရှိပေသည်၊သို့ဖြစ်ပါ၍ယနေ့ဥပုသ်ကံဝယ်သံဃာ၏ ဘောင်နှစ်တောင့်ထွာရပ် ဟတ္ထပါသ်သို့ မကပ်မဝင် မလာလျှင်ဘဲ ပြင်၌နေကြသော ဂိလာနပုဂ္ဂိုလ်, ဂိလာနုပဋ္ဌာကပုဂ္ဂိုလ်, ကိစ္စပသုတပုဂ္ဂိုလ်, ကတုပေါသထ ပုဂ္ဂိုလ်တို့အတွက်နှင့် ဝဂ္ဂကမ္မမဖြစ်ရအောင်, ဥပုသ်ကိစ္စပြီးစီးရအောင် ဆန္ဒဆောင်ခြင်း, ဆန္ဒကြားခြင်း, ဆန္ဒပါရိသုဒ္ဓိဆောင်ခြင်း, ဆန္ဒပါရိသုဒ္ဓိ ကြားခြင်း ကိစ္စပြီးပါပြီလော။

ဖြေ။ အာမဘန္တေ။ ။"အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ဂိလာနေန ဘိက္ခုနာ ပါရိသုဒ္ဓိံဒါတုံ၊ အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ပါရိသုဒ္ဓိံ ဒေန္တေန ဆန္ဒံပိ ဒါတုံ၊သန္တိ သံဃဿ ကရဏီယံ"ဟုနှုတ်သံနှုဗျာဒိတ်တော်ရှိပေ၍ ယနေ့ဥပုသ်ကံဝယ် ခန္ဓသိမ်ဖြစ်ပေ၍ ဆန္ဒဆောင်ဘွယ်,ပါရိသုဒ္ဓိဆောင်ဘွယ် အကျယ်ကိစ္စမရှိပါပြီဘုရား။

၃-မေး။ သာဓုသာဓုငါ့ရှင်·· ထို့ပြင်တချက် လက်ထက်တော်အခါဝယ် ဆွမ်းခံရွာက ပက္ခတိထိကိုမေးလျှောက်ရာ "နဇာနာမိ ငါမသိဟု ဆိုမိလေမှုအကြောင်းပြု၍"အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ပက္ခ ဂဏာန် ဥဂ္ဂဟေတုံ"ဟုအာဂုမ်စိမ် ပညတ်တော်ရှိပေသည်၊ သို့ဖြစ်ပါ၍ ယနေ့ဥပုသ်ကံသည် ဝသန်

ပဟေမန် ဂိမှန်အစုသုံးဥတုတွင် ယခုရောက်ဆဲကား-အဘယ် ဥတု အဘယ်ပက္ခ အဘယ်မျှသောတိထိပေနည်း။

ဖြေ။ အာမဘန္တေ။ ။''အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ပက္ခဂဏနံ ဥဂ္ဂဟေတုံ''ဟုအာဂုမ်ထုတ်ဘော် ပညတ်တော်ရှိပေ၍ ယနေ့ဥပုသ်ကံသည် ဝသန္တဥတု ပထမပက္ခ ပန္နရသီ ပြည့်စုံညီသော တိထိရက်ကြီး ဖြစ်ပါသည်ဘုရား။

[အဋ္ဌကထာ၌ကား-လွန်ပြီးသော ပက္ခပေါင်း, ကြွင်းကျန်သေးသော ပက္ခပေါင်းများကိုလည်း ကြားရမည်အရိပ်ရှိ၏၊ ကြားလျှင်သည်းကောင်းပါ၏၊ ပါဠိတော်၌ ''ကတိ ဘန္တေ ပက္ခဿ''ဟု တိထိကိုမေးရာ မပြောနိုင်ရှိကြ၍ ပက္ခဂဏနကို သင်ကြားစေ-ဟု လာသည်ကိုထောက်သော် ရောက်ဆဲနေ့ရက်ကို မှတ်သား၍ ကြားလိုရင်းဖြစ်ကြောင်းကို သိသာလေသည်၊ ဤပက္ခဂဏနသိက္ခာပုဒ်မှတပါး ဥတုများကိုကြားရမည် လာသော သိက္ခာပုဒ်ရင်းပင်မရှိပေ။]

၄–မေး။ သာဓုသာဓုငါ့ရှင်··ထို့ပြင်တချက်လက်ထက်တော်အခါဝယ် တိုက်တာနေဘိ ရဟန်းရှိကို မသိခဲ့ဟု ကွဲ့ရဲ့မှုကြောင့် ''အနုဇာနာမိဘိက္ခဝေ ဘိက္ခူ ဂဏေတုံ''ဟုအာဂုမ်ထုတ်ဘော်ပညတ်တော်ရှိပြန်သည်၊သို့ဖြစ်ပါ၍ ယနေ့ဥပုသ်ကံ အစည်းအဝေးတွင် ပါဝင်ကြဘိ တိုက်တာရှိရဟန်း အပေါင်းကား-အဘယ်မျှအရေအတွက်ရှိပါသနည်း။

ဖြေ။ အာမဘန္တေ။ ။''အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခူ ဂဏေတုံ''ဟု အာဂုမ်ထုတ်ဘော်ပညတ်တော်ရှိပေ၍ ယနေ့ဥပုသ်ကံအစည်းအဝေးတွင် ပါဝင်ကြဘိတိုက်တာရှိရဟန်းအပေါင်းကား-မည်မျှအရေအတွက်ရှိပါသည်ဘုရား။

၅–မေး။ သာဓုသာဓုငါ့ရှင်··ထို့ပြင်တချက် လက်ထက်တော်အခါဝယ် ဩဝါဒကိုရပါမည်လား,မရလားဟု ခြားနားသိမှု လျော့ကထားပြုသည် ဘိက္ခုနီမအတွက်ကိုလက်ခံရခြားထေရ်ဟပါးက အများသံဃာ ရှေ့တွင်သာလျှင် ပါတိမောက်ပြ ထေရ်မြတ်လှအား ကြားရမည့် အရေးကို အလေးမပြု နေမိမှုကြောင့် ''အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ

ဩဝါဒံ ဂဟေတုံ၊နစ ဘိက္ခဝေ ဩဝါဒေါ နအာရောစေ-တဗ္ဗော၊ ယော နာရောစေယျ- အာပတ္တိဒုက္ကဋဿ''ဟု ဓမ္မဝိဓိပညတ်တော်ရှိပေသည်၊ သို့ဖြစ်ပါ၍ ယနေ့ဥပုသ်ကံဝယ် ဘိက္ခုနီမတို့လျှောက်ထားသော ဩဝါဒကို ပါတိမောက်ပြ ထေရ်မြတ်လှအား လျှောက်ကြားခြင်းကိစ္စ ပြီးပါပြီလော။

ဖြေ။ ယခုအခါ ဘိက္ခုနီမတို့မရှိပေ၍ ယနေ့ ဥပုသ်ကံဝယ် လျှောက်ထားဘွယ်ကိစ္စမရှိပါပြီဘုရား။

သာဓုသာဓုငါ့ရှင်…ငါးအင်္ဂါသရုပ်ဤအလုပ်ကို ပုဗ္ဗကိစ္စအမည်ပြ၍ အဋ္ဌကထာသခင် ထေရ်အရှင်တို့က သင်္ဂဟ ဂါထာသလျက်—

ဆန္ဒပါရိသုဒ္ဓိဥတုက္ခာနံ၊
ဘိက္ခုဂဏနာ စ ဩဝါဒေါ။
ဥပေါသထဿ တောနိ၊
ပုဗ္ဗကိစ္စန္တိ ဝုစ္စတိ။ ။

ဟု-ပါတိမောက်တွင် အဦးတင်လျက်အစဉ်ထားအပ်သည်-ဟုမှတ်။

ပုဗ္ဗကိစ္စငါးပါးပြီး၏။

ပတ္တကလ္လအင်္ဂါ ၄-ပါး

၁—မေး။ ''ယဒိ သံဃဿ ပတ္တကလ္လံ'' ဟူသော နိဒါန်းပါဠိလာရှိသည်နှင့်အညီ ဥပုသ်ကံ၌ အမှန်မုချ ပြုထိုက်လှသော ပတ္တကလ္လအင်္ဂါ အပြားလေးပါး ရှိပေသည်တွင် ဘုရားရှေ့လက်ထက်တော်အခါဝယ် ဥပုသ်ရက် မဟုတ်သည်၌ ဥပုသ်ပြုကြ၍ ''န ဘိက္ခဝေ အနုပေါသထေ ဥပေါသထော ကာတဗ္ဗော၊ ယော ကရေယျ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿ''ဟု ဘုရားဓမ္မစက် မိန့်ချက်အာဏာထင်ရှားလာပေသည်၊ သို့ဖြစ်ပါ၍ စာတုဒ္ဒသီ, ပန္နရသီ,သာမဂ္ဂီ-ဟု ၃-လီ ၃-ခု ရက်အစုတွင် ယခု ဥပုသ်ကံသည် အမှန်ဆက်ဆက် တရက်ရက်နှင့် ကြုံကြိုက်ခြင်း-ဟူသော ပတ္တကလ္လ ပထမအင်္ဂါနှင့် ပြည့်စုံပါ၏လော၊

ဖြေ။ အာမဘန္တေ။ ။"အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ သကိံ ပက္ကာယ စာတုဒ္ဒသေ ဝါ ပန္နရသေ ဝါ ဥပေါသထံ ကာရေတုံ"ဟု အာဂုမ်ဓမ္မ စက် မိန့်တော်ချက်နှင့်အညီ စာတုဒ္ဒသီ, ပန္နရသီ,တိထိ ၂-ချက်ဥပုသ် ရက်လျှင် ဆက်ဆက်ပြည့်လျှံ ဆယ့်ငါးရက်မှန်သား ပန္နရသီတိထိပုဏ္ဏ ပြည့်စုံလှ၍ ပတ္တကလ္လ ပထမအင်္ဂါနှင့် ပြည့်စုံပါ၏ဘုရား။

၂-မေး။ သာဓုသာဓုငါ့ရှင်....ထို့ပြင်တချက် "စတုဝဂ္ဂကရဏ- ကမ္မေ စတ္တာရော ဘိက္ခူ ပကတတ္တာ ကမ္မပတ္တာ၊ အဝ- သေသာ ပကတတ္တာ ဆန္ဒာရဟာ"ဟု ကမ္မဝါပါဠိလာ ရှိသည်နှင့်အညီ ဤသည်ယခု ဥပုသ်မှုသည် စတုဝဂ္ဂဖြစ် ထရကား-လေးပါး ထေရ်မြတ် ပကတတ်တို့ ဟတ္ထ ပါသ်တွဲ သိမ်မကွဲဘဲ တခဲတစ ညီညာမှုဖြင့် ပတ္တကလ္လ ဒုတိယအင်္ဂါနှင့်လည်း ပြည့်စုံပါ၏လော။

ဖြေ။ အာမဘန္တေ။ ။"အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ စတုန္နံ ပါတိ- မောက္ခံ ဥဒ္ဒိသိတုံ"ဟု အာဂုမ်မိန့်ချက် ဓမ္မစက်နှင့်အညီ ဤသည်ယခု ဥပုသ်မှုသည် စတုဝဂ္ဂ ဖြစ်ထရကား-လေးပါးမထေရ်မြတ် ပကတတ်တို့ ဟတ္ထပါသ်တွဲ သိမ်မကွဲဘဲ တခဲတစ ညီညာမှုဖြင့် ပတ္တကလ္လ ဒုတိယအင်္ဂါ နှင့်လည်း ပြည့်စုံပါ၏ဘုရား။

၃-မေး။ သာဓုသာဓုငါ့ရှင်....ထို့ပြင် တချက် လက်ထက်တော် အခါဝယ် သံဃာအများ တပါးမလွတ် ဝတ္ထုတူဘိ အာ ပတ်ရှိ၍ သုဒ္ဓိကိစ္စခွင့်မရဘဲ "န ဘိက္ခဝေ သဘာဂါပတ္တိ ဒေသေတဗ္ဗာ၊ ယော ဒေသေယျ-အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿ၊ န ဘိက္ခဝေ သဘာဂါပတ္တိ ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗာ၊ ယော ပဋိဂ္ဂ- ဏှေယျ-အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿ၊ နဘိက္ခဝေ သာပတ္တိကေန ဘိက္ခုနာ ပါတိမောက္ခံ သောတဗ္ဗံ၊ ယော သုဏေယျ- အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿ"ဟု ဘုရားမိန့်ချက် ဓမ္မစက် ၃-ထွေ ရှိပြန်ပေသည်၊သို့ဖြစ်ပါ၍ ဤတိုက်ဤတာ သံဃာအများ တပါးမလွတ် ဝတ္ထုတူမျှ သင့်ကုန်ကြသောသဘာဂအာ ပတ်မှ လွတ်ကင်းကြခြင်း-ဟူသော ပတ္တကလ္လ တတိယ အင်္ဂါနှင့် ပြည့်စုံပါ၏လော။

ဖြေ။ အာမဘန္တေ။ ။''န ဘိက္ခဝေ သဘာဂါပတ္တိ''အစရှိသော ပါဠိတော်မြတ် မှခပါဠ်နှင့်အညီ ဤသည်ယခု ဥပုသ်မှုကား-အတူ တူမျှ သင့်ကုန်ကြသော သဘာဂအာပတ်မှ လွတ်ကင်းခြင်း-ဟူသော ပတ္တကလ္လ တတိယအင်္ဂါနှင့်လည်း ပြည့်စုံပါ၏ဘုရား။

၄-မေး။ သာဓု သာဓု ငါ့ရှင်····ထို့ပြင်တချက် လက်ထက်တော် အခါ၀ယ် လူသာမဏေစသော ၀ဇ္ဇနီယ ပုဂ္ဂိုလ်အစစ် နှစ်ကျိပ်တစ်အလယ်၌ မဘွယ်မလှ ပါတိမောက် ပြခြင်း ကြောင့် ''န ဘိက္ခဝေ သဂဟဋ္ဌာယ ပရိသာယ ပါတိ- မောက္ခံ ဥဒ္ဒိသိတဗ္ဗံ၊ ယော ဥဒ္ဒိသေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္က- ဋဿ'' စသည်ဘွေလှစ် နှစ်ဆယ့်တစ်လျှင် အမြစ်အနတ် သိက္ခာပုဒ်ကို သရုပ်စေ့ရေ ပညတ်တော်မူပေသည်၊သို့ဖြစ် ပါ၍ လူသာမဏေစသော ၀ဇ္ဇနီယနှစ်ကျိပ်တစ်မှစင်စစ် လွတ်ကင်းခြင်းဟူသောပတ္တကလ္လ စတုတ္ထအင်္ဂါနှင့်လည်း ပြည့်စုံပါ၏လော။

ဖြေ။ အာမဘန္တေ။ ။''ကေဝိသတိပုဂ္ဂလာ ဝဇ္ဇနီယာနာမ၊ တေ ဟိ ဟတ္ထပါသတော ဗဟိကရဏဝသေန ဝဇ္ဇိတဗ္ဗာ'' ဟူသော အဋ္ဌ ကထာပါဠ်နှင့်အညီ ဟတ္ထပါသ်မှ အပပြုခါ ကျင့်အပ်စွာသော လူ သာမဏေစသော နှစ်ကျိပ်တစ်မှစင်စစ်လွတ်ကင်းခြင်းဟူသော ပတ္တ ကလ္လ စတုတ္ထအင်္ဂါနှင့်လည်း ပြည့်စုံပါ၏ဘုရား။

သာခုံသာခုငါ့ရှင်····အင်္ဂါအစုံ လေးပါးကြံမှ သံဃာ့ဤကံ မြှ သင့်တန်ဟု ပတ္တကလ္လ အမည်ပြလျက် အဋ္ဌကထာသခင် ထေရ်အရှင် တို့ သင်္ဂဟမှု အချုပ်ပြု၍—

ဥပေါသထော ယာဝတိကာ စ ဘိက္ခူ ကမ္မပ္ပတ္တာ။
သဘာဂါပတ္တိယော စ န ဝိဇ္ဇန္တိ၊
ဝဇ္ဇနီယာ စ ပုဂ္ဂလာ တသ္မိံ နဟောန္တိ၊
ပတ္တကလ္လန္တိ ဝုစ္စတိ၊ ။

ဟု-ပါတိမောက်တွင် အဦးတင်လျက် အစဉ်ထားအပ်သည်—ဟုမှတ်၊

ပတ္တကလ္လအင်္ဂါလေးပါးပြီး၏။

"ပါတိမောက္ခုဒ္ဒိသိတုံအာရာခနံ့ကရောမ" ဟူသောဝါကျမှုကား ပါဠိတော်တို့၌လည်းမလာ၊ အဋ္ဌကထာကြီးတို့၌လည်းမရှိ၊ နောက်ဖြစ်ကျမ်းတို့မှ လာသောစကားသာဖြစ်သတည်း။

အနက်ကား—ပုဗ္ဗကရဏပုဗ္ဗကိစ္စာနိ၊ ပုဗ္ဗကရဏလေးပါး, ပုဗ္ဗကိစ္စ ငါးပါးတို့ကို။ သမာဒပေတွာ၊ နှီးဆော်တိုက်တွန်းပြီး၍။ဒေသိတာပတ္တိကဿ၊အချင်းချင်းကြားအပ်ပြီးသော အာပတ်ရှိသော။သမဂ္ဂဿ၊ ညီညွတ်သော။ ဘိက္ခုသံဃဿ၊ ရဟန်းသံဃာတော်၏။ အနုမတိယာ၊ အလိုအားဖြင့်။ ပါတိမောက္ခံ၊ပါတိမောက်ကို။ ဥဒ္ဒိသိတုံ၊အကျဉ်းသရုပ်အားဖြင့် ဘော်ထုတ်ခင်းကျင်း ရွတ်ဆိုခြင်းငှာ။ အာရာခနံ၊ နှစ်သက်ခြင်းကို။ မယံ၊ ငါတို့သည်။ ကရောမ၊ ပြုကုန်၏။

[သမာဒပေတွာ—အရာ၌ သမ္မာဒေတွာရှိမူ အလွန်သင့်ရာ၏၊ သမ္မာဒေတွာ၊ ပြည့်စုံစေ၍-ဟုပေး။]

ပါတိမောက်ပြ သံဃာဥပုသ်ပြုရာ ပုဗ္ဗကိစ္စအစီအရင်ကို
အစဉ်မေးဖြေပုံအခဏ်း၌တွင်ပြီး၏။

နိဂုံး

ယခုအခါ ပါတိမောက် ပြပြီးသည်၏ အဆုံး၌ နိဂုံးစကား လျှောက်ထားရန်ကိုဆိုပေအံ့။

"တွေကံ တဿ ဘဂဝတော သုတ္တာဂတံ သုတ္တပရိယာပန္နံ အန္ွဒ္ဓမာသံ ဥဒ္ဒေသံ အာဂစ္ဆတိ၊တတ္ထ သဗ္ဗေဟေဝ သမဂ္ဂေဟိ သမ္မောဒမာနေဟိ အဝိဝဒမာနေဟိ သိက္ခိတဗ္ဗံ"။

ဟူသောအချုပ်စကား ဘုရားအမှာ ဒေသနာနှင့်အညီ မဟာကမ္ဘာ အသင်္ချေကြာသော်လည်း တခါတရက် တနံ့နက်လျှင် အိမ်မက်တွင်မျှ မမြင်ဘူးကြ ထူးမြတ်လှသော နဝမခေတ် ဤအဖြစ်ဝယ် ဓမ္မရာဇ်မင်းဖျား မြတ်ဘုရား၏ သားတော်အစစ် ဖြစ်ကြသည်အခါ ဗာလအန္ဓ အစတုံးအစွန်းတုံး အဖြုန်းအဖျင်း လူတသင်းတို့၏ အမူအရာ ကာယကံ၏ မငြိမ်သက်ခြင်း,ဝစီကံ၏မငြိမ်သက်ခြင်း, ကာယကံ၏မသိမ်မွေ့ခြင်း, ဝစီကံ၏မသိမ်မွေ့ခြင်း, ကာယကံ၏ မသန့်ရှင်း

ခြင်း, ဝစီကံ၏မသန့်ရှင်းခြင်း, ရှုန့်ရင်းရိုင်းသောအလေ့ဝါသနာ မသ မာသောအမူတွေကို နာနာနှိပ်ကွပ် အတင်းသတ်၍ ပညတ်တော်အ လာ ယခုနာကြသော သိက္ခာပဒ သီလပရမတ် အလေးအမြတ်တို့ကို သာကျပ်ကျပ်တည်းတည်း စောင့်စည်းသမှု အခြေစု၍ စတုပါရိသုဒ္ဓိသ ခင် အရှင်ကောင်းတဆူဖြစ်တော်မူကြမှ သမထဝိပဿနာ ရှစ်ဖြာဖိုလ် မဂ် ရဲရဲတက်သဖြင့် သက္ကာယဒိဋ္ဌိအစရှိသော ကိလေသာငန်းမန်း အပြင်းဖမ်း၍ ချမ်းသာမငွေ့ မေ့ကြီးမေ့လျက် ယနေ့ထက်တိုင်မျှ နေ ကြရသော ဗာလပုထုဇဉ်အဖြစ်မှ စင်စစ်ထွက်မြောက် ချမ်းသာ ရောက်အောင် ကျင့်ဆောင်အားထုတ်တော်မူကြပါ- အရှင်သူမြတ်တို့ ဘုရား။

[မုံရွာမြို့ သာစုဇနပါသာဒိကတိုက် လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီး ရေးသားပြုပြင်စီရင်အပ်သော ပါတိမောက်အမေးအဖြေပြီး၏။

ဝါဆိုသင်္ကန်းအမေးအဖြေ

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ

ဝါဆိုသင်္ကန်းအမေး

၁။ အာဝုသော၊ငါ့ရှင်။ဘဂဝတာ၊မြတ်စွာဘုရားသည်။ယံ ဝဿ-ဝါသိကံနာမ၊ အကြင်ဝါဆိုသင်္ကန်းမည်သည်ကို။ ပညတ္တံ၊ ပညတ်တော်မူအပ်၏။ ဒါယကာနံ၊ ဝါဆိုသင်္ကန်းကိုလှူဒါန်းကြသူ ဒါယကာ,ဒါယိကာမအပေါင်း သူတော်ကောင်းတို့အား။ သဒ္ဓါဗုဒ္ဓိယာ၊ သဒ္ဓါတရားပွါးများကြစေခြင်း အကျိုးငှါ။ တဿ၊ ထိုဝါဆိုသင်္ကန်း၏။ကာရဏံ၊ အကြောင်းအရာကို။ တေ၊ သင်ငါ့ရှင်အား။ ပုစ္ဆိဿံ၊ မေးမြန်းပါအံ့။ ယထာဝိနယံ၊ ဝိနည်းကျမ်းဂန်လာရှိသည်အားလျော်စွာ။ တွံ၊ သင်ငါ့ရှင်သည်။ ဗျာကရောဟိ၊ ဖြေဆိုလျှောက်ကြားပါလော့။

၂။ သာဓု သာဓု ငါ့ရှင်…နတ်လူတို့သခင် သုံးလောကထိပ်တင် သုံးခွင်လုံးမကိုရ် သုံးတိုက်လုံးနတ် သုံးလောက ဥက္ကဋ္ဌသည် ပညတ်တော်မူပေသော ဤဝါဆိုသင်္ကန်းသည်''ဝဿံဝသ န္တီတိ ဝဿဝါသာ၊ ဝဿဝါသံ အရဟတီတိ ဝဿဝါသိကံ''ဟူသော ဝစနတ္ထနှင့်လျော်ညီစွာ တခုသော တိုက်တာ၌ ဝါဆိုဝါကပ်၍ ဝါမပြတ်ဝါမကျိုး ကျင့်သိက္ခာမညှိုးဘဲ ဖြိုးမောက်သော အကျင့်ဝတ်နှင့် ဝါကျွတ်သော ရဟန်းတို့သည်သာ ရယူခြင်းငှာ ထိုက်တန်သော ဗျုပ္ပတ္တိနိမိတ် ဂုဏ်သိမ်ဟိတ်ကြောင့်ငှင်း,''ဝဿ ဝါသာနံဏ္ဍတ္တ္ထ ဝဿဝါသိကံ''ဟူသော ဝစနတ္ထနှင့်လျော်ညီစွာ တခုသော တိုက်တာ၌ ဝါဆိုဝါကပ်၍ ဝါမပြတ်ဝါမကျိုးသော ရဟန်းတို့၏သာ ပိုင်ဆိုင်ရာသော ပဝတ္တိနိမိတ် ဂုဏ်သိမ်ဟိတ်ကြောင့်ငှင်း ဝဿဝါသိကမည်၏၊ ဤသို့သော ဝစနတ္ထဝိဂ္ဂဟကြောင့် ဝဿဝါသိက နာမသညာ ခေါ်မည်သာသော ဤဝါဆိုသင်္ကန်းသည် ''အဋ္ဌိမာ ဘိက္ခဝေ မာတိကာ စီဝရဿ ဥပ္ပါဒါယ၊ သီမာယ ဒေတိ၊ ကတိကာယ ဒေတိ၊ သိက္ခာပညတ္တိယာ ဒေတိ၊ သံဃဿ

ဒေတိ၊ ဥဘတောသံဃဿ ဒေတိ၊ ဝဿံဝုဋ္ဌ သံဃဿ ဒေတိ၊ အာဒိဿ ဒေတိ၊ ပုဂ္ဂလဿ ဒေတိ''ဟူ၍ဝိနည်းမဟာဝါပါဠိတော်မြတ်၌ ပညတ်တော်မူပေသော သက်နိုးဖြစ်ရာ ရှစ်ဖြာသော မာတိကာပုဒ်တို့တွင် အဘယ်မာတိကာပုဒ်မှာ ပါဝင်ပေသနည်း-ငါ့ရှင်။

၃။ လူမင်းတကာတို့၏ ဥက္ကဋ္ဌ နတ်မင်းတကာတို့၏ ခေါင်ဖျား သိကြားမင်း တကာတို့၏ ရာဇာ ဗြဟ္မာမင်း တကာတို့၏ မကိုဋ် အမြိုက်ဥသျှောင် သုံးလောကတိုက်ဘောင်၌ အမိုက်မှောင် ပယ်ရှား သည့် ဘုရားတည်းဟူသော နေမင်းကြီးသည် ပညတ်တော်မူပေသော သက်နိုးဖြစ်ရာ ရှစ်ဖြာသော မာတိကာပုဒ်တို့တွင် ''ဝဿံဝုဋ္ဌသံဃဿ ဒေတိ'' ဟူသော မာတိကာပုဒ်မှာ ပါဝင်သော-ဟူ၍ဆိုပြီ၊ ထိုဝါဆို သက်နိုးသည် အဘယ်မျှအပြားရှိပေသနည်း-ငါ့ရှင်။

၄။ ဘုန်းတော်အနန္တ ကံတော်အနန္တ စကြာဝဠာကမ္ဘာမြေမိုယ်း ဖြန်းဖြန်းကျိုးမျှ တန်ခိုးတော်အနန္တတို့၏တည်ရာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ အတုလ မှန်ကူ ဖြစ်တော်မူသော သဗ္ဗညုရှင်စော၏ သဘောတော်အလိုကို မပိုမ ယုတ် အဟုတ်အမှန် အမြင်သန်သဖြင့် ဉာဏ်ဗလဝ ကြီးမြင့်တော်မူလှ သော အဋ္ဌကထာဆရာသည် ''သစေသံဃိကော စ သဒ္ဓါဒေယျောစ တိ ဒွေ စီဝရပစ္စယာဟောန္တိ'' ဟူ၍ သေနာသနက္ခန္ဓက အဋ္ဌကထာ ကျမ်းမြတ်၌ မိန့်ဆိုအပ်သည်နှင့်အညီ ဝါဆိုသက်နိုးအကျိုးငှါ ထာဝရ လှူဒါန်း၍ထားအပ်သော လယ်, ယာ, ဥယျာဉ် စသည်တို့မှဖြစ်သော သံဃိကဝါဆိုသက်နိုးလည်းတမျိုး၊ သမယအခါ ဆိုက်တိုက်လာမှ သဒ္ဓါ ကုန်အားသမျှလှူဒါန်းကြသော သဒ္ဓါဒေယျဝါဆိုသက်နိုးလည်းတမျိုး- ဟူ၍ ဝါဆိုသက်နိုးအပြား ၂-ပါးရှိသော-ဟူ၍ဆိုပြီ၊ထိုဝါဆိုသက်နိုးကို လှူဒါန်းသူဒါယကာ,ဒါယိကာမတို့အား အဘယ်လ,အဘယ်နေ့မှစ၍ ရဟန်းတော်တို့က နှိုးဆော်သမှု မေးမြန်းမှုကို ပြုရပါသနည်း-ငါ့ရှင်။

၅။ ''အာသဠှိပုဏ္ဏမာပက္ခ ပဋ္ဌမိတော ပဥ္စာယ ဝဿဝါသိကံ ပုစ္ဆိ- တဗ္ဗံ''ဟူ၍ ဗုဒ္ဓမတညု ကျမ်းပြုသခင် အရှင်မဟာဗုဒ္ဓဃောသ ဆရာ သည်သေနာသနက္ခန္ဓကအဋ္ဌကထာကျမ်းမြတ် မိန့်ဆိုအပ်သည်နှင့်အညီ ဝါဆိုသက်နိုးလှူဒါန်းသူ ဒါယကာ, ဒါယိကာမတို့အား ဝါဆိုလဆန်း

၅-ရက်နေ့မှစ၍ ရဟန်းသံဃာတော်တို့က နှီးဆော်သမှု မေးမြန်းမှုကို ပြုရသော-ဟူ၍ဆိုပြီ၊အဘယ်သို့သောသူတို့အားနှီးဆော်သမှု မေးမြန်းမှုကို ပြုခြင်းငှာအပ်ပါသနည်း-ငါ့ရှင်။

၆။ "ယတော ပကတိယာ လဒ္ဓတိ" ဟူသော အဋ္ဌကထာပါဠိနှင့် အညီ နှစ်စဉ်ထာဝရလှူနေကျဖြစ်သောဒါယကာ,ဒါယိကာမတို့ကိုသာ နှီးဆော်သမှု မေးမြန်းမှုကိုပြုခြင်းငှါ အပ်စပ်သော-ဟူ၍ဆိုပြီ၊အဘယ် အကြောင်းကြောင့် နှီးဆော်သမှု မေးမြန်းမှုကို ပြုရပါသနည်း-ငါ့ရှင်။

၇။ "ကဒါစိ ဟိ မနုဿာ ဒေန္တိ"အစရှိသော အဋ္ဌကထာပါဠိနှင့် အညီ နှစ်စဉ်ထာဝရလှူနေကျဖြစ်သော ဒါယကာ,ဒါယိကာမတို့ကိုသာ နှီးဆော်သမှု မေးမြန်းမှုကို ပြုရသော-ဟူ၍ဆိုပြီ၊ တိုက်တွင်းရှိသံဃာ တော်တို့အား ဝါဆိုသင်္ကန်းလက်မှတ်ကို အဘယ်နေ့ရက်မှာ ပေးအပ် ရပါသနည်း-ငါ့ရှင်။

၈။ "အပရဇ္ဇုဂတာယ အာသဠိယာ ပုရိမတော ဂါဟေတဗ္ဗော" ဟူသောပါဠိတော်မြတ် မှခပါဠ်နှင့်အညီ တိုက်နေမဟာထေရ်သံဃာ တို့ ကျောင်းနေရာချမှတ် ဝါဆိုနေ့ရက်မြတ်ဝယ်ကပ္ပိယသင်္ကန်းလှူဒါန်း သူဒါယကာ၏ မည်သညာနာမနှင့် စီဝရထည်ရေကို ငွေစက္ကူလွှင်လွှင် ၌ ရွှေမင်နှင့်ရေးမှတ်၍ ပေးအပ်ရကြောင်းကိုဆိုပြီ၊အဘယ်ရက်,လ သ မယသည် ဘုရားသခင်လက်ထက်တော်မှစ၍ ယနေ့တိုင်ပင် ချစ်ရှင်မြတ် စွာ သာသနာဝယ် အခါတွင်ဆန်း ရှင်မခန်းသည့် သင်္ကန်းပွဲသမယ ဖြစ်ပါသနည်း-ငါ့ရှင်။

၉။ "စီဝရဒါနသမ ယောနာမအနုတ္တတေ ကထိနေ ကောကတ္တိ- ကမာသော" ဟူသောပါဠိတော်မြတ် မှခပါဠ်နှင့်အညီ အဇရာဗွေ အာကာသေ ငွေဘုံရဟတ် ရောင်နဝင်းစုံ ပြောင်လင်းထုံ စန်းယုန်နတ် နှင့် နက္ခတ်တံခွန် ပုလဲစုန္ဒယ် ရှုစဘွယ် ကြယ်အပွန့်ကို အဝန်းဖြိုင်ဖြိုင် ဗဟိုမြင့်ဖြိုး စွင့်စွင့်မိုး တန်ခိုးရောင်ပြိုင်ကြသည့် ဂိုင်အပြင် မြိုင်တောင် ဝယ် အိုင်စဉ်တလျှောက် ငါးမည်ကြာမျိုး ဖြာဖြာမိုး ဖြိုးဖြိုးမောက်လျှင် အံ့လောက်အမှု ရေအပြင်လုံး ပျားပိတုန်းသို အုန်းအုန်းသံ ဆူကြွ၍ ပြည်တော်သူပေါင်း ကြာလက်စုံထိန်ဂေနှင့် စိန္တေ့မှာ ညောင်ရေ

လောင်း၍ ဆုတောင်းသည့်သမယ သီတင်းကျွတ် လပြည့်ကျော်တရက် ထိုနေ့မှ နောက်လပြည့်တန်ဆောင်မုန်း ဤတလလုံးလုံးမှာ တပြည်လုံးတမြို့လုံး အုန်းအုန်းဆူသိမ့်သိမ့်သဲ သာဝတ္ထိရွှေပြည်သူတို့သက်န်းလှူသဘင်နွှဲကြသည့် သင်္ကန်းပွဲသမယသည် ဘုရားလက်ထက်တော်မှစ၍ယနေ့တိုင်ပင် ချစ်ရှင်မြတ်စွာ သာသနာဝယ် အခါတွင်ဆန်း ရှင်မခန်း သင်္ကန်းပွဲသမယဖြစ်သော-ဟူ၍ဆိုပြီ၊ ဝါဆိုသင်္ကန်း လှူဒါန်းသူဒါယကာ,ဒါယိကာမတို့မှာ မိမိတို့ဆောက်လုပ်အပ်သော ကျောင်းရှိသော ဒါယကာလည်းရှိသည်၊ ကျောင်းကားမရှိ၊ မိမိတို့ ပြုလုပ်အပ်သော စေတီ,ပုထိုး,ဗောဓိအိမ်,သိမ်,တန်ဆောင်း,ရေတွင်း,ရေကန်-စသည်ရှိသော သူလည်းရှိသည်၊ ထာဝရဝတ္ထု တစုံတခုမျှမရှိသော သူလည်းရှိသည်၊ထိုသူတို့ သင်္ကန်းကို အဘယ်သို့ သင်္ကန်းလက်မှတ် ပေးအပ်ရပါသနည်း—ငါ့ရှင်။

၁၀။ သဒ္ဓါဒေယျပစ္စည်း၌ ဝါဆိုသင်္ကန်းလက်မှတ် ပေးအပ်သည်များကိုလျှောက်ဆို၍ သိရပေပြီ၊ ဝါဆိုသင်္ကန်းအကျိုးငှာ ထာဝရလှူဒါန်း၍ထားသော လယ်,ယာ,ဥယျာဉ်တို့မှ ဖြစ်သော တကြုပ္ပါဒပစ္စည်း၊ ဝါဆိုသင်္ကန်းအကျိုးငှာ ထာဝရလှူဒါန်း၍ ငွေကြေးမြီအတိုးအပွား ချထားသော ဥပနိက္ခေပပစ္စည်း၊ ဤသံဃိက ပစ္စည်းများကို အဘယ်သို့ပြုရပါသနည်း—ငါ့ရှင်။

၁၁။ ထိုသို့သဒ္ဓါဒေယျတမျိုး, သံဃိကပစ္စည်းတမျိုး၊ ဤနှစ်မျိုးသော သင်္ကန်းပစ္စည်းတို့၌ တိုက်တာရှိရဟန်းတို့အား သင်္ကန်းလက်မှတ်ပေးအပ် ချထားရာသော အစီအရင်များကို ငါ့ရှင်လျှောက်ထား၍ခြားနားစွာသိရပေပြီ၊ ဤသို့မေးအပ်သော နံပါတ်လက်မှတ်ကို ခံယူပြီးသော ရဟန်းသံဃာတို့သည် ဝါတွင်းသုံးလပတ်လုံး အဘယ်သို့ ပြုကြရပါသနည်း—ငါ့ရှင်။

၁၂။ "သစေမနုဿာ ဝဒန္တိ ယဿ အမှာကံ ဝဿဝါသိကံ ပါပု-ဏာတိ၊ သော တေမာသံ ပါနီယံ ဥပဋ္ဌာတု" အစရှိသော အဋ္ဌကထာပါဠ်နှင့်အညီ ကျောင်းကိုသုတ်သင်ခြင်း,ကျောင်းတလင်းကို တံမြက်တလင်းလှည်းခြင်း, စေတီဗောဓိယင်ပြင်တို့၌ တံမြက်တလင်းလှည်းခြင်း, ဗောဓိပင်ကို နေ့စဉ် ရေလောင်းခြင်း- အစရှိသော ဝတ်နိဗဒ်တို့ကို

ဝါတွင်းသုံးလပတ်လုံးအားထုတ်ကြရသော-ဟူ၍ဆိုပြီ၊ ထိုဝါတွင်း သုံးလပတ်လုံး သေနာသနဝတ်, စေတိယင်္ဂဏဝတ်, ဗောဓိယင်္ဂဏဝတ် တို့ကို ကောင်းမွန်စွာအားထုတ်ပြီးမှ သက်နိုးပွဲနေ့မတိုင်မီအကြား အရပ်တပါးသို့ ပြောင်းသွားသောရဟန်း, လူ၏ဘောင်သို့ သက်လျောသော ရဟန်းတို့သည် ထိုသက်နိုးကို ရခြင်းငှာထိုက်ပါသလော-ငါ့ရှင်။

၁၃။ ထိုသူတို့သည် ယူလိုသော်ရခြင်းငှာ ထိုက်ပါသည်-ဟူ၍ဆိုပြီ၊ ဤတိုက်တာတွင် ဒုတိယဝါမှာမှ ဝါဆိုရသော ဒုတိယဝါသားရဟန်း, ဝါဆိုပြီးမှ ဝါကျိုးဝါပျက်ကြသော ဆိန္နဝဿ ရဟန်းများသည် ထိုသက်နိုးကိုယူလိုသော် ရခြင်းငှာထိုက်ပါသလော—ငါ့ရှင်။

၁၄။ "ပစ္ဆိမဝဿူပနာယိကဒိဝသေ ပန သစေ ကာလံ ဃောသေတွာ သန္နိပတိတေ သံဃေ" အစရှိသော အဋ္ဌကထာပါဠိနှင့် အညီ ဤတိုက်တာတွင် ဒုတိယဝါမှာမှ ဝါဆိုရသော ဒုတိယဝါသားရဟန်းများမှာ ပထမဝါသား ရဟန်းများနှင့်မခြား အတူယူထိုက် ရထိုက်ပါသည်၊ ဝါကျိုးဝါပျက်သော ရဟန်းတို့မှာ ပကတိအားဖြင့် ရထိုက်သောအခွင့်မရှိ၊ ကတိကဝတ်သော်လည်းရှိမှ, အပလောကနကံ ပြု၍သော်လည်းပေးပါမှ ရထိုက်ပါသည်-ဟူ၍ဆိုပြီ၊ ဤတိုက်တာမှာ လှူကြသော ဝါဆိုသက်နိုးအစရှိသော သံဃိက ပစ္စည်းဝတ္ထု များကို အခြားတပါးသော တိုက်တာ၌ ဝါဆိုဝါကျွတ်သောရဟန်းတို့သည် ဤတိုက်တာ၌ ဝါဆိုဝါကျွတ်သောရဟန်းတို့နှင့် မပြားမကွဲ တတိုက်ထဲကဲ့သို့ တလုံးတစည်းထဲ အညီအမျှရထိုက်ယူထိုက်သော နည်းလမ်းသည် ကျမ်းဂန်မှာရှိပါသလော—ငါ့ရှင်။

၁၅။ ဤသို့လျှင် ဤတိုက်ဤတာ၌ ဝါဆိုသောရဟန်းတို့အား သက်နိုးလက်မှတ်ပေးအပ်ရာသော အစီအရင်များကိုဎင်း, သက်နိုးလက်မှတ်ကို ခံယူပြီးသော ရဟန်းတို့၏ ဝါတွင်းသုံးလပတ်လုံးပြုရသော အစီအရင်များကိုဎင်း ငါ့ရှင် လျှောက်ထား၍ ခြားနားစွာ သိရပေပြီ၊ သီတင်းကျွတ်လပြည့်ကျော် တရက်နေ့နံနက် အရုဏ်တက်သည်မှစ၍ တန်ဆောင်မုန်းလပြည့်နေ့တိုင် ဤတလအတွင်းသက်နိုးပွဲသမယသို့ ဆိုက်ရောက်သောအခါ သက်နိုးရှင်ဒါယကာတို့သည် အဘယ်သို့ လှူဒါန်းကြကုန်သနည်း-ငါ့ရှင်။

၁၆။ အခါနေ့ရက် ချိန်းချက်စုပေါင်း ချိမ့်ချိမ့်ငြောင်းမျှ ကျောင်းသို့လာ၍ လျှုဒါန်းနည်းတပါး၊ မိမိတို့၏ ဝါဆိုသင်္ကန်း ကျရောက်ရာ ရပ်ဟန်းကို စံခန်းနေရာ အိမ်ဂေဟာသို့ပင့်၍ လျှုဒါန်းနည်းတပါး-ဟူ၍ ၂-ပါးအပြားရှိသော-ဟူ၍ဆိုပြီ၊ ထိုနည်း ၂-ပါးတို့တွင် ကျောင်းတိုက်သို့လာ၍ လျှုဒါန်းသောနည်းမှာ အပိုအမိုမပါ ဝါဆိုဦးအခါက စာရင်းချမှတ် ပေးအပ်သည့်အတိုင်းသာ လျှုဒါန်းသူလည်းရှိလိမ့်မည်၊ ဉာတိမျိုးဆွေ အဆွေအရံ မိတ်သင်္ဂဟများပြားလှသော ဒကာ့မျက်နှာကြီး,ဒကာမမျက်နှာကြီးဖြစ်ပေ၍ နောက်တိုးနောက်ပွား အများပါရှိသူလည်းရှိပေလိမ့်မည်၊ထိုသင်္ကန်းတို့ကို အဘယ်သို့ ရထိုက်ပါသနည်း-ငါ့ရှင်။

၁၇။ ထိုနည်း ၂-ပါးတို့တွင် ကျောင်းတိုက်သို့လာ၍ လျှုဒါန်းသောနည်းကို လျှောက်ဆို၍သိရပေပြီ၊ ဝါဆိုသင်္ကန်း ကျရောက်သည့်ရပ်ဟန်းကို စံခန်းနေရာ အိမ်ဂေဟာသို့ပင့်ဆောင်ခေါ်ယူ၍ လျှုဒါန်းသောနည်းလမ်းမှာ အဘယ်သို့ရယူထိုက်ပါသနည်း-ငါ့ရှင်။

၁၈။ သီတင်းကျွတ်လပြည့်ကျော် ၁-ရက်နေ့မှစ၍တပေါင်းလပြည့်နေ့တိုင် ငါးလအတွင်း၌ ဝါဆိုသင်္ကန်းကို လျှုဒါန်းပါ၏-ဆို၍လျှုခဲ့သည်ရှိသော် အဘယ်သူရထိုက်ပါသနည်း-ငါ့ရှင်။

၁၉။ တပေါင်းလပြည့်ကျော် ၁-ရက်နေ့မှစ၍ ဝါဆိုလပြည့်နေ့တိုင် နွေလေးလအတွင်း၌ ဝါဆိုသင်္ကန်းလျှုဒါန်းပါ၏-ဆို၍လျှုခဲ့သည်ရှိသော် အဘယ်သို့ပြုအပ်ပါသနည်း—ငါ့ရှင်။

၂၀။ အချို့အချို့သော ဒါယကာတို့သည် ဝါကျွတ်သောအခါ ဝါဆိုသင်္ကန်းလျှုဒါန်းပါမည်-ဟုစာရင်းချမှတ်ပြီးသည်နောက် တစုံတခုသောအကြောင်းရှိခဲ့၍ ဝါကျွတ်သည်တိုင်အောင် မစောင့်စားနိုင်ကြရှိသည်နှင့် ဝါတွင်းမှာပင်လျှုကြကုန်၏၊ ထိုဒါယကာတို့၏ ဝါဆိုသင်္ကန်းကို အဘယ်သို့ပြုရပါသနည်း—ငါ့ရှင်၊

၂၁။ သာဓုသာဓု ငါ့ရှင်…. သုံးခွင်လုံးမကိုဋ် သုံးတိုက်လုံးနတ် သုံးရပ်ဘုံသူ နတ်လူမြဟ္မာ သတ္တဝါတို့၏ အချာအချုပ် အနုတ္တရ ဓမ္မသာမိ မုနိသယမ္ဘူ ဖြစ်တော်မူပေသော သဗ္ဗညုရှင်စောသည် ဟော

ကြားပညတ်တော်မူအပ်သော ဝိနည်းတော်အလာ ဝါဆိုသက်န်း ကပ်လှူပုံနည်းလမ်းများကို ကျမ်းဂန်ပါဠိ လာရှိတိုင်းအစီအရင်နှင့် ငါ့ရှင်ကလျှောက်ကြား၍ အများသံဃာ ဒါယကာ, ဒါယိကာမအပေါင်း သူတော်ကောင်းတို့ ကောင်းစွာကြားသိရပေကုန်ပြီ၊ ဓမ္မတန္တိ ကျမ်းဂန္တိတို့နှင့် ညီညွတ်စွာဖြစ်လာသော ယခုနှစ်ဝါဆိုသက်န်းမှာ အဘယ်ရွာသူ သဒ္ဓါဖြူတို့ ကပ်လှူသောသက်န်းဖြစ်ပါသနည်း–ငါ့ရှင်။

၂၂။ သာဓုသာဓု ငါ့ရှင်···· ဘုရင်တကာတို့၏အထွဋ် တမွတ်ဥဿျောင် သောင်းလောကတိုက်ဘောင်၌ မင်းခေါင်မင်းဖျား မင်းတရားကြီးဖြစ်တော်မူပေသော သဗ္ဗညုရှင်စောသည် မိန့်ဟောပညတ်ထုတ်ပြန်တော်မူအပ်သော မုခပါဠ်ဗျာဒိတ်ဝိနည်းတော်ရွှေတန်ဆိပ်ကို ကရဝိက်ငှက်မင်း ဟေမဝန္တာမြိုင်ရဂုံက ခွန်းသံစုံညှင်းသကဲ့သို့ ရှင်းလင်းစွာဖြေကြား၍ အများသံဃာ နားထောင်သူ ဒါယကာတို့ ကောင်းမွန်စွာသိကြရသဖြင့် မြတ်မုနိဘဂဝါ စောရှင်ချစ် သာသနာဝယ် ကြည်သဒ္ဓါညွတ်ညောင်း ဥပုသ်သည်အပေါင်းတို့ တောင်းပန်ချက်အမှုကို ကရုဏာရှေ့ထားလျက် တရားကျမ်းဂန်နှင့်အညီ လယ်တီတိုက်သံဃာတို့ နေရာကျစီစဉ်အပ်သော ဤဝါဆိုသက်န်း လှူဒါန်းမှုကုသိုလ်ကို များလူမိုလ်နတ်အပေါင်း ဆော်ပွဲတင်ရိုက်ညောင်းအောင် သောင်းသောင်းသာဓုခေါ်ကြစေ။

ဝါဆိုသက်န်း အမေးပြီး၏။

ဝါဆိုသက်န်းအဖြေ

၁။ ဇာယတု။ အာမဘန္တေ။ ။ဘန္တေ၊ အရှင်ဘုရား။ ဘဂဝတာ၊ မြတ်စွာဘုရားသည်။ ယံဝဿဝါသိကံနာမ၊ အကြင်ဝါဆိုသက်န်းမည်သည်ကို။ ပညတ္တံ၊ ပညတ်တော်မူအပ်၏။ ဒါယကာနံ၊ ဝါဆိုသက်န်းကိုလှူဒါန်းကြသူ ဒါယကာ, ဒါယိကာမအပေါင်း သူတော်ကောင်းတို့အား။ သဒ္ဓါဗုဒ္ဓိယာ၊ သဒ္ဓါတရား ပွားများကြပါစေခြင်း အကျိုးငှါ။ တဿ၊ ထိုဝါဆိုသက်န်း၏။ ကာရဏံ၊ အကြောင်းအရာကို။ တေ၊ အရှင်ဘုရားအား။ ယထာဝိနယံ၊ ဝိနည်းကျမ်းဂန် လာရှိသည်အားလျော်စွာ၊ အဟံ၊ အကျွန်ုပ်သည်။ ဗျာကရိဿာမိ၊ ဖြေဆိုလျှောက်ကြားပါအံ့။ယထိစ္ဆိတံ၊အလိုတော်ရှိတိုင်း။ ပုစ္ဆ၊ မေးတော်မူပါလော့။

၂။ "အဋ္ဌမာ ဘိက္ခဝေ မာတိကာ စီဝရဿ ဥပ္ပါဒါယ၊ သီမာယ ဒေတိ၊ ကတိကာယ ဒေတိ၊ ဘိက္ခာပညတ္တိယာ ဒေတိ၊ သံဃဿ ဒေ-တိ၊ ဥဘတောသံဃဿ ဒေတိ၊ ဝဿံဝုဋ္ဌသံဃဿ ဒေတိ၊ အာဒိဿ ဒေတိ၊ ပုဂ္ဂလဿ ဒေတိ" ဟူ၍ ဝိနည်းမဟာဝါ ပါဠိတော်မြတ်၌ ပညတ်တော်မူပေသော သင်္ကန်းဖြစ်ရာ ရှစ်ဖြာသော မာတိကာပုဒ်တို့တွင် "ဝဿံဝုဋ္ဌသံဃဿဒေတိ" ဟူသော မာတိကာပုဒ်မှာ ပါဝင်ပါသည်ဘုရား။

၃။ "သစေ သံဃိကောစ သဒ္ဓါဒေယျောစာတိ ဒွေ စီဝရပစ္စ-ယာ ဟောန္တိ"ဟူသော သေနာသနက္ခန္ဓက အဋ္ဌကထာကျမ်းမြတ် မိန့်အပ်သည်နှင့်အညီ ဝါဆိုသင်္ကန်းအကျိုးငှါ ထာဝရလှူဒါန်း၍ ထားအပ်သော လယ်, ယာ, ဥယျာဉ်-စသည်တို့မှဖြစ်သော သံဃိကဝါဆို သင်္ကန်းတမျိုး၊ သမယအခါ ဆိုက်တိုက်လာမှ သဒ္ဓါကုန်အားသမျှ လှူဒါန်းကြသော သဒ္ဓါဒေယျဝါဆိုသင်္ကန်းတမျိုး-ဟူ၍ ဝါဆိုသင်္ကန်း အပြား ၂-ပါးရှိပါသည်ဘုရား။

၄။ "အာသဠှီ ဇုဏှပက္ခပဉ္စမိတော ပဋ္ဌာယ ဝဿဝါသိကံ ပုစ္ဆိ-တဗ္ဗံ"ဟူသော သေနာသနက္ခန္ဓက အဋ္ဌကထာ မိန့်အပ်သည်နှင့် အညီ ဝါဆိုသင်္ကန်းလှူဒါန်းသူ ဒါယကာ, ဒါယိကာမတို့အား ဝါဆို လဆန်း ၆-ရက်နေ့မှစ၍ ရဟန်းသံဃာတော်တို့က နှီးဆော်သမှု မေးမြန်းမှုကို ပြုရပါသည်ဘုရား။

၅။ "ယတော ပကတိယာ လဗ္ဘတိ"ဟူသော အဋ္ဌကထာ ပါဠိ နှင့်အညီ နှစ်စဉ်ထာဝရလှူနေကျဖြစ်သော ဒါယကာ, ဒါယိကာမတို့ ကိုသာ နှီးဆော်သမှု မေးမြန်းမှုကို ပြုခြင်းငှါ အပ်စပ်ပါသည်ဘုရား။

၆။ "ကဒါစိ ဟိ မနုဿာ ဒေန္တိ" အစရှိသော အဋ္ဌကထာပါဠိ နှင့် အညီ နှစ်စဉ်ထာဝရ လှူနေကျပင် ဖြစ်သော်လည်း အစာရေစာ ရှားပါးခြင်းအစရှိသော အကြောင်းကြောင့် လုံးလုံး မလှူနိုင်ကြသော နှစ်လည်းရှိပါသည်၊ အချို့သူကသာလှူနိုင်၍ အချို့သူက မလှူနိုင်သော နှစ်လည်းရှိပါသည်၊ လှူနေကျမှလျော့ပေါ့၍ အချို့အဝက်သာလှူနိုင်ကြ သော နှစ်လည်းရှိပါသည်၊ နိုင်ငံပြည်ရွာ သာယာဝပြောလှ၍ လှူနေ ကျထက်ပို၍ လှူလိုကြသော နှစ်လည်းရှိပါသည်၊ တင်ကူး၍ မေးမြန်း

ခြင်းအမှုကို မပြုဦးဘဲ လှူမြဲတိုင်းစာရင်းနှင့် တိုက်တွင်းရှိ သံဃာတို့အား ဝါဆိုသင်္ကန်းလက်မှတ်ကိုပေးအပ်ချထားခဲ့သည်ရှိသော် သီတင်းဝါကျွတ်ခဲ့၍ သင်္ကန်းပွဲ သမယ ချိန်အခါကျလတ်သော် လက်မှတ်နှင့် သင်္ကန်း သူတလှမ်း ငါတနဲ အလွဲလွဲအချော်ချော် ဖြစ်ဘိုရန်အရေးကို ရှေးဦးက မြင်မြော်၍ နှိုးဆော်သမှု မေးမြန်းမှုကိုပြုရပါသည် ဘုရား။

၇။ "အပရဇ္ဇုဂတာယ အာသဠိယာ ပုရိမတောဂါဟေတဗ္ဗာ" ဟူသော ပါဠိတော်မြွက် မုခပါဌ်နှင့်အညီ တိုက်တာနေ မဟာထေရ် သံဃာတို့ ကျောင်းနေရာချမှတ် ဝါဆိုသည့်ရက်မြတ်ဝယ်ကပ္ပိယသင်္ကန်း လှူဒါန်းသူဒါယကာ၏ မည်သည့်ာနာမနှင့် စီဝရထည်ရေကို ငွေစက္ကူ လွှင်လွှင်တွင် ရွှေမင်နှင့်ရေးမှတ်၍ ပေးအပ်ရပါသည်ဘုရား။

၈။ "စီဝရဒါနသမယော နာမ အနတ္ထတေ ကထိနေ ဝဿာနဿ ပစ္ဆိမော မာသော" ဟူသော ပါဠိတော်မြွက် မုခပါဌ်နှင့်အညီ အဇ ဋာဗွေ အာကာသေ ငွေဘုံရဟတ် ရောင်နဝင်းစုံ ပြောင်လင်းထုံ စန်းယုန်နတ်နှင့် နက္ခတ်တံခွန် ပုလဲစုနှယ် ရှုစဘွယ် ကြယ်အမွန်တို့ အဇွန်မြိုင်မြိုင် ဗဟိုမြင့်ဖြိုး စွင့်စွင့်မိုး တန်ခိုးရောင်ပြိုင်ကြသည့် ဂနိုင်အပြင် မြိုင်တခွင် အိုင်စဉ်တလျှောက် ငါးမည်ကြာမျိုး ဖြာဖြာမိုး ဖြိုးဖြိုးမောက်လျှင် အံ့လောက်အမှု ရေပြင်အလုံး ပျားပိတုန်းတို့ အုံးအုံး သံဆူကြ၍ ပြည်တော်သူပေါင်း ကြာလက်စုံထိန်ဝေနှင့် စိန္တေ မှာညောင်ရေလောင်း၍ဆုတောင်းသည့်သမယ သီတင်းကျွတ်လပြည့်ကျော် ၁-ရက် ထိုနေ့မှ နောက်လပြည့်တန်ဆောင်မုန်း ဤတလလုံး လုံး တပြည်လုံး တမြို့လုံး အုန်းအုန်းဆူသိမ့်သိမ့်သဲ သာဝတ္ထိပြည်သူတို့ သင်္ကန်းလှူသဘင် နွှဲကြသည့် သင်္ကန်းပွဲသမယသည် ဘုရားလက်ထက် တော်မှစ၍ ယနေ့ထက်တိုင်ပင် ချစ်ရှင်မြတ်စွာ သာသနာဝယ် အခါ တွင်ဆန်း ရှင်မခန်းသည့် သင်္ကန်းပွဲသမယဖြစ်ပါသည်ဘုရား။

၉။ "တေသံ တေသံ သေနာသနေ ဘိက္ခုနံ ဝဿဝါသိကံ ဂါဟေတဗ္ဗံ" ဟူသော အဋ္ဌကထာပါဌ် မိန့်အပ်သည်နှင့်အညီ ဤတိုက် ဤတာတွင် ကျောင်းရှိသော ဒါယကာတို့၏ သင်္ကန်းကို သူ့ကျောင်း နှင့်သူ ဝယ်အပ်ရပါသည်၊ "မနုဿာ ထုပံ ကတွာ ဝဿဝါသိကံ ဂါဟာပေန္တိ"အစရှိသော အဋ္ဌကထာ ပါဌ်နှင့်အညီ ကျောင်းမဟုတ်

သော စေတီ, ပုထိုး-စသည်ရှိသော သူတို့၏သက်န်းကို ထိုစေတီ,ပုထိုး စသည်တို့ အနီးအပါး၌ ကျောင်းလက္ခဏာရှိသော သစ်ပင်,မဏ္ဍပ်များမှာ ကပ်၍ ပေးအပ်ပါသည်၊ "ယေသံပန သေနာသနံ နတ္ထိ၊ ကေဝလံ ပစ္စယမေဝ ဒေန္တိ၊ တေသံ ပစ္စယံ အဝဿဝါသိကေ သေနာသနေ ဂါဟေတုံ ဝဋ္ဋတိ" ဟူသော အဋ္ဌကထာပါဠိနှင့်အညီ ဤတိုက်ဤတာ တွင်းမှာ ထာဝရဝတ္ထုတခုခုမျှမရှိသော သူတို့၏ သက်န်းကို ကျောင်း ဒကာမရှိ၍ ဝါဆိုသက်န်းမရှိသော ကျောင်းမှာ ဆက်ကပ်လှူဒါန်းရ ပါသည်ဘုရား။

၁၀။ "တတြုပ္ပါဒေ ပန ကပ္ပိယကာရကာ ပုစ္ဆိတဗ္ဗာ" အစရှိ သည်ဖြင့်လာသော အဋ္ဌကထာပါဠိနှင့်အညီ ကပ္ပိယကာရက ပြုလုပ် သူတို့ကို မေးမြန်း၍ ရဟန်းတော် တပါး တပါးလျှင် သင်္ကန်းလျာ ပိတ်ပုဆိုးမည်ရွေမည်မျှ ကပ်လှူပါမည်-ဆိုလျှင် ထိုသူတို့အဆိုအတိုင်း ပေးအပ်ပါသည်၊ သင်္ကန်းလျာပိတ် ပုဆိုးကား-မရှိ၊ ရွှေငွေအသပြာ, ပိုက်ဆံ, ဒင်္ဂါး,ပျောင်း, စပါးသာရှိပါသည်ဆိုလျှင် ထိုရွှေငွေအသပြာ, ပိုက်ဆံ,ဒင်္ဂါး, ပျောင်း,စပါး-ဟူသော ဝေါဟာရသည် စာရင်းလက် မှတ်ပေးအပ်ခြင်းငှါ အပ်စပ်သော ဝေါဟာရ မဟုတ်သည်ဖြစ်ပါ၍ ဆန်-ဟူသော ရူဠှီစကား,ပိတ်, ဖျင်-ဟူသော ရူဠှီစကားဖြင့် ရေးသား တင်မှတ်၍ ပေးအပ်ရပါသည်ဘုရား။

၁၁။ "သစေ မနုဿာ ဝဒန္တိ ယဿ အမှာကံ ဝဿဝါသိကံ ပါပုဏာတိ၊ သော တေမာသံ ပါနီယံ ဥပဋ္ဌာပေတု" အစရှိသော အဋ္ဌကထာပါဠိနှင့်အညီ ကျောင်းကိုသုတ်သင်ခြင်း, ကျောင်းတလင်း ကို တံမြက်တလင်း လှည်းခြင်း, စေတီယင်ပြင်-ဗောဓိ ယင်ပြင်တို့၌ တံမြက်တလင်းလှည်းခြင်း, ဗောဓိပင်ကို နေ့စဉ်ရေလောင်းခြင်း-အစ ရှိသော ဝတ်နိဗဒ်တို့ကို ဝါတွင်း သုံးလပတ်လုံး အားထုတ်ကြရပါ သည်ဘုရား။

၁၂။ "တေမာသံ ပါနီယံ ဥပဋ္ဌာပေတွာ ဝိဟာရမဂ္ဂစေတိယင်္ဂဏ-ဗောဓိယင်္ဂဏာနိ ဇဂ္ဂိတွာ ဗောဓိရုက္ခေ ဥဒကံ သိဉ္စိတွာ ပက္ကန္တောပိ ဝိဗ္ဘမန္တောပိ ဝဿဝါသိကံ လဘတိယေဝ" ဟူသော အဋ္ဌကထာပါဠိ မိန့်အပ်သည်နှင့်အညီ ဝါတွင်းသုံးလပတ်လုံး သေနာသနဝတ်, စေတီ

ယင်ဏာဝတ်, ဗောဓိယင်ဏာဝတ်တို့ကို ကောင်းမွန်စွာ အားထုတ်ပြီးမှ သင်္ကြန်းပွဲနေ့ မဲ့တိုင်မီအကြား အရပ်တပါးသို့ ပြောင်းသွားသော ရဟန်း, လူ၏ဘောင်သို့သက်လျော့သော ရဟန်းတို့သည် ထိုသင်္ကြန်း ကိုယူလိုသော် ရခြင်းငှာထိုက်ပါသည်ဘုရား။

၁၃။ "ပစ္ဆိမဝဿူပနာယိကဒိဝသေ ပန သစေ ကာလံ ဃောသေ- တွာ သန္နိပတိတေ သံဃေ" အစရှိသော အဋ္ဌကထာပါဠိနှင့် အညီ ဤတိုက်၌တာတွင် ဒုတိယဝါမှာမှ ဝါဆိုရသော ဒုတိယဝါသား ရဟန်းများမှာ ပထမဝါသား ရဟန်းများနှင့်မခြား အတူယူထိုက်ရ ထိုက်ပါသည်၊ ဝါကျိုးဝါပျက်သော ရဟန်းတို့မှာ ပကတိအားဖြင့် ရထိုက်သောအခွင့်မရှိ၊ ကတိကဝတ်သော်လည်းရှိမှ, အပလောကနကံ ပြု၍သော်လည်းပေးပါမှ ရထိုက်ပါသည်ဘုရား။

၁၄။ "ကတိကာယဒေတိ၊ သမ္ဘာဟုလာ အာဝါသာ သမာနလာ- ဘာ ဟောန္တိ" အစရှိသောပါဠိတော်မြတ် မှခပါဠိနှင့်အညီ ၂-တိုက် ၂-တာပင်ဖြစ်စေ, ထိုထက်အလွန် ဆယ်တိုက် ဆယ်တာပင်ဖြစ်စေ အညီအညွတ် ကတိကဝတ်ပြု၍ ထားကြသော တိုက်တာချင်းချင်းဖြစ်ခဲ့ ပါမူ တခုသောတိုက်တာမှာ လှူဒါန်းသော ဝါဆိုသင်္ကြန်း အစရှိသော သံဃိကပစ္စည်း ဝတ္ထုများကို တခြားတပါးသော တိုက်တာ၌ ဝါဆို ဝါကျွတ်သော ရဟန်းတို့သည် ဤတိုက်တာ၌ ဝါဆို ဝါကျွတ်သော ရဟန်းတို့နှင့် မပြားမကွဲ တတိုက်ထဲကဲ့သို့ တလုံးတစည်းထဲ အညီ အမျှ ရထိုက်ယူထိုက်သောနည်းလမ်းသည် ကျမ်းဂန် အထင်အရှား ရှိပါသည်ဘုရား။

၁၅။ အခါနေ့ရက် ချိန်းချက်စုပေါင်း ချိမ့်ချိမ့်ခြောင်းမျှ ကျောင်း သို့လာ၍ လှူဒါန်းနည်းတပါး၊ မိမိတို့၏ ဝါဆိုသင်္ကြန်း ကျရောက်ရာ ရဟန်းကို စံခန်းနေရာ အိမ်ဂေဟာသို့ ပင့်ယူ၍ လှူဒါန်းနည်းတပါး- ဟူ၍ ၂-ပါးအပြားရှိပါသည်ဘုရား။

၁၆။ "ဣဒံ ဝဿာဝါသိကံ အမှာကံ သေနာသနေ ဝုဋ္ဌဘိက္ခုနော ဒေမာတိ ဝုတ္တေ ယဿ ဂါဟိတံ, တဿေဝ ဟောတိ" အစရှိသော အဋ္ဌကထာပါဠိနှင့်အညီ အပိုအမိုမပါ ဝါဆိုလဦးက စာရင်းချမှတ် ပေးသည့်အတိုင်းသာ လှူဒါန်းသူဖြစ်ခဲ့လျှင် ထိုသင်္ကြန်းကို ထိုဒါယကာ

၏ ကျောင်းပေါ်မှာ ဝါကျွတ်သော ရဟန်းတို့သာ ရထိုက်ပါသည်၊ ယင်းသို့မဟုတ် ဤကျောင်းပေါ်မှာ ဝါဆိုဝါကျွတ်သောအရှင်တို့အား လှူဒါန်းပါ၏-ဆို၍လှူခဲ့လျှင် ထိုကျောင်းပေါ်မှာ ဝါကျွတ်သောရဟန်းတို့သာ ရထိုက်ပါသည်၊ သို့တည်းမဟုတ် ဤကျောင်းအားလှူပါ၏—ဆို၍ လှူဒါန်းခဲ့လျှင် တိုက်ရှိသံဃာ ပိုင်ဆိုင်ပါသည်ဘုရား။

၁၇။ "သစေ ပန ဥဘောပိ ဃရံ နေတွာ ဘောဇေတွာ သဃမေဝ ပါဒမူလေ ဌပေတွာ ယံ ယဿ ဒိန္နံ, တဒေဝ တဿ ဟောတိ" ဟူသော အဋ္ဌကထာပါဠိနှင့်အညီ အိမ်သို့ပင့်ဆောင်၍ ဆွမ်းကွမ်းကျွေးမွေး၍ လှူဒါန်းသည်ရှိသော် ထိုရဟန်းတို့, သာမဏေတို့ပင်ရပါသည်ဘုရား။

၁၈။ "စီဝရမာသတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ ဟေမန္တဿ ပစ္ဆိမော ဒိဝသော" အစရှိသော အဋ္ဌကထာပါဠိနှင့်အညီ ထိုသို့ဆို၍ လှူဒါန်းခဲ့သည်ရှိသော် ထိုတိုက်တာအတွင်း ကထိန်ခင်းသည်ဖြစ်စေ,မခင်းသည်ဖြစ်စေ, ထိုတိုက်တာမှာ ဝါကျွတ်သော ရဟန်းတို့ ရထိုက်ပါသည်ဘုရား။

၁၉။ "ဂိမှာနံ ပဌမဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ ဝုတ္တေ ပန မာတိကာ အာရောပေတဗ္ဗာ" အစရှိသော အဋ္ဌကထာပါဠိနှင့်အညီ လွန်ခဲ့ပြီးသောအတိတ်ဝါကိုရည်၍လှူသလော၊ သို့တည်းမဟုတ် လာလတ္တံ့သော အနာဂတ်ဝါကိုရည်၍ လှူသလော—ဟုမေးမြန်း၍ အတိတ်ဝါကိုရည်၍လှူပါသည်- ဆိုခဲ့လျှင် အတိတ်ဝါကျွတ်သော ရဟန်းတို့ရထိုက်ပါသည်၊ အနာဂတ်ဝါကိုရည်၍လှူပါသည်-ဆိုခဲ့လျှင် အလှူခံ၍ ထားပြီးမှ ဝါဆိုနေ့သို့ကျသောအခါ ဝေခြမ်း၍ ယူရပါသည်ဘုရား။

၂၀။ ထိုဒါယကာတို့၏ ဝါဆိုသင်္ကန်းကို ဝါဆိုနေ့တွင် သင်္ကန်းလက်မှတ် ခံယူရရှိသော ရဟန်းတို့အား ပေးအပ်ရပါသည်၊ "ယေန ဂဟိတံ, တေန ဝဿစ္ဆေဒေါ န ကာတဗ္ဗော၊ ကရောတိ စေ သံဃိကံ ဟောတိ" ဟူသော အစ္ဆေကစီဝရသိက္ခာပုဒ် အဋ္ဌကထာပါဠိနှင့်အညီ ဝါတွင်းအခါတွင် ထိုသင်္ကန်းကို ခံယူကုန်သော ရဟန်းတို့သည် ဝါပျက်ခြင်း, ဝါကျိုးခြင်း မရှိစေရ၊ကောင်းမွန်စွာစောင့်ထိန်းရပါကုန်သည်၊ ဝါဆိုသင်္ကန်းဟူသောအမည်ဖြင့် လှူဒါန်းသော သံဃိကသင်္ကန်းမည်

သည် ဝါမပျက်, ဝါမကျိုးသော ရဟန်းတို့သာ ရထိုက်ပါသည်၊ ဝါကျိုးခြင်း, ဝါပျက်ခြင်းရှိခဲ့သော် သံဃာကိုပြန်၍ တဘန်ပေးအပ်ရပါသည်ဘုရား။

၂၁။ ဂန္ဓမာဒန စိတြနှင့် သုဒဿန စသည်အမွန် ဟေမဝန္တာ မဟာဂနိုင် မြိုင်အတုလွတ် နဝဒတ်ဘွဲ့ဆိုင် နတ်ရေအိုင်က တပြိုင်တည်းလွှတ်လိုက်သည့် ကတွတ်ရေနှယ် မြစ်ငယ်မြစ်ကြီး အသီးသီးတို့တွင် အံ့ချီးမကုန် သာမျိုးစုံ ယမုန်ဂင်္ဂါ စံပမာဖြင့် သလ္လာဝတီ အမည်ရှိသော နဒီရေရှင် မြစ်စဉ်တလျှောက် ကောက်ကောက်စင်းစင်း ရပ်ခပင်းဝယ် တသင်းဖြိုးမော် ဟိုးဟိုးကျော်လျက် ရှင်တော်ဘုရား မိန့်ဖေါ်ကြား သုံးပါးသာသနာ အဝါပြောင်ပြောင် အရောင်ရွှန်းရွှန်း အစဉ်ထွန်းလျက် တောင်ကျွန်းဇေယျုံ သပြေဘုံထက် မုံရွာ-လှေကား အထူးကြေညာ ရပ်ဂါမာ သဒ္ဓါပွင့်လင်း နှလုံးစင်းသည့် သီတင်း ဥပုသ်သည် ဒါယကာ, ဒါယိကာမအပေါင်းတို့ ညွတ်ညောင်းကြည်ဖြူ သံသရာဘေး ခန္ဓာနှင့်ဝေးစေဘို့ အရေးယူလျက် နိဗ္ဗူသောင်ကမ်း ဘေးမသန်းသည့် အေးချမ်းရာမှန် ပြည်နိဗ္ဗာန်သို့ လျင်မြန်ရောက်ကြောင်း ကုသိုလ်ဇောမြတ် သောမနသ်ကို မပြတ်လောင်းလျက် အပေါင်းတူစုံ မဂ္ဂင်ရှစ်ယာဉ်ပေါ်မှာ ရွှင်ပျော်ပျော်အတူဆုံ၍ ခေမာဘုံနန်းအမတကို လှမ်းကြခည်ကြခဲလျက် ထူးကဲသည့်ပုည ခုဝါတွင်းသုံးလပတ်လုံး နေ့ညဥ့်စဉ်မပြတ် သက်နုံးစိတ်ဇောမြတ်နှင့် သောမနသ်ရွှင်ရွှင် သူ့ထက်ငါပြိုင်ဆင်၍ စီရင်ခါယက်ချုပ် ရွှေဖန်ရေဆိုးအုပ်၍ ပြုလုပ်လှူဒါန်းသော သက်နုံးဖြစ်ပါသည်ဘုရား။

ဝါဆိုသက်နုံးအဖြေပြီး၏။

ဝါဆိုသက်နုံးအမေးအဖြေပြီး၏။

ဂတိနိမိတ္တဝိနိစ္ဆယ

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော
သမ္မာ သမ္ဗုဒ္ဓဿ

သင်္ဂြိုဟ်ဘုံပိုင်း မရဏုပ္ပတ္တိ ဂတိနိမိတ်အရာ၌- "မာတုကုစ္ဆိဝဏ္ဏ သန္နိဘံ"စသော ဝိသုဒ္ဓိမဂ်,ဝိဘင်းအဋ္ဌကထာစကား၊ "ဆဒွါရဂဟိ-တန္တိ ကမ္မနိမိတ္တံ ဆဒွါရဂဟိတံ၊ဂတိနိမိတ္တံ ဆဋ္ဌဒွါရဂဟိတန္တိ ယထာ သမ္ဘဝံယောဇေတဗ္ဗံ"ဟူသော ဋီကာကျော်စကား စသည်များကိုစွဲ၍ ဂတိနိမိတ်သည်ရူပါရုံတခုသာ၊ထိုရူပါရုံသည်လည်း မနောဒွါရဂဟိတ ပစ္စုပ္ပန်ဟူ၍ များစွာပြောဆိုကြကုန်၏၊သို့ဆိုကြသော်လည်း-

"နာစိန္တယန္တော ပုရိသော ဝိသေသ မဓိဂစ္ဆတိ"ဟူသော ကေကနိပါတ်ဝဏ္ဏကဇာတ်ပါဠိတော်နှင့်အညီမကြံမစည် သူတပါးပြောဆိုတိုင်း သာမှတ်သားက အထူးမသိဟုဆိုသောကြောင့်၎င်း၊ "စိန္တာလောကေ ကဋ္ဌာနမ္ပိ၊ဒဿိတေနသတောပန၊ နယေန တေန သဗ္ဗတ္ထ၊ စိန္တာယေဝ ယထာရဟံ" ဟူသော အာစရိယဂါထာနှင့်အညီ အရာရာတို့၌ ထိုက်သည်အားလျော်စွာ ကြံစည်ရမည်ဆိုသောကြောင့် အထူးကြံစည်လိုက်သည်ရှိသော်-ထိုဂတိနိမိတ်သည် ကမ္မနိမိတ်ကဲ့သို့ အာရုံခြောက်ပါး, ဆဒွါရဂဟိတ,ပစ္စုပ္ပန်အတိတ်လည်းဖြစ်သင့်၏။

အဘယ်ကဲ့သို့ဖြစ်သနည်း"ယုံဘွယ်ချွတ်ရွှင်း၊ထောက်ထားကင်းက၊ ယင်းသည်စကား၊ပေါ့ပျက်ငြား၍၊အများလူလယ်၊ ရယ်ရဘွယ်တည့်" ဟူ၍ပညာရှိတို့ဆိုသောကြောင့် အထောက်အထားမရှိပေါ့ပျက်သော စကားလောဟူမူ-

သိဒ္ဓလက္ခဏာနုသာရေန၊
ဝိဝဏ္ဏာပျနုဂမျတေ။ ။

ဆိုသောအတိုင်း ထင်ရှားသောလက္ခဏာ- ဥဒါဟရုဏ်နှင့် ထုတ်သိုပေအံ့။

နတ်ပြည်ခြောက်ထပ်မှ မိမိအထံသို့ ရွှေ့ရှုလာကြကုန်သော နတ်ရထားခြောက်ဆူတို့ကို ဂတိနိမိတ်ပြု၍ စုတိကြကုန်သော ဓမ္မိကသီတင်းသည်, ဒုဋ္ဌဂါမဏိမင်း- အစရှိသည်တို့အား ထင်လာသော ဂတိနိမိတ်သည်လည်း ကမ္မနိမိတ်ကဲ့သို့ အာရုံခြောက်ပါးသည်ဝင်း, ဆဒ္ဒါရဂဟိတသည်ဝင်း,ပစ္စုပ္ပန်အတိတ်သည်ဝင်း ဖြစ်သင့်ဖြစ်ထိုက်၏၊ ဤသို့သော အဓိပ္ပါယ်ကိုရည်တော်မူ၍ ထိုဂတိနိမိတ်ကို ကမ္မနိမိတ်နှင့် မကွဲမပြား အထူးမရှိသည်ကိုပြု၍-

ကာမာဝစရပဋိသန္ဓိယာ ဆဒွါရဂဟိတံ ကမ္မနိမိတ္တဋ္ဌ
ပစ္စုပ္ပန္န မတီတာလမ္ဗနံ ဥပလဗ္ဘတိ။

ဟူ၍ သင်္ဂြိုဟ်၌မိန့်ဆိုပြီ။

ထိုစကားကို ထင်ရှားစေဦးအံ့၊ ယင်းဆိုခဲ့ပြီးသည့်အတိုင်း စုတိကြကုန်သော ဓမ္မိကသီတင်းသည်,ဒုဋ္ဌဂါမဏိမင်း-စသောသူတို့သည် နတ်တို့၏အဆင်းအရောင်ကို နတ်တို့၏ အာနုဘော်ကြောင့် မျက်စိဖြင့်မြင်အပ်၏၊နတ်၌ဖြစ်သောအသံ,တူရိယာသံ,စကားသံတို့ကိုလည်း နားဖြင့်ကြားအပ်ကုန်၏၊နတ်၌ဖြစ်သော ဂန္ဓာရုံတို့ကိုလည်း နှာခေါင်းဖြင့်တွေ့ရကုန်၏၊ နတ်၌ဖြစ်သော အရသာတို့ကိုလည်း လျှာဖြင့်တွေ့ရကုန်၏၊ အဝီစိငရဲမှတက်လာသော မီးလျှံစွဲဟပ် ပူလောင်သောကိုယ်ဖြင့် စုတိကုန်သော ဒေဝဒတ်,ရှင်သာရိပုတ္တရာကို ဖလသမာပတ်ဝင်စားရာ၌ ပြစ်မှားမိသော နန္ဒဘီလူး,ဥပလဝဏ္ဏာထေရီကို ပြစ်မှားမိသော နန္ဒလုလင်တို့သည်ဝင်း၊သင်ခုန်းစက်၌ ငြိကပ်စွဲမိသော မိတ္တဝိန္ဒကစသော သူတို့သည်ဝင်း ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံကိုကာယပသာဒဖြင့် ထိတွေ့အပ်၏။

ဤသို့ဆိုခဲ့ပြီးသော အနက်သဘောကိုရည်၍ပင်-

ပဉ္စဒွါရေ သိယာ သန္ဓိ၊
ဝိနာ ကမ္မဒွိဂေါစရေ။ ။

ဟူ၍ သစ္စသံခိပ်၌ မိန့်၏။

ဤ၌ ပဉ္စဒွါရဆိုသော်လည်း ပဉ္စဒွါရနှင့်အလျဉ်းသင့်၍သာဆိုသည်၊ မနောဒွါရ၌လည်း ကမ္မနိမိတ်,ဂတိနိမိတ်ဖြစ်သည်ပင်၊ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဖွင့် မဟာဋီကာအရှင်သည် ဤကဲ့သို့အနက်သဘောကို နှစ်သက်၍ပင် ဤနည်းအတိုင်းဆိုသေး၏။

မေးမြန်းဘွယ်

မေး။ ဂတိနိမိတ်သည် ပစ္စုပ္ပန်သင့်တန်စေ၊အတိတ်အသို့ဖြစ်သည် နည်းဟူမူ-

ဖြေ။ အကြင်အခါအဆုံးဖြစ်သော ဝီထိမှ ရှေးနားဝီထိစု၌ ထင်ခဲ့တိုင်းသော ဂတိနိမိတ်အာရုံသည် အဆုံးဇော၏အာရုံလည်း ဖြစ်နိုင်၏၊ ထိုအခါ အတိတ်လည်း ဖြစ်သေးသည်သာမှတ်ပါ၊ အဋ္ဌကထာဆရာ အရှင်ကား-သန္တတိသဘော၏အစွမ်းအားဖြင့်ထိုဂတိနိမိတ်၏ ပစ္စုပ္ပန် အဖြစ်ကိုဆိုတော်မူ၏၊ ထို့အတူပင် ထိုဂတိနိမိတ်၏ရူပါရမ္မဏအဖြစ်, မနောဒွါရဂဟိတအဖြစ်ကို ယေဘုယျနည်းအားဖြင့် အဋ္ဌကထာဆရာ ဆိုတော်မူသည်-ဟု မှတ်ပါ။

ဆိုခဲ့ပြီးသောနည်းမှတပါး အထူးမကြံမစည်ဘဲ အဋ္ဌကထာပါဠိ၌ရှိတိုင်းယူခဲ့မူ ကမ္မနိမိတ်ကိုလည်း ပဥ္စဒွါရ၌ ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်သည်ကိုသာလျှင် အဋ္ဌကထာ၌ဆိုအပ်သောကြောင့် ထိုကမ္မနိမိတ်ကိုလည်း မနောဒွါရ ဂဟိတပစ္စုပ္ပန်ပဉ္စာရုံသည်ငှင်း, ဓမ္မာရုံသည်ငှင်း မဖြစ်သင့်ဟုဆိုသင့် ရာ၏၊ယင်းစကားမဆိုသင့်မဆိုသာ၊အဘယ့်ကြောင့်နည်းဟူမူ- ''စက္ခုံ အနိစ္စတော ဒုက္ခတော အနတ္တတော ဝိပဿန္တိ''ဤသို့စသောအားဖြင့် ပဋ္ဌာန်း၌ဟောအပ်သောဆဠာရမ္မဏဖြစ်သော ပူရေဇာတပစ္စည်းကို မနောဒွါရိက မရဏာသန္နဇောတို့အားလည်း လိုအပ် ရအပ်သော ကြောင့်တည်း။

ထို့ကြောင့် ယခင်ဆိုခဲ့ပြီးသောစကားစုကို ဤကမ္မနိမိတ်၌ ယေဘု ယျကဲ့သို့ ဂတိနိမိတ်၌လည်း အဋ္ဌကထာစကားကို ယေဘုယျမှတ်ပါ၊ ပါဠိ၌ရှိတိုင်းယူခဲ့လျှင် အနက်မစေ့မစုံ မလုံမလောက်ရှိလိမ့်မည်၊ ဤသို့ ယေဘုယျနည်းယူခြင်းသည်လည်း-

''ယတ္ထ ယတ္ထ အဋ္ဌော န ဝိရုဇ္ဈတိ,တတ္ထတတ္ထ အဋ္ဌော ဂဟေတဗ္ဗော'' ဟူသောပရိဘာသာနှင့်အညီပင်တည်း၊ဤသည် ကား- ''စတ္တာရောမေဘိက္ခဝေကေဝီ''စသော စတုက္ကင်္ဂုတ္တရပါ ဠိတော်၊ ငှင်းကိုရည်၍ စိန္တေတဗ္ဗာကရဏ်စိန္တာ၊ သုတေနည်း ကတံသုတ်၊ ဥပဒါ၏ယတ္ထမဋ္ဌော၊ ဌာနုပ္ပတ္တိစ ပဋ္ဌိမေ'' ဟူ၍

ဆိုသောသဒ္ဒနီတိ ဂါထာနှင့်အညီ ကဝိလေးဦးတို့တွင် "စိန္တေတွာ ကရဏံစိန္တာ" ဟူသော ပထမ ကဝိမြောက်အောင်ဆုံးဖြစ်သော စကားတည်း၊ ဤဝိနိစ္ဆယကို—

အဝနိံ ပရိဝတ္တေတွာ၊
ပထဝေါဇမရုတ္တရာ။
သတေန သုဒုက္ကရေဒံ၊
စိန္တေတဗ္ဗံ ပုနပ္ပုနံ။ ။

ဟူသောသဒ္ဒနီတိ ဂါထာအတိုင်း ဉာဏ်ဖြင့် အထူးကြံစည်ရာ၏။

ဋီကာကျော်၌ကား-ထိုကဲ့သို့ အထူးကြံစည် စိစစ်ခြင်းကို မပြုဘဲ "ပစ္စုပ္ပန္နာလမ္ဗဏေသု အာပါထမာဂတေသု မနောဒွါရေ ဂတိနိမိတ္တဝသေန၊ ပဉ္စဒွါရေ ကမ္မနိမိတ္တဝသေန" ဟူသော စကားကိုဆို၏၊ ထိုဋီကာကျော်စကားကို "စူးစမ်းဆင်ခြင် အပြစ်မြင်သော် ဝမ်းတွင်မသို ဟုတ်တိုင်းဆိုသည်၊ သို့ကိုငါတို့ကြိုက်၏တည်း" ဟူ၍ ဟတ္ထိပါလပျို့၌ ရှင်ရဋ္ဌသာရစပ်ဆိုသည်နှင့်အညီ သေချာစွာ စိစစ်၍ဟုတ်သောအတိုင်းဆိုရလျှင်သင့်၏။

သို့မထင် အပြစ်ကိုဆိုသော် ဤဋီကာကျော်စကား အဓိပ္ပါယ် အတိုင်းလိုအပ်ပါမူ "ကမ္မံပနအတီတမေဝ၊ တဉ္စမနောဒွါရဂဟိတံ"ဟူ၍ ကံကို ပက္ခန္တရတ္တ ဇောတက-ပနသဒ္ဒါနှင့် အသီး အခြားဆိုသကဲ့သို့ ဂတိနိမိတ်ကိုလည်း အသီးဝါကျခွဲခြမ်း၍ အရှင်အနုရုဒ္ဓါ ဆရာဆိုရာ၏၊ ယင်းသို့ကား-မဆိုပါခဲ့"ကာမာဝစရပဋိသန္ဓိယာ ဆဒွါရဂတိတံ၊ကမ္မ-နိမိတ္တံ ဂတိနိမိတ္တဉ္စ ပစ္စုပ္ပန္နမတီတာလမ္ဗဏံ ဥပလဗ္ဘတိ" ဟူ၍သာလျှင် ဂတိနိမိတ်ကို ကမ္မနိမိတ်နှင့် တဝါကျတည်း စသဒ္ဒါစည်း၍ဒွန်ပြ၏၊ ထိုဂတိနိမိတ်သည် ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသောနည်းဖြင့်ပဉ္စဒွါရဂဟိတမဖြစ်သင့်သည်မဟုတ်၊ ဖြစ်သင့်သည်ပင်။

အခြားသော တစုံတရာ၌ "သက္ခရကဌလိကမ္ပိ"စသော သီလက္ခန်ပါဠိစသည်မှာ ယထာလာဘ, ယထာသမ္ဘဝနည်းယူရသကဲ့သို့ ဤ၌လည်း ဋီကာကျော်ယူသောနည်းအတိုင်းသင့်သည်ပင်-ဟု ဆိုငြားအံ့၊ မသင့်၊ အဘယ့်ကြောင့်နည်း-ဟူမူ "တတ္ထစတထာ၊ ဉာစေအညထာ အတ္ထဿဂဟေတဗ္ဗတ္တာ"ဟူ၍ပရိဘာသာ လာသောကြောင့်ထိုဋီကာ

ကျော်၌ပင်သမောအဋ္ဌကထာဋီကာတို့၌ယေဘုယျနည်းအားဖြင့်ဆိုအပ်သော သာဝသေသပါဠ်ကိုတွေ့၍ ဝင်းတွေ့သောအတိုင်းပင် ရှေးစဉ်မိဘတို့ သုံးကြတိုင်း, စွဲကြတိုင်း ယိုင်းသည်လို့ မရှောင်ယဉ်သည်လို့မဆောင် တောင်တောင်မြောက်မြောက် မကောက်ပြို မကွေ့ပြီ၊ ရှေးပညာရှိတို့ဆိုသောစကားကဲ့သို့ အထူးမကြံစည်ဘဲ''အဋ္ဌကထာယံ ပန-ဂတိနိမိတ္တံ ။လ။ နသမ္ပဋိစ္ဆန္တိအာစရိယာ''ဟူ၍ဆိုပြန်၏။

ထိုစကား၌ ဋီကာကျော်ဆိုသော အတိုင်း ယခင်ဆိုခဲ့ပြီးသော အဓိပ္ပါယ်အတိုင်းဆိုသော''ပဋ္ဌဒွါရေ သိယာ သန္ဓိ၊ ဝိနာ ကမ္မံ ဒွိဂေါ-စရေ''ဟူသောစကားကို ဆရာတို့ ဝန်မခံကြ,မနှစ်သက်ကြလျှင် ထိုဝန်မခံသော ဆရာတို့၏ အထူးအထွေ မကြံမစည်ခြင်းကို ကြဉ်ထား၍ တပါးသော သဘောအဓိပ္ပါယ်, ဥပါယ်အကြောင်းမရှိချေ၊၍သို့ဋီကာကျော် စကားကိုပယ်လှန်၍ ဆိုခြင်းသည် ဟုတ်တိုင်း ဆိုသောကြောင့်-

ယောစတ္တာန သမုက္ကံသေ၊
ပရေစ မဝဇာနာတိ။
နိဟီနော တေနမာနေန၊
တံဇညာဝသလောဣတိ။ ။

ဟူသော သုတ္တနိပါတ် ဝသလသုတ် စကားနှင့် အပြစ်မငြိချေ၊ ကင်းစင်၏-ဟူလို၊ ဟုတ်မှန်တိုင်း ဆိုသောကြောင့်ပင်။

သုဒဿံ ဝဇ္ဇ မညေသံ၊
အတ္တနော ပန ဒုဒ္ဒသံ၊ ။

ဟူသော ဓမ္မပဒနှင့်လည်း အပြစ်လွတ်ကင်းပါ၏၊ထိုဋီကာကျော်ကို ကြည့်ရှု၍ ထိုဋီကာကျော်အတိုင်းပင် အများသူတို့ ပြောဆိုကြကုန်၏၊ ထိုပြောဆိုကြရာ၌ ဋီကာကျော်ဆရာနှင့် တကွအများသူတို့ကို အပြစ်ကြီးစွာမဆိုထိုက်, မကဲ့ရဲ့ထိုက်ပေ။

အပတ္ဘာပဒဝိညာဏံ၊
ပရယောသာနုသာရိနော။
ပမာဒပရမာဗာလာ၊
တေဟေန္တိ ပရပတ္တိယာ၊ ။

ဟူသော စတုကနိပါတ် ဒုဒ္ဒဇာတ်နှင့်အညီ နိယမဖြစ်သော

သောတာပန်စသော အရိယာအဖြစ်သို့ မရောက်သေး သမျှသော ပုထုဇဉ်တို့မှာ စိတ်မချသာသော အနိယတဉာဏ်သာရှိကြ၍ သူတပါး တို့ စကားကို မှတ်သားလိုက်နာရသော ပရယောသာနုသာရီ ပုဂ္ဂိုလ် ချည်းဖြစ်ကြသည်နှင့်အညီ အထူးမကြံစည်အားမူ သူတပါးတို့၏စကား ကိုမှတ်သားလိုက်နာမြဲမမှတာပေတည်း။

လယ်တီဆရာတော်
မုံရွာမြို့၊

ဂတိနိမိတ္တ ဝိနိစ္ဆယပြီး၏။

ပရမတ္ထသဒ္ဒါနှင့်ပညတ္တိသဒ္ဒါခွဲခဏ်း

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ

ပရမတ္ထသဒ္ဒါနှင့် ပညတ္တိသဒ္ဒါအနက်ခွဲခဏ်းသည် အလွန်အရေးကြီးသောအချက်ဖြစ်၏၊ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိဉာဏ်၏အရာဖြစ်၏၊အနတ္တတရားကို အကြမ်းအားဖြင့် ထင်ရှားစေတတ်ဖြစ်၏၊ ခွဲနည်းကိုပြဆိုအံ့။

၁။ ပရမတ္ထသဒ္ဒါ, ပညတ္တိသဒ္ဒါဟူသော စကား၌ ပရမတ္ထဖြစ်သောသဒ္ဒါ,ပညတ်ဖြစ်သောသဒ္ဒါ-ဟူ၍ အနက်ယူရန်တမျိုး,

၂။ ပရမတ္ထအနက်၌ ဖြစ်သောသဒ္ဒါ, ပညတ်အနက်၌ဖြစ်သော သဒ္ဒါ-ဟူ၍ အနက်ယူရန်တမျိုး,

ထိုနှစ်မျိုးတွင်—

၁-(က) ရူပါရုံ, သဒ္ဒါရုံ, ဂန္ဓာရုံဟူသော စကားမျိုး၌ လာသော အသံဟူသော သဒ္ဒါသည် ပရမတ္ထဖြစ်သော သဒ္ဒါမည်၏၊ ထိုပရမတ္ထသဒ္ဒါသည် သောတဝိညာဏဝီထိစိတ်တို့၏ အာရုံဖြစ်၏၊ ထိုပရမတ္ထသဒ္ဒါသည် အနက်ကိုသိရန် လူတို့ အသုံးပြုကြသော အက္ခရာ,ဝဏ္ဏအဖြစ်သို့ မရောက်သည်ဖြစ်၍ အနက်ကိုမပြနိုင်။

(ခ) သောတဝိညာဏဝီထိဖြင့် ထိုပရမတ္ထ သဒ္ဒါကို ကြားပြီးသည့်အခါ၌ အရာအထောင်မက ဖြစ်ပွား၍ ချုပ်ကြလေကုန်ပြီးသော ထိုပရမတ္ထ သဒ္ဒါတို့ကို တခုတည်း တလုံးတည်းပြု၍ ဤကား က-ဖြစ်သည်,ခ-ဖြစ်သည်, ဂ-ဖြစ်သည် စသည်ဖြင့် အက္ခရာလုံး, ဝဏ္ဏလုံးပြုလုပ်၍ ယူကြကုန်သော နောက်လိုက် မနောဝိညာဏဝီထိတို့သည် ဖြစ်ကြကုန်၏၊ ထိုအက္ခရာ,ဝဏ္ဏအဖြစ်သို့ ရောက်သောသဒ္ဒါသည် ပညတ်ဖြစ်သောသဒ္ဒါမည်၏၊ နာမပညတ္တိသဒ္ဒါခေါ်၏၊ ဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိသဒ္ဒါလည်းခေါ်၏၊ ထိုနာမပညတ္တိ သဒ္ဒါသည်သာ

လျှင် အနက်အရာ၌ အသုံးကျ၏၊ ရေးပရမတ္ထ သဒ္ဒါသည် အသံကောင်းသည်မကောင်းသည်၌ အသုံးကျ၏။
[ဤကား ပရမတ္ထသဒ္ဒါ,ပညတ္တိသဒ္ဒါခွဲနည်းတမျိုးတည်း။]

၂။ အနက်အရာ၌ အသုံးကျသော နာမပညတ္တိသဒ္ဒါသည် ပရမတ္ထအနက်၌ဖြစ်သော ပရမတ္ထသဒ္ဒါ,ပညတ်အနက်၌ဖြစ်သော ပညတ္တိသဒ္ဒါဟူ၍နှစ်မျိုးရှိပြန်၏၊ ထိုနှစ်မျိုးတွင်—

(က) စိတ္တံ,ဝိညာဏံ,မနော,မာနသံ,ဖဿော,ဝေဒနာ,သညာ, စေတနာ, ပထဝီ, အာပေါ, တေဇော, ဝါယော-အစရှိသော နာမပညတ္တိသဒ္ဒါမျိုးသည် ပရမတ္ထအနက်၌ဖြစ်သောကြောင့် ပရမတ္ထသဒ္ဒါမည်၏။

(ခ) သတ္တော,ပုဂ္ဂလော,မနုဿော,ဒေဝေါ,ဣတ္ထီ, ပုရိသော-အစရှိသော နာမပညတ္တိ သဒ္ဒါမျိုးသည် ပညတ်အနက်၌ဖြစ်သောကြောင့် ပညတ္တိသဒ္ဒါမည်၏၊ အဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိသဒ္ဒါခေါ်၏။

[ဤကား ပရမတ္ထသဒ္ဒါ,ပညတ္တိသဒ္ဒါခွဲပုံတည်း။]

ဃဋဟူသော မာဂဓသဒ္ဒါ, အိုးဟူသော မြန်မာ သဒ္ဒါများသည် ပညတ်အနက်၌ဖြစ်သော ပညတ္တိသဒ္ဒါမည်၏၊ ဤစကား၌ ပညတ်အနက်ဆိုသည်ကား အိုးထိန်းသည်၏ ပြုလုပ်ချက်နှင့် ပေါ်၍နေသော အိုးဟူသော သဏ္ဍာန်မျိုးသည်ရှိ၏၊ ထိုသဏ္ဍာန်မျိုးကို ပညတ်အနက်ဆို၏၊ ဃဋဟူသော ပညတ္တိသဒ္ဒါသည် ထိုအိုးဟူသော ပညတ်အနက်၌ဖြစ်၏၊ ထိုပညတ်အနက်ကိုဟော၏၊ဟောဆိုသည်ကား တယောက်သောသူက ဃဋော-ဟုဆိုလျှင် တဦးသောသူက အိုးသဏ္ဍာန်ကိုဆိုသည်ဟုသိ၏၊ ဤသို့ အသိဉာဏ်ဖြစ်ပေါ်စေသည်ကို အနက်ကို ဟောသည်ဟုဆို၏၊ ဤသို့ ဃဋသဒ္ဒါသည် ပညတ်အနက်၌ဖြစ်သော ပညတ္တိသဒ္ဒါမည်၏။

ထိုအိုး၌ ပထဝီဓာတ်, အာပေါဓာတ်, တေဇောဓာတ်, ဝါယောဓာတ်,ဝဏ္ဏဓာတ်,ရသဓာတ်,ဩဇာဓာတ်, အာဟာရဓာတ်-ဟူ၍ ပရမတ္ထတရားရှစ်မျိုးရှိ၏၊ထိုပရမတ္ထဓမ္မရှစ်မျိုး၌ဖြစ်သောပထဝီ,အာပေါ,

တေဇော,ဝါယော, ဝဏ္ဏ, ဂန္ဓ, ရသ, ဩဇာ-ဟူသော သဒ္ဒါမျိုးသည် ပရမတ္ထအနက်၌ဖြစ်သော ပရမတ္ထသဒ္ဒါမျိုးမည်၏၊ ဤစကား၌ပထဝီဓာတ်ဆိုသည်ကား ခက်မာမှု ကြိယာကိုဆို၏၊ ခက်မာမှု ကြိယာဆိုသည်လည်း ခပ်သိမ်းသော ရုပ်တရားတို့၏ အမာခံကြိယာဆိုလိုသည်၊ အာပေါဓာတ်စသည်တို့ကိုလည်း ထိုနည်းတူ ပရမတ် ဓာတ်သဘောရင်းကိုသိအောင် ဘော်ပြလေ၊ ထိုဓာတ်သဘောရင်းမျိုးကို ပရမတ္ထအနက်ဆို၏၊ပထဝီ, အာပေါ-အစရှိသော ပရမတ္ထသဒ္ဒါမျိုးသည် ခက်မာမှုအစရှိသော ပရမတ္ထအနက်၌ဖြစ်၏၊ ပရမတ္ထအနက်ကိုဟော၏၊ ဟောဆိုသည်ကား- ပထဝီဓာတုဆိုလျှင် ထိုအနက်ကိုဆိုသည်ဟု သိရ၏၊ဤသို့သိရသည်ကို ထိုသဒ္ဒါသည် ထိုအနက်ကိုဟောသည်ဟုဆို၏။

ဤအရာ၌ သသမ္ဘာရ စကားမျိုးလည်းရှိ၏၊ မြေကြီးတခုလုံးကို ပထဝီဟူ၍ခေါ်ကြ၏၊ထိုမြေကြီး၌လည်း ဓာတ်ရှစ်ပါးရှိ၏၊ ထိုဓာတ်ရှစ်ပါးလုံးကို ပထဝီဆို၏၊သုတ္တန်ဒေသနာတို့၌လည်း ဆံပင်,မွေးညှင်း, ခြေသည်း,လက်သည်း,သွား,အရေ, အသား, အရိုး-စသည်တို့ကို ပထဝီဓာတ်ဟူ၍ ဟောတော်မူ၏၊မြစ်ရေ,ချောင်းရေ-စသည်တို့ကို အာပေါဟူ၍၊ မီးကျီး, မီးတောက်-စသည်တို့ကို တေဇောဟူ၍၊ တောင်လေ, မြောက်လေ စသည်တို့ကို ဝါယောဟူ၍ ခေါ်ရာတို့၌လည်း ပထဝီနည်းတူယူလေ၊ ဤသသမ္ဘာရသဒ္ဒါသည် သမထဘာဝနာ, ဝိပဿနာဘာဝနာအရာတို့မှာ အသုံးပြုရ၏၊အဘိဓမ္မာစကား ပြောဟောရာ၌မူကား ဓာတ်ရှစ်ပါးကိုခွဲခြား၍ပြောဟောရသည်။

ဤပရမတ္ထသဒ္ဒါမျိုးသည် အဘိဓမ္မာ၌ဟောတော်မူသော ဓမ္မရင်း, ဓာတ်ရင်းအလိုအားဖြင့် ၇၂-ပါးသာရှိ၏၊စိတ်တပါး, စေတသိက်ငါးဆယ့်နှစ်ပါး,ရုပ်နှစ်ဆယ့်ရှစ်ပါး, နိဗ္ဗာန်တပါး၊ဤ ၇၂-ပါးပေတည်း၊ နိဗ္ဗာန်နှင့်တကွအလုံးစုံသော သတ္တလောက,သင်္ခါရလောက,ဩကာသလောက,ကမ္ဘာအနန္တ,စကြဝဠာအနန္တတို့ကို ဓမ္မအားဖြင့်,ဓာတ်အားဖြင့် အကျဉ်းချုံး၍ စုရုံးလိုက်သည်ရှိသော် ဤဓမ္မ ၇၂-ပါးသာရ၏၊ ပြဆိုခဲ့ပြီးသောအိုး၌ ဓာတ်ရှစ်ပါးသည် ပရမတ္ထအနက်မည်၏၊ပထဝီ, အာပေါ-အစရှိသော နာမပညတ္တိသဒ္ဒါ ရှစ်ပါးသည် ထိုဓာတ်ရှစ်ပါး

၏ အသီးအသီးသောအမည်သညာနာမပညတ်များဖြစ်ကြ၏၊ထိုအိုး၌ အိုးဟူသော သဏ္ဍာန်အထူးသည် ပညတ်အနက်ဖြစ်၏၊ ယင်းဟူသော နာမပညတ္တိသဒ္ဒါသည် ထိုသဏ္ဍာနပညတ်၏ အမည်သညာနာမပညတ် ဖြစ်၏။

ထိုတွင် ပထဝီ, အာပေါ-အစရှိသော ပရမတ္ထသဒ္ဒါမျိုးသည် အိုးဟူသော သဏ္ဍာနပညတ်အနက်နှင့် သက်သက်မဆိုင်ပေ၊ယင်းဟူသော ပညတ္တိသဒ္ဒါမျိုးသည် ထိုပရမတ္ထအနက်တို့နှင့် သက်သက်မဆိုင်ပေ၊ ပထဝီဓာတ်,အာပေါဓာတ်အစရှိသည်ဖြင့် ပရမတ္ထသဒ္ဒါနှင့်ပြောဆိုရာ၌ အိုးဟူသောသဏ္ဍာန်ပညတ်ကို မထိမငြိစေအပ်၊ယင်းဟူ၍, အိုးဟူ၍ ပညတ္တိသဒ္ဒါနှင့်ပြောဆိုရာ၌ ခက်မာမှု,ဖွဲ့စေးမှု,ပူအေးမှု, ထောက်ကန်မှု,အဆင်း,အနံ့,အရသာ,ရုပ်ဆီ ရုပ်နှစ်ဟူသော ဓာတ်ရှစ်ပါးကို မထိမငြိစေအပ်၊ အိုးကိုယင်းဟူ၍ခေါ်ကြသည်မှာ အိုးခတ်သား လက်နက်ဖြင့် ခတ်မှုကိုစွဲ၍ ယင်းဟု သင်္ကေတပြုကြ၏၊ ခပ်သိမ်းသော ပညတ္တိသဒ္ဒါဟူသမျှတို့သည် ထိုကဲ့သို့သောအကြောင်းနိမိတ် အစွန်းအစကိုစွဲ၍ လူအပေါင်းတို့က သင်္ကေတပြုထားကြရာ ဖြစ်နေကြကုန်၏။

အကြောင်းနိမိတ်ပင်မရှိသော်လည်းထိုအိုးကိုပင် မနုဿဟူ၍၎င်း, ဒေဝဟူ၍၎င်း အများခေါ်ကြရန် သင်္ကေတပြုလုပ်၍ ထားကြသည်ရှိသော်-ထိုအရပ်ဒေသမှာ မနုဿဟူ၍,ဒေဝဟူ၍ဆိုလျှင် ထိုအိုးကိုသိနိုင်ကြလေသောကြောင့် ထိုအရပ်ဒေသမှာ မနုဿသဒ္ဒါ,ဒေဝသဒ္ဒါများသည် အိုးဟူသောအနက်ကိုဟောနိုင်ပြန်၏၊ ပညတ္တိသဒ္ဒါမျိုးမည်သည် ပရမတ္ထဓမ္မကိုမသိကြသူ လူခပ်သိမ်းတို့ ပြုလုပ်တိုင်းဖြစ်၍နေသောသဒ္ဒါမျိုးတို့ပေတည်း။

ဥပရိပဏ္ဏာသပါဠိတော် အရဏဝိဘင်္ဂသုတ်၌-

ဇနပဒနိရုတ္တိံ န သေဝေယျ၊သမညံ နာတိဓာဝေယျ။

ဟူ၍လာ၏၊ထိုနှစ်မျိုးတွင်—

၁။ ဇနပဒနိရုတ္တိဆိုသည်ကား-ထိုကဲ့သို့သော ပညတ္တိသဒ္ဒါမျိုးကို ဆိုသည်၊နသေဝေယျဆိုသည်ကား-ထိုသို့သောပညတ္တိသဒ္ဒါမျိုးတို့၏အရာ၌ အရပ်ဒေသချင်းချင်း ခေါ်ဝေါ်ပုံမတူကြဘဲ ကွဲလွဲ

ထူးခြားရှိနေကြရာမှာ သူ့အခေါ်သာမှန်သည်၊ ငါ့အခေါ်သာ မှန်သည်-ဟု အယူသန်၍ အငြင်းသန်၍မနေအပ်၊ အရပ် အခေါ်အတိုင်းကိုသာ ခေါ်ဝေါ်လိုက်လျော ပြောဆိုရမည်ဟု လိုသည်၊အဘယ့်ကြောင့်နည်းဟူမူ ထိုသဒ္ဒါမျိုးသည် အရပ်နေ သူ လူအများခေါ်ကြရာဖြစ်စတမ်းမျိုးဖြစ်သောကြောင့်တည်း။

၂။ သမညံနာတိဓာဝေယျဆိုသည်ကား- ပညတ္တိသဒ္ဒါမျိုးကို သမ ညာဆိုသည်၊ထိုပညတ္တိသဒ္ဒါမျိုးကိုခေါ်ဝေါ်ပြောဆိုရာ၌ပညတ္တိ သဒ္ဒါမျိုး၏ဆိုင်ရာ ပညတ်အနက်မျှတွင်ရွေ့ အနက်ယူရမည်၊ ပရမတ္ထအနက်ဘက်သို့ ကျူးလွန်၍ မသွားစေရ-ဟူလိုသည်။

ဃင္ဃဆိုလျှင် ထိုသဒ္ဒါ၏ဆိုင်ရာ သဏ္ဌာန ပညတ်အနက်မျှသာ ဖြစ် ရကား သဏ္ဌာနပညတ်ကိုဆိုသည်-ဟု သိရာ၏၊ အိုး၌ရှိသောဓာတ် ရုပ်ပါးတို့ကို ဃင္ဃဆိုသည်ဟု မသိရာ၊ သိခဲ့သော် ပညတ္တိသဒ္ဒါ ဖြစ်သျက် နှင့် ပညတ္တိအနက်တွင်ရွေ့မနေ၊ ပညတ္တိအနက်ကို လွန်ကျူး၍ မဆီ မဆိုင်ရာပရမတ္ထဓမ္မဘက်သို့ ပြေးသွားမှားလေ၏၊ ပရမတ္ထဓမ္မတို့ကို အိုး၏အတ္တဟုစွပ်စွဲခြင်းဖြစ်၏၊ သာရဟု စွပ်စွဲခြင်းဖြစ်၏၊ အတ္တဒိဋ္ဌိ၏ အချက်ပေတည်း၊ ဤအရာ၌ ဒိဋ္ဌိကို ပရာမာသာဓမ္မာဟူ၍ အဘိဓမ္မာ၌ ဟောတော်မူရာမှာ ပရာမာသဆိုသည်ကား ဟုတ်သည့်အတိုင်းကို ကျူးလွန်၍ မဟုတ်မတရားအမှားအလွဲ စွပ်စွဲခြင်းဆိုလိုသည်၊အထက် ကပြခဲ့သော သမညာအတိဓာဝနသည်လည်း ပရာမာသပင်တည်း။

ဤဃင္ဃသဒ္ဒါ ဥဒါဟရဏ်တခုကို ပြဆိုလိုက်သဖြင့် အတ္တ,ဇီဝ,သတ္တ, ပုဂ္ဂလ,မနုဿ,ဒေဝ,ဣတ္ထိ,ပုရိသ,ရုက္ခ, တိဏ, ရထ, သကဋ, မဥ္စ, ပီဌ- စသည်တို့၌လည်း ဃင္ဃသဒ္ဒါ ဥဒါဟရဏ်အတိုင်း အကုန်မြော်လေ၊ ပရမတ္ထတရားသဘောမည်သည် ကြိယာသက်သက်မျှသာ ဖြစ်ကြ၏၊ ထို့ကြောင့် ကြိယာမျှထက်ပိုမို၍ သဏ္ဌာန်ပညတ်, ဒြဗ်ာတ္တု ထင်မြင် လာခဲ့သော် အဏုမြူမျှပင် ဖြစ်သော်လည်း သဏ္ဌာနပညတ်အနက်ဟူ၍ သာမှတ်၊ ကာလအားဖြင့် တမိနစ်,ဘစက္ကန့် သန္တာန်အရှည် ထင်မြင် ခဲ့သော် သန္တတိပညတ်အနက်ဟူ၍သာမှတ်၊ ထိုသန္တတိပညတ်ကို မူ ကား ဓမ္မဝဝတ္ထာနဉာဏ်နှင့် မပယ်နိုင်သေး၊ အနိစ္စာနုပဿနာ ဉာဏ်သို့ ရောက်မှ ပယ်နိုင်သည်၊

ထိုသန္တတိပညတ်သည် ဇီဝဒိဋ္ဌိ၏အရာဖြစ်၏၊ ဇီဝဟူသည်လည်း အတ္တ၏ အညွန့်အသားပေတည်း၊ အနိစ္စာနုပဿနာဉာဏ်အလုပ်သည် ထိုဇီဝဒိဋ္ဌိကို ပယ်ချလိုမှုပေတည်း၊ ဇီဝနှင့်အနိစ္စတာသည် ဆန့်ကျင်ဘက်တည်း။

ပရမတ္ထသဒ္ဒါနှင့် ပညတ္တိသဒ္ဒါခွဲခက်းပြီး၏။

နိုင်ငံတွင်းပုဏ္ဏာအဖြေပေါင်းချုပ်ကျမ်း
ဒုတိယတွဲပြီးပြီ။